

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2021 - 2027

Αύγουστος 2023

Το παρόν συντάχθηκε από τη Διεύθυνση Υπηρεσιών Σχεδιασμού και Οργάνωσης της Κ.Υ. της ΜΟΔ αε

Τα κείμενα ολοκληρώθηκαν τον Ιούνιο του 2023

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Οι κατά καιρούς επικαιροποιήσεις του παρόντος θα είναι διαθέσιμες μέσω των ιστοσελίδων της ΜΟΔ στη διεύθυνση www.mou.gr

Μπορείτε να απευθύνεστε στη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) α.ε., επισημαίνοντας
«Για το ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2021-2027»
στη διεύθυνση:

Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης
Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Α.Ε. (ΜΟΔ α.ε.)

Λ. Ριανκούρ 78α, 115 24 ΑΘΗΝΑ

Τηλ: +30 213 1310 100

Fax: +30 210 7700 502

e-mail: webmaster@mou.gr

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2021 - 2027

Πρόλογος

Έχοντας ως γνώμονα την επιτυχία των αντίστοιχων εγχειριδίων με τίτλους «Ευρετήριο Όρων του ΚΠΣ» (για το Β΄ ΚΠΣ), «Ευρετήριο Όρων του Γ΄ ΚΠΣ», «Ευρετήριο Όρων της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013», «Ευρετήριο Όρων της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020» και «Glossary of Regional Development Terms» τα οποία ανατυπώθηκαν πολλές φορές για να καλύψουν τις ανάγκες των χρηστών τους, το νέο εγχειρίδιο με τίτλο «Ευρετήριο Όρων της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027» αποτελεί τη συνέχεια της σειράς Ευρετηρίων της ΜΟΔ.

Το νέο Ευρετήριο είναι μία αναθεωρημένη έκδοση και περιλαμβάνει την επικαιροποίηση των όρων των προηγούμενων ευρετηρίων αλλά και τους όρους που εισήγαγαν οι νέοι θεσμοί και μηχανισμοί της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027. Πρόκειται για έναν αλφαβητικό κατάλογο των όρων που συναντώνται συχνότερα στα Επιχειρησιακά Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους και ειδικότερα της ορολογίας που αναφέρεται σε:

- ⇒ Διαχείριση - Παρακολούθηση - Αξιολόγηση Προγραμμάτων
- ⇒ Διαδικασίες Υλοποίησης Έργων
- ⇒ Διάρθρωση της Εθνικής Κεντρικής και Περιφερειακής Διοίκησης
- ⇒ Θεσμικά Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- ⇒ Χρηματοοικονομικούς όρους.

Στόχος μας είναι να προσφέρουμε τόσο στους φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση και παρακολούθηση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 όσο και στο ευρύτερο κοινό που ενδιαφέρεται για την απόκτηση γενικότερων γνώσεων σχετικά με τον αναπτυξιακό σχεδιασμό της χώρας, ένα αξιόπιστο και εύχρηστο εργαλείο που θα παρέχει σωστή ενημέρωση και πληροφόρηση και θα συμβάλλει στην κατανόηση των όρων και στην εδραίωση μιας κοινής ορολογίας.

Ελπίζουμε ότι και αυτή η έκδοση της ΜΟΔ θα αξιοποιηθεί και θα αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2021 - 2027

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A.....	1
αγορά εργασίας	1
αγρότης	1
άδεια διαμονής	1
αδήλωτη εργασία undeclared work	1
αδρανή απόβλητα	2
αιφόρος ανάπτυξη sustainable development	2
αιφορική χρήση	3
αέρια χώρου ταφής	3
αέριο του θερμοκηπίου	3
αιρεσιμότητα conditionality	4
αιρεσιμότητα (στα πλαίσια του ΠΑΑ).....	4
αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης δαπανών	5
αίτηση διεθνούς προστασίας (αίτηση ασύλου).....	5
αιτών διεθνή προστασία (αιτών άσυλο).....	5
Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη	5
Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα.....	6
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).....	6
άκρως απόκεντρες περιοχές	6
αλλοδαπός.....	6
αλυσίδα επιπτώσεων.....	7
άμεση διαχείριση direct management.....	7
άμεσα κόστη.....	8
αμοιβές διαχείρισης	8
αναβάθμιση δεξιοτήτων upskilling	9
αναγέννηση αποβλήτων ελαίων	9
αναγκαίος πρόσφορος όρος	9

ανάδραση (από υποκείμενο προς υπερκείμενο πλαίσιο ή σχέδιο χωρικού σχεδιασμού).....	10
αναθέτουσες αρχές.....	10
αναθέτοντες φορείς.....	10
αναθεώρηση των συνθηκών.....	10
αναθεώρηση (πλασιού ή σχεδίου χωρικού σχεδιασμού).....	11
ανάκληση Απόφασης Ένταξης Έργου.....	11
ανάκτηση (κονδυλίων).....	11
ανάκτηση.....	12
ανάκτηση υλικών.....	12
ανακύκλωση.....	13
ανάλυση ευαισθησίας sensitivity analysis.....	13
ανάλυση του κινδύνου.....	13
Ανάλυση Κόστους – Ωφέλους cost - benefit analysis.....	13
Ανάλυση PEST Political Economic, Social and Technological analysis.....	13
Ανάλυση του Κύκλου Ζωής (ΑΚΖ).....	14
Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ).....	14
ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού.....	14
ανάπτυξη ικανοτήτων capacity development.....	14
ανάπτυξη της υπαίθρου.....	14
αναπτυξιακή συνεργασία.....	15
Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ειδικού Σκοπού.....	16
Αναπτυξιακός Οργανισμός Περιφέρειας.....	16
ανεργία.....	17
ανήλικος.....	17
ανθεκτικότητα resilience.....	17
ανθρωπιστική προστασία.....	17
ανιθαγενής.....	17
ανιχνευσιμότητα.....	18
αντικειμενικά στερούμενος διαβατηρίου.....	18
αξιολόγηση του κινδύνου.....	18
ανθεκτικότητα.....	18
ανθεκτικότητα (σχετικά με την προσαρμογή του κλίματος).....	18
ανθρακικό αποτύπωμα.....	19
ανθρώπινα δικαιώματα.....	19
ανοικτές διαδικασίες.....	19
ανοικτή μέθοδος συντονισμού.....	19
ανταγωνισμός.....	20
ανταγωνιστικός διάλογος.....	21

ανταγωνιστικότητα	21
αντιμετώπιση (απόκριση)	
response.....	21
αντλησιοταμίευση.....	21
Ανώνυμες Εταιρείες Ο.Τ.Α	22
Αναπτυξιακοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	23
αντιστάθμιση του άνθρακα.....	23
αντλία θερμότητας.....	24
αξιολόγηση επικοινωνιακού σχεδίου.....	24
αξιολόγηση	25
αξιολόγηση Προγράμματος	25
αξιοποίηση αποβλήτων.....	26
απασχόληση	26
Απασχόληση και κοινωνική καινοτομία	
Employment and Social Innovation (EaSI)	26
απασχολησιμότητα.....	27
απάτη	28
απλή πλειοψηφία.....	28
απλούστευση της νομοθεσίας	28
άποροι.....	29
απόβλητα	29
Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)	29
απόβλητα έλαια.....	30
απόβλητα τροφίμων	30
αποδέσμευση	30
Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Επείγουσας Βοήθειας.....	30
απομονωμένος οικισμός	31
Αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ)	
Exclusive Economic Zones (EEZ)	31
Απορροφήσεις (αερίων του θερμοκηπίου).....	31
απορρόφηση.....	31
απανθρακοποίηση	32
αποτέλεσμα μόχλευσης	32
αποτύπωμα άνθρακα.....	32
απόφαση.....	32
Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)	33
Αποχώρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση	33
αραιοκατοικημένη περιοχή	
sparsely populated area.....	33
αρμόδιες αρχές Προγραμμάτων	33
Αρχή «Σκέψου πρώτα σε Μικρή Κλίμακα»	
Think Small First”	34
αρχή της αναλογικότητας	34

αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης	35
αρχή της δοτής αρμοδιότητας	36
αρχή της επικουρικότητας.....	36
Αρχή Ελέγχου.....	37
Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων	38
Αρχή Συντονισμού του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ)	38
αρχή της προφύλαξης	38
αρχική κατάρτιση.....	39
αστικά απόβλητα (ΑΑ)	39
αστική κινητικότητα	40
ασύγχρονη εκπαίδευση.....	40
άσυλο (διεθνής προστασία).....	40
ασυνόδευτος ανήλικος	40
ασφάλεια των τροφίμων.....	41
ασφαλέστερο διαδίκτυο για τα παιδιά	41
Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ	42
Άτομα Με Αναπηρία (ΑμεΑ).....	43
άυλα στοιχεία ενεργητικού.....	43
Άυλες Ενέργειες ή «Soft» Ενέργειες	43
αυτοαπασχόληση self-employment.....	43
αυτοκαταναλωτής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.....	44
αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό	44
ad hoc ενίσχυση.....	44
B.....	45
βασικές ικανότητες	45
βασική εκπαίδευση.....	45
βασική κατάρτιση	45
βασική υλική βοήθεια.....	45
βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές.....	46
βιοαέρια	46
βιοαποδομήσιμα απόβλητα	46
βιοκαύσιμα.....	46
βιολογικά απόβλητα	46
βιομάζα.....	47
βιομηχανική έρευνα	47
βιορευστά	47
βιοποικιλότητα.....	47
βιοποικιλότητα (ή βιολογική ποικιλότητα).....	48
βιώσιμη ανάπτυξη.....	48
βιώσιμη χρηματοδότηση.....	49
βιώσιμη χωρική ανάπτυξη.....	49

βραχεία αποκατάσταση short-term relief	49
Γ	50
γαλάζια οικονομία.....	50
γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ) Genetically Modified Organisms (GMO).....	50
Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) (ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ)	51
Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων	52
Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) Directorate General (DG)	52
Γενικό Δικαστήριο.....	52
Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ)	53
Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών (ΓΠΟΠ)	53
Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (ΓΑΚ) General Block Exemption Regulation (GBER)	54
Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών (Γ.Σ.Π.) Geographic Information System (GIS)	54
γεωγραφικός αποκλεισμός	54
γεωθερμική ενέργεια.....	54
γεωργική βιομάζα.....	54
γνώμες.....	55
γνωμοδότηση.....	55
γωνιά ανακύκλωσης (ΓΑ).....	55
GReco ISLANDS	56
Δ.....	57
δάνειο	57
δασική βιομάζα.....	57
δείκτης	57
δείκτης αποτελεσμάτων	57
δείκτης εκροών	57
δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία.....	58
δεξιότητες.....	58
δέσμευση	58
δημοκρατικό έλλειμμα	58
δημόσια δαπάνη.....	60
δημόσια συνεισφορά	60
δημόσια υγεία	60
Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) – πρώην ΟΑΕΔ Manpower Employment Organization.....	61
δημόσιες συμβάσεις – συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών	61
δημόσιες συμβάσεις έργων – συμβάσεις έργων	62
δημόσιες συμβάσεις προμηθειών – συμβάσεις προμηθειών	62

δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών	62
δημοσιονομική δέσμευση.....	62
δημοσιονομική διόρθωση	63
δημοσιονομική εγγύηση.....	63
δημοσιονομικός κανονισμός (ΔΚ) – κανονισμός Omnibus.....	63
δημοτικά απόβλητα.....	63
δια βίου εκπαίδευση.....	63
δια βίου κατάρτιση	64
διά βίου μάθηση.....	64
διαγωνισμοί μελετών	64
διαδικασία διαβούλευσης	64
διαδικασία έγκρισης.....	65
διαδικασία επικύρωσης.....	65
διαδικασία συναπόφασης	66
διαδικασία καθορισμού των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	67
διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ).....	67
διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ.....	68
διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης.....	68
διαδικασία της Βαρκελώνης	69
διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ).....	69
διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών	70
διαδικασίες με διαπραγμάτευση.....	71
διαδίκτυο επόμενης γενιάς Next Generation Internet (NGI)	71
διάθεση (αποβλήτων).....	72
διακινδύνευση risk	72
διακυβέρνηση δεδομένων	73
διακυβέρνηση της ΕΕ.....	74
διανοητική ιδιοκτησία	74
διαπραγματεύσεις προσχώρησης.....	74
Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.....	75
Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης.....	75
διασυνοριακή σύμπραξη	76
διασυνοριακό νομικό πρόσωπο	76
διασφάλιση ποιότητας.....	76
διατάκτης	76
ΔΙΑΥΛΟΣ (της ΜΟΔ).....	77
διαφάνεια (πρόσβαση στα έγγραφα)	77
διαχείριση αποβλήτων	78
διαχείριση του κινδύνου.....	78
διαχείριση προστατευόμενων περιοχών.....	78

Διαχειριστική Αρχή (Δ.Α.)	78
Διαχειριστικές Αρχές Προγραμμάτων 2021- 2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)	79
διαχειριστικές δαπάνες	80
διαχειριστικές επαληθεύσεις	80
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.) International Monetary Fund (IMF)	80
Διεθνές Πρότυπο Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης ISO 14001	80
Διεύθυνση Κέντρων Υποδοχής & Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) & Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (Κ.Ε.Δ.)	81
διεύρυνση	81
Διευρωπαϊκά Δίκτυα (ΔΕΔ)	82
δίκαιο της ΕΕ	82
δικαιούχος (στα πλαίσια του Ν. 4914/2022)	83
δικαιούχος (στο πλαίσιο του ΕΤΘΑΥ)	83
δικαιούχος ΜΠΒ III	84
δικαιούχος διεθνούς προστασίας	84
δικαιούχος επικουρικής προστασίας	84
δικαίωμα αναφοράς	85
δικαίωμα πρωτοβουλίας	85
δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ	86
Δικαστήριο	86
Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης (νυν Γενικό Δικαστήριο)	87
Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)	87
δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις	88
δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών	89
Δίκτυο INFORM EU	89
δομή επείγουσας φιλοξενίας	90
δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων	90
δράση	90
δράση για το κλίμα	91
δυναμικό θέρμανσης του πλανήτη Global Warming Potential (GWP)	91
δυναμικό σύστημα αγορών	92
δυναμικό σύστημα προμηθειών	92
δυναμικό υπερθέρμανσης του πλανήτη (ΔΥΠ) ενός αερίου	92
E	93
έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης – έγγραφο της σύμβασης	93
εγγύηση	93
έγκαιρη προειδοποίηση early warning	93
Εγκατάσταση Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης (ΕΜΑΚ)	94
εγκεκριμένος χώρος ή εγκατάσταση διάθεσης ή ανάκτησης στερεών αποβλήτων	94

εγχειρίδιο διαδικασιών ΣΔΕ.....	94
Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΜ).....	94
Εθνικά κοινοβούλια και διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ	95
Εθνικές Αρχές Αγορών.....	96
Εθνική Αρχή Συντονισμού	96
Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) – Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ.....	96
Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) – Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ	96
Εθνική Δαπάνη ή Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη	97
Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών National Hazard Mitigation Policy	97
Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ).....	97
Εθνική Στρατηγική για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων.....	98
Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης (ΕΠΑ).....	98
Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027	99
Εθνική Στρατηγική κατά της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις του ΕΣΠΑ.....	100
Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) National Confederation of Persons with Disabilities (E.S.A.meA)	101
Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.)	101
Εθνική Χωρική Στρατηγική.....	101
Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο.....	102
Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ) National Infrastructures for Research and Technology (GRNET)	102
Εθνικό Εισόδημα ή Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα.....	103
Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Λυμάτων Οικισμών	103
Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ)	104
Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ)	105
Εθνικό Κέντρο Ικανοτήτων για την Κοινωνική Καινοτομία-ΕΚΙΚΚ	105
Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ).....	105
Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ).....	106
Εθνικό Προϊόν ή Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν	106
Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) - ηλεκτρονική πλατφόρμα promitheus.gov.gr	106
Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) National Organization for Certification of Qualifications & Vocational Guidance	107
Εθνικό Παρατηρητήριο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	108
Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων.....	108
Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 (ΕΠΑ 2021-2025)	109
Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης 2020 – 2029 (ΕΠΕΑΡ 2020-2029).....	109
Εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και πρόγραμμα σταθερότητας ή σύγκλισης	109
Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΣΣΕΕΚ)	109
Εθνικό Σύστημα Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης	110
Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 (ΕΣΑΑ)	111

Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) National Energy and Climate Plan (NECP).....	113
Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων	113
Εθνικός Κλιματικός Νόμος (Ν. 4936/2022).....	113
Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων National Crisis and Hazard Management Mechanism (Nat-CHAMM)	114
Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ).....	114
Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού, συνδέσμων Δήμων και Νομικών Προσώπων: ΟΤΑ Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση «Αντώνης Τρίτσης» (Πρόγραμμα "Αντώνης Τρίτσης").....	114
ειδική βεβαίωση νόμιμης διαμονής	115
ειδική πλειοψηφία.....	115
Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (Λογιστική Αρχή).....	116
Ειδική Υπηρεσία Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΥ - ΧΜ ΕΟΧ).....	116
ειδικό ταμείο	116
Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων – ΕΛΕΓΕΠ	116
Ειδικός Στόχος	116
Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης	119
εικονική αυτοαπασχόληση	119
Έκθεση του Μηχανισμού Επαγρύπνησης (ΕΜΕ)	120
εκπαίδευση.....	121
εκπομπές	121
εκτελεστικές πράξεις.....	121
Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ)	122
εκ των προτέρων αιρεσιμότητα.....	122
εκ των προτέρων εκτίμηση πολιτικών και μέτρων ex ante evaluation.....	122
εκ των υστέρων εκτίμηση πολιτικών και μέτρων ex post evaluation	122
έκτακτη ανάγκη emergency	123
έλεγχος	123
έλεγχος των μονοπωλίων.....	123
Ελεγκτικό Συνέδριο.....	124
ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων	124
ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων	125
ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων	126
ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών	126
Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ αε)	127
Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ).....	127
Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός "ΔΗΜΗΤΡΑ" (ΕΛΓΟ).....	127
Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.).....	128

έμμεσα κόστη.....	128
έμμεση διαχείριση indirect management.....	128
έμπορος.....	130
εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων	130
ενδιάμεσος φορέας.....	130
ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.....	131
ενέργεια του περιβάλλοντος.....	131
ενεργειακή απόδοση.....	131
ενεργειακή κοινότητα	131
ενεργειακή φτώχεια.....	131
Ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050 energy road map 2050	132
ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο.....	132
ενιαία αγορά.....	133
Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ).....	133
Ενιαίο Μέσο Περιθωρίου.....	135
Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός	135
ενισχυμένες εγγυήσεις για τη νεολαία reinforced Youth Guarantee	136
ενισχυμένη ειδική πλειοψηφία.....	137
ενισχυμένη συνεργασία.....	137
ενισχυόμενες περιοχές.....	137
ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ενισχύσεις de minimis).....	138
ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην αλλαγή του κλίματος climate proofing.....	138
ενοποίηση.....	138
ένταση ενίσχυσης	139
εξισορρόπηση.....	139
ένταση ενίσχυσης	139
Ένωση για τη Μεσόγειο.....	139
εξειδίκευση (κατεύθυνσης ή ρύθμισης χωρικού σχεδιασμού).....	140
έξυπνη αστική κινητικότητα.....	140
έξυπνη εξειδίκευση smart specialisation.....	140
επαγγελματική εκπαίδευση	141
επαγγελματική κατάρτιση.....	141
επαλήθευση.....	142
επανακατάρτιση.....	142
επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων	142
επανεκπαίδευση.....	142
επανεκπαίδευση reskilling	142
επαρκής διαδρομή ελέγχου	143

επένδυση οιονεί μετοχικού κεφαλαίου quasi-equity investment.....	143
Επενδυτικό Σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη» Sustainable Europe Investment Plan – European Green Deal Investment Plan	143
επεξεργασία.....	144
επεξεργασία αποβλήτων	144
επιβολή του δικαίου της ΕΕ	144
επιδοτήσεις.....	145
επικίνδυνα απόβλητα.....	145
επικινδυνότητα	146
επικουρικές αρμοδιότητες	146
επικουρικές δραστηριότητες αγορών	147
επικουρικότητα subsidiarity.....	147
επιλεκτική αλιεία	148
επιλέξιμες δαπάνες	148
επιλογές απλουστευμένου κόστους Simplified Cost Options (SCOs)	149
επιμερισμένη διαχείριση shared management.....	150
επιμόρφωση.....	151
επίπεδα διακυβέρνησης (του Εθνικού Συστήματος Διακυβέρνησης)	151
επίπτωση	151
Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	151
επιστροφή πολίτη τρίτης χώρας.....	152
Επιτροπή Απασχόλησης	152
Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.).....	153
Επιτροπές Παρακολούθησης Προγραμμάτων 2021-2027 (πλην Προγραμμάτων INTERREG) ...	153
Επιτροπές Παρακολούθησης Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027	154
Επιτροπή Παρακολούθησης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.....	155
Επιτροπή Παραλαβής	156
Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (COPS) Political and Security Committee (PSC) Comité politique et de sécurité (COPS)	157
Επιτροπή συνδιαλλαγής	157
επίτροπος	157
επιχείρηση.....	158
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ)	158
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον – Ενέργεια - Κλιματική Αλλαγή».....	158
Επιχειρησιακά Προγράμματα 2021 – 2027	159
επιχορήγηση.....	160
επιχορηγήσεις υπό όρους.....	160
επιχορήγηση μικρού ύψους	160
επίχωση.....	161
έργο “Migrants for Migrants” (M4M)	161

εσωτερική αγορά.....	161
Εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ).....	163
εταιρική σχέση για την προσχώρηση.....	164
εταιρική σχέση και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση.....	164
Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ).....	165
εταιρική σχέση για την προσχώρηση.....	166
Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης (ΕΕΑ) της Επιτροπής annual sustainable growth survey.....	166
Ετήσια Μονάδα Εργασίας (ΕΜΕ).....	167
ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη.....	167
ετοιμότητα preparedness.....	167
ευαισθησία.....	167
ευπάθεια (ευαισθησία) susceptibility.....	168
ευρεσιτεχνία διεθνώς αναγνωρισμένη.....	168
Ευρώ.....	168
Ευρωομάδα.....	169
Ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές (ΕΕΑ).....	169
Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (ΕΑΑΤ) European Food Safety Authority (EFSA).....	169
Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία.....	170
Ευρωπαϊκή Εισαγγελία European Public Prosecutor's Office (EPPO).....	170
Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) European Union (EU).....	172
Ευρωπαϊκή Επικοινωνία CORespondance EUropéenne (COREU).....	173
Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) European Commission (EC).....	173
Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) European Committee of the Regions.....	174
Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) European Free Trade Association (EFTA).....	175
Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ).....	175
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤρ) European Central Bank (ECB).....	176
Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) European Economic and Social Committee (EESC).....	176
ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας.....	177
Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.....	177
Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών.....	178
Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (EUROSTAT).....	178
Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ) European Employment Strategy (EES).....	179

Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) European Convention on Human Rights (ECHR)	179
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)	180
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) European Investment Bank (EIB).....	180
Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (ΟΛΑΦ) Office européen de lutte antifraude (OLAF).....	181
Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).....	181
Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων European Court of Human Rights	182
Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (ΕΔΔ).....	182
Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης.....	183
Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) European Court of Auditors (ECA).....	183
Ευρωπαϊκό Εξάμηνο European Semester.....	184
Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων European Institute for Gender Equality (EIGE)	184
Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle (C.E.DE.FO.P.).....	185
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament	185
Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα (Eco – Label).....	186
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+)	186
Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων	187
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή Συμβούλιο Αρχηγών Κρατών και Κρατών και Κυβερνήσεων European Council	187
Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για το κλίμα European Climate Pact.....	188
Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) European System of Central Banks (ESCB)	189
Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ) European System of Financial Supervision (ESFS).....	189
Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) Fonds Européen de Développement (FED).....	190
Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.....	190
Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων European Investment Fund (EIF).....	191
Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund (EMFAF)	191
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) European Regional Development Fund (ERDF)	192
Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ).....	193
Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων European fund for strategic investments (EFSI)	194
Ευρωπαϊκός Κατάλογος Αποβλήτων (ΕΚΑ)	195

Ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των κέντρων δεδομένων	195
Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) European Stability Mechanism (ESM)	195
Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) European Economic Area (EEA)	196
Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) European Environment Agency (EEA)	196
ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων	196
ευρωπαϊκός χώρος εκπαίδευσης	198
Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας (ΕΧΕ).....	200
Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής	201
Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) European Data Protection Supervisor (EDPS)	201
Ευρωπόλ (Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου) EUROPOL	202
Ευρωσύστημα	202
εφαρμοστές εκ των προτέρων αιρεσιμότητες	202
εφαρμοστέο δίκαιο.....	203
Z	204
ζώνη του Ευρώ	204
H	205
ηλεκτρονική Διακυβέρνηση e-government	205
Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διαχείρισης Ενισχύσεων (ΗΠΔΕ)	205
ηλεκτρονική υγεία.....	205
ημερομηνίες – ορόσημα της ΕΕ	206
ήπια αλιεία.....	206
Θ	207
θεματική συγκέντρωση των πόρων.....	207
Θεματικό Δίκτυο για την Ολοκληρωμένη Εδαφική και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021 – 2027	207
θεμελιώδη δικαιώματα.....	208
θεώρηση Μακράς διάρκειας (Εθνική θεώρηση – Visa D).....	209
θύλακες ανεργίας	209
θύμα εμπορίας ανθρώπων.....	209
θύμα παράνομης διακίνησης μεταναστών.....	210
I	211
ίδιοι πόροι της ΕΕ	211
ιδρυτικές συνθήκες.....	212
ισότητα ευκαιριών.....	213
ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και μη διάκριση.....	214

καθαρές εκπομπές.....	215
Καθαρή Ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους Clean energy for all Europeans.....	215
Καθαρή ενέργεια για τα νησιά της ΕΕ Clean energy for EU islands initiative.....	215
Καθαρή Εθνική Δαπάνη.....	216
Καθαρό Εθνικό Εισόδημα.....	216
καθεστώς ενίσχυσης.....	216
καθεστώς επικουρικής προστασίας.....	216
καθεστώς πρόσφυγα.....	216
καθεστώς υπό ανοχή παραμονής.....	217
καθήκοντα του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής.....	217
καινοτομία.....	217
καλή μεταχείριση των ζώων.....	217
κανόνας αυτόματης αποδέσμευσης.....	218
κανονισμοί.....	218
Κανονισμός περί Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ).....	219
Κανονισμός INTERREG.....	220
Κανονισμός ΣΣ ΚΑΠ.....	220
κατανομή αρμοδιοτήτων.....	220
καταβόθρα.....	221
καταπιστευματικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	221
καταπολέμηση της απάτης.....	222
καταπολέμηση της τρομοκρατίας.....	223
καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.....	223
καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.....	224
καταστροφή disaster.....	225
κατεύθυνση (χωρικού σχεδιασμού).....	225
κάτοχος αποβλήτων.....	225
κεκτημένο.....	226
κεντρικές δραστηριότητες αγορών.....	226
Κεντρική Αρχή Αγορών (ΚΑΑ).....	226
Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚεΜΚΕ).....	227
Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ).....	227
Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ) Centre for Renewable Energy Sources and Saving (CRES).....	227
Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ).....	228
Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ).....	228
Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (ΚΕΤ).....	229
Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.).....	230
Κέντρο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.....	230

κίνδυνος	230
κίνδυνος hazard.....	230
κίνδυνος ρευστότητας	231
Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (Κ.Ε.Δ.)	231
κλιματική αλλαγή climate change	231
κλιματική ουδετερότητα (στόχος της ΕΕ) climate neutrality objective	231
κλιματική ουδετερότητα ή μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	232
Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ).....	232
Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ).....	233
Κοινή βοήθεια για τη στήριξη σχεδίων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες JASPERS Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions	234
Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση (ΚΕΑ)	234
Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ).....	234
Κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών (ΚΟΑ)	235
Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ).....	235
κοινοβουλευτικές επιτροπές	236
Κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις Common Procurement Vocabulary (CPV)	237
κοινός δείκτης άμεσων αποτελεσμάτων	238
κοινός δείκτης πιο μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων	238
κοινότητα ανανεώσιμης ενέργειας	238
Κοινοτικές κοινωνικές υπηρεσίες	238
κοινωνική αιρεσιμότητα	239
κοινωνική επιχείρηση.....	239
κοινότητα "ACB Roadmaps Community"	239
κοινότητες "Peer2Peer" της DG Regio	240
Κοινοτικές Αποφάσεις	240
Κοινοτικές Οδηγίες	240
Κοινοτικές Συστάσεις και Γνώμες	240
Κοινωνικές Υπηρεσίες Κοινής Ωφελείας (ΚΥΚΩ).....	241
Κοινοτικοί Κανονισμοί	241
κοινωνική ένταξη.....	241
Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.ΑΛ.Ο.)	242
κοινωνική καινοτομία	243
κοινωνική οικονομία	243
κοινωνική πολιτική	244
Κοινωνική σύνοδος κορυφής του Πόρτο και κοινωνική δέσμευση του Πόρτο	244
κοινωνικοί εταίροι	245
κοινωνικός διάλογος	245
κοινωνικός πειραματισμός	246
κόστος πόρου	246

κράτη μέλη	246
κρατικές ενισχύσεις	247
κράτος δικαίου	247
κρίση	247
κριτήρια προσχώρησης (κριτήρια της Κοπεγχάγης)	248
κριτήρια σύγκλισης	248
κτίριο με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας	249
Κυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Ουδετερότητα	249
κυβερνοασφάλεια cybersecurity	249
κυκλική οικονομία	250
κύκλος διαχείρισης καταστροφών Disaster Management Cycle	251
κύκλος ζωής	251
Climate-ADAPT	252
Λ	253
λειτουργική ταξινόμηση (στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση)	253
Λευκή Βίβλος	253
λογαριασμός για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης	253
λογαριασμός υπό μεσεγγύηση	254
λογική της παρέμβασης intervention logic	254
λογιστική χρήση	254
Μ	255
μακροχρόνια ανεργία	255
μέγιστη βιώσιμη απόδοση	255
μέθοδος περιβαλλοντικού αποτυπώματος οργανισμού Organization Environmental Footprint (OEF)	255
μελέτη σκοπιμότητας	255
μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας	255
μειονεκτικές περιοχές Less favorite areas	256
μειονεκτούσα ομάδα	256
μεσίτης	257
μέσο επιμερισμού κινδύνου	257
Μέσο χρηματοδοτικής στήριξης για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις (ΜΔΣΘ) Instrument for financial support for Border Management and Visa Policy (BMVI)	257
μεταβατικές ρήτρες	257
μετάκληση	259
μετανάστευση και άσυλο	259
μεταποίηση γεωργικών προϊόντων	260
μεταφορά γνώσης	260

μεταφορά στερεών αποβλήτων	260
μεταφόρτωση στερεών αποβλήτων	261
μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.....	261
Μεταφορικό Ισοδύναμο (M.I.)	261
μετεγκατάσταση.....	262
μετριασμός της κλιματικής αλλαγής mitigation of climate change.....	262
μηδενική ρύπανση.....	263
μη επιλέξιμες κατηγορίες δράσεων	264
Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ).....	266
Μητρώο Φορέων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας	266
Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) Recovery and Resilience Facility (RRF)	266
Μηχανισμός για το Κράτος Δικαίου	267
Μηχανισμός "rescEU" Union Civil Protection Mechanism (rescEU)	267
Μηχανισμός Ευελιξίας.....	267
Μηχανισμός Οικολογικής Επιβράβευσης	268
Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA)	268
Μηχανισμός "Συνδέοντας την Ευρώπη" (ΜΣΕ) Connecting Europe Facility (CEF)	269
Μηχανισμός Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (ΜΣΠΑ).....	270
μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).....	271
μικροχρηματοδότηση.....	272
μονάδα δειγματοληψίας	272
Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ)	273
Μονάδα Επεξεργασίας Βιολογικών Αποβλήτων / Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) (προδιαλεγμένων οργανικών)	273
Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Μ.Ο.Δ. αε)	273
Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜΟ.ΠΑ.ΔΙ.Σ.).....	275
Μόνιμη επιτροπή εσωτερικής ασφάλειας Standing Committee on Operational Cooperation on Internal Security (COSI)	276
μόχλευση leverage	276
N.....	277
Νέα αστική ατζέντα – HABITAT III	277
Νέος χάρτης της Λειψίας - Η μετασχηματιστική δύναμη των πόλεων για το κοινό καλό New Leipzig Charter – The transformative power of cities for the common good.....	278
Νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) 2020 – 2030.....	278
Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους NEB – New European Bauhaus	279
νέοι Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης NEET – «not in employment, education or training»	280
νομικές πράξεις της ΕΕ.....	281

νομική δέσμευση.....	282
νομική οντότητα.....	282
νομική προσωπικότητα της Ένωσης.....	282
νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα.....	282
νομοθετικές πράξεις της ΕΕ.....	283
Natura 2000	283
Ο.....	284
οδηγία.....	284
οικολογική καινοτομία eco-innovation.....	284
οικολογικό αποτύπωμα.....	285
οικονομική αποδοτικότητα Value For Money.....	285
Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ)	285
οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή.....	286
οικονομικός φορέας.....	287
οικοσύστημα.....	287
Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ)	287
Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντος (ΟΠΠ).....	288
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ)	288
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)	288
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΟΠΣ Π.Δ.Ε ή «e-ΠΔΕ»).....	288
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ταμείου Ανάκαμψης» (ΟΠΣ ΤΑ)	289
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)	289
Ομάδες πρώτης (1ης) απόκρισης First Responders.....	290
ομοιόμορφη θεώρηση (Visa C).....	290
Ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) NUTS I, II, III Nomenclature Unit for Territorial Statistics.....	290
Ομάδα κρατών Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ)	291
οργανισμοί δημοσίου δικαίου.....	292
οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης	292
Οργανισμός περιφερειακής ολοκλήρωσης και συνεργασίας	292
Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (ΟΠΕΓΕΠ) (πρώην AGROCERT).....	293
Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ).....	293
Οργανισμός Enterprise Greece	293
Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).....	294
οργανωμένες μορφές ανάπτυξης δραστηριοτήτων (χωρικού σχεδιασμού)	294
οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών evacuation.....	294
οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων (χωρικού σχεδιασμού).....	294

οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών	295
Οριζόντιος Κανονισμός ΚΑΠ	295
Ορίζων 2020 (H2020).....	295
Ορίζων Ευρώπη Horizon Europe	296
ορόσημο.....	297
ουδετερότητα άνθρακα.....	297
OLAF (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης) European Anti-Fraud Office	297

Π..... 298

παράγοντας πίεσης stressor.....	298
παραγωγός αποβλήτων	298
παράνομη παραμονή.....	298
παρατυπία.....	298
παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης ΣΣ ΚΑΠ.....	299
παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ	299
πάροχοι υπηρεσιών ύδατος	299
πάροχος υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων – πάροχος υπηρεσιών σύναψης συμβάσεων.....	299
πεδίο εφαρμογής της στήριξης του ΕΤΠΑ	299
πεδίο εφαρμογής της στήριξης του Ταμείου Συνοχής.....	300
πειραματική ανάπτυξη.....	300
περατωθείσα πράξη.....	300
περιβαλλοντικά βιώσιμη επένδυση	300
Περιβαλλοντική Αποδοτικότητα (Οικολογική Αποδοτικότητα ή Οικο-αποδοτικότητα)	301
Περιβαλλοντική Έκθεση	301
περιβαλλοντική ζημία	301
περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ.....	301
περιβαλλοντικό κόστος	302
περιβαλλοντικό τέλος	302
περιορισμός των εκπομπών	302
Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (Π.Χ.Π.)	302
Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ).....	303
Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕ.Σ.Δ.Α.).....	304
πηγή.....	304
πηγή κινδύνου.....	304
πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης.....	304
πλεονάσματα τροφίμων	305
«Πληρώνω Όσο Πετάω» (ΠοΠ) «Pay-As-You-Throw» (PAYT).....	305
πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ.....	306
πολεοδομικός σχεδιασμός	307

πολίτης της Ένωσης	307
πολίτης τρίτης χώρας	307
Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI)	308
πολιτιστική πολιτική της ΕΕ	308
πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα	309
πολυεπίπεδη διακυβέρνηση multi-level governance	309
πολύ μικρή επιχείρηση	310
Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027	310
ποσό δημοπράτησης	311
ποσό σύμβασης	311
ποσοστά συγχρηματοδότησης	311
πραγματικός δικαιούχος (του Ν. 4557/2018, όπως ισχύει)	311
πράξη	311
πράξη στρατηγικής σημασίας	312
πράξη ΣΔΙΤ	312
Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ)	313
πράσινες υποδομές	313
Πράσινη βίβλος	313
Πράσινη οικονομία	313
Πράσινη Νέα Συμφωνία	314
Πράσινοι Καταναλωτές	314
Πράσινο Προϊόν	314
Πράσινο Σημείο (ΠΣ)	315
Πράσινο Ταμείο	316
πρόβλεψη κλίματος	316
προβληματική επιχείρηση	316
Πρόγραμμα	317
Πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι"	317
Πρόγραμμα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΠΔΕΠ)	318
Πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II	318
Πρόγραμμα "EU4Health"	319
Πρόγραμμα "InvestEU"	319
πρόγραμμα "mentoring" του "M4M"	319
Προγράμματα 2021- 2027	320
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	321
Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» 2021-2027	322
8ο Πρόγραμμα Δράσης της ΕΕ για το Περιβάλλον	322
Πρόγραμμα για πράσινα κτίρια Green Building Programme (GBP)	323
Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας	323
προγραμματισμός	324

προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση.....	324
προκαταβολή.....	324
πρόληψη.....	324
πρόληψη prevention.....	325
προσαρμογή.....	325
προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.....	325
προσβασιμότητα.....	326
πρόσφυγας.....	326
πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία.....	327
προτεραιότητα.....	327
προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση energy efficiency first.....	327
6 προτεραιότητες της Επιτροπής για το 2019-2024.....	328
προϋπολογισμός άνθρακα.....	328
προϋπολογισμός της ΕΕ.....	328
Πρωτοβουλία ALMA Aim, Learn, Master, Achieve initiative (ALMA).....	329
πρωτογενής παραγωγή.....	329
Πρωτόκολλο για τα αέρια θερμοκηπίου.....	330
Πρωτόκολλο του Κυότο.....	330
Πυλώνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	331
P.....	332
ρίσκο.....	332
ρύθμιση (χωρικού σχεδιασμού).....	332
Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (P.A.A.E.Y.).....	332
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ).....	332
ρύπανση.....	333
τύπος.....	333
REPowerEU.....	333
Σ.....	335
σενάριο.....	335
σημαντική συμβολή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.....	335
σημαντική συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.....	335
σοβαρή ανεπάρκεια.....	336
Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ).....	336
στήριξη σχετική με τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής.....	337
στήριξη σχετική με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.....	337
στόχος.....	337
Στόχοι Πολιτικής Συνοχής 2021-2027.....	337
Στόχος «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία».....	339
στραγγίσματα.....	339

Στρατηγικές Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3).....	339
Στρατηγική για την ισότητα των φύλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	339
στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 gender equality strategy	341
Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ).....	342
Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (ΣΠΕ)	342
Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ).....	343
Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής («ΣΣ ΚΑΠ») 2023 - 2027	343
σύγκρουση συμφερόντων	343
συλλογή (αποβλήτων)	344
συμβαλλόμενο μέρος με ευθύνη εξισορρόπησης Balance Responsible Party (BRP).....	344
Σύμβαση της Γενεύης	344
Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων	344
Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	345
συμμετέχων	347
συμπλήρωση (κατεύθυνσης ή ρύθμισης χωρικού σχεδιασμού)	347
Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)	347
συμφωνία του Παρισιού	347
συμφωνία – πλαίσιο.....	348
συμφωνία Σένγκεν.....	348
Συμφωνία σύμπραξης βιώσιμης αλιείας.....	349
Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια Covenant of Mayors for Climate and Energy	349
Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ).....	350
Συναπόφαση ή συνήθης νομοθετική διαδικασία	350
συνδεδεμένες επιχειρήσεις.....	350
συνδρομή Ταμείου	350
Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης REcovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe (REACT-EU)	351
συνδυαστική πράξη.....	352
συνεισφορά προγράμματος	352
συνεισφορά σε είδος.....	352
συνεχιζόμενη εκπαίδευση	352
συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση	352
συνθήκες της ΕΕ (ισχύουσες σήμερα)	353
συνοδευτικό μέτρο.....	353
συνολικό ποσοστό σφάλματος	353
σύνολο σφαλμάτων	353
συντελεστής πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος	354
συντονισμός coordination.....	354
συστάσεις	354

Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ)	354
Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 (ΣΔΕ ΕΠΑ 2021-2025)	355
Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	355
Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Αντίδρασης (ΣΕΠΙΑ).....	355
Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ).....	357
Σύστημα οικολογικής διαχείρισης EMAS Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)	357
σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ) EU Emissions Trading System (EU ETS).....	357
Σύστημα Τηλεκπαίδευσης ΜΟΔ e-Learning ΜΟΔ.....	358
σύστημα χωρικού σχεδιασμού.....	358
συστηματική καθοδήγηση mentoring.....	359
συστημική παρατυπία	359
σφραγίδα αριστείας.....	359
Σχέδιο ανάκαμψης για την Ευρώπη NextGenerationEU (NGEU)	360
Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ)	361
Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP).....	362
Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία	362
Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων	363
σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις	363
SIMAP Système d'Information pour les MArchés Publics (SIMAP)	364
T	365
Ταμεία.....	365
Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ (ΤΑΕΕ) European Union Solidarity Fund (EUSF).....	365
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ).....	366
Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF)	366
Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) Just Transition Fund (JTF)	367
Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) Internal Security Fund (ISF)	369
Ταμείο μικρών έργων	369
Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) Cohesion Fund (CF)	369
ταμείο χαρτοφυλακίου	370
τελικός αποδέκτης	370
τελικός αποδέκτης (στο ΕΚΤ+).....	370
τελικός καταναλωτής	371

Τεχνική Βοήθεια.....	371
Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων.....	372
Τεχνική Υπηρεσία ΜΟΔ (Διεύθυνση Τεχνικής Υπηρεσίας).....	373
Τεχνικό Δελτίο Έργου (ΤΔΕ).....	374
τηλεθέρμανση ή τηλεψύξη.....	375
τιμή αναφοράς.....	375
τομεακές παρεμβάσεις.....	375
τομεακός προϋπολογισμός άνθρακα.....	375
Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ).....	376
Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ).....	376
τρίτη χώρα.....	377
τροποποίηση (κατεύθυνσης ή ρύθμισης χωρικού σχεδιασμού).....	377
τρωτότητα vulnerability.....	377
Υ.....	379
υγειονομική ταφή.....	379
υγρά απόβλητα.....	379
ύδατα της Ένωσης.....	379
υπερχρέωση overbooking.....	379
υπήκοος τρίτης χώρας.....	379
Υπηρεσία Διαχείρισης του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ).....	380
Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) Services of General Economic Interest (SGEIs).....	380
υπόγεια αποθήκευση.....	380
υποδοχή.....	380
υπολειμματικό ποσοστό σφάλματος.....	381
υποχρέωση χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας.....	381
Φ.....	382
φαινόμενο του θερμοκηπίου.....	382
Φορέας Ατομικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης ΣΕΔ.....	382
Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔΣΑ).....	382
Φορέας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.....	382
φορέας λειτουργίας.....	383
Φορέας Λειτουργίας έργου διαχείρισης στερεών αποβλήτων.....	383
Φορέας Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ).....	383
Φορέας Χρηματοδότησης Έργου.....	384
φυσικοί πόροι.....	384
Φορέας Υλοποίησης χρηματοδοτικού μέσου.....	384
Χ.....	385

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Charter of Fundamental Rights	385
Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων της χώρας	386
χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με το κόστος	387
χρηματοδότηση σταθερού επιτοκίου flat-rate financing	387
χρηματοδότηση κατ' αποκοπή lump sum financing	387
χρηματοδότηση βάσει μοναδιαίου κόστους	388
χρηματοδοτικά μέσα	388
Χρηματοδοτικός Μηχανισμός Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ ΕΟΧ) European Economic Area – Iceland, Liechtenstein and Norway Grants	388
χρηματοδοτικό προϊόν	388
χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο	388
χρηματοοικονομική υποχρέωση	389
χρηστή δημοσιονομική διαχείριση	389
χώρα-εταίρος	389
χώρα καταγωγής (πρόσφυγα ή μετανάστη)	389
χωρικά εργαλεία	389
χωρικός σχεδιασμός	390
χωρισμένος από την οικογένεια του ανήλικος (χωρισμένος ανήλικος)	391
χωριστή συλλογή	391
Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ)	391
Χώρος Σένγκεν	391
Χώρος Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ)	392
Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ)	392
Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ)	392
χωροταξικός σχεδιασμός	393
Ω	394
Ωρίμανση Έργου	394
Ωριμότητα	394

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2021 - 2027

A

αγορά εργασίας

Το σύνολο των διεργασιών που διευκολύνουν τη συνάντηση της προσφοράς και της ζήτησης ευκαιριών εργασίας.

αγρότης

Στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, ο γεωργός είναι ένα άτομο (ή ομάδα ατόμων π.χ. συνεργασίες, οι εταιρείες και τα άλλα νομικά δομές μέσω των οποίων διεξάγεται μια επιχείρηση), των οποίων η εκμετάλλευση βρίσκεται στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το οποίο ασκεί γεωργική δραστηριότητα.

άδεια διαμονής

Είναι κάθε άδεια, η οποία εκδίδεται από τις Ελληνικές Αρχές, σύμφωνα με τον τύπο που προβλέπει η ελληνική νομοθεσία και η οποία επιτρέπει σε υπήκοο τρίτης χώρας ή σε ανιθαγενή τη διαμονή του στην Ελληνική Επικράτεια.

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

Κάθε είδους πιστοποίηση που παρέχεται από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 2 περίπτωση α' του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1030/2002 του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 «Για την καθιέρωση αδειών διαμονής ενιαίου τύπου για τους πολίτες τρίτων χωρών» (ΕΕ L 157/15.6.2002), όπως κάθε φορά ισχύει, και βάσει της οποίας, επιτρέπεται σε πολίτη τρίτης χώρας να διαμένει νόμιμα στην Ελληνική Επικράτεια.

αδήλωτη εργασία undeclared work

Στην ΕΕ με τον όρο αδήλωτη εργασία νοούνται «όλες οι αμειβόμενες δραστηριότητες που είναι νόμιμες ως προς τη φύση τους, αλλά δεν δηλώνονται στις δημόσιες αρχές, λαμβανομένων υπόψη βεβαίως των διαφορετικών κανονιστικών ρυθμίσεων που εφαρμόζονται στα διάφορα κράτη μέλη».

Η αδήλωτη εργασία εμπίπτει σε τρεις βασικές κατηγορίες:

1. **αδήλωτη εργασία εντός κανονικών επιχειρήσεων.** Η αδήλωτη εργασία μπορεί να συνίσταται στην εξ ολοκλήρου ή την εν μέρει καταβολή αδήλωτων αποδοχών, κατά την οποία

ένα μέρος καταβάλλεται επίσημα και ένα μέρος σε μετρητά χωρίς να τηρούνται σχετικά στοιχεία:

2. **αδήλωτη εργασία για ίδιο λογαριασμό ή αυτοαπασχόληση**, που συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών είτε σε επίσημες επιχειρήσεις είτε σε άλλους πελάτες, όπως π.χ. νοικοκυριά:

3. **παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε γείτονες, μέλη οικογένειας, φίλους ή γνωστούς** (οικοδομικές εργασίες ή επισκευές, καθαρισμός, φροντίδα παιδιών ή ηλικιωμένων). Το είδος αυτής της εργασίας είναι ενίοτε παρόμοιο με την παροχή αμοιβαίας βοήθειας.

Πηγή: https://commission.europa.eu/system/files/2021-01/european-semester_thematic-factsheet_undeclared-work_el.pdf

αδρανή απόβλητα

Τα απόβλητα που δεν υφίστανται καμία σημαντική φυσική, χημική ή βιολογική μετατροπή. Τα αδρανή απόβλητα δεν διαλύονται, δεν καίγονται ούτε συμμετέχουν σε άλλες φυσικές ή χημικές αντιδράσεις, δεν βιοδιασπώνται ούτε επιδρούν δυσμενώς σε άλλα υλικά με τα οποία έρχονται σε επαφή κατά τρόπο ικανό να προκαλέσει ρύπανση του περιβάλλοντος ή να βλάψει την υγεία του ανθρώπου. Η συνολική αποπλυσιμότητα και περιεκτικότητα σε ρύπους των αποβλήτων και η οικοτοξικότητα των στραγγισμάτων πρέπει να είναι αμελητέες, και ειδικότερα να μη θέτει σε κίνδυνο την ποιότητα των επιφανειακών ή/και υπογείων υδάτων.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β'/30.09.2021)

αιεφόρος ανάπτυξη sustainable development

Η αιεφόρος ανάπτυξη είναι μία διαδικασία που στοχεύει στο συγκερασμό της οικονομικής ανάπτυξης και της προστασίας των κοινωνικών και περιβαλλοντικών ισορροπιών. Η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων στον ορισμό και την εφαρμογή των άλλων ευρωπαϊκών πολιτικών (της ενεργειακής, ερευνητικής, βιομηχανικής, γεωργικής, κλπ. πολιτικής) έχει ουσιαστική σημασία για την επίτευξη του στόχου της αιεφόρου ανάπτυξης. Η αιεφόρος ανάπτυξη ορίστηκε στην έκθεση Brundtland της Διεθνούς Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη του 1987 «Το κοινό μέλλον μας» ως «μια ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες». Η αρχή αυτή θεσπίστηκε με τη συνθήκη του Μάαστριχτ και τη Σύνοδο Κορυφής του Κάρντιφ, το 1998, και έθεσε τις βάσεις για μία συντονισμένη δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στη συνέχεια, το Μάιο του 2001, η ΕΕ ενέκρινε μία στρατηγική υπέρ της αιεφόρου ανάπτυξης. Η στρατηγική αυτή αναθεωρήθηκε το 2006 και προέβλεψε «ένα μακροπρόθεσμο όραμα για την αιεφορία στο οποίο η οικονομική μεγέθυνση, η κοινωνική συνοχή και η προστασία του περιβάλλοντος συνδυάζονται μεταξύ τους και αλληλοϋποστηρίζονται». Εξάλλου, η παγκόσμια σύμπραξη για την αιεφόρο ανάπτυξη, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 2002, της προσέδωσε μια εξωτερική διάσταση. Η επανεξέταση της στρατηγικής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2009 υπογράμμισε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες μη αιεφόρες τάσεις καθώς και ότι πρέπει να γίνουν περισσότερες προσπάθειες σε αυτό το πεδίο. Ωστόσο, σημείωσε επίσης την πρόοδο της ΕΕ όσον αφορά τη συνεκτίμηση της αιεφόρου ανάπτυξης σε πολλές από τις πολιτικές της (μεταξύ άλλων πολιτική για το εμπόριο και την ανάπτυξη) και επισήμανε την τροπή που πήρε

σε σχέση με την κλιματική αλλαγή και την προώθηση μιας οικονομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.

Έκτοτε, η συνθήκη της Λισαβόνας ενσωματώνει την αειφόρο ανάπτυξη μεταξύ των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 3 § 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση). Η αειφόρος ανάπτυξη θέλει να συγκεράσει την οικονομική ανάπτυξη και την προστασία των κοινωνικών και περιβαλλοντικών ισορροπιών.

αειφορική χρήση

Η χρήση συστατικών της βιολογικής ποικιλότητας, κατά τρόπο και κατά αναλογία τέτοια που δεν προκαλείται μακροπρόθεσμα συρρίκνωση της βιολογικής ποικιλότητας, διατηρώντας κατ' αυτόν τον τρόπο το δυναμικό της να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στις επιδιώξεις των σημερινών και των μελλοντικών γενεών.

αέρια χώρου ταφής

Όλα τα αέρια που παράγονται από τα απόβλητα που αποτίθενται στο χώρο υγειονομικής ταφής.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β'/30.09.2021)

αέριο του θερμοκηπίου

Αέρια του θερμοκηπίου είναι το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂), το μεθάνιο (CH₄), το υποξείδιο του αζώτου (N₂O), οι υδροφθοράνθρακες (HFCs), οι υπερφθοράνθρακες (PFCs), το εξαφθοριούχο θείο (SF₆) και άλλα αέρια συστατικά της ατμόσφαιρας, τόσο φυσικά, όσο και ανθρωπογενή, τα οποία απορροφούν και επανεκπέμπουν υπέρυθρη ακτινοβολία.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

Τα αέρια του θερμοκηπίου (όπως περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου) είναι:

Διοξείδιο του άνθρακα (CO₂)

Μεθάνιο (CH₄)

Υποξείδιο του αζώτου (N₂O)

Εξαφθοριούχο θείο (SF₆)

Τριφθοριούχο άζωτο (NF₃)

Υδροφθοράνθρακες (HFCs):

- HFC-23 CHF₃
- HFC-32 CH₂F₂
- HFC-41 CH₃F
- HFC-125 CHF₂CF₃

- HFC-134 CHF_2CHF_2
- HFC-134a CH_2FCF_3
- HFC-143 CH_2FCHF_2
- HFC-143a CH_3CF_3
- HFC-152 $\text{CH}_2\text{FCH}_2\text{F}$
- HFC-152a CH_3CHF_2
- HFC-161 $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{F}$
- HFC-227ea $\text{CF}_3\text{CHF}_2\text{CF}_3$
- HFC-236cb $\text{CF}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{F}$
- HFC-236ea $\text{CF}_3\text{CHFCH}_2\text{F}_2$
- HFC-236fa $\text{CF}_3\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-245fa $\text{CHF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-245ca $\text{CH}_2\text{FCF}_2\text{CHF}_2$
- HFC-365mfc $\text{CH}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-43-10mee $\text{CF}_3\text{CHFCH}_2\text{CF}_2\text{CF}_3$ ή $(\text{C}_5\text{H}_2\text{F}_{10})$

Υπερφθοράνθρακες (PFC):

- PFC-14, Υπερφθορομεθάνιο, CF_4
- PFC-116, Υπερφθοροαιθάνιο, C_2F_6
- PFC-218, Υπερφθοροπροπάνιο, C_3F_8
- PFC-318, Υπερφθοροκυκλοβουτάνιο, $\text{c-C}_4\text{F}_8$
- Υπερφθοροκυκλοπροπάνιο $\text{c-C}_3\text{F}_6$
- PFC-3-1-10, Υπερφθοροβουτάνιο, C_4F_{10}
- PFC-4-1-12, Υπερφθοροπεντάνιο, C_5F_{12}
- PFC-5-1-14, Υπερφθοροεξάνιο, C_6F_{14}
- PFC-9-1-18, $\text{C}_{10}\text{F}_{18}$

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

αιρεσιμότητα conditionality

Όρος (κριτήριο) που πρέπει να εκπληρωθεί για τη λήψη χρηματοδότησης και αποτελεί προϋπόθεση για την πρόσβαση σε ένα υποσχόμενο όφελος από την ΕΕ.

αιρεσιμότητα (στα πλαίσια του ΠΑΑ)

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συγκεντρώνουν την υποστήριξη για να εξασφαλίσουν σημαντική συμβολή στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης σύμφωνα με τις ειδικές εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές τους ανάγκες. Θα πρέπει να καθορισθούν εκ των προτέρων αιρεσιμότητες καθώς και συνοπτικό και εξαντλητικό σύνολο αντικειμενικών κριτηρίων για την εκτίμησή τους, ώστε να εξασφαλισθεί ότι υπάρχουν οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση της υποστήριξης της Ένωσης. Προς τον σκοπό αυτό οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες θα πρέπει να εφαρμόζονται σε μια προτεραιότητα δεδομένου προγράμματος μόνο όταν έχουν άμεση και πραγματική σχέση με την αποτελεσματική και αποδοτική επίτευξη των ειδικών στόχων μιας επενδυτικής προτεραιότητας ή μιας ενωσιακής προτεραιότητας, καθώς και άμεσο αντίκτυπο σε αυτήν, ενώ δεν συνδέεται απαραίτητως κάθε ειδικός στόχος με τις εκ των προτέρων αιρεσιμότητες που ορίζονται στους ειδικούς κανόνες για τα ταμεία. Η εκτίμηση της δυνατότητας εφαρμογής των εκ των προτέρων αιρεσιμότητων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη

την αρχή της αναλογικότητας, συνεκτιμώντας, κατά περίπτωση, το επίπεδο της χορηγούμενης βοήθειας. Η εκπλήρωση των εφαρμοστέων εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων θα πρέπει να αξιολογείται από το κράτος μέλος στο πλαίσιο της προετοιμασίας των προγραμμάτων και, κατά περίπτωση, στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει τη συνέπεια και την καταλληλότητα των πληροφοριών που παρέχει το κράτος μέλος. Στις περιπτώσεις που δεν καταστεί δυνατό να ικανοποιηθεί εφαρμοστέα εκ των προτέρων προϋπόθεση, εντός των τακτών προθεσμιών, η Επιτροπή θα πρέπει να έχει την εξουσία να αναστείλει τις ενδιάμεσες πληρωμές για αντίστοιχες προτεραιότητες του προγράμματος υπό σαφώς καθορισμένους όρους.

Πηγή: Καν (ΕΕ) 1303/2013

αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης δαπανών

Αίτημα του δικαιούχου που αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του.

αίτηση διεθνούς προστασίας (αίτηση ασύλου)

Είναι η αίτηση παροχής προστασίας από το Ελληνικό Κράτος που υποβάλει ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής με την οποία ζητά την αναγνώριση στο πρόσωπό του της ιδιότητας του πρόσφυγα, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης, ή τη χορήγηση καθεστώτος επικουρικής προστασίας, εφόσον ο ίδιος δεν ζητά ρητώς να του χορηγηθεί άλλη μορφή προστασίας, που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και μπορεί να ζητηθεί αυτοτελώς.

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

αιτών διεθνή προστασία (αιτών άσυλο)

Είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής, ο οποίος δηλώνει προφορικά ή εγγράφως ενώπιον οποιασδήποτε ελληνικής αρχής, στα σημεία εισόδου στην Ελληνική Επικράτεια ή εντός αυτής, ότι ζητά άσυλο ή επικουρική προστασία στη χώρα μας ή με οποιονδήποτε τρόπο ζητά να μην απελαθεί σε κάποια χώρα εκ φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης ή επειδή κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη σύμφωνα με το άρθρο 15 και επί του αιτήματος του οποίου δεν έχει ληφθεί ακόμη τελεσίδικη απόφαση. Επίσης, αιτών διεθνή προστασία θεωρείται και ο υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος - μέλος της ΕΕ κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, ή σε άλλο κράτος που δεσμεύεται από και εφαρμόζει τον ως άνω Κανονισμό, και μεταφέρεται στην Ελλάδα βάσει των διατάξεων του ως άνω Κανονισμού.

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη

Η αποτίμηση σε νομισματικές μονάδες του προϊόντος που προκύπτει ως το άθροισμα των δαπανών για την αγορά των τελικών αγαθών και υπηρεσιών, το οποίο καταναλώνεται σε μια οικονομία κατά τη διάρκεια ενός έτους, μέσα στην επικράτεια της χώρας, ανεξάρτητα από τη μόνιμη κατοικία των ιδιοκτητών των συντελεστών παραγωγής.

Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα

Η αποτίμηση σε νομισματικές μονάδες του προϊόντος που προκύπτει ως το άθροισμα των εισοδημάτων, το οποίο παράγεται σε μια οικονομία κατά τη διάρκεια ενός έτους, μέσα στην επικράτεια της χώρας, ανεξάρτητα από τη μόνιμη κατοικία των ιδιοκτητών των συντελεστών παραγωγής.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Η αποτίμηση σε νομισματικές μονάδες του προϊόντος που προκύπτει ως το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών διαφόρων κλάδων και δραστηριοτήτων της οικονομίας, το οποίο παράγεται σε μια οικονομία κατά τη διάρκεια ενός έτους, μέσα στην επικράτεια της χώρας, ανεξάρτητα από τη μόνιμη κατοικία των ιδιοκτητών των συντελεστών παραγωγής.

άκρως απόκεντρες περιοχές

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει 9 «άκρως απόκεντρες περιοχές»: τη Γουαδελούπη, τη Γαλλική Γουιάνα, τη Μαρτινίκα, τη Μαγιότ, τη Ρεϊνιόν και τον Άγιο Μαρτίνο (Γαλλία), τις Κανάριες Νήσους (Ισπανία), και τις Αζόρες και τη Μαδέρα (Πορτογαλία). Οι άκρως απόκεντρες περιοχές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της ΕΕ και οφείλουν να εφαρμόζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν.

Τα χαρακτηριστικά των εν λόγω περιοχών είναι η μεγάλη απόσταση από την ευρωπαϊκή ήπειρο, ο νησιωτικός χαρακτήρας, η μικρή έκταση (εκτός της Γαλλικής Γουιάνας), η δύσκολη μορφολογία και κλίμα, και μία οικονομική εξάρτηση από μικρό αριθμό προϊόντων.

Η Επιτροπή, με τα χρόνια, έχει εγκρίνει αρκετές ανακοινώσεις για τις άκρως απόκεντρες περιοχές. Η τελευταία εγκρίθηκε το 2012, (COM(2012) 287: «Οι εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης: προς μια εταιρική σχέση για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη»). Σε αυτήν στηρίζει τις εν λόγω περιοχές ώστε να αξιοποιήσουν κάθε ευκαιρία για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, στη βάση των πλεονεκτημάτων και του ενδογενούς δυναμικού τους· εξασφαλίζει ότι τα πλαίσια της ευρωπαϊκής πολιτικής συμβάλλουν στη μείωση των εμποδίων που έχουν άμεση σχέση με την πλήρη ενσωμάτωση των άκρως απόκεντρων περιοχών στην ενιαία αγορά· και αυξάνει την αναγνώριση των εν λόγω περιοχών ως πλεονέκτημα για όλους καθώς και της ανάγκης να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες και οι περιορισμοί τους.

Το άρθρο 349 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ αναγνωρίζει τους ειδικούς περιορισμούς των άκρως απόκεντρων περιοχών και προβλέπει την έγκριση ειδικών μέτρων για αυτές. Οι άκρως απόκεντρες περιοχές είναι κανονικές περιφέρειες της ΕΕ και, σε αντίθεση με τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη, είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

αλλοδαπός

Το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ή που είναι ανιθαγενής.

Πηγή: Ν. 4251/2014 “ Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις” – ΦΕΚ 80 Α/2014

αλυσίδα επιπτώσεων

Οι αλυσίδες επιπτώσεων επιτρέπουν τη δομή των σχέσεων αιτίου-αποτελέσματος μεταξύ οδηγών και/ή αναστολέων που επηρεάζουν την ευπάθεια ενός συστήματος. Οι αλυσίδες επιπτώσεων επιτρέπουν την απεικόνιση των αλληλεπιδράσεων και της ανάδρασης, συμβάλλουν στον προσδιορισμό των βασικών επιπτώσεων, σε ποιο επίπεδο συμβαίνουν και ποια κλιματικά σήματα μπορούν να οδηγήσουν σε αυτά. Εξασφαλίζουν περαιτέρω την αποσαφήνιση και/ή την επικύρωση των στόχων και του εύρους της αξιολόγησης ευπάθειας και αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών.

άμεση διαχείριση direct management

Ένας από τους τρεις δυνατούς τρόπους υλοποίησης προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (οι άλλοι δύο τύποι είναι η επιμερισμένη διαχείριση και η έμμεση διαχείριση).

Παρότι η ΕΕ παρέχει τη χρηματοδότηση για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα ή έργο, δεν εμπλέκεται πάντα άμεσα στην καθημερινή διαχείριση. Ωστόσο, ενώ τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την εκτέλεση του μεγαλύτερου μέρους του προϋπολογισμού της ΕΕ, η Επιτροπή είναι αυτή που έχει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή διενεργεί αυστηρούς και αποτελεσματικούς ελέγχους σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο δαπανώνται τα κονδύλια της ΕΕ. Η διαδικασία θα διαφέρει ανάλογα με τον τρόπο υλοποίησης του προγράμματος.

Στην περίπτωση της άμεσης διαχείρισης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχειρίζεται απευθείας τη χρηματοδότηση της ΕΕ. Στην άμεση διαχείριση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι άμεσα υπεύθυνη για όλα τα στάδια υλοποίησης ενός προγράμματος και είναι άμεσα υπεύθυνη για όλα τα στάδια υλοποίησης ενός προγράμματος, δηλαδή:

- τη δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων
- την αξιολόγηση των υποβληθεισών προτάσεων
- την υπογραφή των συμφωνιών επιχορήγησης
- τον έλεγχο υλοποίησης του έργου
- την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων
- τη διενέργεια των πληρωμών.

Τα καθήκοντα αυτά εκτελούνται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, στα κεντρικά της γραφεία, στις [αντιπροσωπείες της ΕΕ](#) ή μέσω εκτελεστικών οργανισμών της ΕΕ· δεν εμπλέκονται τρίτα μέρη. Τα προγράμματα που υλοποιούνται υπό καθεστώς άμεσης διαχείρισης αντιπροσωπεύουν περίπου το 20 % του [προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027](#).

Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων υπό καθεστώς άμεσης διαχείρισης δημοσιεύονται στη [διαδικτυακή πύλη για τις χρηματοδοτήσεις και τους διαγωνισμούς \(SEDIA\)](#).

Μεγάλο μέρος των κονδυλίων από το NextGenerationEU, το προσωρινό μέσο ανάκαμψης, θα εκτελεστούν επίσης υπό καθεστώς άμεσης διαχείρισης, ιδίως ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (MAA), ο οποίος θα διαθέσει 723,8 δισ. EUR υπό τη μορφή δανείων και επιχορηγήσεων για τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα πραγματοποιηθούν από τα κράτη μέλη.

Λόγω του κατ' εξαίρεση χαρακτήρα του MAA, για την εφαρμογή του θα ακολουθηθούν ειδικές διαδικασίες. Τα κονδύλια θα εκταμιεύονται απευθείας στα κράτη μέλη βάσει της προόδου στην εφαρμογή των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Τα σχέδια θα πρέπει να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις που διαπιστώθηκαν στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, ιδίως δε τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εξέδωσε το Συμβούλιο. Τα σχέδια θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν μέτρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την αξιοποίηση των οφελών από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Για την εφαρμογή του MAA από τα κράτη μέλη, βλ. τη σελίδα [«Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας»](#).

Στην περίπτωση δημοσίων συμβάσεων, όταν η Επιτροπή διαχειρίζεται άμεσα τις δημόσιες συμβάσεις, επιτελεί τον ρόλο της αναθέτουσας αρχής, γεγονός που σημαίνει ότι είναι υπεύθυνη για ολόκληρη τη διαδικασία ανάθεσης, από τη δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προσφορών έως τις αποφάσεις ανάθεσης, την υπογραφή των δημοσίων συμβάσεων και την παρακολούθηση της εφαρμογής τους.

Στην περίπτωση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (EKT+), το μεγαλύτερο μέρος του σκέλους «Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία» (EaSI) για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI) τελεί υπό τη διαχείριση των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η **άμεση διαχείριση** συνεπάγεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκηρύσσει προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για την παροχή [επιχορηγήσεων](#) σε έργα, καθώς και προσκλήσεις υποβολής προσφορών για την ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών και/ή προμηθειών. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να απονείμει βραβεία. Οι διεθνείς οργανώσεις υλοποιούν μικρό μέρος του προγράμματος υπό έμμεση διαχείριση.

Οι δραστηριότητες περιγράφονται στα ετήσια προγράμματα εργασίας, τα οποία καταρτίζονται κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη της ΕΕ και τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών.

άμεσα κόστη

Τα άμεσα κόστη είναι εκείνα τα έξοδα που σχετίζονται άμεσα με μια δραστηριότητα που υποστηρίζεται από ένα έργο στο πλαίσιο του EKT+. Για παράδειγμα, οι μισθοί του προσωπικού που ασχολούνται άμεσα με τη δραστηριότητα του EKT+ και άλλα έξοδα που συνδέονται με την εφαρμογή του έργου EKT+.

Πηγή: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/217dab07-4cdd-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>

αμοιβές διαχείρισης

Αμοιβή για παροχή υπηρεσιών, όπως καθορίζεται στη συμφωνία χρηματοδότησης μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και του φορέα υλοποίησης ταμείου χαρτοφυλακίου ή ειδικού ταμείου και, κατά περίπτωση, μεταξύ του φορέα υλοποίησης ταμείου χαρτοφυλακίου και του φορέα υλοποίησης ειδικού ταμείου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

αναβάθμιση δεξιοτήτων upskilling

Η βραχυπρόθεσμη, στοχευμένη επαγγελματική κατάρτιση, που παρέχεται μετά την αρχική κατάρτιση και περιλαμβάνει παροχή συντονισμένων ευκαιριών μάθησης για τους ενήλικους με χαμηλή εξειδίκευση ή συγκεκριμένα προσόντα και η οποία αποσκοπεί στη στήριξη ενηλίκων με χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων και προσόντων για την ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων τους, όπως του γραμματισμού, του αριθμητισμού και των ψηφιακών ικανοτήτων ή την απόκτηση ενός ευρύτερου συνόλου δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων και την πορεία προς την απόκτηση υψηλότερων προσόντων.

Πηγή: Ν.4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α/21.12.2020)

αναγέννηση αποβλήτων ελαίων

Οποιαδήποτε εργασία ανακύκλωσης με την οποία μπορούν να παραχθούν βασικά έλαια με τη διύλιση αποβλήτων ελαίων, και συγκεκριμένα με την αφαίρεση των προσμίξεων των προϊόντων οξειδωσης και των προσθέτων που περιέχονται στα έλαια αυτά.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

αναγκαίος πρόσφορος όρος

Απαιτούμενη προϋπόθεση για την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση των ειδικών στόχων. Για την εξασφάλιση των απαραίτητων προαπαιτούμενων για την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση της στήριξης της Ένωσης που χορηγείται από τα Ταμεία, θεσπίζονται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις, δηλαδή κατάλογος αναγκαίων πρόσφορων όρων καθώς και συνοπτική και εξαντλητική δέσμη αντικειμενικών κριτηρίων για την αξιολόγησή τους. Κάθε αναγκαίος πρόσφορος όρος συνδέεται με ειδικό στόχο και είναι αυτόματα εφαρμόσιμος όταν ο ειδικός στόχος επιλέγεται για στήριξη. Για να διατηρηθεί ένα ευνοϊκό επενδυτικό πλαίσιο, θα πρέπει να παρακολουθείται τακτικά η συνεχής εκπλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων.

Στο άρθρο 15 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 ορίζονται οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι για τους ειδικούς στόχους. Ειδικότερα, στο παράρτημα ΙΙΙ περιέχονται οριζόντιοι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι που ισχύουν για όλους τους ειδικούς στόχους και τα αναγκαία κριτήρια για την αξιολόγηση της πλήρωσής τους, ενώ στο παράρτημα ΙV περιέχονται θεματικοί αναγκαίοι πρόσφοροι όροι για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής, καθώς και τα αναγκαία κριτήρια για την αξιολόγηση της πλήρωσής τους.

Οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 διακρίνονται σε:

- οριζόντιους
- θεματικούς

Στο παράρτημα III του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 περιέχονται οριζόντιοι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι που ισχύουν για όλους τους ειδικούς στόχους και τα αναγκαία κριτήρια για την αξιολόγηση της πλήρωσής τους, ενώ στο Παράρτημα IV του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 περιέχονται θεματικοί αναγκαίοι πρόσφοροι όροι για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής, καθώς και τα αναγκαία κριτήρια για την αξιολόγηση της πλήρωσής τους.

Ο αναγκαίος πρόσφορος όρος για τα εργαλεία και την ικανότητα για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις δεν ισχύει για τα προγράμματα που στηρίζονται από το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ ή το ΜΔΣΘ.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

β) Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α΄/21.03.2022

ανάδραση

(από υποκείμενο προς υπερκείμενο πλαίσιο ή σχέδιο χωρικού σχεδιασμού)

Πρόταση για εξειδίκευση, συμπλήρωση, τροποποίηση ή άλλη αλλαγή ισχύουσας κατεύθυνσης ή ρύθμισης του υπερκείμενου πλαισίου ή σχεδίου. Οι προτάσεις ανάδρασης δεν έχουν δεσμευτικό περιεχόμενο και η υιοθέτησή τους είναι στη διακριτική ευχέρεια του υπερκείμενου πλαισίου ή σχεδίου.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α΄ 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

αναθέτουσες αρχές

Ως «αναθέτουσες αρχές» –για τους σκοπούς του Ν.4412/2016– νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 του ίδιου νόμου.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

αναθέτοντες φορείς

Ως «αναθέτοντες φορείς» –για τους σκοπούς του Ν.4412/2016– νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224 του ίδιου νόμου.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

αναθεώρηση των συνθηκών

Πριν τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας το 2009, προβλεπόταν μόνο μία διαδικασία αναθεώρησης των Συνθηκών επάνω στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ): η σύγκληση διακυβερνητικής διάσκεψης. Από το 2009, το άρθρο 48 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) καθιερώνει δύο διαδικασίες για την αναθεώρηση των Συνθηκών.

1. Συνήθης αναθεώρηση

Αυτή αφορά τις αλλαγές των αρμοδιοτήτων της ΕΕ και απαιτεί τη σύγκληση μιας διακυβερνητικής διάσκεψης ώστε να εγκριθούν προτάσεις τροποποιήσεων με κοινή συμφωνία.

2. Απλοποιημένη αναθεώρηση

Όταν οι προτεινόμενες τροποποιήσεις αφορούν πολιτικές της ΕΕ και εσωτερικά μέτρα που λαμβάνει, το Συμβούλιο εγκρίνει ομόφωνα απόφαση για τις τροποποιήσεις, αφού πρώτα έχει διαβουλευθεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (εφόσον η τροποποίηση αφορά θεσμικές μεταβολές στο νομισματικό τομέα). Οι νέες διατάξεις της Συνθήκης ισχύουν μόνο μετά την επικύρωσή τους από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, σύμφωνα με τις εκάστοτε συνταγματικές διαδικασίες τους.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

αναθεώρηση (πλαisiού ή σχεδίου χωρικού σχεδιασμού)

Η αντικατάσταση ενός πλαisiού ή σχεδίου στο σύνολό του.

Πηγή: N.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

ανάκληση Απόφασης Ένταξης Έργου

Απόφαση με την οποία απεντάσσεται μία πράξη από το ΕΠ. Εκδίδεται μετά την ένταξη της πράξης όταν διαπιστωθεί μη συμμόρφωση του δικαιούχου με τις υποχρεώσεις του, ή αδυναμία συνέχισης της χρηματοδότησης της πράξης από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διότι δημιουργούνται σοβαροί κίνδυνοι ως προς τη δημοσιονομική εξέλιξη του Προγράμματος ή ως προς την επιβάρυνση των εθνικών πόρων.

Με απόφαση του αρμόδιου Γενικού ή Ειδικού Γραμματέα στον οποίο υπάγεται η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ ή του Γενικού Γραμματέα στον οποίο υπάγεται η Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της περιφέρειας, ανακαλείται η απόφαση ένταξης και κοινοποιείται εγγράφως στο δικαιούχο.

Επιπλέον η ανάκληση της απόφασης ένταξης αποστέλλεται στον φορέα που πραγματοποιεί τις πληρωμές της πράξης, τον φορέα χρηματοδότησης, τη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του ΥΠΟΙΟ και την Αρχή Πιστοποίησης.

ανάκτηση (κονδυλίων)

Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.

Πηγή: N.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Σε τρεις περιπτώσεις η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επιστρέψει τα ποσά που έλαβε από τα διαρθρωτικά ταμεία.

- Πρώτον, επιστροφή πραγματοποιείται όταν αποδειχτεί ότι το σχετικό κράτος μέλος δεν χρειαζόταν όλες τις χρηματοδοτήσεις που του δόθηκαν. Οι δημοσιονομικοί κανόνες της ΕΕ προβλέπουν, στην περίπτωση αυτή, ανάκτηση των σχετικών ποσών.

- Δεύτερον, οι δημοσιονομικοί κανόνες της ΕΕ επιβάλλουν την ανάκτηση όταν τα κονδύλια εισπράχθηκαν για διαρθρωτικά προγράμματα τα οποία είχαν ήδη ολοκληρωθεί.
- Τρίτον, σε περίπτωση που τα κονδύλια των διαρθρωτικών ταμείων ή του Ταμείου Συνοχής χρησιμοποιηθούν εσφαλμένα λόγω απάτης ή αμέλειας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το σχετικό κράτος μέλος να τα επιστρέψει.

Ενεργοποιούνται στην περίπτωση αυτή οι διαδικασίες ανάκτησης που ρυθμίζονται από το δίκαιο της ΕΕ. Όσον αφορά τα κονδύλια της πολιτικής συνοχής, μια αρχή πιστοποίησης καταρτίζει και διαβιβάζει στην Επιτροπή απογραφή των δαπανών και ζητεί την πληρωμή τους για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα. Η αρχή οφείλει επίσης να πιστοποιεί τις ακριβείς δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν και να αξιολογεί αν οι δαπάνες αυτές συμβαδίζουν με τις ρυθμίσεις και τους κανονισμούς της Ένωσης.

Αν υπάρχει πρόβλημα που διαπιστώνεται μέσω ανακολουθιών στους λογαριασμούς ή μέσω ελέγχων της Επιτροπής ή άλλων φορέων, η αρχή πιστοποίησης εμποτεύει την ανάκτηση των κονδυλίων. Αν χρειαστεί, παρεμβαίνει η τοπική δικαστική αρχή για να βοηθήσει την εφαρμογή της διαδικασίας ανάκτησης.

ανάκτηση

Οποιαδήποτε εργασία της οποίας το κύριο αποτέλεσμα είναι ότι απόβλητα εξυπηρετούν έναν χρήσιμο σκοπό αντικαθιστώντας άλλα υλικά τα οποία, υπό άλλες συνθήκες, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένης λειτουργίας, ή ότι απόβλητα υφίστανται προετοιμασία για την πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας, είτε στην εγκατάσταση είτε στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομίας. Στο Παράρτημα II του Μέρους Β' του Ν. 4819/2021 παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών ανάκτησης.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'23.07.2021 – επανεκτύπωση)

ανάκτηση υλικών

Κάθε εργασία ανάκτησης, εκτός από την ανάκτηση ενέργειας και την επανεπεξεργασία σε υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα ή άλλα μέσα παραγωγής ενέργειας. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση και την επίχωση.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'23.07.2021 – επανεκτύπωση)

ανακύκλωση

Οποιαδήποτε εργασία ανάκτησης με την οποία τα απόβλητα μετατρέπονται εκ νέου σε προϊόντα, υλικά ή ουσίες που προορίζονται είτε να εξυπηρετήσουν και πάλι τον αρχικό τους σκοπό είτε άλλους σκοπούς. Περιλαμβάνει την επανεπεξεργασία οργανικών υλικών, αλλά όχι την ανάκτηση ενέργειας και την επανεπεξεργασία σε υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα ή σε εργασίες επίχωσης.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'23.07.2021 – επανεκτύπωση)

ανάλυση ευαισθησίας sensitivity analysis

Η συστηματική μέθοδος ή τεχνική που διερευνά το βαθμό αντίδρασης (ευαισθησίας) ενός αποτελέσματος (π.χ. αποδοτικότητα) σε εναλλακτικές μεταβολές ορισμένων μεγεθών (τιμής, κόστους, κλπ.) που επηρεάζουν το αποτέλεσμα μιας (δημόσιας ή ιδιωτικής) επένδυσης (κέρδος, ζημιά, Καθαρή Παρούσα Αξία, Εσωτερικό Συντελεστή Απόδοσης κλπ.) και έχουν αποφασιστική σημασία στην αξιολόγηση ή επιλογή της.

ανάλυση του κινδύνου

Η διαδικασία που αποτελείται από τρεις αλληλένδετες συνιστώσες: αξιολόγηση του κινδύνου, διαχείριση του κινδύνου και ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

Ανάλυση Κόστους – Ωφέλους cost - benefit analysis

Η μέθοδος ή τεχνική υπολογισμού και διερεύνησης του κόστους και των ωφελειών μιας συγκεκριμένης σειράς ενεργειών, συνήθως μιας πρότασης για επένδυση. Αναφέρεται επίσης στην αξιολόγηση ενός Σχεδίου Επένδυσης με βάση την «Ανάλυση Κόστους - Ωφελειών» και συγκεκριμένα το ποσοτικό κριτήριο που δίνει η σχέση ή ο λόγος των ωφελειών προς το κόστος.

Ανάλυση PEST Political Economic, Social and Technological analysis

Εργαλείο με το οποίο εξετάζεται το πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και τεχνολογικό περιβάλλον στο οποίο κινείται ή πρόκειται να κινηθεί μια επιχείρηση. Βάσει αυτής προσδιορίζεται η μακροπρόθεσμη στρατηγική της.

Πηγή: Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις

Ανάλυση του Κύκλου Ζωής (ΑΚΖ)

Μέθοδος για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών πτυχών και πιθανών περιβαλλοντικών κινδύνων που σχετίζονται με ολόκληρο τον κύκλο ζωής κάποιου προϊόντος ή υπηρεσίας. Η αντίληψη του κύκλου ζωής συνίσταται στο ότι ελαχιστοποιούμε τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο ενός προϊόντος καθ' όλο τον κύκλο ζωής του, λαμβάνοντας υπόψη την εξόρυξη πόρων, την παραγωγή, τη χρήση, την επαναχρησιμοποίηση, τη μεταφορά, την ανακύκλωση και την τελική διάθεση των αποβλήτων.

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις*

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Οι μη ορυκτές πηγές ενέργειας, όπως η αιολική ενέργεια, η ηλιακή ενέργεια, η ενέργεια κυμάτων, η παλιρροϊκή ενέργεια, η [βιομάζα](#), τα αέρια που εκλύονται από χώρους υγειονομικής ταφής και από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, τα [βιοαέρια](#), η γεωθερμική ενέργεια, η υδραυλική ενέργεια που αξιοποιείται από υδροηλεκτρικούς σταθμούς.

Πηγή: *Νόμος 3468/2006 «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις*

ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Αφορά όλες τις ενέργειες, προγράμματα, δράσεις, μέτρα, πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται στον τομέα της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης και στοχεύουν στο ανθρώπινο δυναμικό. Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση είναι το επιχειρηματικό πνεύμα, η ικανότητα για απασχόληση, η δυνατότητα προσαρμογής και η ισότητα των ευκαιριών, τα δε ταμεία πρέπει να συμβάλλουν στη στήριξη των τεσσάρων αυτών αξόνων.

ανάπτυξη ικανοτήτων capacity development

Η διαδικασία με την οποία οι άνθρωποι, οι οργανώσεις και η κοινωνία στο σύνολό της δημιουργεί, ενισχύει και διατηρεί τις ικανότητές τους με την πάροδο του χρόνου.

Πηγή: <https://www.oecd.org/dac/conflict-fragility-resilience/governance/docs/46682429.pdf>

ανάπτυξη της υπαίθρου

Η πολιτική για την ανάπτυξη της υπαίθρου αποτελεί τον δεύτερο πυλώνα της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Επιδιώκει να βοηθήσει την ύπαιθρο της ΕΕ να επιλύσει τις οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Θέτει τρεις μακροπρόθεσμους στόχους:

- προώθηση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού και δασοκομικού τομέα·
- διαχείριση των φυσικών πόρων με βιώσιμο τρόπο και εφαρμογή μέτρων σχετικά με τη δράση για το κλίμα·
- επίτευξη ισορροπημένης εδαφικής ανάπτυξης της υπαίθρου και μεταξύ άλλων δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας.

Η διαθέσιμη χρηματοδότηση της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη διατίθεται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Ο προϋπολογισμός του ΕΓΤΑΑ για την

περίοδο 2021-2027 ανέρχεται σε 95,5 δισ. ευρώ και περιλαμβάνει εισφορά ύψους 8,1 δισ. ευρώ από το μέσο ανάκαμψης της ΕΕ «Next Generation EU» ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που θέτει η πανδημία της νόσου COVID-19.

Η πολιτική εφαρμόζεται δυνάμει επταετών προγραμμάτων ανάπτυξης της υπαίθρου που εκπονούνται σε συνεργασία με την ΕΕ. Διαρθρώνονται γύρω από έξι προτεραιότητες:

- τη μεταφορά γνώσεων και καινοτομίας·
- την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων της γεωργίας, και την αειφόρο διαχείριση των δασών·
- την προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων·
- την αποκατάσταση, τη διατήρηση και την ενίσχυση των οικοσυστημάτων·
- την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα·
- την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Οι αρχές, οι κανόνες και τα πρότυπα για την εφαρμογή του ΕΓΤΑΑ, όπως και άλλων Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

Οι κανόνες για τις δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης κατά την περίοδο 2021-2022 περιέχονται στον [μεταβατικό κανονισμό](#) για την κοινή γεωργική πολιτική, που εκδόθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2020. Ο κανονισμός παρατείνει σε μεγάλο βαθμό τους υφιστάμενους κανόνες (που ίσχυαν αρχικά για την περίοδο 2014-2020), με ορισμένα πρόσθετα στοιχεία για να διασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση στη [μελλοντική νομοθεσία της ΚΓΠ](#), η οποία θα αρχίσει να ισχύει το 2023.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

αναπτυξιακή συνεργασία

Η γέννηση της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ συμπίπτει με την υπογραφή της συνθήκης της Ρώμης το 1957 και οι πρώτοι δικαιούχοι ήταν οι υπερπόντιες χώρες και εδάφη των κρατών μελών. Με την πάροδο του χρόνου, το πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ διευρύνθηκε σταδιακά. Η ΕΕ είναι πλέον ο μεγαλύτερος δωρητής στον κόσμο και συνεργάζεται με περίπου 160 χώρες.

Η αναπτυξιακή συνεργασία πρέπει να υλοποιείται σύμφωνα με τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Πρωταρχικός στόχος της είναι η μείωση και, σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, η εξάλειψη της φτώχειας στον κόσμο μέσω της προώθησης της βιώσιμης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης των αναπτυσσόμενων χωρών.

Οι κατευθυντήριες αρχές της εξωτερικής δράσης και της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ περιλαμβάνονται στο άρθρο 21 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το άρθρο 208 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντίστοιχα.

Τα τελευταία χρόνια, οι μηχανισμοί της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της εξωτερικής δράσης εξορθολογίστηκαν. Για την περίοδο 2014-2020, η βασική χρηματοδότηση που διατίθεται για την ανάπτυξη προέρχεται από τον Μηχανισμό Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας (ΕΜΓ), καθώς και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (που χρηματοδοτείται από τις χώρες της ΕΕ και όχι από τον ενωσιακό προϋπολογισμό).

Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ειδικού Σκοπού

Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων σε συνεργασία με τη ΜΟΔ θέσπισε τα Αναπτυξιακά Προγράμματα Ειδικού Σκοπού με σκοπό να στηριχθούν τα νησιά του Αιγαίου, αναγνωρίζοντας αφενός τις προκλήσεις που θέτει η νησιωτικότητα και αφετέρου τις έκτακτες ανάγκες που δημιουργήσαν οι αυξημένες προσφυγικές ροές.

Μέσω των Προγραμμάτων αυτών υλοποιούνται έργα που αφορούν παρεμβάσεις σε όλους τους τομείς όπως ύδρευση, αποχέτευση, λιμάνια, οδοποιία, πολιτισμός και τουρισμός, υγεία και εκπαίδευση αλλά και παρεμβάσεις για την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Για τη διαχείριση και υλοποίηση των εν λόγω Προγραμμάτων συγκροτήθηκαν Τεχνικές Γραμματείες με μέλη υπαλλήλους της Δ/σης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου και της ΜΟΔ. Επιπλέον, στελέχη της ΜΟΔ συμμετείχαν στις ομάδες έργου που επικουρούσαν τις Τεχνικές Γραμματείες στο έργο τους.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που ανέλαβε, η ΜΟΔ πραγματοποίησε ενέργειες για τον προγραμματισμό και σχεδιασμό της υλοποίησης, για την αξιολόγηση και ένταξη των έργων καθώς και για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την ολοκλήρωσή τους. Συγκεκριμένα:

- Κατά τη φάση του σχεδιασμού ανέλαβε τη σύνταξη των προσκλήσεων και των τροποποιήσεων αυτών, τη σύνταξη του Τεχνικού Δελτίου Έργου, τα Κριτήρια Αξιολόγησης, το Φύλλο Εκπλήρωσης Κριτηρίων, το σχέδιο της Απόφασης Ένταξης.
- Η αξιολόγηση των προτάσεων περιλάμβανε τον έλεγχο της πληρότητας και την αξιολόγηση, τη διερεύνηση της πιθανής χρηματοδότησής τους από άλλα προγράμματα και την ένταξη των έργων.
- Τέλος, η ΜΟΔ συμμετείχε στην παρακολούθηση της υλοποίησης και τη διενέργεια επιτόπιων επαληθεύσεων.

Ο αρχικός προϋπολογισμός των 2 Προγραμμάτων ήταν 50 εκατ. ευρώ. Με την έκδοση των προσκλήσεων, υποβλήθηκαν συνολικά 194 έργα σε όλους του άξονες παρέμβασης συνολικού προϋπολογισμού 195 εκατ. ευρώ. Για να καλυφθεί η αυξημένη ζήτηση ο προϋπολογισμός υπερδιπλασιάστηκε. Αρχικά, εντάχθηκαν στα Προγράμματα 96 έργα προϋπολογισμού 97 εκατ. ευρώ ενώ σήμερα ο προϋπολογισμός των Προγραμμάτων ανέρχεται σε 222 εκατ. ευρώ.

Μετά την ένταξη του συνόλου σχεδόν των έργων, η ΜΟΔ παρακολουθεί την εξέλιξή τους υποστηρίζοντας τους φορείς προκειμένου να μην υπάρχουν καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων και να επιτευχθούν οι στόχοι των Προγραμμάτων.

 [Δείτε εδώ τον κατάλογο των ενταγμένων έργων](#) (Ιούλιος 2019).

Πηγή: www.mou.gr

Αναπτυξιακός Οργανισμός Περιφέρειας

Ανώνυμη εταιρεία η οποία είναι δυνατόν να συστήνεται στην έδρα κάθε περιφέρειας με σκοπό α) την υποστήριξή της για τον ορθολογικό συνολικό σχεδιασμό της ανάπτυξης, (β) την υποστήριξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού ευρύτερων της περιφέρειας χωρικών αναπτυξιακών ενοτήτων, (γ) την παρακολούθηση και αποτίμηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης όλων των παρεμβάσεων στην περιφέρεια και (δ) την υποστήριξη των δικαιούχων κατά τη διαδικασία ιεράρχησης των έργων προς υλοποίηση, προετοιμασία και ένταξή τους στα αντίστοιχα επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και την υποστήριξη κατά την εκτέλεση έως και την ολοκλήρωσή τους.

Πηγή: Ν. 3614/2007 άρθρο 31

ανεργία

Κατάσταση όσων προσφέρονται για εργασία και δε βρίσκουν απασχόληση έναντι αμοιβής, ανάλογη με την ειδικότητα και τις επαγγελματικές δεξιότητες που διαθέτουν.

Ο άνεργος διαφέρει από τον άεργο. Ο τελευταίος επίσης δεν έχει απασχόληση, αλλά και δεν ενδιαφέρεται να αποκτήσει.

ανήλικος

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών (άρθρο 2 περ. δ' της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, L 180/96).

Πηγή: *Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων*

ανθεκτικότητα resilience

Η ικανότητα ενός συστήματος ή μιας κοινωνίας, εν δυνάμει εκτεθειμένης σε πιθανούς κινδύνους, να αντιστέκεται ή να προσαρμόζεται, με στόχο να διατηρήσει ένα αποδεκτό επίπεδο λειτουργίας και συνοχής.

Πηγή: *N. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις"* (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

ανθρωπιστική προστασία

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως το καθεστώς υπό άδεια διαμονής που χορηγείται για ανθρωπιστικούς λόγους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19α του Ν. 4251/2014 (ΦΕΚ 80 Α'/2014) «Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης.

Πηγή: *Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων*

ανιθαγενής

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως το φυσικό πρόσωπο που σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους δεν απολαύει της ιδιότητας του πολίτη σε καμία χώρα, καθώς δεν υπάρχει νομικός δεσμός μεταξύ του προσώπου και ενός κράτους.

Πηγή: *Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων*

Είναι το φυσικό πρόσωπο που πληροί τις προϋποθέσεις της Σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1954 περί του καθεστώτος των ανιθαγενών, η οποία έχει κυρωθεί με το Ν. 139/1975 (ΦΕΚ 176 Α'/1975).

Πηγή: *N. 4251/2014 "Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α'/2014*

ανιχνευσιμότητα

Η δυνατότητα ανίχνευσης και παρακολούθησης τροφίμων, ζωοτροφών, ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων ή ουσιών που πρόκειται ή αναμένεται να ενσωματωθούν σε τρόφιμα ή σε ζωοτροφές, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής τους.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

αντικειμενικά στερούμενος διαβατηρίου

Πολίτης τρίτης χώρας ο οποίος αποδεικνύει, αντικειμενική αδυναμία εφοδιασμού με διαβατήριο ή ταξιδιωτικό έγγραφο λόγω ιδιαίτερων συνθηκών ή καταστάσεων.

Πηγή: Ν. 4251/2014 " Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α'/2014

αξιολόγηση του κινδύνου

Η διαδικασία επιστημονικής βάσης που απαρτίζεται από τέσσερα βήματα: τον προσδιορισμό της πηγής του κινδύνου, τον χαρακτηρισμό της πηγής του κινδύνου, την αξιολόγηση της έκθεσης στον κίνδυνο και τον χαρακτηρισμό του κινδύνου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

ανθεκτικότητα

Η ικανότητα ενός κοινωνικο-οικολογικού συστήματος να αντιμετωπίσει ένα επικίνδυνο γεγονός ή διαταραχή, ανταποκρινόμενο ή αναδιοργανωμένο με τρόπους που διατηρούν τη βασική του λειτουργία, την ταυτότητα και τη δομή του, διατηρώντας ταυτόχρονα την ικανότητα προσαρμογής, εκμάθησης και μετασχηματισμού. Ενώ η ανθεκτικότητα συχνά συνδέεται στενά με την προσαρμογή του κλίματος, έχει και σημαντικές συνέπειες για το μετριασμό: η μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και η βελτίωση της ικανότητας των ενεργειακών συστημάτων να αντέξουν σε μελλοντικές αλλαγές (όπως από μια κρίσιμη εξάντληση των φυσικών πόρων) είναι πολύ σημαντικό στοιχείο για μια ανθεκτική κοινωνία.

ανθεκτικότητα (σχετικά με την προσαρμογή του κλίματος)

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (Ν.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) ως ανθεκτικότητα νοείται η ικανότητα των αλληλένδετων κοινωνικών, οικονομικών και οικολογικών συστημάτων να αντιμετωπίζουν ένα επικίνδυνο συμβάν ή τάση ή διαταραχή, μέσω της απόκρισης ή αναδιοργάνωσής τους με τρόπους που διατηρούν την κύρια λειτουργία, ταυτότητα και δομή τους.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

ανθρακικό αποτύπωμα

Η συνολική ποσότητα των αερίων του θερμοκηπίου, εκφρασμένων σε ισοδύναμους τόνους διοξειδίου του άνθρακα, που εκπέμπονται άμεσα ή έμμεσα από ένα ή περισσότερα άτομα, μια γεωγραφική περιοχή, έναν φορέα, ή μια παραγωγική διαδικασία.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

ανθρώπινα δικαιώματα

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που προβλέπουν οι Συνθήκες. Μαζί με τις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και του κράτους δικαίου, καθοδηγεί τη δράση της ΕΕ τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της ΕΕ. Η δράση σε αυτόν τον τομέα επικεντρώνεται ιδιαίτερα στην αντιμετώπιση των διακρίσεων, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, καθώς και στην προστασία των ευάλωτων ομάδων, όπως είναι τα παιδιά, οι γυναίκες και οι μειονότητες.

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επιβεβαιώθηκε από τα κράτη μέλη στο προοίμιο της Ενιαίας Πράξης του 1986. Στη συνέχεια ενσωματώθηκε στο άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) του Συμβουλίου της Ευρώπης και στις κοινές στα κράτη μέλη συνταγματικές παραδόσεις. Το άρθρο 21 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση εγγυάται το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα πλαίσια της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.

Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων προσδιορίζει περαιτέρω τα δικαιώματα που ισχύουν σε επίπεδο ΕΕ, ιδιαίτερα εκείνα που αφορούν την αξιοπρέπεια, την ελευθερία, τα δικαιώματα των πολιτών και τη δικαιοσύνη. Προκηρύχθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας το Δεκέμβριο 2000 και σήμερα χαίρει του ίδιου νομικά δεσμετικού κύρους με τις Συνθήκες.

Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρακολουθεί την τήρηση των θεμελιωδών αξιών της Ένωσης και συνδράμει για την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα θεμελιώδη δικαιώματα.

ανοικτές διαδικασίες

Είναι οι διαδικασίες, στο πλαίσιο των οποίων κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει προσφορά για την εκτέλεση εργασιών ή/και έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά.

ανοικτή μέθοδος συντονισμού

Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού (ΑΜΣ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) μπορεί να περιγραφεί ως μια μορφή μη δεσμευτικού δικαίου. Είναι μια μορφή διαμόρφωσης διακυβερνητικής πολιτικής η οποία δεν απορρέει από δεσμευτικά νομοθετικά μέτρα της ΕΕ και δεν απαιτεί από τις χώρες της ΕΕ να προβλέψουν ή να τροποποιήσουν νομοθεσία τους.

Η ΑΜΣ, η οποία δημιουργήθηκε αρχικά τη δεκαετία του '90 στο πλαίσιο της πολιτικής απασχόλησης και της διαδικασίας του Λουξεμβούργου, θεσπίστηκε ως εργαλείο της στρατηγικής της Λισαβόνας (2000). Εκείνη την εποχή η οικονομική ολοκλήρωση της ΕΕ προχωρούσε γρήγορα, όμως οι χώρες της ΕΕ ήταν επιφυλακτικές στο να απονεύμουν περισσότερες εξουσίες στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

Η ΑΜΣ παρέχει νέο πλαίσιο συνεργασίας ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ, οι εθνικές πολιτικές των οποίων μπορούσαν, έτσι, να κατευθυνθούν προς ορισμένους κοινούς στόχους. Δυνάμει αυτής της διακυβερνητικής μεθόδου, οι χώρες της ΕΕ αξιολογούνται μεταξύ τους (άσκηση πίεσης από ομοτίμους), ενώ ο ρόλος της Επιτροπής περιορίζεται στην εποπτεία. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο δεν εμπλέκονται σχεδόν καθόλου στη διαδικασία της ΑΜΣ. Η ΑΜΣ εφαρμόζεται σε τομείς που ανήκουν στην αρμοδιότητα των χωρών της ΕΕ, όπως η απασχόληση, η κοινωνική προστασία, η εκπαίδευση, η νεολαία και η επαγγελματική κατάρτιση.

Βασίζεται κατά κύριο λόγο:

- στον από κοινού προσδιορισμό των προς επίτευξη στόχων (αποφασίζονται από το Συμβούλιο)·
- σε μέσα μέτρησης που έχουν οριστεί από κοινού (στατιστικές, δείκτες, κατευθυντήριες γραμμές)·
- στη συγκριτική αξιολόγηση, στη σύγκριση δηλαδή των επιδόσεων των χωρών της ΕΕ και στην ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών (εποπτεία που διενεργείται από την Επιτροπή).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ανταγωνισμός

Μια αγορά με ελεύθερο ανταγωνισμό είναι μια αγορά στην οποία οι επιχειρήσεις, ανεξάρτητες η μία από την άλλη, ασκούν την ίδια δραστηριότητα και ανταγωνίζονται μεταξύ τους για να προσελκύσουν τους καταναλωτές. Με άλλα λόγια, είναι μια αγορά στην οποία κάθε επιχείρηση υπόκειται στις ανταγωνιστικές πιέσεις των άλλων. Ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός παρέχει έτσι ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον στις επιχειρήσεις αλλά και μια σειρά πλεονεκτημάτων στους καταναλωτές (μειωμένες τιμές, καλύτερη ποιότητα, ευρύτερο φάσμα επιλογών κ.λπ.).

Σκοπός της ευρωπαϊκής πολιτικής ανταγωνισμού είναι η εξασφάλιση ελεύθερου και θεμιτού ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι κοινοτικοί κανόνες ανταγωνισμού (άρθρα 101 έως 109 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης - ΣΛΕΕ) βασίζονται σε πέντε κύριους άξονες:

- την απαγόρευση των εμπορικών συμφωνιών και πρακτικών που αντίκεινται στους κανόνες του ανταγωνισμού καθώς και της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης που δύνανται να περιορίσουν τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς (αντιμονοπωλιακοί κανόνες)
- τον προληπτικό έλεγχο των σχεδίων συγκεντρώσεων που παρουσιάζουν ευρωπαϊκή διάσταση, έτσι ώστε να εξετασθεί εάν περιορίζουν τον ανταγωνισμό
- τον έλεγχο των ενισχύσεων που χορηγούν τα κράτη μέλη οι οποίες απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό με την ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής
- το άνοιγμα του ανταγωνισμού σε ορισμένους τομείς που στο παρελθόν βρίσκονταν υπό τον έλεγχο κρατικών μονοπωλίων, όπως οι αγορές των τηλεπικοινωνιών, των μεταφορών ή της ενέργειας
- τη συνεργασία με τις αρχές ανταγωνισμού εκτός της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού μεριμνούν για το σεβασμό των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού. Η συνεργασία τους μέσω του ευρωπαϊκού δικτύου ανταγωνισμού (ΕΔΑ) εξασφαλίζει την αποτελεσματική και συνεπή εφαρμογή των εν λόγω κανόνων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ανταγωνιστικός διάλογος

Η διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου είναι επίσης διαδικασία δύο σταδίων. Σκοπός του διαλόγου είναι η διερεύνηση και ο προσδιορισμός των μέσων που μπορούν να ικανοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής.

ανταγωνιστικότητα

Ανταγωνιστική οικονομία είναι μια οικονομία η οποία παρουσιάζει αυξημένη ανάπτυξη και υποστηρίζεται από την παραγωγικότητα.

Δεδομένου ότι η στρατηγική της Λισσαβόνας έθεσε το στόχο να καταστεί η Ευρώπη η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη παγκοσμίως οικονομία της γνώσης, η ανταγωνιστικότητα κατέστη μια από τις πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία είναι πράγματι απαραίτητη προκειμένου να επιτευχθούν οι οικονομικοί, κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι της Κοινότητας και να εξασφαλιστεί, κατ' αυτό τον τρόπο, η βελτίωση της ποιότητας της ζωής των Ευρωπαίων πολιτών. Οι προσπάθειες ανταγωνιστικότητας της Ένωσης αποσκοπούν επίσης στην προσαρμογή της ευρωπαϊκής οικονομίας στις διαρθρωτικές αλλαγές, στην αντιμετώπιση της μετεγκατάστασης των βιομηχανικών δραστηριοτήτων σε ανερχόμενες χώρες, στην ανακατανομή των θέσεων εργασίας και των πόρων σε νέους βιομηχανικούς τομείς και στην αντιμετώπιση του κινδύνου μιας διαδικασίας αποβιομηχανοποίησης.

Η ανταγωνιστικότητα της Ένωσης καθορίζεται από την ανάπτυξη της παραγωγικότητας και εξαρτάται επίσης από τις αποδόσεις και από το μέλλον της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, ιδίως δε από την ικανότητά της να προβαίνει σε διαρθρωτικές αναπροσαρμογές. Για να είναι ανταγωνιστική, η Ένωση πρέπει υποχρεωτικά να είναι πιο αποδοτική όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία, τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών, την επιχειρηματικότητα, τον ανταγωνισμό, την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Μια οριζόντια οικονομική ανάλυση σε συνδυασμό με μια εις βάθος ανάλυση των διαφόρων τομέων είναι απαραίτητη προκειμένου να στηριχθεί η δράση της Ένωσης στον τομέα της ανταγωνιστικότητας.

αντιμετώπιση (απόκριση)

response

Περιλαμβάνει τις δράσεις, κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά την καταστροφή, για την προστασία της ζωής και της υγείας των ανθρώπων, για την αντιμετώπιση άμεσων αναγκών διαβίωσής τους και για τη διασφάλιση παροχής αρωγής και υποστήριξης για τον μετριασμό των επιπτώσεων της καταστροφής.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

αντλησιοταμίευση

Τεχνολογία αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με την οποία το πλεόνασμα ηλεκτρικής ενέργειας που εμφανίζεται σε περιόδους χαμηλής ζήτησης ή αυξημένης

παραγωγής (π.χ. από υπάρχοντα αιολικά) τροφοδοτεί ένα σύστημα αντλιών, μέσω των οποίων το εργαζόμενο μέσο (νερό) ανυψώνεται διά των σωληνώσεων από ένα ταμιευτήρα που βρίσκεται σε ένα χαμηλό επίπεδο σε έναν άλλο που βρίσκεται σε υψηλότερη στάθμη, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα αποθήκευσης της περίσσειας ηλεκτρικής ενέργειας με τη μορφή δυναμικής ενέργειας. Κατά την διάρκεια των ωρών αιχμής, το νερό απελευθερώνεται από τον άνω ταμιευτήρα και οι υδροστρόβιλοι με τις γεννήτριες της εγκατάστασης, παράγουν ηλεκτρική ενέργεια, αξιοποιώντας την δυναμική ενέργεια του νερού μέσω της υψομετρικής διαφοράς των δύο ταμιευτήρων. Η τυπική απόδοση ενός συστήματος αντλησιοταμίευσης κυμαίνεται μεταξύ 65% και 80% και η διάρκεια ζωής τους κυμαίνεται από 20 μέχρι 50 χρόνια, ανάλογα με το μέγεθος της εγκατάστασης.

Τα συστήματα αντλησιοταμίευσης έχουν διπλό όφελος:

- Απορροφούν την περίσσεια ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες χαμηλής ζήτησης μετατρέποντάς την σε υδραυλική ενέργεια, η οποία αποθηκεύεται στον άνω ταμιευτήρα.
- Αποδίδουν στο δίκτυο κατά τις ώρες αιχμής την ηλεκτρική ενέργεια που έχουν αποταμιεύσει, ενώ, στις περισσότερες περιπτώσεις, παράγουν και πρωτογενή ηλεκτρική ενέργεια από την αξιοποίηση των φυσικών εισροών στον άνω ταμιευτήρα.

Η εναλλαγή της λειτουργίας τους μεταξύ άντλησης και παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να συμβαίνει μια ή περισσότερες φορές την ημέρα, μια φορά την εβδομάδα ή μια φορά τον χρόνο. Βέβαια, οι δύο τελευταίες περιπτώσεις εναλλαγής της λειτουργίας απαιτούν την ύπαρξη δεξαμενής αποθήκευσης (άνω και κάτω ταμιευτήρα) πολύ μεγάλης χωρητικότητας.

Η συμβολή στην ενίσχυση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών στο ενεργειακό μίγμα της χώρας, και με αυτό τον τρόπο στη διατήρηση του κόστους ηλεκτρισμού σε όσο το δυνατόν πιο ανταγωνιστικά επίπεδα, είναι η κύρια αποστολή των αντλησιοταμιευτικών σταθμών. Οι σταθμοί αυτοί αποτελούν μία από τις ελάχιστες δοκιμασμένες μεθόδους παγκοσμίως για τη μαζική αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, ώστε οι «πράσινες» κιλοβατώρες να επιστρέψουν ξανά στο σύστημα, όταν υπάρχει ζήτηση για να καλύψουν.

Έτσι, η αντλησιοταμίευση αποτελεί «σύμμαχο» της απανθρακοποίησης του ενεργειακού μίγματος και της ολοένα μεγαλύτερης απόσυρσης των ορυκτών καυσίμων. Κάτι που σημαίνει πως βοηθά παράλληλα στη συγκράτηση των ενεργειακών τιμών, με δεδομένο ότι οι ΑΠΕ είναι πλέον η φθηνότερη μέθοδος ηλεκτροπαραγωγής, αλλά και στην ενίσχυση της ενεργειακής αυτονομίας χωρών όπως η Ελλάδα, όπου το μεγαλύτερο μέρος των ορυκτών καυσίμων που χρησιμοποιεί (δηλαδή το φυσικό αέριο) εισάγεται από το εξωτερικό.

Οι αντλησιοταμιευτικοί σταθμοί λειτουργούν ουσιαστικά σαν «φυσικές μπαταρίες» μαζικής αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας. Γι' αυτό τον σκοπό, μία τέτοια μονάδα αποτελείται από τουλάχιστον δύο ταμιευτήρες με υψομετρική απόσταση.

Ανώνυμες Εταιρείες Ο.Τ.Α.

Αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ και δίκτυα που λειτουργούν και δεν μετατρέπονται σε Αναπτυξιακούς Οργανισμούς, συνεχίζουν να λειτουργούν και να διέπονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, υπό την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 121 και της παρ. 8 του άρθρου 265 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006, Α' 114). Για τις εταιρείες αυτές, δεν έχουν εφαρμογή τα άρθρα 3 και 4.

Αναπτυξιακοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ανώνυμες εταιρείες ειδικού σκοπού των ΟΤΑ, οι οποίες λειτουργούν υπέρ του δημοσίου συμφέροντος. Σκοπός των Αναπτυξιακών Οργανισμών είναι, ιδίως:

- α) η από κοινού με τους ΟΤΑ εφαρμογή της αναπτυξιακής πολιτικής προς όφελος των τοπικών κοινωνιών,
- β) η ενίσχυση της διοικητικής και τεχνικής επάρκειας των ΟΤΑ, μέσω της επιστημονικής, συμβουλευτικής και τεχνικής υποστήριξης,
- γ) η ωρίμανση και εκτέλεση έργων υποδομής,
- δ) η υλοποίηση δράσεων και έργων που εντάσσονται στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ,
- ε) η εκτέλεση έργων και η παροχή υπηρεσιών ψηφιακής σύγκλισης και
- στ) η εν γένει υποστήριξη των ΟΤΑ στην υλοποίηση αυτοδιοικητικών αρμοδιοτήτων.

Η περιοχή παρέμβασης των Αναπτυξιακών Οργανισμών καθορίζεται με το οικείο καταστατικό. Στο μετοχικό κεφάλαιο των Αναπτυξιακών Οργανισμών μετέχουν περισσότεροι του ενός Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή/και Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων. Είναι επίσης δυνατή η συμμετοχή των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος, της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, των δικτύων και των συνδέσμων δήμων, υπό την προϋπόθεση ότι, οι ΟΤΑ και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων κατέχουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου, αποκλειόμενης σε κάθε περίπτωση της συμμετοχής ιδιωτών ή ιδιωτικών ενώσεων ή άλλων φορέων ιδιωτικών συμφερόντων. Οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί δεν επιχορηγούνται άμεσα ή έμμεσα από τους ΟΤΑ ή τον Κρατικό Προϋπολογισμό και δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου δεύτερου του Ν. 3845/2010 (Α' 65). Η λειτουργία των Αναπτυξιακών Οργανισμών διέπεται από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ανωνύμων εταιρειών και η εποπτεία τους ασκείται με βάση τις διατάξεις του Ν. 4548/2018 (Α' 104), υπό την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων.

Οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, το οποίο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων, κατά τις διατάξεις του ν. 4548/2018. Εξαιρουμένου του Προέδρου, ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας και τα εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όπως ορίζονται στο οικείο καταστατικό, δεν μπορεί να είναι αιρετοί εκπρόσωποι των δημοτικών ή περιφερειακών συμβουλίων των μετόχων ΟΤΑ.

Έως 31.12.2020, οι δήμοι, οι περιφερειακές ενώσεις τους και οι περιφέρειες μπορούν να λάβουν αποφάσεις για τη σύσταση Αναπτυξιακού Οργανισμού, για την προσαρμογή των υφιστάμενων αναπτυξιακών ανωνύμων εταιρειών στις διατάξεις του άρθρου αυτού ή για τη συμμετοχή τους σε Αναπτυξιακούς Οργανισμούς. Η απόφαση λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του οικείου συμβουλίου. Αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, που λειτουργούν και δεν θα προσαρμοστούν κατά το πρώτο εδάφιο, συνεχίζουν να λειτουργούν και διέπονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Πηγή: Ν. 4674/2020 (ΦΕΚ Α 53 / 11.03.2020) "Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις"

αντισταθμια του άνθρακα

Η αντισταθμια άνθρακα είναι ένας μηχανισμός μέσω του οποίου άτομα ή οργανώσεις αντισταθμίζουν τις ίδιες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου ή μέρος αυτών πληρώνοντας για μια ισοδύναμη μείωση των εκπομπών σε κάποιο άλλο μέρος του κόσμου, π.χ. μείωση των εκπομπών μέσω της αντικατάστασης των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με άνθρακα από αιολικά πάρκα. Οι αντισταθμίσεις υπολογίζονται ως προς ένα βασικό υποθετικό

σενάριο σχετικά με το ύψος των εκπομπών εάν δεν υπήρχε το έργο περιορισμού των εκπομπών που εξασφαλίζει τις αντισταθμίσεις.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

αντλία θερμότητας

Μηχάνημα, συσκευή ή εγκατάσταση που μεταφέρει θερμότητα από φυσικό περιβάλλον όπως ο αέρας, το νερό ή το έδαφος σε κτίρια ή βιομηχανικές εφαρμογές με την αναστροφή της φυσικής ροής της θερμότητας, κατά τρόπο ώστε να ρέει από χαμηλότερη σε υψηλότερη θερμοκρασία για τις αναστρέψιμες αντλίες θερμότητας, μπορεί επίσης να μεταφέρει θερμότητα από το κτίριο στο φυσικό περιβάλλον.

Πηγή: Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 2010 για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (L 153 σ.13)

αξιολόγηση επικοινωνιακού σχεδίου

Σύμφωνα με το άρθρο 116 του Κανονισμού 1303/2013 «Το κράτος-μέλος ή οι διαχειριστικές αρχές καταρτίζουν στρατηγική επικοινωνίας για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα. Η στρατηγική επικοινωνίας λαμβάνει υπόψη το μέγεθος του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και υποβάλλεται προς έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης, σύμφωνα με το άρθρο 110, παρ. 2, στοιχείο δ', το αργότερο έξι μήνες μετά την έγκριση του αντίστοιχου επιχειρησιακού προγράμματος ή των οικείων επιχειρησιακών προγραμμάτων».

Σύμφωνα με το άρθρο 4, στοιχείο ζ' του Κανονισμού 1303/2013, η στρατηγική επικοινωνίας πρέπει να περιλαμβάνει ένδειξη του τρόπου με τον οποίο θα αξιολογηθούν τα μέτρα ενημέρωσης και επικοινωνίας όσον αφορά στην προβολή και την αναγνωρισιμότητα της πολιτικής συνοχής, των επιχειρησιακών προγραμμάτων, των πράξεων και του ρόλου των Ταμείων και της Ένωσης.

Η μέθοδος αξιολόγησης πρέπει να δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα και να σταθμίζει παραμέτρους όπως ο λόγος για τον οποίο αξιολογούνται οι επικοινωνιακές δράσεις, ποιο είναι το κοινό-στόχος της αξιολόγησης, τί μετράται και πώς. Στόχος της αξιολόγησης είναι ένα μετρήσιμο αποτέλεσμα που να υποστηρίζει την στρατηγική επικοινωνίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος και το οποίο περιλαμβάνει το κοινό-στόχο και μια προτεινόμενη αλλαγή του επικοινωνιακού αποτελέσματος (π.χ. αύξηση αναγνωρισιμότητας) με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.

Η αξιολόγηση του επικοινωνιακού σχεδίου γίνεται με βάση δείκτες αξιολόγησης, που ενδεικτικά διαχωρίζονται σε:

- Δείκτες υλοποίησης οι οποίοι καταγράφουν τις επικοινωνιακές δράσεις (π.χ. αριθμός ημερίδων, έντυπο υλικό, websites).
- Δείκτες αποτελέσματος οι οποίοι καταγράφουν το αποτέλεσμα των ενεργειών ως προς τους αποδέκτες ή ωφελούμενους (π.χ. αριθμός συμμετεχόντων σε ημερίδα, δελτία τύπου που δημοσιεύθηκαν, αριθμός μοναδικών επισκεπτών σε website).
- Δείκτες επίπτωσης οι οποίοι αναλύουν την επίδραση των επικοινωνιακών δράσεων στο κοινό στόχο (π.χ. μετρήσιμες αλλαγές βαθμού αναγνωρισιμότητας).

Η αξιολόγηση πρέπει να περιέχει στοιχεία τόσο ποιοτικής, όσο και ποσοτικής αξιολόγησης ούτως ώστε να επιτυγχάνεται ακριβέστερη αξιολόγηση του Επικοινωνιακού Σχεδίου και κατ' επέκταση στην αύξηση της αποτελεσματικότητάς του.

- Η ποσοτική αξιολόγηση, που βασίζεται κυρίως σε μετρήσεις και στατιστικά στοιχεία καθώς και ποσοτικές έρευνες κοινού που απευθύνουν ερωτήσεις σε αντιπροσωπευτικό δείγμα με τρόπο τέτοιο ώστε να είναι δυνατόν οι απαντήσεις να αθροιστούν και να παρέχουν ποσοτικά στοιχεία με συγκεκριμένη στάση ή συμπεριφορά, και
- Η ποιοτική αξιολόγηση, που βασίζεται σε έρευνες κοινής γνώμης, με ομαδικές ή ατομικές συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια και άλλες τεχνικές που επιτρέπουν στο κοινό να εκφραστεί με δικά του λόγια και να αποτυπώσει τη στάση του καθώς και πιθανές απορίες. Τα εργαλεία μέτρησης και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται, συλλέγουν στοιχεία τα οποία αποτελούν τη βάση της αξιολόγησης (π.χ. συνεντεύξεις, focus groups).

Ο συνδυασμός και των δύο μεθόδων βοηθά στην ακριβέστερη αξιολόγηση του Επικοινωνιακού Σχεδίου και κατ' επέκταση στην αύξηση της αποτελεσματικότητάς του.

αξιολόγηση

Η αξιολόγηση αποτελεί τη συστηματική και αντικειμενική αναλυτική εκτίμηση μιας παρέμβασης και επιδιώκει να εκτιμηθεί η επιτυχία της όσον αφορά τους στόχους, να δώσει απαντήσεις σε ερωτήματα που σχετίζονται με την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, την επίπτωση και τη βιωσιμότητά της και να αντλήσει διδάγματα. Οι αξιολογήσεις είναι χρήσιμες καθώς εστιάζουν σε όλο τον κύκλο ζωής μιας παρέμβασης: από τη στρατηγική, την υλοποίηση έως και την αξιοποίηση.

αξιολόγηση Προγράμματος

Οι αξιολογήσεις αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της λογικής συνέπειας της συνδρομής των Ταμείων, καθώς και της στρατηγικής και της υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων όσον αφορά τα ειδικά διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη και οι ενδιαφερόμενες περιφέρειες, λαμβάνοντας επίσης υπόψη το στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης και τη σχετική κοινοτική νομοθεσία όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τη στρατηγική περιβαλλοντική αξιολόγηση. Η αξιολόγηση μπορεί να είναι:

- στρατηγικής φύσης προκειμένου να εξετάζεται η εξέλιξη ενός προγράμματος ή μιας ομάδας προγραμμάτων σε σχέση με τις κοινοτικές και εθνικές προτεραιότητες
- επιχειρησιακής φύσης προκειμένου να υποστηρίζεται η παρακολούθηση ενός επιχειρησιακού προγράμματος

Αξιολογήσεις πραγματοποιούνται πριν (ex-ante), κατά (on going) και μετά (ex-post) την περίοδο προγραμματισμού. Οι αξιολογήσεις διεξάγονται με ευθύνη των κρατών - μελών ή της Επιτροπής, ανάλογα με την περίπτωση, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Οι αξιολογήσεις πραγματοποιούνται από εσωτερικούς ή εξωτερικούς εμπειρογνώμονες ή φορείς, λειτουργικά ανεξάρτητους από τις αρχές. Τα αποτελέσματα δημοσιεύονται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες για την πρόσβαση στα έγγραφα. Οι αξιολογήσεις χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της τεχνικής βοήθειας. Η Επιτροπή παρέχει ενδεικτικές κατευθύνσεις όσον αφορά τις μεθόδους αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων ποιότητας.

αξιοποίηση αποβλήτων

Κάθε εργασία ανακύκλωσης ή και ανάκτησης υλικών ή ενέργειας από τα απόβλητα, που περιγράφεται στο Παράρτημα IV.B (εργασίες αξιοποίησης) της ΚΥΑ 59010/03.

Πηγή: Άρθρο 2 της ΚΥΑ 59010/03 «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης»

απασχόληση

Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και οι χώρες της ΕΕ οφείλουν να συνεργάζονται με στόχο την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση και την προώθηση εξειδικευμένου, καταρτισμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού που μπορεί να ανταποκριθεί στις αλλαγές των αγορών εργασίας.

Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση (ΕΣΑ), η οποία ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των χωρών, τον συντονισμό των εθνικών πολιτικών και τη συμμετοχή των τοπικών αρχών, συνδικάτων και εργοδοτικών οργανώσεων.

Η χρηματοδοτική υποστήριξη για την πολιτική απασχόλησης παρέχεται μέσω διαφόρων μέσων, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+).

Το σκέλος «Απασχόληση και κοινωνική καινοτομία» του ΕΚΤ+ για την περίοδο 2021-2027 θα υποστηρίξει καινοτόμες προσεγγίσεις και δράσεις για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την προαγωγή της κοινωνικής ένταξης, με βάση τις επιτυχίες του προηγούμενου ταμείου.

Όλες οι πολιτικές απασχόλησης και κοινωνικές πολιτικές της ΕΕ διέπονται από τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ένα σύνολο κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2017. Καθορίζει 20 βασικές αρχές και δικαιώματα για τη στήριξη των δίκαιων και εύρυθμων αγορών εργασίας και συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας σε τρία κεφάλαια:

- ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας,
- δίκαιοι όροι εργασίας,
- κοινωνική προστασία και ένταξη.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Απασχόληση και κοινωνική καινοτομία Employment and Social Innovation (EaSI)

Το [πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία \(EaSI\)](#) είναι ένας χρηματοδοτικός μηχανισμός σε επίπεδο ΕΕ που αποσκοπεί στην προαγωγή ποιοτικής και βιώσιμης απασχόλησης υψηλού επιπέδου, τη διασφάλιση επαρκούς και κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1296/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 (OJ L 347/238).

Για την περίοδο 2021-2027, το πρόγραμμα EaSI θα αποτελεί μέρος του [Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ \(ΕΚΤ+\)](#).

Στόχοι του προγράμματος είναι:

- η ενίσχυση της οικειοποίησης των στόχων της ΕΕ και συντονισμός της δράσης σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο στους τομείς της απασχόλησης, των κοινωνικών υποθέσεων και της κοινωνικής ένταξης
- Η στήριξη της ανάπτυξης κατάλληλων συστημάτων κοινωνικής προστασίας και πολιτικών για την αγορά εργασίας
- Ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας της ΕΕ και διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της
- Η προώθηση της γεωγραφικής κινητικότητας και ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησης με την ανάπτυξη μιας ανοιχτής αγοράς εργασίας
- Η ενίσχυση της διαθεσιμότητας και της προσβασιμότητας μικροχρηματοδοτήσεων για ευάλωτες ομάδες και πολύ μικρές επιχειρήσεις, και βελτίωση της πρόσβασης των κοινωνικών επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, το EaSI:

- δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε ευάλωτες ομάδες, όπως οι νέοι,
- προάγει την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών,
- καταπολεμά τις διακρίσεις,
- προωθεί ποιοτική και βιώσιμη απασχόληση υψηλού επιπέδου,
- εγγυάται επαρκή και κατάλληλη κοινωνική προστασία,
- καταπολεμά τη μακροχρόνια ανεργία,
- αγωνίζεται κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το πρόγραμμα για την "Απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία" (EaSI) αποτελεί χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ για την προώθηση υψηλού επιπέδου ποιότητας και βιώσιμης απασχόλησης, και την παροχή εγγυήσεων για την επαρκή και αξιοπρεπή κοινωνική προστασία, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Για την περίοδο 2021-2027 το πρόγραμμα EaSI αποτελεί σκέλος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου Plus (ESF+). Διαθέτει προϋπολογισμό ύψους 762 εκατ. ευρώ. Το σκέλος EaSI βασίζεται στο προηγούμενο πρόγραμμα "EaSI 2014-2020" και εξακολουθεί να επικεντρώνεται στη χάραξη τεκμηριωμένης πολιτικής και στον κοινωνικό πειραματισμό, στη στήριξη της επαγγελματικής κινητικότητας και στις μη χρηματοοικονομικές δραστηριότητες του μέσου που σχετίζονται με τον πρώην άξονα «Μικροχρηματοδότηση και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα».

Καθώς αποτελεί τμήμα του EKT+, ακολουθεί τους ίδιους στόχους πολιτικής με το EKT+ με βασικό πλαίσιο τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Το EaSI επικεντρώνεται στις ακόλουθες κύριες προτεραιότητες πολιτικής:

- 1) απασχόληση και δεξιότητες,
- 2) αγορές εργασίας και κινητικότητα του εργατικού δυναμικού,
- 3) κοινωνική προστασία και ενεργός ένταξη και
- 4) συνθήκες εργασίας

Πηγή: α) Καν. (ΕΕ) 1296/2013

β) <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/el/ekt-y-po-amesi-diaheirisi-easi>

απασχολησιμότητα

Η ικανότητα ενός ατόμου να βρει ή να διατηρήσει μία θέση εργασίας σε ένα δεδομένο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον. Η απασχολησιμότητα αφορά την καταλληλότητα των προσόντων σε σχέση με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, έτσι ώστε το άτομο να μπορεί να βρει ή να διατηρήσει μία θέση εργασίας υπό κανονικές συνθήκες και μέσα σε εύλογο

διάστημα. Μία δημόσια παρέμβαση για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας αφορά κυρίως την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και κυρίως την εκπαίδευση. Η απασχολησιμότητα ενός ατόμου εξετάζεται έμμεσα με βάση προαποφασισμένους δείκτες (π.χ. προσόντα, εμπειρία, κινητικότητα, προτάσεις απασχόλησης).

απάτη

Η απάτη είναι μια πράξη δόλου / παραπλάνησης εκ προθέσεως με σκοπό την αποκόμιση προσωπικού οφέλους ή την πρόκληση ζημίας σε άλλον. (Βλ. [περισσότερα στο άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας \(ΕΕ\) 2017/1371](#).)

Πηγή: https://anti-fraud.ec.europa.eu/olaf-and-you/report-fraud_el

απλή πλειοψηφία

Η απλή πλειοψηφία όσον αφορά το Συμβούλιο επιτυγχάνεται όταν η πλειονότητα των μελών του ψηφίζει υπέρ (15 από τις 28 χώρες της ΕΕ πρέπει να υπερψηφίσουν).

Σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, η έκβαση της ψηφοφορίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά την πρώτη ανάγνωση κρίνεται με απλή πλειοψηφία. Ωστόσο, κατά τη δεύτερη ανάγνωση το Κοινοβούλιο μπορεί να απορρίψει ή να τροποποιήσει τη θέση του Συμβουλίου την οποία εξέτασε κατά την πρώτη ανάγνωση εφόσον υπάρχει απόλυτη πλειοψηφία των μελών του (376 από τις 751 ψήφους).

Στο Συμβούλιο, οι περισσότερες αποφάσεις σχετικά με νομοθετικές πράξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία (55% των χωρών της ΕΕ, ποσοστό το οποίο αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της ΕΕ), ενώ οι υπόλοιπες αποφάσεις λαμβάνονται ομόφωνα (στην περίπτωση αυτή κάθε χώρα της ΕΕ πρέπει ή να συμφωνήσει ή να απέχει από την ψηφοφορία). Στο Συμβούλιο απαιτείται απλή πλειοψηφία μόνο κατά την ψηφοφορία επί εσωτερικών διαδικαστικών θεμάτων ή όταν απευθύνει αίτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να πραγματοποιήσει μελέτες ή να υποβάλει προτάσεις.

Κατά κανόνα, οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται κατόπιν συναίνεσης, την οποία επιδιώκει πάντα ο πρόεδρος της Επιτροπής. Ψηφοφορίες μπορούν να οργανωθούν κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής εφόσον το ζητήσουν κάποια μέλη. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία των μελών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

απλούστευση της νομοθεσίας

Απλούστευση της νομοθεσίας σημαίνει αυστηρή εφαρμογή των αρχών της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας.

Αυτό περιλαμβάνει την απλοποίηση, κωδικοποίηση, αναδιατύπωση και ενοποίηση νομοθεσίας, καθώς και την κατάργηση απαρχαιωμένων νόμων και κανόνων.

Το 1996, η ΕΕ ξεκίνησε ένα πιλοτικό πρόγραμμα (Απλοποίηση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά – Απλοποίηση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά – SLIM). Μετά από το SLIM ακολούθησαν πολυετή προγράμματα για την απλοποίηση και την επικαιροποίηση της νομοθεσίας της ΕΕ, όπως το κυλιόμενο πρόγραμμα για την απλοποίηση της Επιτροπής, που ξεκίνησε το 2005, το οποίο μέχρι το 2012 πρότεινε πάνω από 640 πρωτοβουλίες για απλοποίηση, κωδικοποίηση ή αναδιατύπωση.

Μετά, ακολούθησε το πρόγραμμα για τη μείωση του διοικητικού φόρτου, καθώς και η συνέχεια αυτού στα κράτη μέλη της ΕΕ, το «ABRPlus», τα οποία, μέχρι το 2012, μείωσαν κατά περίπου 25 % το διοικητικό φόρτο των επιχειρήσεων από τη νομοθεσία της ΕΕ.

Το πιο πρόσφατο πρόγραμμα, που ονομάζεται REFIT (πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου), ξεκίνησε το 2012. Το REFIT εντοπίζει ευκαιρίες μείωσης της γραφειοκρατίας, απάλειψης της κανονιστικής επιβάρυνσης, απλούστευσης και βελτίωσης του σχεδιασμού και της ποιότητας της νομοθεσίας, προκειμένου οι στόχοι της πολιτικής να επιτυγχάνονται με τον πλέον αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο, με το χαμηλότερο κόστος και τον ελάχιστο διοικητικό φόρτο, με πλήρη σεβασμό των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας οι οποίες καθιερώνονται στις Συνθήκες της ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

άποροι

Φυσικά πρόσωπα, είτε άτομα, οικογένειες, νοικοκυριά είτε ομάδες προσώπων, συμπεριλαμβανομένων παιδιών σε ευάλωτη κατάσταση και αστέγων ατόμων, των οποίων η ανάγκη για βοήθεια έχει διαπιστωθεί σύμφωνα με τα αντικειμενικά κριτήρια τα οποία έχουν θεσπίσει οι αρμόδιες εθνικές αρχές σε διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη, αποφεύγοντας τις συγκρούσεις συμφερόντων, και στα οποία μπορούν να περιλαμβάνονται στοιχεία που επιτρέπουν την επικέντρωση σε απόρους σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

απόβλητα

Κάθε ουσία ή αντικείμενο το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει.

Πηγή: α) Οδηγία 2008/98/ΕΚ

β) Ν. 4042/2012 " Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής" (ΦΕΚ 24 τ.Α'/2012)

γ) Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης " (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 - επανεκτύπωση)

Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)

Τα απόβλητα που προέρχονται από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης " (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 - επανεκτύπωση)

απόβλητα έλαια

Τα ορυκτέλαια ή τα συνθετικά λιπαντικά ή τα βιομηχανικά έλαια που δεν είναι πλέον κατάλληλα για τη χρήση, για την οποία αρχικώς προορίζονταν, όπως τα χρησιμοποιημένα έλαια κινητήρων εσωτερικής καύσης, τα έλαια κιβωτίων ταχυτήτων, τα λιπαντικά έλαια, τα έλαια για στροβίλους και τα υδραυλικά έλαια.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

απόβλητα τροφίμων

Όλα τα τρόφιμα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (L 31), τα οποία έχουν καταστεί απόβλητα.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

αποδέσμευση

Πράξη με την οποία ο αρμόδιος διατάκτης ακυρώνει εν όλω ή εν μέρει την κράτηση πιστώσεων που πραγματοποιήθηκε προγενέστερα με δημοσιονομική δέσμευση.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Επείγουσας Βοήθειας

Το Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Επείγουσας Βοήθειας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να χρηματοδοτήσει:

- α) τη συνδρομή για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης που οφείλονται σε μείζονες καταστροφές οι οποίες καλύπτονται από το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του οποίου οι στόχοι και το πεδίο εφαρμογής καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 του Συμβουλίου (6), και
- β) δράσεις ταχείας αντιμετώπισης συγκεκριμένων αναγκών έκτακτης ανάγκης εντός της Ένωσης ή σε τρίτες χώρες, λόγω γεγονότων που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού, ιδίως για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και για επιχειρήσεις υποστήριξης μετά από φυσικές καταστροφές οι οποίες δεν καλύπτονται από το στοιχείο α), ανθρωπογενείς καταστροφές, ανθρωπιστικές κρίσεις σε περιπτώσεις μαζικών απειλών για τη δημόσια υγεία και απειλών κτηνιατρικού ή φυτοϋγειονομικού χαρακτήρα, καθώς και σε καταστάσεις ιδιαίτερης πίεσης στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης λόγω των μεταναστευτικών ροών, όπου το απαιτούν οι περιστάσεις.

Το Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Επείγουσας Βοήθειας δεν υπερβαίνει το ανώτατο ετήσιο ποσό των 1 200 εκατομμυρίων EUR (σε τιμές 2018). Όποιο μέρος του ετήσιου ποσού δεν χρησιμοποιείται το έτος ν μπορεί να χρησιμοποιηθεί έως το έτος ν+1. Το μέρος του ετήσιου ποσού που προκύπτει από το προηγούμενο έτος χρησιμοποιείται πρώτο. Όποιο μέρος του ετήσιου ποσού του έτους ν δεν χρησιμοποιείται κατά τη διάρκεια του έτους ν+1 καταργείται. Οι πιστώσεις για το Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Επείγουσας Βοήθειας εγγράφονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης ως πρόβλεψη. Την 1η Οκτωβρίου κάθε έτους, τουλάχιστον ένα τέταρτο του ετήσιου ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 2 παραμένει διαθέσιμο για να καλύπτει ανάγκες που προκύπτουν έως το τέλος του εν λόγω έτους.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (OJ L1 433/11 – 22.12.2020)

απομονωμένος οικισμός

Ο οικισμός:

- με 500 το πολύ κατοίκους ανά δημοτική κοινότητα ή οικισμό και με πέντε το πολύ κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο και
- στον οποίον η απόσταση από την πλησιέστερη αστική περιοχή με 250 τουλάχιστον κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο είναι το λιγότερο 50 χιλιόμετρα, ή ο οποίος έχει δύσκολη πρόσβαση οδικώς προς τέτοιες πλησιέστερες αστικές περιοχές, λόγω δυσμενών μετεωρολογικών συνθηκών για εκτεταμένη περίοδο του έτους.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β'/30.09.2021)

Αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ) Exclusive Economic Zones (EEZ)

Θαλάσσιες ζώνες, που διέπονται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, επί της οποίας τα κράτη έχουν ειδικά δικαιώματα όσον αφορά την εξερεύνηση και χρήση θαλάσσιων πόρων. Αποκλειστικές οικονομικές ζώνες, οι οποίες εκτείνονται από τη γραμμή βάσης έως τα 200 ναυτικά μίλια από την ακτή.

Απορροφήσεις (αερίων του θερμοκηπίου)

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (Ν.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) νοούνται οι απορροφήσεις από την ατμόσφαιρα ανθρωπογενών αερίων του θερμοκηπίου από καταβόθρες.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

απορρόφηση

Όρος που υπολογίζεται, σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος, ως ποσοστό (%) δαπανών προς δέσμευση, με τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις:

- 1) δαπάνες έτους προς δεσμεύσεις έτους (Απορρόφηση Έτους ή Τρέχουσα Απορρόφηση).

- 2) αθροιστικές δαπάνες μέχρι στιγμής προς αθροιστικές δεσμεύσεις μέχρι και το τρέχον έτος (Σωρευτική Απορρόφηση),
- 3) αθροιστική δαπάνη μέχρι στιγμής προς τη συνολική δέσμευση όλων των ετών (Συνολική Απορρόφηση, που ισοδυναμεί με τον όρο «βαθμός ολοκλήρωσης»).

απανθρακοποίηση

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (Ν.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) νοείται η σταδιακή εξάλειψη της χρήσης ορυκτών καυσίμων σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

αποτέλεσμα μόχλευσης

Το ποσό της επιστρεπτέας χρηματοδότησης που παρέχεται σε επιλέξιμους τελικούς δικαιούχους διαιρούμενο με το ποσό της συνεισφοράς της Ένωσης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

αποτύπωμα άνθρακα

Όρος που χρησιμοποιείται συχνά και αναφέρεται στη συνολική ποσότητα CO₂ και άλλων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που προκαλούνται άμεσα και έμμεσα από ένα προϊόν ή μια δραστηριότητα, ή που σχετίζονται με τις δραστηριότητες ενός ατόμου ή ενός οργανισμού. Η ΕΕ δεν έχει θεσπίσει υποχρεωτικούς κανόνες για τον υπολογισμό του αποτυπώματος άνθρακα.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

απόφαση

Η απόφαση είναι μια δεσμευτική νομική πράξη η οποία είτε έχει γενική εφαρμογή είτε απευθύνεται συγκεκριμένα σε κάποιον. Ανήκει στο παράγωγο δίκαιο, δηλαδή στη νομοθεσία που απορρέει από τις αρχές και τους στόχους που τίθενται από τις Συνθήκες της ΕΕ (το πρωτογενές δίκαιο).

Σύμφωνα με το άρθρο [288](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η απόφαση είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της.

Η απόφαση μπορεί να είναι νομοθετική ή μη νομοθετική πράξη.

Οι αποφάσεις είναι νομοθετικές πράξεις όταν εγκρίνονται από κοινού από:

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ή
- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου ή
- το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σύμφωνα με την ειδική νομοθετική διαδικασία.

Οι αποφάσεις είναι συχνά μη νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται εν γένει, αλλά όχι αποκλειστικά, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά από εξουσιοδότηση (πράξεις κατ' εξουσιοδότηση) ή για την εφαρμογή μιας νομοθετικής πράξης (εκτελεστική πράξη).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)

Απόφαση της διοίκησης, με την οποία επιβάλλει προϋποθέσεις, όρους, περιορισμούς και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά. Αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση των διοικητικών πράξεων που απαιτούνται κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για την πραγματοποίηση ή τροποποίηση έργου ή της δραστηριότητας.

Πηγή: Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92/Α' 7.5.2020) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)

Αποχώρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Το άρθρο 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπει έναν μηχανισμό για την ακούσια και μονομερή αποχώρηση μιας χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

Ένα κράτος μέλος της ΕΕ που επιθυμεί να αποσυρθεί πρέπει να ενημερώσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για αυτήν την πρόθεσή της. Ζητείται, τότε, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να παρέχει καθοδήγηση για τη σύναψη συμφωνίας, η οποία ορίζει τις κανονιστικές ρυθμίσεις για την αποχώρηση αυτής της χώρας.

Η εν λόγω συμφωνία συνάπτεται για λογαριασμό της ΕΕ από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, αφού έχει λάβει τη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Οι Συνθήκες της ΕΕ παύουν να ισχύουν για την εν λόγω χώρα από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας, ή εντός δύο ετών μετά την κοινοποίηση της αποχώρησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να παρατείνει αυτήν την περίοδο.

Οποιαδήποτε χώρα έχει αποχωρήσει από την ΕΕ μπορεί να υποβάλλει υποψηφιότητα για να προσχωρήσει εκ νέου. Θα πρέπει να υπαχθεί στη διαδικασία προσχώρησης.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

αριακατοικημένη περιοχή sparsely populated area

Περιοχή με λιγότερο από 50 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 (άρθ. 121)

αρμόδιες αρχές Προγραμμάτων

Αρμόδιες Αρχές για τη διαχείριση των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που προσδιορίζονται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 3 του Ν.4914/2022 είναι:

- α) οι Διαχειριστικές Αρχές που ορίζονται στις παρ.1 και 2 του άρθρου 7 του Ν.4914/2022
- β) η Λογιστική Αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 14 του Ν.4914/2022 για το σύνολο των Προγραμμάτων αυτών
- γ) οι Ενδιάμεσοι Φορείς στους οποίους ανατίθενται καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής υπό την ευθύνη της, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν.4914/2022.

Για τα Προγράμματα INTERREG α) (Interreg VI-A) Greece-Bulgaria, β) (Interreg VI-A) Greece-Italy, γ) (Interreg VI-A) Greece-Cyprus, δ) (Interreg VI-A) IPA III CbC Greece-Albania και ε) (Interreg VI-A) IPA III CBC Greece-Republic of North Macedonia,, αρμόδιες Αρχές για τη διαχείριση είναι:

- α) η Διαχειριστική Αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 του Ν.4914/2022 και
- β) η Λογιστική Αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 14 του Ν.4914/2022.

Για τα Προγράμματα των παρ. 1 και 2, ως συντονιστικός φορέας σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 71 του Κανονισμού, ορίζεται η Εθνική Αρχή Συντονισμού του άρθρου 20.

Για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ της παρ. 5 του άρθρου 3, αρμόδιες Αρχές διαχείρισης και συντονισμού είναι:

- α) η Διαχειριστική Αρχή της παρ. 3 του άρθρου 7, υπεύθυνη για τη διαχείριση των τριών Προγραμμάτων,
- β) η Λογιστική Αρχή του άρθρου 14, η οποία αναλαμβάνει τα καθήκοντα λογιστικής λειτουργίας του άρθρου 76 του Κανονισμού, ως Ενδιάμεσος Φορέας της Διαχειριστικής Αρχής,
- γ) λοιποί Ενδιάμεσοι Φορείς, στους οποίους δύναται να ανατίθενται καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής υπό την ευθύνη της σύμφωνα με το άρθρο 13, και
- δ) ο συντονιστικός φορέας της παρ. 6 του άρθρου 71 του Κανονισμού για τα Προγράμματα αυτά, ο οποίος ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 44 του ν. 4825/2021 (Α' 157) και είναι η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ).

Αρμόδια Αρχή Ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 71 του Κανονισμού, για όλα τα Προγράμματα του παρόντος άρθρου, είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του άρθρου 17.

Για την υποστήριξη Υπουργείων και των φορέων που εποπτεύονται από αυτά, για την αποτύπωση, ιεράρχηση και εξειδίκευση των αναγκών στους τομείς πολιτικής αρμοδιότητας του οικείου Υπουργείου έχουν συσταθεί και λειτουργούν Ειδικές Υπηρεσίες με την ονομασία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ», όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 23.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Αρχή «Σκέψου πρώτα σε Μικρή Κλίμακα» “Think Small First”

Είναι η αρχή σύμφωνα με την οποία οι εθνικές και κοινοτικές πολιτικές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των ΜΜΕ, προκειμένου να αξιοποιείται το πλήρες δυναμικό τους. Η προσέγγιση αυτή δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση, καθώς και στη δημιουργία του κατάλληλου νομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος που θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητά τους.

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις*

αρχή της αναλογικότητας

Η αρχή της αναλογικότητας θεσπίζεται στο [άρθρο 5](#) παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σκοπός της είναι να οριοθετήσει τις δράσεις των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Σύμφωνα με αυτήν την αρχή, τα μέτρα της ΕΕ:

- πρέπει να είναι κατάλληλα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού·
- πρέπει να είναι αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού·
- δεν πρέπει να επιβαρύνουν υπερβολικά το άτομο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο (αναλογικότητα υπό τη στενή έννοια).

Συνδέεται στενά με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία απαιτεί από την ΕΕ να αναλαμβάνει δράση μόνο εάν είναι πιο αποτελεσματική από τη δράση που αναλαμβάνεται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Μια άλλη συναφής αρχή, η αρχή της δοτής αρμοδιότητας, δηλώνει ότι τυχόν τομείς πολιτικής που δεν έχουν συμφωνηθεί ρητά στις συνθήκες από όλα τα κράτη μέλη εξακολουθούν να εμπίπτουν στον τομέα αρμοδιότητάς τους.

Τα κριτήρια για την εφαρμογή της αρχής απαριθμούνται στο πρωτόκολλο ([αριθ. 2](#)) για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που προσαρτάται στις συνθήκες.

Σε περίπτωση παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας, οι αιτούντες μπορούν, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις, να αμφισβητήσουν την εγκυρότητα των σχετικών μέτρων ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης

Στόχος της νομοθεσίας για τη μη διακριτική μεταχείριση είναι να παρέχει σε όλα τα άτομα ίση και δίκαιη δυνατότητα πρόσβασης στις ευκαιρίες που διατίθενται στην εκάστοτε κοινωνία. Αυτό σημαίνει ότι άτομα ή ομάδες ατόμων που βρίσκονται σε παρόμοιες καταστάσεις δεν θα πρέπει να τυχάνουν λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης απλώς λόγω ενός ιδιαίτερου χαρακτηριστικού, όπως το φύλο, η φυλή ή η εθνοτική καταγωγή, η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις, η αναπηρία, η ηλικία ή ο γενετήσιος προσανατολισμός.

Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) απαγορεύει τη διακριτική μεταχείριση βάσει εθνικότητας. Επίσης, δίνει τη δυνατότητα στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να λάβει την ενδεδειγμένη δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων βάσει φύλου, φυλής, ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Για αυτό το ζήτημα, το Συμβούλιο οφείλει να ενεργεί ομόφωνα και αφού λάβει τη συγκατάθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ωστόσο, στον συγκεκριμένο τομέα της ίσης μεταχείρισης και της ισότητας ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες, εφαρμόζεται η συνήθης νομοθετική διαδικασία, που δεν απαιτεί ομοφωνία αλλά μόνο ειδική πλειοψηφία (άρθρο [157](#) της ΣΛΕΕ).

Οι διακρίσεις βάσει εθνικότητας απαγορεύονταν πάντα από τις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), καθώς επίσης και οι διακρίσεις βάσει φύλου στο πλαίσιο της απασχόλησης. Οι διακρίσεις με βάση άλλους λόγους αναφέρθηκαν για πρώτη φορά το 1997, με την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ.

Το 2000 εκδόθηκαν δύο οδηγίες:

- η οδηγία [2000/78/ΕΚ](#) για την **ισότητα στην απασχόληση**, που απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, θρησκείας ή πεποιθήσεων, ηλικίας και αναπηρίας στον τομέα της απασχόλησης·
- η οδηγία [2000/43/ΕΚ](#) για τη **φυλετική ισότητα**, που απαγορεύει τις διακρίσεις με βάση τη φυλή ή την εθνοτική καταγωγή, πάλι στο πλαίσιο της απασχόλησης, αλλά και σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η κοινωνική προστασία συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης, τα κοινωνικά πλεονεκτήματα, αλλά και η πρόσβαση και η προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών.
- Οι εν λόγω οδηγίες ισχύουν για υπηκόους τρίτων χωρών και για απάτριδες, αλλά δεν καλύπτουν τις διαφορές μεταχείρισης βάσει του νομικού καθεστώτος και της ιθαγένειάς τους.

- Η νομοθεσία της ΕΕ επίσης προστατεύει τους πολίτες έναντι διακρίσεων βάσει φύλου στους παραπάνω τομείς, πλην της εκπαίδευσης.

Το 2009, η Συνθήκη της Λισαβόνας προέβλεψε οριζόντια ρήτρα που στοχεύει στην ενσωμάτωση της καταπολέμησης των διακρίσεων στο σύνολο των πολιτικών και μέτρων της ΕΕ (άρθρο [10](#) της ΣΛΕΕ).

Όλοι έχουν το δικαίωμα σε ένδικα μέσα σε περίπτωση άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, ιδίως σε περιπτώσεις όπου είναι σε παρόμοια κατάσταση αλλά τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης χωρίς αντικειμενική και νόμιμη δικαιολόγηση. Τα θύματα διακρίσεων μπορούν επίσης να ζητήσουν τη συνδρομή εθνικών φορέων ισότητας, που είναι δημόσιοι οργανισμοί εγκατεστημένοι σε όλη την ΕΕ για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

αρχή της δοτής αρμοδιότητας

Σύμφωνα με αυτή τη θεμελιώδη αρχή του δικαιού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), που προβλέπεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η ΕΕ ενεργεί μόνον εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που τα κράτη μέλη της ΕΕ της έχουν απονείμει με τις Συνθήκες. Οι αρμοδιότητες αυτές ορίζονται στα άρθρα 2-6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αρμοδιότητες που δεν ανατίθενται στην ΕΕ από τις Συνθήκες ασκούνται, κατά συνέπεια, εξ ολοκλήρου από τα κράτη μέλη.

Ενώ η αρχή της δοτής αρμοδιότητας διέπει την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της ΕΕ, η χρήση των εν λόγω αρμοδιοτήτων διέπεται από τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

αρχή της επικουρικότητας

Η αρχή της επικουρικότητας ορίζεται στο [άρθρο 5 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ \(ΣΛΕΕ\)](#). Στόχος της είναι να εξασφαλίζει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται στο εγγύτερο δυνατό επίπεδο προς τον πολίτη, και ότι διενεργούνται διαρκείς έλεγχοι ώστε να εξακριβώνεται ότι η δράση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι δικαιολογημένη δεδομένων των διαθέσιμων δυνατοτήτων σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα, είναι η αρχή δυνάμει της οποίας η ΕΕ δεν αναλαμβάνει δράση (εκτός από τους τομείς που εμπίπτουν στην αποκλειστική της αρμοδιότητα), παρά μόνο εφόσον η δράση αυτή είναι πιο αποτελεσματική από την αντίστοιχη δράση σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία ορίζει ότι καμία δράση της ΕΕ δεν πρέπει να υπερβαίνει τα δέοντα για την επίτευξη των στόχων των συνθηκών. Μια άλλη συναφής αρχή, η αρχή της δοτής αρμοδιότητας, δηλώνει ότι τυχόν τομείς πολιτικής που δεν έχουν συμφωνηθεί ρητά στις συνθήκες από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ εξακολουθούν να εμπίπτουν στον τομέα αρμοδιότητάς τους.

Υπάρχουν δύο σχετικά πρωτόκολλα στο παράρτημα της Συνθήκης της Λισαβόνας:

- Το [πρωτόκολλο αριθ. 1](#) για τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων ενθαρρύνει τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων σε δραστηριότητες της ΕΕ, και απαιτεί τα έγγραφα

και οι προτάσεις της ΕΕ να διαβιβάζονται άμεσα στα εν λόγω κοινοβούλια, ώστε αυτά να μπορούν να τα/τις εξετάσουν πριν λάβει απόφαση το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Το πρωτόκολλο αριθ. 2 ορίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη την περιφερειακή και τοπική διάσταση όλων των σχεδίων νομοθετικών πράξεων καθώς και να προβαίνει σε λεπτομερή δήλωση για τον τρόπο με τον οποίο τηρείται η αρχή της επικουρικότητας. Το πρωτόκολλο επιτρέπει στα εθνικά κοινοβούλια να αντιταχθούν σε μια πρόταση επειδή αυτή παραβιάζει την εν λόγω αρχή. Ως αποτέλεσμα αυτού, η πρόταση πρέπει να επανεξεταστεί και μπορεί να διατηρηθεί, να τροποποιηθεί ή να αποσυρθεί από την Επιτροπή ή να μπλοκαριστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο.

Σε περίπτωση παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών ή τα κράτη μέλη μπορούν να κάνουν προσφυγή για μια πράξη που έχει εκδοθεί απευθείας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Αρχή Ελέγχου

Ως Αρχή Ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 71 του Κανονισμού, ορίζεται η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) η οποία συστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265 τ. Α'). Η ΕΔΕΛ αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες των άρθρων 77 έως 79 του Κανονισμού για τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ. Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 44 του ν. 4825/2021 (Α' 157), η ΕΔΕΛ είναι η Αρχή Ελέγχου για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ.

Η ΕΔΕΛ υπάγεται στην Ειδική Γραμματεία Δημοσιονομικών Ελέγχων της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και αποτελείται από τα παρακάτω μέλη:

- α) Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ), ως Πρόεδρο
- β) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων (ΔΣΑΕ)
- γ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Α' Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
- δ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Β' Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
- ε) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- στ) τον Προϊστάμενο του Αυτοτελούς Τμήματος Έκτακτων Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΑΤΕΕΣΠ) και
- ζ) δύο (2) εμπειρογνώμονες από τον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, που διαθέτουν εμπειρία σε θέματα εφαρμογής δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ελέγχου συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή δημοσίων έργων ή κρατικών ενισχύσεων.

Στην ΕΔΕΛ δύναται να μετέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Προϊστάμενος του Αυτοτελούς Τμήματος Νομικής Υποστήριξης (ΑΤΝΥ) της ΓΔΕΣΠ. Η ΕΔΕΛ συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με την οποία ορίζονται τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη της, καθώς και η γραμματεία αυτής, η οποία στελεκώνεται από υπαλλήλους της ΓΔΕΣΠ. Ανάλογα με το θέμα το οποίο εξετάζεται, εισηγητής της ΕΔΕΛ είναι ο εκ των μελών της καθ' ύλην αρμόδιος Προϊστάμενος. Για την αποζημίωση των εμπειρογνομόνων που είναι μέλη της ΕΔΕΛ, εφαρμόζεται η παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

Πηγή: Ν.4914/2022 – άρθρο 17

Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων

Η Λογιστική Αρχή που αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες λογιστικής λειτουργίας του άρθρου 76 του Κανονισμού για τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ και η οποία με τον Ν.4914/2022 ορίσθηκε να είναι η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων». Η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» αποτελεί οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης Υπουργείου και υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ.

Οι αρμοδιότητες της περιγράφονται στο άρθρο 14 του Ν.4914/2022. Η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» ασκεί επίσης τις αρμοδιότητες λογιστικής λειτουργίας για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ, ως Ενδιάμεσος Φορέας της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής. Όσον αφορά στα Προγράμματα INTERREG των περ. α) έως ε) της παρ. 4 του άρθρου 3 του Ν.4914/2022, η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» αναλαμβάνει τις λογιστικές διαδικασίες του άρθρου 47 του Κανονισμού INTERREG, καθώς επίσης και τις πληρωμές που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και, κατά γενικό κανόνα, τις πληρωμές που καταβάλλονται στον επικεφαλής εταίρο σύμφωνα με το στοιχείο β' της παρ. 1 του άρθρου 74 του Κανονισμού.

Πηγή: Ν.4914/2022 – άρθρο 14

Αρχή Συντονισμού του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ)

Αρχή Συντονισμού του ΕΠΑ αποτελεί η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, σύμφωνα με την παρ. 5, του άρθρου 119 του Ν. 4635/2019, η οποία υποστηρίζεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.).

Επιχειρησιακός στόχος της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων είναι ο σχεδιασμός και η ορθή υλοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης χρηματοδοτούμενων από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ.

αρχή της προφύλαξης

Η ιδέα της αρχής της προφύλαξης γεννήθηκε από μία ανακοίνωση της Επιτροπής που εγκρίθηκε το Φεβρουάριο του 2000 σχετικά με την «προσφυγή στην αρχή της προφύλαξης», όπου ορίζει την έννοια αυτή και αναλύει τον τρόπο με τον οποίο προβλέπει να την εφαρμόσει. Η ανακοίνωση αυτή συμπληρώνει το Λευκό Βιβλίο για την Ασφάλεια των Τροφίμων (Ιανουάριος του 2000), καθώς και τη συμφωνία που συνήφθη στο Μόντρεαλ, το Φεβρουάριο του 2000, όσον αφορά το Πρωτόκολλο της Καρθαγένης για τη βιοασφάλεια.

Στο εν λόγω έγγραφο, η Επιτροπή προσδιορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες έχει εφαρμογή η αρχή της προφύλαξης:

- τα επιστημονικά δεδομένα είναι ανεπαρκή ή αβέβαια ή δεν καταλήγουν σε οριστικά συμπεράσματα·
- από μια πρώτη επιστημονική αξιολόγηση προκύπτουν βάσιμοι φόβοι για δυνάμει επικίνδυνες επιδράσεις στο περιβάλλον και στην υγεία του ανθρώπου, των ζώων και των φυτών.

Στις δύο αυτές περιπτώσεις, οι κίνδυνοι που δημιουργούνται δεν συμβιβάζονται με το υψηλό επίπεδο προστασίας που επιδιώκει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην ανακοίνωση αναφέρονται επίσης τρεις κανόνες που καλό είναι να τηρούνται έτσι ώστε η αρχή της προφύλαξης να παρακολουθείται:

- διενέργεια πλήρους επιστημονικής αξιολόγησης από ανεξάρτητη Αρχή για τον προσδιορισμό του βαθμού επιστημονικής αβεβαιότητας
- αξιολόγηση των κινδύνων και των συνεπειών της απουσίας κοινοτικής δράσης
- συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια, στην επεξεργασία των σχεδιαζόμενων μέτρων.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης είναι δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα μια απόφαση για δράση ή μη δράση. Η απόφαση αυτή είναι συνάρτηση του βαθμού κινδύνου που θεωρείται «αποδεκτός». Ένα παράδειγμα πρακτικής εφαρμογής της αρχής της προφύλαξης από την Ένωση ήταν η προσωρινή αναστολή των εγκρίσεων εμπορευματοποίησης γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών από το 1999 ως τον Μάιο του 2004.

αρχική κατάρτιση

Ο πρώτος πλήρης κύκλος κατάρτισης για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα. Συχνά διαιρείται σε δύο μέρη : βασική κατάρτιση που ακολουθείται από ειδικευση.

αστικά απόβλητα (ΑΑ)

Τα οικιακά απόβλητα, καθώς και άλλα απόβλητα που λόγω της φύσης ή σύνθεσης προσομοιάζουν με τα οικιακά, όπως τα δημοτικά απόβλητα.

Πηγή: Άρθρο 2 της ΚΥΑ 59010/03 «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης»

Ως αστικά απόβλητα νοούνται:

- α) Τα ανάμεικτα απόβλητα και τα απόβλητα που συλλέγονται από τα νοικοκυριά, μεταξύ άλλων χαρτί και χαρτόνι, γυαλί, μέταλλα, πλαστικά, βιολογικά απόβλητα, ξύλο, προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας, απόβλητα συσκευασίας, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και ογκώδη απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων στρωμάτων και επίπλων.
- β) Τα ανάμεικτα απόβλητα και τα απόβλητα που συλλέγονται χωριστά από άλλες πηγές, όταν είναι παρόμοια ως προς τη φύση και τη σύνθεση με τα οικιακά απόβλητα.

Στα αστικά απόβλητα δεν περιλαμβάνονται απόβλητα παραγωγής, γεωργίας, δασοκομίας, αλιείας, σπητικών δεξαμενών και απόβλητα από δίκτυα αποχέτευσης και επεξεργασίας αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της ιλύος καθαρισμού λυμάτων, οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους ή απόβλητα από κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Ο ορισμός αυτός ισχύει με την επιφύλαξη του καταμερισμού των ευθυνών για τη διαχείριση των αποβλήτων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

αστική κινητικότητα

Ο όρος «αστική κινητικότητα» αναφέρεται στην ευκολία με την οποία οι πολίτες μπορούν να μετακινούνται μεταξύ προορισμών σε αστικές περιοχές με τη βοήθεια του διαθέσιμου δικτύου και των υπηρεσιών μεταφορών. Τα πρότυπα αστικής κινητικότητας επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες, όπως η δημογραφία, η χρήση γης, η διακυβέρνηση, η διαθεσιμότητα δημόσιων μέσων συγκοινωνίας, η χρήση ιδιωτικών αυτοκινήτων και η τοπική οικονομία.

ασύγχρονη εκπαίδευση

Μελέτη μαθημάτων που διατίθενται διαδικτυακά μέσα από το σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης της εκπαίδευσης (Learning Management System) και σε χώρο και χρόνο που επιλέγει ο εκπαιδευόμενος.

άσυλο (διεθνής προστασία)

Ο όρος «διεθνής προστασία» περιλαμβάνει τόσο το καθεστώς του πρόσφυγα όσο και το καθεστώς επικουρικής προστασίας με βάση τη Σύμβαση της Γενεύης σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης, όπως κυρώθηκαν με το Ν.Δ. 3989/1959 (ΦΕΚ 201 Α'/1959) και τον Α.Ν. 389/1968 (ΦΕΚ 125 Α'/1968) αντιστοίχως, καθώς και την Οδηγία 2011/95/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, όπως ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με τον Ν. 4636/2019. Ο όρος «άσυλο» χρησιμοποιείται ως αντίστοιχος της διεθνούς προστασίας.

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων

ασυνόδευτος ανήλικος

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως το άτομο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών, το οποίο φθάνει στην ελληνική επικράτεια χωρίς να συνοδεύεται από τον ενήλικο που είναι υπεύθυνος γι' αυτόν σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή πρακτική, και για όσο χρόνο η φροντίδα του δεν έχει ουσιαστικά ανατεθεί σε τέτοιο πρόσωπο. Στην ανωτέρω έννοια περιλαμβάνεται και ο ανήλικος που εγκαταλείπεται ασυνόδευτος μετά την είσοδό του στην ελληνική επικράτεια (άρθρο 2 περ. ι του Ν. 4636/2019, ΦΕΚ 169 Α').

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Είναι ο ανήλικος, ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του ή από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο σύμφωνα με τον νόμο. Στον ορισμό αυτόν περιλαμβάνεται και ο ανήλικος που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του στην Ελλάδα.

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

Είναι το πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών, το οποίο φθάνει στην Ελλάδα, χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικα υπεύθυνο για τη φροντίδα του, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή πρακτική και για όσο χρόνο κανένας υπεύθυνος ενήλικας δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλειά του ή ο ανήλικος που εγκαταλείπεται ασυνόδευτος μετά την είσοδό του στην Ελλάδα.

Πηγή: Ν. 4251/2014 “ Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις” – ΦΕΚ 80 Α/2014

ασφάλεια των τροφίμων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναγάγει την ασφάλεια των τροφίμων σε θέμα ύψιστης προτεραιότητας στο πολιτικό πρόγραμμά της. Η ασφάλεια των τροφίμων αποτελεί σήμερα οριζόντιο στόχο που πρέπει να ενσωματωθεί σε πολλούς τομείς κοινοτικής αρμοδιότητας: την κοινή γεωργική πολιτική και τον πυλώνα της, «ανάπτυξη της υπαίθρου», το περιβάλλον, τη δημόσια υγεία, την προστασία των καταναλωτών και την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

Ως αντίδραση στις κρίσεις που γνώρισε ο τομέας των τροφίμων στη δεκαετία του 1990 (ΣΕΒ, αφθώδης πυρετός), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον Ιανουάριο του 2000 μια λευκή βίβλο για την ασφάλεια των τροφίμων, η οποία αποτελεί σημαντικό στάδιο της αναδιατύπωσης της σχετικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Στο εν λόγω έγγραφο ανακοινώνεται η διαμόρφωση ενός νομικού πλαισίου που καλύπτει το σύνολο της τροφικής αλυσίδας -«από το αγρόκτημα στο τραπέζι»- σύμφωνα με μια συνολική και ολοκληρωμένη προσέγγιση. Υπό αυτή τη λογική, η ασφάλεια των τροφίμων αφορά τόσο τη διατροφή και την υγεία των ζώων, την προστασία και την ορθή μεταχείρισή τους, τους κτηνιατρικούς ελέγχους, τα υγειονομικά μέτρα και τους φυτοϋγειονομικούς ελέγχους όσο και την παρασκευή και την υγιεινή των τροφίμων. Στη λευκή βίβλο υπογραμμίζεται επίσης η ανάγκη να καθιερωθεί ένας μόνιμος διάλογος με τους καταναλωτές, με σκοπό την ενημέρωση και την επιμόρφωσή τους.

Ο βασικός κανονισμός για τη νέα νομοθεσία στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων, ο οποίος εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2002, καθορίζει έξι βασικές γενικές αρχές:

- η πολιτική για την ασφάλεια των τροφίμων πρέπει να στηρίζεται σε μια πλήρη, ολοκληρωμένη προσέγγιση·
- η ανάλυση του κινδύνου αποτελεί την ουσιαστική βάση πάνω στην οποία στηρίζεται η πολιτική της ασφάλειας των τροφίμων·
- διαχωρίζονται σαφώς η ανάλυση και η διαχείριση των κινδύνων·
- καθορίζονται οι ευθύνες των φορέων εκμετάλλευσης του κλάδου·
- πρέπει να εξασφαλίζεται η ικνηλασιμότητα των προϊόντων σε όλα τα στάδια της τροφικής αλυσίδας·
- οι πολίτες δικαιούνται σαφή και ακριβή πληροφόρηση.

Συγκροτήθηκε η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (ΕΑΑΤ), βασική αποστολή της οποίας είναι να διατυπώνει επιστημονικές και ανεξάρτητες γνώμες σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων, να συγκεντρώνει και να αναλύει πληροφορίες σχετικές με τους πιθανούς ή νεοεμφανιζόμενους κινδύνους και να καθιερώνει μόνιμο διάλογο με το ευρύ κοινό. Ιδιαίτερα, διατυπώνει επιστημονικές γνώμες σχετικά με ορισμένα τρόφιμα ή συστατικά τροφίμων (πρόσθετες ύλες, ΓΤΟ). Τον Δεκέμβριο του 2003, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών όρισε ως έδρα της ΕΑΑΤ την ιταλική πόλη Πάρμα.

ασφαλέστερο διαδίκτυο για τα παιδιά

Οι ψηφιακές τεχνολογίες δημιουργούν πολλές ευκαιρίες και οφέλη, δίνοντας στα παιδιά τη δυνατότητα να αλληλεπιδρούν με άλλους, να διδάσκονται μέσω διαδικτύου και να

ψυχαγωγούνται. Ωστόσο, με αυτές τις τεχνολογίες ελλοχεύουν και κίνδυνοι – όπως οι κίνδυνοι έκθεσης στην παραπληροφόρηση, τον διαδικτυακό εκφοβισμό και το επιβλαβές και παράνομο περιεχόμενο – από τους οποίους τα παιδιά πρέπει να προφυλάσσονται.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το 2022 τη [νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για ένα καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά \(BIK+\)](#). Η στρατηγική επιδιώκει την παροχή επιγραμμικού περιεχομένου και υπηρεσιών που θα προασπίζουν τα συμφέροντα των παιδιών και θα είναι προσβάσιμα, ενημερωτικά και κατάλληλα για την ηλικία τους. Αυτή η επικαιροποιημένη στρατηγική αποτελεί το ψηφιακό σκέλος της στρατηγικής για τα δικαιώματα του παιδιού, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 2021, και βασίζεται στην αρχική στρατηγική BIK που εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 2012.

Η στρατηγική έχει τρεις πυλώνες.

- Ασφαλείς ψηφιακές εμπειρίες. Προστασία των παιδιών από επιβλαβές και παράνομο διαδικτυακό περιεχόμενο, επιβλαβείς και παράνομες συμπεριφορές και κινδύνους, και βελτίωση της ευημερίας τους μέσω ενός ασφαλούς και κατάλληλου για την ηλικία τους ψηφιακού περιβάλλοντος.
- Ψηφιακή ενδυνάμωση. Διασφάλιση της απόκτησης των αναγκαίων δεξιοτήτων και ικανοτήτων από τα παιδιά ώστε να προβαίνουν σε τεκμηριωμένες επιλογές και να εκφράζονται με ασφάλεια και υπευθυνότητα στο διαδίκτυο.
- Ενεργός συμμετοχή. Σεβασμός προς τα παιδιά, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους στο ψηφιακό περιβάλλον, με περισσότερες δραστηριότητες υπό την καθοδήγηση παιδιών για την προώθηση καινοτόμων και δημιουργικών ασφαλών ψηφιακών εμπειριών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ

Το 2015 οι παγκόσμιοι ηγέτες ενέκριναν ομόφωνα την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη που είναι το μονοπάτι που μας οδηγεί σε ένα κόσμο δικαιότερο, πιο ειρηνικό και ευημερούντα, και σε έναν υγιή πλανήτη. Είναι επίσης μια πρόσκληση για αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και εκπλήρωση του καθήκοντος να επενδύσουμε στην ευημερία των νέων. Οι στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι δεκαεπτά:

1. Μηδενική φτώχεια
2. Μηδενική πείνα
3. Καλή υγεία και ευημερία
4. Ποιοτική εκπαίδευση
5. Ισότητα των φύλλων
6. Καθαρό νερό και αποχέτευση
7. Φθηνή και καθαρή ενέργεια
8. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη
9. Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές
10. Λιγότερες ανισότητες
11. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες
12. Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή
13. Δράση για το κλίμα

14. Ζωή στο νερό
15. Ζωή στη στεριά
16. Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί
17. Συνεργασία για τους στόχους

Πηγή: <https://unric.org/en>

Άτομα Με Αναπηρία (ΑμεΑ)

Κατηγορία στην οποία ανήκουν άτομα που έχουν μειωμένη σωματική ή ψυχική ή νοητική υγεία.

άυλα στοιχεία ενεργητικού

Τα στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν φυσική ή χρηματοοικονομική υπόσταση, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνογνωσία ή άλλη διανοητική ιδιοκτησία.

Άυλες Ενέργειες ή «Soft» Ενέργειες

Θεωρούνται οι ενέργειες των οποίων οι παρεμβάσεις αφορούν:

- στην εκπαίδευση και κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού
- εκπόνηση προγραμμάτων σπουδών
- επιστημονική έρευνα
- επαγγελματικό προσανατολισμό
- διασύνδεση και επικοινωνία επιχειρήσεων
- έρευνα αγοράς κλπ. και
- γενικότερα παρεμβάσεις πλην εκείνων της υλικοτεχνικής υποδομής (όπως κατασκευές τεχνικών έργων, αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού και μηχανημάτων, κλπ.).

αυτοαπασχόληση self-employment

Η αυτοαπασχόληση είναι η κατάσταση της εργασίας κατά την οποία το άτομο εργάζεται για τον εαυτό του και όχι για έναν εργοδότη. Οι φορολογικές αρχές θεωρούν γενικά ένα άτομο ως αυτοαπασχολούμενο εάν το άτομο επιλέξει να αναγνωριστεί ως τέτοιο ή εάν το άτομο δημιουργεί εισόδημα για το οποίο πρέπει να υποβληθεί φορολογική δήλωση. Η αυτοαπασχόληση είναι ένας τύπος εργασίας που συνίσταται στη δημιουργία ανεξάρτητου εισοδήματος. Αυτό περιλαμβάνει, για παράδειγμα, εκείνους που κατέχουν αποκλειστική ιδιοκτησία και ανεξάρτητους επαγγελματίες που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Ο αυτοαπασχολούμενος, δεν λαμβάνει το μισθό μιας εταιρείας αλλά έχει τη δική του πηγή διαβίωσης. Οι αυτοαπασχολούμενοι συνήθως ταξινομούνται ως ατομικοί επιχειρηματίες (ή ατομικοί έμποροι), ανεξάρτητοι εργολάβοι ή ως μέλη μιας εταιρικής σχέσης.

Οι αυτοαπασχολούμενοι γενικά βρίσκουν τη δική τους εργασία αντί να τους παρέχεται εργασία από έναν εργοδότη και αντ' αυτού κερδίζουν εισόδημα από το επάγγελμα, τις εμπορικές συναλλαγές, ή την επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκούν. Σε ορισμένες χώρες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι αρχές δίνουν μεγαλύτερη

έμφαση στη διευκρίνιση εάν ένα άτομο είναι αυτοαπασχολούμενο ή απασχολείται με συγκαλυμμένη απασχόληση, με άλλα λόγια προσποιείται ότι έχει μια συμβατική ενδοεπιχειρησιακή σχέση για να κρυφτεί αυτό που είναι στην πραγματικότητα μια σχέση εργοδότη-εργαζομένου. Το φαινόμενο αυτό αποκαλείται **εικονική αυτοαπασχόληση**.

Η Ελλάδα διαχρονικά παρουσιάζει ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης (self-employment) επί του συνόλου του ενεργού πληθυσμού της, κάτι που αποδίδεται σε σειρά παραγόντων, μεταξύ των οποίων και οι διαρθρωτικές αδυναμίες της αγοράς εργασίας, η υποαπασχόληση και οι εισοδηματικές ανισότητες, αλλά και η αναντιστοιχία προσφοράς και ζήτησης των θέσεων εργασίας και των ζητούμενων δεξιοτήτων. Με βάση τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, τρίτο τρίμηνο του 2021 το 13,2% των απασχολούμενων ηλικίας 20-64 ετών στην Ε.Ε.-27 ήταν αυτοαπασχολούμενοι. Η Ελλάδα είχε το μεγαλύτερο ποσοστό (27,4%), με την Ιταλία (19,3%) και την Πολωνία (18,4) να ακολουθούν.

Το ποσοστό αυτοαπασχόλησης στην Ελλάδα το τρίτο τρίμηνο του 2021 προσέγγισε το αντίστοιχο του τρίτου τριμήνου 2009, επανερχόμενο σε προ-κρίσης επίπεδα. Ενώ όμως η προώθηση της επιχειρηματικότητας και της αυτοαπασχόλησης είναι σημαντική σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για την οικονομική ανάπτυξη, την ενίσχυση της απασχόλησης και την αντιμετώπιση της ανεργίας, απαιτείται ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να αντιμετωπιστούν στρεβλώσεις της αγοράς εργασίας και περιπτώσεις εκμετάλλευσης του υπάρχοντος νομικού πλαισίου.

αυτοκαταναλωτής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

Τελικός πελάτης ο οποίος λειτουργεί εντός των εγκαταστάσεών του που βρίσκονται εντός καθορισμένων ορίων ή, όπου επιτρέπεται από κράτος μέλος, σε άλλες εγκαταστάσεις, και ο οποίος παράγει ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για τις δικές του ανάγκες και μπορεί να αποθηκεύει ή να πωλεί αυτοπαραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, υπό την προϋπόθεση ότι, για τους μη οικιακούς αυτοκαταναλωτές ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, οι δραστηριότητες αυτές δεν αποτελούν την κύρια εμπορική ή επαγγελματική δραστηριότητά τους.

Πηγή: Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (L 328)

αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό

Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α/21.03.2022

ad hoc ενίσχυση

Η ενίσχυση που δεν χορηγείται βάσει καθεστώτος ενισχύσεων.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2022/C 80/01)

Βασικές ικανότητες

Οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που χρειάζονται όλα τα άτομα, σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής τους, για την προσωπική τους ολοκλήρωση και ανάπτυξη, την απασχόληση, την κοινωνική ένταξη και την ενεργό συμμετοχή τους στα κοινά, ήτοι, γραφή και ανάγνωση· πολυγλωσσία· ικανότητες στα μαθηματικά, τις θετικές επιστήμες, την τεχνολογία, τις τέχνες και τη μηχανολογία· ψηφιακές ικανότητες· μέσα ενημέρωσης· προσωπικές, κοινωνικές και μεταγνωστικές ικανότητες· ικανότητες ενεργού συμμετοχής στα κοινά· επιχειρηματικότητα· πολιτιστική και διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση και έκφραση· και κριτική σκέψη.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

Βασική εκπαίδευση

Αποτελεί τη βάση της όλης παιδείας επειδή εξυπηρετεί τις γενικές εκπαιδευτικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου. Ταυτίζεται με την υποχρεωτική εκπαίδευση, η οποία προορίζεται να δίνει στα Ελληνόπουλα ηλικίας 6-15 ετών τη βασική μόρφωση κατά τρόπο προσαρμοζόμενο στον ψυχικό τους κόσμο. Πρόκειται για εξ ολοκλήρου γενική εκπαίδευση που παρέχεται σε δύο αυτοτελείς εκπαιδευτικούς κύκλους : το δετές Δημοτικό και το Ζετές Γυμνάσιο.

Βασική κατάρτιση

Αποτελεί τη βάση της επαγγελματικής κατάρτισης επειδή εξυπηρετεί τις γενικές επαγγελματικές ανάγκες του εκπαιδευόμενου και, για το λόγο αυτό, χαρακτηρίζεται από μία ευρύτητα ως προς την κάλυψη επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Όταν συμπληρωθεί με την ειδίκευση προσφέρει στον απόφοιτο πλήρη επαγγελματική επάρκεια.

Βασική υλική βοήθεια

Τα αγαθά που πληρούν τις βασικές ανάγκες ενός ατόμου για μια ζωή με αξιοπρέπεια, όπως ενδύματα, προϊόντα υγιεινής, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων για τη γυναικεία υγιεινή, και σχολικά είδη.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές

Οι βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές κατά την έννοια της παρ. 10 του άρθρου 3 της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/2013 (Β' 1450) κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

βιοαέρια

Αέρια καύσιμα που παράγονται από [βιομάζα](#).

Πηγή: α) Οδηγία 2008/98/ΕΚ

β) Ν. 4042/2012 " Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπ. Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής" (ΦΕΚ 24 τ.Α'/2012)

βιοαποδομήσιμα απόβλητα

Κάθε απόβλητο που μπορεί να υποστεί αναερόβια ή αερόβια αποσύνθεση, όπως είναι τα απόβλητα τροφών και κηπουρικής, το χαρτί και το χαρτόνι.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β'/30.09.2021)

βιοκαύσιμα

Υγρά καύσιμα μεταφορών τα οποία παράγονται από [βιομάζα](#).

Πηγή: α) Οδηγία 2008/98/ΕΚ

β) Ν. 4042/2012 " Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής & διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπ. Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής" (ΦΕΚ 24 Α'/2012)

βιολογικά απόβλητα

Τα βιοαποδομήσιμα απόβλητα κήπων και πάρκων, τα απόβλητα τροφίμων και μαγειρειών από σπίτια, γραφεία, εστιατόρια, χονδρεμπόριο, κυλικεία, παρόχους υπηρεσιών εστίασης και χώρους πωλήσεων λιανικής και τα συναφή απόβλητα από εγκαταστάσεις μεταποίησης τροφίμων.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

βιομάζα

Το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα προϊόντων, αποβλήτων και υπολειμμάτων βιολογικής προέλευσης από τη γεωργία, συμπεριλαμβανομένων των φυτικών και των ζωικών ουσιών, από τη δασοκομία και τους συναφείς κλάδους, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων και απορριμμάτων, βιολογικής προέλευσης.

Πηγή: α) Οδηγία 2008/98/ΕΚ

β) Ν. 4042/2012 " Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής" (ΦΕΚ 24 τ.Α΄/2012)

βιομηχανική έρευνα

Η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διεπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για τη βιομηχανική έρευνα, ιδιαίτερα δε για την κατοχύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών.

βιορευστά

Υγρό καύσιμα για ενεργειακούς σκοπούς, εξαιρουμένων των μεταφορών, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρικής ενέργειας και της θέρμανσης και της ψύξης, τα οποία παράγονται από [βιομάζα](#).

Πηγή: α) Οδηγία 2008/98/ΕΚ

β) Ν. 4042/2012 " Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής" (ΦΕΚ 24 τ.Α΄/2012)

βιοποικιλότητα

Η ποικιλομορφία των ζώντων οργανισμών προερχόμενη από όλες τις πηγές στις οποίες συμπεριλαμβάνονται τα χερσαία, τα θαλάσσια και άλλα υδάτινα οικοσυστήματα και τα οικολογικά συμπλέγματα των οποίων αποτελούν τμήμα και συμπεριλαμβάνει την ποικιλομορφία εντός και μεταξύ των ειδών και την ποικιλομορφία των οικοσυστημάτων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

βιοποικιλότητα (ή βιολογική ποικιλότητα)

Η βιοποικιλότητα, που αποτελείται από δύο λέξεις «βιολογικός» και «ποικιλία», αναφέρεται στην ποικιλία των έμβιων όντων στη γη γενικά ή στην ποικιλία έμβιων όντων σε ένα συγκεκριμένο οικοσύστημα ή περιοχή. Καλύπτει όλα τα έμβια ζώντα, τα βακτήρια, τα φυτά, τα ζώα μέχρι τους ανθρώπους.

Η βιοποικιλότητα διαδραματίζει ζωτικό ρόλο σε υπηρεσίες οικοσυστήματος, που είναι υπηρεσίες που παρέχει η φύση. Μεταξύ αυτών είναι η επικοινωνία, η ρύθμιση του κλίματος, η προστασία από πλημμύρες, η γονιμότητα του εδάφους και η παραγωγή τροφίμων, καυσίμων, ινών και φαρμάκων.

Από το 2000 η ΕΕ έχει υιοθετήσει μια σειρά από σχέδια δράσης και στρατηγικές βιοποικιλότητας, η πιο πρόσφατη εκ των οποίων είναι η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, που έχει σχεδιαστεί προκειμένου να συμβάλει στην ανάκαμψη της βιοποικιλότητας της Ευρώπης μέχρι το 2030. Η στρατηγική, που είναι μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, περιλαμβάνει στόχους και δεσμεύσεις για την αντιμετώπιση των κύριων αιτιών της απώλειας της βιοποικιλότητας:

- αλλαγές στη χρήση της γης και της θάλασσας,
- υπερεκμετάλλευση των βιολογικών πόρων,
- κλιματική αλλαγή,
- ρύπανση,
- χωροκατακτητικά ξένα είδη.

Η νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τη βιοποικιλότητα περιλαμβάνει:

- την οδηγία για τα πτηνά (οδηγία 2009/147/ΕΚ), που προσφέρει ολοκληρωμένη προστασία σε όλα τα είδη άγριων πτηνών που ζουν εκ φύσεως στην ΕΕ·
- την οδηγία για τους οικότοπους (οδηγία 92/43/ΕΟΚ), που συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας προστατεύοντας πάνω από 1 000 είδη ζώων και φυτών και πάνω από 200 είδη οικότοπων·
- την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα (οδηγία 2000/60/ΕΚ), που παρέχει ένα πλαίσιο για δράση της ΕΕ στον τομέα της πολιτικής των υδάτων·
- την οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική (οδηγία 2008/56/ΕΚ), που παρέχει ένα πλαίσιο για δράση της ΕΕ στον τομέα της θαλάσσιας, περιβαλλοντικής πολιτικής·
- χωροκατακτητικά ξένα είδη – ζώα και φυτά που εισαγόμενα κατά τύχη ή σκοπίμως σε φυσικό περιβάλλον, όπου συνήθως δεν συναντώνται, μπορεί να έχουν σοβαρές αρνητικές συνέπειες για το νέο περιβάλλον τους [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014]·
- κανόνες για το εμπόριο των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 338/97 που εφαρμόζει τη σύμβαση για το διεθνές εμπόριο των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση, αλλά και θεσπίζει κανόνες πέρα από τις απαιτήσεις της σύμβασης κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1007/2009 περί εμπορίου προϊόντων φώκιας και κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3254/91 σχετικά με τα πρότυπα μη βάνουσης παγίδευσης].

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

βιώσιμη ανάπτυξη

Η ανάπτυξη που συνθέτει και σταθμίζει κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς στόχους με σκοπό την:

- α) επίτευξη διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης με τη δημιουργία ισχυρής παραγωγικής βάσης και έμφαση στην καινοτομία και την αύξηση της απασχόλησης,
- β) εδαφική και κοινωνική συνοχή, δίκαιη κατανομή πόρων και άρση των αποκλεισμών,

γ) προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας, του τοπίου και την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων.

Πηγή: N.4447/2016 (ΦΕΚ Α΄ 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός -Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

βιώσιμη χρηματοδότηση

Η βιώσιμη χρηματοδότηση αναφέρεται γενικά στη διαδικασία συνεκτίμησης περιβαλλοντικών και κοινωνικών πτυχών αλλά και θεμάτων διακυβέρνησης κατά τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα, οδηγώντας σε αυξημένες μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες και έργα.

- Οι περιβαλλοντικές εκτιμήσεις αναφέρονται στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και στο περιβάλλον γενικότερα, όπως η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η πρόληψη της ρύπανσης και η προώθηση της κυκλικής οικονομίας.
- Οι κοινωνικές εκτιμήσεις αναφέρονται σε θέματα ανισότητας, ένταξης, εργασιακών σχέσεων, επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο και κοινότητες και σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Η διακυβέρνηση των δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των δομών διαχείρισης, των εργασιακών σχέσεων και των αποδοχών των διοικητικών στελεχών, διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο στη διασφάλιση της ένταξης των κοινωνικών και περιβαλλοντικών εκτιμήσεων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

βιώσιμη χωρική ανάπτυξη

Οι χωρικές, εδαφικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και αυτές που σχετίζονται με την ορθολογική οργάνωση του χώρου.

Πηγή: N.4447/2016 (ΦΕΚ Α΄ 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός -Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

βραχεία αποκατάσταση short-term relief

Περιλαμβάνει δράσεις μετά από μία καταστροφή με στόχο την αποκατάσταση ή τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης κατά τις πρώτες ώρες και ημέρες μετά την εκδήλωσή της.

Πηγή: N. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α΄/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

γαλάζια οικονομία

Περιλαμβάνει όλους τους κλάδους και τομείς που σχετίζονται με τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τις ακτές, είτε βασίζονται στο θαλάσσιο περιβάλλον (π.χ. ναυτιλία, αλιεία, παραγωγή ενέργειας) είτε στην ξηρά (π.χ. λιμένες, ναυπηγεία, χερσαίες υδατοκαλλιέργειες και παραγωγή φυκιών, παράκτιος τουρισμός). Παράλληλα με τους παραδοσιακούς τομείς, εξελίσσονται και αναπτύσσονται καινοτόμοι τομείς, όπως η ανανεώσιμη ωκεάνια ενέργεια, η γαλάζια βιοοικονομία, η βιοτεχνολογία και η αφαλάτωση, οι οποίοι παρέχουν νέες προοπτικές και δημιουργούν θέσεις εργασίας.

Πηγή: Ανακοίνωση COM(2021) 240 /17.05.2021 της ΕΕ για βιώσιμη γαλάζια οικονομία Κεφάλαιο 1, παράγραφος 3

γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ) Genetically Modified Organisms (GMO)

Οι ΓΤΟ είναι οργανισμοί (με εξαίρεση τα ανθρώπινα όντα) των οποίων το γενετικό υλικό έχει τροποποιηθεί με διαδικασία μη φυσιολογική, διαφορετική από τη σύζευξη ή/και τον φυσιολογικό ανασυνδυασμό.

Η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) σχετικά με τους ΓΤΟ επιδιώκει:

- την προστασία της ανθρώπινης ζωής και υγείας, καθώς και της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων·
- την προστασία του περιβάλλοντος·
- την προάσπιση των συμφερόντων των καταναλωτών·
- τη διασφάλιση της αποδοτικής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ.

Η νομοθεσία αυτή αφορά τη χρήση, τη σκόπιμη ελευθέρωση στο περιβάλλον και την εμπορία γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών, με βάση την εκτίμηση των κινδύνων που ενέχουν για την υγεία και το περιβάλλον. Καθορίζει κοινές διαδικασίες για την εκτίμηση κινδύνου και την έγκριση, από την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων ή από κράτη μέλη της ΕΕ, και περιλαμβάνει απαιτήσεις για τον έλεγχο, την επισήμανση και την ιχνηλασιμότητα των ΓΤΟ. Η νομοθεσία παρέχει ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά τον περιορισμό ή την απαγόρευση της καλλιέργειας ΓΤΟ στην επικράτειά τους.

Σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕ είναι συμβαλλόμενο μέρος στο Πρωτόκολλο της Καρθαγένης για τη Βιοασφάλεια στη Σύμβαση του ΟΗΕ για τη Βιολογική Ποικιλομορφία· οι υποχρεώσεις που ορίζονται στο πρωτόκολλο αυτό όσον αφορά τις εξαγωγές ΓΤΟ επιβάλλονται στην ΕΕ μέσω της νομοθεσίας για τη διασυνοριακή κυκλοφορία ΓΤΟ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) (ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ)

Γενική Γραμματεία που μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών βάσει του ΠΔ 77/27.06.2023 (ΦΕΚ 130 τ.Α'/2023). Προηγουμένως ανήκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ έχει την ευθύνη του συντονισμού, της εποπτείας και της εκτέλεσης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων. Ειδικότερα:

- Έχει την ευθύνη του συντονισμού, της εποπτείας και της εκτέλεσης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων.
- Συντονίζει την εφαρμογή των αναπτυξιακών προγραμμάτων της χώρας.
- Διασφαλίζει τους στόχους του Εταιρικού Σύμφωνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 και παρακολουθεί τη χρηστή διαχείριση και μέγιστη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων.
- Συμμετέχει στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 (ΠΔΠ).
- Συντονίζει το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και άλλα επιμέρους προγράμματα χρηματοδοτούμενα από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.
- Έχει την ευθύνη του σχεδιασμού και της εποπτείας υλοποίησης των προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ – ΕΕΑ Grants) και της εκπροσώπησης της Ελλάδας ενώπιον της Επιτροπής Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ.
- Ελέγχει την τήρηση των δεσμεύσεων απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Παρακολουθεί τις διεθνείς εξελίξεις και εισηγείται τη λήψη αναγκαίων μέτρων και διαδικασιών για την επιτάχυνση της περιφερειακής σύγκλισης και συνοχής.
- Διασφαλίζει την εισροή των ευρωπαϊκών πόρων στον Κρατικό Προϋπολογισμό μέσω της πιστοποίησης των δαπανών και της υποβολής των σχετικών αιτημάτων πληρωμής.
- Διασφαλίζει την εισροή των ευρωπαϊκών πόρων στον Κρατικό Προϋπολογισμό μέσω της πιστοποίησης των δαπανών και της υποβολής των σχετικών αιτημάτων πληρωμής.
- Έχει την ευθύνη λειτουργίας και τη μέριμνα διαλειτουργικότητας των εξής πληροφοριακών συστημάτων:
  - του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) όπου καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν στα έργα που χρηματοδοτούνται από τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ
  - του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (e-pde)
  - του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) όπου καταχωρίζονται δεδομένα για δράσεις ενίσχυσης και στήριξης της επιχειρηματικότητας και
  - του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) στο οποίο καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν τον έλεγχο σώρευσης για την παρακολούθηση της τήρησης των Κανονισμών κρατικών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis).
- Συντονίζει και μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία των Υπηρεσιών της:
  - των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του ΕΣΠΑ
  - της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων
  - της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (Αρχή Πιστοποίησης) και
  - της Ειδικής Υπηρεσίας Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου

Πηγή: <https://www.ggde-espa.gov.gr/ggde/>

Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων

Η Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων (όπως μετονομάστηκε με το ΠΔ 77/27.06.2023 – ΦΕΚ 130 τ.Α'/2023 η Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα - ΓΓΙΕ & ΣΔΙΤ) υπάγεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης (πρώην Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων) και είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των Αναπτυξιακών Νόμων, των Στρατηγικών Επενδύσεων και των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα. Αποτελείται από δύο Γενικές Διευθύνσεις, τη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων και τη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων, καθώς και τη Μονάδα Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

Αποστολή της ΓΓΙΕ είναι η εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για τη διευκόλυνση και ενίσχυση των ιδιωτικών (εθνικών και ξένων) επενδύσεων και των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) προς τόνωση της εθνικής οικονομίας.

Πρωταρχικό στόχο και πρόκληση αποτελεί η προσέλκυση και υλοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων καθώς και η βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω μεταρρυθμίσεων για την επιτάχυνση και απλοποίηση των προβλεπόμενων διαδικασιών.

Ιστότοπος: <https://ependyseis.mindev.gov.gr/el>

Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) Directorate General (DG)

Ο διοικητικός μηχανισμός που επικουρεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην εκπλήρωση του έργου της. Οι Γενικές Διευθύνσεις αποτελούν τους ειδικούς τομείς στην εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και στη γενική διοικητική διαχείριση. Σε κάθε Γενική Διεύθυνση προΐσταται ένας Γενικός Διευθυντής, ο οποίος είναι υπόλογος στον Επίτροπο που έχει την πολιτική και επιχειρησιακή ευθύνη του έργου που επιτελεί η Γενική Διεύθυνση.

Γενικό Δικαστήριο

Μαζί με το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο είναι ένα από τα δικαιοδοτικά όργανα της ΕΕ που συνιστούν το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο σκοπός αυτών των δικαστηρίων είναι να διασφαλίζουν την ενιαία ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. Οι αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου μπορούν να αναιρεθούν από το Δικαστήριο, αλλά μόνο για νομικό ζήτημα. Πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, την 1η Δεκεμβρίου 2009, ήταν γνωστό ως Πρωτοδικείο.

Το Γενικό Δικαστήριο είναι υπεύθυνο να εκδικάζει:

- υποθέσεις για τις οποίες έχουν προσφύγει ιδιώτες ή εταιρείες κατά πράξεων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, οι οποίες τους αφορούν ή τους επηρεάζουν άμεσα και ατομικά, συμπεριλαμβανομένων υποθέσεων για εργασιακές σχέσεις μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και του προσωπικού τους καθώς και προσφυγών που συνδέονται με δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας·
- τις προσφυγές που ασκούν τα κράτη μέλη της ΕΕ κατά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής·
- τις προσφυγές των κρατών μελών της ΕΕ κατά ορισμένων πράξεων του Συμβουλίου·
- προσφυγές διεκδίκησης αποζημίωσης για ζημία που προκλήθηκε από θεσμικά όργανα ή οργανισμούς της ΕΕ.

Ο αριθμός των δικαστών στο Γενικό Δικαστήριο είναι δύο ανά κράτος μέλος της ΕΕ. Οι δικαστές διορίζονται για βετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης κατόπιν κοινής συμφωνίας των κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ. Οι δικαστές διορίζουν έναν Γραμματέα για θητεία 6 ετών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ)

Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) έχει μακρόχρονη προσφορά και βαρυσήμαντο ρόλο στην εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Μέχρι σήμερα κύριες αρμοδιότητές του περιλαμβάνουν την κατάρτιση, παρακολούθηση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού, τη σύνταξη Ισολογισμού και Απολογισμού, όπως και τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των διατάξεων του Δημόσιου Λογιστικού. Έκτοτε και στο πλαίσιο εφαρμογής των πρόσφατων διατάξεων περί δημόσιου λογιστικού, οι Γενικές Διευθύνσεις του ΓΛΚ εξακολουθούν να «επικουρούν τον Υπουργό Οικονομικών στην εκτέλεση των καθηκόντων του» (4270/14) και στις διαδικασίες εκτέλεσης και εποπτείας των μεγεθών του κρατικού προϋπολογισμού.

Το ΓΛΚ σε πλήρη ταύτιση με τις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής απαρτίζεται από τις Γενικές Διευθύνσεις Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού, Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων, Δημοσιονομικών Ελέγχων και Χορήγησης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα, οι οποίες καλύπτουν το ευρύ φάσμα των δημοσιονομικών λειτουργιών του κράτους.

Πηγή: <https://www.minfin.gr/web/guest/portal-g.g.1>

Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών (ΓΠΟΠ)

Οι γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών (ΓΠΟΠ) αποτελούν κατευθυντήριες γραμμές για τις μακροοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές οι οποίες αποσκοπούν στον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) προκειμένου να επιτύχουν κοινούς στόχους. Οι ΓΠΟΠ αφορούν μακροοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές τόσο για την ΕΕ ως σύνολο όσο και για κάθε χώρα της ΕΕ ξεχωριστά. Οι προσανατολισμοί υπάγονται σε έναν μηχανισμό πολυμερούς εποπτείας που στόχο έχει να διασφαλίζει την τήρησή τους από τις χώρες της ΕΕ.

Το Συμβούλιο διατυπώνει μια μη δεσμευτική σύσταση σχετικά με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των χωρών της ΕΕ και μπορεί να διατυπώνει δημόσιες συστάσεις όταν οι οικονομικές πολιτικές μιας χώρας δεν συνάδουν με τους ΓΠΟΠ.

Το άρθρο 121 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητεί από τις χώρες της ΕΕ να θεωρούν τις οικονομικές πολιτικές τους ως θέμα κοινού ενδιαφέροντος και να τις συντονίζουν στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

Το 2010 οι ΓΠΟΠ εντάχθηκαν μαζί με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση στον ενιαίο τίτλο των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών και αποτελούν τη βάση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση. Οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές είναι το κύριο μέσο συντονισμού των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών των χωρών της ΕΕ στον τομέα της αγοράς εργασίας και των κοινωνικών πολιτικών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (ΓΑΚ) General Block Exemption Regulation (GBER)

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της , όπως έχει τροποποιηθεί από τους Κανονισμούς (ΕΕ) 1084/2017, 972/2020, 452/2021, 1237/2021 και ισχύει.

Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών (Γ.Σ.Π.) Geographic Information System (GIS)

Σύστημα λογισμικού για τη διαχείριση και ανάλυση χαρτογραφικής πληροφορίας. Το σύστημα αυτό χρησιμοποιεί χάρτες σε ψηφιακή μορφή και βρίσκει εφαρμογή σε τομείς όπως: το κτηματολόγιο, ο αστικός και περιφερειακός σχεδιασμός, τα δίκτυα των οργανισμών κοινής ωφέλειας και άλλες αστικές εξυπηρετήσεις.

γεωγραφικός αποκλεισμός

Γεωγραφικός αποκλεισμός είναι η πρακτική διακρίσεων ενός εμπορευόμενου με την οποία εμποδίζει τους διαδικτυακούς πελάτες να έχουν πρόσβαση σε προϊόντα ή υπηρεσίες που προσφέρονται σε ιστότοπο εγκατεστημένο σε άλλη χώρα και να αγοράζουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες αυτές, για παράδειγμα με τον αποκλεισμό της πρόσβασης σε ιστότοπους άλλης χώρας. Περιλαμβάνει επίσης την άρνηση της δυνατότητας ολοκλήρωσης παραγγελίας και αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών κατά την πρόσβαση σε έναν ιστότοπο από το εξωτερικό.

Το 2018 η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) θέσπισε νομοθεσία [κανονισμός (ΕΕ) [2018/302](#)] για την αντιμετώπιση του **αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού** και άλλων μορφών διακριτικής μεταχείρισης με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ. Ο κανονισμός ήταν μέρος ενός πακέτου για το ηλεκτρονικό εμπόριο μαζί με μια νομοθετική πρόταση σχετικά με τις υπηρεσίες διασυννοριακής παράδοσης δεμάτων και μια νομοθετική πρόταση για την ενίσχυση της επιβολής των δικαιωμάτων των καταναλωτών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

γεωθερμική ενέργεια

Ενέργεια που αποθηκεύεται υπό μορφή θερμότητας κάτω από τη στερεή επιφάνεια της γης.

Πηγή: Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (OJ L328 82-209)

γεωργική βιομάζα

Η [βιομάζα](#) που παράγεται από τη γεωργία.

Πηγή: α) Οδηγία 2008/98/ΕΚ

β) Ν. 4042/2012 " Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής" (ΦΕΚ 24 τ.Α΄/2012)

γνώμες

Οι γνώμες είναι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται για την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στις Συνθήκες της ΕΕ. Είναι ένα εργαλείο που επιτρέπει στα θεσμικά όργανα να εκφράζουν μια άποψη με μη δεσμευτικό τρόπο, δηλαδή χωρίς να επιβάλλουν νομικές υποχρεώσεις στους αποδέκτες. Οι γνώμες δεν είναι δεσμευτικές. Εκδίδονται από τα κύρια θεσμικά όργανα της ΕΕ (την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο), την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Κατά την κατάρτιση των νόμων, οι επιτροπές διατυπώνουν τη γνώμη τους σύμφωνα με τη δική τους οπτική γωνία που βασίζεται σε περιφερειακές, οικονομικές ή κοινωνικές παραμέτρους.

γνωμοδότηση

Η γνωμοδότηση είναι ένας από τους πέντε τύπους νομικών πράξεων που μπορούν να εκδώσουν τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και αναφέρονται στο άρθρο 288 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι τέσσερις άλλοι τύποι νομικών πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο είναι: κανονισμοί, οδηγίες, αποφάσεις και συστάσεις. Οι τρεις πρώτοι είναι δεσμευτικοί, αλλά οι γνωμοδοτήσεις και οι συστάσεις δεν είναι. Γνωμοδοτήσεις εκδίδονται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, κατά την έννοια του άρθρου 288 ΣΛΕΕ, στις ακόλουθες ενδεικτικές περιπτώσεις.

- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή.** Όταν μια χώρα υποβάλλει αίτηση ένταξης στην ΕΕ, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλεί την Επιτροπή να υποβάλει τη γνωμοδότησή της σχετικά με την αίτηση αυτή.
- **Συμβούλιο.** Με βάση τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 473/2013 σχετικά με κοινές διατάξεις για την παρακολούθηση και την εκτίμηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων και τη διασφάλιση της διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματος των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ, το Συμβούλιο εκδίδει γνωμοδοτήσεις για τα προγράμματα οικονομικής εταιρικής σχέσης των κρατών μελών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

γωνιά ανακύκλωσης (ΓΑ)

Δημόσιος ή ιδιωτικός χώρος πολύ μικρής έκτασης, όπου οι πολίτες εναποθέτουν χωριστά συλλεγμένα ανακυκλώσιμα αστικά απόβλητα τα οποία εν συνεχεία συλλέγονται από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α' βαθμού.

Με την ΚΥΑ οικ. 18485/10-4-2017 καθορίστηκαν οι κατηγορίες και οι προδιαγραφές των Πράσινων Σημείων. Οι Γωνιές Ανακύκλωσης (ΓΑ) είναι σημεία συλλογής αποβλήτων που μπορούν να αναπτυχθούν σε έκταση περιγράμματος μέχρι 50 m².

Στις Γωνιές Ανακύκλωσης (ΓΑ) γίνονται αποδεκτές:

- Χαρτί
- Μέταλλα
- Πλαστικά
- Γυάλινη συσκευασία
- Σύνθετη συσκευασία
- Βρώσιμα έλαια και λίπη (ΒΛΕ)
- Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)

Πηγή: α) Ν. 4042/2012 άρθρο 11, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 του Ν. 4447/2016
β) ΚΥΑ οικ. 18485/10-4-2017

GReco ISLANDS

Εξειδίκευση για την Ελλάδα της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Clean energy for EU islands που έχει ως στόχο τη μετατροπή των μικρών, μη διασυνδεδεμένων νησιών της χώρας σε πρότυπα πράσινης οικονομίας, ενεργειακής αυτονομίας και ψηφιακής καινοτομίας.

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 εκπονήθηκε ολοκληρωμένο στρατηγικό πλαίσιο σχεδιασμού και εφαρμογής της πρωτοβουλίας σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Το πλέγμα παρεμβάσεων εστιάζει ενδεικτικά στον τομέα της ενέργειας, επιδιώκοντας να συμβάλλουν στην επίτευξη ενεργειακής και κλιματικής ουδετερότητας των νησιών, στον τομέα του περιβάλλοντος, με στόχο την εφαρμογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας στη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και στη βέλτιστη διαχείριση και εξοικονόμηση των υδάτινων πόρων. Επιπλέον, ανάμεσα στις προτάσεις συγκαταλέγονται παρεμβάσεις που είναι απαραίτητες για τη διαφύλαξη και ανάδειξη του ιδιαίτερου φυσικού κεφαλαίου και της βιοποικιλότητας των νησιών. Προσδιορίστηκαν επίσης τύποι παρέμβασης για την ενίσχυση της θαλάσσιας διασύνδεσης των νησιών και την τουριστική αξιοποίηση της μοναδικής τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και για την προώθηση των τοπικών προϊόντων διατροφής. Παράλληλα, προσδιορίστηκαν οι τύποι παρέμβασης στον κρίσιμο τομέα του ψηφιακού μετασχηματισμού, με πρωτοβουλίες για την προώθηση εξαιρετικά γρήγορης ευρυζωνικής σύνδεσης και ψηφιακών υπηρεσιών (π.χ. τηλεκαίδηση, τηλεϊατρική). Άλλος ένας τύπος παρεμβάσεων στο πεδίο της συνδεσιμότητας (αφορά στην ενίσχυση της βιώσιμης θαλάσσιας διασύνδεσης – και ιδιαιτέρως μεταξύ τους - μέσω ηλεκτροκίνητων/ υβριδικών ferry boats). Από τη μελέτη μελέτη που εκπονήθηκε προκύπτουν προτάσεις για τη δημιουργία υποδομών και καινοτομιών που θα αναβαθμίσουν σημαντικά το επίπεδο διαβίωσης των κατοίκων, θα βελτιώσουν την καθημερινότητα κατοίκων και επισκεπτών και θα διευκολύνουν την ανάπτυξη της βιώσιμης επιχειρηματικότητας. Η πρωτοβουλία “GReco Islands” σε πρώτη φάση δίνει προτεραιότητα στα μικρότερα, μη διασυνδεδεμένα και απομακρυσμένα νησιά, ενώ σε επόμενη φάση θα επεκταθεί και στα υπόλοιπα νησιά στη βάση της ολοκληρωμένης στρατηγικής.

Η Χάλκη είναι το πρώτο νησί της εθνικής πρωτοβουλίας GR-eco Islands, πρότυπο για τα άλλα μη διασυνδεδεμένα νησιά. Η μετάβαση στην πράσινη ενέργεια πρόκειται να ολοκληρωθεί, με επενδύσεις σε ΑΠΕ, αποταμίευση, ηλεκτρική ενέργεια και τηλεπικοινωνίες. Το έργο στοχεύει στη δημιουργία Ενεργειακής Κοινότητας με μέλη του Δήμου Χάλκης και τους κατοίκους του νησιού, καθώς και την εξ αποστάσεως σύνδεση συστήματος ηλεκτροπαραγωγής με πολλαπλούς μετρητές ενέργειας (Virtual Net Metering).

δάνειο

Συμφωνία που υποχρεώνει τον δανειστή να διαθέσει στον δανειζόμενο χρηματικό ποσό συμφωνημένου ύψους και για συμφωνημένο χρονικό διάστημα. Ο δανειζόμενος υποχρεούται βάσει της συμφωνίας να αποπληρώσει κατά τη διάρκεια ορισμένου χρονικού διαστήματος το δάνειο που του χορηγήθηκε.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

δασική βιομάζα

Η [βιομάζα](#) που παράγεται από τη δασοκομία.

Πηγή: α) Οδηγία 2008/98/ΕΚ

β) Ν. 4042/2012 " Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής" (ΦΕΚ 24 τ.Α΄/2012)

δείκτης

Όρος με τον οποίο εννοείται συνήθως η ποσοστιαία σύγκριση ενός μεγέθους με κάποιο άλλο αντίστοιχο μέγεθος. Η χρησιμοποίηση δεικτών ως μέσων συγκριτικής παρουσίασης στοιχείων, σε συνδυασμό με τη γραφική παρουσίαση της διαχρονικής εξέλιξής τους, διευκολύνει τη συγκριτική αξιολόγηση μεγάλου όγκου στοιχείων.

δείκτης αποτελεσμάτων

Δείκτης για τη μέτρηση των επιδράσεων των στηριζόμενων παρεμβάσεων, με ιδιαίτερη αναφορά στους άμεσους παραλήπτες, τον στοχευόμενο πληθυσμό ή τους χρήστες της υποδομής.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης & το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία & για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης & Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας & το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων & την Πολιτική των Θεωρήσεων

δείκτης εκροών

Δείκτης για τη μέτρηση των ειδικών παραδοτέων της παρέμβασης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία

Το ειδικό ατομικό δελτίο που εκδίδεται για τον αιτούντα κατά τη διάρκεια της εξέτασης του αιτήματός του από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές παραλαβής και του επιτρέπει την παραμονή στην ελληνική επικράτεια μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί του αιτήματος.

Πηγή: Ν. 4251/2014 “ Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις” – ΦΕΚ 80 Α/2014

δεξιότητες

Οι ικανότητες εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκτέλεση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Στο πλαίσιο, οι δεξιότητες περιγράφονται ως γνωστικές, οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης, ή πρακτικές, οι οποίες αφορούν στη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων.

Πηγή: Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020) “Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018”

δέσμευση

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος, εκφρασμένος σε ΕΥΡΩ, όπως αποτυπώνεται στους Χρηματοδοτικούς Πίνακες, κατανομημένος στα έτη και διαρθρωμένος σε Άξονες. Η δέσμευση προκύπτει κατόπιν διμερούς συμφωνίας (Ελληνικής Κυβέρνησης και Ευρωπαϊκής Επιτροπής).

δημοκρατικό έλλειμμα

Το «δημοκρατικό έλλειμμα» είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει μια κατάσταση όπου τα θεσμικά όργανα και οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων τους ενδέχεται να παρουσιάζουν έλλειμμα δημοκρατίας και λογοδοσίας. Στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αναφέρεται σε ένα αίσθημα έλλειψης προσβασιμότητας ή έλλειψης εκπροσώπησης του απλού πολίτη σε σχέση με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ – μια αίσθηση ότι υπάρχει χάσμα μεταξύ των εξουσιών αυτών των θεσμικών οργάνων και ένα αίσθημα αδυναμίας των πολιτών να επηρεάσουν τις αποφάσεις των θεσμικών αυτών οργάνων.

Η δημοκρατική νομιμότητα αποτελούσε ένα ευαίσθητο ζήτημα σε κάθε στάδιο της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Εξετάστηκε στο πλαίσιο των Συνθηκών του Μάαστριχτ, του Άμστερνταμ και της Νίκαιας, οι οποίες σταδιακά παρείχαν περισσότερες αρμοδιότητες στο άμεσα εκλεγμένο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και διεύρυναν τους τομείς στους οποίους έχει κοινές αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά συνέπεια, το Κοινοβούλιο εξελίχθηκε από συμβουλευτική συνέλευση σε συννομοθέτη.

Αρκετές αλλαγές που εισήγαγε η Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία εφαρμόζεται από την 1η Δεκεμβρίου 2009, βοήθησαν στην αντιμετώπιση των ανησυχιών για την ύπαρξη δημοκρατικού ελλείμματος στην ΕΕ. Η συνθήκη ενίσχυσε τις αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου στους ακόλουθους τρεις τομείς.

- **Οικονομικός.** Το Κοινοβούλιο διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην έγκριση όλων των κατηγοριών των ετήσιων δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ.
- **Νομοθετικός.** Η διαδικασία συναπόφασης αποτέλεσε τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και εφαρμόζεται σε όλους σχεδόν τους τομείς όπου το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.
- **Διορισμού.** Το Κοινοβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει υποψηφίου ο οποίος προτείνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των εκλογών του Κοινοβουλίου. Η Επιτροπή ως φορέας υπόκειται στη συγκατάθεση του Κοινοβουλίου πριν διοριστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της επικουρικότητας, η Συνθήκη της Λισαβόνας εισήγαγε επίσης τρόπους ενθάρρυνσης των εθνικών κοινοβουλίων ώστε να συμμετέχουν στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ, δίνοντάς τους την ευκαιρία να ελέγχουν τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής (γνωστός ως μηχανισμός ελέγχου της επικουρικότητας).

Η Συνθήκη της Λισαβόνας θεσπίζει επίσης ένα δικαίωμα πρωτοβουλίας των πολιτών, όπου οι πολίτες μπορούν να ζητούν από την Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία σε οποιονδήποτε τομέα στον οποίο έχει την αρμοδιότητα να ενεργεί. Για την υποβολή μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών πρέπει να συγκροτηθεί μια ομάδα διοργανωτών, που να αποτελείται τουλάχιστον από επτά πολίτες της ΕΕ από επτά διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ. Όταν η πρωτοβουλία φτάσει τις 1 εκατομμύριο υπογραφές και τα προβλεπόμενα ελάχιστα όρια σε επτά κράτη μέλη, η Επιτροπή θα αποφασίσει ποια μέτρα θα λάβει.

Οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων των θεσμικών οργάνων επικρίνονται μερικές φορές για την έλλειψη διαφάνειας που τις διακρίνει, ιδίως στο πλαίσιο των τριμερών διαλόγων μεταξύ του Συμβουλίου, της Επιτροπής και του Κοινοβουλίου. Επί του παρόντος, τα θεσμικά όργανα δημοσιεύουν το τελικό συμβιβαστικό κείμενο που εγκρίνεται ως αποτέλεσμα των διοργανικών διαπραγματεύσεων. Επιπλέον, βελτιώθηκαν οι τυπικοί διαδικαστικοί κανόνες που αφορούν τη διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Τα μέλη του Συμβουλίου συνεδριάζουν σε δημόσιες συνεδριάσεις όταν συζητούν ή ψηφίζουν προτάσεις για νομοθετικές πράξεις. Η πρώτη διαβούλευση σχετικά με σημαντικές μη νομοθετικές προτάσεις διεξάγεται επίσης δημόσια και το Συμβούλιο διεξάγει τακτικά δημόσιες συνεδριάσεις σχετικά με βασικά θέματα που επηρεάζουν τα συμφέροντα της ΕΕ και των πολιτών της.

Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης η οποία ολοκληρώθηκε επίσημα στις 9 Μαΐου 2022 (Ημέρα της Ευρώπης) ήταν μια άσκηση βάσης, από τα κάτω προς την κορυφή, η οποία επέτρεψε στους πολίτες να έχουν λόγο σχετικά με το τι περιμένουν από την ΕΕ και να έχουν μεγαλύτερο ρόλο στη διαμόρφωση του μέλλοντός της. Η διάσκεψη αποτέλεσε μια κοινή δράση του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, ενεργώντας ως ισότιμοι εταίροι μαζί με τα κράτη μέλη. Ένα βασικό στοιχείο της διάσκεψης ήταν η δημιουργία ομάδων πολιτών σε επίπεδο ΕΕ και σε πολλά κράτη μέλη, οι οποίες διεξήγαγαν συζητήσεις και εκδηλώσεις με σκοπό την τροφοδότηση της ολομέλειας της διάσκεψης με συστάσεις προς τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Τα αποτελέσματα της διάσκεψης παρουσιάζονται σε μια έκθεση η οποία διατυπώνει 49 προτάσεις σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης, καλύπτοντας διάφορα θέματα, συμπεριλαμβανομένης της ευρωπαϊκής δημοκρατίας. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ πρόκειται να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τις εν λόγω προτάσεις σε μια εκδήλωση ανατροφοδότησης, το φθινόπωρο του 2022.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

δημόσια δαπάνη

Κάθε δημόσια συνεισφορά για τη χρηματοδότηση δράσεων, η οποία προέρχεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του Ν. 4412/2016 ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημοσίων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου, στην οποία δύναται να περιλαμβάνονται οποιοδήποτε χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.

Πηγή: ΥΑ υπ' αρ. 119126 ΕΞ 2021 Αναπλ. Υπ. Οικονομικών (ΦΕΚ 4498/Β/29-9-2021)

δημόσια συνεισφορά

Κάθε συνεισφορά για τη χρηματοδότηση πράξεων η οποία προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή οποιονδήποτε ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) που έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (39), τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται στα Ταμεία, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημοσίων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου και, προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσοστό συγχρηματοδότησης για προγράμματα ή τις προτεραιότητες του ΕΚΤ+, σε αυτήν είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται τυχόν χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

β) Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α' /21.03.2022

δημόσια υγεία

Δυνάμει του άρθρου 168 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η δημόσια υγεία αποτελεί επιμερισμένη αρμοδιότητα μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και των κρατών μελών. Ενώ τα κράτη μέλη καθορίζουν και παρέχουν εθνικές υπηρεσίες υγείας και ιατρική περίθαλψη, η ΕΕ επιδιώκει να συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές μέσω της στρατηγικής της για την υγεία με σκοπό:

- την πρόληψη των ασθενειών/νόσων μέσω της προώθησης πιο υγιεινών τρόπων ζωής·
- τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε καλύτερη και ασφαλέστερη υγειονομική περίθαλψη·
- τη συμβολή σε καινοτόμα, αποτελεσματικά και βιώσιμα συστήματα υγείας·
- την αντιμετώπιση διασυνοριακών απειλών
- τη διατήρηση της υγείας των ανθρώπων για όλη τη διάρκεια της ζωής τους·
- την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και πρακτικών.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/522 θεσπίζει το πρόγραμμα EU4Health για την περίοδο 2021-2027. Με προϋπολογισμό άνω των 5 δισ. ευρώ, το πρόγραμμα έχει στόχο:

- να ενισχύσει την ετοιμότητα της ΕΕ για μεγάλες διασυνοριακές απειλές για την υγεία εξασφαλίζοντας

- αποθέματα ιατρικών προμηθειών για κρίσεις,
  - μια εφεδρεία προσωπικού υγειονομικής περίθαλψης και εμπειρογνομώνων που μπορούν να κινητοποιηθούν για την αντιμετώπιση κρίσεων σε ολόκληρη την ΕΕ, και
  - αυξημένη παρακολούθηση των απειλών για την υγεία·
- να ενισχύσει τα συστήματα υγείας ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν επιδημίες καθώς και μακροπρόθεσμες προκλήσεις υποστηρίζοντας
- την πρόληψη ασθενειών και προαγωγή της υγείας σε γηράσκοντα πληθυσμό,
  - τον ψηφιακό μετασχηματισμό συστημάτων υγείας, και
  - την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη ευπαθών ομάδων·
- να καταστήσει τα φάρμακα και τις ιατρικές συσκευές διαθέσιμα και οικονομικά προσιτά, να υποστηρίξει τη συνετή και αποτελεσματική χρήση αντιμικροβιακών φαρμάκων και να προωθήσει την ιατρική και φαρμακευτική καινοτομία και μια πιο οικολογική διαδικασία παραγωγής.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) – πρώην ΟΑΕΔ **Manpower Employment Organization**

Υπηρεσία που μεταφέρθηκε (με το ΠΔ 77/27.06.2023 – ΦΕΚ 130 Α'/2023) στη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής του νεοσύστατου Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Μισό και πλέον αιώνα μετά τη σύσταση του ΟΑΕΔ ως Οργανισμού που αντικατέστησε τον τένος Οργανισμό Απασχολήσεως και Ασφαλίσεως Ανεργίας (ΟΑΑΑ), η νέα Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) έχει ενεργό κομβικό ρόλο στη μείωση της ανεργίας και την αύξηση της απασχόλησης. Εφαρμόζει πολιτικές για τη στήριξη των ανέργων και των οικογενειών τους, προσφέρει προγράμματα και δράσεις για την υποστήριξη και παροχή όλων των εφοδίων που χρειάζονται οι πολίτες ώστε να ανταποκριθούν στο μεταβαλλόμενο εργασιακό περιβάλλον και τις τεχνολογικές εξελίξεις. Δίνει έμφαση στην κατάρτιση του εργατικού δυναμικού, στην εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και στον πλήρη ψηφιακό μετασχηματισμό. Με τους πόρους του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και με τα μέσα που της προσφέρει ο νόμος «Δουλειές Ξανά», η ΔΥΠΑ είναι κεντρικός πυλώνας της δημιουργίας Εθνικής Στρατηγικής για την Κατάρτιση στη χώρα και υλοποιεί καινοτόμα προγράμματα απασχόλησης και κατάρτισης «νέας γενιάς», αναδιοργανώνει τις δομές και διευρύνει τις συνεργασίες με κοινωνικούς εταίρους, πανεπιστήμια και παγκοσμίως κορυφαίες εταιρείες τεχνολογίας. Επιπλέον, αποτελεί πλέον θεμέλιο λίθο για την επανεκκίνηση της στεγαστικής πολιτικής.

Πηγή: <https://www.dypa.gov.gr/>

δημόσιες συμβάσεις – συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών

Ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών» – για τους σκοπούς του Ν.4412/2016 – νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

δημόσιες συμβάσεις έργων – συμβάσεις έργων

Ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» – για τους σκοπούς του Ν.4412/2016 – νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο:

- α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β',
- β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου,
- γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή τη μελέτη του έργου.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

δημόσιες συμβάσεις προμηθειών – συμβάσεις προμηθειών

Ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» – για τους σκοπούς του Ν.4412/2016 – νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση - πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

Ως «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» – για τους σκοπούς του Ν.4412/2016 – νοούνται όλες οι συμβάσεις με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 ή τον χωρικό σχεδιασμό, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

δημοσιονομική δέσμευση

Πράξη με την οποία ο αρμόδιος διατάκτης κρατά στον προϋπολογισμό τις απαραίτητες πιστώσεις για την εκτέλεση μεταγενέστερων πληρωμών προς εκπλήρωση νομικών δεσμεύσεων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

δημοσιονομική διόρθωση

Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε μία δράση/έργο, στο πλαίσιο της χρηματοδότησής του από το Ταμείο Ανθεκτικότητας και Ανάπτυξης (ΤΑΑ), η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.

Πηγή: ΥΑ υπ' αρ. 119126 ΕΞ 2021 Αναπλ. Υπ. Οικονομικών (ΦΕΚ 4498/Β/29-9-2021)

Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Προγράμματα ή το [ΣΣ ΚΑΠ](#), η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α' /21.03.2022

δημοσιονομική εγγύηση

Νομική δέσμευση της Ένωσης για στήριξη προγράμματος ενεργειών με ανάληψη χρηματοοικονομικής υποχρέωσης επί του προϋπολογισμού η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περίπτωση επέλευσης συγκεκριμένου γεγονότος στη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος, και που εξακολουθεί να ισχύει για όλη την περίοδο έως τη λήξη των ανειλημμένων δεσμεύσεων στο πλαίσιο του υποστηριζόμενου προγράμματος.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

δημοσιονομικός κανονισμός (ΔΚ) – κανονισμός Omnibus

Ο δημοσιονομικός κανονισμός (ΔΚ) αποτελεί το βασικό κείμενο που καθορίζει τις αρχές και τις διαδικασίες που εφαρμόζονται για την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού, καθώς και για τον έλεγχο των οικονομικών των ΕΕ. Ο τρέχων δημοσιονομικός κανονισμός ([Κανονισμός \(ΕΕ, Ευρατόμ\) 2018/1046](#) σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΔΚ) (ΕΕ L 193/2018) τέθηκε σε ισχύ στις 2 Αυγούστου 2018. Πρόκειται για ένα ενιαίο έγγραφο που προέκυψε από την πλήρη αναδιατύπωση του προηγούμενου, που χρονολογούνταν από το 2012 (και είχε τροποποιηθεί επανειλημμένα), περιλαμβάνει δε επίσης τους κανόνες εφαρμογής.

δημοτικά απόβλητα

Τα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων και των οικιακών αποβλήτων, που περιγράφονται στο Παράρτημα I Β του άρθρου 171 της ΚΥΑ 50910/03 με ονοματολογία αναφοράς 20 00 00 ως «οικιακά απόβλητα και παρόμοια απόβλητα από εμπορικές δραστηριότητες, βιομηχανίες και ιδρύματα, περιλαμβανομένων μερών χωριστά συλλεγέντων».

Πηγή: Άρθρο 2 της ΚΥΑ 59010/03 «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης»

δια βίου εκπαίδευση

Ως «δια βίου εκπαίδευση» ορίζεται κάθε μαθησιακή διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της εμπειρικής μάθησης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, με σκοπό την απόκτηση ή τη βελτίωση γενικών και επιστημονικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, τόσο για τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, όσο και για την πρόσβαση στην απασχόληση.

δια βίου κατάρτιση

Ως «δια βίου κατάρτιση» ορίζεται το σύστημα που αποσκοπεί στην κατάρτιση/ή και επανακατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού η οποία:

- i) στο πλαίσιο της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, παρέχει βασικές επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες σε ειδικότητες ή και σε εξειδικεύσεις, για την ένταξη, επανένταξη, επαγγελματική κινητικότητα στην αγορά εργασίας και την εν γένει ανέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού,
- ii) στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, συμπληρώνει, εκσυγχρονίζει ή/και αναβαθμίζει γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν από τα άλλα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ή από επαγγελματική εμπειρία, με στόχο την ένταξη ή/και επανένταξη στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση της εργασίας, την επαγγελματική ανέλιξη και την προσωπική ανάπτυξη.

διά βίου μάθηση

Μάθηση σε όλες τις μορφές της, ήτοι, τυπική, μη τυπική και άτυπη, ανά πάσα ηλικία, που επιδιώκει τη βελτίωση ή την επικαιροποίηση των γνώσεων, των δεξιοτήτων, των ικανοτήτων και των στάσεων ή τη συμμετοχή στην κοινωνία σε μια προσωπική προοπτική, προοπτική του πολίτη, πολιτιστική προοπτική, κοινωνική προοπτική ή προοπτική απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών προσανατολισμού και συμβουλών, περιλαμβάνει την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, τη γενική εκπαίδευση, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την εκπαίδευση ενηλίκων, τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους και άλλα μαθησιακά περιβάλλοντα εκτός της τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και κατά κανόνα προωθεί τη διατομεακή συνεργασία και ευέλικτες μαθησιακές διαδρομές.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

διαγωνισμοί μελετών

Ως «διαγωνισμοί μελετών» - για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοούνται διαδικασίες που παρέχουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα να αποκτά, κυρίως στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων μηχανικού ή της επεξεργασίας δεδομένων, μια μελέτη ή ένα σχέδιο που επιλέγεται από κριτική επιτροπή έπειτα από διαγωνισμό, με ή χωρίς την απονομή βραβείων.

Πηγή: Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

διαδικασία διαβούλευσης

Βάσει του άρθρου 289 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η διαβούλευση είναι ειδική νομοθετική διαδικασία, κατά παρέκκλιση από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 294. Σύμφωνα με αυτή τη διαδικασία, το Συμβούλιο οφείλει να λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες, τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, της Επιτροπής των Περιφερειών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Ωστόσο, το Συμβούλιο δεν δεσμεύεται πραγματικά από τις θέσεις του Κοινοβουλίου, αλλά μόνο από την υποχρέωση να ζητά τη γνώμη του. Η απουσία τέτοιας διαβούλευσης καθιστά την πράξη παράνομη και δυνάμενη να ακυρωθεί από το Δικαστήριο. Επιπλέον, στην περίπτωση που το Συμβούλιο προτίθεται να επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις στην πρόταση, απαιτείται να ζητήσει εκ νέου τη γνώμη του Κοινοβουλίου.

Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται σε περιορισμένο αριθμό τομέων πολιτικής, όπως οι εξαιρέσεις της εσωτερικής αγοράς και το δίκαιο του ανταγωνισμού, καθώς και τα οικονομικά και διοικητικά ζητήματα και οι πτυχές διανοητικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, χρησιμοποιείται για την έκδοση πράξεων, όπως οι συστάσεις και οι γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαδικασία έγκρισης

Η διαδικασία έγκρισης είναι μια νομοθετική ή μη νομοθετική διαδικασία όπου το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) δεν είναι ένας εκ των συντακτών της πράξης με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά μπορεί σε κάθε περίπτωση να ασκήσει το δικαίωμα αρνησικυρίας ή έγκρισης.

Η έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μιας προτεινόμενης πράξης μπορεί να απαιτείται είτε από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) είτε από τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να αποδεχτεί ή να απορρίψει μια προτεινόμενη πράξη και δεν μπορεί να την τροποποιήσει. Σε περίπτωση που το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν εγκρίνει την πράξη, αυτή δεν δύναται να εκδοθεί.

Ως μη νομοθετική διαδικασία, εφαρμόζεται, για παράδειγμα, στα εξής:

- στην επικύρωση ορισμένων διεθνών συμφωνιών που διαπραγματεύτηκε η ΕΕ βάσει του [άρθρου 218](#) της ΣΛΕΕ·
- σε περιπτώσεις σοβαρής παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων δυνάμει του [άρθρου 7](#) της ΣΕΕ·
- στην προσχώρηση νέων χωρών μελών της ΕΕ σύμφωνα με το [άρθρο 49](#) της ΣΕΕ·
- σε διακανονισμούς σχετικά με την αποχώρηση από την ΕΕ σύμφωνα με το [άρθρο 50](#) της ΣΕΕ.

Ως νομοθετική διαδικασία, χρησιμοποιείται επίσης, μεταξύ άλλων:

- όταν εγκρίνεται νέα νομοθεσία καταπολέμησης των διακρίσεων βάσει του [άρθρου 19](#) της ΣΛΕΕ·
- όταν εφαρμόζεται η επικουρική γενική νομική βάση σύμφωνα με το [άρθρο 352](#) της ΣΛΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαδικασία επικύρωσης

Η επικύρωση είναι το τελικό στάδιο της διαδικασίας έγκρισης μιας συμφωνίας με την οποία τα μέρη δηλώνουν την πρόθεσή τους να δεσμεύονται από τη συμφωνία αυτή. Μετά την ολοκλήρωση της επικύρωσης, μπορεί να συναφθεί η συμφωνία, η οποία τίθεται επισήμως σε ισχύ (σημείωση: συχνά μια συμφωνία μπορεί να εφαρμόζεται προσωρινά πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επικύρωσης).

Οι διαδικασίες επικύρωσης των διεθνών συμφωνιών που διαπραγματεύεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) προβλέπονται στο [άρθρο 218](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι εν λόγω συμφωνίες καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων, στα οποία περιλαμβάνονται:

- το εμπόριο ([άρθρο 207](#) της ΣΛΕΕ)·
- η επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία ([άρθρο 186](#) της ΣΛΕΕ)·
- η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης ([άρθρο 77 παράγραφος 2](#) της ΣΛΕΕ)·
- η δράση για το κλίμα ([άρθρο 192](#) της ΣΛΕΕ).

Επιπλέον, υπάρχουν ειδικά άρθρα της Συνθήκης που αφορούν συμφωνίες με χώρες οι οποίες επιθυμούν

- να ενταχθούν [[άρθρο 49](#) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)] ή
- να αποχωρήσουν από την ΕΕ ([άρθρο 50](#) της ΣΕΕ).

Το [άρθρο 47](#) της ΣΕΕ προσδίδει στην ΕΕ νομική προσωπικότητα. Αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ είναι αρμόδια για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών δυνάμει

- του [άρθρου 5](#) της ΣΕΕ (το οποίο καθορίζει τα όρια των αρμοδιοτήτων της ΕΕ) και
- των άρθρων [2](#) (κατανομή αρμοδιοτήτων), [3](#) (αποκλειστικές αρμοδιότητες) και [4](#) (κοινές αρμοδιότητες) της ΣΛΕΕ.

Όταν μια διεθνής συμφωνία εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ, δεν είναι αναγκαία η επικύρωσή της από τις χώρες της ΕΕ. Στην περίπτωση αυτή, για την επικύρωσή της απαιτείται η συναίνεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πριν από την οριστική σύναψη της συμφωνίας από το Συμβούλιο.

Όταν μια συμφωνία εμπίπτει σε κοινή (γνωστή και ως «συντρέχουσα») αρμοδιότητα μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της ΕΕ (επονομαζόμενη ως «μικτή» συμφωνία), πρέπει να επικυρώνεται τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο χωρών της ΕΕ από τα εθνικά κοινοβούλια. Η επικύρωση σε εθνικό επίπεδο εξαρτάται από πτυχές, όπως το αν οι χώρες της ΕΕ έχουν

- ένα ή δύο κοινοβουλευτικά σώματα, ή
- ομοσπονδιακό σύστημα, το οποίο μπορεί επίσης να απαιτεί συμφωνία σε υποεθνικό επίπεδο - ανά κράτος (όπως τα Länder στη Γερμανία και την Αυστρία) ή ανά περιφέρεια (στο Βέλγιο).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαδικασία συναπόφασης

Οι πολιτικές της ΕΕ αποφασίζονται κατά κανόνα μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (η οποία παλιότερα ήταν γνωστή ως διαδικασία «συναπόφασης»). Πρόκειται για μια διαδικασία κατά την οποία τα τρία κύρια θεσμικά όργανα καταλήγουν σε συμφωνία σχετικά με τη νομοθεσία.

Η "διαδικασία συναπόφασης" εισήχθη αρχικά το 1992 ενώ η χρήση της επεκτάθηκε το 1999. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η συναπόφαση μετονομάστηκε σε "[συνήθη νομοθετική διαδικασία](#)" και αποτελεί έκτοτε τη βασική διαδικασία λήψης αποφάσεων για τη θέσπιση νομοθετικών πράξεων της ΕΕ. Η διαδικασία εφαρμόζεται σε περίπου 85 τομείς πολιτικής.

Πηγή: <https://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/decision-making/ordinary-legislative-procedure/>

διαδικασία καθορισμού των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διαδικασία λήψης αποφάσεων στην ΕΕ

Τρία είναι τα κύρια θεσμικά όργανα που συμμετέχουν στη λήψη των αποφάσεων στην ΕΕ:

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που εκπροσωπεί τους πολίτες της ΕΕ
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εκπροσωπεί τις εθνικές κυβερνήσεις
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή που εκπροσωπεί τα συνολικά συμφέροντα της ΕΕ

Οι πολιτικές της ΕΕ αποφασίζονται κατά κανόνα μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (η οποία παλιότερα ήταν γνωστή ως διαδικασία «συναπόφασης»). Πρόκειται για μια διαδικασία κατά την οποία τα τρία κύρια θεσμικά όργανα καταλήγουν σε συμφωνία σχετικά με τη νομοθεσία.

Κατάρτιση της νομοθεσίας της ΕΕ

Η Επιτροπή, προτού καταθέσει νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες, εκτιμά τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει η εκάστοτε πρωτοβουλία. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση με τον τίτλο «εκτίμηση επιπτώσεων», στην οποία παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των επιλογών πολιτικής. Η εκτίμηση επιπτώσεων περιλαμβάνει πληροφοριακά στοιχεία από μη κυβερνητικές οργανώσεις, εθνικές αρχές και κλάδους παραγωγής, καθώς και από ομάδες εμπειρογνομόνων που παρέχουν συμβουλές για τεχνικά θέματα. Ιδιώτες, επιχειρήσεις και οργανισμοί μπορούν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις και τα σχόλιά τους μέσω των δημόσιων διαβουλεύσεων (ερωτηματολογίων) στη διαδικτυακή πύλη της Επιτροπής «Πείτε την άποψή σας». Τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν να εκφράσουν επίσημα τις επιφυλάξεις τους εάν θεωρούν ότι θα ήταν καλύτερο να αντιμετωπιστεί ένα ζήτημα σε εθνικό επίπεδο και όχι σε επίπεδο ΕΕ.

διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ)

Στόχος της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ) είναι να εντοπίζει και να αντιμετωπίζει τις τάσεις που επηρεάζουν δυσμενώς τη λειτουργία της οικονομίας μιας χώρας της ΕΕ, της ζώνης του ευρώ ή της ΕΕ στο σύνολό της. Αποτελεί σημαντικό στοιχείο του αναθεωρημένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ το οποίο θεσπίστηκε μετά την οικονομική κρίση του 2008.

Η διαδικασία έχει σχεδιαστεί ώστε:

- να αναγνωρίζει δυνητικούς κινδύνους σε αρχικό στάδιο (μηχανισμός επαγρύπνησης),
- να προλαμβάνει την ανάδυση ζημιολόγων μακροοικονομικών ανισορροπιών και
- να διορθώνει τις ήδη υφιστάμενες ανισορροπίες.

Ο μηχανισμός επαγρύπνησης χρησιμοποιεί 14 δείκτες (π.χ. τάσεις στα μερίδια αγοράς των εξαγωγών, καθαρή διεθνής επενδυτική θέση, κόστος εργασίας και χρέος ιδιωτικού και δημόσιου τομέα) για τον εντοπισμό πιθανών κινδύνων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται να προτείνει στο Συμβούλιο να εκδίδει συστάσεις προς τις χώρες που προσδιορίζονται ως έχουσες ανισορροπίες. Οι χώρες με υπερβολικές ανισορροπίες δύνανται να υπόκεινται σε μια ενισχυμένη διαδικασία ειδικής παρακολούθησης ή δύνανται να υπαχθούν σε διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών (ΔΥΑ). Η ΔΥΑ δύναται τελικά να οδηγήσει σε επιβολή κυρώσεων στις χώρες της ζώνης του ευρώ σε περιπτώσεις επαναλαμβανόμενης μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ

Η προσχώρηση νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) διέπεται από το άρθρο 49 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Μια χώρα που επιθυμεί να γίνει μέλος της ΕΕ:

- πρέπει να είναι ευρωπαϊκό κράτος·
- πρέπει να σέβονται τις κοινές αξίες των κρατών μελών της ΕΕ και δεσμεύονται να τις προάγουν – αυτές οι αξίες είναι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες (άρθρο 2 της ΣΕΕ).

Μια χώρα αποκτά το καθεστώς της υποψήφιας χώρας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατόπιν γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία εκπονείται κατόπιν αίτησης της εν λόγω χώρας για ένταξη στην ΕΕ. Το καθεστώς της υποψήφιας χώρας δεν παρέχει στη χώρα αυτομάτως δικαίωμα ένταξης στην ΕΕ.

Κατά τη διαδικασία προσχώρησης, η υποψήφια χώρα αποδεικνύει ότι πληροί τα κριτήρια προσχώρησης (κριτήρια της Κοπεγχάγης) είναι μπορεί να αναλάβει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις ενός μέλους της ΕΕ.

Ανάλογα με την περίπτωση, η υποψήφια χώρα θα χρειαστεί να υλοποιήσει βαθιές μεταρρυθμίσεις, για παράδειγμα βελτιώνοντας τις υποδομές τις και τις διοικητικές δυνατότητές της προκειμένου να εφαρμόσει νέα νομοθεσία που να εναρμονίζεται με τη νομοθεσία και τα πρότυπα της ΕΕ (δηλαδή το *κεκτημένο*). Προκειμένου οι υποψήφιες χώρες και οι δυνάμει υποψήφιες να πληρούν τις προϋποθέσεις για να γίνουν μέλη, απαιτείται να δοθεί μεγάλη έμφαση στις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις στο κράτος δικαίου, την οικονομία και τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών και των δημόσιων αρχών. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας προσχώρησης, η Επιτροπή ελέγχει και συνοδεύει τη διαδικασία μεταρρυθμίσεων της υποψήφιας χώρας και των δυνάμει υποψήφιων με οικονομική και τεχνική βοήθεια, για να τις βοηθήσει να προετοιμαστούν για να γίνουν μέλη της ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων λαμβάνει τη μορφή της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης (ΔΣΣ) που δρομολογήθηκε το 2000. Η ΔΣΣ επιδιώκει να σταθεροποιήσει την περιοχή με την προοπτική μελλοντικής ένταξης στην ΕΕ για τις υποψήφιες χώρες και τις πιθανές υποψήφιες χώρες από την περιοχή.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην περιφερειακή συνεργασία, π.χ. στην ανάπτυξη υποδομής και δικτύων, καθώς και στην καθιέρωση ζώνης ελεύθερων συναλλαγών. Μολονότι η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης θέτει κοινούς πολιτικούς και οικονομικούς στόχους, η πρόοδος κάθε χώρας κρίνεται ξεχωριστά.

Μέσω του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας III (2021-2027), θα εξακολουθήσει να παρέχεται χρηματοδότηση για την ενίσχυση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, για την ανάπτυξη οικονομιών της αγοράς και για την ευθυγράμμιση της εσωτερικής νομοθεσίας των εταίρων της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης με το κεκτημένο της ΕΕ και τα σχετικά πρότυπα.

Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που αποκτούν το καθεστώς της υποψήφιας χώρας εξακολουθούν να επωφελούνται από τη δέσμευση με την ΕΕ μέσω του πλαισίου διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης, ενώ παράλληλα συμμετέχουν στη διαδικασία προσχώρησης.

Εταίροι στο πλαίσιο διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης είναι μεταξύ άλλων η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, το Κοσσυφοπέδιο, το Μαυροβούνιο, η Βόρεια Μακεδονία και η Σερβία.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαδικασία της Βαρκελώνης

Η διαδικασία της Βαρκελώνης ή ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση αποτελεί την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τις χώρες της Μεσογείου. Έχει σκοπό να ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ της Ένωσης και των χωρών-εταίρων προωθώντας παράλληλα τη σύσφιγξη των σχέσεων μεταξύ των ίδιων των μεσογειακών χωρών.

Η εταιρική σχέση, που δρομολογήθηκε το 1995 ύστερα από τη διακήρυξη της Βαρκελώνης, έχει σκοπό την προώθηση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή με την ανάπτυξη πολιτικού διαλόγου και το σεβασμό των κοινών αξιών μεταξύ των εταίρων, όπως η δημοκρατία και το κράτος δικαίου. Έχει επίσης ως στόχο να συμβάλει στην πρόληψη και την επίλυση των διαφορών καθώς και στην εξασφάλιση ευημερίας, με τη δημιουργία ειδικότερα μιας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών και την ανάπτυξη της συνεργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό η ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση συγκεντρώνει τα κράτη μέλη της Ένωσης και τις μεσογειακές χώρες στο πλαίσιο ενός προγράμματος εταιρικής σχέσης με ευρύ χαρακτήρα που βασίζεται σε τρεις άξονες: έναν άξονα πολιτικής και ασφάλειας, έναν οικονομικό και χρηματοοικονομικό άξονα και έναν κοινωνικό και πολιτισμικό άξονα. Η ενίσχυση της συνεργασίας για δικαστικές υποθέσεις, για θέματα μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης αποτελεί επίσης ένα σημαντικό στοιχείο της διαδικασίας.

Η υλοποίηση της εταιρικής σχέσης βασίζεται σε δύο διαστάσεις: τη διμερή και την περιφερειακή διάσταση. Στο πλαίσιο της διμερούς διάστασης οι σχέσεις προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες κάθε χώρας-εταίρου, σημαντική πτυχή των οποίων αποτελούν οι ευρωμεσογειακές συμφωνίες σύνδεσης. Τη διαδικασία αυτή υποστηρίζουν επίσης ένα χρηματοδοτικό μέσο κοινοτικής βοήθειας, το πρόγραμμα MEDA, και ο Ευρωμεσογειακός Μηχανισμός Επενδύσεων και Εταιρικής σχέσης (FEMIP) της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ)

Σκοπός της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ) είναι να διορθώσουν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) το υπερβολικό έλλειμμα και/ή τα επίπεδα χρέους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να εκκινήσει διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος κατά μιας χώρας της ΕΕ που δεν τηρεί το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), ένα σύνολο κανόνων που διέπουν τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών των χωρών της ΕΕ.

Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να γίνει εκκίνηση ΔΥΕ αν σε μια χώρα της ΕΕ σημειώνεται:

- υπέρβαση ή κίνδυνος υπέρβασης του ορίου του 3 % του ΑΕγχΠ όσον αφορά το έλλειμμα ή·
- παραβίαση των κανόνων για το χρέος με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕγχΠ και το οποίο δεν μειώνεται με ικανοποιητικό ρυθμό —αυτό σημαίνει ότι η απόκλιση μεταξύ του επιπέδου του χρέους μιας χώρας και του ορίου του 60 % του ΑΕγχΠ πρέπει να μειώνεται κατά 1/20 ετησίως (κατά μέσο όρο επί τρία έτη).

Το ΣΣΑ έχει στόχο τη διασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών και αποτελείται από δύο σκέλη:

- το προληπτικό σκέλος, το οποίο εξασφαλίζει ότι η δημοσιονομική πολιτική των χωρών της ΕΕ ασκείται με βιώσιμο τρόπο·
- το διορθωτικό σκέλος, το οποίο καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι χώρες θα πρέπει να αναλάβουν δράση σε περίπτωση που το δημόσιο χρέος τους ή το δημοσιονομικό έλλειμμα θεωρηθεί υπερβολικό.

Η ΔΥΕ διέπεται από το άρθρο 126 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ενισχύει το διορθωτικό σκέλος του ΣΣΑ της ΕΕ.

Κάθε Απρίλιο οι χώρες της ζώνης ευρώ υποβάλλουν προγράμματα σταθερότητας προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο, ενώ οι χώρες εκτός της ζώνης ευρώ υποβάλλουν προγράμματα σύγκλισης στα ίδια όργανα. Ένα πρόγραμμα σταθερότητας ή σύγκλισης θα πρέπει να περιλαμβάνει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο της χώρας, καθώς και πληροφορίες σχετικά με το πώς αυτός θα επιτευχθεί. Περιλαμβάνει επίσης ανάλυση των επιπτώσεων των μεταβολών στις βασικές οικονομικές παραδοχές σχετικά με τη δημοσιονομική θέση της χώρας. Τα προγράμματα εξετάζονται από την Επιτροπή. Αν τα κριτήρια δεν πληρούνται, το Συμβούλιο εκκινεί ΔΥΕ με βάση τις συστάσεις της Επιτροπής. Στο πλαίσιο της ΔΥΕ, η χώρα πρέπει να παράσχει ένα σχέδιο διορθωτικών ενεργειών και πολιτικών που θα ακολουθήσει, καθώς και τις προθεσμίες για την επίτευξή τους. Στις χώρες της ζώνης ευρώ που δεν ακολουθούν τις συστάσεις μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο.

Το άρθρο 126 της Συνθήκης περιγράφει τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος. Σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 2 και παράγραφος 3, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσει έκθεση εάν ένα κράτος μέλος δεν εκπληρώνει τους όρους περί δημοσιονομικής πειθαρχίας, ειδικότερα εάν:

1. ο λόγος του προβλεπόμενου ή υφιστάμενου δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ΑΕΠ υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς (που σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος ορίζεται σε 3% του ΑΕΠ), εκτός εάν:
  - είτε ο λόγος αυτός έχει σημειώσει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς, είτε, εναλλακτικά,
  - η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς.
2. ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς (που σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος ορίζεται σε 60% του ΑΕΠ), εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό.

Πηγή: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_el

διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών

Η διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών αποτελεί το διορθωτικό σκέλος της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ) της ΕΕ. Η ΔΜΑ αποτελεί σημαντικό στοιχείο του αναθεωρημένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ το οποίο θεσπίστηκε μετά την οικονομική κρίση του 2008.

Η διαδικασία έχει σχεδιαστεί ώστε:

- να αναγνωρίζει δυνητικούς κινδύνους σε αρχικό στάδιο (μηχανισμός επαγρύπνησης),
- να προλαμβάνει την ανάδυση ζημιωγόνων μακροοικονομικών ανισορροπιών, και
- να διορθώνει τις ήδη υφιστάμενες ανισορροπίες.

Εάν ο μηχανισμός επαγρύπνησης διαπιστώσει ανησυχίες σχετικά με τις μακροοικονομικές ανισορροπίες μιας χώρας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο μπορούν να υιοθετήσουν προληπτικές, ειδικές ανά χώρα, συστάσεις.

Σε πιο σοβαρές περιπτώσεις, μπορεί να ενεργοποιηθεί η διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών. Η χώρα η οποία υφίσταται υπερβολικές ανισορροπίες πρέπει να υποβάλλει σχέδιο δράσης με σαφή ορόσημα και προθεσμίες για την εφαρμογή των διορθωτικών δράσεων σύμφωνα με τις συστάσεις. Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά την πρόοδό της.

Το Συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει κυρώσεις ύψους έως 0,1 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της χώρας, σε περίπτωση που μια χώρα της ευρωζώνης αποτύχει να λάβει τα συμφωνημένα μέτρα ή το σχέδιο διορθωτικής δράσης της είναι ανεπαρκές.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαδικασίες με διαπραγμάτευση

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή στον ανταγωνιστικό διάλογο, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) όσον αφορά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, που πληρούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:
  - αα) αν οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν χωρίς προσαρμογή των άμεσα διαθέσιμων λύσεων,
  - ββ) αν περιλαμβάνουν σχεδιασμό ή καινοτόμες λύσεις,
  - γγ) αν η σύμβαση δεν είναι δυνατόν να ανατεθεί χωρίς προηγούμενες διαπραγματεύσεις λόγω ειδικών περιστάσεων που σχετίζονται με τη φύση, την πολυπλοκότητα ή τη νομική ή χρηματοοικονομική οργάνωση ή λόγω των κινδύνων που συνδέονται με τους ανωτέρω παράγοντες,
  - δδ) αν οι τεχνικές προδιαγραφές δεν είναι δυνατόν να προκαθοριστούν με επαρκή ακρίβεια από την αναθέτουσα αρχή με αναφορά σε πρότυπο, ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση, κοινή τεχνική προδιαγραφή ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς κατά την έννοια των παραγράφων 2 έως 5 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α',
- β) όσον αφορά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες για τα οποία, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υποβάλλονται μόνο μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές.

Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτείται να δημοσιεύουν προκήρυξη σύμβασης, εφόσον στη διαδικασία περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 73 έως 83 και οι οποίοι, κατά την προηγούμενη ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, και μόνον αυτούς

Πηγή: Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

διαδίκτυο επόμενης γενιάς Next Generation Internet (NGI)

Το διαδίκτυο επόμενης γενιάς (NGI), που δρομολογήθηκε το 2018, είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που στοχεύει να αναδιαμορφώσει το Διαδίκτυο με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ατόμων που εξυπηρετεί. Ως ανθρωποκεντρική πρωτοβουλία, αποσκοπεί στην παροχή τεχνολογιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ατόμων όσον αφορά την ιδιωτικότητα, την εμπιστοσύνη, τη διαφάνεια, την ασφάλεια και την ενσωμάτωση. Από το 2018 μέχρι το 2020 η Επιτροπή επένδυσε περισσότερα από 250

εκατομμύρια ευρώ σε έργα NGI στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», που προηγήθηκε του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη».

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη», η χρηματοδότηση έργων NGI εμπίπτει στον πυλώνα II, «Παγκόσμιες προκλήσεις και ευρωπαϊκή βιομηχανική ανταγωνιστικότητα», θεματική ομάδα 4: «ψηφιακές τεχνολογίες, βιομηχανία και διάστημα». Την περίοδο 2021-2022, σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασιών, οι προσπάθειες στον τομέα του NGI θα επικεντρωθούν στην επίτευξη των ακόλουθων αποτελεσμάτων:

- δημιουργία μιας δραστήριας κοινότητας φορέων καινοτομίας και ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα του διαδικτύου, ικανή να καθορίσει την εξέλιξη του Διαδικτύου χρησιμοποιώντας μια ανθρωποκεντρική προσέγγιση·
- ευρύτερη κατανόηση και υποστήριξη του οράματος για ένα ανθρωποκεντρικό Διαδίκτυο, στην υλοποίηση του οποίου αποσκοπεί το NGI·
- ενισχυμένη συνεργασία ΕΕ-Ηνωμένων Πολιτειών και ΕΕ-Καναδά για την ανάπτυξη τεχνολογιών, υπηρεσιών και προτύπων NGI.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διάθεση (αποβλήτων)

Οποιαδήποτε εργασία η οποία δεν συνιστά ανάκτηση, ακόμη και στην περίπτωση που η εργασία έχει ως δευτερογενή συνέπεια την ανάκτηση ουσιών ή ενέργειας. Μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών διάθεσης υπάρχει στο Παράρτημα I του Ν. 4042/2012.

Πηγή: Άρθρο 11 του Ν. 4042/12 «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος –Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»

Στο Παράρτημα I του Μέρους Β' του Ν. 4819/2021 παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών διάθεσης.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

διακινδύνευση risk

Οι πιθανές ανθρώπινες, υλικές ή περιβαλλοντικές απώλειες σε καθορισμένη χρονική περίοδο, οι οποίες είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού κινδύνων, συνθηκών τρωτότητας και ανεπάρκειας ικανότητας ή κατάλληλων μέτρων για τη μείωση των δυνητικών αρνητικών συνεπειών.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

διακυβέρνηση δεδομένων

Τα δεδομένα είναι ένας κεντρικός πόρος που συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο. Δεδομένου ότι ο όγκος των δεδομένων αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά κατά τα προσεχή έτη, θεσπίζονται κανόνες για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για τα άτομα και τις επιχειρήσεις ώστε να μπορούν να εμπιστευτούν ότι, όταν μοιράζονται τα δεδομένα τους (αλτρουισμός δεδομένων), θα υπόκεινται σε διαχείριση από έμπιστες οργανώσεις που βασίζονται στις αξίες και τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Για την αξιοποίηση του δυναμικού των δεδομένων και για τη συγκρότηση μιας αγοράς για δεδομένα προσωπικού και μη προσωπικού χαρακτήρα, η ΕΕ ενέκρινε την [πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων](#).

Η πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων:

- δημιουργεί ένα μηχανισμό που επιτρέπει την ασφαλή περαιτέρω χρήση ορισμένων κατηγοριών δεδομένων του δημόσιου τομέα που υπόκεινται στα δικαιώματα άλλων, για παράδειγμα, εμπορικά μυστικά, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και δεδομένα που προστατεύονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (οι φορείς του δημόσιου τομέα που επιτρέπουν αυτό το είδος περαιτέρω χρήσης θα πρέπει να είναι κατάλληλα εξοπλισμένοι, σε τεχνικό επίπεδο, για να διασφαλίζεται η πλήρης διατήρηση της ιδιωτικότητας και της εμπιστευτικότητας)·
- επιτρέπει στην Επιτροπή να δημιουργήσει ένα ευρωπαϊκό ενιαίο σημείο πρόσβασης με ηλεκτρονικό μητρώο δεδομένων του δημόσιου τομέα με δυνατότητα αναζήτησης, το οποίο θα είναι διαθέσιμο μέσω εθνικών ενιαίων σημείων πληροφόρησης·
- δημιουργεί ένα πλαίσιο για ένα νέο επιχειρηματικό μοντέλο —υπηρεσίες διαμεσολάβησης δεδομένων— που θα παρέχει ένα ασφαλές περιβάλλον στο οποίο οι εταιρείες ή τα άτομα θα μπορούν να μοιράζονται δεδομένα·
- διευκολύνει τα άτομα και τις εταιρείες να καθιστούν δεδομένα διαθέσιμα εθελοντικά για το κοινό καλό, όπως για έργα ιατρικής έρευνας·
- θεσπίζει την εθελοντική πιστοποίηση με τη μορφή λογότυπου για να διευκολύνει τον εντοπισμό των συμμορφούμενων παρόχων υπηρεσιών διαμεσολάβησης δεδομένων και των οργανισμών αλτρουισμού δεδομένων·
- επιτρέπει τη δημιουργία μιας νέας δομής, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας Δεδομένων, που θα παρέχει συμβουλές και θα συνδράμει την Επιτροπή για τη βελτίωση της διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών διαμεσολάβησης δεδομένων και την έκδοση κατευθυντήριων γραμμών για τον τρόπο με τον οποίο θα διευκολυνθεί η ανάπτυξη των χώρων δεδομένων, μεταξύ άλλων καθηκόντων·
- δημιουργεί διασφαλίσεις για τα δεδομένα του δημόσιου τομέα, τις υπηρεσίες διαμεσολάβησης δεδομένων και τις οργανώσεις αλτρουισμού δεδομένων κατά της παράνομης διεθνούς μεταφοράς ή της κυβερνητικής πρόσβασης σε δεδομένα μη προσωπικού χαρακτήρα (για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η ΕΕ έχει θεσπίσει ήδη παρόμοιες διασφαλίσεις δυνάμει του γενικού κανονισμού για την προστασία των δεδομένων).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διακυβέρνηση της ΕΕ

Η έκφραση «ευρωπαϊκή διακυβέρνηση» περιγράφει το σώμα των κανόνων, των διαδικασιών και των πρακτικών που αφορούν τον τρόπο άσκησης των εξουσιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Στόχος είναι να ενισχυθεί η δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ και οι πολίτες να έρθουν πιο κοντά στα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- το άνοιγμα και τη διαφάνεια των θεσμικών οργάνων της ΕΕ·
- τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων·
- τη χάραξη και την εφαρμογή συνεκτικών πολιτικών που διέπονται από καλή διαχείριση·
- την εξασφάλιση ενός σαφούς, σταθερού και προβλέψιμου ρυθμιστικού πλαισίου που υποστηρίζει την ανάπτυξη και την απασχόληση·
- την τήρηση των αρχών της αναλογικότητας και της επικουρικότητας·
- την εξασφάλιση ότι καθένα από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και καθένα από τα κράτη μέλη της ΕΕ εξηγεί και λογοδοτεί για ό,τι κάνει στην ΕΕ·
- τη συμβολή στην παγκόσμια συζήτηση για το θέμα της διακυβέρνησης με στόχο να βελτιωθεί η λειτουργία των διεθνών οργανισμών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διανοητική ιδιοκτησία

Η διανοητική ιδιοκτησία αποτελείται από άυλα περιουσιακά στοιχεία που προκύπτουν από δημιουργίες του νου. Εμπίπτει σε δύο κατηγορίες:

- τη βιομηχανική ιδιοκτησία, όπως ευρεσιτεχνίες για νέες εφευρέσεις, εμπορικά σήματα, σχέδια και μοντέλα, καθώς και εμπορικές ονομασίες και προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης·
- τα συγγραφικά και συγγενικά δικαιώματα, όπως για τη μουσική, τη λογοτεχνία, τα έργα ζωγραφικής και τα γλυπτά.

Τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) επιτρέπουν στους κατόχους -δημιουργούς, όπως εφευρέτες ή καλλιτέχνες, ή οποιουδήποτε δικαιούχους- να αποφασίζουν με ποιον τρόπο, πότε και πού θα χρησιμοποιούνται και/ή θα αξιοποιούνται οι δημιουργίες τους.

Η ΕΕ νομοθετεί για τη διανοητική ιδιοκτησία.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαπραγματεύσεις προσχώρησης

Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης αφορούν τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων θα προσχωρήσει η χώρα στην ΕΕ, και εστιάζονται στην υιοθέτηση και εφαρμογή του συνόλου της νομοθεσίας της ΕΕ (του *κεκτημένου*). Στόχος είναι η υποψήφια χώρα να πληροί τις προϋποθέσεις για την προσχώρηση στην ΕΕ, οι οποίοι συχνά αναφέρονται και ως «κριτήρια της Κοπεγχάγης». Αυτά τα κριτήρια ορίστηκαν σε μια διάσκεψη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην Κοπεγχάγη το 1993.

Τα κριτήρια της Κοπεγχάγης είναι τα ακόλουθα.

1. Πολιτικά, σύμφωνα με τα οποία απαιτούνται σταθεροί θεσμοί που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προστασία των μειονοτήτων·
2. Οικονομικά, σύμφωνα με τα οποία απαιτείται λειτουργική οικονομία της αγοράς και ικανότητα διαχείρισης των ανταγωνιστικών δυνάμεων της αγοράς στην ΕΕ·
3. Η ικανότητα να αναλάβει τις υποχρεώσεις ενός μέλους.

Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης με μια υποψήφια χώρα ξεκινούν κατόπιν ομόφωνης συμφωνίας όλων των κρατών μελών η οποία εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται σε διακυβερνητικές διασκέψεις μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ και της κυβέρνησης της υποψήφιας χώρας. Οι διαπραγματεύσεις έχουν ως σκοπό να βοηθήσουν τις υποψήφιες χώρες να προετοιμαστούν για την προσχώρηση στην ΕΕ.

Όταν ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις σε όλους τους τομείς πολιτικής, και η ίδια η ΕΕ είναι ικανοποιημένη ότι είναι προετοιμασμένη για τη διεύρυνση όσον αφορά την ικανότητα απορρόφησης, οι όροι και οι προϋποθέσεις (συμπεριλαμβανομένων τυχόν ρητρών διασφάλισης και μεταβατικών ρυθμίσεων) ενσωματώνονται σε μια συνθήκη προσχώρησης. Για την εν λόγω συνθήκη απαιτείται η συγκατάθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η ομόφωνη έγκριση του Συμβουλίου, προτού μπορέσουν να την υπογράψουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και η υποψήφια χώρα. Τότε, την επικυρώνουν τα συμβαλλόμενα μέρη σύμφωνα με τους συνταγματικούς κανόνες τους.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) είναι ταμεία που συνεργάζονται για να στηρίξουν την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή. Καλύπτουν τις επενδύσεις των ετών μεταξύ 2021 και 2027.

Τα εν λόγω ταμεία είναι οκτώ:

- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
- το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)
- το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+)
- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)
- το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)
- το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ)
- το μέσο για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις (ΜΔΣΘ), και
- το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ).

Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διοργάνωσαν μια σημαντική πανευρωπαϊκή συζήτηση – τη [Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης](#) – που αποτέλεσε μια σειρά διαλόγων και συζητήσεων που έλαβαν χώρα με τη συμμετοχή πολιτών από τον Απρίλιο του 2021 έως τον Μάιο του 2022. Πολίτες από όλη την Ευρώπη είχαν τη δυνατότητα να μοιραστούν τις ιδέες τους και να συμβάλουν στη διαμόρφωση του κοινού μας μέλλοντος. Τα συμπεράσματά της περιέχονται στην [τελική έκθεση](#).

Η Διάσκεψη ήταν η πρώτη στο είδος της: αποτέλεσε μείζονα έκφανση της δημοκρατίας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, με συζητήσεις που συντόνισαν πολίτες και στις οποίες άτομα από όλη την Ευρώπη είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να συμβάλουν στη διαμόρφωση του κοινού μας μέλλοντος. Όλα αυτά κατέστησαν δυνατά χάρη σε μια καινοτόμο [πολύγλωσση ψηφιακή πλατφόρμα](#) με την οποία ο καθένας μπορούσε να ανταλλάξει ιδέες καθώς και με τις [ομάδες Ευρωπαίων πολιτών](#) και με παρόμοιες ομάδες σε εθνικό επίπεδο. Με πάνω από 5 εκατομμύρια μοναδικές επισκέψεις στην πλατφόρμα και πάνω από 700.000 συμμετοχές σε εκδηλώσεις στο ενεργητικό της, η Διάσκεψη κατόρθωσε να προσφέρει ένα δημόσιο φόρουμ για έναν ανοιχτό, χωρίς αποκλεισμούς και διαφανή διάλογο με τους πολίτες για μια σειρά από βασικές προτεραιότητες και προκλήσεις. Οι εισηγήσεις αυτές τροφοδότησαν τις [συνόδους ολομέλειας της Διάσκεψης](#).

Πηγή: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_el

διασυνοριακή σύμπραξη

Δομή συνεργασίας μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, των κοινωνικών εταιριών ή της κοινωνίας των πολιτών από τουλάχιστον δύο κράτη μέλη.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

διασυνοριακό νομικό πρόσωπο

Νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί δυνάμει του δικαίου μίας από τις συμμετέχουσες χώρες σε πρόγραμμα Interreg, με την προϋπόθεση ότι έχει συσταθεί από τις εδαφικές αρχές ή άλλους φορείς τουλάχιστον δύο συμμετεχουσών χωρών.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης

διασφάλιση ποιότητας

Όλες οι προγραμματισμένες και συστηματικές δράσεις που είναι απαραίτητες για να υπάρχει επαρκής εμπιστοσύνη ότι ένα προϊόν ή υπηρεσία θα ικανοποιήσει δεδομένες απαιτήσεις για την ποιότητα.

Πηγή: Διεθνές Πρότυπο ISO 8402

διατάκτης

Το εξουσιοδοτημένο αρμόδιο όργανο, το οποίο αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα του και προσδιορίζει τις απαιτήσεις κατά του Δημοσίου.

ΔΙΑΥΛΟΣ (της ΜΟΔ)

Η Επιχειρησιακή Πλατφόρμα “ΔΙΑΥΛΟΣ” της ΜΟΔ για τις δομές των συγχρηματοδοτούμενων έργων αποτελεί τον αποκλειστικό χώρο ανάρτησης, δημοσιοποίησης και διαβούλευσης εγγράφων μεταξύ των Υπηρεσιών/Δομών των συγχρηματοδοτούμενων έργων με στόχο την παροχή έγκαιρης και αποτελεσματικής πληροφόρησης προς τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Για παράδειγμα, μέσω της επιχειρησιακής πλατφόρμας, που εξυπηρετεί περίπου 1.800 στελέχη, λαμβάνονται με γραπτή διαδικασία οι αποφάσεις του Συμβουλίου Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων καθώς και των Επιτροπών Παρακολούθησης, και γίνεται η ανταλλαγή πληροφοριών και η μεταφορά τεχνογνωσίας μεταξύ των μελών του Εσωτερικού Δικτύου Συνεργασίας για την Καταπολέμηση της Απάτης.

Η ΜΟΔ, που ανέπτυξε τον Δίαυλο σε συνεργασία με το τότε Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, παρέχει και τεχνική υποστήριξη της επιχειρησιακής πλατφόρμας ηλεκτρονικής δικτύωσης, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών αναβάθμισης και ανάπτυξης των εφαρμογών της, με στόχο την αποτελεσματικότερη λειτουργία και τη βελτιστοποίηση των υπηρεσιών δικτύωσης προς τις δομές συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Πηγές: α) Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265 Α’/23.12.2014) Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (ΦΕΚ 297 Α’/2005) και άλλες διατάξεις (Κεφάλαιο Ζ, Άρθρο 28, Παρ. 15 και άρθρο 60, σημείο ε)

β) Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ 61 Α’/21.3.2022) Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις (άρθρα 29 παρ. 7, αρθ. 31 παρ. 6, αρθ. 32 παρ. 5, αρθ. 49 παρ. 6)

διαφάνεια (πρόσβαση στα έγγραφα)

Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) φέρουν την ευθύνη να εργάζονται με τη μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια.

Το άρθρο 15 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης δίνει στους πολίτες της ΕΕ, καθώς και σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διαμένει ή έχει την καταστατική του έδρα σε χώρα της ΕΕ, το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής εφαρμόζει αυτό το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα.

Ωστόσο, προβλέπει επίσης δύο είδη εξαιρέσεων:

- απόλυτες εξαιρέσεις οι οποίες καλύπτουν περιπτώσεις όπου η πρόσβαση απορρίπτεται αυτόματα (για λόγους δημόσιας ασφάλειας, άμυνας, διεθνών σχέσεων, οικονομικής, νομισματικής ή χρηματοπιστωτικής πολιτικής ή ιδιωτικής ζωής), και
- σχετικές εξαιρέσεις οι οποίες καλύπτουν περιπτώσεις όπου η πρόσβαση απορρίπτεται (για παράδειγμα, με σκοπό την προστασία των εμπορικών συμφερόντων μιας εταιρείας ή ενός ιδιώτη, την παροχή νομικών συμβουλών, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων ή συνεχιζόμενες έρευνες), εκτός από τις περιπτώσεις όπου υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον υπέρ της δημοσιοποίησης.

Η πρόσβαση σε έγγραφα διευκολύνεται μέσω ηλεκτρονικού δημόσιου μητρώου εγγράφων.

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, στη διοργανική συμφωνία τους του 2003 για τη βελτίωση της νομοθεσίας, συμφώνησαν να βελτιώσουν τη διαφάνεια και την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

διαχείριση αποβλήτων

Η συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση, συμπεριλαμβανομένης της διαλογής, και διάθεση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων της εποπτείας των εργασιών αυτών και της μετέπειτα φροντίδας των χώρων διάθεσης, καθώς και των ενεργειών στις οποίες προβαίνουν οι έμποροι ή οι μεσίτες.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'23.07.2021 – επανεκτύπωση)

διαχείριση του κινδύνου

Η διαδικασία, η οποία διακρίνεται από την αξιολόγηση του κινδύνου, της στάθμισης εναλλακτικών πολιτικών, αφού ζητηθεί η γνώμη των ενδιαφερόμενων μερών και αφού ληφθεί υπόψη η αξιολόγηση του κινδύνου και άλλοι εύλογοι παράγοντες και, εάν χρειαστεί, της επιλογής των κατάλληλων μέσων πρόληψης και ελέγχου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

διαχείριση προστατευόμενων περιοχών

Το σύνολο των ενεργειών και μέτρων που είναι απαραίτητα για την προστασία, οργάνωση και λειτουργία των προστατευόμενων περιοχών και στοχεύουν στην ανάδειξη όλων των αξιών και λειτουργιών τους (οικολογικών, αισθητικών, ιστορικών, πολιτιστικών, οικονομικών, κλπ.), χωρίς να παραγνωρίζεται ο κύριος στόχος της προστασίας.

Διαχειριστική Αρχή (Δ.Α.)

Η Διαχειριστική Αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Διαχειριστικές Αρχές Προγραμμάτων 2021- 2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)

Οι Διαχειριστικές Αρχές των Τομεακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ είναι:

- α) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή», που υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΚΤ,
- β) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», που υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ,
- γ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ψηφιακός Μετασχηματισμός», που υπάγεται στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
- δ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» και «Πολιτική Προστασία», που υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ,
- ε) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Μεταφορές», που υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ,
- στ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων», που υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ της Εθνικής Αρχής Συντονισμού,
- ζ) η Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΔΑ ΕΣΠΑ-ΔΑΜ) του άρθρου 5 του ν. 4872/2021 (Α' 247), ως Ειδική Υπηρεσία, η οποία υπάγεται στον Υπουργό Οικονομικών (σύμφωνα με τις τροποποιήσεις που επέφερε το ΠΔ 77/27.06.2023 – ΦΕΚ 130 Α'/2023), και
- η) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα», η οποία υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (σύμφωνα με τις τροποποιήσεις που επέφερε το ΠΔ 77/27.06.2023 – ΦΕΚ 130 Α'/2023).

Οι Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ υπάγονται απευθείας στον οικείο Περιφερειάρχη και είναι, ανά Περιφέρεια και αντίστοιχο Περιφερειακό Πρόγραμμα, οι εξής:

- α) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη»,
- β) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία»,
- γ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Θεσσαλία»,
- δ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ήπειρος»,
- ε) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Δυτική Ελλάδα»,
- στ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία»,
- ζ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα»,
- η) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Πελοπόννησος»,
- θ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ιόνια Νησιά»,
- ι) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο»,
- ια) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Κρήτη»,
- ιβ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Αττική»,
- ιγ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Νότιο Αιγαίο».

Η Διαχειριστική Αρχή για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ, σύμφωνα με το άρθρο 44 του Ν. 4825/2021 (Α' 157), είναι η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ), η οποία υπάγεται στη Γενική

Διεύθυνση Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

διαχειριστικές δαπάνες

Άμεσες ή έμμεσες δαπάνες που επιστρέφονται βάσει δικαιολογητικών των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά την υλοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

διαχειριστικές επαληθεύσεις

Οι διοικητικές επαληθεύσεις δαπανών και οι επιτόπιες επαληθεύσεις που διενεργούν οι φορείς διαχείρισης σε πράξεις Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027, των οποίων έχουν αναλάβει τη διαχείριση, οι οποίες καλύπτουν τις διοικητικές, οικονομικές, τεχνικές και φυσικές πτυχές των πράξεων αυτών, οι διοικητικές ή επιτόπιες επαληθεύσεις για την τήρηση των δεσμεύσεων που αφορούν στην περίοδο μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης των πράξεων (μακροχρόνιες υποχρεώσεις), καθώς και κάθε διοικητική εξέταση στοιχείων των πράξεων κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους.

Πηγή: ΚΥΑ 5483/20.1.2023 "Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παράνομως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027" (ΦΕΚ Β' 390/30-01-2023)

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.) International Monetary Fund (IMF)

Διεθνής Οργανισμός με έδρα την Ουάσιγκτον και 182 μέλη. Ιδρύθηκε το 1946 για να προωθήσει τη διεθνή συνεργασία σε νομισματικά θέματα και τη σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών, να ενισχύσει την οικονομική ανάπτυξη, να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο απασχόλησης και να βοηθήσει τις χώρες μέλη του να διορθώσουν τυχόν ανισορροπίες στο ισοζύγιο πληρωμών.

Διεθνές Πρότυπο Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης ISO 14001

Πρότυπο που αναπτύχθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης, ορίζει τα κριτήρια των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και παρέχει τη δυνατότητα πιστοποίησης. Δεν προβλέπει απαιτήσεις περιβαλλοντικών επιδόσεων, αλλά σκιαγραφεί το πλαίσιο που μπορεί να ακολουθήσει μια εταιρεία ή ένας οργανισμός για τη δημιουργία ενός αποδοτικού συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

Διεύθυνση Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (Κ.Ε.Δ.)

Η Διεύθυνση Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (Κ.Ε.Δ.) έχει ως επιχειρησιακό στόχο να προγραμματίζει, κατευθύνει, παρακολουθεί και ελέγχει τη δράση και να εξασφαλίζει, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Υποστήριξης και τις αρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις του Υπουργείου, τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων των κάτωθι Κ.Υ.Τ., Κ.Ε.Δ. και Δομών:

- α. Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης Φυλακίου,
- β. Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Λέσβου,
- γ. Ελεγχόμενη Δομή Προσωρινής Φιλοξενίας αιτούντων άσυλο Δυτικής Λέσβου,
- δ. Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Χίου,
- ε. Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Σάμου,
- στ. Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Κω,
- ζ. Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Λέρου,
- η. Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης Διαβατών,
- θ. Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης Μαλακάσας»

Πηγή: Π.Δ. 77/2022 "Τροποποίηση του Π.Δ. 106/2020 «Οργανισμός Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου» (ΦΕΚ 212 Α'/2022)

διεύρυνση

Η έννοια της διεύρυνσης περιλαμβάνει τα τέσσερα διαδοχικά κύματα των νέων προσχωρήσεων τα οποία γνώρισε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και μέσω των οποίων νέα κράτη προστέθηκαν μέχρι σήμερα στα έξι ιδρυτικά κράτη που είναι η Γερμανία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες. Αυτές οι διαδοχικές διευρύνσεις ήταν:

- 1973: Δανία, Ιρλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο⁽¹⁾
- 1981: Ελλάδα
- 1986: Ισπανία και Πορτογαλία
- 1995: Αυστρία, Φινλανδία και Σουηδία
- 2004: Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία (πλέον Τσεχία), Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακία και Σλοβενία
- 2007: Βουλγαρία και Ρουμανία
- 2013: Κροατία.

Η Αλβανία, η Βόρεια Μακεδονία, το Μαυροβούνιο, η Σερβία και η Τουρκία έχουν το καθεστώς της **υποψήφιας χώρας**.

Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης με την Ισλανδία άρχισαν τον Ιούλιο του 2010 και έπειτα τέθηκαν σε αναμονή από την κυβέρνηση της Ισλανδίας τον Μάιο του 2013. Τον Μάρτιο του 2015, η Ισλανδία ζήτησε να μην θεωρείται πλέον υποψήφια χώρα για ένταξη στην ΕΕ.

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Κοσσυφοπέδιο⁽²⁾ είναι δυνάμει υποψήφιας χώρας.

(1) Μετά από ένα δημοψήφισμα το 2016, το Ηνωμένο Βασίλειο αποφάσισε να αποχωρήσει από την ΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση· η μεταβατική περίοδος έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2020.

(2) Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την [απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ](#) και τη [γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου για τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου](#).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Διευρωπαϊκά Δίκτυα (ΔΕΔ)

Τα διευρωπαϊκά δίκτυα (ΔΕΔ) αποσκοπούν στη δημιουργία σύγχρονων και αποδοτικών υποδομών για τη σύνδεση των ευρωπαϊκών περιφερειών με τα εθνικά δίκτυα. Τα ΔΕΔ είναι απαραίτητα για την καλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και επίσης για την απασχόληση, δεδομένου ότι εξασφαλίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων και των υπηρεσιών.

Τα άρθρα [170](#), [171](#) και [172](#), σε συνδυασμό με το άρθρο [194](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχουν τη νομική βάση για τα ΔΕΔ, τα οποία τα συναντούμε στους ακόλουθους τρεις τομείς δραστηριότητας.

- Τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) περιλαμβάνουν έργα κοινού ενδιαφέροντος με στόχο τη δημιουργία νέων υποδομών μεταφορών ή την αναβάθμιση υφιστάμενων, την κάλυψη κενών, την εξάλειψη των σημείων συμφόρησης και την κατάργηση των τεχνικών φραγμών στις ροές μεταφορών μεταξύ χωρών της ΕΕ.
- Τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας (ΔΕΔ-Ε) αφορούν τους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου. Στόχος τους είναι να συνδέσουν τις ενεργειακές υποδομές των χωρών της ΕΕ προκειμένου να συμβάλουν στη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς ενέργειας και να συνεισφέρουν στην ασφάλεια εφοδιασμού.
- Τα διευρωπαϊκά δίκτυα τηλεπικοινωνιών (ΔΕΔ-ΤΗΛΕ) στοχεύουν στην εξάλειψη των ψηφιακών φραγμών οι οποίοι εμποδίζουν την ολοκλήρωση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ όσον αφορά τη σύνδεση όλων των ευρωπαϊκών νοικοκυριών στο διαδίκτυο.

Η λειτουργία του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ), ταμείο το οποίο δημιουργήθηκε για την περίοδο 2014-2020 με στόχο την τόνωση των επενδύσεων στα διευρωπαϊκά δίκτυα και τη συγκέντρωση κονδυλίων τόσο από τον ιδιωτικό όσο και από τον δημόσιο τομέα, επεκτάθηκε και στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της περιόδου 2021-2027. Η οδηγία (ΕΕ) 2021/1187 ευθυγραμμίζει τα μέτρα για την προώθηση της υλοποίησης του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών μέσω του εναρμονισμού των διαδικασιών αδειοδότησης που απαιτούνται για την υλοποίηση ορισμένων έργων. Οι νέοι «έξυπνοι κανόνες για τα ΔΕΔ-Μ» διευκρινίζουν τις διαδικασίες τις οποίες πρέπει να ακολουθούν οι φορείς προώθησης των έργων όσον αφορά την αδειοδότηση και την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων σε διασυνοριακά έργα. Η οδηγία καλύπτει έργα που αποτελούν μέρος προκαθορισμένων τμημάτων του κεντρικού διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών. Επίσης καλύπτει άλλα έργα στους διαδρόμους του κεντρικού δικτύου, με συνολικό κόστος άνω των 300 εκατ. ευρώ. Τα έργα που αφορούν αποκλειστικά τις τηλεματικές εφαρμογές και άλλες νέες τεχνολογίες δεν καλύπτονται από την οδηγία, καθώς η εγκατάστασή τους δεν περιορίζεται στο κεντρικό διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία σε άλλα έργα στο κεντρικό και στο εκτεταμένο δίκτυο στο πλαίσιο μιας ευρύτερης, πιο εναρμονισμένης προσέγγισης των έργων υποδομής μεταφορών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Δίκαιο της ΕΕ

Το δίκαιο της ΕΕ, θεωρητικά, αποτελείται από τις ιδρυτικές συνθήκες (πρωτογενές δίκαιο) και τις νομικές πράξεις που εγκρίνουν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, οι οποίες επιτρέπουν στην ΕΕ να ασκεί τις εξουσίες της (παράγωγο δίκαιο: κανονισμοί, οδηγίες, αποφάσεις, συστάσεις και γνώμες).

Ωστόσο, κατά μία ευρύτερη έννοια, το δίκαιο της ΕΕ περιλαμβάνει το σύνολο των κανόνων της έννομης τάξης της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

(από τη Συνθήκη της Λισαβόνας) και των γενικών αρχών που διατύπωσε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι διεθνείς συμφωνίες με τρίτες χώρες ή με διεθνείς οργανισμούς αποτελούν επίσης αναπόσπαστο τμήμα του δικαίου της ΕΕ. Οι εν λόγω συμφωνίες δεν εμπίπτουν ούτε στο πρωτογενές ούτε στο παράγωγο δίκαιο και αποτελούν μια κατηγορία *sui generis*. Σύμφωνα με ορισμένες αποφάσεις του ΔΕΕ, μπορεί να έχουν άμεση ισχύ και η νομική ισχύ τους να υπερσχύει του παράγωγου δικαίου, το οποίο, ως εκ τούτου, πρέπει να συμμορφώνεται με αυτές.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

δικαιούχος (στα πλαίσια του Ν. 4914/2022)

Ως δικαιούχος νοείται:

- α) Στα πλαίσια του Ν. 4914/2022 ο δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας ή διεθνής οργανισμός, οντότητα με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, ή φυσικό πρόσωπο ή, στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, και ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων
- β) στο πλαίσιο συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), ο δημόσιος φορέας που αρχίζει την πράξη ΣΔΙΤ ή ο ιδιωτικός φορέας-εταίρος που επιλέγεται για την υλοποίησή της
- γ) στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων, η επιχείρηση που λαμβάνει την ενίσχυση
- δ) στο πλαίσιο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που παρέχονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013, «σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας» (L 352) ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 717/2014 της Επιτροπής της 27ης Ιουλίου 2014, «σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας» (L 190), το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι ο δικαιούχος είναι ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση, εφόσον είναι υπεύθυνος για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση της πράξης
- ε) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, ο φορέας που υλοποιεί το ταμείο χαρτοφυλακίου ή, όταν δεν υπάρχει ταμείο χαρτοφυλακίου, ο φορέας που υλοποιεί το ειδικό ταμείο ή, όταν η Διαχειριστική Αρχή διαχειρίζεται το χρηματοδοτικό μέσο, η Διαχειριστική Αρχή.

Πηγή: Ν. 4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α΄/21.03.2022

δικαιούχος (στο πλαίσιο του ΕΤΘΑΥ)

Στο πλαίσιο του ΕΤΘΑΥ, μόνο για τους σκοπούς του τίτλου VII (του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων), ως δικαιούχος νοείται:

- α) δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, οντότητα με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, ή φυσικό πρόσωπο που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων
- β) στο πλαίσιο συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), ο δημόσιος φορέας που αρχίζει την πράξη ΣΔΙΤ ή ο ιδιωτικός φορέας-εταίρος που επιλέγεται για την υλοποίησή της.
- γ) στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων, η επιχείρηση που λαμβάνει την ενίσχυση
- δ) στο πλαίσιο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που παρέχονται σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 (37) ή (ΕΕ) αριθ. 717/2014 (38) της Επιτροπής, το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι ο δικαιούχος για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού είναι ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση, εφόσον είναι υπεύθυνος για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση της πράξης
- ε) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, ο φορέας που υλοποιεί το ταμείο χαρτοφυλακίου ή, όταν δεν υπάρχει ταμείο χαρτοφυλακίου, ο φορέας που υλοποιεί το ειδικό ταμείο ή, όταν η διαχειριστική αρχή διαχειρίζεται το χρηματοδοτικό μέσο, η διαχειριστική αρχή.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

δικαιούχος ΜΠΒ III

Χώρα ή έδαφος που απαριθμείται στο σχετικό παράρτημα του κανονισμού Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας III (ΜΠΒ III).

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης

δικαιούχος διεθνούς προστασίας

Ο αλλοδαπός ή ανιθαγενής στον οποίο έχει χορηγηθεί από την αρμόδια ελληνική αρχή καθεστώσ πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας.

Πηγή: Ν. 4251/2014 “Κώδικας Μετανάστευσης & Κοινωνικής Ένταξης & λοιπές διατάξεις” – ΦΕΚ 80 Α’

δικαιούχος επικουρικής προστασίας

Με την επιφύλαξη του άρθρου 17 του Π.Δ. 141/2013, ο αλλοδαπός ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά στο πρόσωπό του συντρέχουν ουσιώδεις λόγοι από τους οποίους προκύπτει ότι αν επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του ή στην περίπτωση ανιθαγενούς στη χώρα της προηγούμενης συνθήκης διαμονής του, κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη, κατά την έννοια του άρθρου 15 του Π.Δ. 141/2013 και που δεν μπορεί, ή λόγω του κινδύνου αυτού δεν επιθυμεί, να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας.

Πηγή: Ν. 4251/2014 “Κώδικας Μετανάστευσης & Κοινωνικής Ένταξης & λοιπές διατάξεις” – ΦΕΚ 80 Α’

δικαίωμα αναφοράς

Το δικαίωμα αναφοράς είναι το δικαίωμα που έχει κάθε πολίτης της ΕΕ, καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε μια χώρα της ΕΕ, να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αίτημα ή καταγγελία σχετικά με θέμα που υπάγεται στους τομείς δραστηριότητας της ΕΕ και το οποίο τον ή την αφορά άμεσα (άρθρο 227 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ).

Οι αναφορές ορίζονται ως εξής:

- «αναφορές για ενημέρωση» (οι οποίες καταδεικνύουν από πού μπορεί να αντληθούν περισσότερες πληροφορίες)·
- «αναφορές για περαιτέρω δράση» (λαμβάνονται υπόψη σε νομοθετικές προτάσεις ή πολιτική δράση)·
- «αναφορές γνωμοδότησης» (οι οποίες απαιτούν γραπτή απάντηση από την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή).

Η κοινοβουλευτική επιτροπή αναφορών, η οποία ενεργεί για λογαριασμό των πολιτών και κατοίκων της ΕΕ, εξετάζει το παραδεκτό των αιτήσεων. Μπορεί, εάν το κρίνει σκόπιμο, να υποβάλει ερώτηση στο Διαμεσολαβητή. Όταν ένα αίτημα κρίνεται παραδεκτό, μπορεί να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να της υποβάλει έγγραφα ή να της κοινοποιήσει πληροφορίες. Δύναται επίσης να διαβιβάσει την αναφορά σε άλλες κοινοβουλευτικές επιτροπές για ενημέρωση ώστε αυτές να αναλάβουν δράση. Σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις, η επιτροπή αναφορών δύναται να υποβάλει έκθεση στο Κοινοβούλιο με σκοπό την έγκρισή της σε ολομέλεια ή την εκτέλεση μιας ερευνητικής αποστολής.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

δικαίωμα πρωτοβουλίας

Στην Επιτροπή, προκειμένου αυτή να διαδραματίσει τον ρόλο της ως θεματοφύλακας των Συνθηκών και υπέρμαχος του κοινού συμφέροντος, απονέμεται δικαίωμα πρωτοβουλίας ώστε να υποβάλλει προτάσεις για θέματα που περιέχονται στις Συνθήκες, είτε επειδή οι Συνθήκες το προβλέπουν ρητώς είτε επειδή η Επιτροπή το θεωρεί αναγκαίο.

Επίσης, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να διατυπώσει προτάσεις πρωτοβουλιών, εφόσον το κρίνουν απαραίτητο.

Από τον Απρίλιο του 2012 με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, οι πολίτες της ΕΕ μπορούν να καλούν την Επιτροπή να υποβάλλει προτάσεις. Για να κινηθεί η διαδικασία της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών, απαιτείται τουλάχιστον 1 εκατομμύριο υπογραφές από τουλάχιστον 7 από τις 28 χώρες της ΕΕ ⁽¹⁾.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, παραμένουν δυνατές πρωτοβουλίες εκ μέρους των χωρών της ΕΕ.

⁽¹⁾ Το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και γίνεται τρίτη χώρα (χώρα εκτός ΕΕ) από την 1η Φεβρουαρίου 2020.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αναφέρονται σε μια σειρά δικαιωμάτων που παραχωρούνται σε συγγραφείς και ερμηνευτές, παραγωγούς και ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, τα οποία είναι κυρίως:

- **Οικονομικά δικαιώματα**, τα οποία δίνουν στους κατόχους τους τη δυνατότητα να ελέγχουν τον τρόπο χρήσης του έργου και του λοιπού προστατευόμενου υλικού τους, καθώς και να αμείβονται για αυτά. Τα συγκεκριμένα δικαιώματα εξουσιοδοτούν ή απαγορεύουν τη δημιουργία ή διανομή αντιγράφων, καθώς και τη γνωστοποίηση στο κοινό, ενώ είναι εναρμονισμένα σε όλη την ΕΕ.
- **Ηθικά δικαιώματα**, τα οποία περιλαμβάνουν το δικαίωμα διεκδίκησης της πατρότητας ενός έργου και το δικαίωμα υποβολής ένστασης έναντι οποιασδήποτε ενέργειας που υποβαθμίζει το έργο. Τα εν λόγω δικαιώματα δεν είναι εναρμονισμένα σε όλη την ΕΕ.

Η νομοθεσία περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ αποτελείται από μια σειρά οδηγιών και κανονισμών, που εναρμονίζουν ουσιώδη δικαιώματα τα οποία εγγυώνται την απαραίτητη προστασία για την ενθάρρυνση της δημιουργικότητας και την προώθηση των επενδύσεων στον τομέα. Ο στόχος είναι να προαχθεί η πολιτιστική πολυμορφία και να βελτιωθεί η πρόσβαση των πελατών και των επιχειρήσεων σε ψηφιακό περιεχόμενο και υπηρεσίες σε όλη την Ευρώπη. Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας χρησιμοποιεί, ως κύριο μηχανισμό της, τη χορήγηση άδειας η οποία, ως επί το πλείστον, χορηγείται απευθείας από τον κάτοχο των δικαιωμάτων ή τον οργανισμό διαχείρισης των δικαιωμάτων.

Οι ενέργειες της ΕΕ έχουν ως αποτέλεσμα την πιο εναρμονισμένη προστασία των κατόχων δικαιωμάτων, το χαμηλότερο κόστος και τις ευρύτερες δυνατότητες επιλογής για τους χρήστες του περιεχομένου, ιδίως μέσω:

- ενός Ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα
- της ενθάρρυνσης του διαλόγου για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα σχετικά ζητήματα και
- της ανάληψης ηγετικού ρόλου στις διαπραγματεύσεις και τις συζητήσεις διεθνούς επιπέδου σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν αλλάξει ριζικά τον χώρο των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς θεωρείται ότι 33 τομείς της οικονομίας στην ΕΕ είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας προσφέροντας πάνω από 7 εκατομμύρια θέσεις εργασίας ή το 3% της απασχόλησης στην ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Δικαστήριο

Το Δικαστήριο μαζί με το Γενικό Δικαστήριο συνθέτει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στόχος του οποίου είναι να εξασφαλίζει την ομοιόμορφη ερμηνεία της νομοθεσίας της ΕΕ και τον σεβασμό του δικαίου εκ μέρους των χωρών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Το Δικαστήριο είναι υπεύθυνο για την εκδίκαση:

- αιτήσεων για την έκδοση προδικαστικής απόφασης από τα εθνικά δικαστήρια για την ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

- προσφυγών από μια χώρα της ΕΕ ή την Επιτροπή κατά χώρας της ΕΕ για παράβαση του δικαίου της ΕΕ·
- ορισμένων προσφυγών από χώρα της ΕΕ για την ακύρωση μέτρου που έχει εγκριθεί από θεσμικό όργανο της ΕΕ·
- προσφυγών κατά θεσμικού οργάνου της ΕΕ για παράλειψη·
- αναιρέσεων για νομικά ζητήματα κατά των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου.

Το Δικαστήριο απαρτίζεται από 27 δικαστές (έναν από κάθε χώρα της ΕΕ) και 11 γενικούς εισαγγελείς, οι οποίοι διατυπώνουν νομική γνώμη για τις υποθέσεις που υποβάλλονται ενώπιον του Δικαστηρίου. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις χώρες της ΕΕ για 6 έτη.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης (νυν Γενικό Δικαστήριο)

Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ασχολείται με διαφορές που εγείρονται στη δημόσια διοίκηση της ΕΕ. Στο παρελθόν, την αρμοδιότητα αυτή ασκούσε το Δικαστήριο και στη συνέχεια το Πρωτοδικείο μετά την ίδρυσή του το 1989 (νυν Γενικό Δικαστήριο). Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης μαζί με το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο συνθέτουν το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δυνάμει του άρθρου 270 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το Δικαστήριο Δημοσίας Διοίκησης διευθετεί διαφορές ανάμεσα στην ΕΕ και τους υπαλλήλους της. Αυτές οι διαφορές μπορεί να αφορούν αμοιβές, πρόσληψη, προαγωγή καθώς και δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης σχετικά με ασθένεια, γήρας και οικογενειακά επιδόματα.

Κατά των αποφάσεων που εκδίδει το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης μπορεί να ασκηθεί, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, αναιρέση περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα. Επίσης, κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου επί της αναιρέσεως μπορεί να ζητηθεί επανεξέταση από το Δικαστήριο, εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις.

Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποτελείται από 7 δικαστές που διορίζονται από το Συμβούλιο για εξαετή θητεία.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)

Από την ίδρυσή του, το 1952, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως αποστολή να εξασφαλίζει "την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή" των Συνθηκών.

Στο πλαίσιο της αποστολής αυτής το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- φροντίζει για την εκ μέρους των κρατών μελών τήρηση των απορρεουσών από τις Συνθήκες υποχρεώσεών τους,
- ερμηνεύει το δίκαιο της Ένωσης κατόπιν υποβολής αιτήσεως εκ μέρους των εθνικών δικαστών.

Με τον τρόπο αυτό αποτελεί τη δικαστική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και φροντίζει, σε συνεργασία με τα δικαστήρια των κρατών μελών, για την ομοιόμορφη εφαρμογή και ερμηνεία του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας ενίσχυσε το πεδίο των αρμοδιοτήτων του. Το ΔΕΕ περιλαμβάνει δύο δικαιοδοτικά όργανα: το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο (συσταθέν το 1988). Το

Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, συσταθέν το 2004, καταργήθηκε από 1ης Σεπτεμβρίου 2016, μετά τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων του στο Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της δικαιοδοτικής δομής της Ένωσης.

- Το **Δικαστήριο**: εξακολουθεί να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις, να εκδικάζει αγωγές των χωρών της ΕΕ κατά των θεσμικών οργάνων της και να εξετάζει προσφυγές από το Γενικό Δικαστήριο. Επίσης, πλέον εκδίδει αποφάσεις στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, και αποφαινεται για ζητήματα αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και για θέματα που αφορούν τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
- Το **Γενικό Δικαστήριο**: το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να εκδικάζει αγωγές πολιτών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, χωρών της ΕΕ κατά των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Επίσης, αποφασίζει για θέματα εργασιακών σχέσεων μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των υπαλλήλων τους.

Δεδομένου ότι κάθε κράτος μέλος έχει τη δική του γλώσσα και το δικό του νομικό σύστημα, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ένα πολύγλωσσο κοινοτικό όργανο. Αντίστοιχο γλωσσικό καθεστώς δεν υφίσταται σε κανένα άλλο δικαστήριο στον κόσμο, διότι καθεμία από τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης μπορεί να είναι γλώσσα διαδικασίας. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο υποχρεούται απαρέγκλιτα να είναι πολύγλωσσο λόγω της ανάγκης επικοινωνίας με τους διαδίκους στη γλώσσα της διαδικασίας και της εξασφάλισης της διαδόσεως της νομολογίας του στο σύνολο των κρατών μελών.

Μέλη του δικαστηρίου είναι ένας (1) δικαστής από κάθε χώρα της ΕΕ, συν ένδεκα (11) γενικοί εισαγγελείς. Στο Γενικό Δικαστήριο συμμετέχουν δύο (2) δικαστές από κάθε χώρα της ΕΕ.

Έχει έδρα στο Λουξεμβούργο.

Πηγή: α) https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/el/

β) <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις

Σε έναν πραγματικό ευρωπαϊκό χώρο δικαιοσύνης, ιδιώτες και επιχειρήσεις πρέπει να είναι ελεύθεροι να ασκήσουν πλήρως τα δικαιώματά τους. Ο πρωταρχικός στόχος της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις είναι η καθιέρωση στενότερης συνεργασίας μεταξύ των αρχών των χωρών της ΕΕ ώστε να εξαλειφθεί κάθε εμπόδιο που δημιουργείται λόγω ασυμφωνιών μεταξύ των διάφορων δικαιοδοτικών και διοικητικών συστημάτων (αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων, πρόσβαση στη δικαιοσύνη και εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών).

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ (ΣΕΕ) ενέταξε τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις στον τίτλο VI το 1993. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ μετέφερε τον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις στον τίτλο IV της Συνθήκης ΕΚ (νέο άρθρο 65). Δηλαδή «κοινοτικοποίησε» τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις και τη συμπεριέλαβε στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ).

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε (Οκτώβριος 1999) ανήγαγε την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε πραγματικό ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας τόσο σε αστικές όσο και σε ποινικές υποθέσεις στο πλαίσιο της ΕΕ.

Με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας τον Δεκέμβριο του 2009, η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις μετακινήθηκε στον τίτλο V της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μαζί με όλες τις άλλες πτυχές του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Έκτοτε, οι αποφάσεις σε αυτό το πεδίο λαμβάνονται σύμφωνα με τη συνθήκη νομοθετική διαδικασία, εκτός από τα θέματα που αφορούν το οικογενειακό δίκαιο.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Όπως ορίζεται στον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών [Οδηγία (ΕΕ) [2018/1972](#)] με τον όρο «δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών» εννοούνται τα συστήματα μετάδοσης είτε βασίζονται σε χωρητικότητα μόνιμων υποδομών ή κεντρικής διαχείρισης είτε όχι, και, κατά περίπτωση, ο εξοπλισμός μεταγωγής ή δρομολόγησης και οι λοιποί πόροι.

Ο όρος δύναται να καλύψει μη ενεργά στοιχεία δικτύου, που επιτρέπουν τη μεταφορά σημάτων μέσω καλωδίου, ραδιοσημάτων, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου, περιλαμβανομένων των δορυφορικών δικτύων, των σταθερών (μεταγωγής δεδομένων μέσω κυκλωμάτων και πακέτου μεταγωγής, περιλαμβανομένου του διαδικτύου) και κινητών δικτύων, των συστημάτων ηλεκτρικών καλωδίων, εφόσον χρησιμοποιούνται για τη μετάδοση σημάτων, των δικτύων που χρησιμοποιούνται για ραδιοηλεκτρονικές εκπομπές, καθώς και των δικτύων καλωδιακής τηλεόρασης, ασχέτως του τύπου των μεταφερόμενων πληροφοριών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Δίκτυο INFORM EU

Το INFORM EU είναι ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο υπαλλήλων επικοινωνίας που είναι υπεύθυνοι για την επικοινωνία των επενδύσεων της ΕΕ και των κρατών μελών υπό επιμερισμένη διαχείριση που καλύπτει τα ακόλουθα κονδύλια της ΕΕ:

- Περιφερειακή πολιτική: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (JTF) και Ταμείο Συνοχής (ΤΣ).
- Κοινωνική πολιτική: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+);
- Εσωτερικές Υποθέσεις: Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF), Μέσο Διαχείρισης Συνόρων και Θεωρήσεων (BMVI) και Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ISF).
- Θαλάσσιες Υποθέσεις: Ευρωπαϊκό Ταμείο Ναυτιλίας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (EMFAF).

Επιπλέον, το δίκτυο INFORM EU καλύπτει τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility), ένα προσωρινό μέσο για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες της πανδημίας COVID-19 και να οικοδομήσουν μια πιο βιώσιμη και ανθεκτική Ευρώπη.

Ο απώτερος σκοπός του δικτύου είναι να ενισχύσει την τεχνογνωσία των κρατών μελών και των περιφερειών στον τομέα της επικοινωνίας, της προβολής και της διαφάνειας της ΕΕ, δημιουργώντας παράλληλα μια πλατφόρμα συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των προγραμμάτων της ΕΕ υπό κοινή διαχείριση.

Στόχος του είναι να ενισχύσει την προβολή της δράσης της ΕΕ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο μέσω:

- ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών στην εφαρμογή μέτρων ενημέρωσης και επικοινωνίας
- συντονισμού των επικοινωνιακών δραστηριοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής
- αξιολόγησης και συζήτησης στρατηγικών για την αύξηση της εμβέλειας και του αντίκτυπου των επικοινωνιακών δραστηριοτήτων.

Το δίκτυο INFORM EU είναι η ομπρέλα για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην επικοινωνία των προγραμμάτων της ΕΕ υπό κοινή διαχείριση. Το έργο του δικτύου INFORM

ΕΥ υποστηρίζεται από επίσημη ομάδα εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει του νέου Κανονισμού Κοινών Διατάξεων.

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής και Αστικής Πολιτικής (DG REGIO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συντονίζει το δίκτυο INFORM EU σε συνεργασία με τις Γενικές Διευθύνσεις Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης (DG EMPL), Θαλάσσιων Υποθέσεων και Αλιείας (DG MARE) και Μετανάστευση και Εσωτερικές Υποθέσεις (DG HOME). Με επικεφαλής τη DG REGIO, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετέχει και συμβάλλει σε συναντήσεις επικοινωνίας που διοργανώνονται σε εθνικό επίπεδο και βοηθά τα μέλη του δικτύου INFORM να ερμηνεύουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την πληροφόρηση και την επικοινωνία.

Η συμμετοχή στο δίκτυο INFORM είναι ανοιχτή σε στελέχη επικοινωνίας που εργάζονται σε θέματα πληροφόρησης και δημοσιότητας σε Διαχειριστικές Αρχή ή Κοινές Τεχνικές Γραμματείες (προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας).

Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/inform-network_en

δομή επείγουσας φιλοξενίας

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως ξενώνας ή άλλος (κατάλληλος) χώρος ομαδικής φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων στην ηπειρωτική Ελλάδα που χρησιμεύει ως χώρος άμεσης στέγασης για ασυνόδευτους ανηλικούς που βρέθηκαν άστεγοι ή σε επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης, μόλις καταχωριστούν από την Αστυνομία ή την Υπηρεσία Ασύλου.

Στις ανωτέρω δομές παρέχεται ολοκληρωμένη προστασία (στέγαση, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, εκπροσώπηση) και θα τεθεί σε εφαρμογή ένα πλαίσιο αξιολόγησης των αναγκών, των δυνατοτήτων, των επιθυμιών και του βέλτιστου συμφέροντος τους, για τον στρατηγικό σχεδιασμό των επόμενων βημάτων τους και συνεπώς τη διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης και γενικότερα της πορείας των ανηλίκων.

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων

δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως κάθε χώρος που χρησιμοποιείται για την ομαδική φιλοξενία ασυνόδευτων ανηλίκων, είναι κατάλληλα διαμορφωμένος, και λειτουργεί υπό τη διαχείριση δημόσιων ή ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών φορέων ή διεθνών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των εποπτευόμενων διαμερισμάτων.

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων

δράση

Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη διαχειριστική αρχή μέσω της Αναλυτικής πρόσκλησης και των συνοδευτικών εντύπων αυτής βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.

δράση για το κλίμα

Η δράση για το κλίμα αναφέρεται στις προσπάθειες που καταβάλλονται για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος και των επιπτώσεών της. Οι προσπάθειες αυτές περιλαμβάνουν μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (**μετριασμός της κλιματικής αλλαγής**) ή/και ανάληψη δράσεων προετοιμασίας και προσαρμογής τόσο στις τρέχουσες συνέπειες της αλλαγής του κλίματος όσο και στις διαφαινόμενες επιπτώσεις της μελλοντικά (**προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή**).

Από τη δεκαετία του '90, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) βρίσκεται στο προσκήνιο διεθνών διαπραγματεύσεων σε θέματα που αφορούν την κλιματική αλλαγή και έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο τόσο στην ανάπτυξη της σύμβασης-πλαίσου των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος όσο και στις διαπραγματεύσεις για το πρωτόκολλο του Κιότο και τη συμφωνία του Παρισιού.

Προκειμένου να μην αποκτήσει η κλιματική αλλαγή επικίνδυνη διάσταση, η διεθνής κοινότητα έχει συμφωνήσει ότι πρέπει να περιοριστεί η παγκόσμια θέρμανση κατά λιγότερο από 2 °C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα και να επιδιώκει τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1.5 °C. Η ΕΕ καταβάλλει έντονες προσπάθειες προκειμένου να μειώσει τις εκπομπές της και να ωθήσει κι άλλους μεγάλους ρυπαίνοντες να αναλάβουν δράση.

Η Επιτροπή έχει καταρτίσει σχέδιο για περαιτέρω μείωση των εκπομπών κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030. Η ΕΕ επιδιώκει να γίνει κλιματικά ουδέτερη έως το 2050.

Η δράση για το κλίμα, και ιδίως ο περιορισμός των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, αποτελεί βασικό στοιχείο της ευρωπαϊκής πράσινης συμφωνίας. Στις πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν στα πλαίσια της πράσινης συμφωνίας περιλαμβάνονται:

- ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα που σκοπό έχει να κατοχυρωθεί στο δίκαιο της ΕΕ ο στόχος της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050·
- ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα που έχει ως στόχο να κινητοποιήσει τους πολίτες και όλες τις κοινωνικές ομάδες να δραστηριοποιηθούν για το κλίμα·
- σχέδιο κλιματικών στόχων για το 2030 που αποσκοπεί στην περαιτέρω μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030·
- στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή που επιδιώκει τη δημιουργία μιας ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή κοινωνίας στην Ευρώπη έως το 2050 – μιας κοινωνίας έτοιμης να αντιμετωπίσει τις αναπόφευκτες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

δυναμικό θέρμανσης του πλανήτη Global Warming Potential (GWP)

Ορίζει τον αντίκτυπο που θα έχει ένα αέριο του θερμοκηπίου στη θέρμανση του πλανήτη στη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αντίκτυπο του διοξειδίου του άνθρακα.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

δυναμικό σύστημα αγορών

Είναι μια καθ' ολοκληρίαν ηλεκτρονική διαδικασία για αγορές τρέχουσας χρήσης, της οποίας τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής και είναι περιορισμένη χρονικά και ανοικτή καθ' όλη τη διάρκειά της σε κάθε οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια επιλογής και έχει υποβάλει ενδεικτική προσφορά σύμφωνη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων. Η λειτουργία του δημιουργία Δυναμικού Συστήματος Αγορών (ΔΣΑ) περιγράφεται στο άρθρο 33 του Ν. 4412/2016. Το 2017 η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση με τίτλο «Να γίνουν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών αποτελεσματικές μέσα στην Ευρώπη και για την Ευρώπη». Η ανακοίνωση πραγματευόταν έξι στρατηγικές προτεραιότητες και τους υποκείμενους τομείς των δημόσιων συμβάσεων που πρέπει να βελτιωθούν προκειμένου να συμβάλουν στη μετατροπή των δημόσιων συμβάσεων σε ισχυρό εργαλείο. Μεταξύ των προτεραιοτήτων αυτών περιλαμβάνεται η προώθηση της ψηφιοποίησης των δημόσιων προμηθειών. Τα δυναμικά συστήματα αγορών (ΔΣΑ) στηρίζουν και τις έξι στρατηγικές προτεραιότητες. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έχουν ως στόχο, με βάση την πείρα από τη χρήση ΔΣΑ στα κράτη μέλη, να περιγράψουν το νομικό πλαίσιο και να παράσχουν ορισμένες πρακτικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συγκροτηθεί και να χρησιμοποιηθεί ένα ΔΣΑ. Οι κατευθυντήριες γραμμές καλύπτουν επίσης ορισμένα ερωτήματα που ενδέχεται να προκύψουν.

Πηγή: α) ΠΔ 60/2007 Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/EK «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/EK της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005.

β) Ν. 4412/2016 όπως τροποποιημένος ισχύει

δυναμικό σύστημα προμηθειών

Μια εξολοκλήρου ηλεκτρονική διαδικασία για αγορές τρέχουσας χρήσης αντικειμένων που είναι κατά κανόνα διαθέσιμα στην αγορά.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

δυναμικό υπερθέρμανσης του πλανήτη (ΔΥΠ) ενός αερίου

Η συνολική συμβολή στην αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη της εκπομπής μίας μονάδας του εν λόγω αερίου σε σχέση με την εκπομπή μίας μονάδας του αερίου αναφοράς, δηλ. του CO₂, στο οποίο αποδίδεται η τιμή 1.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2013 σχετικά με μηχανισμό παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και άλλων πληροφοριών σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο που αφορούν την αλλαγή του κλίματος και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 280/2004/EK

έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης – έγγραφο της σύμβασης

Ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας, με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης των άρθρων 63 και 293, της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδειγμάτων για την προσκόμιση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το σχέδιο της σύμβασης μετά των Παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές.

Πηγή: Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

εγγύηση

Γραπτή δέσμευση ανάληψης ευθύνης για το σύνολο ή μέρος της οφειλής ή της υποχρέωσης ενός τρίτου ή για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του τρίτου σε περίπτωση γεγονότος που ενεργοποιεί την εγγύηση αυτή, όπως η αθέτηση πληρωμής δανείου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

έγκαιρη προειδοποίηση early warning

Η παροχή έγκαιρης ειδοποίησης και επαρκούς πληροφόρησης, μέσω των αρμόδιων φορέων, που δίνει τη δυνατότητα δρομολόγησης συγκεκριμένων δράσεων για την αποφυγή ή τη μείωση των επιπτώσεων του κινδύνου και την προετοιμασία για αποτελεσματική αντιμετώπιση.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Εγκατάσταση Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης (ΕΜΑΚ)

Εγκατάσταση επεξεργασίας και αξιοποίησης αστικών στερεών αποβλήτων όπου μέσω μηχανικού διαχωρισμού (μηχανική ανακύκλωση) και αερόβιας βιολογικής επεξεργασίας (κομποστοποίηση) λαμβάνει χώρα η ανάκτηση ανακυκλώσιμων υλικών (ξεχωριστά ρεύματα υλικών ή μορφή RDF) καθώς και η περαιτέρω επεξεργασία των βιοαποδομησίμων κλασμάτων με τη μορφή εδαφοβελτιωτικού (compost). Τα κλάσματα αποβλήτων που ανακτώνται είναι κυρίως: βιοαποδομήσιμα, χαρτί, πλαστικό, μίγμα χαρτιού και πλαστικού, σιδηρούχα μέταλλα, αλουμίνιο, τα δε συνηθέστερα τελικά προϊόντα που προκύπτουν είναι compost (εδαφοβελτιωτικό), μίγμα χαρτιού - πλαστικού (RDF), σιδηρούχα μέταλλα, αλουμίνιο.

εγκεκριμένος χώρος ή εγκατάσταση διάθεσης ή ανάκτησης στερεών αποβλήτων

Κάθε χώρος ή εγκατάσταση, με την κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, στον οποίο διενεργείται η διάθεση ή η ανάκτηση των στερεών αποβλήτων, δυνάμει σχετικής άδειας.

Πηγή: Άρθρο 2 της ΚΥΑ 50910/03 «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης»

εγχειρίδιο διαδικασιών ΣΔΕ

Έγγραφο που εξειδικεύουν τα καθήκοντα και τους κανόνες για τη διαχείριση και υλοποίηση των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ, όπως προκύπτουν από το εφαρμοστέο δίκαιο. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν τις γραπτές διαδικασίες με τις αρμοδιότητες και τις ενέργειες που πρέπει να ακολουθούνται, καθώς και τυποποιημένα έντυπα, οδηγούς, οδηγίες και εγκυκλίους για την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του/ων Συστήματος/Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η εφαρμογή του/των Εγχειριδίου/ων Διαδικασιών ΣΔΕ είναι υποχρεωτική από τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και την υλοποίηση των Προγραμμάτων και του [ΣΣ ΚΑΠ](#).

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α/21.03.2022

Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΜ)

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης τα κράτη μέλη καταρτίζουν, μαζί με τις αρμόδιες τοπικές και περιφερειακές αρχές των οικείων εδαφών, ένα ή περισσότερα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης που καλύπτουν ένα ή περισσότερα επηρεαζόμενα εδάφη τα οποία αντιστοιχούν στις περιφέρειες επιπέδου NUTS 3, ή σε τμήματα αυτών, σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρουσιάζεται στο παράρτημα II του ίδιου κανονισμού. Τα εν λόγω εδάφη είναι τα θιγόμενα περισσότερο, με βάση τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις που απορρέουν από τη μετάβαση, ιδίως με βάση την αναμενόμενη προσαρμογή των εργαζομένων ή τις αναμενόμενες απώλειες θέσεων εργασίας στην παραγωγή και χρήση ορυκτών καυσίμων και τις ανάγκες μετασχηματισμού των παραγωγικών διεργασιών βιομηχανικών εγκαταστάσεων με τη μεγαλύτερη ένταση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης

Εθνικά κοινοβούλια και διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ

Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) έλαβαν ορισμένα νέα δικαιώματα και εξουσίες.

Το άρθρο [12](#) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και το πρωτόκολλο [αριθ. 1](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) παρέχει στα εθνικά κοινοβούλια το **δικαίωμα να ενημερώνονται απευθείας** από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ για νομοθετικά προγράμματα, συμβουλευτικά έγγραφα, πρακτικά του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.λπ. πέρα από τις νομοθετικές πράξεις της ΕΕ.

Το άρθρο [5](#) της ΣΕΕ και το πρωτόκολλο [αριθ. 2](#) της ΣΛΕΕ τους παρέχουν το **δικαίωμα ένστασης κατά των προτάσεων της ΕΕ** βάσει της αρχής της **επικουρικότητας**. Όταν τα εθνικά κοινοβούλια θεωρούν ότι οι νομοθετικές πράξεις που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν συμμορφώνονται με την αρχή της επικουρικότητας, έχουν το δικαίωμα να αποστείλουν **αιτιολογημένη γνώμη** στην Επιτροπή εντός **8 εβδομάδων** από τη διαβίβαση του σχεδίου σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Το εθνικό κοινοβούλιο κάθε κράτους μέλους διαθέτει δύο ψήφους. Εάν η Επιτροπή λάβει αιτιολογημένες γνώμες που αντιπροσωπεύουν **τουλάχιστον το ένα τρίτο των ψήφων** που κατανέμονται στα εθνικά κοινοβούλια (ή το ένα τέταρτο στην περίπτωση προτάσεων στον **τομέα της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της ασφάλειας**), απαιτείται να επανεξετάσει την πρότασή της και να αποφασίσει εάν θα τη διατηρήσει, θα την τροποποιήσει ή θα την αποσύρει. Στη συνέχεια, πρέπει να αιτιολογήσει την απόφασή της για κάτι τέτοιο. Αυτό το σύστημα είναι γνωστό ως διαδικασία **κίτρινης κάρτας**.

Όταν η Επιτροπή λαμβάνει **αιτιολογημένες γνώμες που αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία** των ψήφων του εθνικού κοινοβουλίου και η πρόταση εμπίπτει στη **συνήθη νομοθετική διαδικασία**, η Επιτροπή πρέπει να επανεξετάσει την πρότασή της και να αποφασίσει εάν θα τη διατηρήσει, θα την τροποποιήσει ή θα την αποσύρει. Όταν αποφασίσει να τη διατηρήσει, πρέπει να αιτιολογήσει την απόφασή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, εξηγώντας γιατί η πρόταση είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας. Είναι η λεγόμενη διαδικασία της **πορτοκαλί κάρτας**. Όταν η πλειοψηφία των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή το 55% των μελών του Συμβουλίου θεωρεί ότι μια πρόταση δεν συμμορφώνεται με την αρχή της επικουρικότητας, η πρόταση απορρίπτεται.

Σύμφωνα με το άρθρο [70](#) της ΣΛΕΕ, τα εθνικά κοινοβούλια πρέπει να τηρούνται ενήμερα για το σύστημα αξιολόγησης της εφαρμογής της πολιτικής των κρατών μελών στον **χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης**. Τα άρθρα [85](#) και [88](#) της ΣΛΕΕ επιτρέπουν τον **έλεγχο** των δραστηριοτήτων του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου.

Οι συνθήκες επιτρέπουν τη χρήση γενικών και ειδικών **μεταβατικών ρητρών** που καθιστούν δυνατή τη μετάβαση από την ομοφωνία στην ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο ή από την ειδική νομοθετική διαδικασία στη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το άρθρο [81](#) της ΣΛΕΕ. Οι προτάσεις για την εν λόγω μετάβαση πρέπει να κοινοποιούνται στα εθνικά κοινοβούλια, τα οποία μπορούν να αντιταχθούν στην πρόταση εντός 6 μηνών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Εθνικές Αρχές Αγορών

Ως «εθνικές κεντρικές αρχές αγορών» (ΕΚΑΑ) – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοούνται οι Κεντρικές Αρχές Αγορών (ΚΑΑ) οι οποίες, πέραν των αρμοδιοτήτων τους, είναι επιπλέον αρμόδιες για τον εθνικό σχεδιασμό, προγραμματισμό, καθώς και συντονισμό κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών όλων των λοιπών Κεντρικών Αρχών Αγορών (ΚΑΑ).

Πηγή: Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Εθνική Αρχή Συντονισμού

Υπηρεσία του Ν. 4914/2022 που υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (η ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με το ΠΔ 77/27.06.2023 – ΦΕΚ 130 τ.Α΄/2023). Αποστολή της ΕΑΣ είναι η άσκηση καθηκόντων συνδέσμου και η παροχή πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η εκπροσώπηση της χώρας συνολικά για το ΕΣΠΑ, ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των Διαχειριστικών Αρχών και των άλλων σχετικών εμπλεκόμενων αρμόδιων αρχών και δομών, η παροχή κατευθύνσεων στους φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση των πράξεων και η προώθηση της εφαρμογής του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου.

Η ΕΑΣ λειτουργεί ως σύνολο των συντονιστικών οργανωτικών δομών που επιτελούν την αποστολή της και οι οποίες δεν εντάσσονται στον οργανισμό του Υπουργείου. Ειδικότερα, η ΕΑΣ αποτελείται από:

- τη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ και
- τη Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ

καθεμία εκ των οποίων επιτελεί συγκεκριμένο στρατηγικό σκοπό και οργανώνεται σε Ειδικές Υπηρεσίες, επιπέδου Διεύθυνσης Υπουργείου.

Πηγή: α) Ν. 4914/2022 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

β) ΠΔ 77/27.06.2023 (ΦΕΚ 130 Α΄/2023)

Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) – Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ

Υπηρεσία του Ν. 4914/2022 που υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ.

Στη Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ υπάγονται οι ακόλουθες υπηρεσίες:

- ΕΥ Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ)
- ΕΥ Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ – ΧΕ)
- ΕΥ Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» (ΤεΒο)

Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) – Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ

Υπηρεσία του Ν.4914/2022 που υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ.

Στη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ υπάγονται οι ακόλουθες υπηρεσίες:

- ΕΥ Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ) – συστάθηκε με το ΦΕΚ 6546 Β'/21-12-2022
- ΕΥ Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ) – συστάθηκε με το ΦΕΚ 6361 Β'/15.12.2022
- ΕΥ Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ) – συστάθηκε με το ΦΕΚ 6682 Β'/23.12.2022

Στη Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ υπάγονται οι ακόλουθες υπηρεσίες:

- ΕΥ Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) – συστάθηκε με το ΦΕΚ 6206 Β'/06.12.2022
- ΕΥ Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ) – συστάθηκε με το ΦΕΚ 6247 Β'/12.12.2022
- ΕΥΔ Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων (ΔΑ ΤεΒο) – συστάθηκε με το ΦΕΚ 6593 Β'/21.12.2022

Εθνική Δαπάνη ή Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη

Η αποτίμηση σε νομισματικές μονάδες του προϊόντος (που προκύπτει ως το άθροισμα των δαπανών για την αγορά των τελικών αγαθών και υπηρεσιών), το οποίο καταναλώνεται κατά τη διάρκεια ενός έτους από συντελεστές παραγωγής που ανήκουν σε μόνιμους κατοίκους της χώρας, ανεξάρτητα από το πού βρίσκονται οι συντελεστές παραγωγής.

Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών National Hazard Mitigation Policy

Σχέδιο ενεργειών που καθορίζει σε εθνικό επίπεδο τους τελικούς και ενδιάμεσους στόχους για τη μείωση της διακινδύνευσης από καταστροφές, καθώς και τους αντίστοιχους δείκτες αξιολόγησης και τα χρονοδιαγράμματα. Περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες, διαδικασίες και τα προγράμματα που αφορούν όλες τις φάσεις του κύκλου καταστροφών και ειδικότερα την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση, αποκατάσταση, καθώς και την ανατροφοδότηση του σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο για τη μείωση του κινδύνου και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ)

Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) που εκπονείται από το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, υποβάλλεται προς παροχή γνώμης στο Εθνικό Συμβούλιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και εγκρίνεται με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η ΕΣΠΚΑ αποτελεί κείμενο στρατηγικού προσανατολισμού με στόχο τη χάραξη κατευθυντήριων γραμμών.

Η ΕΣΠΚΑ καλύπτει χρονική περίοδο δέκα (10) τουλάχιστον ετών. Η ΕΣΠΚΑ αξιολογείται τουλάχιστον ανά πενταετία από το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και αναθεωρείται, εφόσον απαιτείται, έπειτα από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, η οποία παρέχεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήψη του σχετικού αιτήματος.

Η ΕΣΠΚΑ περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- α) ανάλυση στόχων και κατευθυντήριων αρχών της Στρατηγικής, βάσει των διεθνών συμφωνιών και των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πλαίσιο αναφοράς),
- β) εκτίμηση των αναμενόμενων κλιματικών μεταβολών στη χώρα, βάσει διαφορετικών κλιματικών σεναρίων, ανάλυση τρωτότητας οικονομικών τομέων και κοινωνικών δραστηριοτήτων και εκτίμηση των επιπτώσεων των κλιματικών μεταβολών στους διάφορους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας, καθώς και της βιωσιμότητας του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, κυρίως σε εθνικό επίπεδο με παράλληλο, κατ' αρχήν, προσδιορισμό του οικονομικού μεγέθους των εν λόγω επιπτώσεων,
- γ) προσδιορισμό των τομέων προτεραιότητας που χρήζουν μέτρων προσαρμογής για την κλιματική αλλαγή, με βάση την ανάλυση τρωτότητας της περ. β), διερεύνηση και καταγραφή των προτεινόμενων μέτρων και δράσεων για διάφορους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας και τη βιωσιμότητα του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Οι τομείς προτεραιότητας περιλαμβάνουν, κατ' ελάχιστον, την υγεία, τον τουρισμό, τη γεωργία και κτηνοτροφία, τη δασοπονία, την ενέργεια, την ασφάλιση, τις υποδομές και τις μεταφορές, το δομημένο περιβάλλον, την προστασία της βιοποικιλότητας, των οικοσυστημάτων, των υδάτινων πόρων και των παράκτιων ζωνών, καθώς και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- δ) προκαταρκτική εκτίμηση του κόστους προσαρμογής,
- ε) ενσωμάτωση πολιτικών προσαρμογής σε ευρύτερες πολιτικές,
- στ) διεθνή διάσταση της πολιτικής προσαρμογής,
- ζ) προτάσεις για δράσεις ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και έρευνας.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

Εθνική Στρατηγική για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων

Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων, οι δράσεις και τα έργα χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ESF+), το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ISF), το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) και άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την οικονομική ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), δωρεές από κυβερνήσεις ξένων κρατών, ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, διεθνείς οργανισμούς, ιδιωτικές δωρεές και εθνικούς πόρους.

Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης (ΕΠΑ)

Η Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης (ΕΠΑ) αποτελεί ένα ολοκληρωμένο κείμενο στρατηγικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη και υλοποίηση στην Ελλάδα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης την περίοδο 2022-2030, σε συνδυασμό με παθητικές πολιτικές αγοράς εργασίας, με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης και την αντιμετώπιση της ανεργίας, την ενίσχυση των προσόντων, των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού, καθώς και ευρύτερα τη βελτίωση των δεδομένων για την αγορά εργασίας και την απασχόληση.

Η Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης αποτελεί ένα ολιστικό στρατηγικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης στην Ελλάδα, στοχευμένο, αξιόπιστο και με μετρήσιμα αποτελέσματα, βάσει των υφιστάμενων αναγκών και των νέων προκλήσεων που αναδύονται σε εθνικό, τοπικό και διεθνές επίπεδο. Επικαιροποιεί και επεκτείνει το υφιστάμενο Στρατηγικό Πλαίσιο για τον Ανασχεδιασμό των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης (Απρίλιος 2018), ενώ επαναπροσδιορίζει προτεραιότητες ως προς τις παρεμβάσεις που κρίνεται ότι θα έχουν μεγαλύτερη επίδραση σε όρους αύξησης της απασχόλησης και ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού, βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Η Εθνική Στρατηγική για τις ΕΠΑ εξειδικεύει τις εθνικές στρατηγικές κατευθύνσεις για την απασχόληση, και ευρύτερα την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, όπως αυτές αποτυπώνονται στο [Εθνικό Σχέδιο Μεταρρυθμίσεων «Ελλάδα Μπροστά»](#) (Σεπτέμβριος 2021) και στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, που συντάσσεται στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ενσωματώνει τους στόχους και τις κατευθύνσεις του Σχεδίου Ανάκαμψης για την Ελληνική Οικονομία (Έκθεση Επιτροπής Πισσαρίδη, Νοέμβριος 2020), βασίζεται δε στην εφαρμογή των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και της νέας Διακήρυξης του Πόρτο.

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027

Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΓΕΚ) συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας αναπτυξιακής στρατηγικής για τη χώρα που βασίζεται στην έξυπνη εξειδίκευση έχοντας κύριο μοχλό την Έρευνα, την Τεχνολογία και την Καινοτομία. Η στρατηγική αυτή σχεδιάζεται και υλοποιείται παράλληλα τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, μέσα από διεργασίες αλληλεπίδρασης μεταξύ των δύο επιπέδων. Όπως προβλέπεται από το Άρθρο 36 του Ν. 4712/ 2020, η ΓΓΕΚ συνεργάζεται με την Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας και την Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ για την διαμόρφωση της νέας Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης καθώς και για την εκπλήρωση του σχετικού Αναγκαίου Πρόσφορου Όρου που θα απελευθερώσει τα κονδύλια του ΕΣΠΑ για έρευνα και καινοτομία. Η «Ορθή διακυβέρνηση της Στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης» είναι ο μοναδικός αναγκαίος πρόσφορος όρος (δηλ. η απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση των δράσεων) του Στόχου Πολιτικής 1. Ο όρος αυτός αναλύεται στα 7 παρακάτω επί μέρους κριτήρια:

- Επικαιροποιημένη ανάλυση των προκλήσεων που υφίστανται για τη διάδοση της καινοτομίας, περιλαμβανομένης της ψηφιοποίησης
- Ύπαρξη αρμόδιου φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διακυβέρνηση της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
- Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης για τη μέτρηση των επιδόσεων ως προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής
- Αποτελεσματική εφαρμογή της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης
- Αναγκαίες δράσεις για τη βελτίωση των εθνικών ή περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας
- Δράσεις για τη υποστήριξη της βιομηχανικής μετάβασης
- Μέτρα για την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας

Για την προετοιμασία της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, η ΓΓΕΚ προχώρησε στην επανενεργοποίηση των 8 Πλατφορμών Καινοτομίας στους αντίστοιχους τομείς προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση της περιόδου 2014-2020. Συνεχίζοντας τον γόνιμο διάλογο που ξεκίνησε από το 2013 και ακολουθώντας για άλλη μια φορά μια bottom-up προσέγγιση, η ΓΓΕΚ προχωρά στον σχεδιασμό της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2021-2027.

Οι τομείς προτεραιότητας που έχουν αναδειχθεί για την περίοδο 2021-2027 είναι οι ακόλουθοι:

- Αγροδιατροφική αλυσίδα
- Αειφόρος Ενέργεια
- Βιοεπιστήμες, Υγεία, Φάρμακα
- Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα
- Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία
- Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργικές Βιομηχανίες
- Υλικά, Κατασκευές και Βιομηχανία
- Ψηφιακές Τεχνολογίες

Πηγή: <https://gsri.gov.gr/ethniki-stratigiki-exypnis-exeidikefsis-2021-2027/>

Εθνική Στρατηγική κατά της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις του ΕΣΠΑ

Η αντιμετώπιση της απάτης, γενικά, αλλά και στο ειδικότερο πλαίσιο της διαχείρισης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, αποτελεί ζήτημα κρίσιμης σημασίας για τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ (ΓΓΔΕ – ΕΣΠΑ).

Το θέμα έχει συμπεριληφθεί στις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού της ΕΕ 1303/2013 για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Στο άρθρο 72 «Γενικές αρχές των ΣΔΕ» περιλαμβάνεται διάταξη για την πρόληψη, ανίχνευση και διόρθωση παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένης της απάτης. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 125 «Καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής», οι Διαχειριστικές Αρχές οφείλουν να θέσουν σε εφαρμογή αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης, λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους.

Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ έχει εκπονήσει Εθνική Στρατηγική κατά της Απάτης στις Διαρθρωτικές Δράσεις, η οποία και έχει υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

Η Εθνική αυτή Στρατηγική βασίζεται στους άξονες Πρόληψη – Ανίχνευση – Απόκριση – Συνεχής Βελτίωση και περιλαμβάνει τους ακόλουθους στόχους:

- προώθηση και καθιέρωση ηθικής κουλτούρας
- αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών
- αποτελεσματική συνεργασία με τους αρμόδιους εξωτερικούς φορείς
- ενίσχυση της διαφάνειας
- ενίσχυση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) της ΠΠ 2014-2020.

Η Στρατηγική εξειδικεύεται με συγκεκριμένες ενέργειες ανά στόχο, που περιλαμβάνονται σε ένα Σχέδιο Δράσης.

Στο πλαίσιο αυτού του Σχεδίου Δράσης, έχει διαμορφωθεί η **Δήλωση Πολιτικής κατά της Απάτης στις Διαρθρωτικές Δράσεις** της ΓΓΔΕ-ΕΣΠΑ που υπογραμμίζει τη μηδενική ανοχή σε φαινόμενα απάτης και θέτει τη βάση για τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν.

Επίσης, το ηλεκτρονικό φυλλάδιο [Η Πρόληψη της Απάτης στις Διαρθρωτικές Δράσεις](#) το οποίο, ως επικοινωνιακό εργαλείο, θα συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση του προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών και των Δικαιούχων του ΕΣΠΑ, αλλά και στο να μεταδοθεί ευρέως το μήνυμα κατά της απάτης.

Πηγή: <https://www.espa.gr/el/Pages/staticAntiFraudPolicy.aspx>

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) **National Confederation of Persons with Disabilities (E.S.A.meA)**

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) είναι ο τρίτοβάθμιος κοινωνικοσυνδικαλιστικός φορέας του αναπηρικού κινήματος στην Ελλάδα και αποτελεί την οργάνωση εκπροσώπησης των Ατόμων με Αναπηρία στην ελληνική πολιτεία και κοινωνία. Από την ίδρυσή της, το 1989, έως σήμερα, αγωνίζεται για την προώθηση πολιτικών που συμβάλλουν στην πλήρη συμμετοχή όλων των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας.

Ιστότοπος: <http://www.esamea.gr/>

Πηγή: <https://www.facebook.com/ESAmegr/?locale=eLGR>

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.)

Η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ) είναι η εκπαιδευτική μονάδα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης που έχει ως αποστολή την εκπαίδευση ενός σώματος εξειδικευμένων επιτελικών στελεχών, με άρτια επαγγελματική κατάρτιση και σύγχρονη διοικητική αντίληψη, για τη στελέχωση της κεντρικής διοίκησης, της κρατικής περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Πηγή: <https://www.ekdd.gr/i-sxoli-esdda/προφιλ-εσδα/>

Εθνική Χωρική Στρατηγική

Στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη και οργάνωση του εθνικού χώρου, που αναφέρεται στον χερσαίο και θαλάσσιο χώρο. Η Εθνική Χωρική Στρατηγική αποτελεί κείμενο βασικών αρχών πολιτικής για την ανάπτυξη και τον σχεδιασμό του χώρου, καθώς και για τον συντονισμό των διαφόρων πολιτικών με χωρικές συνέπειες. Περιλαμβάνει ενδεικτικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης, τους βασικούς άξονες, καθώς και τους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους χωρικής ανάπτυξης στο επίπεδο της Γενικής Κυβέρνησης και των επιμέρους φορέων της. Ενσωματώνει, επίσης, την εθνική θαλάσσια χωρική στρατηγική και προτείνει τις υποδιαιρέσεις του θαλάσσιου χώρου.

Η Εθνική Χωρική Στρατηγική δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα. Αποτελεί ενδεικτική βάση για τους μακροχρόνιους στόχους του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και άλλων πολιτικών με χωρικές συνέπειες και για τον συντονισμό των χωροταξικών πλαισίων, των επιμέρους επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων του Κράτους, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α΄ και Β΄ βαθμού και των δημόσιων νομικών προσώπων, καθώς και πλαισίων, σχεδίων και προγραμμάτων που έχουν σημαντικές συνέπειες στην ανάπτυξη και συνοχή του εθνικού χώρου.

Η Εθνική Χωρική Στρατηγική καταρτίζεται υπό την ευθύνη και εποπτεία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο ύστερα από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας. Η Εθνική Χωρική Στρατηγική μετά την έγκρισή της ανακοινώνεται στη Βουλή.

Για την κατάρτιση της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής λαμβάνονται υπόψη τα προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της παρ. 8 του άρθρου 79 του Συντάγματος, το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, το πλαίσιο δημοσιονομικής στρατηγικής και το εθνικό πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, οι διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές για την προστασία του

περιβάλλοντος, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά προγράμματα εθνικής ή διαπεριφερειακής κλίμακας που επηρεάζουν σημαντικά τη διάρθρωση και ανάπτυξη του εθνικού χώρου.

Οι αρχές της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση των Ειδικών και Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων και των Θαλάσσιων Χωροταξικών Πλαισίων.

Πηγή: Ν.4447/2016 όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 3 του Ν.4759/2020

Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο

Στο πλαίσιο της στήριξης και της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την Αγροτική Ανάπτυξη, έχουν συσταθεί και λειτουργούν σε όλα τα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα, προκειμένου μέσω της δικτύωσης να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα για τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης, που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Σε εθνικό επίπεδο, έχει δημιουργηθεί το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ) το οποίο αποτελεί διάδοχο σχήμα του ΕΑΔ της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και συνεχίζει να υποστηρίζει το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του. Τα μέλη του προέρχονται από όλους τους άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους με θέματα αγροτικής ανάπτυξης. Αρμόδια Μονάδα για την υποστήριξη του ΕΑΔ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 είναι η Μονάδα Δικτύωσης και Δημοσιότητας η οποία υπάγεται στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑΑ 2014-2020.

Πηγή: <https://ead.gr/>

Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ) National Infrastructures for Research and Technology (GRNET)

Το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ Α.Ε. – GRNET), φορέας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, είναι ένας από τους μεγαλύτερους δημόσιους τεχνολογικούς φορείς της χώρας και λειτουργεί από το 1998. Παρέχει προηγμένες υποδομές και υπηρεσίες δικτύου, υπολογιστικού νέφους και πληροφορικής σε ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, σε φορείς της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων και σε φορείς του δημόσιου, ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Εξυπηρετεί σε καθημερινή βάση εκατοντάδες χιλιάδες χρήστες στους στρατηγικούς τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, της Εκπαίδευσης, της Έρευνας, της Υγείας και του Πολιτισμού. Αποτελεί σύμβουλο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε θέματα σχεδιασμού και αναβάθμισης προηγμένων πληροφοριακών συστημάτων. Συνδράμει στην προώθηση και υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με εμπειριστατωμένες αναλύσεις, τεχνολογικές μελέτες, πρότυπες λύσεις και ειδική τεχνογνωσία σχεδιάζει και αναπτύσσει προηγμένα πληροφοριακά συστήματα και υποδομές για την επίτευξη του Ψηφιακού Μετασχηματισμού της χώρας.

Έχει κεντρικό ρόλο συντονιστή όλων των ψηφιακών υποδομών για την Παιδεία και την Έρευνα. Συμβουλεύει και υποστηρίζει την Πολιτεία, με τον σχεδιασμό προηγμένων πληροφοριακών συστημάτων και υποδομών, τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη συντήρηση προηγμένων υπολογιστικών & δικτυακών υποδομών και υπηρεσιών, το πανελλήνιο δίκτυο οπτικών ινών, κέντρα δεδομένων, υπολογιστικό σύστημα υψηλών επιδόσεων (HPC-ARIS), λειτουργία του Εθνικού Κέντρου Ικανοτήτων -EuroCC-Greece HPC Hub, την λειτουργία, ανάπτυξη και προώθηση της Εθνικής Ακαδημίας Ψηφιακών Ικανοτήτων, συντονισμός του έργου 'Κόμβος Καινοτομίας για την Ψηφιακή Διακυβέρνηση' (DigiGov InnoHub), με στόχο την

ένταξη του στους Ευρωπαϊκούς Κόμβους Ψηφιακής Καινοτομίας υποστηρίζοντας την καινοτομία σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, συντονισμός και συμμετοχή σε έργα Ανοικτής Επιστήμης και συμμετοχή στην διαμόρφωση εθνικής στρατηγικής για την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Διεξάγει τεχνολογική Έρευνα και ανάπτυξη σε θέματα τηλεπικοινωνιακών δικτύων και υπολογιστικών υπηρεσιών. Υλοποιεί και διαχειρίζεται Εθνικά, Ευρωπαϊκά και Διεθνή Έργα. Παρέχει διεθνή δια-συνδεσιμότητα μέσω του πανευρωπαϊκού δικτύου GÉANT, και είναι το Εθνικό Δίκτυο για την Έρευνα και την Τεχνολογία (National Research and Education Network – NREN).

Διαχειρίζεται το Greek Internet Exchange (GR-IX), εθνική υποδομή που διασυνδέει τις σημαντικότερες εταιρείες διαδικτύου που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα (π.χ. παρόχους υπηρεσιών Internet, cloud, hosting, VoIP κ.ά.).

Πηγή: <https://grnet.gr/>

Εθνικό Εισόδημα ή Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα

Η αποτίμηση σε νομισματικές μονάδες του προϊόντος (που προκύπτει ως το άθροισμα των εισοδημάτων), το οποίο παράγεται κατά τη διάρκεια ενός έτους από συντελεστές παραγωγής που ανήκουν σε μόνιμους κατοίκους της χώρας, ανεξάρτητα από το πού βρίσκονται οι συντελεστές παραγωγής.

Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Λυμάτων Οικισμών

Η χώρα μας καταβάλλει συστηματικές προσπάθειες για την ολοκλήρωση της κατασκευής των υποδομών διαχείρισης λυμάτων των οικισμών, αξιοποιώντας τους πόρους των συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Δεδομένου ότι η πλήρης συμμόρφωση στις απαιτήσεις και στο χρονοδιάγραμμα της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ παρουσιάζει καθυστέρηση, κυρίως όσον αφορά στους μικρότερους οικισμούς και προκειμένου η χώρα να ανταποκριθεί αποτελεσματικά και να δρομολογήσει άμεσα τις υπολειπόμενες εκκρεμότητες εκπονήθηκε «Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο για τις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων στην Ελλάδα, που εξυπηρετούν Οικισμούς Γ' προτεραιότητας». Το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αποτελείται από δεκατρία (13) Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια, τα οποία οριστικοποιήθηκαν και εγκρίθηκαν από την αρμόδια Επιτροπή Καθοδήγησης, προκειμένου η χώρα μέχρι το τέλος του 2023 να ικανοποιήσει πλήρως τις υποχρεώσεις της απέναντι στην Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για τη διαχείριση αστικών λυμάτων. Το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο επικαιροποιήθηκε την άνοιξη του 2020 συμπεριλαμβάνοντας πλέον το σύνολο των οικισμών της χώρας που εμπίπτουν στις απαιτήσεις της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ.

Στόχος του Επιχειρησιακού Σχεδίου είναι η βελτίωση του προγραμματισμού και της παρακολούθησης της εφαρμογής των ενεργειών κατασκευής και λειτουργίας των αναγκαίων έργων με βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων από το ΕΣΠΑ 2014-2020 και συμπληρωματικά από εθνικούς πόρους.

Για την εφαρμογή του «Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου Υποδομών Λυμάτων» υπογράφηκε Επιτελική Προγραμματική Σύμβαση, με την οποία συγκροτήθηκε σε πολιτικό επίπεδο ένα ενιαίο διυπουργικό κέντρο συντονισμού και καθοδήγησης, η Επιτροπή Καθοδήγησης, στην οποία εκπροσωπούνται όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς και τα ενδιαφερόμενα μέρη σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, επικυρώνοντας τη δέσμευση της ελληνικής πολιτείας για την

υλοποίηση των απαιτούμενων έργων. Σε επιχειρησιακό επίπεδο συγκροτήθηκε η Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων, η οποία παρακολουθεί τις δράσεις μελέτης, χρηματοδότησης, κατασκευής των υποδομών διαχείρισης λυμάτων, καθώς και τη διασφάλιση της συντήρησης και λειτουργίας τους, ενώ ταυτόχρονα παρακολουθεί το χρονοδιάγραμμα των έργων υποδομών.

Ένα από τα σημαντικά προβλήματα που έχουν καταγραφεί στο Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο είναι η μεγάλη καθυστέρηση της σύνδεσης των ιδιοκτησιών στο αποχετευτικό δίκτυο που κατασκευάζεται. Η καθυστέρηση οφείλεται συχνά τόσο στην έλλειψη ρευστότητας από πλευράς Δήμων και ΔΕΥΑ για την κατασκευή της 'εξωτερικής διακλάδωσης' με ίδιους πόρους ή δάνειο, (η οποία στη συνέχεια χρεώνεται στους ιδιοκτήτες), όσο και στην αδυναμία των ιδιοκτητών να καλύψουν οικονομικά την χρέωση της εξωτερικής διακλάδωσης και παράλληλα την κατασκευή της ιδιωτικής σύνδεσης εντός του ακινήτου τους. Σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή διερευνήθηκε η επίλυση του θέματος και συμφωνήθηκε με απόφαση της Επιτροπής Καθοδήγησης και σύμφωνη γνώμη της DG Regio να τροποποιηθεί το θεσμικό πλαίσιο των ΔΕΥΑ και ΕΥΔΑΠ προκειμένου να καταστεί επιλέξιμο για χρηματοδότηση το κόστος των 'εξωτερικών διακλαδώσεων'. Μέσω της σχετικής νομοθετικής ρύθμισης του θεσμικού πλαισίου που έχει τη σύμφωνη γνώμη της ΕΔΕΥΑ και της ΕΥΔΑΠ θα είναι δυνατή η κατασκευή των ιδιωτικών διακλαδώσεων, χωρίς την επιβάρυνση του πολίτη, με τελικό στόχο την επιτάχυνση της τελικής σύνδεσης με την Ε.Ε.Λ.

Διαχείριση Λυμάτων από Μικρούς Οικισμούς

Στην Ελλάδα η κατηγορία των κοινοτήτων με πληθυσμούς κάτω των 2000 κατοίκων εκτιμάται ότι αντιστοιχεί σε περίπου 2,5 εκατομμύρια ισοδύναμους κατοίκους. Για τις περιπτώσεις αυτές δεν είναι θεσμικά απαιτητή η κατασκευή δικτύων αποχέτευσης, αλλά η εφαρμογή «κατάλληλων» συστημάτων διαχείρισης και επεξεργασίας των λυμάτων. Η ευελιξία αυτή, ειδικότερα ως προς την προσφερόμενη δυνατότητα αποφυγής κατασκευής εκτεταμένων και δυσανάλογα δαπανηρών σε τέτοιες περιπτώσεις δικτύων αποχέτευσης, προσφέρει ευκαιρίες για εφαρμογή ρεαλιστικών επιλογών, που βασίζονται σε αποκεντρωμένα συστήματα επεξεργασίας και εν γένει διαχείρισης των λυμάτων. Τα συστήματα αυτά μπορεί κατά περίπτωση να αποδειχθεί ότι προσφέρουν τον βέλτιστο συνδυασμό οικονομικής και χωρίς εξειδικευμένες απαιτήσεις λειτουργίας και προστασίας του υδάτινου και ευρύτερου περιβάλλοντος.

Η διεθνής τεχνογνωσία και εμπειρία προσφέρει πληθώρα επιλογών. Στο πλαίσιο υποβοήθησης των αρμόδιων φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, το ΥΠΕΝ ολοκλήρωσε και έδωσε στη δημοσιότητα Κείμενο Κατευθυντήριων Γραμμών που έχει ως αντικείμενο τη διαχείριση των λυμάτων από μικρούς οικισμούς. Το κείμενο δεν εξαντλεί όλες τις προσφερόμενες δυνατότητες (η τελική επιλογή παραμένει στη διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε αρμόδιου φορέα) αλλά προσφέρει κατευθύνσεις, μέσω κωδικοποίησης της διεθνούς εμπειρίας και προσαρμογής της στις συνθήκες της χώρας.

Πηγή: <https://ypen.gov.gr/diacheirisi-apovilton/astika-lymata/ethniko-epicheirisiako-schedio-diacheir/>

Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ)

Το Ε.Ι.Ε.Α.Δ. (Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού), νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, προήλθε από την κατάργηση των εταιρειών «Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΚΑΕ) Α.Ε.» και «Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική – Πληροφορική (ΠΑΕΠ) Α.Ε.». Σύμφωνα με το άρθρο 88 του νόμου Ν.3996/2011 (ΦΕΚ 170 Α' /5.8.2011) «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, Ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες Διατάξεις», το Ε.Ι.Ε.Α.Δ. αφενός περιλαμβάνει όλα τα αντικείμενα αρμοδιότητας των δύο συγχωνευθέντων φορέων (ΕΚΑΕ και ΠΑΕΠ) και αφετέρου καθίσταται πλήρης και καθολικός

διάδοχος τους. Το ανθρώπινο δυναμικό που Ε.Ι.Ε.Α.Δ. είναι υψηλής επιστημονικής στάθμης. Το προσωπικό του Ε.Ι.Ε.Α.Δ. διαθέτει τόσο διαχειριστική όσο και ερευνητική τεχνογνωσία, η οποία απορρέει από πολυετή εμπειρία στη διαχείριση προγραμμάτων που υλοποίησαν στο παρελθόν οι δύο συγχωνευθέντες φορείς.

Αποστολή του Ε.Ι.Ε.Α.Δ. είναι η παροχή επιστημονικής τεκμηρίωσης προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης σχετικώς με τις πολιτικές, τις οποίες σχεδιάζει και εφαρμόζει, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς το εποπτεύον Υπουργείο, και η στήριξη των δράσεων και των πολιτικών του Υπουργείου με εργαλεία, μεθόδους και τεχνικές που αναπτύσσονται, συγκροτούνται και είναι διαθέσιμα από το Ε.Ι.Ε.Α.Δ., παρέχοντας κάθε δυνατή υποστήριξη στα εξειδικευμένα θέματα στα οποία καλείται να συμβάλει, σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό και κλαδικό επίπεδο.

Πηγή: <https://www.eiead.gr/>

Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ)

Το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) είναι ο εθνικός στρατηγικός φορέας ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ιδρύθηκε το 1983, είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) και υπάγεται στον Υπουργό Εσωτερικών. Αποτελεί έναν από τους κύριους φορείς – δικαιούχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» του ΕΣΠΑ 2014 -2020.

<https://www.ekdd.gr/το-εκδδα/ποιοι-ειμαστε/>

Εθνικό Κέντρο Ικανοτήτων για την Κοινωνική Καινοτομία-ΕΚΙΚΚ

Κέντρο για την υποστήριξη της ανάπτυξης; της κοινωνικής καινοτομίας, του κοινωνικού πειραματισμού και των νέων μεθοδολογιών στη χώρα μέσω της παροχής πληροφοριών και τεχνογνωσίας, μέσω της παροχής συμβουλών, καθοδήγησης και κατάρτισης, και μέσω της οργάνωσης της δικτύωσης και της αμοιβαίας μάθησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και της στήριξης καινοτόμων έργων και δημόσιων αρχών στο πλαίσιο του ΕΚΤ+.

Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ)

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) θεσπίστηκε με το ν. 4635/2019 (Α'167) με σκοπό την υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Με το ΕΠΑ εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Το ΕΠΑ 2021-2025 για την προγραμματική περίοδο 2021-2025, εγκρίθηκε το 2020 και ξεκινάει την 1η Ιουλίου 2021 με την σταδιακή ενεργοποίηση, έως την 31η Δεκεμβρίου 2021, των επιμέρους Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης που το απαρτίζουν. Το ΕΠΑ 2021-2025 θεσπίζει ένα ολοκληρωμένο σύστημα για το σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Οι αναπτυξιακοί στόχοι του ΕΠΑ 2021-2025 αναπτύσσονται σε πέντε πυλώνες:

- Έξυπνη Ανάπτυξη

- Πράσινη Ανάπτυξη
- Κοινωνική Ανάπτυξη
- Ανάπτυξη Υποδομών και
- Εξωστρέφεια.

και επηρεάζουν και το σχεδιασμό του ΕΣΠΑ και των Προγραμμάτων του επιδιώκοντας την ανάπτυξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας.

Ιστότοπος: <http://epa.gov.gr/>

Πηγή: 2^η εγκύκλιος (αρ. πρωτ. 125192 - 25-11-2020) της ΕΥΣΣΑ της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)

Στο νέο ΕΣΔΑ παρουσιάζεται αναλυτικά η εθνική πολιτική και στρατηγικές για τη διαχείριση αποβλήτων αστικού τύπου (ΑΣΑ), βιομηχανικών αποβλήτων, γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων (ΓΚΤ), λοιπών επικίνδυνων αποβλήτων, αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), αποβλήτων που εμπίπτουν στην εναλλακτική διαχείριση (Απόβλητα Ελαίων - ΑΕ, Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής - ΟΤΚΖ, Απόβλητα Συσσωρευτών Οχημάτων και Βιομηχανίας - ΑΣΟΒ, Απόβλητα Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού - ΑΗΗΕ, Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων - ΜΕΟ) και επικίνδυνων αποβλήτων υγειονομικών μονάδων (ΕΑΥΜ). Το νέο ΕΣΔΑ αποτελεί τον οδηγό για τη σύνταξη των νέων Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ).

Εθνικό Προϊόν ή Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Η αποτίμηση σε νομισματικές μονάδες του προϊόντος (που προκύπτει ως το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών διαφόρων κλάδων και δραστηριοτήτων της οικονομίας), το οποίο παράγεται κατά τη διάρκεια ενός έτους από συντελεστές παραγωγής που ανήκουν σε μόνιμους κατοίκους της χώρας, ανεξάρτητα από το που βρίσκονται οι συντελεστές παραγωγής

Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) - ηλεκτρονική πλατφόρμα promitheus.gov.gr

Το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) αποτελεί τον κεντρικό ηλεκτρονικό κόμβο για τις δημόσιες συμβάσεις στην Ελλάδα. Στόχος του είναι ο εκσυγχρονισμός και η απλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης και η υποστήριξη των ενδιαφερομένων (πολίτες, αναθέτουσες αρχές, προμηθευτές, εποπτικές αρχές).

Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι ο διαχειριστής της ηλεκτρονικής πλατφόρμας promitheus.gov.gr κατά τις κείμενες διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης και Υποστήριξης ΕΣΗΔΗΣ και ΚΗΜΔΗΣ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης διαθέτει helpdesk, που υποστηρίζει τους χρήστες ΕΣΗΔΗΣ και ΚΗΜΔΗΣ, μέσω τηλεφωνικής κλήσης.

Ως ΕΣΗΔΗΣ, νοείται το Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον προγραμματισμό και τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων και συμβάσεων, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (άρθρο 2 παρ. 1 περ. 32 Ν. 4412/2016).

Ως «χρήστες ΕΣΗΔΗΣ», νοούνται οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς και οι οικονομικοί φορείς που χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ.

Στην ιστοσελίδα παρέχεται πληροφόρηση για θέματα ΕΣΗΔΗΣ, δυνατότητα αναζήτησης διαγωνισμών, εγχειρίδια χρήσης για όλες τις λειτουργίες του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και υπηρεσία e-learning, κωδικολόγιο CPV, κλπ.

Περαιτέρω, η ηλεκτρονική πλατφόρμα promitheus.gov.gr προσφέρει τις υπηρεσίες:

- **Ηλεκτρονική υπηρεσία Promitheus ESPDint**

Δεδομένης της παύσης λειτουργίας της ηλεκτρονικής υπηρεσίας της ΕΕ για το ΕΕΕΣ (EU ESPD reference implementation), από τις 2-5-2019 το ΕΣΗΔΗΣ προσφέρει τη νέα ηλεκτρονική υπηρεσία [Promitheus ESPDint](http://Promitheus_ESPDint) που προσφέρει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής σύνταξης και διαχείρισης του ΕΕΕΣ ή του ΤΕΥΔ.

Περισσότερες λεπτομέρειες, πληροφορίες και οδηγίες θα βρείτε στο νέο σχετικό μενού «Promitheus ESPDint – ηλεκτρονικές υπηρεσίες eΕΕΕΣ/eΤΕΥΔ» της [Διαδικτυακής Πύλης του ΕΣΗΔΗΣ](#)

- **Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)**

Ως «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, που αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ και έχει ως σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις και στις συμβάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 4013/2011 και το άρθρο 38 του Ν. 4412/2016 (πρβλ. άρθρο 2 παρ. 1 περ. 34 Ν. 4412/2016).

Από 13/6/2017 έχει τεθεί σε λειτουργία η νέα εφαρμογή του ΚΗΜΔΗΣ, η οποία είναι προσβάσιμη από τη [διαδικτυακή πύλη του Προμηθέα](#), μέσω του συνδέσμου «Σύνδεση στο Κεντρικό ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων», είτε απευθείας μέσω του <http://www.eprocurement.gov.gr/kimds2/>

Υπεύθυνοι Φορείς για το περιεχόμενο είναι η [Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων \(ΕΑΑΔΗΣΥ\)](#).

Πηγή: <https://www.gov.gr/sdg/public-contracts/participating-in-public-tenders/national-sources-of-help-with-procurement-procedures/national-electronic-public-procurement-system-online-platform-promitheus-gov-gr>

Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ)

National Organization for Certification of Qualifications & Vocational Guidance

Ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, εποπτευόμενο από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με έδρα την Αθήνα. Αποτελεί το διάδοχο φορέα της συγχώνευσης του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων (Ε.Ο.Π.Π.), του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης Δομών Διά Βίου Μάθησης (Ε.Κ.Ε.Π.Ι.Σ.) και του Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Κ.Ε.Π.). Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. είναι από τους πρώτους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ΝΠΙΔ) που έχει λάβει Διάκριση Αριστείας, σύμφωνα με το διεθνώς αναγνωρισμένο μοντέλο Αριστείας EFQM (The European Foundation of Quality Management). Είναι επιτελικός φορέας διοίκησης του Εθνικού Δικτύου Διά Βίου Μάθησης. Αναπτύσσει και εφαρμόζει ολοκληρωμένο εθνικό σύστημα πιστοποίησης της μη-τυπικής εκπαίδευσης (αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και γενικής

εκπαίδευσης ενηλίκων) και παρέχει την επιστημονική υποστήριξη των υπηρεσιών του Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Συμβουλευτικής στη χώρα μας. Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. στοχεύει στη διασφάλιση και αναβάθμιση της Ποιότητας:

- στην **παροχή της μη-τυπικής εκπαίδευσης**: πιστοποιημένοι Φορείς και Δομές που υλοποιούν Προγράμματα μη-τυπικής εκπαίδευσης με πιστοποιημένες προδιαγραφές, βάσει πιστοποιημένων Επαγγελματικών Περιγραμμάτων, και στα οποία διδάσκουν πιστοποιημένοι Εκπαιδευτές Ενηλίκων, με τη στήριξη πιστοποιημένων Στελεχών Συνοδευτικών Υπηρεσιών (ΣΥΥ) για τα άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων,
- στα **αποτελέσματα της μάθησης**: πιστοποιημένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτώνται μέσω μη-τυπικής και άτυπης μαθησιακής διαδρομής,
- στην **παροχή υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής**: υπηρεσίες και εργαλεία διά βίου ανάπτυξης σταδιοδρομίας και σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, με αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας, ανάπτυξη μηχανισμών δικτύωσης και αναβάθμισης υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, εξατομικευμένες υπηρεσίες σε ευρύ φάσμα πληθυσμού.

Μέσω της Πιστοποίησης και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού, επενδύει σε περισσότερο ποιοτικές, αποτελεσματικές και αξιόπιστες υπηρεσίες Διά Βίου Μάθησης στην Ελλάδα προς όφελος των πολιτών. Κεντρική επιδίωξη είναι η στενότερη σύνδεση της εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων του εργατικού δυναμικού, η ενδυνάμωση των προοπτικών απασχόλησης του και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με στόχο τη δημιουργία μιας οικονομίας περισσότερο ανταγωνιστικής και μιας κοινωνίας περισσότερο συνεκτικής, με κοινό προσανατολισμό την επένδυση στον ενεργό πολίτη στο πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνίας και της οικονομίας της γνώσης.

Πηγή: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/>

Εθνικό Παρατηρητήριο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Συστήθηκε με τον Ν.4936/2022 στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας για την υποστήριξη τη; Εθνική; Πολιτική; για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αποτελεί ανοικτό δίκτυο ανταλλαγής πληροφοριών και ενημέρωσης με συμμετοχή των Υπουργείων Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών, της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας, του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών και άλλων ερευνητικών, ακαδημαϊκών και δημόσιων φορέων. Είναι προσβάσιμο μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΔ).

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το πλαίσιο κατάταξης προσόντων με τη μορφή μαθησιακών αποτελεσμάτων, σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων επίτευξης επιπέδων μάθησης, το οποίο στοχεύει στη συνένωση σε ενιαίο σύνολο και στον συντονισμό των εθνικών υποσυστημάτων προσόντων.

Πηγή: Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020) "Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018"

Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 (ΕΠΑ 2021-2025)

Θεσπίστηκε με τον Ν. 4635/2019 (ΦΕΚ 167 Α') με σκοπό την υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Με το ΕΠΑ εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Οι αναπτυξιακοί στόχοι του ΕΠΑ 2021-2025 αναπτύσσονται σε πέντε πυλώνες:

- Έξυπνη Ανάπτυξη
- Πράσινη Ανάπτυξη
- Κοινωνική Ανάπτυξη
- Ανάπτυξη Υποδομών και
- Εξωστρέφεια.

Τα διαλαμβανόμενα στο ΕΠΑ επίσης επηρεάζουν το σχεδιασμό ΕΣΠΑ και Προγραμμάτων επιδιώκοντας την ανάπτυξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας.

Πηγή: <http://epa.gov.gr/>

Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης 2020 – 2029 (ΕΠΕΑΡ 2020-2029)

Το πρόγραμμα περιέχει εθνικές πολιτικές και μέτρα, ώστε να υπάρξει συμμόρφωση με τις εθνικές δεσμεύσεις μείωσης των εκπομπών για τα έτη από το 2020 έως το 2029 και από το 2030 και μετά, όπως προβλέπονται στην παραπάνω νομοθεσία, για τους ρύπους διοξείδιο του θείου (SO₂), οξείδια του αζώτου (NO_x), πτητικές οργανικές ενώσεις εκτός του μεθανίου (NMVOC), αμμωνία (NH₃) και αιωρούμενα σωματίδια ΑΣ2,5.

Εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και πρόγραμμα σταθερότητας ή σύγκλισης

Τα κράτη μέλη της ΕΕ υποβάλλουν στην Επιτροπή έως τα τέλη Απριλίου εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης:

- το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων
- το πρόγραμμα σταθερότητας: ένα τριετές δημοσιονομικό σχέδιο για τις χώρες της ζώνης του ευρώ, ή
- το πρόγραμμα σύγκλισης: ένα τριετές δημοσιονομικό σχέδιο για τις χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ

Τα προγράμματα περιγράφουν λεπτομερώς τις συγκεκριμένες πολιτικές που θα εφαρμόσει κάθε χώρα για την τόνωση της απασχόλησης και της ανάπτυξης και για την πρόληψη ή τη διόρθωση των ανισορροπιών, καθώς και τα συγκεκριμένα σχέδιά της για τη συμμόρφωση με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις της ΕΕ και τους γενικούς δημοσιονομικούς κανόνες.

Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΣΕΕΚ)

Το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.), θεσμοθετήθηκε με τον Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254 Α'/21.12.2020) "Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην

ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018". Σκοπός της καθιέρωσης του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ. είναι ο επανασχεδιασμός του ρυθμιστικού πλαισίου και των μορφών εισροών και εκροών της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τη βελτίωση γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της Χώρας, την αποτελεσματικότερη προσαρμογή και την ανταπόκρισή της στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας, λαμβανομένου υπόψη και του διεθνοποιημένου περιβάλλοντος της απασχόλησης, προκειμένου να αποτελέσει πυλώνα συνειδητής εναλλακτικής επιλογής εκπαίδευσης-κατάρτισης του πληθυσμού της Χώρας.

Στο πλαίσιο εξυπηρέτησης του σκοπού του, οι επιμέρους στόχοι του παρόντος είναι:

- α) η παροχή βασικών γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσω της τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης του επιπέδου τέσσερα (4), σε ευρύτερους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας ή επαγγελμάτων για τη βέλτιστη απόκτησή τους με την ουσιαστική συμβολή των κοινωνικών εταίρων,
- β) η διασφάλιση ευελιξίας και αποτελεσματικότητας για την τυπική μεταγυμνασιακή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση του επιπέδου τρία (3) και την τυπική επαγγελματική κατάρτιση του επιπέδου πέντε (5), με την ουσιαστική συμβολή των κοινωνικών εταίρων,
- γ) η δημιουργία συνθηκών ενίσχυσης της υγιούς οικονομικής ανταγωνιστικότητας και συνθηκών βελτίωσης της απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας, καθώς και η άρση των διακρίσεων και των κοινωνικών αποκλεισμών, μέσω της παροχής διά βίου μάθησης και της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων από αυτήν,
- δ) η αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων μεταξύ των διαδρομών μάθησης,
- ε) η εξασφάλιση διαδρομών και διεξόδων μάθησης για όλους τους ενδιαφερόμενους των εκροών του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.,
- στ) η αναβάθμιση και ενίσχυση της γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων που παρέχεται από τα Σχολεία Δεύτερη Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) και τα Κέντρα Διά Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.).

Πηγή: Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254 Α'/21.12.2020) "Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018"

Εθνικό Σύστημα Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης

Νέο υπόδειγμα κυβερνησιμότητας, δηλαδή το σύστημα σύμφωνα με το οποίο οι ασκούμενες δημόσιες πολιτικές ταξινομούνται, σύμφωνα και με το Διεθνές Πρότυπο COFOG, καταγράφονται, κατηγοριοποιούνται, κατανέμονται και εποπτεύονται με σκοπό τη βελτιστοποίηση του συντονισμού, της διάδρασης και της συλλειτουργίας των διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης.

Το Εθνικό Σύστημα Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης εφαρμόζεται στον δημόσιο τομέα, όπως ορίζεται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α'), καθώς και σε όλα τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως της υπαγωγής τους στη Γενική Κυβέρνηση. Δομείται και λειτουργεί ιδίως σύμφωνα με τις γενικές αρχές της χρηστής διοίκησης και καλής διακυβέρνησης του άρθρου 19 του Ν. 4622/2019 (ΦΕΚ 133 Α') και τις αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης του άρθρου 33 του Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α'), με στόχο την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Οι ως άνω αρχές εφαρμόζονται κατά τη σύνταξη και εφαρμογή νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, διοικητικών πράξεων, πολιτικών και δράσεων που αφορούν στη θέσπιση νέων ή στη μεταφορά υφιστάμενων αρμοδιοτήτων φορέων του δημόσιου τομέα.

Πηγή: Ν. 5013/2023 (ΦΕΚ 12 Α'/12.01.2023) "Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις"

Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 (ΕΣΑΑ)

Εθνικό σχέδιο στο οποίο περιγράφεται το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων της Ελλάδας. Το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρα για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και δημοσίων επενδύσεων μέσω μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής δέσμης, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει επίσης δημόσια προγράμματα που έχουν στόχο να παρέχουν κίνητρα για ιδιωτικές επενδύσεις. Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», φιλοδοξεί να οδηγήσει τη χώρα -οικονομία, κοινωνία και θεσμούς- σε μια νέα εποχή. Να πυροδοτήσει μια θεμελιώδη αλλαγή οικονομικού υποδείγματος προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο παραγωγικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμο σε όλους.

Το εθνικό σχέδιο «Ελλάδα 2.0» που υπεβλήθη από την Ελληνική Δημοκρατία προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Οικονομικών Δημοσιονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ecofin) με την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση και στο οποίο περιγράφεται το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων και περιλαμβάνονται μέτρα για την υλοποίηση αυτών μέσω μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής δέσμης, η οποία περιλαμβάνει επίσης δράσεις ενισχύσεων που έχουν στόχο να παρέχουν κίνητρα για ιδιωτικές επενδύσεις. Το ΕΣΣΑ 2.0 περιλαμβάνει 106 επενδύσεις και 68 μεταρρυθμίσεις, καταναμημένες σε 4 πυλώνες και συγκεντρώνει 31,16 δισ. ευρώ εκ των οποίων ευρωπαϊκοί πόροι 30,5 δισ. ευρώ (18,43 δισ. ευρώ ενισχύσεις και 12,73 δισ. ευρώ δάνεια) για να κινητοποιήσει 60 δισ. ευρώ συνολικές επενδύσεις στη χώρα στα επόμενα πέντε χρόνια.

Το «Ελλάδα 2.0» αποτελείται από τέσσερις πυλώνες:

- Πράσινο
- Ψηφιακό
- Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή (υγεία, παιδεία, κοινωνική προστασία)
- Ιδιωτικές επενδύσεις και οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός.

Για την υλοποίησή του η Ελλάδα ζητά το σύνολο των πόρων που μπορεί να λάβει στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Το χρηματοδοτικό σχήμα του Ταμείου Ανάκαμψης παρουσιάζεται στον πίνακα της επόμενης σελίδας.

Ιστότοπος: <https://greece20.gov.gr/>

Πηγή: α) Κανονισμός 2021/241/ΕΕ/12.02.2021 (Άρθρο 17)

β) <https://greece20.gov.gr/>

γ) ΥΑ υπ'αρ. 119126 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ 4498 Β'/29.09.2021)

Συνολικοί επενδυτικοί πόροι που κινητοποιεί το Ταμείο Ανάκαμψης

Πυλώνες & Άξονες	Π/Υ Ταμείου Ανάκαμψης	Επενδυτικοί Πόροι που κινητοποιούνται
1. Πράσινη Μετάβαση	(σε εκατ. €)	(σε εκατ. €)
1.1 Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	1.200	2.348
1.2 Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	2.711	5.225
1.3 Μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών	520	1.305
1.4 Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	1.763	2.726
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 1	6.194	11.604
2. Ψηφιακή Μετάβαση	(σε εκατ. €)	(σε εκατ. €)
2.1 Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	522	582
2.2 Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	1.280	1.280
2.3 Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων	375	475
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 2	2.177	2.337
3. Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή	(σε εκατ. €)	(σε εκατ. €)
3.1 Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	776	776
3.2 Ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	2.311	2.395
3.3 Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	1.486	1.486
3.4 Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	611	611
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 3	5.185	5.268
4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας	(σε εκατ. €)	(σε εκατ. €)
4.1 Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	187	215
4.2 Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	189	189
4.3 Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης	251	464
4.4 Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών	21	21
4.5 Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	444	612
4.6 Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	3.743	7.233
4.7 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	5	5
Τεχνική υποστήριξη	40	40
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 4	4.880	8.779
Γενικό Άθροισμα	18.435	27.988
Δάνεια	12.728	31.819
Συνολικοί Επενδυτικοί Πόροι	31.163	59.807

Πηγή: <https://greece20.gov.gr/>

Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) National Energy and Climate Plan (NECP)

Το Στρατηγικό Σχέδιο για τα θέματα του Κλίματος και της Ενέργειας που περιλαμβάνει και έναν αναλυτικό οδικό χάρτη για την επίτευξη συγκεκριμένων Ενεργειακών και Κλιματικών Στόχων έως το έτος 2030. Η εθνική πολιτική αποτυπώθηκε στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) το οποίο κυρώθηκε με την υπ' αρ. 4/23.12.2019 (ΦΕΚ 4893 Β'/31.12.2019) απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής. Στο Σχέδιο αυτό ενσωματώθηκε ο στόχος της πλήρους απολιγνιτοποίησης της χώρας έως το 2028, με ένα συντεταγμένο χρονοδιάγραμμα, για την αδιασάλευτη ευστάθεια του ηλεκτρικού συστήματος και την ασφάλεια του ενεργειακού της εφοδιασμού.

Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων

Η εθνική πολιτική, οι στρατηγικές και προοπτικές στη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, έως το 2020, καθορίζονται στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ), σύμφωνα με τις τάσεις της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», την πρόταση για το 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον και τον Οδικό Χάρτη για την αποδοτικότητα των πόρων. Το ΕΣΔΕΑ, όπως και το ΕΣΔΑ, διαμορφώθηκε μετά από επεξεργασία προηγούμενης μελέτης και αφού ελήφθησαν υπόψη απόψεις των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων στον τομέα διαχείρισης των επικίνδυνων αποβλήτων και σχόλια στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας διαβούλευσης. Το Σχέδιο αποσκοπεί στη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας και αποβλέπει στον κοινωνικό και οικολογικό μετασχηματισμό του παραγωγικού μοντέλου και στη μετάβαση προς μια οικονομία των κοινωνικών αναγκών, στο πλαίσιο μιας Κυκλικής Οικονομίας.

Ιδιαίτερη σημασία για την επίτευξη αυτού του σκοπού έχει η πλήρης εφαρμογή της πυραμίδας ιεράρχησης στη διαχείριση, με προτεραιότητα στην πρόληψη παραγωγής, ακολουθούμενη από την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση, την ανάκτηση ενέργειας και τέλος την ασφαλή διάθεση, ως τελευταία επιλογή διαχείρισης.

Το ΕΣΔΕΑ εγκρίθηκε με την [ΚΥΑ οικ.62952/5384/2016](#) (ΦΕΚ 4326 Β'/30.12.2016).

Η έγκριση του ΕΣΔΕΑ έχει ως πρώτη άμεση συνέπεια για την Ελλάδα την αποτροπή της χρηματικής κύρωσης των 3.000 ευρώ/ημέρα, που επιβλήθηκε από το Δικαστήριο της Ε.Ε. στη χώρα μας.

Πηγή: <https://ypen.gov.gr/diacheirisi-apovliton/sterea-apovlita/>

Εθνικός Κλιματικός Νόμος (Ν. 4936/2022)

Ο Ν. 4936/2022 (ΦΕΚ 105 Α'/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4986/2022 (ΦΕΚ 204 Α'/28.10.2022) "Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος" για τη δημιουργία ενός συνεκτικού πλαισίου για τη βελτίωση της προσαρμοστικής ικανότητας και της κλιματικής ανθεκτικότητας της χώρας και τη διασφάλιση της σταδιακής μετάβασης της χώρας στην κλιματική ουδετερότητα έως το έτος 2050, με τον πλέον περιβαλλοντικά βιώσιμο, κοινωνικά δίκαιο και οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Οι θεσπιζόμενες πολιτικές και τα μέτρα για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής έχουν ως στόχο τη μείωση των εκπομπών και την αύξηση των απορροφήσεων, την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου στους επενδυτές και τους πολίτες, και την ομαλή μετάβαση της οικονομίας και της κοινωνίας στην κλιματική ουδετερότητα.

Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων National Crisis and Hazard Management Mechanism (Nat-CHAMM)

Θεσπίσθηκε με τον Ν. 4662/2020 (ΦΕΚ 27 Α'/2020). Καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο διαχείρισης καταστροφών και συνιστά το σύνολο των συντρεχουσών επιχειρησιακών και διοικητικών δομών και λειτουργιών της Πολιτικής Προστασίας. Ο Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων έχει ως προτεραιότητες, αφενός την πρόληψη, την ετοιμότητα και την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς, των υποδομών, των πλουτοπαραγωγικών πηγών, των υπηρεσιών ζωτικής σημασίας, των υλικών και άυλων αγαθών από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές και λοιπές απειλές συναφούς προέλευσης, που προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης σε ειρηνική περίοδο και αφετέρου τη μείωση του κινδύνου και την αντιμετώπιση, αποκατάσταση και ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους.

Οι βασικές αρχές λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων εκπληρώνονται μέσα από την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των κινδύνων. Ο τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού αποτελεί ένα σύστημα το οποίο συμβάλλει και στην επίτευξη των σκοπών των ευρωπαϊκών και διεθνών μηχανισμών και συστημάτων πολιτικής προστασίας

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ)

Αποτελεί την επιστημονική μελέτη τεκμηρίωσης του Προεδρικού Διατάγματος μιας ή περισσότερων προστατευόμενων περιοχών και του Σχεδίου Διαχείρισης κάθε προστατευόμενης περιοχής. Ειδικότερα εστιάζει στον χαρακτηρισμό των προστατευόμενων περιοχών, στις ζώνες που ορίζονται εντός αυτών, στην αναγκαιότητα ή μη θεσμοθέτησης περιφερειακών ζωνών, οικολογικών διαδρόμων, καθώς και στην πρόταση ρύθμισης δραστηριοτήτων και λειτουργιών και πρόβλεψης κατάλληλων μέτρων και δράσεων για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου κάθε προστατευόμενης περιοχής. Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη εκπονείται για μία ή περισσότερες προστατευόμενες περιοχές και τίθεται υποχρεωτικά σε δημόσια διαβούλευση. Εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχουν στο περιβάλλον και ειδικότερα στο προστατευτέο αντικείμενο οι όροι και περιορισμοί δραστηριοτήτων που προτείνει, σε συνδυασμό με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες, όπως αυτές θα προκύπτουν από τις προτεινόμενες χρήσεις γης. Επιπλέον, εξετάζει τις συνέπειες εναλλακτικών λύσεων, περιλαμβανομένης και της μηδενικής λύσης.

Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα ΟΤΑ α' και β' βαθμού, συνδέσμων Δήμων και Νομικών Προσώπων: ΟΤΑ Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση «Αντώνης Τρίτσης» (Πρόγραμμα "Αντώνης Τρίτσης")

Πρόγραμμα ανάπτυξης και αλληλεγγύης της αυτοδιοίκησης για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού αναπτυξιακής προοπτικής και κοινωνικής αλληλεγγύης μέσω των φορέων της αυτοδιοίκησης.

Η προγραμματική περίοδος είναι τα έτη 2020 - 2025, με δυνατότητα παράτασης (ΚΥΑ υπ' αριθ. 325/11.05.2023 – ΦΕΚ 3268 Β'/2023).

Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- α) η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των βασικών υποδομών των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού των Συνδέσμων Δήμων και των νομικών προσώπων των ΟΤΑ, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ασφάλεια και ποιότητα ζωής των πολιτών
- β) η επανεκκίνηση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, η εξομάλυνση των συνεπειών της κρίσης εξαιτίας του κορωνοϊού, η προστασία της δημόσιας υγείας και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής οικονομίας
- γ) η εκτέλεση δράσεων και πρωτοβουλιών κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης και ειδικότερα η στήριξη των δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης
- δ) η εισαγωγή τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας στη σχέση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τον πολίτη με στόχο την εμπέδωση της έννοιας του ψηφιακού πολιτισμού,
- ε) η ενίσχυση της ανταπόκρισης της διοίκησης στους τομείς αρμοδιότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης με τη συνεχή ενσωμάτωση νέων αναγκών και απαιτήσεων και ο εκσυγχρονισμός του θεσμού της πολιτικής προστασίας σε τοπικό επίπεδο.

Πηγή: ΚΥΑ 22766/09-04-2020 (ΦΕΚ 1384 Β΄/14.04.2020) όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 325/11-05-2023 (ΦΕΚ 3268 Β΄/11.05.2023)

ειδική βεβαίωση νόμιμης διαμονής

Προσωρινός τίτλος διαμονής που χορηγείται σε πολίτες τρίτων χωρών που τελούν σε καθεστώς δικαστικής προστασίας ο οποίος δεν επιτρέπει στον κάτοχό του ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πηγή: Ν. 4251/2014 " Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α΄/2014

ειδική πλειοψηφία

Η ειδική πλειοψηφία αντιστοιχεί στον αριθμό των ψήφων που πρέπει να συγκεντρωθούν στο Συμβούλιο προκειμένου να εγκριθεί μια απόφαση, όταν οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει του άρθρου 16 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 238 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δυνάμει της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία στο πλαίσιο συναπόφασης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Την 1η Νοεμβρίου 2014 υιοθετήθηκε μια νέα διαδικασία ψηφοφορίας στο πλαίσιο της ειδικής πλειοψηφίας, η «διπλή πλειοψηφία». Εν προκειμένω, όταν το Συμβούλιο ψηφίζει βάσει πρότασης της Επιτροπής ή της ύπατης εκπροσώπου της ΕΕ για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία εφόσον πληρούνται 2 προϋποθέσεις:

- 55 % των χωρών της ΕΕ ψηφίζουν υπέρ, δηλ. 16 από τις 28
- η πρόταση στηρίζεται από χώρες που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 65 % του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ.

Όταν το Συμβούλιο ψηφίζει βάσει πρότασης που δεν έχει υποβληθεί από την Επιτροπή ή την ύπατη εκπρόσωπο, απόφαση μπορεί να εγκριθεί εφόσον:

- το 72 % των ψήφων των χωρών της ΕΕ είναι υπέρ και
- οι εν λόγω ψήφοι εκπροσωπούν τουλάχιστον το 65% των ευρωπαϊκού πληθυσμού.

Έως τις 31 Μαρτίου 2017 οποιαδήποτε χώρα της ΕΕ μπορεί να ζητήσει να λαμβάνεται μια απόφαση σύμφωνα με τους κανόνες που ίσχυαν πριν από την 1η Νοεμβρίου 2014 (δηλαδή σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονταν στη Συνθήκη της Νίκαιας).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (Λογιστική Αρχή)

Η Λογιστική Αρχή του Ν. 4914/2022 είναι η Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων που υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ. Αναδιαρθρώθηκε με την ΥΑ 91722/26.09.2022 (ΦΕΚ 5105 Β'/29.09.2022).

Ειδική Υπηρεσία Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΥ - ΧΜ ΕΟΧ)

Ειδική Υπηρεσία του Ν. 4914/2022 που υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ. Η υπηρεσία αναδιαρθρώθηκε με την ΥΑ 125583/23.12.2022 (ΦΕΚ 6975/Β/30.12.2022).

ειδικό ταμείο

Ταμείο μέσω του οποίου μια διαχειριστική αρχή ή ένα ταμείο χαρτοφυλακίου προσφέρει χρηματοδοτικά προϊόντα σε τελικούς αποδέκτες.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Σύνορων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

β) Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων – ΕΛΕΓΕΠ

Ο ειδικός λογαριασμός του άρθρου 26 του ν. 992/1979 (Α' 280), που τηρεί σε πιστωτικό ίδρυμα ο οργανισμός πληρωμών για τη χρηματοδότηση των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Ειδικός Στόχος

Για κάθε έναν από τους 5 Στόχους Πολιτικής (ΣΠ) του ΕΣΠΑ 2021-2027 έχουν καθορισθεί ειδικοί στόχοι. Το σύνολο των ειδικών στόχων ανέρχεται σε 30. Αναλυτικά οι Στόχοι

Πολιτικής και οι ειδικοί στόχοι αποτυπώνονται στο Παράρτημα II της 1ης εγκυκλίου (με αριθ. πρωτ. 60072 / 06.06.2019 της ΕΥΣΣΑ της ΓΓΔΕ του Υπ. Οικονομίας και Ανάπτυξης). Οι ειδικοί στόχοι ανά Στόχο Πολιτικής είναι:

ΣΠ1. Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού

Ταμείο: ΕΤΠΑ

Ειδικοί Στόχοι:

- ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών
- εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις
- ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
- ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα

ΣΠ2. Μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων

Ταμείο: ΕΤΠΑ - Τ.Σ.

Ειδικοί Στόχοι:

- προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
- προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
- προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές
- προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού
- προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
- ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης

ΣΠ3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ

Ταμείο: ΕΤΠΑ - Τ.Σ.

Ειδικοί Στόχοι:

- ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας
- ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ
- ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυννοριακή κινητικότητα
- προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας

ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

Ταμείο: ΕΤΠΑ - ΕΚΤ

Ειδικοί Στόχοι:

- ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής καινοτομίας και των υποδομών
- βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης υποδομών
- ακόμη μεγαλύτερη κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, μεταναστών και των μειονεκτούσων ομάδων, με την εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων που αφορούν μεταξύ άλλων τη στέγαση και τις κοινωνικές υπηρεσίες
- εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη με την ανάπτυξη υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης
- βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων και των μακροχρόνια ανέργων και των ανενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας
- εκσυγχρονισμός των θεσμών και των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας για την αξιολόγηση και την πρόβλεψη των αναγκών δεξιοτήτων και διασφάλιση της έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και υποστήριξη για να ταιριάζουν στην αγορά εργασίας, μεταβάσεις και την κινητικότητα
- προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, καλύτερη ισορροπία εργασίας/ζωής συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υπηρεσίες παιδικής μέριμνας, ένα υγιές και καλά προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας αντιμετώπιση των κινδύνων για την υγεία, την προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, και την ενεργό και υγιή γήρανση
- βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της σχέσης της αγοράς εργασίας με τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, υποστήριξη απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων
- προώθηση της ίσης πρόσβασης και ολοκλήρωση της, ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα μέσω της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση ενηλίκων και τη μάθηση, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους
- προώθηση της δια βίου μάθησης, κυρίως ευέλικτη αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανακατάρτισης των ευκαιριών για όλους, λαμβάνοντας υπόψη τις ψηφιακές δεξιότητες, καλύτερη πρόβλεψη των αλλαγών και των νέων απαιτήσεων δεξιοτήτων με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, της διευκόλυνσης της μετάβασης της σταδιοδρομίας και την προώθηση της επαγγελματικής κινητικότητας
- προώθηση της ενεργού ένταξης με στόχο την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και την ενεργό συμμετοχή και τη βελτίωση της απασχολησιμότητας
- προώθηση της κοινωνικο-οικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών και των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά
- ενίσχυση της ίσης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας
- προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και τα παιδιά

- αντιμετώπιση υλικής στέρσης μέσω της τροφής ή/και βασική υλική βοήθεια στους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών μέτρων

ΣΠ5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών

Ταμείο: ΕΤΠΑ

Ειδικό Στόχοι:

- ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές
- ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων.

Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

Εκτός από τους 5 Στόχους Πολιτικής (ΣΠ) του ΕΣΠΑ 2021-2027 έχει καθορισθεί και ο Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης. Η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, εδράζεται, κατ'εφαρμογή σχετικού σχεδίου δράσης, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμος τουρισμός, βιοτεχνία-βιομηχανία-εμπόριο και τεχνολογία-εκπαίδευση. Οι προγραμματιζόμενες δράσεις/ επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Πηγή: https://www.espa.gr/el/Pages/CohesionPolicy_21-27.aspx

εικονική αυτοαπασχόληση

Η εικονική αυτοαπασχόληση μπορεί να λάβει τη μορφή «συγκαλυμμένης εργασιακής σχέσης», στην οποία ο εργοδότης ή επιχειρηματίας αξιοποιεί έναν εργαζόμενο ως πλήρους απασχόλησης, χωρίς όμως να έχει συσταθεί μεταξύ τους αντίστοιχη σχέση εξαρτημένης εργασίας, ή «εξαρτημένης αυτοαπασχόλησης», όπου ο εργαζόμενος/αυτοαπασχολούμενος παρέχει τις υπηρεσίες σε έναν μόνο πελάτη ή μικρό αριθμό πελατών, λαμβάνοντας αμοιβή και οδηγίες από αυτόν/ους. Και στις δύο περιπτώσεις, τα άτομα που αυτοαπασχολούνται εικονικά δεν αντιμετωπίζονται με τα δικαιώματα και τις μέριμνες που προβλέπονται για τις σχέσεις εξαρτημένης εργασίας, πλήρους ή μερικής απασχόλησης.

Η εικονική αυτοαπασχόληση είναι το αποτέλεσμα πολλαπλών παραγόντων που έχουν να κάνουν με την εργασιακή νομοθεσία μιας χώρας, τη φορολογική και ασφαλιστική νομοθεσία, την ετοιμότητα και επάρκεια των μηχανισμών ελέγχου, τις συνθήκες στην αγορά εργασίας, τις πρακτικές απασχόλησης των εργοδοτών και επιχειρηματιών και την οργάνωση της παραγωγής και διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών. Επιλέγοντας τη συνεργασία με αυτοαπασχολούμενο προσωπικό, οι επιχειρήσεις αποφεύγουν μεγάλο μέρος του μη-μισθολογικού κόστους της εργασίας καθώς και τις δαπάνες προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Η συγκαλυμμένη απασχόληση και η εξαρτημένη αυτοαπασχόληση ευνοούνται όταν υπάρχουν ασάφειες στη θεσμική διάκριση μεταξύ απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης, και όταν οι ελεγκτικοί μηχανισμοί δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν

περιπτώσεις εικονικής αυτοαπασχόλησης και να προβούν σε μέτρα για την αντιμετώπισή της και την προστασία των εργαζομένων.

Η ύπαρξη εικονικής αυτοαπασχόλησης έχει σημαντικές εισοδηματικές επιπτώσεις, καθώς οι αυτοαπασχολούμενοι που εξαρτώνται από έναν πελάτη ή μικρό αριθμό πελατών, μέσω συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, αμείβονται σε επίπεδα χαμηλότερα συχνά από τον κατώτατο μισθό, χωρίς ασφάλιση και εργασιακά δικαιώματα. Υπάρχουν επίσης επιπτώσεις στις ώρες απασχόλησης και στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής, στο ασφαλιστικό σύστημα, το οποίο έχει διαφυγόντα έσοδα, και στις γενικότερες συνθήκες εργασίας, καθώς οι αυτοαπασχολούμενοι δεν καλύπτονται από τις πρόνοιες για τους εργαζόμενους με σχέσεις εξαρτημένης εργασίας.

Αν και ο εντοπισμός και η καταγραφή της εικονικής αυτοαπασχόλησης παρουσιάζει ιδιαίτερες προκλήσεις, έχει υπάρξει σχετική προσπάθεια για την Ελλάδα από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO), όπου προσεγγίστηκε η έκταση του φαινομένου, τα κύρια αίτια και οι επιδράσεις του. Σύμφωνα με τη σχετική έκθεση, περίπου 43% του συνόλου των αυτοαπασχολούμενων (και 11% του συνόλου των απασχολούμενων) εργάζονται σε σχέσεις εξαρτημένης αυτοαπασχόλησης (δηλ. με έναν πελάτη ή μικρό αριθμό πελατών) ή σε εργασιακό καθεστώς που δεν έχει κάποια ή όλα τα χαρακτηριστικά της αυθεντικής αυτοαπασχόλησης. Το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης στην Ελλάδα θεωρείται πως συνδέεται και με την ύπαρξη εικονικής αυτοαπασχόλησης σε σημαντικό βαθμό. Αδυναμίες που εντοπιζόνταν ως πρόσφατα, όπως η πολύπλοκη, ασαφής και κατακερματισμένη εργασιακή και ασφαλιστική νομοθεσία, η έλλειψη αρμοδιότητας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) να διερευνά περιπτώσεις εικονικής αυτοαπασχόλησης, η ασάφεια στα κριτήρια αποσαφήνισης των εργασιακών σχέσεων και της εργασιακής κατάστασης των απασχολούμενων, και η έλλειψη ενοποιημένων πληροφοριακών συστημάτων και βάσεων δεδομένων που επιτρέπουν την ανίχνευση τέτοιων περιπτώσεων, συνδέονται άμεσα με την εκτεταμένη εμφάνιση εικονικής αυτοαπασχόλησης.

Η εικονική αυτοαπασχόληση, εκτός των αναδιανεμητικών επιπτώσεών της, δημιουργεί και δυσάρεστα συναισθήματα σε πολλούς απασχολούμενους, που θεωρούν πως δεν αμείβονται επαρκώς και δεν έχουν την απαιτούμενη προστασία και τα δικαιώματα ως εργαζόμενοι. Η έκθεση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας διατύπωνε συγκεκριμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση του ιδιαίτερου αυτού φαινομένου, μεταξύ των οποίων η ενοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων παρακολούθησης της αγοράς εργασίας (ΕΡΓΑΝΗ, e-ΕΦΚΑ, ΟΠΣ ΣΕΠΕ) για τη διευκόλυνση της ανίχνευσης περιπτώσεων με χαρακτηριστικά που παραπέμπουν σε εικονική αυτοαπασχόληση, η απλοποίηση της διαδικασίας εγγραφής και καταχώρησης στοιχείων στα πληροφοριακά συστήματα ΕΡΓΑΝΗ και e-ΕΦΚΑ, η πραγματοποίηση στοχευμένων ελέγχων βάσει ανάλυσης ρίσκου και η επιβολή αυστηρότερων ποινών, η συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους για την καλύτερη κατανόηση των ιδιαίτερων συνθηκών και πρακτικών ανά κλάδο, και ο σχεδιασμός ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τον περιορισμό του φαινομένου και των συνεπειών του.

Πηγή: *Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης (Αύγουστος 2022)*

Έκθεση του Μηχανισμού Επαγρύπνησης (ΕΜΕ)

Έκθεση που συντάσσεται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Πρόκειται για ένα μέσο ελέγχου, που βασίζεται σε πίνακα αποτελεσμάτων βάσει δεικτών, το οποίο προσδιορίζει τις χώρες που ενδεχομένως πλήττονται από οικονομικές ανισορροπίες και για τις οποίες η Επιτροπή πρέπει να πραγματοποιήσει περαιτέρω εμπεριστατωμένες επισκοπήσεις.

Η έκθεση αυτή σηματοδοτεί την έναρξη της [Διαδικασίας Μακροοικονομικών Ανισορροπιών \(ΔΜΑ\)](#), που αποσκοπεί στην πρόληψη ή τη διόρθωση των ανισορροπιών που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία των εθνικών οικονομιών, της ζώνης του ευρώ και της ΕΕ στο σύνολό της.

εκπαίδευση

Το άρθρο [14](#) του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ορίζει ότι «όλοι έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στη συνεχή και επαγγελματική κατάρτιση».

Κάθε κράτος μέλος της ΕΕ φέρει την ευθύνη της οργάνωσης των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και του περιεχομένου των σχετικών προγραμμάτων. Δυνάμει του άρθρου [165](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ΕΕ συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας και διευκολύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους.

Με προϋπολογισμό ύψους άνω των 28 δισ. ευρώ, το νέο πρόγραμμα Erasmus+ (2021-2027) χρηματοδοτεί προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και μέτρα στήριξης της νεολαίας και του αθλητισμού.

Επιπλέον, τα 27 κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζονται επιδιώκοντας σημαντική βελτίωση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Αυτό το κοινό όραμα ονομάζεται ευρωπαϊκός χώρος εκπαίδευσης (EXE), και αποσκοπεί στη δημιουργία ενός γνήσιου κοινού ευρωπαϊκού χώρου μάθησης, ο οποίος θα είναι επωφελής για όλους τους εκπαιδευόμενους, τους διδάσκοντες και τα ιδρύματα, έως το 2025, μέσω:

- της βελτίωσης της ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης για όλους·
- της διασφάλισης της ένταξης και της ισότητας των φύλων·
- της προώθησης πολιτικών και επενδύσεων για τη στήριξη της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης·
- της ενίσχυσης της ικανότητας και των κινήτρων στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού·
- της ενίσχυσης των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- της προώθησης της δια βίου μάθησης και της κινητικότητας και
- της ενίσχυσης της γεωπολιτικής διάστασης του EXE.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

εκπομπές

Οι εκπομπές στην ατμόσφαιρα ανθρωπογενών αερίων του θερμοκηπίου από πηγές.

Πηγή: *N.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει*

εκτελεστικές πράξεις

Σύμφωνα με το άρθρο [291](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να δοθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) από τον νομοθέτη της ΕΕ η εξουσία να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις, μέσω ειδικών κανόνων που περιλαμβάνονται σε νομοθετική πράξη («βασική πράξη»). Αυτές αποσκοπούν στη δημιουργία ενιαίων προϋποθέσεων για την εφαρμογή της συγκεκριμένης νομοθετικής πράξης, εάν και όταν αυτό είναι αναγκαίο.

Οι εκτελεστικές πράξεις είναι μη νομοθετικές πράξεις και μπορεί να έχουν μεμονωμένη ή γενική εφαρμογή. Συχνά είναι διοικητικής ή τεχνικής φύσης και μπορεί να λάβουν διάφορες μορφές, όπως μεμονωμένες αποφάσεις χρηματοδότησης, αποφάσεις αδειοδότησης για τη διάθεση ορισμένων προϊόντων στην αγορά ή υποδείγματα πιστοποιητικών που απαιτούνται από το δίκαιο της ΕΕ. Οι εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται για ποικίλους τομείς, από τα προγράμματα δαπανών και την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας μέχρι τη φορολογία. Διαδικαστικά, οι εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται από την Επιτροπή κατόπιν διαβούλευσης με επιτροπές που αποτελούνται από τεχνικούς εμπειρογνώμονες των κρατών μελών της ΕΕ, σύμφωνα με τους κανόνες και τις διαδικασίες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. [182/2011](#). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώνονται κατά την προετοιμασία των εκτελεστικών πράξεων και έχουν δικαίωμα ελέγχου, αλλά δεν μπορούν να εμποδίσουν την έκδοση των εκτελεστικών πράξεων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ)

Αξιολόγηση των επιπτώσεων των δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον. Οι εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων πραγματοποιούνται για να αξιολογούνται οι συνέπειες κατασκευαστικών ή άλλων έργων και να διασφαλίζεται υψηλού βαθμού προστασία του περιβάλλοντος.

Εκ των προτέρων αιρεσιμότητα

Συγκεκριμένος και επακριβώς προκαθορισμένος κρίσιμος παράγοντας, ο οποίος αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση του ειδικού στόχου επενδυτικής προτεραιότητας ή προτεραιότητας της Ένωσης, έχει δε άμεση και πραγματική σχέση με την εν λόγω υλοποίηση και άμεσο αντίκτυπο σε αυτή.

Πηγή: N. 4314/14

Εκ των προτέρων εκτίμηση πολιτικών και μέτρων ex ante evaluation

Αξιολόγηση των προβλεπόμενων μελλοντικών αποτελεσμάτων πολιτικής ή μέτρου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

Εκ των υστέρων εκτίμηση πολιτικών και μέτρων ex post evaluation

Αξιολόγηση των παρελθόντων αποτελεσμάτων πολιτικής ή μέτρου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

έκτακτη ανάγκη emergency

Η ξαφνική και απρόβλεπτη απειλητική κατάσταση που απαιτεί την άμεση λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση των δυσμενών συνεπειών της.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

έλεγχος

Κάθε μέτρο που λαμβάνεται προκειμένου να παρασχεθεί εύλογη βεβαιότητα όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία των πράξεων, την αξιοπιστία της υποβολής εκθέσεων, τη διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων και των πληροφοριών, την πρόληψη, ανίχνευση και διόρθωση των περιπτώσεων απάτης και παρατυπιών, και όσον αφορά τη συνέχεια που δίνεται σε αυτές, καθώς και την επαρκή διαχείριση των κινδύνων των σχετικών με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκειμένων πράξεων, λαμβανομένων υπόψη του πολυετούς χαρακτήρα των προγραμμάτων και της φύσης των οικείων πληρωμών. Οι έλεγχοι μπορούν να περιλαμβάνουν διάφορες επαληθεύσεις, καθώς και εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών για να επιτευχθούν οι στόχοι της πρώτης πρότασης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

έλεγχος των μονοπωλίων

Η Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ (ΣΛΕΕ) απαγορεύει μονοπωλιακές (αντι-ανταγωνιστικές) συμπεριφορές που έχουν τη μορφή:

- συμφωνιών και επιχειρηματικών πρακτικών που περιορίζουν τον ανταγωνισμό (άρθρο 101),
- κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης (άρθρο 102).

Το άρθρο 101 απαγορεύει τις συμφωνίες (δηλ. τα καρτέλ) με τις οποίες 2 ή περισσότερες επιχειρήσεις προσπαθούν να περιορίσουν τον ανταγωνισμό. Οι συμφωνίες μπορούν να είναι οριζόντιες (μεταξύ ανταγωνιστών στο ίδιο επίπεδο της αλυσίδας εφοδιασμού, οι οποίοι καθορίζουν τις τιμές ή περιορίζουν την παραγωγή) ή κάθετες (όπως συμφωνία μεταξύ ενός κατασκευαστή και ενός διανομέα). Δυνάμει του άρθρου 101 παράγραφος 3, οι περιοριστικές συμφωνίες επιτρέπονται, ωστόσο, εάν δημιουργούν περισσότερα θετικά παρά αρνητικά αποτελέσματα (εάν βελτιώνουν την παραγωγή ή τη διανομή προϊόντων, για παράδειγμα).

Το άρθρο 102 απαγορεύει σε επιχείρηση να εκμεταλλεύεται καταχρηστικά τη δεσπόζουσα θέση της (δηλ. ένα σημαντικό μερίδιο της αγοράς) χρεώνοντας υπερβολικά χαμηλές τιμές ώστε να αποτρέψει άλλους από το να εισέλθουν στην αγορά ή εισάγοντας διακρίσεις μεταξύ εμπορικών εταίρων.

Η Επιτροπή δύναται να επιβάλλει μεγάλα πρόστιμα σε επιχειρήσεις με τέτοιες παράνομες επιχειρηματικές πρακτικές. Από το 2004 οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού μπορούν να εφαρμόζουν τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες σε συμφωνίες και την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης κατά τον ίδιο τρόπο όπως και η Επιτροπή.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι ένα από τα τρία ανώτατα δικαστήρια της Ελλάδας (μαζί με τον Άρειο Πάγο και το Συμβούλιο της Επικρατείας). Αποστολή του είναι: ο έλεγχος των δαπανών του κράτους, τόσο του Δημοσίου, όσο και των ΟΤΑ, ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή πρόσωπο που εξομοιώνεται με αυτό, ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, η γνωμοδότηση για τα νομοσχέδια που αφορούν συντάξεις, η σύνταξη και η υποβολή έκθεσης προς τη Βουλή για τον απολογισμό και ισολογισμό του Κράτους, η εκδίκαση διαφορών σχετικά με την απονομή συντάξεων και τον έλεγχο των λογαριασμών και τέλος η εκδίκαση υποθέσεων που αναφέρονται στην ευθύνη των πολιτικών ή στρατιωτικών δημόσιων υπαλλήλων. Σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 3614/2007, για συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις προϋπολογισμού άνω των 5 εκ. Ευρώ (χωρίς ΦΠΑ) διενεργείται υποχρεωτικά πριν από την σύναψή τους έλεγχος νομιμότητας από κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με την ΥΑ 114274 / 28.11.2022 (ΦΕΚ Β' 6131/01-12-2022) του Υφ. Υπ. Επενδύσεων και Ανάπτυξης καθορίστηκαν οι διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του Ν. 4914/2022 – ΦΕΚ Α' 61/2022).

Ιστότοπος: <https://www.elsyn.gr/>

ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων

Μια από τις θεμελιώδεις αρχές της εσωτερικής αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι η αρχή της **ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων** –η δημιουργία και η ανάπτυξη ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, όπου δεν υπάρχουν αδικαιολόγητοι περιορισμοί στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων είναι μία από τις τέσσερις θεμελιώδεις οικονομικές ελευθερίες που ορίζονται στις ιδρυτικές συνθήκες της ΕΕ, ενώ οι άλλες τρεις είναι η ελεύθερη κυκλοφορία **κεφαλαίων**, **υπηρεσιών** και **προσώπων**.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στην ΕΕ έχει επιτευχθεί με:

- την κατάργηση των **τελωνειακών δασμών** στις εισαγωγές και εξαγωγές και όλων των επιβαρύνσεων ισοδύναμου αποτελέσματος·
- την απαγόρευση **ποσοτικών περιορισμών** (ποσοστώσεων) στις εισαγωγές και εξαγωγές και μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος (ουσιαστικά, όλοι οι εμπορικοί κανόνες που θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, οι οποίοι θα μπορούσαν άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά να εμποδίσουν το εμπόριο εντός της ΕΕ), και
- την άρση των **μη δασμολογικών φραγμών** με την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών, την εξάλειψη των φραγμών που προκύπτουν από αποκλίνοντες εθνικούς κανόνες με τη συμφωνία κοινών κανόνων, για την εξασφάλιση τόσο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων όσο και για τον σεβασμό άλλων στόχων της ΕΕ, όπως η προστασία του περιβάλλοντος και των καταναλωτών.

Για να αποφευχθεί η μακρά διαδικασία διαπραγμάτευσης λεπτομερών εναρμονισμένων κανόνων, η ΕΕ υιοθέτησε τη γνωστή ως «νέα προσέγγιση» για την εναρμόνιση, που προτάθηκε στη Λευκή Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 1985 με στόχο την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, με κατευθυντήρια αρχή την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης εμπορευμάτων που κυκλοφορούν νόμιμα στην αγορά σε ένα κράτος μέλος. Η νομοθετική εναρμόνιση περιορίζεται στη συμφωνία επί βασικών απαιτήσεων (σχετικά με τις επιδόσεις ή λειτουργικών απαιτήσεων), ενώ οι τεχνικές προδιαγραφές για προϊόντα που πληρούν τις

βασικές απαιτήσεις καθορίζονται σε εναρμονισμένα εθελοντικά πρότυπα. Τα εμπορεύματα που πληρούν αυτές τις απαιτήσεις μπορούν να διατεθούν στην αγορά σε ολόκληρη την ΕΕ.

Οι νομικές βάσεις για τη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων ορίζονται στον Τίτλο II – Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων – Άρθρα 28 έως 37 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων

Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων είναι μία από τις τέσσερις ελευθερίες που θεσπίζονται στις συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) – οι υπόλοιπες είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, των κεφαλαίων και των υπηρεσιών. Την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων κατοχυρώνουν διάφορα άρθρα των συνθηκών της ΕΕ, από τα οποία το πιο σημαντικό είναι το άρθρο 45 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Το άρθρο 45 χορηγεί στους πολίτες ενός κράτους μέλους της ΕΕ το **δικαίωμα**:

- να αναζητούν εργασία σε άλλο κράτος μέλος·
- να εργάζονται εκεί χωρίς την ανάγκη άδειας διαμονής για εργασία·
- να κατοικούν εκεί για τον σκοπό αυτόν·
- να παραμένουν εκεί ακόμα και μετά το τέλος της απασχόλησής τους·
- να έχουν **ίση μεταχείριση** με τους υπηκόους του συγκεκριμένου κράτους μέλους όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, τις συνθήκες εργασίας και όλα τα υπόλοιπα κοινωνικά και φορολογικά πλεονεκτήματα.

Τα δικαιώματα αυτά αναγνωρίζονται σε άτομα που ασκούν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας για σκοπούς εργασίας. Υπάρχουν **περιορισμοί** για λόγους δημόσιας ασφάλειας, δημόσιας τάξης, δημόσιας υγείας, καθώς και για την απασχόληση στον δημόσιο τομέα. Όταν ένας υπήκοος της ΕΕ εργάζεται σε άλλο κράτος μέλος, τα **μέλη της οικογένειάς** του έχουν επίσης το δικαίωμα διαμονής και εργασίας σε αυτό το κράτος, ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους. Τα παιδιά έχουν επίσης το δικαίωμα εκπαίδευσης στο κράτος μέλος στο οποίο έχει μετεγκατασταθεί ο γονιός τους.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ περί **αμοιβαίας αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων**, τα άτομα που ασκούν ορισμένα επαγγέλματα για τα οποία το κράτος μέλος υποδοχής απαιτεί συγκεκριμένα προσόντα έχουν δικαίωμα να ζητήσουν την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων τους στο κράτος αυτό. Υπάρχουν επίσης κανόνες που προστατεύουν τα **δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης** των πολιτών της ΕΕ όταν μετακομίζουν από ένα κράτος μέλος σε άλλο.

Το 2019 συστάθηκε η **Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας**, ένας οργανισμός που έχει ως σκοπό τη διασφάλιση δίκαιης κινητικότητας του εργατικού δυναμικού σε ολόκληρη την ΕΕ και τη στήριξη του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων ισχύει επίσης για πολίτες της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας, των οποίων οι χώρες ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο. Δικαίωμα εργασίας σε ένα κράτος μέλος ή ίσης μεταχείρισης με τους υπηκόους της ΕΕ όσον αφορά τους όρους εργασίας μπορεί να έχουν και άλλοι **υπήκοοι τρίτων χωρών**. Αυτά τα δικαιώματα συναρτώνται με την ιδιότητά τους ως **μελών της οικογένειας υπηκόου της ΕΕ** και από τη **δική τους ιθαγένεια** (ορισμένες χώρες έχουν υπογράψει συμφωνίες με την ΕΕ).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων

Το άρθρο [63](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαγορεύει όλους τους περιορισμούς των κινήσεων κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, εκτός αν είναι απαραίτητοι για έννομα δημόσια συμφέροντα.

Ο σκοπός της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων είναι η αποτελεσματική διασυνοριακή χρήση υλικών και χρηματοοικονομικών κεφαλαίων για επενδύσεις και χρηματοδοτικούς σκοπούς.

Για φυσικά πρόσωπα, αυτό σημαίνει να μπορείς να πραγματοποιείς πολλές συναλλαγές, για παράδειγμα:

- άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών στο εξωτερικό·
- αγορά μετοχών σε εταιρείες στο εξωτερικό·
- πραγματοποίηση επενδύσεων όπου υπάρχουν οι καλύτερες αποδόσεις·
- αγορά ακινήτων σε άλλη χώρα.

Για επιχειρήσεις, σημαίνει:

- να επενδύεις και να κατέχεις άλλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις·
- να αντλείς χρηματοδότηση όπου είναι φθηνότερη.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών

Με βάση το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), υπηρεσία είναι η συναλλαγή που παρέχεται με χρηματικό αντάλλαγμα και δεν διέπεται από τους κανόνες που ρυθμίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων και των προσώπων.

Το άρθρο [56](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) απαγορεύει τους περιορισμούς στην παροχή υπηρεσιών από υπηκόους κρατών μελών της ΕΕ που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του ατόμου για το οποίο προορίζονται οι υπηρεσίες. Με ορισμένες εξαιρέσεις (που αναφέρονται στα άρθρα [51](#), [52](#) και [346](#) της ΣΛΕΕ), το άτομο που παρέχει την υπηρεσία μπορεί να ασκεί προσωρινά τη δραστηριότητά του στο κράτος μέλος όπου παρέχεται η υπηρεσία, με τους ίδιους όρους που επιβάλλει αυτό το κράτος μέλος στους δικούς του υπηκόους.

Η οδηγία της ΕΕ για τις υπηρεσίες (οδηγία [2006/123/ΕΚ](#)) καθορίζει τους κανόνες για τη συντριπτική πλειονότητα των υπηρεσιών, με εξαίρεση τις χρηματοπιστωτικές, ορισμένες υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τις υπηρεσίες γραφείων εύρεσης προσωρινής εργασίας, τις υπηρεσίες ιδιωτικής ασφάλειας και τα τυχερά παιχνίδια. Επιτρέπει στις επιχειρήσεις να εγκαθίστανται και να παρέχουν υπηρεσίες σε άλλα κράτη μέλη. Η οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να καταργήσουν τις αδικαιολόγητες ή μεροληπτικές απαιτήσεις που επηρεάζουν τη σύσταση ή την παροχή σχετικής υπηρεσίας στην επικράτειά τους. Για τον σεβασμό των δικαιωμάτων των χρηστών των υπηρεσιών, απαιτείται από τα κράτη μέλη:

- να εξαλείψουν τα εμπόδια για όσους επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν υπηρεσίες παρόχων εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος, όπως την υποχρέωση λήψης άδειας·
- να καταργήσουν τις απαιτήσεις που εισάγουν διακρίσεις με βάση την ιθαγένεια ή τον τόπο κατοικίας του χρήστη·
- να παρέχουν γενικές πληροφορίες και συνδρομή σχετικά με τις νομικές απαιτήσεις, ιδίως σχετικά με τους κανόνες προστασίας των καταναλωτών, καθώς και για τις διαδικασίες αποζημίωσης που ισχύουν σε άλλα κράτη μέλη.

Το άρθρο 53 της ΣΛΕΕ προβλέπει την έκδοση οδηγιών από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων και άλλων προσόντων που απαιτούνται σε κάθε κράτος μέλος για την άσκηση νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ αε)

Η ΕΕΤΑΑ ιδρύθηκε το 1985, λειτουργεί με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας, και διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 2190/20 και του ιδρυτικού της νόμου. Ανήκει στον κοινωνικό τομέα της οικονομίας, διοικείται από ενδεκαμελές αιρετό Διοικητικό Συμβούλιο και έχει μετόχους φορείς της Αυτοδιοίκησης, το Ελληνικό Δημόσιο και φορείς του Κοινωνικού τομέα.

Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. έχει σκοπό την παροχή επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και τους φορείς τους, καθώς και σε φορείς του Δημοσίου και του Κοινωνικού τομέα σε ζητήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ανάπτυξης. Επιπλέον, και για την επίτευξη του σκοπού της, συμμετέχει σε μεγάλο αριθμό Δικτύων και Συνεργασιών

Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. είναι ο θεσμοθετημένος τεχνικός και επιστημονικός σύμβουλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, καθώς και φορέων της Κεντρικής Διοίκησης σε θέματα που αφορούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και στην Τοπική Ανάπτυξη. Η Εταιρεία στην τριακονταετή λειτουργία της έχει συνεργαστεί με τα συλλογικά όργανα της Τ.Α. (ΚΕΔΚΕ, ΕΝΑΕ, ΤΕΔΚ, ΚΕΔΕ, ΕΝΠΕ, ΠΕΔ), με το σύνολο σχεδόν των Ο.Τ.Α., με το Υπουργείο Εσωτερικών, τους Φορείς Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και με φορείς σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Πηγή: <https://www.eetaa.gr/>

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ)

Σύμφωνα με τα άρθρα 10 (1) και 11 (2α) 10 του Ν. 3832/2010 «Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα Σύσταση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ως Ανεξάρτητης Αρχής», ως ισχύει, η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ) είναι μια ανεξάρτητη Αρχή και αποτελεί την εθνική στατιστική υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 5 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 2015/759 και απολαμβάνει λειτουργικής ανεξαρτησίας, καθώς και διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας. Δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλη διοικητική αρχή. Η λειτουργία της υπάγεται στον έλεγχο της Βουλής των Ελλήνων και διέπεται από τις διατάξεις του Νόμου 3832/2010 «Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα Σύσταση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ως Ανεξάρτητης Αρχής», ως ισχύει.

Πηγή: <https://www.statistics.gr/>

Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός “ΔΗΜΗΤΡΑ” (ΕΛΓΟ)

Κύριο αντικείμενο του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ είναι η ανάπτυξη και υποστήριξη δράσεων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της χώρας, τη βελτίωση των παραγωγικών διαδικασιών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, την πιστοποίηση των ποιοτικών αγροτικών προϊόντων & τροφίμων, την καθιέρωση και πιστοποίηση ορθών γεωργικών πρακτικών και τους ελέγχους στην αλυσίδα παραγωγής-διακίνησης του γάλακτος και κρέατος στη χώρα.

Οι επιμέρους τομείς που δραστηριοποιείται ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ είναι:

- η προώθηση της καινοτομίας, η διενέργεια έρευνας, η διάχυση των γνώσεων, της τεχνολογίας και των συμβουλευτικών υπηρεσιών σε όλους τους τομείς της αγροδιατροφικής αλυσίδας,
- η παροχή αγροτικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- η προστασία της προέλευσης και ταυτότητας, οι έλεγχοι της νόμιμης χρήσης όρων, συμβόλων και ενδείξεων στα αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητάς τους,
- η εφαρμογή των ορθών πρακτικών στη γεωργία, και
- ο ενδεδειγμένος έλεγχος του κυκλώματος προέλευσης, παραγωγή, ποιότητα και διακίνηση για το γάλα και το κρέας στη χώρα.

Παράλληλα, βασική αποστολή του Οργανισμού είναι η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στον σχεδιασμό και την υποστήριξη της εφαρμογής της πολιτικής του στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, καθώς και στη διαμόρφωση θέσεων στα θέματα που εξετάζονται στο Συμβούλιο και στα λοιπά αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πηγή: <https://www.elgo.gr/>

Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.)

Το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο ιδρύθηκε με το άρθρο 24 του Ν. 2939/2001 (ΦΕΚ 179 Α'/2001 με την επωνυμία Εθνικός Οργανισμός Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων (Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.) και μετονομάστηκε σε Ε.Ο.ΑΝ. με την παρ. 1 του άρθρου 46 του Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ 24 Α'/2012) με σκοπό την εποπτεία των ΣΕΔ.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 - επανεκτύπωση)

έμμεσα κόστη

Τα έμμεσα κόστη είναι κοινά οργανωτικά έξοδα που δεν μπορούν να συνδεθούν απευθείας με τη δραστηριότητα του έργου και τα οποία είναι δύσκολο να αποδοθούν στο έργο.

Πηγή: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/217dab07-4cdd-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>

έμμεση διαχείριση indirect management

Ένας από τους τρεις δυνατούς τρόπους υλοποίησης προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (οι άλλοι δύο τύποι είναι η άμεση διαχείριση και η επιμερισμένη διαχείριση).

Παρότι η ΕΕ παρέχει τη χρηματοδότηση για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα ή έργο, δεν εμπλέκεται πάντα άμεσα στην καθημερινή διαχείριση. Ωστόσο, ενώ τα κράτη μέλη είναι

υπεύθυνα για την εκτέλεση του μεγαλύτερου μέρους του προϋπολογισμού της ΕΕ, η Επιτροπή είναι αυτή που έχει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή διενεργεί αυστηρούς και αποτελεσματικούς ελέγχους σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο δαπανώνται τα κονδύλια της ΕΕ. Η διαδικασία θα διαφέρει ανάλογα με τον τρόπο υλοποίησης του προγράμματος.

Στην περίπτωση της έμμεσης διαχείρισης οι οργανισμοί-εταίροι ή άλλες αρχές εντός ή εκτός της ΕΕ διαχειρίζονται τη χρηματοδότηση. Ορισμένα προγράμματα χρηματοδότησης υλοποιούνται εν μέρει ή πλήρως με την υποστήριξη οντοτήτων, π.χ. εθνικών αρχών ή διεθνών οργανισμών. Για παράδειγμα, το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού της ΕΕ που διατίθεται για ανθρωπιστική βοήθεια και διεθνή ανάπτυξη εκτελείται υπό καθεστώς έμμεσης διαχείρισης.

Στα παραδείγματα συγκαταλέγονται η οικονομική στήριξη για την καταπολέμηση της επιδημίας του ιού Έμπολα στη Δυτική Αφρική και για την αντιμετώπιση των συνεπειών του σεισμού στο Νεπάλ το 2015. Τα προγράμματα που υλοποιούνται υπό έμμεση διαχείριση αντιπροσωπεύουν περίπου το 10 % του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτού του τρόπου διαχείρισης, η Επιτροπή αναθέτει καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού σε διαφορετικούς τύπους εταιριών υλοποίησης, για παράδειγμα σε

- τρίτες χώρες ή οργανισμούς που αυτές έχουν ορίσει
- διεθνείς οργανισμούς, όπως η [οικογένεια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών \(ΟΗΕ\)](#), η [Παγκόσμια Τράπεζα](#), το [Διεθνές Νομισματικό Ταμείο \(ΔΝΤ\)](#)
- στην [Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων \(ΕΤΕπ\)](#) και στο [Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων \(ΕΤΕ\)](#)
- [αποκεντρωμένους οργανισμούς](#), όπως το [Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων \(ECDC\)](#), η [Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων \(ΕΕΑΤ\)](#) ή ο [Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής \(Frontex\)](#)
- συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των κοινών επιχειρήσεων, όπως η [πρωτοβουλία για τα καινοτόμα φάρμακα](#), η επιχείρηση [Shift2Rail](#), η [ευρωπαϊκή υπολογιστική υψηλών επιδόσεων \(EuroHPC\)](#)
- φορείς των κρατών μελών, όπως [οι εθνικοί οργανισμοί του Erasmus+](#), οι οργανισμοί ανάπτυξης των κρατών μελών και οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες.

Στην περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων υπό καθεστώς έμμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή αναθέτει την εκτέλεση της σύμβασης σε τρίτο μέρος. Αυτό μπορεί να είναι, για παράδειγμα, μια χώρα εταίρος, ένας διεθνής οργανισμός ή ένας οργανισμός ανάπτυξης. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η εν λόγω ορισθείσα αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να ελέγξει αν η Επιτροπή έχει παράσχει την έγκρισή της σε βασικά βήματα που οδηγούν στην ανάθεση της σύμβασης. Ωστόσο, εάν η Επιτροπή εκτιμήσει ότι μπορεί να εμπιστευτεί τους κανόνες και τις διαδικασίες της εν λόγω αρχής, θα περιορίσει την εποπτεία σε μεταγενέστερους ελέγχους.

Εμπειρογνώμονες Πολιτικής Προστασίας Civil Protection Experts

Ο ειδικός επιστήμονας ή το πιστοποιημένο στέλεχος σε θέματα που αφορούν στη διαχείριση και αντιμετώπιση καταστροφών και στον υπολογισμό κρίσιμων παραγόντων, όπως, η εκτίμηση της επικινδυνότητας, των εν γένει κινδύνων, της τρωτότητας, της έκθεσης στον κίνδυνο.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

έμπορος

Οποιαδήποτε επιχείρηση, η οποία ενεργεί ως εντολέας για την αγορά και την περαιτέρω πώληση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των εμπορών που δεν καθίστανται υλικοί κάτοχοι των αποβλήτων.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων

Οι εργασίες συλλογής, στις οποίες περιλαμβάνεται και η εγγυοδοσία, καθώς και οι εργασίες μεταφοράς, μεταφόρτωσης, αποθήκευσης, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωσης και κάθε άλλο είδος ανάκτησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πολλαπλής χρήσης ή των αποβλήτων των συσκευασιών και προϊόντων για τα οποία έχει θεσπιστεί ΠΔΕΠ.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

ενδιάμεσος φορέας

Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας διαχειριστικής αρχής ή εκτελεί λειτουργίες ή καθήκοντα εξ ονόματος μιας τέτοιας αρχής.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές

Στην οδηγία 2009/28/EK σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ορίζεται ως η ενέργεια από ανανεώσιμες μη ορυκτές πηγές, ήτοι αιολική, ηλιακή, αεροθερμική, γεωθερμική, υδροθερμική και ενέργεια των ωκεανών, υδροηλεκτρική, από [βιομάζα](#), από τα εκλυόμενα στους χώρους υγειονομικής ταφής αέρια, από τα αέρια που παράγονται σε μονάδες επεξεργασίας λυμάτων και από τα βιοαέρια.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

ενέργεια του περιβάλλοντος

Η φυσική θερμική ενέργεια και ενέργεια συσσωρευθείσα στο περιβάλλον με συγκεκριμένα όρια, που μπορεί να αποθηκεύεται στον αέρα του περιβάλλοντος, εκτός του απορριπτόμενου αέρα, ή στα επιφανειακά ύδατα ή στα ύδατα αποχέτευσης.

Πηγή: Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (OJ L328 82-209)

ενεργειακή απόδοση

Μια δραστηριότητα έχει μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση εάν αποδίδει περισσότερο με την ίδια εισροή ενέργειας ή το ίδιο με λιγότερη εισροή ενέργειας. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης είναι μια μέθοδος μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας ή αναχαίτισης της αύξησης της κατανάλωσης ενέργειας.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

ενεργειακή κοινότητα

Νομική οντότητα η οποία:

- α) βασίζεται σε εθελοντική και ανοικτή συμμετοχή και τελεί υπό τον ουσιαστικό έλεγχο εταίρων ή μελών που είναι φυσικά πρόσωπα, τοπικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των δήμων, ή μικρές επιχειρήσεις
- β) έχει ως πρωταρχικό σκοπό να παρέχει περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη σε επίπεδο κοινότητας για τα μέλη ή εταίρους της ή τις τοπικές περιοχές όπου δραστηριοποιείται και όχι να παράγει οικονομικά κέρδη, και
- γ) μπορεί να δραστηριοποιείται στην παραγωγή, περιλαμβανομένης της παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές, στη διανομή και στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, στις υπηρεσίες κατανάλωσης, σωρευτικής εκπροσώπησης, αποθήκευσης ενέργειας, στις υπηρεσίες ενεργειακής απόδοσης, στις υπηρεσίες φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, ή στην παροχή άλλων υπηρεσιών ενέργειας στους εταίρους ή τα μέλη της.

Πηγή: α) Οδηγία (ΕΕ) 2019/944

β) Ν. 4513/2018 (ΦΕΚ 9/Α/23.12.2018), (Άρθρο 1)

ενεργειακή φτώχεια

Η αδυναμία του νοικοκυριού να προμηθεύεται θέρμανση, ψύξη, φωτισμό και άλλες ενεργειακές υπηρεσίες που είναι ασφαλείς, επαρκείς για τις ανάγκες των νοικοκυριών και με προσιτό κόστος. Το παρατηρητήριο της ΕΕ για την ενεργειακή φτώχεια έχει ορίσει τέσσερις κύριους δείκτες ενεργειακής φτώχειας: αδυναμία πληρωμής των λογαριασμών κοινής ωφέλειας εγκαίρως, αδυναμία να διατηρηθεί ζεστό το σπίτι, πολύ χαμηλό μερίδιο των

δαπανών των νοικοκυριών για ενέργεια (κάτω από το ήμισυ του εθνικού μέσου, γνωστή και ως «κρυμμένη ενεργειακή φτώχεια», καθώς μπορεί να υποδηλώνει την υποκατανάλωση της ενέργειας) και ένα πολύ μεγάλο μερίδιο των δαπανών των νοικοκυριών για την ενέργεια (περισσότερο από το διπλάσιο του εθνικού μέσου μεριδίου, αν και ορισμένοι υποστηρίζουν έναν εναλλακτικό δείκτη 10%). Η ενεργειακή φτώχεια μπορεί να οφείλεται:

- στο χαμηλό εισόδημα των νοικοκυριών
- σε υψηλές τιμές ενέργειας
- σε μη αποτελεσματική ενεργειακή απόδοση στα κτίρια
- ή σε συνδυασμό και των τριών.

Ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050 **energy road map 2050**

Έγγραφο – Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο “Ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050” (COM/2011/0885 τελικό) στο οποίο η Επιτροπή (ανταποκρινόμενη σε αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου) διερευνά τις προκλήσεις που θέτει η επίτευξη του στόχου της ΕΕ για την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και την ανταγωνιστικότητα. Η ανάλυση των σεναρίων που διενεργήθηκε είναι ενδεικτική και εξετάζει τις επιπτώσεις, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από τους πιθανούς τρόπους εκσυγχρονισμού του ενεργειακού συστήματος. Οι επιλογές δεν αλληλοαποκλείονται, αλλά εστιάζουν στα κοινά στοιχεία που αναδύονται και υποστηρίζουν μακροπρόθεσμες προσεγγίσεις των επενδύσεων. Με βάση αυτή την ανάλυση, στον ενεργειακό χάρτη πορείας 2050 συνάγονται τα βασικά συμπεράσματα για αναμφιβόλως θετικές επιλογές (no-regrets) στο ευρωπαϊκό ενεργειακό σύστημα. Αυτό εξαιρεί επίσης τη σημασία εξεύρεσης ευρωπαϊκής προσέγγισης, με την οποία όλα τα κράτη μέλη να συμμερίζονται τα βασικά χαρακτηριστικά της μετάβασης σε ενεργειακό σύστημα χαμηλών επιπέδων εκπομπών άνθρακα και η οποία να παρέχει την απαιτούμενη βεβαιότητα και σταθερότητα. Ο χάρτης πορείας δεν υποκαθιστά τις προσπάθειες σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για τον εκσυγχρονισμό του ενεργειακού εφοδιασμού, αλλά στοχεύει στην ανάπτυξη μακροπρόθεσμου και τεχνολογικά ουδέτερου ευρωπαϊκού πλαισίου, εντός του οποίου θα καταστούν αποτελεσματικότερες αυτές οι πολιτικές. Ο χάρτης πορείας στηρίζεται στο επιχείρημα ότι με ευρωπαϊκή προσέγγιση της ενεργειακής πρόκλησης θα ενισχυθεί η ασφάλεια και η αλληλεγγύη και θα μειωθεί το κόστος σε σύγκριση με παράλληλα εθνικά καθεστώτα, καθώς θα εξασφαλίζεται ευρύτερη και ευέλικτη αγορά για νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Το συμπέρασμα είναι ότι είναι δυνατόν να επιτευχθεί ασφαλές, ανταγωνιστικό και απαλλαγμένο από ανθρακούχες εκπομπές ενεργειακό σύστημα στην Ευρώπη το 2050.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών “Ενεργειακός χάρτης πορείας για το 2050” [COM(2011) 885 τελικό]

ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο

Η αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάλυσης του κινδύνου, όσον αφορά τις πηγές του κινδύνου και τους κινδύνους, τους παράγοντες που συνδέονται με τον κίνδυνο και τους διάφορους τρόπους αντίληψης του κινδύνου, μεταξύ των αξιολογητών του κινδύνου, των διαχειριστών του κινδύνου, των καταναλωτών, των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών, της ακαδημαϊκής κοινότητας και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένης της εξήγησης των πορισμάτων

που συνδέονται με την αξιολόγηση του κινδύνου και η βάση των αποφάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

ενιαία αγορά

Η ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης τέθηκε σε ισχύ το 1993, διασφαλίζοντας τέσσερεις βασικές αρχές : ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων σε μία εσωτερική αγορά χωρίς σύνορα. Την 1η Ιανουαρίου 1993, καταργήθηκαν όλοι οι τελωνειακοί έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα καθώς και η χρήση του ενιαίου διοικητικού εγγράφου για την κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Διενεργούνται ακόμη και σήμερα δειγματοληπτικοί έλεγχοι για ναρκωτικά και μετανάστευση, οι συνήθεις όμως έλεγχοι έχουν καταργηθεί.

Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ)

Η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) ιδρύθηκε με τον [Ν.4013/2011](#) και διέπεται από το νόμο αυτό και τα ΠΔ [122/2012](#), [123/2012](#) και [43/2013](#). Έχει σκοπό την ανάπτυξη και προαγωγή της εθνικής στρατηγικής, πολιτικής και δράσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, τη διασφάλιση της διαφάνειας, αποτελεσματικότητας, συνοχής και εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προς το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, τη διαρκή βελτίωση του νομικού πλαισίου, καθώς και τον έλεγχο της τήρησής του από τα δημόσια όργανα και τις αναθέτουσες αρχές. Η Αρχή απολαμβάνει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας.

Η Αρχή δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από κυβερνητικά όργανα ή άλλη ανεξάρτητη ή διοικητική αρχή, υπόκειται στον έλεγχο της Βουλής σύμφωνα με το άρθρο 138Α του Κανονισμού της ([Ν.4013/2011 αρ.1](#)) και τα Μέλη της απολαύουν λειτουργικής ανεξαρτησίας ([Ν. 4013/2011 αρ.4](#)).

Οι αρμοδιότητές μας καθορίζονται στο [άρθρο 2 του Ν.4013/2011](#). Σύμφωνα με αυτό, η ΕΑΑΔΗΣΥ εποπτεύει και συντονίζει τη δράση των φορέων της κεντρικής διοίκησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, προάγει την εθνική στρατηγική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και μεριμνά για την τήρηση των κανόνων και αρχών της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, ενώ γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις.

Συγκεκριμένα, η ΕΑΑΔΗΣΥ:

- α) Εποπτεύει και συντονίζει τη δράση των φορέων της κεντρικής διοίκησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και μπορεί να συμμετέχει σε συλλογικά κυβερνητικά όργανα με αρμοδιότητα επί των δημοσίων συμβάσεων.
- β) Προάγει την εθνική στρατηγική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και μεριμνά για την τήρηση των κανόνων και αρχών της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.
- γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής.

- δ) Η Αρχή εκδίδει και αναρτά στην ιστοσελίδα της κανονισμούς για ειδικότερα τεχνικά ή λεπτομερειακά θέματα σχετικά με ζητήματα δημοσίων συμβάσεων που αφορούν ιδίως στην ερμηνεία της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, λαμβανομένης υπόψη της εθνικής νομολογίας και της νομολογίας των δικαστηρίων της ΕΕ, παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες προς τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις αναθέτουσες αρχές με το ανωτέρω περιεχόμενο και εισηγείται στους αρμόδιους Υπουργούς την έκδοση σχετικών εγκυκλίων.
- ε) Η Αρχή εκδίδει πρότυπα τεύχη δημοπράτησης και σχέδια συμβάσεων μετά από διαβούλευση με τους κατά περίπτωση αρμόδιους δημόσιους φορείς. Διατάξεις νόμων που εξουσιοδοτούν άλλα όργανα για την έκδοση πρότυπων τευχών. Η Αρχή διαμορφώνει επίσης κανόνες για την τυποποίηση των τεχνικών προδιαγραφών σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και ελέγχει την εναρμόνιση αυτών με τις γενικές αρχές του εθνικού και ενωσιακού δικαίου.
- στ) Η Αρχή παρακολουθεί και αξιολογεί την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των δράσεων των δημοσίων φορέων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των συναρμόδιων Υπουργείων, των αρμόδιων διοικητικών οργάνων άσκησης ελέγχου και εποπτείας, καθώς και των αναθετουσών αρχών, στο πλαίσιο του ισχύοντος εθνικού και ενωσιακού νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.
- ζ) Ασκεί δειγματοληπτικούς ελέγχους, αναζητώντας αυτεπαγγέλτως πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με τις εν εξελίξει διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και καλεί σε ακρόαση τους εκπροσώπους τους για την παροχή πληροφοριών και στοιχείων.
- η) Εποπτεύει και αξιολογεί τα, κατά περίπτωση, αρμόδια ελεγκτικά διοικητικά όργανα στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων ως προς την άσκηση των καθηκόντων τους σύμφωνα με το ισχύον εθνικό και ευρωπαϊκό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Αρχής.
- θ) Μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις για θέματα δημοσίων συμβάσεων, ιδίως δε για την ερμηνεία του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, είτε γραπτά είτε προφορικά με δική της πρωτοβουλία ή ύστερα από αίτημα των αρμόδιων δικαστηρίων σε δίκες που διεξάγονται ενώπιόν τους.
- ι) Τηρεί Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της.
- ια) Παρέχει συμβουλές στις αναθέτουσες αρχές με δική της πρωτοβουλία ή ύστερα από αιτήματα των τελευταίων, ιδίως κατά το στάδιο εκδίκασης ή εξέτασης προδικαστικών προσφυγών, σχετικά με τη νόμιμη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και την ομοιόμορφη εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.
- ιβ) Συμμετέχει στα αρμόδια ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ως πρωτεύουσα εθνική αρχή επικοινωνίας σχετικά με την ανταλλαγή απόψεων, πληροφοριών και στοιχείων που αφορούν την εθνική στρατηγική, το νομικό πλαίσιο και τις διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Επίσης, συμμετέχει στην εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς και συναντήσεις στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.
- ιγ) Συντάσσει και υποβάλλει στον Πρόεδρο της Βουλής, μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε ημερολογιακού έτους, ετήσια έκθεση η οποία δημοσιεύεται στο διαδίκτυο και περιλαμβάνει αποτίμηση των πεπραγμένων της Αρχής, σύμφωνα με το σκοπό και τις αρμοδιότητές της, τις προτάσεις βελτίωσης του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου και των διαδικασιών προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που

έχουν διατυπωθεί προς τους αρμόδιους φορείς και όργανα, καθώς και την πρόοδο της συμμόρφωσης των αρμόδιων φορέων και οργάνων με τις εν λόγω προτάσεις.

Η Αρχή αποτελείται από **επτά** τακτικά μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά. Τα μέλη της Αρχής επιλέγονται από τη Βουλή κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 101Α παρ. 2 του Συντάγματος, διορίζονται δε με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ύστερα από γνώμη της **Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας** της Βουλής για πενταετή θητεία.

Ως μέλη της Αρχής επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και υψηλής επιστημονικής κατάρτισης, με ακαδημαϊκή ή επαγγελματική εξειδίκευση στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων.

Πηγή: <https://www.eaadhsy.gr/>

Ενιαίο Μέσο Περιθωρίου

Το Ενιαίο Μέσο Περιθωρίου είναι μη θεματικό ειδικό μέσο που διέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (OJ L1 433/11 – 22.12.2020) και συνίσταται σε:

- α) από το 2022, ποσά που αντιστοιχούν στα περιθώρια που παραμένουν διαθέσιμα κάτω από τα ανώτατα όρια του ΠΔΠ για πιστώσεις για αναλήψεις υποχρεώσεων του έτους ν-1, διαθέσιμα πέραν των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ για πιστώσεις για αναλήψεις υποχρεώσεων για τα έτη 2022-2027,
- β) από το 2022, ποσά που ισούνται με τη διαφορά μεταξύ των εκτελεσθεισών πληρωμών και του ανώτατου ορίου πληρωμών του ΠΔΠ του έτους ν-1 για την προσαρμογή προς τα άνω του ανώτατου ορίου πληρωμών για τα έτη 2022-2027 και
- γ) πρόσθετα ποσά που μπορούν να διατεθούν πέραν των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ σε ένα δεδομένο έτος για πιστώσεις για αναλήψεις υποχρεώσεων ή για πληρωμές, ή αμφότερες, ανάλογα με την περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι αντισταθμίζονται πλήρως με τα περιθώρια σε έναν ή περισσότερους τομείς του ΠΔΠ για το τρέχον ή τα μελλοντικά οικονομικά έτη όσον αφορά τις πιστώσεις για αναλήψεις υποχρεώσεων και ότι αντισταθμίζονται πλήρως με τα περιθώρια κάτω από το ανώτατο όριο πληρωμών για μελλοντικά οικονομικά έτη όσον αφορά τις πιστώσεις για πληρωμές.

Η χρήση του Ενιαίου Μέσου Περιθωρίου σε ένα δεδομένο έτος τηρεί τα ανώτατα όρια των ίδιων πόρων που προβλέπονται στην απόφαση για τους ίδιους πόρους.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (OJ L1 433/11 – 22.12.2020)

Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός

Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 έφερε στο προσκήνιο πολλά προβλήματα στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ. Πολλά εξ αυτών ήταν σοβαρά και τελικά οι φορολογούμενοι ανέλαβαν τη διάσωσή τους. Κατέστη σαφές ότι, ιδίως στη ζώνη του ευρώ, όπου οι χώρες έχουν κοινό νόμισμα, η δράση έπρεπε να αναληφθεί σε επίπεδο ΕΕ, αντί να στηρίζεται σε μέτρα εθνικής πολιτικής.

Ως εκ τούτου, η ΕΕ έλαβε μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι η συμπεριφορά των τραπεζών δεν θα υπονόμει εκ νέου τα θεμέλια του χρηματοπιστωτικού συστήματος,

προτείνοντας τη δημιουργία μιας τραπεζικής ένωσης. Κατά αυτό τον τρόπο θα εξασφαλιζόνταν ισχυρότερες και αυστηρότερα εποπτευόμενες τράπεζες.

Η τραπεζική ένωση της ΕΕ περιλαμβάνει:

- τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ) και
- τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (ΕΜΕ).

Ο ΕΕΜ, που αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές εποπτικές αρχές τραπεζών των συμμετεχουσών χωρών, άρχισε να λειτουργεί τον Νοέμβριο του 2014. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) κατέστη η κύρια αρχή προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ (περίπου 6 000 τράπεζες). Διασφαλίζει ότι τα εν λόγω ιδρύματα συμμορφώνονται με τους τραπεζικούς κανόνες της ΕΕ και εντοπίζει τα προβλήματα σε πρώιμο στάδιο, έτσι ώστε τα ιδρύματα να λαμβάνουν εγκαίρως μέτρα. Η ΕΚΤ εποπτεύει άμεσα τα μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα και οι εθνικές εποπτικές αρχές συνεχίζουν να επιβλέπουν τα μικρότερα.

Η ιδιότητα του μέλους της τραπεζικής ένωσης είναι υποχρεωτική για όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ και ανοικτή σε όλες τις άλλες χώρες της ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ενισχυμένες εγγυήσεις για τη νεολαία **reinforced Youth Guarantee**

Είναι η δέσμευση που ανέλαβαν όλα τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλίσουν ότι όλοι οι νέοι κάτω των 30 ετών (αρχικά οι εγγυήσεις για τη νεολαία αφορούσαν νέους κάτω των 25 ετών, αλλά αργότερα διευρύνθηκε η ομάδα-στόχος η οποία πλέον περιλαμβάνει τα άτομα ηλικίας 15-29 ετών) θα λαμβάνουν ποιοτική προσφορά:

- απασχόλησης
- συνεχούς εκπαίδευσης
- μαθητείας ή πρακτικής άσκησης,

εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την εκπαίδευση. Όλες οι χώρες της ΕΕ δεσμεύτηκαν να εφαρμόζουν τις ενισχυμένες Εγγυήσεις για τη Νεολαία, με Σύσταση του Συμβουλίου τον Οκτώβριο του 2020. Η Σύσταση βασίζεται σε πρόταση της Επιτροπής, η οποία αποτελεί μέρος της δέσμης μέτρων για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων.

Οι Εγγυήσεις για τη Νεολαία δημιούργησαν ευκαιρίες για τους νέους και λειτούργησαν ως ισχυρός μοχλός για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και καινοτομία. Ως αποτέλεσμα, οι περισσότερες δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης βελτίωσαν και επέκτειναν τις υπηρεσίες που παρέχουν στους νέους.

Μετά από σχεδόν μια επταετία υλοποίησης, λίγο πριν ξεσπάσει η πανδημία COVID-19, υπήρχαν περίπου 1,7 εκατομμύρια λιγότεροι νέοι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) σε ολόκληρη την ΕΕ. Η ανεργία των νέων είχε μειωθεί στο πρωτοφανές χαμηλό επίπεδο του 14,9 % τον Φεβρουάριο του 2020, λίγες μόλις εβδομάδες πριν επιβληθούν τα περιοριστικά μέτρα λόγω της πανδημίας σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η Σύσταση συνοδεύεται από σημαντική χρηματοδότηση της ΕΕ στο πλαίσιο του NextGenerationEU και του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ. Η ΕΕ παρέχει στήριξη της πολιτικής καθώς και δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την υποδομή και τα μέτρα για τις ενισχυμένες Εγγυήσεις για τη Νεολαία. Η ΕΕ παρακολουθεί επίσης την πρόοδο σε όλα τα κράτη μέλη.

ενισχυμένη ειδική πλειοψηφία

Όταν το Συμβούλιο ενεργεί χωρίς πρόταση της Επιτροπής ή του Υπατού Εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (π. χ. τομέας της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις), η ειδική πλειοψηφία πρέπει να συγκεντρώνει τουλάχιστον τα 2/3 των χωρών της ΕΕ.

Από την 1η Νοεμβρίου 2014 τέθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας σχετικά με την ψήφο με ειδική πλειοψηφία. Η ενισχυμένη ειδική πλειοψηφία συγκεντρώνει τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που εκπροσωπούν το 65 % του πληθυσμού της ΕΕ.

Αυτή η διάταξη εκφράζει την αντίληψη ότι η Επιτροπή προασπίζει το συλλογικό συμφέρον. Όταν το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση που δεν προκύπτει από πρόταση εκ μέρους της, η προάσπιση του συλλογικού συμφέροντος δεν διασφαλίζεται εξίσου. Είναι συνεπώς απαραίτητο να συγκεντρωθεί πλειοψηφία ευρύτερη της συνηθισμένης υπέρ της εν λόγω πρότασης.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ενισχυμένη συνεργασία

Η ενισχυμένη συνεργασία (άρθρο 20 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και Τίτλος III της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ) είναι μια διαδικασία κατά την οποία τουλάχιστον 9 κράτη μέλη της ΕΕ έχουν τη δυνατότητα να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη ολοκλήρωση ή συνεργασία σε έναν συγκεκριμένο τομέα εντός της ΕΕ, όταν γίνεται σαφές ότι η ΕΕ στο σύνολό της δεν μπορεί να επιτύχει τους στόχους μιας τέτοιας συνεργασίας εντός μιας εύλογης περιόδου.

Αυτό τους δίνει τη δυνατότητα να προχωρούν με διαφορετικές ταχύτητες και με διαφορετικούς στόχους συγκριτικά με τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να παραμείνουν εκτός των τομέων ενισχυμένης συνεργασίας. Η διαδικασία έχει σχεδιαστεί ώστε να αίρεται το αδιέξοδο όταν μια συγκεκριμένη πρόταση μπλοκάρεται από ένα ή περισσότερα κράτη μέλη που δεν θέλουν να συμμετάσχουν. Ωστόσο, δεν παρέχει τη δυνατότητα διεύρυνσης των εξουσιών πέρα από εκείνες που προβλέπουν οι Συνθήκες της ΕΕ.

Η έγκριση έναρξης της ενισχυμένης συνεργασίας χορηγείται από το Συμβούλιο σαν έσχατη λύση, κατόπιν πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της συναίνεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Από τον Φεβρουάριο του 2013, αυτή η διαδικασία χρησιμοποιείται στον τομέα του οικογενειακού δικαίου (διαζύγιο), των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και της παγκόσμιας εισφοράς επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, και για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ συστάθηκε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ενισχυόμενες περιοχές

Περιοχές οι οποίες, κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, προσδιορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της Συνθήκης.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2022/C 80/01)

ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ενισχύσεις de minimis)

Μικρά ποσά κρατικών ενισχύσεων τα οποία απαλλάσσονται από την υποχρέωση ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, καθώς θεωρείται ότι δεν έχουν αντίκτυπο στον ανταγωνισμό και στο εμπόριο στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, εφόσον είναι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μια ενιαία επιχείρηση κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης χρονικής περιόδου και δεν υπερβαίνουν ένα καθορισμένο ποσό, θεωρούνται ότι δεν πληρούν όλα τα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και, συνεπώς, δεν υπόκεινται στη διαδικασία κοινοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Το μέγιστο ποσό ανά επιχείρηση ανέρχεται σε 200 000 ευρώ για περίοδο 3 ετών.

Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που παρέχονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 (37) ισχύουν για το χρονικό διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως την 31η Δεκεμβρίου 2023. Εφαρμόζονται επίσης οι διατάξεις του κανονισμού αριθ. 717/2014 (38) της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

β) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην αλλαγή του κλίματος climate proofing

Διαδικασία για την πρόληψη της ευπάθειας των υποδομών σε ενδεχόμενες μακροπρόθεσμες κλιματικές επιπτώσεις, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται ότι τηρείται η αρχή της «προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση» (energy efficiency first) και ότι το επίπεδο των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που προκύπτουν από το έργο συνάδει με τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας (climate neutrality objective) το 2050.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

ενοποίηση

Με τον όρο «ενοποίηση» μιας νομικής πράξης εννοούμε ότι η αρχική πράξη, καθώς και όλες οι ακόλουθες τροποποιήσεις και διορθώσεις της συνδυάζονται σε ένα ενιαίο, ευανάγνωστο έγγραφο. Αυτό το έγγραφο δείχνει ποιοι νομικοί κανόνες ισχύουν μια δεδομένη χρονική στιγμή. Η ενοποίηση ακολουθεί αυστηρά τις οδηγίες που αναφέρονται στην πράξη τροποποίησης και δεν αλλοιώνει το περιεχόμενο με κανέναν τρόπο. Δεν γίνεται καμία αλλαγή στη μορφή ή στο περιεχόμενο της πράξης.

Σε αντίθεση με την περίπτωση της **κωδικοποίησης**, η ενοποίηση δεν συνεπάγεται έγκριση νέας νομικής πράξης. Το κείμενο της ενοποίησης είναι αμιγώς ένα μέσο τεκμηρίωσης και δεν έχει νομική ισχύ.

Ως εκ τούτου, η ενοποίηση είναι μια ανεπίσημη απλούστευση της νομοθεσίας προς όφελος της σαφήνειας και μπορεί επομένως να χρησιμοποιηθεί ως βάση της κωδικοποίησης.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ένταση ενίσχυσης

Το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων.

εξισορρόπηση

Για την ηλεκτρική ενέργεια, η εξισορρόπηση όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 10) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2022/C 80/01)

ένταση ενίσχυσης

Το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό επί των επιλέξιμων δαπανών. Όλα τα στοιχεία πρέπει να υπολογίζονται πριν από οποιαδήποτε αφαίρεση φόρων ή άλλων εισφορών. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης πρέπει να λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις πρέπει να υπολογίζονται στην αξία τους κατά τη χρονική στιγμή της χορήγησης. Το επιτόκιο που θα χρησιμοποιείται για την αναγωγή αυτή και για τον υπολογισμό του ποσού της ενίσχυσης στα δάνεια με ευνοϊκούς όρους (16) πρέπει να είναι το επιτόκιο αναφοράς που ισχύει κατά τη στιγμή της χορήγησης. Η ένταση της ενίσχυσης υπολογίζεται ανά δικαιούχο.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2022/C 80/01)

Ένωση για τη Μεσόγειο

Η Ένωση για τη Μεσόγειο είναι ένας διακυβερνητικός θεσμός, στον οποίον συμμετέχουν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και 15 χώρες από τις νότιες και ανατολικές ακτές της Μεσογείου, με σκοπό να προάγουν τον διάλογο και τη συνεργασία.

Η **ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση** (Euromed), που ιδρύθηκε το 1995, αποσκοπούσε στην επίτευξη σταθερότητας και ανάπτυξης στη Μεσόγειο και κάλυπτε την πολιτική, οικονομική και κοινωνική συνεργασία.

Το 2008 δόθηκε νέα ώθηση στη Euromed μέσω της πολυμερούς Ένωσης για τη Μεσόγειο. Δρομολογήθηκαν περιφερειακά έργα που αφορούσαν τομείς όπως την οικονομία, το περιβάλλον, την ενέργεια και τη μετανάστευση. Ένας χάρτης πορείας για την ανάληψη δράσεων, ο οποίος εγκρίθηκε σε υπουργικό επίπεδο το 2017, δίνει τις βασικές κατευθύνσεις στην Ένωση για τη Μεσόγειο.

Εκτός από τις 27 χώρες της ΕΕ, στην Ένωση για τη Μεσόγειο συμμετέχουν 15 εταίροι: η Αλβανία, η Αλγερία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Αίγυπτος, το Ισραήλ, η Ιορδανία, ο Λίβανος, η

Μαυριτανία, το Μονακό, το Μαυροβούνιο, το Μαρόκο, η Παλαιστινιακή Αρχή, η Συρία, η Τυνησία και η Τουρκία.

Ορισμένες από αυτές τις χώρες είναι πλέον **υποψήφιας χώρας** ή δυνάμει υποψήφιας για προσχώρηση στην ΕΕ, ενώ άλλες διαθέτουν προτεραιότητες ή σχέδια δράσης στο πλαίσιο διμερούς συνεργασίας μέσω της **Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας** (ΕΠΓ). Η ανασκόπηση της ΕΠΓ το 2015 εστιάστηκε στη σταθεροποίηση της γειτονίας, στη διαφοροποιημένη προσέγγιση ανά χώρα-εταίρο και στη μεγαλύτερη ανάληψη ευθύνης για τη σχετική πολιτική από όλους τους φορείς. Ο Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας για την περίοδο 2021-2027 προσφέρει οικονομική στήριξη στην ΕΠΓ και διαθέτει προϋπολογισμό ο οποίος ανέρχεται σε 19 δισεκατομμύρια ευρώ για τις περιοχές γειτονίας μόνο στο πλαίσιο του γεωγραφικού πυλώνα.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

εξειδίκευση (κατεύθυνσης ή ρύθμισης χωρικού σχεδιασμού)

Αναλυτικότερη διατύπωση μιας κατεύθυνσης ή ρύθμισης του υπερκείμενου σχεδιασμού από τον υποκείμενο σχεδιασμό, που μπορεί να περιλαμβάνει και διαφοροποίηση ορίων ζωνών ή περιοχών που έχουν καθοριστεί από τον υπερκείμενο σχεδιασμό.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

έξυπνη αστική κινητικότητα

Η αστική κινητικότητα που εξασφαλίζει βιώσιμες λύσεις κινητικότητας στις πόλεις με την αξιοποίηση αυτοματισμών, ψηφιακής τεχνολογίας και τεχνητής νοημοσύνης (AI).

έξυπνη εξειδίκευση smart specialisation

Η έξυπνη εξειδίκευση είναι μια καινοτόμος προσέγγιση, σχεδιασμένη στο πλαίσιο της αναθεωρημένης πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που στοχεύει στην τόνωση της ανάπτυξης και των θέσεων εργασίας στην Ευρώπη δίνοντας τη δυνατότητα σε κάθε περιοχή να εντοπίσει και να αναπτύξει τα δικά της ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Μέσω της συνεργασίας και της προσέγγισης από κάτω προς τα πάνω, η έξυπνη εξειδίκευση φέρνει κοντά τοπικά αρχές, ακαδημαϊκούς, επιχειρηματικούς τομείς και την κοινωνία των πολιτών, που συνεργάζονται για την εφαρμογή μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών στρατηγικών που υποστηρίζονται από κονδύλια της ΕΕ. Η εξειδίκευση είναι ΕΞΥΠΝΗ (SMART), ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ (SPECIALIZED), ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (STRATEGIC) – **S3**.

- ΕΞΥΠΝΗ (SMART) γιατί αναγνωρίζει τα δυνατά σημεία και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής
- ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ (SPECIALIZED) γιατί δίνει προτεραιότητα στις επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία σε ανταγωνιστικούς τομείς
- ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (STRATEGIC) γιατί καθορίζει ένα κοινό όραμα για την περιφερειακή καινοτομία.

επαγγελματική εκπαίδευση

Κάθε σχήμα εκπαίδευσης που προετοιμάζει για την απόκτηση προσόντος σχετικού με ένα συγκεκριμένο επάγγελμα, μια συγκεκριμένη τέχνη ή απασχόληση, ή που παρέχει την απαραίτητη κατάρτιση και τις απαραίτητες δεξιότητες για ένα τέτοιο επάγγελμα, μια τέτοια τέχνη ή απασχόληση, οποιαδήποτε και αν είναι η ηλικία και οποιοδήποτε το επίπεδο της κατάρτισης των μαθητών ή των σπουδαστών, έστω και αν το πρόγραμμα κατάρτισης περιέχει κάποιο στοιχείο γενικής εκπαίδευσης.

Στη δεύτερη βαθμίδα της εκπαίδευσης, στον κύκλο που ακολουθεί την υποχρεωτική εκπαίδευση, ο όρος χρησιμοποιείται για να δηλώνει την εκπαίδευση που προετοιμάζει για επαγγέλματα που δεν είναι τεχνικά, όπως τα γεωργοκτηνοτροφικά, οικονομίας και διοίκησης, κοινωνικών υπηρεσιών, κλπ.

επαγγελματική κατάρτιση

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) μπορεί να εφοδιάσει τους εκπαιδευόμενους με πρακτικές δεξιότητες για συγκεκριμένες θέσεις εργασίας και για τις εγκάρσιες ικανότητες που απαιτούνται για την προσωπική και την επαγγελματική τους εξέλιξη.

Το άρθρο 14 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ αναγνωρίζει ότι όλοι έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση.

Το άρθρο 166 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει ότι οι χώρες της ΕΕ είναι αρμόδιες για το περιεχόμενο και την οργάνωση της εθνικής EEK και ότι ο ρόλος της ΕΕ είναι να συμπληρώνει τη δράση τους. Συνεπώς, η πολιτική της ΕΕ αποσκοπεί στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, όπως η δημογραφική γήρανση, η έλλειψη δεξιοτήτων και ο παγκόσμιος ανταγωνισμός, με στόχο τη βελτίωση της απασχολησιμότητας και των δεξιοτήτων.

Όπως υπογραμμίζεται στη [σύσταση του Συμβουλίου](#) της 24ης Νοεμβρίου 2020, η EEK συμβάλλει σημαντικά στη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα και στην κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα για την προετοιμασία της επιτυχούς εισόδου των νέων στην επαγγελματική ζωή, καθώς και για τις ανάγκες αναβάθμισης και επανειδίκευσης του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, προκειμένου να παρέχονται σε όλους οι απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες ώστε να ακμάσουν στην επαγγελματική, κοινωνική και προσωπική τους ανάπτυξη.

Το πρόγραμμα Erasmus για την περίοδο 2021-2027, το οποίο διαχειρίζονται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης και Πολιτισμού και οι εθνικοί οργανισμοί του προγράμματος Erasmus+, αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας της EEK σε ολόκληρη την ΕΕ και προσφέρει ευκαιρίες εξεύρεσης εργασίας και επαγγελματικής ανάπτυξης στο εξωτερικό. Επιπλέον, ενθαρρύνει τις συνεργασίες μεταξύ των οργανισμών EEK και των επιχειρήσεων, καθώς και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων.

Άλλοι φορείς της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κατάρτισης είναι οι εξής:

- το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) στη Θεσσαλονίκη (ιδρύθηκε το 1975)·
- το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στο Τορίνο (ιδρύθηκε το 1993 και λειτουργεί από το 1994)·
- η συμβουλευτική επιτροπή για την επαγγελματική κατάρτιση, η οποία συστάθηκε για να επικουρεί την Επιτροπή στην εκτέλεση της πολιτικής της·

- οι συνεδριάσεις των γενικών διευθυντών για την ΕΕΚ στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι υψηλού επιπέδου των υπουργείων που είναι αρμόδια για την ΕΕΚ σε 35 χώρες.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

επαλήθευση

Η εξακρίβωση συγκεκριμένου χαρακτηριστικού μιας πράξης εσόδων ή δαπανών.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

επανακατάρτιση

Επαγγελματική κατάρτιση που προετοιμάζει για ένα επάγγελμα διαφορετικό από αυτό που αποσκοπούσε η αρχική κατάρτιση ή από αυτό που ασκούσε ο εργαζόμενος και για διάφορους λόγους αναγκάστηκε να το σταματήσει.

επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων

Κάθε εργασία με την οποία προϊόντα ή συστατικά στοιχεία που δεν είναι απόβλητα χρησιμοποιούνται εκ νέου για τον ίδιο σκοπό για τον οποία σχεδιάστηκαν.

Πηγή: α) Άρθρο 11 του Ν. 4042/12 «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος –Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»

β) Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

επανεκπαίδευση

Η διαδικασία απόκτησης νέων δεξιοτήτων για αξιοποίηση στον ίδιο ή άλλον εργασιακό χώρο.

Πηγή: Νόμος 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020) "Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας"

επανεκπαίδευση reskilling

Η εκπαίδευση που επιτρέπει στα άτομα να αποκτήσουν νέες δεξιότητες δίνοντας πρόσβαση είτε σε ένα νέο επάγγελμα είτε σε νέες επαγγελματικές δραστηριότητες

Πηγή: CEDEFOP

επαρκής διαδρομή ελέγχου

Διαδρομή ελέγχου είναι η περιγραφή και ο προσδιορισμός των σταδίων – βημάτων του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου. Η διαδρομή ελέγχου πρέπει να περιγράφει τις διαδικασίες και τους αντίστοιχους υπεύθυνους, τους τύπους εγγράφων/εντύπων, αναφορών/εκθέσεων και δεδομένων που χρησιμοποιεί το σύστημα σε όλα τα επίπεδα, τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, και τον τρόπο διοίκησής τους και τον τρόπο παρακολούθησης των δαπανών των Διαρθρωτικών Ταμείων, την αποτελεσματικότητα και τη δαπάνη διαχείρισης.

Η διαδρομή ελέγχου είναι επαρκής, όταν πιστοποιεί την συμφωνία των λογαριασμών των συνολικών ποσών με τις μεμονωμένες εγγραφές δαπανών και τα δικαιολογητικά έγγραφα στα διάφορα διοικητικά επίπεδα και στα επίπεδα των τελικών δικαιούχων και επαληθεύεται η κατανομή και η μεταφορά των κοινοτικών και εθνικών κονδυλίων. Μία ικανοποιητική διαδρομή ελέγχου είναι αποτέλεσμα της καθιέρωσης ενός υγιούς και αποτελεσματικού συστήματος διαχείρισης, της καθιέρωσης μιας αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων, της καθιέρωσης μιας αποτελεσματικής παρακολούθησης των προγραμμάτων, της επαρκούς πιστοποίησης της δήλωσης για το κλείσιμο κάθε προγράμματος και της πρόβλεψης για αποτελεσματικό έλεγχο των πόρων.

Πηγή: ΕΔΕΛ

επένδυση οιονεί μετοχικού κεφαλαίου quasi-equity investment

Είδος χρηματοδότησης το οποίο τοποθετείται μεταξύ ιδίων και δανειακών κεφαλαίων και συνεπάγεται μεγαλύτερο κίνδυνο από το δάνειο αυξημένης εξασφάλισης και μικρότερο κίνδυνο από το κοινό μετοχικό κεφάλαιο και το οποίο μπορεί να είναι δομημένο με τη μορφή χρέους, συνήθως χωρίς εξασφάλιση και εξοφλητική προτεραιότητα και σε ορισμένες περιπτώσεις μετατρέψιμο σε μετοχές ή σε προνομιούχες μετοχές.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

Επενδυτικό Σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη» Sustainable Europe Investment Plan – European Green Deal Investment Plan

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο “Επενδυτικό Σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη»” – “Επενδυτικό Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας”. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η απάντηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις προκλήσεις που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον, οι οποίες αποτελούν καθοριστικό στόχο για τη γενιά μας. Πρόκειται για μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική που αποσκοπεί στον μετασχηματισμό της ΕΕ σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία που διαθέτει μια οικονομία σύγχρονη, ανταγωνιστική και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, στην οποία ως το 2050 έχουν μηδενιστεί οι καθαρές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, στην οποία προστατεύονται το περιβάλλον και η υγεία των πολιτών, η δε οικονομική ανάπτυξη έχει αποσυνδεθεί από τη χρήση των πόρων.

Το επενδυτικό σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη» είναι ο επενδυτικός πυλώνας της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Για την επίτευξη μιας βιώσιμης Ευρώπης απαιτούνται σημαντικές επενδυτικές προσπάθειες σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Για την επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ενέργεια 1 έως το 2030 θα απαιτηθούν πρόσθετες επενδύσεις

ύψους 260 δισ. EUR ετησίως έως το 2030². Η Επιτροπή έχει ήδη ανακοινώσει την πρόθεσή της να παρουσιάσει ένα σχέδιο, του οποίου οι επιπτώσεις θα έχουν εκτιμηθεί, για να καταστούν πιο φιλόδοξοι οι στόχοι της ΕΕ σε σχέση με το κλίμα για το 2030, θα απαιτηθούν δε πρόσθετες επενδύσεις για την επίτευξη των ευρύτερων περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων που έχει θέσει η ίδια η ΕΕ.

Πηγή: COM(2020) 21 final / 14.01.2020

επεξεργασία

Οι φυσικές, θερμικές, χημικές ή βιολογικές διεργασίες, συμπεριλαμβανομένης της διαλογής, που μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά των αποβλήτων προκειμένου να περιοριστούν ο όγκος ή οι επικίνδυνες ιδιότητές τους, να διευκολυνθεί η διακίνησή τους ή να βελτιωθεί η ανάκτηση χρήσιμων υλών.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β'/30.09.2021)

επεξεργασία αποβλήτων

Οι εργασίες ανάκτησης ή διάθεσης, στις οποίες περιλαμβάνεται η προετοιμασία πριν από την ανάκτηση ή τη διάθεση. Η εφαρμογή ή ο συνδυασμός φυσικών, χημικών, θερμικών και βιολογικών διεργασιών που μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά των αποβλήτων έτσι ώστε να περιορίζεται ο όγκος ή οι επικίνδυνες ιδιότητές τους, να διευκολύνεται ο χειρισμός τους ή/και να επιτυγχάνεται η ανάκτηση υλικών ή ενέργειας.

Πηγή: α) Άρθρο 11 του Ν. 4042/12 «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος –Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»

β) Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

επιβολή του δικαίου της ΕΕ

Το άρθρο 17 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) ορίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως θεματοφύλακας των συνθηκών της ΕΕ, έχει το καθήκον επιβολής της νομοθεσίας της ΕΕ, ελέγχοντας την εφαρμογή του πρωτογενούς και του παράγωγου δικαίου και διασφαλίζοντας την ενιαία εφαρμογή τους σε όλη την ΕΕ. Συλλέγει πληροφορίες ώστε να ελέγχει τη συμμόρφωση των κρατών μελών της ΕΕ.

Όταν ένα κράτος μέλος της ΕΕ δεν συμμορφώνεται με το δίκαιο της ΕΕ, η Επιτροπή μπορεί να αποστείλει «προειδοποιητική επιστολή», η οποία δίνει τη δυνατότητα στο κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του. Εάν η Επιτροπή συνεχίζει να πιστεύει ότι η παραβίαση των κανόνων της ΕΕ εξακολουθεί να υφίσταται, αποστέλλει αιτιολογημένη γνώμη στο κράτος μέλος. Η αιτιολογημένη γνώμη ορίζει μια προθεσμία εντός της οποίας το κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με τη νομοθεσία της ΕΕ. Εάν το κράτος μέλος δεν

συμμορφωθεί εντός της καθορισμένης προθεσμίας, η Επιτροπή μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [δυνάμει του άρθρου 258 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)].

Το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει οικονομικές κυρώσεις σε κράτος μέλος που δεν συμμορφώνεται με τη δικαστική απόφαση μετά από δεύτερη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου (άρθρο 260 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ). Ωστόσο, όταν το κράτος μέλος δεν εφαρμόζει μια οδηγία, το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει οικονομικές κυρώσεις κατά την πρώτη δικαστική απόφασή του, σύμφωνα με το άρθρο 258 της ΣΛΕΕ [άρθρο 260 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ].

Οποιοδήποτε πρόσωπο ή οργανισμός μπορεί επίσης να υποβάλει καταγγελία στην Επιτροπή, εάν ένα μέτρο ή μια διοικητική πρακτική σε ένα κράτος μέλος φαίνεται να παραβιάζει κανόνες της ΕΕ. Εντούτοις, μόνο η Επιτροπή μπορεί να κινήσει τη διαδικασία δυνάμει των άρθρων 258 και 260 της ΣΛΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

επιδοτήσεις

Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις που πραγματοποιούνται από το Δημόσιο, ως μέσο άσκησης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, προς επιχειρηματικές μονάδες εγκατεστημένες στη χώρα, για να επηρεάσουν τις τιμές πώλησης των αγαθών και υπηρεσιών ή να καταστήσουν δυνατή την ικανοποιητική αμοιβή των συντελεστών της παραγωγής. Θεωρούνται αρνητικοί έμμεσοι φόροι.

επικίνδυνα απόβλητα

Επικίνδυνα απόβλητα είναι αυτά που έχουν μία ή περισσότερες από τις **επικίνδυνες ιδιότητες** που αναφέρονται στο παράρτημα III της οδηγίας πλαίσιο για τα απόβλητα, δηλαδή της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα. Οι επικίνδυνες αυτές ιδιότητες είναι:

- εκρηκτικό – απόβλητα που μπορούν, μέσω χημικής αντίδρασης, να παραγάγουν αέρια με τέτοια θερμοκρασία, πίεση και ταχύτητα που να προκαλέσουν ζημιά στον περιβάλλοντα χώρο. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα πυροτεχνικά απόβλητα, τα απόβλητα εκρηκτικών οργανικών υπεροξειδίων και τα εκρηκτικά αυτοαντιδρώντα απόβλητα
- οξειδωτικό – απόβλητα που μπορούν, σε γενικές γραμμές όταν έρθουν σε επαφή με οξυγόνο, να προκαλέσουν ή να συμβάλουν στην καύση άλλων υλικών
- εύφλεκτο
- ερεθιστικό (ερεθισμός δέρματος και οφθαλμική βλάβη) – απόβλητα τα οποία σε περίπτωση επαφή μπορούν να προκαλέσουν ερεθισμό του δέρματος ή οφθαλμική βλάβη
- ειδικής τοξικότητας στα όργανα-στόχους (STOT) / τοξικότητα διά αναρρόφησης – απόβλητα που μπορούν να δημιουργήσουν ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους μετά από εφάπαξ ή επαναλαμβανόμενη έκθεση, ή να προκαλέσουν συμπτώματα οξείας τοξικότητας σε περίπτωση εισπνοής
- οξείας τοξικότητας – απόβλητα που μπορούν να προκαλέσουν συμπτώματα οξείας τοξικότητας σε περίπτωση κατάποσης, επαφής με το δέρμα ή εισπνοής
- καρκινογόνο – απόβλητα που μπορούν να προκαλέσουν καρκίνο ή να αυξήσουν τη συχνότητά του

- διαβρωτικό –απόβλητα που, όταν έρθουν σε επαφή με το δέρμα, μπορούν να το καταστρέψουν
- μολυσματικό –απόβλητα που περιέχουν ανθεκτικούς μικροοργανισμούς ή τις τοξίνες τους, οι οποίοι είναι γνωστό ή πιστεύεται εύλογα ότι προκαλούν ασθένειες στον άνθρωπο ή σε άλλους ζώντες οργανισμούς
- τοξικό για την αναπαραγωγή –απόβλητα που έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στη σεξουαλική λειτουργία και στη γονιμότητα των ενηλίκων και προκαλούν αναπτυξιακή τοξικότητα στους απογόνους τους
- μεταλλαξιγόνο –απόβλητα που μπορεί να προκαλέσουν μετάλλαξη, δηλαδή μόνιμη αλλαγή στην ποσότητα ή τη δομή του γενετικού υλικού σε ένα κύτταρο
- ικανό να απελευθερώσει αέριο οξείας τοξικότητας –απόβλητα που απελευθερώνουν αέρια οξείας τοξικότητας όταν έρχονται σε επαφή με νερό ή οξύ
- ευαισθητοποιητικό –απόβλητα που περιέχουν μία ή περισσότερες ουσίες γνωστές για την ευαισθητοποιητική δράση τους στο δέρμα ή στα όργανα του αναπνευστικού συστήματος
- οικοτοξικό –απόβλητα που παρουσιάζουν ή είναι δυνατόν να αποτελέσουν άμεσο ή μελλοντικό κίνδυνο σε έναν ή περισσότερους περιβαλλοντικούς τομείς
- κάποια απόβλητα θα μπορούσαν να έχουν μία από τις επικίνδυνες ιδιότητες που απαριθμούνται παραπάνω η οποία δεν παρατηρείται άμεσα στα αρχικά απόβλητα.

Πηγή: α) <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

β) Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

επικινδυνότητα

Η πιθανή εμφάνιση φυσικού γεγονότος ή ανθρώπινο φυσικό φαινόμενο ή τάση ή φυσική επίδραση που μπορεί να προκαλέσει απώλεια ζωής, τραυματισμού ή άλλες επιπτώσεις στην υγεία, καθώς και ζημιές και απώλειες σε περιουσιακά στοιχεία, υποδομές, μέσα διαβίωσης, παροχή υπηρεσιών και περιβαλλοντικοί πόροι. Ο όρος κίνδυνος αναφέρεται συνήθως σε φυσικά γεγονότα ή τάσεις που σχετίζονται με το κλίμα ή τις φυσικές του επιπτώσεις.

επικουρικές αρμοδιότητες

Το άρθρο 352 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) περιλαμβάνει μια διάταξη που επιτρέπει στην ΕΕ να εγκρίνει αναγκαία πράξη για να επιτύχει τους στόχους που τέθηκαν με τις Συνθήκες, όταν οι Συνθήκες δεν έχουν προβλέψει τις απαραίτητες εξουσίες δράσης για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Το άρθρο 352 ΣΛΕΕ μπορεί να χρησιμεύσει αποκλειστικά ως νομική βάση όταν:

- η προβλεπόμενη ενέργεια είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση ενός από τους στόχους της ΕΕ, στο πλαίσιο των πολιτικών που ορίζονται από τις Συνθήκες (με εξαίρεση την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας)

- σε καμία διάταξη της Συνθήκης δεν προβλέπεται δράση για την πραγματοποίηση αυτού του στόχου·
- η προβλεπόμενη ενέργεια δεν μπορεί να διευρύνει τις εξουσίες της ΕΕ πέραν εκείνων που προβλέπονται από τις Συνθήκες.

Κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο της ΕΕ εγκρίνει πράξεις βάσει του άρθρου 352 της ΣΛΕΕ ομόφωνα, μετά από συναίνεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χρησιμοποιώντας τη διαδικασία ελέγχου του σεβασμού της αρχής της επικουρικότητας (subsidiarity principle) που αναφέρεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο πρωτόκολλο 2 της ΣΛΕΕ, πρέπει να εφιστά των προσοχή των εθνικών κοινοβουλίων στις πρωτοβουλίες που λαμβάνονται βάσει του άρθρου 352 ΣΛΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

επικουρικές δραστηριότητες αγορών

Ως «επικουρικές δραστηριότητες αγορών» – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοούνται δραστηριότητες που συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες αγορών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές:

- α) τεχνικής υποδομής που παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές / στους αναθέτοντες φορείς να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις / συμβάσεις ή να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες,
- β) συμβουλών σχετικά με τη διεξαγωγή ή τον σχεδιασμό διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων / συμβάσεων,
- γ) προετοιμασίας και διαχείρισης διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων / συμβάσεων εξ ονόματος και για λογαριασμό της ενδιαφερόμενης αναθέτουσας αρχής / αναθέτοντος φορέα.

Πηγή: Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

επικουρικότητα subsidiarity

Η αρχή της επικουρικότητας ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στόχος της είναι να εξασφαλίζει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατό πλησιέστερα στους πολίτες, και ότι διενεργούνται διαρκείς έλεγχοι ώστε να εξακριβώνεται ότι η δράση σε επίπεδο Ένωσης είναι δικαιολογημένη υπό το φως των διαθέσιμων δυνατοτήτων σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα, είναι η αρχή δυνάμει της οποίας η ΕΕ δεν αναλαμβάνει δράση (εκτός από τους τομείς που εμπίπτουν στην αποκλειστική της αρμοδιότητα), παρά μόνο εφόσον η δράση αυτή είναι πιο αποτελεσματική από την αντίστοιχη δράση σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία απαιτεί να μην υπερβαίνει οποιαδήποτε δράση της ΕΕ όσα είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών.

Υπάρχουν δύο σημαντικά πρωτόκολλα, προσαρτημένα στη Συνθήκη της Λισαβόνας:

- το πρωτόκολλο αριθ. 1 για τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων ενθαρρύνει τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων σε δραστηριότητες της ΕΕ, και απαιτεί τα έγγραφα και οι προτάσεις της ΕΕ να διαβιβάζονται άμεσα στα εν λόγω κοινοβούλια, ώστε αυτά να μπορούν να τα/τις εξετάσουν πριν λάβει απόφαση το Συμβούλιο·

- το πρωτόκολλο αριθ. 2 απαιτεί να λαμβάνεται υπόψη από την Επιτροπή η περιφερειακή και τοπική διάσταση όλων των σχεδίων νομοθετικών πράξεων καθώς και να προβαίνει η Επιτροπή σε λεπτομερή δήλωση για τον τρόπο με τον οποίο τηρείται η αρχή της επικουρικότητας. Το πρωτόκολλο επιτρέπει στα εθνικά κοινοβούλια να αντιταχθούν σε μια πρόταση επειδή αυτή παραβιάζει την εν λόγω αρχή. Ως αποτέλεσμα αυτού, η πρόταση πρέπει να επανεξεταστεί και μπορεί να διατηρηθεί, να τροποποιηθεί ή να αποσυρθεί από την Επιτροπή ή να μπλοκαρισθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο.

Σε περίπτωση παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας, η Επιτροπή των Περιφερειών ή χώρες της ΕΕ μπορούν να παραπέμψουν εγκεκριμένη πράξη απευθείας στο Δικαστήριο της ΕΕ.

Εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η ΕΕ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα, δεν θα πρέπει να αναλαμβάνεται δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο εκτός αν αυτή είναι αποτελεσματικότερη από τη δράση που αναλαμβάνεται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Η επικουρικότητα συνδέεται στενά με τις αρχές της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας, που σημαίνει ότι καμία δράση της Ένωσης δεν πρέπει να υπερβαίνει αυτό που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων της συνθήκης.

Η αρχή της επικουρικότητας θεσπίστηκε για πρώτη φορά με τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Άρθ. 5) το 1992. Η αρχή διευρύνθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997), έτσι ώστε όλες οι νομοθετικές προτάσεις να αξιολογούνται ως προς τον αντίκτυπο που έχουν στην επικουρικότητα.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας ενισχύει περισσότερο την αρχή αυτή. Στις συγκεκριμένες αλλαγές περιλαμβάνονται τα εξής: περισσότερες διαβουλεύσεις σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο κατά τη σύνταξη των νομοθετικών προτάσεων· στενότερη επικοινωνία με τα εθνικά κοινοβούλια κατά τη νομοθετική διαδικασία.

Πηγή: *Eur-Lex*

επιλεκτική αλιεία

Η αλιεία με αλιευτικές μεθόδους ή αλιευτικά εργαλεία που στοχοποιούν και αιχμαλωτίζουν οργανισμούς βάσει μεγέθους ή είδους κατά την αλιευτική δραστηριότητα, επιτρέποντας έτσι την αποφυγή ή την αβλαβή ελευθέρωση των δειγμάτων ειδών που δεν αποτελούν στόχο της αλιείας

Πηγή: *Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική*

επιλέξιμες δαπάνες

Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες εφόσον είναι νόμιμες και κανονικές και επιπλέον έχουν χρησιμοποιηθεί με βάση την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης ήτοι, σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας. Η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης εφαρμόζεται και στις δαπάνες όλων των δικαιούχων ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή. Μια δαπάνη είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση από τα Ταμεία εφόσον έχει πραγματοποιηθεί από έναν δικαιούχο και έχει πληρωθεί το διάστημα της οικείας προγραμματικής περιόδου σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο.

επιλογές απλουστευμένου κόστους Simplified Cost Options (SCOs)

Οι Επιλογές Απλουστευμένου Κόστους (ΕΑΚ) είναι ένας καινοτόμος τρόπος επιστροφής των επιχορηγήσεων και της επιστρεπτέας ενίσχυσης στο πλαίσιο των Ταμείων της πολιτικής συνοχής. Αντί να επιστρέφουν «πραγματικές δαπάνες», οι ΕΑΚ επιτρέπουν την επιστροφή των δαπανών σύμφωνα με προκαθορισμένες μεθόδους που βασίζονται στη διαδικασία, τις εκροές ή τα αποτελέσματα. Οι ΕΑΚ μπορούν να λάβουν τη μορφή κατ' αποκοπήν χρηματοδότησης, τυποποιημένων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους και κατ' αποκοπήν ποσών. Οι ΕΑΚ επιτρέπουν τον εντοπισμό των συγχρηματοδοτούμενων δαπανών χωρίς να απαιτείται η υποβολή μεμονωμένων δικαιολογητικών. Ως εκ τούτου με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους επιτυγχάνεται:

- σημαντική μείωση του διοικητικού φόρτου τόσο για τις διαχειριστικές αρχές όσο και για τους δικαιούχους
- επιτρέπεται στις διοικήσεις να στραφούν από τη συλλογή και την επαλήθευση των οικονομικών εγγράφων στην επίτευξη των στόχων πολιτικής (δηλαδή να επικεντρωθούν στην επίτευξη συγκεκριμένων εκροών και αποτελεσμάτων αντί της επαλήθευσης και του ελέγχου των πραγματικών δαπανών)
- απλούστευση της διαδρομής ελέγχου, μειώνοντας έτσι τον κίνδυνο σφαλμάτων και με αποτέλεσμα λιγότερες διακοπές/αναστολές – και ταχύτερη επιστροφή των δαπανών.
- Μέσω αυτής της απλουστευμένης διαδικασίας διαχείρισης, η χρήση των ΕΑΚ μπορεί να διευκολύνει την πρόσβαση των μικρών δικαιούχων στα ΕΔΕΤ.

Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, οι κανόνες για τη χρήση των ΕΑΚ καθορίζονται στα άρθρα 51-56 και 94 του κανονισμού περί [κοινών διατάξεων \(ΚΚΔ\)](#).

Οι [Κατευθυντήριες γραμμές για τη χρήση των ΕΑΚ στα ΕΔΕΤ](#) παρέχει τεχνική καθοδήγηση σχετικά με τους τρεις τύπους απλουστευμένων δαπανών που εφαρμόζονται στα ΕΔΕΤ για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 – συμπεριλαμβανομένου του τρόπου ανάπτυξης και χρήσης τους. Οι αρχές που καθορίζονται στο παρόν έγγραφο εξακολουθούν να ισχύουν για τη χρήση των ΕΑΚ κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027.

Το απλουστευμένο κόστος μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο στην περίπτωση πράξεων που χρηματοδοτούνται μέσω επιχορηγήσεων και επιστρεπτέας συνδρομής (άρθρο 67 παράγραφος 1 του ΚΚΔ). Πέραν των περιπτώσεων στις οποίες η χρήση των επιλογών απλουστευμένου κόστους είναι υποχρεωτική, η χρήση του απλουστευμένου κόστους συνιστάται όταν υφίστανται μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες συνθήκες:

- αν τα κράτη μέλη επιθυμούν η διαχείριση των ΕΔΕΤ να επικεντρώνεται περισσότερο στις εκροές και στην επίτευξη αποτελεσμάτων και όχι τόσο στις εισροές
- οι πραγματικές δαπάνες είναι δύσκολο να ελέγχονται (πολλά δικαιολογητικά για μικρά ποσά με μικρό ή μηδενικό αντίκτυπο στις αναμενόμενες εκροές των πράξεων, σύνθετες κλείδες επιμερισμού κλπ.)
- υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία σχετικά με τη οικονομική και ποσοτική υλοποίηση των πράξεων
- απλούστερη διαχείριση των εγγράφων
- οι πράξεις εντάσσονται σε ένα τυποποιημένο πλαίσιο
- υπάρχουν ήδη μέθοδοι ΕΑΚ για παρόμοιους τύπους πράξεων και δικαιούχων στο πλαίσιο συστήματος που χρηματοδοτείται από το κράτος μέλος ή άλλου ενωσιακού μηχανισμού.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες Γραμμές για τη χρήση των Επιλογών Απλουστευμένου Κόστους στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) – Αναθεωρημένη Έκδοση (2021/C 200/01)

επιμερισμένη διαχείριση shared management

Ένας από τους τρεις δυνατούς τρόπους υλοποίησης προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (οι άλλοι δύο τύποι είναι η άμεση διαχείριση και η έμμεση διαχείριση). Η Επιτροπή ασκεί επιμερισμένη διαχείριση των δημόσιων συμβάσεων για εξωτερικές δράσεις με χώρες της ΕΕ. Στην επιμερισμένη διαχείριση, τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και εθνικές αρχές στα κράτη μέλη, όπως υπουργεία και δημόσιοι οργανισμοί, διαχειρίζονται από κοινού τη χρηματοδότηση, είναι δηλαδή υπεύθυνες για την υλοποίηση ενός συγκεκριμένου προγράμματος. Οι διοικήσεις των κρατών μελών (σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) επιλέγουν τα έργα προς χρηματοδότηση και αναλαμβάνουν την ευθύνη για την καθημερινή διαχείριση. Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι τα έργα ολοκληρώνονται με επιτυχία και ότι τα χρήματα δαπανώνται σωστά. Η Επιτροπή είναι πάντα υπεύθυνη για τη δημοσίευση κατευθυντήριων γραμμών για τις δημόσιες συμβάσεις και γνωστοποιήσεων ανάθεσης. Η επιμερισμένη διαχείριση είναι ο συνηθέστερος τρόπος διαχείρισης, καθώς οι εθνικές διοικήσεις είναι υπεύθυνες για την εκτέλεση περίπου του 75 % του προϋπολογισμού της ΕΕ. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα επιλογής του τρόπου εκτέλεσής του –για παράδειγμα είτε με τη μορφή επιχορηγήσεων είτε με τη μορφή δημόσιων συμβάσεων. Οι κανόνες που καθορίζονται στην οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, τα οποία είναι υπεύθυνα για ολόκληρη τη διαδικασία· η Επιτροπή διενεργεί μόνον επαληθεύσεις και ελέγχους. Η επιμερισμένη διαχείριση επιτρέπει την ανάληψη ευθύνης στο κατάλληλο επίπεδο και, ως εκ τούτου, επιτρέπει στη χρηματοδότηση να υποστηρίζει καλύτερα τους στόχους του ΕΚΤ+. Μαζί με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το ΕΚΤ+ αποτελεί αναπόσπαστη συνιστώσα της πολιτικής συνοχής της ΕΕ.

Πώς λειτουργεί η επιμερισμένη διαχείριση στο ΕΚΤ+;

Με την επιμερισμένη διαχείριση, την ευθύνη για τη διαχείριση του ΕΚΤ+ φέρουν τόσο η Επιτροπή όσο και τα κράτη μέλη. Στην αρχή κάθε επταετούς περιόδου προγραμματισμού, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συμφωνούν σχετικά με τις βασικές προτεραιότητες για τις επενδύσεις του ΕΚΤ+, οι οποίες καθορίζονται σε εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα. Για παράδειγμα, ένα κράτος μέλος και η Επιτροπή ενδέχεται να συμφωνούν ότι πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ανεργία των νέων ή στη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος του κράτους. Μόλις επιτευχθεί συμφωνία για τα προγράμματα, τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων –συμπεριλαμβανομένης της επιλογής συγκεκριμένων έργων για χρηματοδότηση και της πληρωμής των διοργανωτών των έργων. Τα κράτη μέλη χορηγούν χρηματοδότηση σε ευρύ φάσμα οργανισμών –δημόσιους φορείς, ιδιωτικές εταιρείες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η Επιτροπή παρακολουθεί την υλοποίηση, επιστρέφει τις δαπάνες και φέρει την τελική ευθύνη για τον προϋπολογισμό. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η επιμερισμένη διαχείριση λειτουργεί στο πλαίσιο της αρχής της εταιρικής σχέσης, σύμφωνα με την οποία οι εταίροι και τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια, από τον προγραμματισμό έως την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση. Η αρχή αυτή είναι καίριας σημασίας για να διασφαλίζεται ότι οι δαπάνες είναι όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικές και αποδοτικές. Η συγχρηματοδότηση, βασική αρχή της επιμερισμένης διαχείρισης του ΕΚΤ+, επιτρέπει τόσο στον προϋπολογισμό της ΕΕ όσο και στον προϋπολογισμό ενός κράτους μέλους να συνεισφέρουν στον συνολικό προϋπολογισμό ενός προγράμματος του ΕΚΤ+. Ανάλογα με τον τομέα των επενδύσεων και το επίπεδο ανάπτυξης της περιφέρειας στην οποία πραγματοποιούνται οι δραστηριότητες, το ποσοστό συγχρηματοδότησης της ΕΕ μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 50 % και 95 %.

Πηγή: <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/el/epimerismeni-diaheirisi>

επιμόρφωση

Εξωσχολική και μετασχολική μόρφωση των πολιτών για τη συμπλήρωση των κενών της εκπαίδευσης και η συνεχής ενημέρωση αυτών επί των νέων εξελίξεων και τάσεων της ανθρώπινης δημιουργίας με σκοπό τη βελτίωση της ατομικής, οικογενειακής και κοινωνικής διαβίωσης και συμπεριφοράς ως και της επαγγελματικής τους απασχόλησης. Ο σκοπός της επιμόρφωσης μπορεί να είναι γενικός ή ειδικός για την κάλυψη ατομικών, ομαδικών, τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αναγκών.

επίπεδα διακυβέρνησης (του Εθνικού Συστήματος Διακυβέρνησης)

Το εθνικό επίπεδο, ήτοι το κεντρικό και το αποκεντρωμένο, καθώς και το τοπικό επίπεδο, όπως διαρθρώνεται σε περιφερειακό και δημοτικό.

Πηγή: Ν. 5013/2023 (ΦΕΚ 12 Α' / 19.01.2023) "Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις"

επίπτωση

Ο όρος "επίπτωση" χρησιμοποιείται κυρίως για να αναφερθεί η επίδραση των ακραίων καιρικών συνθηκών και των γεγονότων και των κλιματικών αλλαγών στα φυσικά και ανθρώπινα συστήματα. Οι επιπτώσεις γενικά αφορούν τις επιπτώσεις στη ζωή, τα μέσα διαβίωσης, την υγεία, τα οικοσυστήματα, τις οικονομίες, τις κοινωνίες, τους πολιτισμούς, τις υπηρεσίες και τις υποδομές λόγω της αλληλεπίδρασης κλιματικών αλλαγών επικίνδυνων κλιματικών γεγονότων που συμβαίνουν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και την ευπάθεια μιας εκτεθειμένης κοινωνίας ή συστήματος. Σημείωση: Οι επιπτώσεις αναφέρονται επίσης μερικές φορές ως συνέπειες ή αποτελέσματα.

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Επίσημη Εφημερίδα η οποία δημοσιεύεται από την Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ και αναφέρεται συχνότερα ως ΕΕ:

- είναι ο βασικός πυρήνας του δικαίου της ΕΕ·
- δημοσιεύεται καθημερινά (Δευτέρα έως Παρασκευή και, σε επείγουσες περιπτώσεις, τα σαββατοκύριακα και τις αργίες).

Η ΕΕ περιλαμβάνει τα εξής:

- τις [συνθήκες](#)·
- τη νομοθεσία της ΕΕ ([κανονισμούς](#), [οδηγίες](#), [αποφάσεις](#) κ.λπ.)·
- διεθνείς συμφωνίες·
- ανακοινώσεις και προκηρύξεις σχετικά με τη νομολογία του [Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), και
- διάφορα άλλα κείμενα, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών και ανακοινώσεων.

Εκδίδεται σε **δύο σειρές**:

- L (Νομοθεσία) και
- C (Ανακοινώσεις και Πληροφορίες).

Υπάρχουν επίσης **τρεις υποσειρές**.

- Η υποσειρά CA περιέχει προκηρύξεις κενών θέσεων. Οι εν λόγω εκδόσεις ενδέχεται να εμφανίζονται σε μία, σε μερικές ή σε όλες τις επίσημες γλώσσες.
- Οι υποσειρές LI και CI παρέχουν τη δυνατότητα μεγαλύτερης ευελιξίας σε περίπτωση αλλαγών στο σχεδιαζόμενο περιεχόμενο της ΕΕ, ιδίως για έγγραφα που πρέπει να δημοσιευθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την έκδοσή τους.

Το συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι αφιερωμένο στις ευρωπαϊκές δημόσιες συμβάσεις δημοσιεύεται στον ιστότοπο Tenders Electronic Daily (TED).

Τα ηλεκτρονικά τεύχη της Επίσημης Εφημερίδας (ΕΕ) έχουν νομική ισχύ από την 1η Ιουλίου 2013. Τα εν λόγω τεύχη είναι διαθέσιμα στο [EUR-Lex](#). Η ηλεκτρονική έκδοση είναι **αυθεντική** και **παράγει έννομα αποτελέσματα**, ενώ η έντυπη έκδοση δεν έχει πλέον νομική ισχύ. Ωστόσο, σε περίπτωση απρόβλεπτων και έκτακτων προβλημάτων στα συστήματα ΤΠ της Υπηρεσίας Εκδόσεων, νομική ισχύ έχει η έντυπη έκδοση.

Επιπλέον, όταν μια χώρα προσχωρεί στην ΕΕ, δημοσιεύεται ειδική έκδοση της ΕΕ. Η ειδική έκδοση περιέχει το παράγωγο δικαίωμα που ίσχυε κατά την ημερομηνία προσχώρησης της εν λόγω χώρας. Οι πράξεις που περιλαμβάνονται στις ειδικές εκδόσεις παρέχονται σε τόμους με τη σειρά της δημοσίευσής τους και ταξινομούνται σε κεφάλαια τα οποία αντιστοιχούν στα κεφάλαια του [Ευρετηρίου της νομοθεσίας της ΕΕ](#).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

επιστροφή πολίτη τρίτης χώρας

Διαδικασία επανόδου πολίτη τρίτης χώρας είτε με οικειοθελή συμμόρφωσή του προς υποχρέωση επιστροφής είτε αναγκαστικά:

- α) στη χώρα καταγωγής του ή
- β) σε χώρα διέλευσης, σύμφωνα με κοινοτικές ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή άλλες ρυθμίσεις ή
- γ) σε άλλη τρίτη χώρα στην οποία αποφασίζει εθελοντικά να επιστρέψει και στην οποία γίνεται δεκτός.

Πηγή: Ν. 4251/2014 " Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 /2014

Επιτροπή Απασχόλησης

Το άρθρο 150 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει τη σύσταση της Επιτροπής Απασχόλησης από το Συμβούλιο προκειμένου να παρέχει συμβουλές στους υπουργούς Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων της ΕΕ στο Συμβούλιο Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων (EPSCO).

Η Επιτροπή Απασχόλησης βοηθάει στον συντονισμό των πολιτικών απασχόλησης και αγοράς εργασίας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Διαδραματίζει καίριο ρόλο στην παροχή συμβουλών όσον αφορά πτυχές που αφορούν την απασχόληση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού εξαμήνου.

Τα βασικά καθήκοντά της περιλαμβάνουν τα εξής:

- να βοηθάει στο έργο της EPSCO το οποίο σχετίζεται με το Ευρωπαϊκό εξάμηνο [κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, συστάσεις ανά χώρα για την πολιτική απασχόλησης (ΣΑΧ), γνωμοδότηση για εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων κ.λπ.]·
- να συντάσσει την κοινή έκθεση για την απασχόληση·
- να επεξεργάζεται σχέδιο συμπερασμάτων της EPSCO σχετικά με την ετήσια επισκόπηση ανάπτυξης·
- να παρέχει πολυμερή εποπτεία της εφαρμογής των ΣΑΧ από τις χώρες της ΕΕ και να καταρτίζει τις ΣΑΧ του επόμενου έτους.

Επίσης, η Επιτροπή Απασχόλησης διατυπώνει γνωμοδοτήσεις κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου, της Επιτροπής ή εξ ιδίας πρωτοβουλίας.

Αποτελείται από δύο εκπροσώπους ανά χώρα της ΕΕ και δύο εκπροσώπους της Επιτροπής. Για την επιτυχή ολοκλήρωση των εργασιών της, ζητά τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.)

Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.) είναι η ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου με βάση τα προβλεπόμενα στους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), με αποστολή τον έλεγχο της ορθής και αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων/Ταμείων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το έργο της ΕΔΕΛ περιλαμβάνει:

- Κατάρτιση Εγχειριδίων και Στρατηγικών Ελέγχου
- Κατάρτιση προγραμματισμού, διενέργεια ελέγχων και παρακολούθηση της συμμόρφωσης των ελεγχόμενων φορέων
- Ετήσιες εκθέσεις και γνωμοδοτήσεις
- Σχέσεις με κοινοτικά όργανα.

Πηγή: <http://www.edel.gr/>

Επιτροπές Παρακολούθησης Προγραμμάτων 2021-2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)

Οι Επιτροπές Παρακολούθησης των Προγραμμάτων 2021-2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG) έχουν ως αποστολή την παρακολούθηση της υλοποίησης των οικείων Προγραμμάτων και ασκούντα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 40 του Κανονισμού.

Επιτροπή Παρακολούθησης συγκροτείται για κάθε Τομεακό και Περιφερειακό Πρόγραμμα, έπειτα από εισήγηση της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής, εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης με την οποία εγκρίνεται το Πρόγραμμα.

Για τα τρία Προγράμματα ΤΑΜΕΥ συγκροτείται μία Επιτροπή Παρακολούθησης.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από εκπροσώπους της Διαχειριστικής Αρχής του οικείου Προγράμματος, της ΕΑΣ, της Λογιστικής Αρχής, των επιτελικών ή άλλων υπηρεσιακών δομών του τομέα πολιτικής του οικείου Προγράμματος, εκπροσώπους των Ενδιάμεσων Φορέων του Προγράμματος, εφόσον έχουν οριστεί, εκπροσώπους φορέων που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων,

των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων, εκπροσώπους δημόσιων αρχών και αρμόδιων φορέων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, πολιτισμού, τουρισμού, κρατικών ενισχύσεων, έρευνας και καινοτομίας, υγείας, αγροτικής ανάπτυξης, δημόσιας διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και εκπροσώπους της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, της ΜΟΔ ΑΕ, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και αντιπροσωπευτικών Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ) υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 4873/2021 (ΦΕΚ 248 Α'). Κάθε μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης έχει μία ψήφο και μπορεί να εισηγείται θέματα για την ημερήσια διάταξη.

Στην Επιτροπή Παρακολούθησης συμμετέχουν επίσης εκπρόσωποι της Αρχής Ελέγχου, της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων, της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και εκπρόσωποι άλλων φορέων χωρίς δικαίωμα ψήφου. Εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μετέχουν με ρόλο παρατηρητή και συμβουλευτικά, επίσης χωρίς δικαίωμα ψήφου. Για τα Προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από τα ΤΑΜΕΥ, στις εργασίες της Επιτροπής Παρακολούθησης μπορούν να συμμετέχουν σχετικοί αποκεντρωμένοι οργανισμοί, καθώς και σχετικοί διεθνείς οργανισμοί και ΟΚοιΠ, όπως οργανώσεις προσφύγων και μεταναστών.

Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι το αρμόδιο όργανο στο οποίο υπάγεται η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος. Ειδικά για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ, Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι ο Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Προγραμμάτων συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ ή εκπρόσωπός του.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει μία (1) τουλάχιστον φορά τον χρόνο και εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την πρόοδο του Προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων. Οι αποφάσεις είναι δυνατόν να λαμβάνονται και μέσω γραπτής διαδικασίας, που πραγματοποιείται ηλεκτρονικά στην επιχειρησιακή πλατφόρμα «ΔΙΑΥΛΟΣ».

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης μπορεί να προσκληθούν εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα.

Κάθε Επιτροπή Παρακολούθησης θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, διατάξεων σχετικά με την πρόληψη κάθε σύγκρουσης συμφερόντων και την εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας, κατόπιν εισήγησης της Διαχειριστικής Αρχής του οικείου Προγράμματος και σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΑΣ. Ο εσωτερικός κανονισμός ρυθμίζει την άσκηση του δικαιώματος ψήφου και κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία στην Επιτροπή Παρακολούθησης.

Ο κατάλογος των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης, ο εσωτερικός κανονισμός της, καθώς και οι πληροφορίες και τα δεδομένα παρουσιάζονται στην Επιτροπή Παρακολούθησης και δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής όπου διατίθενται πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα.

Πηγή: Ν 4914/2022 όπως ισχύει

Επιτροπές Παρακολούθησης Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027

Οι Επιτροπές Παρακολούθησης των Προγραμμάτων INTERREG έχουν ως αποστολή την παρακολούθηση της υλοποίησης των Προγραμμάτων και ασκούν τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 30 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 – [Κανονισμού INTERREG](#)), καθώς και τα καθήκοντα για την επιλογή των πράξεων που προβλέπονται στο άρθρο 22 του Κανονισμού INTERREG.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης για κάθε Πρόγραμμα INTERREG συγκροτείται εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης στα κράτη μέλη της απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση του Προγράμματος.

Η σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης συμφωνείται από τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, τις άλλες χώρες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα INTERREG και εξασφαλίζει την ισόρροπη εκπροσώπηση των προβλεπόμενων στο άρθρο 29 του Κανονισμού INTERREG φορέων. Η ελληνική πλευρά εκπροσωπείται από τον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ, ο οποίος επικουρείται από την Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027.

Κάθε Επιτροπή Παρακολούθησης θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της. Ο εσωτερικός κανονισμός της Επιτροπής Παρακολούθησης και, κατά περίπτωση, της Επιτροπής Καθοδήγησης που δύναται να συγκροτηθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 9, προβλέπει, μεταξύ άλλων, διατάξεις για την αποφυγή κάθε κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων κατά την επιλογή των πράξεων INTERREG 2021-2027, καθώς και διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα ψήφου και τους κανόνες συμμετοχής στις συνεδριάσεις.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει μία (1) τουλάχιστον φορά τον χρόνο και εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την πρόοδο του Προγράμματος προς την επίτευξη των στόχων του.

Η Διαχειριστική Αρχή δημοσιεύει τον εσωτερικό κανονισμό της Επιτροπής Παρακολούθησης, τον κατάλογο των μελών της, καθώς και σύνοψη των στοιχείων και των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων, που εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής όπου διατίθενται πληροφορίες σχετικά με τα Προγράμματα INTERREG.

Πηγή: Ν 4914/2022 όπως ισχύει

Επιτροπή Παρακολούθησης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 έχει ως αποστολή την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΣΣ ΚΑΠ και ασκεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 124 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 ([Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ](#)).

Η Επιτροπή Παρακολούθησης συγκροτείται για το ΣΣ ΚΑΠ, έπειτα από εισήγηση της Διαχειριστικής Αρχής ΣΣ ΚΑΠ, εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης με την οποία εγκρίνεται το ΣΣ ΚΑΠ.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από εκπροσώπους της Διαχειριστικής Αρχής του ΣΣ ΚΑΠ, της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, της Αρχής Διαπίστευσης, του Οργανισμού Πληρωμών, των Ενδιάμεσων Φορέων του ΣΣ ΚΑΠ, εφόσον έχουν οριστεί, εκπροσώπους φορέων που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων, εκπροσώπους δημόσιων αρχών και αρμόδιων φορέων για περιβαλλοντικά και κλιματικά θέματα, για θέματα πολιτισμού, τουρισμού, κρατικών ενισχύσεων, έρευνας και καινοτομίας, εκπροσώπους της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, της ΜΟΔ ΑΕ, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων του γεωργικού τομέα και αντιπροσωπευτικών Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ), υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4873/2021 (Α' 248). Κάθε μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης έχει μία ψήφο και μπορεί να εισηγείται θέματα για την ημερήσια διάταξη.

Στην Επιτροπή Παρακολούθησης συμμετέχουν, επίσης, εκπρόσωποι του Οργανισμού Πιστοποίησης, της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, του ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και εκπρόσωποι άλλων φορέων χωρίς δικαίωμα ψήφου. Εκπρόσωποι της Επιτροπής μετέχουν με ρόλο παρατηρητή και συμβουλευτικά, επίσης χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι το αρμόδιο όργανο στο οποίο υπάγεται η Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει τουλάχιστον μία (1) φορά τον χρόνο και εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την πρόοδο του ΣΣ ΚΑΠ προς την επίτευξη των αριθμητικών του στόχων. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι δυνατόν να λαμβάνονται και μέσω γραπτής διαδικασίας, που πραγματοποιείται ηλεκτρονικά στην επιχειρησιακή πλατφόρμα «ΔΙΑΥΛΟΣ».

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης μπορεί να προσκληθούν εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, διατάξεων σχετικά με την πρόληψη κάθε σύγκρουσης συμφερόντων και την εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας, κατόπιν εισήγησης της Διαχειριστικής Αρχής του ΣΣ ΚΑΠ. Ο εσωτερικός κανονισμός ρυθμίζει την άσκηση του δικαιώματος ψήφου και τις λεπτομέρειες της διαδικασίας στην Επιτροπή Παρακολούθησης.

Ο κατάλογος των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης, ο εσωτερικός κανονισμός της, καθώς και οι πληροφορίες και τα δεδομένα παρουσιάζονται στην Επιτροπή Παρακολούθησης και δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής του ΣΣ ΚΑΠ.

Πηγή: Ν. 4914/2022 όπως ισχύει

Επιτροπή Παραλαβής

Για τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει την επιτροπή παραλαβής, αφού προηγουμένως η Διευθύνουσα Υπηρεσία της ανακοινώσει την περάτωση των εργασιών και την υποβολή ή σύνταξη της τελικής επιμέτρησης. Η επιτροπή είναι τριμελής, όταν όμως πρόκειται για σημαντικά έργα μπορεί να ορισθούν μέχρι και τέσσερα (4) επιπλέον μέλη για να περιληφθούν σε αυτήν τεχνικοί διαφόρων ειδικοτήτων, ανάλογα με τη φύση του έργου. Στην επιτροπή παραλαβής των έργων τουλάχιστον ο πρόεδρος δεν ορίζεται από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. Τα μέλη της επιτροπής είναι τεχνικοί υπάλληλοι που έχουν αντίστοιχη εμπειρία και ικανότητα και επιλέγονται κατόπιν κληρώσεως υποχρεωτικά, σύμφωνα με το ηλεκτρονικό σύστημα της παραγράφου 6 του άρθρου 118 του Ν.4412/2016.

Η Επιτροπή Παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης. Η επιτροπή επίσης ελέγχει κατά το δυνατόν την ποιότητα των εργασιών.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως ισχύει

Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (COPS) Political and Security Committee (PSC) Comité politique et de sécurité (COPS)

Η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας είναι μια επιτροπή του Συμβουλίου της ΕΕ που ασχολείται με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, και αναφέρεται στο άρθρο 38 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Περιλαμβάνει εκπροσώπους από 28 χώρες της ΕΕ ⁽¹⁾. Η αποστολή της είναι:

- να παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας – ΚΕΠΠΑ (Common foreign and security policy CFSP)
- να συμβάλλει στη διαμόρφωση των πολιτικών·
- να εποπτεύει την εφαρμογή των πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του ύπατου εκπροσώπου για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Η COPS ασκεί, υπό την ευθύνη του Συμβουλίου και του ύπατου εκπροσώπου, τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων. Επομένως, μπορεί να εξουσιοδοτηθεί να λαμβάνει αποφάσεις για τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση μιας επιχείρησης. Επικουρείται από μια πολιτικο-στρατιωτική ομάδα εργασίας (PMG), από μια επιτροπή πολιτικής διαχείρισης κρίσεων (CIVCOM), καθώς και από τη στρατιωτική επιτροπή και το στρατιωτικό επιτελείο.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Επιτροπή συνδιαλλαγής

Στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (συναπόφαση), προβλέπεται η σύσταση επιτροπής συνδιαλλαγής σύμφωνα με το άρθρο [294 παράγραφος 10](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας για μια προτεινόμενη νομοθεσία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η επιτροπή συνδιαλλαγής αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου (ή τους αντιπροσώπους τους) και ισάριθμα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Συμπροεδρεύεται από τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου και τον πρόεδρο του Συμβουλίου και καθήκον της είναι η επίτευξη συμφωνίας επί ενός κοινού κειμένου με βάση τις θέσεις και των δύο θεσμικών οργάνων κατά τη δεύτερη ανάγνωση μιας νομοθετικής διαδικασίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της με στόχο τον συμβιβασμό των διαφορετικών θέσεων. Η Επιτροπή πρέπει να εγκρίνει ένα κοινό κείμενο εντός 6 εβδομάδων από τη σύγκλησή της, διαφορετικά η προτεινόμενη νομοθεσία θα θεωρείται ότι δεν εγκρίθηκε. Αν εγκριθεί από την επιτροπή συνδιαλλαγής, το κοινό κείμενο πρέπει έπειτα να εγκριθεί:

- με απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων του Κοινοβουλίου·
- με ειδική πλειοψηφία των ψήφων του Συμβουλίου.

Αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δεν καταφέρουν να εγκρίνουν το κοινό κείμενο που εγκρίθηκε από την επιτροπή συνδιαλλαγής, η προτεινόμενη νομοθεσία θεωρείται ότι δεν εγκρίθηκε.

Σε περίπτωση σύγκλησης της επιτροπής συνδιαλλαγής για δημοσιονομικά θέματα, ισχύουν ειδικοί κανόνες.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Επίτροπος

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως το πρόσωπο που ορίζεται από την αρμόδια δημόσια αρχή

προκειμένου να συνδράμει έναν ανήλικο πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή που στερείται γονικής μέριμνας στις υποθέσεις του, είναι ανεξάρτητος από τις αρχές που είναι υπεύθυνες για τον καθορισμό του νομικού καθεστώτος διαμονής, διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον και τη γενική ευημερία του ανηλίκου και συμπληρώνει την δικαιοπρακτική ικανότητα του ανηλίκου, όπου είναι απαραίτητο. Συνήθως ο επίτροπος, για τους σκοπούς της παρούσας, είναι ένας επαγγελματίας (κοινωνικών, νομικών, ανθρωπιστικών, πολιτικών επιστημών), φυσικό πρόσωπο που ασκεί την πράξη επιτροπείας («εντεταλμένος επιτροπείας»). Ωστόσο, «επίτροπος» με βάση και την επικείμενη νέα νομοθεσία είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή διεθνούς οργανισμού στην Ελλάδα, ο οποίος στη συνέχεια εξουσιοδοτεί φυσικό πρόσωπο - επαγγελματία να εκτελέσει τα καθήκοντα του επιτρόπου («εντεταλμένος επιτροπείας»).

Πηγή: *Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων*

επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Πηγή: *Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2003) 1422] (2003/361/EK)*

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ)

Τα επιχειρησιακά προγράμματα είναι αναλυτικά σχέδια στα οποία το Κράτος Μέλος ορίζει πώς θα διατεθούν τα κονδύλια από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Μπορούν να καταρτιστούν για μια συγκεκριμένη περιφέρεια ή για έναν πανεθνικής κλίμακας θεματικό στόχο (π.χ. Περιβάλλον). Για το στόχο «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία», καταρτίζονται διασυνοριακά ή διαπεριφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα.

Τα Κράτη Μέλη υποβάλλουν τα επιχειρησιακά τους προγράμματα βάσει των δικών τους συμβάσεων εταιρικής σχέσης. Κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα προσδιορίζει ποιοι από τους θεματικούς στόχους που έχουν οριστεί στις πολιτικές για την προγραμματική περίοδο θα καλυφθούν μέσω της χρηματοδότησης που διατίθεται στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον – Ενέργεια - Κλιματική Αλλαγή»

Αποτελεί Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που σχεδιάζεται το πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 2 του ΕΣΠΑ 2021-2027 για την προώθηση «μιας πιο πράσινης Ευρώπης με χαμηλές εκπομπές άνθρακα μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και μπλε επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων».

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αυτό έχει ως κύριο στόχο την υποστήριξη της υλοποίησης της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ελλάδας στους Βασικούς Θεματικούς Τομείς «Ενέργεια», «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή», «Αστικό περιβάλλον (Ατμοσφαιρική ρύπανση - Θόρυβος)», «Κυκλική Οικονομία - Διαχείριση Αποβλήτων», «Διαχείριση Υδάτων -Λυμάτων»

και «Προστασία Βιοποικιλότητας» για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, όπως προκύπτουν από το σχέδιο του ΣΕΣ 2021-2027.

Πηγή: https://ymeperaa.gr/images/Concept_Paper_-OP_Env_Energy_CC_2021-2027_n.pdf

Επιχειρησιακά Προγράμματα 2021 – 2027

Η υλοποίηση των στόχων των Ταμείων στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 πραγματοποιείται μέσω Προγραμμάτων που περιλαμβάνονται στο Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) και στα «Ταμεία Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΤΑΜΕΥ)».

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνει εννέα (9) **Τομεακά Προγράμματα**, δεκατρία (13) **Περιφερειακά Προγράμματα** και δεκατρία (13) **Προγράμματα για τον Στόχο «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (INTERREG)**. Τα ΤΑΜΕΥ περιλαμβάνουν τρία (3) Προγράμματα.

Τα **Τομεακά Προγράμματα** είναι επτά (7) και λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα Ταμεία: το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΑ. Τα Τομεακά Προγράμματα είναι τα ακόλουθα:

- 1) «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»,
- 2) «Ανταγωνιστικότητα»,
- 3) «Ψηφιακός Μετασχηματισμός»,
- 4) «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή»,
- 5) «Πολιτική Προστασία»,
- 6) «Μεταφορές»,
- 7) «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων»,

Ένα (1) Τομεακό Πρόγραμμα που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΤΔΜ, το οποίο ονομάζεται «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», και

Ένα (1) Τομεακό Πρόγραμμα που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΘΑΥ, το οποίο ονομάζεται «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα».

Τα **Περιφερειακά Προγράμματα** είναι δεκατρία (13) και λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΑ. Τα Περιφερειακά Προγράμματα είναι τα ακόλουθα:

- 1) «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη»,
- 2) «Κεντρική Μακεδονία»,
- 3) «Θεσσαλία»,
- 4) «Ήπειρος»,
- 5) «Δυτική Ελλάδα»,
- 6) «Δυτική Μακεδονία»,
- 7) «Στερεά Ελλάδα»,
- 8) «Πελοπόννησος»,
- 9) «Ιόνια Νησιά»,
- 10) «Βόρειο Αιγαίο»,
- 11) «Κρήτη»,
- 12) «Αττική»,
- 13) «Νότιο Αιγαίο».

Τα **Προγράμματα στο πλαίσιο του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (INTERREG)**, είναι δεκατρία (13) και λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΠΑ ή/και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης. Τα προγράμματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

- 1) (Interreg VI-A) Greece-Bulgaria,

- 2) (Interreg VI-A) Greece-Italy,
- 3) (Interreg VI-A) Greece-Cyprus,
- 4) (Interreg VI-A) IPA III CbC Greece-Albania,
- 5) (Interreg VI-A) IPA III CBC Greece-Republic of North Macedonia,
- 6) (Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED),
- 7) (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian,
- 8) (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED,
- 9) (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black Sea Basin,
- 10) (Interreg VI-C) Interreg Europe,
- 11) (Interreg VI-C) Interact,
- 12) Urbact IV,
- 13) ESPON 2030 Cooperation Programme.

Τα **Προγράμματα των TAMEY** είναι τρία (3) διακριτά Προγράμματα, καθένα από τα οποία λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από κάθε αντίστοιχο Ταμείο:

- το Ταμείο Μετανάστευσης (TAME)
- το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (TEA) και
- το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων του Ταμείου για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων (ΜΔΣΘ).

Πηγή: Ν. 4914/2022 όπως ισχύει

επιχορήγηση

Χρηματοδοτική συνεισφορά εν είδει χαριστικής παροχής.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

επιχορηγήσεις υπό όρους

Κατηγορία επιχορήγησης που υπόκειται σε όρους που συνδέονται με την αποπληρωμή της στήριξης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

επιχορήγηση μικρού ύψους

Για τους σκοπούς του Κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 ως επιχορήγηση μικρού ύψους θεωρείται η επιχορήγηση με ποσό μικρότερο ή ίσο των 60 000 EUR.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018

επίκωση

Διαδικασία ανάκτησης κατά την οποία χρησιμοποιούνται κατάλληλα, μη επικίνδυνα απόβλητα για σκοπούς αποκατάστασης σε χώρους όπου έχουν πραγματοποιηθεί εκσκαφές ή για λόγους μηχανικής στην αρχιτεκτονική του τοπίου. Τα απόβλητα που χρησιμοποιούνται για επίκωση πρέπει να υποκαθιστούν μη απόβλητα υλικά, να είναι κατάλληλα για τους προαναφερόμενους σκοπούς και να περιορίζονται στην ποσότητα που είναι αυστηρά αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών αυτών.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'23.07.2021 – επανεκτύπωση)

έργο "Migrants for Migrants" (M4M)

Το έργο "Migrantsfor Migrants" (M4M) χρηματοδοτείται από την ΕΕ και απευθύνεται σε νεοαφιθθέντες/είσες μετανάστες/ριες και πρόσφυγες/ισσες που βρίσκονται στη διαδικασία εγκατάστασης σε μια νέα χώρα υποδοχής, καθώς και σε επαγγελματίες και εθελοντές/ριες των Υπηρεσιών Ένταξης. Το έργο υλοποιείται σε Πορτογαλία, Γαλλία, Αυστρία, Ελλάδα, Ιταλία και Ρουμανία.

Γενικός στόχος του έργου είναι να προωθήσει την ένταξη / ενσωμάτωση των προσφύγων/ισσών και των μεταναστών/ριών στην κοινωνία υποδοχής μέσω της εφαρμογής ενός συστήματος φίλων (Buddy System) και πιο συγκεκριμένα μέσω της συμβουλευτικής καθοδήγησης (mentoring). Η ένταξη μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ενδυνάμωσης των μεταναστών/ριών και της δημιουργίας δεσμών και βιώσιμων επαφών μεταξύ ενώσεων προσφύγων, κοινωνικών υπηρεσιών, τοπικής αυτοδιοίκησης και εθελοντικών οργανώσεων.

Πηγή: α) https://www.kmop.gr/wp-content/uploads/2022/08/M4M_IO5_Guide_GR_vf.pdf

β) <https://www.migrants4migrants.eu/about-the-project.html>

εσωτερική αγορά

Η εσωτερική αγορά αναφέρεται στην ενιαία αγορά εντός της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένας χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα ή ρυθμιστικά εμπόδια, μέσα στον οποίο θα εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων σύμφωνα με τα άρθρα των Συνθηκών.

Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων [άρθρα 26 και 28-37 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)]

- Οι τελωνειακοί δασμοί και οι ποσοτικοί περιορισμοί καταργήθηκαν με τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς.
- Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων βασίζεται στις αρχές α) της αμοιβαίας αναγνώρισης των εθνικών τεχνικών διατάξεων, β) της εξάλειψης των φυσικών και τεχνικών εμποδίων γ) και της τυποποίησης.

- Ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο εγκρίθηκε το 2018, το οποίο ενίσχυσε την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μέσω του συστήματος εποπτείας της αγοράς της ΕΕ και της σήμανσης CE.

Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων (άρθρα 63 έως 66 της ΣΛΕΕ)

- Οι περιορισμοί στις κινήσεις κεφαλαίων και στις πληρωμές, τόσο μεταξύ των χωρών της ΕΕ όσο και μεταξύ χωρών της ΕΕ και τρίτων χωρών, έχουν καταργηθεί από το 2004 ως αποτέλεσμα της υπογραφής της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις που συνδέονται κυρίως με τη φορολόγηση και με λόγους δημόσιας τάξης.
- Η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη, καθώς επιτρέπει την αποδοτική επένδυση των κεφαλαίων και προωθεί τη χρήση του ευρώ ως διεθνούς νομίσματος.

Ελευθερία εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών (άρθρα 26, 49 έως 62 της ΣΛΕΕ)

Η ελευθερία εγκατάστασης και η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών εγγυώνται την κινητικότητα των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών εντός της ΕΕ. Οι αυτοαπασχολούμενοι και οι επαγγελματίες ή τα νομικά πρόσωπα, υπό την έννοια του άρθρου 54 της ΣΛΕΕ, που δραστηριοποιούνται νόμιμα σε μια χώρα της ΕΕ μπορούν:

- να ασκούν οικονομική δραστηριότητα με σταθερό και συνεχή τρόπο σε άλλη χώρα της ΕΕ (ελευθερία εγκατάστασης: άρθρο 49 της ΣΛΕΕ) και
- να προσφέρουν και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε άλλες χώρες της ΕΕ σε προσωρινή βάση, παραμένοντας παράλληλα εγκατεστημένοι στη χώρα προέλευσης (ελευθερία παροχής υπηρεσιών: άρθρο 56 της ΣΛΕΕ).

Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων (άρθρα 26 και 45-48 της ΣΛΕΕ)

- Έχει διάφορες πτυχές όπως τα δικαιώματα μετακίνησης και διαμονής των εργαζομένων, τα δικαιώματα εισόδου και διαμονής των μελών της οικογένειας, ενώ συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διάκρισης λόγω ιθαγένειας όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και άλλες συνθήκες εργασίας και απασχόλησης. Μπορεί να ισχύουν περιορισμοί για τις δημόσιες υπηρεσίες.
- Η Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας λειτουργεί ως ειδικός οργανισμός για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των αποσπασμένων εργαζομένων.

Με την εξάλειψη των ρυθμιστικών εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία:

- οι **επιχειρήσεις** της ΕΕ επωφελούνται από:
  - μια μεγάλη αγορά άνω των 400 εκατομμυρίων καταναλωτών·
  - την πρόσβαση σε πολλούς προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών εντός της ενιαίας αγοράς·
  - τη μείωση δαπανών λόγω των οικονομιών κλίμακας και των εναρμονισμένων κανόνων, προτύπων και απαιτήσεων που ισχύουν σε όλη την επικράτεια.
- οι **πολίτες** της ΕΕ αποκομίζουν οφέλη όπως:
  - η δημιουργία πρόσθετων θέσεων εργασίας·
  - οι χαμηλότερες τιμές και ευρύτερο φάσμα παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών·
  - η ποιότητα και η ασφάλεια, τις οποίες εγγυώνται οι εναρμονισμένοι κανόνες και τα ενιαία πρότυπα·
  - τα οφέλη της πρόσθετης καινοτομίας, έρευνας και ανάπτυξης·
  - η ευκαιρία να ζήσουν, να εργαστούν, να σπουδάσουν και να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα σε οποιαδήποτε χώρα της ΕΕ·

- η πώληση αγαθών και η μεταφορά χρημάτων χωρίς περιορισμούς.

Επιπλέον, ορισμένες χώρες εκτός ΕΕ ευθυγραμμίζουν τους κανόνες τους με τους κανόνες της ενιαίας αγοράς, επεκτείνοντας την ισχύ τους και εκτός ΕΕ. Σε αυτές συγκαταλέγονται οι μη κοινοτικές χώρες μέλη του **Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου**: η Νορβηγία, η Ισλανδία και το Λιχτενστάιν. Η Ελβετία πραγματοποιεί επίσης εμπορικές συναλλαγές με την ενιαία αγορά μέσω διμερών συμφωνιών με την ΕΕ. Ακόμη και οι υποψήφιες και εν δυνάμει υποψήφιες χώρες επιδιώκουν να ευθυγραμμίσουν τη νομοθεσία τους με το *κεκτημένο* της ΕΕ, μία από τις προϋποθέσεις για τη μελλοντική προσχώρησή τους στην ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ)

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ) συνίσταται στην «ενσωμάτωση, σε εθελοντική βάση, θεμάτων κοινωνικής και περιβαλλοντικής μέριμνας στις επιχειρηματικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων καθώς και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη».

Ο όρος «εταιρική κοινωνική ευθύνη» αναφέρεται σε επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν την ευθύνη της συμπεριφοράς τους καθώς και των επιπτώσεών της στην κοινωνία. Η εταιρική κοινωνική ευθύνη συμπεριλαμβάνει τις συνθήκες απασχόλησης και τα πρότυπα εργασίας, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, την ευεξία στην εργασία, την απαγόρευση διακρίσεων και την ισόρροπη εκπροσώπηση ανδρών και γυναικών, την εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πρόληψη των βλαβών στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των εκπομπών και της ρύπανσης, και την εξάλειψη της δωροδοκίας και της διαφθοράς.

Η εταιρική κοινωνική ευθύνη θεωρείται σημαντική για την ανταγωνιστικότητα και έχει καταδειχθεί ότι αποφέρει οφέλη όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνου, την εξοικονόμηση κόστους, την πρόσβαση σε κεφάλαια, τις σχέσεις με τους πελάτες, τη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων και την ικανότητα καινοτομίας.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εταιρική κοινωνική ευθύνη του 2011 καλεί τις εταιρείες να «καθιερώσουν διαδικασίες για την ένταξη των κοινωνικών, περιβαλλοντικών και δεοντολογικών πτυχών και των πτυχών των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των δικαιωμάτων του καταναλωτή, τόσο στην επιχειρηματική τους δραστηριότητα όσο και στη βασική στρατηγική τους σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη».

Έκτοτε, η ΕΕ έχει αποδείξει την προσηλωσή της στην εταιρική κοινωνική ευθύνη, στην ατζέντα του 2030 των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, μεταξύ άλλων:

- δημοσιεύοντας έγγραφα όπως η ανακοίνωση «Επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον – Ευρωπαϊκή δράση για την αειφορία»
- θεσπίζοντας νομοθεσία όπως η οδηγία 2014/95/ΕΕ για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και ομίλους
- υποστηρίζοντας διεθνείς πρωτοβουλίες, όπως οι αρχές της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σχετικά με τις πολυεθνικές εταιρείες και την κοινωνική πολιτική, καθώς και το έργο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

εταιρική σχέση για την προσχώρηση

Όταν μια χώρα υποβάλει αίτηση προσχώρησης στην ΕΕ, συνάπτεται εταιρική σχέση μεταξύ της εν λόγω χώρας και της ΕΕ.

Το κείμενο της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση καθορίζει τα ακόλουθα:

- τους τομείς στους οποίους η υποψήφια χώρα πρέπει να σημειώσει πρόοδο βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, βάσει των κριτηρίων προσχώρησης. Αυτοί οι τομείς έχουν προσδιοριστεί στη γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της εν λόγω χώρας·
- την προενταξιακή ενίσχυση που εμπεριέχει οικονομική και τεχνική βοήθεια για τη στήριξη των οικονομικών και πολιτικών μεταρρυθμίσεων στην υποψήφια χώρα, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η προσχώρηση στην ΕΕ.

Οι υποψήφιες χώρες εκπονούν εθνικά προγράμματα για την υιοθέτηση του κεκτημένου (ΕΠΥΚ). Αυτά τα προγράμματα καθορίζουν το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της εταιρικής σχέσης. Οι υποψήφιες χώρες καταρτίζουν επίσης σχέδια δράσης με στόχο την ενίσχυση των διοικητικών και δικαστικών ικανοτήτων τους.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

εταιρική σχέση και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση

Για τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και για κάθε πρόγραμμα, κάθε κράτος μέλος οργανώνει και υλοποιεί συνολική εταιρική σχέση σύμφωνα με το θεσμικό και νομικό του πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των Ταμείων. Η εν λόγω εταιρική σχέση περιλαμβάνει τουλάχιστον τους ακόλουθους εταίρους:

- α) τις περιφερειακές, τοπικές, αστικές και άλλες δημόσιες αρχές·
- β) τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους·
- γ) σχετικούς φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, όπως περιβαλλοντικούς εταίρους, μη κυβερνητικές οργανώσεις, και φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων
- δ) ερευνητικοί οργανισμοί και πανεπιστήμια, ανάλογα με την περίπτωση.

Η εταιρική σχέση που θεσπίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 8 του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 λειτουργεί σύμφωνα με την αρχή της **πολυεπίπεδης διακυβέρνησης** και σύμφωνα με μια προσέγγιση «εκ των κάτω προς τα άνω». Το κράτος μέλος εξασφαλίζει τη συμμετοχή των εταίρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στην κατάρτιση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και καθ' όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας, της υλοποίησης και της αξιολόγησης των προγραμμάτων, μεταξύ άλλων μέσω συμμετοχής σε επιτροπές παρακολούθησης σύμφωνα με το άρθρο 39 του ίδιου κανονισμού. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη διαθέτουν, όποτε συντρέχει λόγος, κατάλληλο ποσοστό από τους πόρους των Ταμείων για την ανάπτυξη των διοικητικών ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Για τα προγράμματα Interreg, η εταιρική σχέση περιλαμβάνει εταίρους από όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

Η οργάνωση και η υλοποίηση της εταιρικής σχέσης πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση που θεσπίστηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 240/2014.

Τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με τις οργανώσεις που εκπροσωπούν τους εταίρους στο επίπεδο της Ένωσης σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με το αποτέλεσμα.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων...2021/1060 - Άρθρο 8

Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)

Η συμφωνία εταιρικής σχέσης που ορίζει τον στρατηγικό προσανατολισμό για τον προγραμματισμό και τις ρυθμίσεις ως προς τη χρήση του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+, του ΤΣ, του ΤΔΜ και του ΕΤΘΑΥ με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Το νέο "Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027" ("ΕΣΠΑ 2021-2027") αποτυπώνει σε μεγάλο βαθμό τις νέες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια. Εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021 και σύμφωνα με αυτό πρόκειται να διατεθούν για την χώρα μας πόροι συνολικού ύψους 26,2 δισ. ευρώ για τα επόμενα 7 έτη, από τα οποία τα 20,9 δισ. ευρώ αφορούν στην Ενωσιακή Στήριξη και ποσό 5,3 δισ. ευρώ αφορά στην Εθνική Συνεισφορά.

Η Ελλάδα είναι το πρώτο Κράτος-Μέλος της ΕΕ που προχώρησε σε επίσημη υποβολή και της εγκρίθηκε το «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027» για τη νέα Προγραμματική Περίοδο.

Το νέο «ΕΣΠΑ 2021-2027» αποτυπώνει και θέτει προτεραιότητες για την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας, των υποδομών, των ανθρώπινων δεξιοτήτων και την ενδυνάμωση της κοινωνικής προστασίας.

Τα έργα/δράσεις που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από το νέο ΕΣΠΑ λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και ανάγκες της χώρας τα επόμενα χρόνια και απαντούν στις διαρθρωτικές υστερήσεις της ελληνικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται μεγάλα έργα που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Προβάλλονται, ως συνολική πολιτική, οι προτεραιότητες και δράσεις που θα υλοποιηθούν και οι οποίες ως σκοπό τους έχουν τη γόνιμη μετάβαση σε μια:

- «πιο έξυπνη» Ελλάδα - 20% των πόρων
- «πιο πράσινη» Ελλάδα - 27% των πόρων
- «πιο διασυνδεδεμένη» Ελλάδα - 8% των πόρων
- «πιο κοινωνική» Ελλάδα - 30% των πόρων
- Ελλάδα πιο κοντά στους πολίτες της- 6% των πόρων
- για τη Δίκαιη Μετάβαση των περιοχών μετά την απολιγνιτοποίηση - 7% των πόρων

Το νέο «ΕΣΠΑ 2021-2027» έχει ισχυρό αναπτυξιακό αποτύπωμα μέσα από δράσεις και έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας και με πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο για την κοινωνία, όσο και για την οικονομία -μετά την πανδημική κρίση- συμβάλλοντας τα μέγιστα στην εκκίνηση ενός νέου κύκλου ευημερίας για όλους. Το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29/7/2021.

Το επίσημο κείμενο του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι διαθέσιμο στο σύνδεσμο: [Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 \(29 Ιουλίου 2021\)](#).

Ο Εφαρμοστικός Νόμος για το ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι ο Ν.4914/2022 και είναι διαθέσιμο στο σύνδεσμο: [Νόμος 4914/19.03.2022 \(ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022\) Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις](#).

Πηγή: <https://www.espa.gr/el/Pages/newespa21-27.aspx>

εταιρική σχέση για την προσχώρηση

Όταν μια χώρα υποβάλει αίτηση προσχώρησης στην ΕΕ, συνάπτεται εταιρική σχέση μεταξύ της εν λόγω χώρας και της ΕΕ.

Το κείμενο της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση καθορίζει τα ακόλουθα:

- τους τομείς στους οποίους η υποψήφια χώρα πρέπει να σημειώσει πρόοδο βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, βάσει των κριτηρίων προσχώρησης. Αυτοί οι τομείς έχουν προσδιοριστεί στη γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της εν λόγω χώρας·
- την προενταξιακή ενίσχυση που εμπεριέχει οικονομική και τεχνική βοήθεια για τη στήριξη των οικονομικών και πολιτικών μεταρρυθμίσεων στην υποψήφια χώρα, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η προσχώρηση στην ΕΕ.

Οι υποψήφιοι χώρες εκπονούν εθνικά προγράμματα για την υιοθέτηση του κεκτημένου (ΕΠΥΚ). Αυτά τα προγράμματα καθορίζουν το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της εταιρικής σχέσης. Οι υποψήφιοι χώρες καταρτίζουν επίσης σχέδια δράσης με στόχο την ενίσχυση των διοικητικών και δικαστικών ικανοτήτων τους.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης (ΕΕΑ) της Επιτροπής annual sustainable growth survey

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου καθορίζονται οι προτεραιότητες για τον συντονισμό της οικονομικής διακυβέρνησης.

Η έκθεση «Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης (ΕΕΑ) της Επιτροπής» αποτελεί μια από τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και καθορίζει τις γενικές οικονομικές προτεραιότητες της ΕΕ και παρέχει στα κράτη μέλη της Ένωσης κατευθύνσεις πολιτικής για το επόμενο έτος.

Οι κατευθύνσεις της Επιτροπής βασίζονται σε 3 αλληλένδετους άξονες:

- επενδύσεις
- διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και
- δημοσιονομική εξυγίανση.

Πηγή: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/european-semester/european-semester-timeline/autumn-package_el

Ετήσια Μονάδα Εργασίας (ΕΜΕ)

Ετήσια Μονάδα Εργασίας. Η μία (1) ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια ολόκληρου του εξεταζόμενου έτους. Η εργασία των προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκαν με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσματα ΕΜΕ.

ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Η ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΣΒΑ) καθορίζει τις οικονομικές και κοινωνικές προτεραιότητες για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), τοποθετώντας τη βιωσιμότητα και την κοινωνική ένταξη στο επίκεντρο της χάραξης της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ. Η ΕΣΒΑ δρομολογεί το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, που είναι ο ετήσιος κύκλος συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής της ΕΕ. Κάθε χρόνο η στρατηγική παρουσιάζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος του φθινοπώρου και, κατόπιν συζητήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, αποτελεί τη βάση των κατευθύνσεων που δίνει η ΕΕ για τις εθνικές πολιτικές ανάπτυξης και απασχόλησης. Ξεκινώντας από τον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020, εστιάζει σε τέσσερις πτυχές:

- περιβαλλοντική βιωσιμότητα,
- παραγωγικότητα,
- δικαιοσύνη, καθώς και
- μακροοικονομική σταθερότητα.

Στο πλαίσιο του φθινοπωρινού κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή δημοσιεύει επίσης, ταυτόχρονα με την ΕΣΒΑ, ένα προσχέδιο της **κοινής έκθεσης για την απασχόληση**, το οποίο αναλύει την κατάσταση του τομέα της απασχόλησης στην ΕΕ και τον τρόπο με τον οποίο τον διαχειρίζονται οι χώρες της ΕΕ, καθώς και μια **έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης**, η οποία εξετάζει πιθανές οικονομικές ανισορροπίες που απαιτούν ανάληψη πολιτικής δράσης, και παρέχει μια σύσταση για τη ζώνη του ευρώ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ετοιμότητα preparedness

Το σύνολο δράσεων και μέτρων που λαμβάνονται εκ των προτέρων για να διασφαλίσουν αποτελεσματική αντίδραση σε περιπτώσεις καταστροφών.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

ευαισθησία

Ο βαθμός στον οποίο επηρεάζεται ένα σύστημα ή ένα είδος, είτε αρνητικά είτε ευεργετικά, από τη μεταβλητότητα ή την αλλαγή του κλίματος. Το αποτέλεσμα μπορεί να είναι άμεσο ή έμμεσο.

ευπάθεια (ευαισθησία) susceptibility

Οι παράγοντες που δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την εξέλιξη ενός κινδύνου σε καταστροφή.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

ευρεσιτεχνία διεθνώς αναγνωρισμένη

Η ευρεσιτεχνία για την οποία έχει απονεμηθεί σχετικό δίπλωμα, το οποίο είναι σε ισχύ και έχει πιστοποιηθεί από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) ότι εμπίπτει σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας που χορηγείται από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (European Patent Office «EPO») και έχει κατοχυρωθεί στην Ελλάδα, β) Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας κατοχυρωμένο στην Ελλάδα (Αποκλειομένων των Πιστοποιητικών Υποδείγματος Χρησιμότητας (Π.Υ.Χ.)), και σε ένα ακόμη κράτος (ενδεικτικά ΗΠΑ, Γερμανία, Κίνα, Ιαπωνία, Γαλλία, Ελβετία), που: αα) έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (EPC) ή συνεργάζεται στο πλαίσιο αυτής ή ββ) είναι μέλος του ΟΟΣΑ ή σε καθεστώς υποψήφιας προς ένταξη χώρας (accession candidate country) ή σε καθεστώς ενισχυμένης δέσμευσης (enhanced engagement country).

Ευρώ

Το ευρώ είναι το κοινό νόμισμα 19 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία απαρτίζουν τη ζώνη του ευρώ. Καθιερώθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία ορίζει ότι ένας από τους στόχους της ΕΕ είναι να ιδρύσει μια οικονομική και νομισματική ένωση με το ευρώ ως νόμισμά της.

Το ευρώ εισήχθη σε κυκλοφορία σταδιακά.

Το 1999, 11 κράτη μέλη καθόρισαν τις συναλλαγματικές ισοτιμίες τους, υιοθέτησαν μια κοινή νομισματική πολιτική στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και καθιέρωσαν το ευρώ ως το νέο κοινό νόμισμά τους. Το ευρώ ήταν αρχικά ένα ηλεκτρονικό νόμισμα που χρησιμοποιούταν από χρηματοπιστωτικές αγορές και για πληρωμές χωρίς μετρητά.

Το 2002, τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα του ευρώ τέθηκαν σε κυκλοφορία και στη συνέχεια το ευρώ υιοθετήθηκε από περισσότερα κράτη μέλη ως το νόμισμά τους.

Σύμφωνα με τις συνθήκες της ΕΕ, όλα τα κράτη μέλη (με εξαίρεση τη Δανία, η οποία έχει ρήτρα εξαίρεσης) υποχρεούνται να υιοθετήσουν το ευρώ όταν πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης (με απλά λόγια, όταν το ποσοστό πληθωρισμού, τα δημόσια οικονομικά τους, η συναλλαγματική ισοτιμία τους και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια τους συγκλίνουν σε μεγάλο βαθμό με αυτά των τριών χωρών της ζώνης του ευρώ με την καλύτερη επίδοση). Αυτά τα κριτήρια επιδιώκουν να διασφαλίσουν ότι το κράτος μέλος που θα ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ μπορεί να ενσωματωθεί ομαλά στη νομισματική ένωση χωρίς κίνδυνο διατάραξης είτε για το ίδιο είτε για τη ζώνη του ευρώ συνολικά.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωομάδα

Μια άτυπη συγκέντρωση των υπουργών οικονομίας και οικονομικών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, στην οποία συζητούνται θέματα που άπτονται των κοινών ευθυνών τους όσον αφορά το ενιαίο νόμισμα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΚΤ προσκαλούνται να συμμετέχουν στις συσκέψεις. Η Ευρωομάδα συνήθως συνεδριάζει αμέσως πριν τη σύσκεψη του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (Ecofin).

Η Ευρωομάδα δεν είναι θεσμικό όργανο ή οργανισμός της ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές (ΕΕΑ)

Μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, μια ομάδα υψηλού επιπέδου, υπό την προεδρία του Jacques Larosière, εξέτασε τον τρόπο ενίσχυσης των εποπτικών ρυθμίσεων της ΕΕ, με σκοπό τόσο την καλύτερη προστασία των πολιτών της όσο και την εκ νέου οικοδόμηση της εμπιστοσύνης προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Αυτή η ομάδα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εποπτικές ρυθμίσεις θα πρέπει να εστιαστούν τόσο σε επιμέρους επιχειρήσεις (π.χ. τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρίες) όσο και στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος συνολικά.

Ως αποτέλεσμα, τον Ιανουάριο του 2011, συστάθηκε το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ). Απαρτίζεται από 3 ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές, την ευρωπαϊκή επιτροπή συστημικών κινδύνων (ΕΣΣΚ), τη Μεικτή Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών και τις εθνικές εποπτικές αρχές.

Οι 3 ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές είναι:

- η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών·
- η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων· και
- η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (ΕΑΑΤ) European Food Safety Authority (EFSA)

Αποκεντρωμένος οργανισμός της ΕΕ που παρέχει ανεξάρτητες επιστημονικές γνώμοδοτήσεις και ενημερώνει σχετικά με τους υφιστάμενους και τους αναδυόμενους κινδύνους που σχετίζονται με την τροφική αλυσίδα.

Ιδρύθηκε το 2002 με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 "για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων" και λειτουργεί ως αμερόληπτη πηγή επιστημονικών συμβουλών προς τους διαχειριστές κινδύνου και με σκοπό την επικοινωνία σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με την τροφική αλυσίδα. Συνεργάζεται με τα ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό την προαγωγή της συνοχής των επιστημονικών συμβουλών σε επίπεδο ΕΕ. Παρέχει την επιστημονική βάση για τους νόμους και τους κανονισμούς που αφορούν την προστασία των ευρωπαϊκών καταναλωτών από κινδύνους που σχετίζονται με τα τρόφιμα. Η ΕΑΑΤ

αναλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα των εργασιών της κατόπιν αιτημάτων για την παροχή επιστημονικών συμβουλών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Εδρεύει στην Πάρμα της Ιταλίας.

Ιστότοπος: <https://www.efsa.europa.eu/en>

Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία

Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία που εφαρμόζει η Επιτροπή υπό καθεστώς άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης. Η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία στηρίζεται από το ΕΤΠΑ. Η εν λόγω πρωτοβουλία καλύπτει όλες τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών αστικών περιοχών, και συμβάλλει στην υλοποίηση της Αστικής Ατζέντας για την ΕΕ, μεταξύ άλλων με τη στήριξη της συμμετοχής των τοπικών αρχών στις θεματικές εταιρικές σχέσεις που θεσπίζονται στο πλαίσιο της Αστικής Ατζέντας για την ΕΕ.

Κατόπιν αιτήματος ενός ή περισσότερων κρατών μελών, η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία μπορεί επίσης να στηρίζει τη διακυβερνητική συνεργασία σε αστικά θέματα.

Κάθε δύο χρόνια, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τις εξελίξεις στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας.

Το μοντέλο διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας περιλαμβάνει τη συμμετοχή των κρατών μελών, των περιφερειακών και τοπικών αρχών και των πόλεων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής

Ευρωπαϊκή Εισαγγελία

European Public Prosecutor's Office (EPPO)

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) είναι η ανεξάρτητη εισαγγελία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), αρμόδια για τη διερεύνηση εγκλημάτων –και τη δίωξη και παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης των δραστών τους– εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, όπως είναι η απάτη, συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής απάτης στον τομέα του ΦΠΑ ύψους άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ, το ξέπλυμα χρήματος προερχόμενου από απάτη σε βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ και η διαφθορά και κατάχρηση όσον αφορά κονδύλια της ΕΕ. Είναι επίσης αρμόδια για αξιόποινες πράξεις που σχετίζονται με τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, αν η δραστηριότητα της οργάνωσης επικεντρώνεται στη διάπραξη εγκλημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, που υιοθετήθηκε από 22 χώρες της ΕΕ μέσω της διαδικασίας ενισχυμένης συνεργασίας. Οι μη συμμετέχουσες χώρες μπορούν να ενταχθούν και αυτές οποιαδήποτε στιγμή. Λειτουργεί ως ενιαία υπηρεσία οργανωμένη σε κεντρικό και αποκεντρωμένο επίπεδο και περιλαμβάνει ένα Συλλογικό Όργανο που συγκροτείται από τον/την Ευρωπαίο/-α γενικό/-ή εισαγγελέα και 22 Ευρωπαίους/-ες εισαγγελείς, έναν ανά συμμετέχουσα χώρα. Το αποκεντρωμένο επίπεδο έχει ενσωματωθεί στο σύστημα δικαιοσύνης κάθε συμμετέχουσας χώρας και αποτελείται από τουλάχιστον δύο Ευρωπαίους/-ες εντεταλμένους/-ες εισαγγελείς, που πρέπει να είναι τη στιγμή του διορισμού τους ενεργά μέλη της εισαγγελικής αρχής ή του δικαστικού σώματος.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία συντονίζει και επιβλέπει τις έρευνες που διεξάγονται εντός της επικράτειας της συμμετέχουσας χώρας της ΕΕ από τους Ευρωπαίους εντεταλμένους εισαγγελείς. Οι υποθέσεις εκδικάζονται ενώπιον εθνικών δικαστηρίων. Συνεργάζεται στενά με την Eurojust, την Ευρωπόλ και την OLAF (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της

Απάτης) καθώς και με άλλα θεσμικά όργανα, φορείς, υπηρεσίες και οργανισμούς της ΕΕ και με τις αρχές μη συμμετεχουσών χωρών της ΕΕ και τρίτων χωρών, αλλά και με διεθνείς οργανισμούς.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει έδρα στο Λουξεμβούργο.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) European Union (EU)

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα ιδρύθηκε το 1952. Από κοινού με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ) του 1958, εξελίχθηκε μέσα από μια μακρά ιστορία διαδοχικών μεταρρυθμίσεων της Συνθήκης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) το 1992.

Η ΕΕ αποτελεί συγχρόνως πολιτικό σχέδιο και νομική υπερεθνική οργάνωση.

Το πολιτικό σχέδιο που αντικατοπτρίζει τη βούληση των κρατών μελών της ΕΕ για μια διαρκώς στενότερη ένωση των λαών της Ευρώπης, στην οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες (άρθρο 1 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση).

Για την επίτευξη των παραπάνω, της έχουν ανατεθεί διάφοροι στόχοι:

- προώθηση της ειρήνης, των αξιών της και της ευημερίας των λαών
- δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς σύνορα για τους πολίτες που ζουν στην ΕΕ
- εγκαθίδρυση εσωτερικής αγοράς στην οποία διασφαλίζονται η αειφόρος ανάπτυξη με βάση την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών, μια κοινωνική οικονομία της αγοράς με υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας, που στόχο έχει την πλήρη απασχόληση, την κοινωνική πρόοδο, την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της επιστημονικής προόδου
- καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων και προαγωγή της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και των δικαιωμάτων του παιδιού
- διασφάλιση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ
- σεβασμός της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας των κρατών μελών και προστασία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς
- εγκαθίδρυση οικονομικής και νομισματικής ένωσης, με νόμισμα το ευρώ
- στο πλαίσιο των σχέσεων της με τον υπόλοιπο κόσμο, η Ένωση ενεργεί σεβόμενη τις αξίες της και το διεθνές δίκαιο με σκοπό να διασφαλίσει την ειρήνη, την ασφάλεια, την αειφόρο ανάπτυξη, την ανάπτυξη των λαών και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ βασίζεται στις κοινές αξίες των κρατών μελών της, της, οι οποίες περιλαμβάνουν τον σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Η δήλωση των κρατών μελών σχετικά με τα σύμβολα της ΕΕ καθορίζει τα σύμβολα που εκφράζουν την αίσθηση κοινότητας των πολιτών της ΕΕ και την πίστη τους σε αυτήν:

- η σημαία (δώδεκα αστέρια σε μπλε φόντο)
- ο ύμνος («Ωδή στη χαρά» του Ludwig van Beethoven)
- το έμβλημα («Ενωμένοι στην πολυμορφία»)
- το νόμισμα (το ευρώ) και
- η Ημέρα της Ευρώπης (9 Μαΐου).

Η ΕΕ αποτελεί νομική οργάνωση που ιδρύθηκε κυρίως από τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ. Τα κράτη μέλη της ΕΕ εκχωρούν εξουσίες

στην ΕΕ προκειμένου να επιτευχθούν οι από κοινού τους στόχοι. Η «μέθοδος της ΕΕ» (γνωστή και ως «κοινοτική μέθοδος») εφαρμόζεται στις περισσότερες πολιτικές που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της ΕΕ, με εξαίρεση:

- την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, όπου τα κράτη μέλη της ΕΕ διαθέτουν δικαίωμα πρωτοβουλίας και δικαίωμα προσφυγής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όσον αφορά τον νομοθετικό τομέα
- την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, όπου υπερισχύει η διακυβερνητική μέθοδος.

Διαθέτει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο (που αποτελείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ελεγκτικό Συνέδριο). Εξάλλου, η συνθήκη της Λισσαβόνας προσδίδει νομική προσωπικότητα στην ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Επικοινωνία **CORespondance EUropéenne (COREU)**

Το COREU είναι ένα δίκτυο επικοινωνίας μεταξύ των 27 κρατών μελών της ΕΕ, του Συμβουλίου, της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Μέσω της τακτικής ροής πληροφοριών, διευκολύνει τη συνεργασία σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, και την εφαρμογή τους.

Το COREU καθιστά δυνατή τη γρήγορη αντίδραση της ΕΕ σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, για παράδειγμα εγκρίνοντας τη θέση της ΕΕ σε ζητήματα Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) μέσω μιας **σιωπηρής διαδικασίας** πολύ γρήγορα, όπως ορίζεται στο άρθρο 12 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) **European Commission (EC)**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι το όργανο που ασκεί την εκτελεστική εξουσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

Η Επιτροπή, που ιδρύθηκε το 1957, απαρτίζεται πλέον από 27 επιτρόπους, συμπεριλαμβανομένου/-ης του/της προέδρου της. Ενεργεί με γνώμονα το γενικό συμφέρον της ΕΕ με πλήρη ανεξαρτησία από τις εθνικές κυβερνήσεις και λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Έχει το δικαίωμα να προτείνει νέα νομοθεσία με δική της πρωτοβουλία σε ευρύ φάσμα τομέων πολιτικής. Στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων μοιράζεται το δικαίωμα πρωτοβουλίας με τα κράτη μέλη. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν από τη μεριά τους να ζητήσουν από την Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία. Οι πολίτες της ΕΕ μπορούν και αυτοί να καλέσουν την Επιτροπή μέσω της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών να προτείνει νομοθεσία.

Η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να εκδίδει μη νομοθετικές πράξεις, ιδίως κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις, και διαθέτει σημαντικές εξουσίες για τη διασφάλιση δίκαιων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων της ΕΕ.

Η Επιτροπή επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. Εκτελεί επίσης τον προϋπολογισμό της ΕΕ σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και διαχειρίζεται τα προγράμματα χρηματοδότησης. Επιπλέον, ασκεί συντονιστικά, εκτελεστικά και διαχειριστικά καθήκοντα σύμφωνα με τους όρους των Συνθηκών. Εκπροσωπεί, τέλος, την ΕΕ σε διεθνείς διαπραγματεύσεις, κυρίως στους τομείς της εμπορικής πολιτικής και της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Η Επιτροπή είναι οργανωμένη κατά θεματικά τμήματα, τα οποία ονομάζονται Γενικές Διευθύνσεις (ΓΔ), και υπηρεσίες, που έχουν την έδρα τους κυρίως στις Βρυξέλλες και στο Λουξεμβούργο.

Ιστότοπος: https://commission.europa.eu/index_el

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) **European Committee of the Regions**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) είναι συμβουλευτικό όργανο της ΕΕ αποτελούμενο από τοπικούς και περιφερειακούς εκλεγμένους εκπροσώπους και των 27 κρατών μελών που δημιουργήθηκε το 1994. Μέσω της ΕτΠ, οι εκπρόσωποι αυτοί μπορούν να εκφέρουν γνώμη για τις νομοθετικές πράξεις της ΕΕ που έχουν άμεσο αντίκτυπο στις περιφέρειες και τις πόλεις των κρατών μελών. Η ΕτΠ δίνει στις περιφέρειες και τις πόλεις τη δυνατότητα να διατυπώνουν επίσημα τη γνώμη τους κατά τη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ, μεριμνώντας ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι ανάγκες των περιφερειακών και τοπικών αρχών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο οφείλουν να ζητούν τη γνώμη της ΕτΠ κατά την κατάρτιση νομοθεσίας για θέματα που αφορούν την τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση, όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η απασχόληση, η κοινωνική πολιτική, η οικονομική και κοινωνική συνοχή, οι μεταφορές, η ενέργεια και η κλιματική αλλαγή. Σε περίπτωση που αυτό δεν γίνει, η ΕτΠ μπορεί να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Μόλις η ΕτΠ λάβει μια νομοθετική πρόταση, προετοιμάζει και εκδίδει γνωμοδότηση την οποία διαβιβάζει στα αρμόδια όργανα της ΕΕ. Η ΕτΠ εκδίδει επίσης γνωμοδοτήσεις με δική της πρωτοβουλία.

Τα μέλη της ΕτΠ είναι εκλεγμένοι εκπρόσωποι τοπικών ή περιφερειακών αρχών. Κάθε χώρα ορίζει μέλη της επιλογής της, τα οποία διορίζονται με ανανεώσιμη θητεία πέντε ετών από το Συμβούλιο της ΕΕ. Ο αριθμός των μελών ανά χώρα εξαρτάται από το μέγεθος του πληθυσμού της χώρας. Τα μέλη από μια χώρα απαρτίζουν την εθνική αντιπροσωπεία η οποία αντικατοπτρίζει τις πολιτικές, γεωγραφικές, περιφερειακές και τοπικές ισορροπίες αυτής της χώρας. Κάθε μέλος μπορεί επίσης να επιλέξει να ανήκει σε μια πολιτική ομάδα της ΕτΠ. Σήμερα υπάρχουν έξι πολιτικές ομάδες που εκφράζουν διάφορες πολιτικές πεποιθήσεις: το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (EPP), το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα (PES), η ομάδα «Renew Europe», η ομάδα «Ευρωπαϊκή Συμμαχία» (EA), η ομάδα των Ευρωπαϊών Συντηρητικών και Μεταρρυθμιστών (ECR) και οι Πράσινοι. Τα μέλη μπορούν επίσης, αν το επιθυμούν, να επιλέξουν να μην ανήκουν σε ένα πολιτικό κόμμα (αδέσμευτοι).

Η ΕτΠ διορίζει τον/την πρόεδρο από τα μέλη της με θητεία δύομισι ετών.

Η ΕτΠ εδρεύει στις Βρυξέλλες.

Ιστότοπος: <https://cor.europa.eu/el>

Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) European Free Trade Association (EFTA)

Η ΕΖΕΣ είναι μια διακυβερνητική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1960 με τη Σύμβαση της ΕΖΕΣ, που προάγει το ελεύθερο εμπόριο και την οικονομική ολοκλήρωση μεταξύ των μελών της, εντός της Ευρώπης αλλά και παγκόσμια. Υπήρχαν 7 ιδρυτικές χώρες: Αυστρία, Δανία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ελβετία και Ηνωμένο Βασίλειο. Το 1970 έγινε μέλος η Ισλανδία, το 1986 η Φινλανδία και το 1991 το Λιχτενστάιν. Παράλληλα, το 1973, η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο έγιναν μέλη της ΕΕ το 1986, η Πορτογαλία έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), και, το 1995, η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία έγιναν μέλη της ΕΕ, αποχωρώντας, κατά συνέπεια, από την ΕΖΕΣ. Η ΕΖΕΣ έχει επί του παρόντος 4 χώρες μέλη: την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία. Οι χώρες της ΕΖΕΣ έχουν αναπτύξει ένα από τα μεγαλύτερα δίκτυα Συμφωνιών Ελευθέρων Συναλλαγών (ΣΕΣ). Οι εν λόγω ΣΕΣ εκτείνονται σε πάνω από 60 χώρες και εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ.

Το ανώτερο διοικητικό όργανο της ΕΖΕΣ είναι το Συμβούλιο της ΕΖΕΣ. Σε γενικές γραμμές, συνεδριάζει 8 φορές τον χρόνο σε επίπεδο πρέσβων και δύο φορές τον χρόνο σε υπουργικό επίπεδο.

Η έδρα της Γραμματείας της ΕΖΕΣ βρίσκεται στη Γενεύη και διαθέτει γραφεία στις Βρυξέλλες και στο Λουξεμβούργο. Η Γραμματεία στη Γενεύη συνδράμει το Συμβούλιο της ΕΖΕΣ στη διαχείριση των σχέσεων μεταξύ των 4 κρατών της ΕΖΕΣ και ασχολείται με τη διαπραγμάτευση και την εκτέλεση των ΣΕΣ και των Κοινών Δηλώσεων περί Συνεργασίας με χώρες που δεν είναι μέλη της ΕΕ. Η Γραμματεία στις Βρυξέλλες παρέχει υποστήριξη για τη διαχείριση της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας νέας νομοθεσίας και της συνδρομής στην παροχή σχολίων και παρατηρήσεων στο πλαίσιο της λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Η Στατιστική Υπηρεσία της ΕΖΕΣ στο Λουξεμβούργο συμβάλει στην ανάπτυξη ενός ευρέος και ολοκληρωμένου ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος.

Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ (ΕΑΕ) παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τους κανόνες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν και στη Νορβηγία. Έχει αρμοδιότητες που είναι παρόμοιες με τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά την εποπτεία και την εφαρμογή της νομοθεσίας του ΕΟΧ.

Το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ, που έχει έδρα στο Λουξεμβούργο, έχει την αρμοδιότητα και την εξουσία να επιλύει εσωτερικές και εξωτερικές διαφορές όσον αφορά την εφαρμογή ή την ερμηνεία της συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Η δικαιοδοσία του αντιστοιχεί στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ζητήματα σχετικά με τις χώρες του ΕΟΧ ΕΖΕΣ.

Ιστότοπος: <https://www.efta.int/>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ)

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ ή ΕΥΡΑΤΟΜ) ιδρύθηκε με τη συνθήκη της Ρώμης στις 25 Μαρτίου 1957. Ο υπερεθνικός αυτός οργανισμός αποσκοπούσε στο να θέσει υπό κοινό έλεγχο και διαχείριση την παραγωγή και τη διάθεση της ατομικής ενέργειας. Μετά τη σύμβαση των Βρυξελλών το 1967 τα όργανά της συγχωνεύτηκαν με τα αντίστοιχα της ΕΟΚ και της ΕΚΑΧ, ώστε να σχηματιστούν οι λεγόμενες Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Η ΕΥΡΑΤΟΜ αποτέλεσε μαζί με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα τον πρώτο πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤρ) **European Central Bank (ECB)**

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διαχειρίζεται το ευρώ. Βασικός σκοπός της είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Η ΕΚΤ είναι ένα από τα επίσημα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βρίσκεται στον πυρήνα του Ευρωσυστήματος και του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού. Πρόεδρος της ΕΚΤ είναι η Christine Lagarde και Αντιπρόεδρος ο Luis de Guindos. Το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων είναι το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο απαρτίζεται από τα έξι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής και τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των 19 χωρών της ζώνης του ευρώ. Οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών ασκούν εκ περιτροπής τα δικαιώματα ψήφου στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Από την 1η Ιανουαρίου 1999 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι υπεύθυνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ – τη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η ζώνη του ευρώ έγινε πραγματικότητα όταν η ευθύνη για την άσκηση νομισματικής πολιτικής εκχωρήθηκε από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες 11 κρατών μελών της ΕΕ στην ΕΚΤ τον Ιανουάριο του 1999. Η Ελλάδα έγινε μέλος το 2001, η Σλοβενία το 2007, η Κύπρος και η Μάλτα το 2008, η Σλοβακία το 2009, η Εσθονία το 2011, η Λεττονία το 2014, η Λιθουανία το 2015 και η Κροατία το 2023. Η δημιουργία της ζώνης του ευρώ και η ίδρυση ενός υπερεθνικού οργάνου, της ΕΚΤ, αποτέλεσε βασικό στάδιο στη μακρόχρονη και πολύπλοκη πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Προκειμένου να ενταχθούν στη ζώνη του ευρώ, οι χώρες έπρεπε να πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης. Το ίδιο θα ισχύσει και για άλλα κράτη μέλη της ΕΕ προτού υιοθετήσουν το ευρώ. Τα κριτήρια θέτουν τις οικονομικές και νομικές προϋποθέσεις για την επιτυχημένη συμμετοχή στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Έχει έδρα στη Φρανκφούρτη στη Γερμανία.

Ιστότοπος: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.el.html>

Πηγή: <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) **European Economic and Social Committee (EESC)**

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) είναι ένα συμβουλευτικό όργανο της ΕΕ. Συστάθηκε το 1957 με σκοπό να εκπροσωπεί τα συμφέροντα των διάφορων οικονομικών και κοινωνικών ομάδων στις χώρες της ΕΕ. Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η ΕΟΚΕ αποτελείται από 350 μέλη. Σε κάθε χώρα της ΕΕ αντιστοιχούν από 5 έως 24 μέλη. Τα μέλη χωρίζονται σε 3 ομάδες, εκπροσωπώντας, αντιστοίχως, τα συμφέροντα: 1. των εργοδοτών, 2. των εργαζομένων καθώς και 3. των τομέων συγκεκριμένων δραστηριοτήτων (όπως γεωργών, μικρών επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών, καταναλωτών, συνεταιρισμών, οικογενειών, περιβαλλοντικών ομάδων). Τα μέλη της ΕΟΚΕ διορίζονται για 5 έτη (ανανεώσιμη θητεία).

Η ΕΟΚΕ συμβουλεύει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις περιπτώσεις που ορίζονται στις συνθήκες της ΕΕ. Μπορεί επίσης να διατυπώνει γνώμη με δική της πρωτοβουλία. Ο ρόλος, η οργάνωση και οι αρμοδιότητές της διέπονται από το άρθρο 13 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και τα άρθρα 301-304 της ΣΛΕΕ.

Ιστότοπος: <https://www.eesc.europa.eu/el>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας

Η ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ), η οποία θεσπίστηκε το 2004, αποσκοπεί στην καθιέρωση προνομιακών σχέσεων με 16 από τις γειτονικές χώρες της ΕΕ στα Νότια και Ανατολικά. Όπως τονίστηκε στην ανασκόπηση της ΕΠΓ του 2015, η πολιτική εστιάζει σε τέσσερις τομείς προτεραιότητας:

- χρηστή διακυβέρνηση, δημοκρατία, κράτος δικαίου και ανθρώπινα δικαιώματα
- οικονομική ανάπτυξη
- ασφάλεια
- μετανάστευση και κινητικότητα.

Ο στόχος είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των γειτονικών κρατών και των κοινωνιών της ΕΕ. Η ΕΠΓ περιλαμβάνει την αρχή της διαφοροποίησης και των εξατομικευμένων προσεγγίσεων με κάθε εταίρο, συμπεριλαμβανομένης της ευρύτερης αμοιβαίας ανάληψης ευθυνών. Η ΕΕ και οι περισσότεροι γειτονικοί εταίροι έχουν συμφωνήσει από κοινού σε νέες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης τους, που εστιάζουν κάθε διμερή σχέση με μεγαλύτερη σαφήνεια σε κοινά συμφέροντα που έχουν ταυτοποιηθεί από κοινού.

Η ΕΠΓ υποστηρίζεται από τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (NDICI). Βάσει του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (2021-2027), προβλέπεται μόνο για τη γειτονία στο πλαίσιο του γεωγραφικού πυλώνα του NDICI το ποσό των 19 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας (ΕΠΓ) καλύπτει τις χώρες Αλγερία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Αίγυπτο, Γεωργία, Ισραήλ, Ιορδανία, Λίβανο, Λιβύη, Μολδαβία, Μαρόκο, Παλαιστίνη, Συρία, Τυνησία και Ουκρανία. Σκοπό έχει να εδραιώσει την ευημερία, τη σταθερότητα και την ασφάλεια όλων. Είναι θεμελιωμένη στη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι μια διμερής πολιτική ανάμεσα στην ΕΕ και την κάθε χώρα εταίρο, με πρωτοβουλίες περιφερειακής συνεργασίας: την Ανατολική Εταιρική Σχέση και την Ένωση για τη Μεσόγειο.

Πηγή: α) <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

β) <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/170> ευρωπαϊκη-πολιτικη-γειτονιας

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η στρατηγική της ΕΕ για τη δημιουργία μιας σύγχρονης και ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής οικονομίας. Στόχος της είναι η Ευρώπη να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος ως το 2050, οπότε και δεν θα παράγουμε πλέον περισσότερα αέρια του θερμοκηπίου από αυτά που μπορούν να απορροφήσουν τα οικοσυστήματά μας με φυσικό τρόπο.

Σε αυτή τη φιλόδοξη πορεία, η ΕΕ έχει θέσει ως πρώτο ορόσημο έναν νέο στόχο: να μειώσει τις καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Αυτό θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για καινοτομία, επενδύσεις και θέσεις εργασίας, καθώς και μείωση των εκπομπών, δημιουργία θέσεων εργασίας και ανάπτυξη, αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, μείωση της εξωτερικής ενεργειακής εξάρτησης, βελτίωση της υγείας και της ευημερίας μας. Ταυτόχρονα, θα εξασφαλίσει ευκαιρίες για όλους, στηρίζοντας τους ευάλωτους πολίτες μέσω της αντιμετώπισης της ανισότητας και της ενεργειακής φτώχειας, και ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

Για τον σκοπό αυτόν θα πρέπει να συνεισφέρουν όλοι οι τομείς της κοινωνίας και της οικονομίας, από τη βιομηχανία, την ενέργεια και τις μεταφορές έως την παραγωγή τροφίμων, τη γεωργία και τις κατασκευές. Οι περιφέρειες, οι κλάδοι και οι εργαζόμενοι που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες προκλήσεις θα λάβουν χρηματοδοτική στήριξη. Τον Ιούλιο του 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε ένα πακέτο μέτρων για να διασφαλίσει ότι η ΕΕ θα επιτύχει τους στόχους της στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Τα αναμενόμενα οφέλη από την επίτευξη του στόχου για καθαρή μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου είναι:

- οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα φθάσουν στο 40% στο ενεργειακό μείγμα της ΕΕ έως το 2030
- προστασία και αποκατάσταση των ευρωπαϊκών δασών, φύτευση 3 δισεκατομμυρίων επιπλέον δένδρων έως το 2030
- καθαρότερες δημόσιες συγκοινωνίες και πιο βιώσιμα καύσιμα
- 1 δισεκατομμύριο επιπλέον πράσινες θέσεις απασχόλησης στην ΕΕ έως το 2030
- τουλάχιστον 55% λιγότεροι θάνατοι λόγω ρύπανσης έως το 2030
- δίκαιη μετάβαση, με ευρωπαϊκή αλληλεγγύη
- 1 εκατομμύριο σημεία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων σε όλη την ΕΕ έως το 2025
- εκσυγχρονισμένη και ανθεκτική ευρωπαϊκή οικονομία.

Πηγή: *Σύντομος οδηγός για την ΕΕ (υπηρεσία επίσημων εκδόσεων της ΕΕ)*

Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είναι νεοσύστατο εργαλείο των πολιτών της ΕΕ για τη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής πολιτικής. Δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να έχουν άμεση συμμετοχή στην ευρωπαϊκή δημοκρατική διαδικασία, καθώς μέσω αυτής μπορούν να εκφράσουν δυναμικότερα την άποψή τους για τις πολιτικές της ΕΕ που επηρεάζουν τη ζωή τους. Είναι μια διαδικασία μοναδική στο είδος της. Για πρώτη φορά ένα εργαλείο δίνει σε πολίτες από διάφορες χώρες της ΕΕ τη δυνατότητα να συνεργαστούν και να προτείνουν συγκεκριμένες νομικές αλλαγές για έναν κοινό σκοπό. Ως πολίτης της ΕΕ, μπορεί ο καθένας είτε να συμμετάσχει σε ομάδα διοργανωτών με σκοπό το ξεκίνημα μιας πρωτοβουλίας, είτε να υποστηρίξει μια πρωτοβουλία που έχει ήδη ξεκινήσει.

Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (EUROSTAT)

Είναι η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πραγματοποιεί και δημοσιεύει τακτικά στατιστικές αναλύσεις και προβλέψεις και εφοδιάζει τα όργανα της ΕΕ με στοιχεία στα οποία αυτά βασίζονται τις αποφάσεις και τη δράση τους. Η Eurostat παράγει ευρωπαϊκές στατιστικές σε συνεργασία με τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες και άλλες εθνικές αρχές των κρατών μελών της ΕΕ. Αυτή η σύμπραξη είναι γνωστή ως Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα (European Statistical System – ESS) . Περιλαμβάνει επίσης τις στατιστικές αρχές των χωρών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και της Ελβετίας. Η Eurostat συντονίζει τις στατιστικές δραστηριότητες σε επίπεδο Ένωσης και ειδικότερα εντός της Επιτροπής.

Πηγή: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/about-us/who-we-are?>

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ) **European Employment Strategy (EES)**

Η ΕΣΑ, που εγκαινιάστηκε το 1997 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου, αποτελεί τον βασικό μηχανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον συντονισμό των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών των χωρών της ΕΕ στον τομέα της αγοράς εργασίας και των κοινωνικών πολιτικών. Ο μηχανισμός αυτός βασίζεται στη συγκριτική αξιολόγηση, την παρακολούθηση και τη μάθηση αντί για τη νομοθεσία.

Από το 1997 και μετά, η ΕΣΑ υπέστη διάφορες αλλαγές σε ό,τι αφορά τόσο τη διακυβέρνηση όσο και τον προσανατολισμό της πολιτικής. Το 2005, επαναδρομολογήθηκε στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε συγχώνευση των ευρωπαϊκών κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών (ΓΠΟΠ) σε ένα ενιαίο σύνολο ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Η στρατηγική της Λισαβόνας αναθεωρήθηκε το 2010 με την εκκίνηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Οι χώρες της ΕΕ ενέκριναν νέες προτεραιότητες, οι οποίες μεταφράστηκαν σε νέους στόχους και ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές. Από το 2011, η ΕΣΑ είναι πλήρως ενσωματωμένη στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, τον ετήσιο κύκλο συντονισμού της οικονομικής πολιτικής.

Η ΕΣΑ βασίζεται:

- στην κοινή έκθεση για την απασχόληση, που αναλύει τις βασικές προκλήσεις για την απασχόληση που αντιμετωπίζουν οι χώρες της ΕΕ και τις αντιδράσεις πολιτικής τους ως προς τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους·
- στην ετήσια έρευνα για την ανάπτυξη, που καθορίζει τις μακροοικονομικές προτεραιότητες της ΕΕ για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και την προώθηση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και ανοίγει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο·
- στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές, που καθορίζουν τις βασικές προτεραιότητες πολιτικής σε ό,τι αφορά τα θέματα απασχόλησης και τα κοινωνικά θέματα·
- στις συστάσεις ανά χώρα, που παρέχουν προσαρμοσμένη καθοδήγηση στις χώρες της ΕΕ σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων, καθώς και των προκλήσεων σχετικά με την απασχόληση.

Ιστότοπος: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=el>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) **European Convention on Human Rights (ECHR)**

Η ΕΣΔΑ, που υπεγράφη το 1950 από το Συμβούλιο της Ευρώπης, είναι μια διεθνής συνθήκη για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στην Ευρώπη. Στη Σύμβαση αυτή συμμετέχουν και οι 47 χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης, 27 από τις οποίες είναι μέλη της ΕΕ.

Με τη Συνθήκη συγκροτήθηκε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που αποσκοπεί στην προστασία των ατόμων από τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κάθε άτομο του οποίου τα δικαιώματα έχουν παραβιαστεί βάσει της Σύμβασης από κράτος που συμμετέχει σε αυτήν, μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο. Πρόκειται για καινοτόμο χαρακτηριστικό, καθώς παρέχει στα άτομα δικαιώματα στον διεθνή χώρο. Οι αποφάσεις που διαπιστώνουν παραβίαση δικαιωμάτων είναι δεσμευτικές για τις οικείες χώρες. Η Επιτροπή

Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης εποπτεύει την εκτέλεση των αποφάσεων. Η Σύμβαση περιλαμβάνει αρκετά πρωτόκολλα, που τροποποιούν το πλαίσιο της. Η συνθήκη της Λισαβόνας, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009, επιτρέπει στην ΕΕ να προσχωρήσει στην ΕΣΔΑ και ένα σχέδιο συμφωνίας προσχώρησης οριστικοποιήθηκε το 2013.

Ιστότοπος: <https://www.coe.int/en/web/human-rights-convention>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) συστάθηκε το 1991 και έχει την έδρα της στο Λονδίνο.

Συστάθηκε προκειμένου να παράσχει υποστήριξη για τη μετάβαση των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στην οικονομία της αγοράς μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της επεκτάθηκε αργότερα στις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και στη συνέχεια στις χώρες της νότιας και της ανατολικής Μεσογείου. Επί του παρόντος δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 30 χώρες. Στους μετόχους της ΕΤΑΑ συγκαταλέγονται 65 χώρες, καθώς και η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Πολιτική εντολή της ΕΤΑΑ είναι να βοηθήσει μόνον όσες χώρες έχουν δεσμευτεί να εφαρμόσουν τις αρχές της πολυκομματικής δημοκρατίας και του πλουραλισμού.

Μολονότι η ΕΤΑΑ έχει χορηγήσει μεγάλο μέρος της χρηματοδότησής της στις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, έχει επιδείξει επίσης μεγάλη δραστηριότητα στη στήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η στήριξη των τελευταίων πραγματοποιήθηκε τόσο μέσω άμεσων επενδύσεων όσο και μέσω πιστώσεων προς αυτά για τη χορήγηση δανείων στις επιχειρήσεις. Μια άλλη σημαντική εστίαση της χρηματοδότησης της ΕΤΑΑ υπήρξε ο τομέας των μεταφορών, της ενέργειας και των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης.

Ιστότοπος: <https://www.eib.org/en/>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) European Investment Bank (EIB)

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων ή οποιοσδήποτε θυγατρικές της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) **Office européen de lutte antifraude (OLAF)**

Η OLAF, η οποία ιδρύθηκε με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αντικατέστησε τη μονάδα συντονισμού για την καταπολέμηση της απάτης (UCLAF) που είχε δημιουργηθεί το 1988 και το πεδίο δράσης της περιοριζόταν αποκλειστικά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η OLAF διερευνά περιπτώσεις απάτης εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ, διαφθοράς και σοβαρών παραπτώματων στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Χαράσσει επίσης την πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης. Η OLAF ερευνά περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς, και κάθε άλλη αξιόποινη πράξη που θίγει τα δημοσιονομικά συμφέροντα της ΕΕ σχετικά με τα εξής:

- όλες τις δαπάνες της ΕΕ: οι κυριότερες κατηγορίες δαπανών αφορούν τα διαρθρωτικά ταμεία, τα ταμεία γεωργικής πολιτικής και αγροτικής ανάπτυξης, τις άμεσες δαπάνες και την εξωτερική βοήθεια,
- ορισμένες πηγές εσόδων της ΕΕ, κυρίως τους τελωνειακούς δασμούς,
- υποψίες για σοβαρά παραπτώματα που διαπράττονται από υπαλλήλους της ΕΕ και μέλη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Ιστότοπος: <https://anti-fraud.ec.europa.eu/>

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

Το ΕΓΤΑΑ είναι ένα από τα δύο ταμεία της ΕΕ που παρέχουν χρηματική ενίσχυση για την εφαρμογή της ΚΓΠ (το άλλο είναι το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων). Αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της αγροτικής ανάπτυξης σε ολόκληρη την ΕΕ, παράλληλα με άλλες πρωτοβουλίες αυτού του τομέα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση της χρηματοδότησης της ΕΕ. Το ταμείο ιδρύθηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 για την χρηματοδότηση της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Η λειτουργία του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης διέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, με τον οποίο συμπληρώνονται οι διατάξεις του δευτέρου μέρους του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Το ΕΓΤΑΑ στοχεύει:

- στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στη γεωργία
- στη διασφάλιση αφενός της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και αφετέρου της αποδοτικής υλοποίησης των μέτρων αντιμετώπισης της αλλαγής του κλίματος
- στην επίτευξη ισορροπημένης εδαφικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών σε ολόκληρη την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και της διατήρησης θέσεων απασχόλησης.

Οι προτεραιότητες του ΕΓΤΑΑ είναι η στήριξη των δράσεων της ΕΕ για την επίτευξη έξι στόχων προτεραιότητας:

1. προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας·
2. ενίσχυση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας, καθώς και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών·
3. προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων·
4. αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία·

5. προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα·
6. προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Ο κανονισμός του ΕΓΤΑΑ τροποποιήθηκε το 2017 με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/2393 (έναρξη εφαρμογής από την 1η Ιανουαρίου 2018), το 2020 – λόγω της πανδημίας COVID-19 – με τον τροποποιητικό κανονισμό (ΕΕ) 2020/872, τους μεταβατικούς κανόνες του τροποποιητικού Κανονισμού (ΕΕ) 2020/2220 για τα έτη 2021 και 2022 και το 2022 με τον τροποποιητικό κανονισμό (ΕΕ) 2022/1033. Από την 1^η Ιανουαρίου 2023

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων **European Court of Human Rights**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι διεθνές δικαστήριο που ιδρύθηκε το 1959. Είναι αρμόδιο για ατομικές ή κρατικές προσφυγές κατά παραβιάσεων ανθρωπίνων και πολιτικών δικαιωμάτων βάσει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Από το 1998, το Δικαστήριο συνεδριάζει μόνιμα και κάθε πολίτης έχει δυνατότητα άμεσης προσφυγής. Από την ίδρυσή του, το Δικαστήριο έχει εξετάσει εκατοντάδες χιλιάδες υποθέσεις. Οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για τα κράτη και έχουν οδηγήσει κυβερνήσεις σε τροποποιήσεις της νομοθεσίας και της διοικητικής πρακτικής σε ποικίλους τομείς. Η νομολογία του Δικαστηρίου καθιστά τη Σύμβαση ένα σύγχρονο και δυναμικό εργαλείο για την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων και την εδραίωση του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας στην Ευρώπη.

Το Δικαστήριο εδρεύει στο Στρασβούργο, στο Κτίριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σχεδιασμένο από τον Βρετανό αρχιτέκτονα Lord Richard Rogers το 1995 – ένα κτίριο που η εικόνα του είναι γνωστή σε ολόκληρο τον κόσμο. Από εδώ, το Δικαστήριο επαγρυπνά για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των 700 εκατομμυρίων Ευρωπαίων στα 46 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν επικυρώσει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Πηγή: https://www.echr.coe.int/Documents/Court_in_brief_ELL.pdf

Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (ΕΔΔ)

Το ΕΔΔ είναι ένα δίκτυο εθνικών σημείων επαφής τα οποία ορίζονται από τα οικεία κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) προκειμένου να διευκολυνθεί η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Τα σημεία επαφής του ΕΔΔ συμβάλλουν στις έρευνες, βοηθώντας στην εύρεση των αρμόδιων αρχών, και παρέχουν στήριξη με νομικές και πρακτικές συμβουλές σε διασυνοριακές έρευνες. Επιπλέον, ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές, προωθούν την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και παρέχουν και υποστηρίζουν εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με τη δικαστική συνεργασία.

Το ΕΔΔ δημιουργήθηκε με την κοινή δράση 98/428/ΔΕΥ, της 29ης Ιουνίου 1998, η οποία αντικαταστάθηκε έπειτα από την απόφαση 2008/976/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

Η γραμματεία του ΕΔΔ είναι υπεύθυνη για τη διαχείρισή του. Έχει την έδρα της στον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης (Eurojust).

Το ΕΔΔ για ποινικές υποθέσεις αποτέλεσε πρότυπο για το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, το οποίο συστάθηκε με την απόφαση 2001/470/ΕΚ του Συμβουλίου.

Ιστότοπος: <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn2021/Home/EN>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΔΑΑ) λειτουργεί ως κόμβος πληροφοριών σχετικά με την έμπρακτη εφαρμογή των πολιτικών, των προγραμμάτων, των έργων και άλλων πρωτοβουλιών αγροτικής ανάπτυξης και τον τρόπο βελτίωσής τους για περισσότερα αποτελέσματα. Στόχος του είναι να προσεγγίσει και να εμπλέξει όλα τα άτομα που ενδιαφέρονται για την αγροτική ανάπτυξη στην Ευρώπη και πιστεύουν σ' αυτή.

Το ΕΔΑΑ υποστηρίζει την αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης των χωρών της ΕΕ με την παραγωγή και την ανταλλαγή γνώσεων, καθώς και με τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας σε ολόκληρη την αγροτική Ευρώπη. Το ΕΔΑΑ παρέχει πληθώρα πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή των ΠΑΑ στο σύνολο της ΕΕ.

Πηγή: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_el

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) European Court of Auditors (ECA)

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) είναι θεσμικό όργανο της ΕΕ για τη διασφάλιση ότι τα κεφάλαια της ΕΕ καταχωρίζονται ορθά και ότι όλα τα κεφάλαια εισπράττονται και δαπανώνται σύμφωνα με τους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ. Το ΕΕΣ ιδρύθηκε προκειμένου να ελέγχει τα οικονομικά της ΕΕ. Αφετηρία του ελεγκτικού έργου του αποτελούν ο προϋπολογισμός και οι πολιτικές της ΕΕ, πρωτίστως δε οι τομείς που αφορούν την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, την προστιθέμενη αξία, τα δημόσια οικονομικά, το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα. Το ΕΕΣ ελέγχει τον προϋπολογισμό από την άποψη τόσο των εσόδων όσο και των δαπανών. Το ΕΕΣ:

- Συμβάλει στη βελτίωση της δημόσιας λογοδοσίας στην ΕΕ
- Καταρτίζει εκθέσεις προς χρήση από τους υπευθύνους για τη χάραξη πολιτικής και τους πολίτες της ΕΕ
- Συνεργάζεται στενά με άλλα ανώτατα όργανα ελέγχου
- Διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και εφαρμογή διεθνών προτύπων (π.χ. αυτών του INTOSAI).

Έχει έδρα στο Λουξεμβούργο.

Ιστότοπος: <https://www.eca.europa.eu/el/Pages/ecadefault.aspx>

Πηγή: <https://www.eca.europa.eu/el/Pages/ecadefault.aspx>

Ευρωπαϊκό Εξάμηνο European Semester

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο εντάσσεται στο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο τα κράτη μέλη ευθυγραμμίζουν τις δημοσιονομικές και οικονομικές πολιτικές τους προς τους κανόνες που έχουν συμφωνηθεί σε ενωσιακό επίπεδο. Μολονότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ήταν αρχικά κυρίως οικονομικό εγχείρημα, έχει εξελιχθεί, ενσωματώνοντας στη διαδικασία και άλλους σχετικούς τομείς πολιτικής. Αυτή η διαδικασία συντονισμού της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής πραγματοποιείται ετησίως από τον Νοέμβριο έως τον Ιούλιο.

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει τους ακόλουθους στόχους:

- συμβάλλει στη διασφάλιση της σύγκλισης και της σταθερότητας στην ΕΕ
- συμβάλλει στη διασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών
- ενισχύει την οικονομική ανάπτυξη
- προλαμβάνει τις υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες στην ΕΕ
- παρακολουθεί την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας
- συντονίζει και παρακολουθεί τις πολιτικές απασχόλησης και τις κοινωνικές πολιτικές
- Πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης (γενικές πληροφορίες)
- Σχέδιο ανάκαμψης (γενικές πληροφορίες)

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο καλύπτει διάφορους τομείς συντονισμού των οικονομικών και των κοινωνικών πολιτικών:

- δημοσιονομικές πολιτικές, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών σύμφωνα με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης
- πρόληψη υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών
- διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, με έμφαση στην προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης
- διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που προβλέπονται στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας
- πολιτικές απασχόλησης και κοινωνικές πολιτικές, σύμφωνα με τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

Πηγή: <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/european-semester/>

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων European Institute for Gender Equality (EIGE)

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) είναι αποκεντρωμένος οργανισμός της ΕΕ που δρύθηκε το 2010 με στόχο να ενισχύσει και να προωθήσει την ισότητα των φύλων στην ΕΕ. Το EIGE εργάζεται για να κατοχυρωθεί η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην ΕΕ και πέραν αυτής έτσι ώστε να έχουν όλοι τις ίδιες ευκαιρίες, ανεξαρτήτως φύλου.

Οι έρευνες του EIGE συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση και ενημέρωση σε θέματα ισότητας των φύλων, σε όλους τους τομείς της ζωής. Με την παροχή από το EIGE τεκμηριωμένης πρακτικής πληροφόρησης, υποστηρίζεται η προσπάθεια των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, ώστε να φέρουν την Ευρώπη πιο κοντά στην επίτευξη του στόχου της ισότητας των φύλων και τη βελτίωση της ζωής τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών.

Ιστότοπος: <http://eige.europa.eu/>

Έχει έδρα στο Βίλνιους της Λιθουανίας.

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle (C.E.DE.FO.P.)

Το Cedefop, ένας από τους αποκεντρωμένους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδρύθηκε ⁽¹⁾ το 1975 και έχει την έδρα του στην Ελλάδα από το 1995. Αποστολή του είναι να συμβάλλει στην ανάπτυξη και υλοποίηση ευρωπαϊκών πολιτικών για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ). Για την εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού επικουρεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη της ΕΕ και τους κοινωνικούς εταίρους.

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» ⁽²⁾, που αποσκοπεί στην επίτευξη μιας οικονομικής ανάπτυξης έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς που να βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία, έθεσε ως στόχο την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης σε 75%. Η επιτυχία της πολιτικής αυτής εξαρτάται από τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης. Οι επιχειρήσεις χρειάζονται άτομα με δεξιότητες που επιτρέπουν την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, και συνεπώς προάγουν την ανταγωνιστικότητα.

Ταυτόχρονα, πρέπει κανείς να διαθέτει τα κατάλληλα τυπικά προσόντα για να βρει δουλειά. Όσοι διαθέτουν χαμηλά ή καθόλου προσόντα έχουν σχεδόν τριπλάσιες πιθανότητες να μείνουν άνεργοι σε σχέση με τα άτομα που διαθέτουν υψηλότερου επιπέδου προσόντα. Τα άτομα που ανήκουν στην πρώτη αυτή κατηγορία είναι περίπου 75 εκατομμύρια, σχεδόν το ένα τρίτο του ενεργού πληθυσμού της ΕΕ. Παράλληλα, πάρα πολλοί νέοι (περίπου 15%) εγκαταλείπουν το σχολείο πριν αποκτήσουν τυπικά προσόντα.

⁽¹⁾ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1975). Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 337/75 του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 1975 περί δημιουργίας Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, L 39 της 13.2.1975, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2051/2004 του Συμβουλίου.

Το 2019, ο ιδρυτικός κανονισμός του Cedefop αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 2019/128.

<http://www.cedefop.europa.eu/en/about-cedefop/what-we-do/cedefop-regula...>

⁽²⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010). *Ευρώπη 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ανακοίνωση της Επιτροπής*.

COM(2010) 2020 τελικό. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN...>

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2010). *Ευρώπη 2020: Νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση και την ανάπτυξη. Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου*. Βρυξέλλες, 25/26 Μαρτίου 2010. <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st00/st00007.el10.pdf>

Πηγή: <https://www.cedefop.europa.eu/>

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο εδρεύει στο Στρασβούργο και στις Βρυξέλλες, εκπροσωπεί τα συμφέροντα των πολιτών της ΕΕ. Μαζί με το Συμβούλιο, αποτελεί το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΕ.

Οι 705 βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, γνωστοί και ως ευρωβουλευτές, εκλέγονται άμεσα από τους ψηφοφόρους της ΕΕ κάθε 5 χρόνια. Οι πιο πρόσφατες εκλογές πραγματοποιήθηκαν το 2019. Κάθε χώρα της ΕΕ εκλέγει έναν αριθμό μελών ανάλογο του πληθυσμού της. Οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατανέμονται σε ομάδες σύμφωνα με την εθνικότητά τους, αλλά σε πολιτικές ομάδες στις οποίες εκπροσωπούνται διάφορες χώρες, ή συμμετέχουν ως ανεξάρτητοι, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σήμερα είναι ο κ. Νταβίντ Σασόλι.

Ιστότοπος: <https://www.europarl.europa.eu/portal/el>

Πηγή: *Σύντομος οδηγός για την ΕΕ (υπηρεσία επισήμων εκδόσεων της ΕΕ)*

Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα (Eco – Label)

Το [Ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα \(Eco-label\)](#) είναι το επίσημο εθελοντικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιβαλλοντική αριστεία. Το οικολογικό σήμα της ΕΕ, το οποίο ιδρύθηκε το 1992 και αναγνωρίζεται σε όλη την Ευρώπη και παγκοσμίως, πιστοποιεί προϊόντα με εγγυημένη, ανεξάρτητη εξακρίβωση χαμηλής περιβαλλοντικής επίπτωσης. Για να απονεμηθεί το οικολογικό σήμα της ΕΕ, τα αγαθά και οι υπηρεσίες θα πρέπει να πληρούν υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους: από την εξόρυξη πρώτων υλών έως την παραγωγή και τη διανομή έως τη διάθεση. Η ετικέτα Eco-label ενθαρρύνει επίσης τις εταιρείες να αναπτύξουν καινοτόμα προϊόντα που είναι ανθεκτικά, εύκολα στην επισκευή και ανακυκλώσιμα.

Μέσω του οικολογικού σήματος της ΕΕ, η βιομηχανία μπορεί να προσφέρει αληθινές και αξιόπιστες φιλικές προς το περιβάλλον εναλλακτικές λύσεις στα συμβατικά προϊόντα, δίνοντας τη δυνατότητα στους καταναλωτές να κάνουν συνειδητές επιλογές και να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην πράσινη μετάβαση. Η επιλογή και η προώθηση προϊόντων οικολογικού σήματος της ΕΕ συμβάλλει πραγματικά στις μεγαλύτερες περιβαλλοντικές προκλήσεις της εποχής μας που προσδιορίζονται στην [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#), όπως η επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, η στροφή σε μια κυκλική οικονομία και η επίτευξη της φιλοδοξίας μηδενικής ρύπανσης για ένα περιβάλλον χωρίς τοξικά.

Ιστότοπος: www.ecolabel.eu

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (EKT+) European Social Fund Plus (ESF+)

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus (ESF+) είναι το κύριο μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για επενδύσεις σε ανθρώπους και υποστήριξη της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Με προϋπολογισμό σχεδόν 99,3 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2021-2027, το EKT+ θα συνεχίσει να συνεισφέρει σημαντικά στις πολιτικές της ΕΕ για την απασχόληση, την κοινωνική και την εκπαίδευση και τις δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε αυτούς τους τομείς.

Το Ταμείο θα είναι επίσης ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους της κοινωνικοοικονομικής ανάκαμψης της ΕΕ από την πανδημία του κορωνοϊού. Η πανδημία έχει αντιστρέψει τα κέρδη στη συμμετοχή στην εργασία, αμφισβητεί τα συστήματα εκπαίδευσης και υγείας και έχει αυξήσει τις ανισότητες. Το EKT+ θα είναι ένα από τα βασικά μέσα της ΕΕ που θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις.

Ως μέρος της πολιτικής συνοχής, το EKT+ θα συνεχίσει επίσης την αποστολή του να υποστηρίζει την οικονομική, εδαφική και κοινωνική συνοχή στην ΕΕ – μειώνοντας τις ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών.

Το EKT+ συγκεντρώνει τέσσερα χρηματοδοτικά μέσα που ήταν χωριστά κατά την προγραμματική περίοδο 2014-20: το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (EKT), το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας στους Απόρους (FEAD), την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων και το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI).

Η διαχείριση της στήριξης στο πλαίσιο του EKT+ γίνεται κυρίως από τα κράτη μέλη, ενώ η Επιτροπή διαδραματίζει εποπτικό ρόλο. Συνεπώς, η χρηματοδότηση πραγματοποιείται μέσω:

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) αποτελείται από δύο σκέλη:

- το σκέλος υπό επιμερισμένη διαχείριση (το «σκέλος του ΕΚΤ+ υπό επιμερισμένη διαχείριση») και
- το σκέλος «Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία» (το «σκέλος EaSI»).

Το σκέλος της κοινής διαχείρισης - εφαρμόζεται από τα κράτη μέλη σε συνεργασία με την Επιτροπή. Οι πόροι αυτοί έχουν προϋπολογισμό περίπου 98,5 δισεκατομμυρίων ευρώ για την προγραμματική περίοδο 2021-2027

Το σκέλος της Απασχόλησης και της Κοινωνικής Καινοτομίας (EaSI) - υλοποιείται από την Επιτροπή με προϋπολογισμό κοντά στα 762 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2021-2027.

Ιστότοπος: <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/el>

Πηγή: <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/what-esf>

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων

Το κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Αναφοράς, το οποίο συνδέει τα εθνικά συστήματα και πλαίσια επαγγελματικών προσόντων διαφορετικών χωρών. Περικλείει τη γενική εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και την ανώτατη εκπαίδευση. Διακρίνεται σε οκτώ (8) επίπεδα, τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα των επαγγελματικών προσόντων.

Πηγή: Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020) "Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018"

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή Συμβούλιο Αρχηγών Κρατών και Κρατών και Κυβερνήσεων European Council

Μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι θεσμικό όργανο της ΕΕ. Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκλέγεται με ειδική πλειοψηφία για δύομισι έτη. Το 2019 πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εξελέγη ο Charles Michel.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών, καθώς και από τον πρόεδρό του και τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνέρχεται τουλάχιστον 4 φορές κάθε έτος. Ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας συμμετέχει στις εργασίες του.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι να παρέχει στην ΕΕ την αναγκαία για την ανάπτυξη της ώθηση και να καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς προσανατολισμούς και προτεραιότητες (άρθρο 15 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση – ΣΕΕ), συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- καθορισμός των στρατηγικών συμφερόντων και στόχων που αφορούν την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) της ΕΕ, καθώς και άλλους τομείς που εμπίπτουν στην εξωτερική δράση της ΕΕ (άρθρα 22 και 26 ΣΕΕ).
- διατύπωση των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της ΕΕ (άρθρο 121 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ – ΣΛΕΕ) ή εξέταση της κατάστασης της απασχόλησης στην ΕΕ (άρθρο 148).

- διαπίστωση της ύπαρξης σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών της ΕΕ (άρθρο 7 παράγραφος 2 ΣΕΕ).

Δεν ασκεί νομοθετική λειτουργία. Ωστόσο, καθορίζει τους στρατηγικούς προσανατολισμούς του νομοθετικού και επιχειρησιακού προγραμματισμού στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (άρθρο 68 ΣΛΕΕ). Δύναται επίσης να παρεμβαίνει σε ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης (άρθρο 48 ΣΛΕΕ) ή σε ποινικές υποθέσεις (άρθρα 82 και 83 ΣΛΕΕ) εφόσον μέλος του Συμβουλίου, υπό τους όρους που ορίζει η Συνθήκη, ζητήσει να υποβληθεί σχέδιο νομοθετικής πράξης στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται επίσης να εκδίδει, ομόφωνα, απόφαση η οποία επιτρέπει στο Συμβούλιο να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία και όχι ομόφωνα όταν εκδίδει κανονισμό που καθορίζει το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (άρθρο 312 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ). Εκδίδει επίσης αποφάσεις σχετικά με τη λειτουργία του Συμβουλίου (άρθρο 236 ΣΛΕΕ) και τη σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (άρθρο 14 ΣΕΕ).

Οι αποφάσεις του λαμβάνονται με συναίνεση ή, αν ορίζεται από τις συνθήκες, ομόφωνα, με ειδική πλειοψηφία ή με απλή πλειοψηφία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει την πολιτική ατζέντα της ΕΕ, παραδοσιακά διατυπώνοντας «συμπεράσματα» κατά τις συνεδριάσεις του στις οποίες εντοπίζονται ζητήματα που προκαλούν προβληματισμό και μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

Ιστότοπος: <https://www.consilium.europa.eu/el/european-council/>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για το κλίμα European Climate Pact

Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για το Κλίμα είναι μια ευκαιρία για ανθρώπους, κοινότητες και οργανισμούς να συμμετάσχουν στη δράση για το κλίμα σε ολόκληρη την Ευρώπη και:

- να ενημερωθούν για την κλιματική αλλαγή
- να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν λύσεις
- να συνδεθούν με άλλους και να μεγιστοποιήσουν τον αντίκτυπο αυτών των λύσεων.

Ως μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας το Σύμφωνο στοχεύει να γίνει ένας ζωντανός χώρος ανταλλαγής πληροφοριών, συζητήσεων και δράσης για την κλιματική κρίση, και προσφορά υποστήριξης για ένα ευρωπαϊκό κίνημα για το κλίμα για να αναπτυχθεί και να εδραιωθεί.

Επειδή η κλιματική κρίση είναι πραγματική και η ΕΕ έχει δεσμευτεί να την καταπολεμήσει, αλλά και επειδή οι επιστήμονες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και τονίζουν ότι οι δράσεις πρέπει να είναι άμεσες ώστε να επιτευχθεί η Συμφωνία του Παρισιού, ιδίως να περιορισθεί η υπερθέρμανση του πλανήτη σε πολύ κάτω από τους 2°C κατ' αρχάς αλλά και να συνεχισθούν οι προσπάθειες για τον περιορισμό της θέρμανσης στους 1,5°C πάνω από τα επίπεδα του 1990 η χρησιμότητα ενός Ευρωπαϊκού Συμφώνου για το Κλίμα είναι προφανής.

Τον Δεκέμβριο του 2019 επετεύχθη η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία για τη μετάβαση σε μια δικαιότερη, υγιέστερη και πιο ευημερούσα κοινωνία για τις μελλοντικές γενιές. Οι λύσεις που περιγράφονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία μπορούν να επιτύχουν μόνο εάν εμπλακούν και αναλάβουν δράση όλοι οι άνθρωποι, οι κοινότητες και οι οργανισμοί. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο δημιουργήθηκε το Σύμφωνο, που είναι μια πλατφόρμα για να κοινή δράση, για ανάπτυξη λύσεων και δημιουργία δικτύων για πραγματική αλλαγή.

Οι στόχοι του Συμφώνου είναι:

- ευαισθητοποίηση για τα κλιματικά ζητήματα και τις δράσεις της ΕΕ
- ενθάρρυνση της δράσης για το κλίμα και λειτουργία ως καταλύτης για την εμπλοκή των πολιτών
- σύνδεση πολιτών και οργανισμών που δρουν για το κλίμα.

Όλοι ενθαρρύνονται να συμμετέχουν με όποιον τρόπο μπορούν. Οι απλούστεροι από τους πολλούς τρόπους συμμετοχής είναι το να γίνει ο πολίτης Πρεσβευτής του Συμφώνου για το Κλίμα και να αναλάβει δράση φιλική προς το κλίμα αναλαμβάνονται δεσμεύσεις είτε ατομικές (όλοι οι Ευρωπαίοι μπορούν να κάνουν πρακτικά, καθημερινά βήματα για να μειώσουν το αποτύπωμα άνθρακα και να συμβάλουν σε μια πιο βιώσιμη ζωή) είτε να οργανωθεί και να συμμετάσχει σε ομαδική δέσμευση (οργανισμοί και ομάδες μπορούν να κάνουν τη διαφορά εμπλέκοντας τους εργαζόμενους και πολλούς άλλους ενδιαφερόμενους φορείς στην πράσινη μετάβαση).

Πηγή: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-green-deal/european-climate-pact_en

Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) **European System of Central Banks (ESCB)**

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕΘΝΚΤ) και των 27 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είτε έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως νόμισμα είτε όχι. Η ΕΚΤ μαζί με τις ΕΘΝΚΤ των χωρών της ΕΕ που έχουν ως νόμισμα το ευρώ συνιστούν το Ευρωσύστημα.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ, πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Επιπλέον, το ΕΣΚΤ υποστηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές της ΕΕ με σκοπό την επίτευξη των στόχων της ΕΕ, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το ΕΣΚΤ τελεί υπό τη διαχείριση των οργάνων λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ) **European System of Financial Supervision (ESFS)**

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ) είναι ένα δίκτυο που περιλαμβάνει:

- τις τρεις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (ΕΕΑ):
  - την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών,
  - την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων,
  - την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών·
- το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου – ανεξάρτητος οργανισμός αρμόδιος για τη μακροπροληπτική εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην ΕΕ, στον οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών και οι πρόεδροι των τριών ΕΕΑ· και
- τις εθνικές εποπτικές αρχές των κρατών μελών.

Το κύριο καθήκον του ΕΣΧΕ είναι να διασφαλίζει **συνεπή και κατάλληλη χρηματοπιστωτική εποπτεία** σε ολόκληρη την ΕΕ για την προώθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την προστασία των καταναλωτών προϊόντων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Το ΕΣΧΕ περιλαμβάνει αρχές αρμόδιες για τη **μικροπροληπτική εποπτεία** (που εστιάζουν στη σταθερότητα μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων) και για τη **μακροπροληπτική εποπτεία** (που εστιάζουν στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολό του).

Το ΕΣΧΕ συστάθηκε το 2010 για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και άρχισε να λειτουργεί το 2011. Νομική του βάση αποτελεί το άρθρο [127 παράγραφος 6](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στο Συμβούλιο να αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών και ορισμένων άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Η ΕΚΤ, που είναι η **ευρωπαϊκή αρχή τραπεζικής εποπτείας**, συνεργάζεται στενά με τις ΕΕΑ και παρέχει επίσης στο ΕΣΧΕ γραμματειακή υποστήριξη.

Ιστότοπος: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/esfs/html/index.en.html>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) Fonds Européen de Développement (FED)

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ), που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957, είναι το κύριο μέσο της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της αναπτυξιακής συνεργασίας με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ).

Το ΕΤΑ χρηματοδοτεί κάθε έργο ή πρόγραμμα που συμβάλλει στην οικονομική, κοινωνική ή πολιτιστική ανάπτυξη των εν λόγω χωρών. Επιπλέον, χρηματοδοτεί προγράμματα περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης.

Το ΕΤΑ χρησιμοποιεί διάφορα είδη χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων, των συμβάσεων προμηθειών και τα χρηματοδοτικών μέσων, όπως τα δάνεια, οι εγγυήσεις, τα ίδια και οι ονομαστικά κεφάλαια, οι επενδύσεις ή συμμετοχές και τα μέσα επιμερισμού κινδύνου.

Το ΕΤΑ χρηματοδοτείται από τις χώρες της ΕΕ και δεν έχει ακόμη ενταχθεί στον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ, παρόλο που υπάρχει για αυτό ειδική γραμμή του προϋπολογισμού από το 1993. Το ΕΤΑ θα εξακολουθήσει να χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή συνεργασία με τα κράτη ΑΚΕ και τις ΥΧΕ για την περίοδο 2014-2020.

Στο 11ο ΕΤΑ (2014-2020) διατέθηκαν 30,5 δισεκατ. ευρώ. Επιπλέον, θα διατεθούν 2,6 δισεκατ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με τη μορφή δανείων από τους ίδιους πόρους της.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΕΤΒΑ) είναι ένα από τα εξωτερικά χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Υποστηρίζει διεθνείς συνεργασίες και κινητοποιεί δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε χώρες γειτονικές της ΕΕ, καθώς και σε

χώρες της Αφρικής. Με αυτό τον τρόπο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης όπως καθορίζονται στην Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του ΟΗΕ.

Το ΕΤΒΑ αποτελεί τον πρώτο πυλώνα και το χρηματοδοτικό σκέλος του Εξωτερικού Επενδυτικού Σχεδίου της ΕΕ. Οι άλλοι δύο πυλώνες επικεντρώνονται στην παροχή εμπειρογνωσίας και στη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος των χωρών.

Το ΕΤΒΑ συνδυάζει την ανάμειξη (ένα μείγμα από υφιστάμενα δάνεια και επιδοτήσεις) και μια ειδική δημοσιονομική εγγύηση. Συνεργάζεται με ευρωπαϊκές και διεθνείς αναπτυξιακές τράπεζες.

Το ΕΤΒΑ δημιουργήθηκε το 2017 με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2017/1601, βάσει των άρθρων 209 παράγραφος 1 και 212 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/1601 αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/947 για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη+ (ΕΤΒΑ+) που βασίστηκε στο ΕΤΒΑ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων **European Investment Fund (EIF)**

Είναι ένας εξειδικευμένος πάροχος χρηματοδότησης κινδύνου προς όφελος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε όλη την Ευρώπη. Είναι μέρος του Ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Μέτοχοι του ταμείου είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και ένα ευρύ φάσμα δημόσιων και ιδιωτικών τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Οι δραστηριότητές του χρηματοδοτούνται είτε από δικούς του πόρους είτε από πόρους που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από κράτη μέλη της ΕΕ ή άλλα τρίτα μέρη.

Με την ανάπτυξη και την προσφορά στοχευμένων χρηματοοικονομικών προϊόντων στους ενδιάμεσους φορείς (π.χ. τράπεζες, εταιρείες εγγυήσεων και χρηματοδοτικής μίσθωσης, παρόχους μικροπιστώσεων και ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια) το ταμείο ενισχύει την πρόσβαση των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση. Βασικός στόχος του ταμείου είναι η προώθηση των στόχων της ΕΕ, ιδίως στον τομέα της επιχειρηματικότητας, της ανάπτυξης, της καινοτομίας, της έρευνας και ανάπτυξης, της απασχόλησης και της περιφερειακής ανάπτυξης.

Ιστότοπος: <https://www.eif.org/>

Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) **European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund (EMFAF)**

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας («ΕΤΘΑΥ») αποσκοπεί να βοηθήσει τους παράκτιους πληθυσμούς, καθώς και όσους εργάζονται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας να προσαρμοστούν στην κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Η λειτουργία του διέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1139 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1004 και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021,

για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) **European Regional Development Fund (ERDF)**

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τη διόρθωση των ανισοροπιών μεταξύ των περιφερειών της. Το 2021-2027 θα επιτρέψει επενδύσεις σε μια πιο έξυπνη, πιο πράσινη, πιο συνδεδεμένη και πιο κοινωνική Ευρώπη που θα είναι πιο κοντά στους πολίτες της

Το ΕΤΠΑ χρηματοδοτεί προγράμματα με κοινή ευθύνη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των εθνικών και περιφερειακών αρχών των κρατών μελών. Οι διοικήσεις των κρατών μελών επιλέγουν ποια έργα θα χρηματοδοτήσουν και αναλαμβάνουν την ευθύνη για την καθημερινή διαχείριση.

Το 2021-2027, το ταμείο θα επιτρέψει τις επενδύσεις να κάνουν την Ευρώπη και τις περιφέρειές της:

-**Πιο ανταγωνιστικό και πιο έξυπνο**, μέσω της καινοτομίας και της υποστήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και της ψηφιοποίησης και της ψηφιακής συνδεσιμότητας

-**Πιο πράσινο**, χαμηλών εκπομπών άνθρακα και ελαστικό

-**Πιο συνδεδεμένο με τη βελτίωση της κινητικότητας**

-**Περισσότερο κοινωνικό**, υποστηρίζοντας την αποτελεσματική και χωρίς αποκλεισμούς απασχόληση, εκπαίδευση, δεξιότητες, κοινωνική ένταξη και ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, καθώς και ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού

-**Πιο κοντά στους πολίτες**, υποστηρίζοντας την τοπική ανάπτυξη και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη σε ολόκληρη την ΕΕ

Με βάση την ευημερία τους, όλες οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη θα επικεντρώσουν τη στήριξη σε μια πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη Ευρώπη (στόχος πολιτικής – ΣΠ 1), καθώς και σε μια πιο πράσινη μετάβαση με χαμηλές εκπομπές άνθρακα προς μια καθαρή οικονομία μηδενικού άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη (ΣΠ2), μέσω του μηχανισμού που είναι γνωστός ως «θεματική συγκέντρωση».

Όλες οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη (ΚΜ) θα συγκεντρώσουν τουλάχιστον το 30% της κατανομής τους στον ΣΠ2 και:

- Οι πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες ή τα κράτη μέλη θα αφιερώσουν τουλάχιστον το 85% της κατανομής τους στους ΣΠ1 και ΣΠ2.
- Περιοχές μετάβασης ή κράτη μέλη τουλάχιστον 40% σε ΣΠ1.
- Λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή κράτη μέλη τουλάχιστον 25% σε ΣΠ1.

Όλες οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη θα συγκεντρώσουν επίσης τουλάχιστον το 8% των πόρων τους για την αστική ανάπτυξη που θα παραδοθεί μέσω εταιρικών σχέσεων τοπικής ανάπτυξης με διαφορετικά εργαλεία.

Οι ενέργειες στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ αναμένεται επίσης να συνεισφέρουν το 30 % του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου στους στόχους για το κλίμα.

Το άρθρο 176 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπει ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Ένωση. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο και το άρθρο 174 δεύτερο και τρίτο εδάφιο ΣΛΕΕ, το ΕΤΠΑ οφείλει να συμβάλλει στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και της υστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών, μεταξύ των οποίων χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής οι περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των μειονεκτημάτων που οφείλονται στη δημογραφική συρρίκνωση, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες, οι νησιωτικές και οι διασυννοριακές και ορεινές περιοχές.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

β) https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/erdf_en

Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ)

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ) είναι ένα ειδικό μέσο της ΕΕ που έχει ως στόχο την έκφραση της αλληλεγγύης της ΕΕ προς τους ευρωπαίους εργαζόμενους ή τους αυτοαπασχολούμενους που απολύθηκαν λόγω αναδιάρθρωσης, καθώς και τη διευκόλυνση της αναζήτησης νέων θέσεων εργασίας για τους απολυμένους εργαζόμενους.

Το ΕΤΠ συμβάλλει στη δημιουργία μιας περισσότερο δυναμικής και ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής οικονομίας, βελτιώνοντας τις δεξιότητες και την απασχολησιμότητα των απολυμένων εργαζομένων, με σκοπό να τους βοηθήσει να βρουν καλύτερη εργασία.

Το ΕΤΠ βοηθά τα ανειδίκευτα και μειονεκτούντα άτομα που αναζητούν εργασία να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις στην αγορά εργασίας.

Κατά κανόνα, το ΕΤΠ μπορεί να ενεργοποιηθεί όταν μια μεμονωμένη εταιρεία (συμπεριλαμβανομένων των προμηθευτών και των παραγωγών επόμενων σταδίων) απολύσει πάνω από 200 εργαζόμενους. Καλύπτει μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς εντός της ίδιας περιφέρειας ή σε έναν συγκεκριμένο τομέα σε μία ή περισσότερες γειτονικές περιφέρειες.

Το ΕΤΠ διαθέτει ετήσιο προϋπολογισμό ύψους 210 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027. Μπορεί να χρηματοδοτεί από 60 % έως 85 % του κόστους σχεδίων παροχής βοήθειας σε εργαζομένους που απολύονται, ώστε να βρουν νέα θέση εργασίας ή να δημιουργήσουν δικές τους επιχειρήσεις. Οι εθνικές ή περιφερειακές αρχές υλοποιούν και διαχειρίζονται τα σχέδια του ΕΤΠ. Κάθε σχέδιο διαρκεί δύο χρόνια.

Το ΕΤΠ συμπληρώνει τις υφιστάμενες υπηρεσίες στήριξης της αγοράς εργασίας παρέχοντας εξατομικευμένα μέτρα για τους ανέργους. Μπορεί να συγχρηματοδοτεί μέτρα, όπως:

- βοήθεια για αναζήτηση εργασίας
- συμβουλές σε θέματα επαγγελματικής σταδιοδρομίας
- εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και επανακατάρτιση
- υπηρεσίες επαγγελματικής καθοδήγησης
- επιχειρηματικότητα και σύσταση επιχείρησης.

Μπορεί επίσης να παρέχει επιδόματα κατάρτισης, ημερήσια αποζημίωση ή παρόμοιες μορφές στήριξης, συμπεριλαμβανομένων επιδομάτων για άτομα που παρέχουν φροντίδα, επιδομάτων κινητικότητας και μετεγκατάστασης, καθώς και κίνητρα πρόσληψης για τους εργοδότες.

Το ΕΤΠ δεν συγχρηματοδοτεί μέτρα κοινωνικής προστασίας, όπως συντάξεις ή επιδόματα ανεργίας.

Οι κανόνες που διέπουν τα κριτήρια παρέμβασης, τους επιλέξιμους δικαιούχους και τα μέτρα περιλαμβάνονται στον [κανονισμό ΕΤΠ](#). (Κανονισμός (ΕΕ) 2021/691 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Απριλίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 - ΟJ L 153, 3.5.2021)

Οι κύριες πτυχές είναι οι εξής:

- Όσοι χάνουν την εργασία τους λόγω της κρίσης του κορονοϊού, της ψηφιοποίησης, της αυτοματοποίησης, της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ή άλλων αλλαγών, είναι επιλέξιμοι για στήριξη, ανεξάρτητα από το τι προκάλεσε τη μετατόπιση της θέσης εργασίας.
- Η τυπική προϋπόθεση είναι τουλάχιστον 200 εργαζόμενοι να έχουν χάσει την εργασία τους εντός συγκεκριμένης περιόδου αναφοράς.
- Το ποσοστό συγχρηματοδότησης μπορεί να κυμαίνεται από 60 % έως 85 %.
- Κάθε σχέδιο διαρκεί 2 χρόνια.

Τα διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία της ΕΕ, και ιδίως το [Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+](#), ακολουθούν μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση στρατηγικού χαρακτήρα. Στόχος είναι η πρόβλεψη και διαχείριση του κοινωνικού αντικτύπου των βιομηχανικών αλλαγών, μέσα από δραστηριότητες όπως η διά βίου μάθηση. Σε αντίθεση, το ΕΤΠ παρέχει στους εργαζόμενους μεμονωμένη στήριξη με περιορισμένη χρονική διάρκεια και μόνο για μία φορά.

Πηγή: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=el>

Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων European fund for strategic investments (EFSI)

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) αποτελεί τον πυρήνα του **επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη**, το οποίο επιδιώκει να τονώσει τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στόχος του ταμείου είναι να συμβάλει στη χρήση δημόσιων κεφαλαίων, μεταξύ άλλων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων σε ευρύ φάσμα έργων εντός της ΕΕ. Τα έργα αυτά καλύπτουν τομείς όπως οι υποδομές, η έρευνα και η καινοτομία, η εκπαίδευση, η υγεία και η τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών. Το ταμείο είναι διακριτή και διαφανής οντότητα και αποτελεί χωριστό λογαριασμό υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Δημιουργήθηκε τον Ιούλιο του 2015 με τον κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Σχεδίων. Η λειτουργία του διέπεται από τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) 2015/1017](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2015 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 – το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων.

Τον Ιούνιο του 2018 η Επιτροπή πρότεινε για τον προϋπολογισμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου τη δημιουργία του προγράμματος InvestEU, προκειμένου να τεθούν υπό την ίδια στέγη τα χρηματοδοτικά κονδύλια που χορηγούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για δάνεια και εγγυήσεις. Η λειτουργία του ΕΤΣΕ ολοκληρώθηκε (μετά από διαδοχικές παρατάσεις) στις 31 Δεκεμβρίου 2022. Στη συνέχεια τη σκυτάλη έλαβε το πρόγραμμα [InvestEU](#).

Πηγή: <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/investment-plan/strategic-investments-fund/>

Ευρωπαϊκός Κατάλογος Αποβλήτων (ΕΚΑ)

Προκειμένου να γίνει αποτελεσματικότερη η διαχείριση των αποβλήτων στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε τον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων (ΕΚΑ) (Απόφαση 2000/532/ΕΚ, όπως έχει τροποποιηθεί με τις 2001/118/ΕΚ, 2001/119/ΕΚ και 2001/573/ΕΚ). Ο ΕΚΑ είναι ένας εναρμονισμένος, μη εξαντλητικός κατάλογος αποβλήτων και αποτελεί ονοματολογία αναφοράς, καθώς παρέχει κοινή ορολογία για τη διαχείριση των αποβλήτων.

Ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των κέντρων δεδομένων

Εθελοντικός κώδικας δεοντολογίας που προωθείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αντιμετώπιση της κατανάλωσης ενέργειας στα κέντρα δεδομένων και της ανάγκης περιορισμού των συναφών περιβαλλοντικών και οικονομικών επιπτώσεων και των επιπτώσεων για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) European Stability Mechanism (ESM)

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) αποτελεί τμήμα της στρατηγικής της ΕΕ για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ. Παρέχει συνδρομή στις χώρες της ζώνης του ευρώ που αντιμετωπίζουν χρηματοπιστωτικές δυσκολίες ή απειλούνται λόγω αυτών. Οι χώρες της ζώνης του ευρώ υπέγραψαν διακυβερνητική συνθήκη που θεσπίζει τον ΕΜΣ, στις 2 Φεβρουαρίου 2012. Ο ΕΜΣ εγκαινιάστηκε στα τέλη του 2012 και είναι μια διακυβερνητική οργάνωση που διέπεται από το δημόσιο διεθνές δίκαιο, με έδρα το Λουξεμβούργο. Μέτοχοι του είναι οι χώρες της ζώνης του ευρώ. Ο ΕΜΣ εκδίδει χρεόγραφα προκειμένου να χρηματοδοτήσει δάνεια και άλλες μορφές χρηματοπιστωτικής συνδρομής προς τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Ο ΕΜΣ πήρε τη σκυτάλη από τον προκάτοχό του, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) που είχε θεσπιστεί το 2010.

Ο ΕΜΣ εξουσιοδοτείται:

- να χορηγεί δάνεια στο πλαίσιο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής
- να αγοράζει χρεόγραφα στις πρωτογενείς και δευτερογενείς αγορές χρεογράφων
- να παρέχει προληπτική χρηματοδοτική συνδρομή με τη μορφή πιστωτικών γραμμών
- να χρηματοδοτεί ανακεφαλαιοποιήσεις χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μέσα από δανειοδότηση προς τις κυβερνήσεις των χωρών μελών του.

Ιστότοπος: <https://www.esm.europa.eu/>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) European Economic Area (EEA)

Ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) συγκεντρώνει τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και τρεις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) –την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία– σε μια ενιαία αγορά η οποία υπόκειται στους ίδιους κανόνες.

Οι εν λόγω κανόνες καλύπτουν τις «τέσσερις ελευθερίες» (δηλαδή, την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, κεφαλαίων, υπηρεσιών και προσώπων), τον ανταγωνισμό και τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και άλλους τομείς που σχετίζονται με τις τέσσερις ελευθερίες. Οι κανόνες εγγυώνται επίσης ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις εντός της ενιαίας αγοράς για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις σε ολόκληρο τον ΕΟΧ.

Ο ΕΟΧ ιδρύθηκε με τη συμφωνία για τον ΕΟΧ η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1994.

Οι ακόλουθοι τομείς πολιτικής της ΕΕ που δεν καλύπτονται από τη συμφωνία για τον ΕΟΧ είναι:

- η κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική·
- η τελωνειακή ένωση·
- η κοινή εμπορική πολιτική·
- η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας·
- η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις, αν και οι χώρες της ΕΖΕΣ είναι μέλη του χώρου Σένγκεν·
- η άμεση και έμμεση φορολογία·
- η οικονομική και νομισματική ένωση.

Η διαχείριση του ΕΟΧ ασκείται από κοινού από την ΕΕ και τις τρεις χώρες της ΕΖΕΣ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) European Environment Agency (EEA)

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που ιδρύθηκε το 1994. Συνεργάζεται στενά με πληθώρα οργανισμών σε ευρωπαϊκό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

Μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πληροφοριών και Παρατηρήσεων για το Περιβάλλον ([Eionet](#)), του δικτύου συνεργασίας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) και των 38 μελών και συνεργαζόμενων χωρών του ο ΕΟΠ και η Eionet συγκεντρώνουν και αναπτύσσουν δεδομένα, γνώσεις και συμβουλές προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σχετικά με το περιβάλλον της Ευρώπης.

Έχει έδρα στην Κοπεγχάγη της Δανίας.

Ιστότοπος: <http://www.eea.europa.eu/el>

ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων

Το 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια ανακοίνωση για την καθιέρωση του λεγόμενου [ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#). Ο κοινωνικός πυλώνας – σκοπός

του οποίου είναι η εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ζωής και εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) – καθορίζει 20 βασικές αρχές και δικαιώματα που διαρθρώνονται σε τρεις θεματικούς τομείς (τρία κεφάλαια):

Κεφάλαιο I: Ισότητα ευκαιριών και πρόσβαση στην αγορά εργασίας

(π.χ. δεξιότητες, εκπαίδευση και δια βίου μάθηση, ίσες ευκαιρίες, ισότητα των φύλων, και ενεργή υποστήριξη για την απασχόληση)

- 01 Εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση
- 02 Ισότητα των φύλων
- 03 Ισότητα ευκαιριών
- 04 Ενεργός υποστήριξη για την εξεύρεση απασχόλησης

Κεφάλαιο II: Δίκαιοι όροι εργασίας

(π.χ. ασφαλής και προσαρμοσμένη απασχόληση, μισθοί, πληροφορίες για τους όρους απασχόλησης και την προστασία σε περίπτωση απόλυσης, κοινωνικός διάλογος, και ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής)

- 05 Ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση
- 06 Μισθοί
- 07 Ενημέρωση για τους όρους απασχόλησης και προστασία σε περίπτωση απολύσεων
- 08 Κοινωνικός διάλογος και συμμετοχή των εργαζομένων
- 09 Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής
- 10 Υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας και προστασία δεδομένων

Κεφάλαιο III: Κοινωνική προστασία και ένταξη

(π.χ. φροντίδα παιδιών, κατώτατος μισθός, επιδόματα ανεργίας, ένταξη ατόμων με αναπηρίες, βοήθεια για τους άστεγους, πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, υγεία και μακροχρόνια φροντίδα)

- 11 Φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών
- 12 Κοινωνική προστασία
- 13 Επιδόματα ανεργίας
- 14 Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα
- 15 Εισόδημα για ηλικιωμένους και συντάξεις
- 16 Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- 17 Ένταξη ατόμων με αναπηρία
- 18 Μακροχρόνια φροντίδα
- 19 Στέγαση και βοήθεια για τους αστέγους
- 20 Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες

Το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων μετατρέπει τις αρχές σε συγκεκριμένες δράσεις προς όφελος των πολιτών. Προτείνει επίσης πρωταρχικούς στόχους που πρέπει να επιτύχει η ΕΕ έως το 2030. Η υλοποίηση του πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αποτελεί κοινή ευθύνη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.

Στην κοινωνική διάσκεψη κορυφής για τη δίκαιη απασχόληση και την ανάπτυξη στο Γκέτεμποργκ τον Νοέμβριο του 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Επιτροπή εξέφρασαν την κοινή δέσμευσή τους υιοθετώντας την κοινή διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Ο κοινωνικός πυλώνας λειτουργεί σαν πλαίσιο αναφοράς για την παρακολούθηση των επιδόσεων των πολιτικών απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών των κρατών μελών της ΕΕ μέσω ενός πίνακα κοινωνικών αποτελεσμάτων και περιλαμβάνει μια νέα προσέγγιση για την ένταξη των κοινωνικών προτεραιοτήτων σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ.

Το 2021, η Επιτροπή υιοθέτησε το [σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#). Το σχέδιο πρέπει να πετύχει τους ακόλουθους τρεις πρωταρχικούς στόχους έως το 2030:

- τουλάχιστον το 78% του πληθυσμού, ηλικίας 20 έως 64 ετών, θα πρέπει να εργάζεται·
- κάθε χρόνο, τουλάχιστον το 60% όλου του ενήλικου πληθυσμού θα πρέπει να συμμετέχει σε εκπαιδευτικές δράσεις· και
- μείωση του αριθμού των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια.

Το σχέδιο καθορίζει επίσης μια σειρά από δράσεις που πρέπει να αναληφθούν στους τομείς όπου υφίστανται περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, δεξιότητες, ισότητα, κοινωνική προστασία και ένταξη.

Το 2022, η ΕΕ εξέδωσε μια [οδηγία για τους κατώτατους μισθούς](#) που συμφωνεί με την αρχή 6 του κοινωνικού πυλώνα, η οποία αφορά το δικαίωμα των εργαζομένων της ΕΕ σε δίκαιους μισθούς που επιτρέπουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Ενέκρινε επίσης την [οδηγία για την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στα διοικητικά συμβούλια](#), η οποία ενσωματώνει στις αρχές της, την ίση μεταχείριση και τις ευκαιρίες μεταξύ γυναικών και ανδρών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, τους όρους και τις συνθήκες απασχόλησης και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.

Πηγή: α) <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

β) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_el

ευρωπαϊκός χώρος εκπαίδευσης

Ο ευρωπαϊκός χώρος εκπαίδευσης (ΕΧΕ) είναι το κοινό όραμα των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το μέλλον του τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης της ΕΕ. Η ιδέα εγκρίθηκε αρχικά από τα κράτη μέλη το 2017. Ο ΕΧΕ είναι μια από τις πολιτικές δεσμεύσεις της προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν κατά την ανάληψη των καθηκόντων της το 2019. Τον Σεπτέμβριο του 2020 μια ανακοίνωση της Επιτροπής ανέλυε τις λεπτομέρειες και το πεδίο εφαρμογής του ΕΧΕ, και οδήγησε σε ένα ψήφισμα του Συμβουλίου τον Φεβρουάριο του 2021.

Από κοινού, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή επιθυμούν να αλλάξουν ριζικά την εκπαίδευση και την κατάρτιση στην Ευρώπη, διασφαλίζοντας σε όλους πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και δίνοντας προτεραιότητα στους παρακάτω τομείς.

➤ **Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης** μέσω διαφόρων δράσεων, για παράδειγμα:

- ενισχύοντας τις βασικές και εγκάρσιες δεξιότητες·
- προωθώντας την πολυγλωσσία και υποστηρίζοντας τη διδασκαλία και την εκμάθηση ξένων γλωσσών·
- αναπτύσσοντας μια ευρωπαϊκή προοπτική όσον αφορά την εκπαίδευση.

- **Διασφάλιση της ένταξης και της ισότητας των φύλων για τη μείωση των ανισοτήτων:**
  - περιορίζοντας τις χαμηλές επιδόσεις και την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου στην ΕΕ και αποσυνδέοντας το μορφωτικό επίπεδο από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο·
  - προάγοντας τη συμμετοχικότητα, την ποιότητα και την αναγνώριση των διασυννοριακών δραστηριοτήτων εθελοντισμού και αλληλεγγύης·
  - προωθώντας την ισότητα ευκαιριών, την πρόσβαση, την ένταξη, την ποικιλομορφία και τη δικαιοσύνη σε όλες τις δράσεις του προγράμματος Erasmus+ και του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης·
  - δημιουργώντας κέντρα αριστείας για επαγγελματική επιμόρφωση και κατάρτιση·
  - εφαρμόζοντας μεθόδους διδασκαλίας ευαισθητοποιημένες ως προς τη διάσταση του φύλου και χωρίς αποκλεισμούς·
- **Πρώθηση πολιτικών και επενδύσεων για τη στήριξη της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης μέσω μιας σειράς δράσεων, για παράδειγμα:**
  - δημιουργώντας τη συμμαχία Εκπαίδευση για το Κλίμα (μια συμμετοχική εκπαιδευτική κοινότητα για την υποστήριξη των αναγκαίων αλλαγών για μια κλιματικά ουδέτερη κοινωνία)·
  - δίνοντας οικολογικό προσανατολισμό στις εκπαιδευτικές υποδομές·
  - προτείνοντας μια σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την εκπαίδευση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα·
  - εφαρμόζοντας το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση·
  - καθιστώντας πιο πράσινα και πιο ψηφιακά τα προγράμματα Erasmus+ και Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης·
- **Ενίσχυση των ικανοτήτων και των κινήτρων για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού:**
  - δημιουργώντας Ακαδημίες Εκπαιδευτικών του Erasmus·
  - παρέχοντας ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για εθνικά πλαίσια για την επαγγελματική σταδιοδρομία·
  - απονέμοντας το Ευρωπαϊκό Βραβείο Καινοτόμου Διδασκαλίας·
- **Ενίσχυση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:**
  - προτείνοντας μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια με σκοπό την προώθηση του μετασχηματισμού του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης·
  - διασφαλίζοντας την πλήρη εφαρμογή της πρωτοβουλίας για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια·
  - καθιερώνοντας ένα ευρωπαϊκό πτυχίο·
  - θεσπίζοντας ένα νομικό καθεστώς για τις συμμαχίες πανεπιστημίων·
  - υλοποιώντας την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την παρακολούθηση των αποφοίτων·
  - αναλαμβάνοντας πρωτοβουλία για μια ευρωπαϊκή φοιτητική ταυτότητα και δημιουργώντας την εφαρμογή Erasmus+ για κινητά τηλέφωνα
- **Πρώθηση της διά βίου μάθησης και της κινητικότητας:**
  - αυξάνοντας την κινητικότητα και τις ευκαιρίες συνεργασίας·
  - διασφαλίζοντας την αυτόματη αμοιβαία αναγνώριση των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και των αποτελεσμάτων περιόδων μάθησης στο εξωτερικό·
  - συμφωνώντας σε μια ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά τα μικρο-διαπιστευτήρια (τίτλοι σπουδών που παρουσιάζουν μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτήθηκαν μέσω σύντομων κύκλων μαθημάτων ή εκπαιδευτικών ενοτήτων με διαφανή αξιολόγηση)).

➤ **Απόδοση γεωπολιτικής διάστασης** στην εκπαίδευση ως συνιστώσας μιας ισχυρότερης Ευρώπης στον κόσμο:

- αξιοποιώντας την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη» (σύμφωνα με την οποία τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη συνεργάζονται για την υποστήριξη μετασχηματισμών επιτυγχάνοντας ορατά αποτελέσματα για χώρες εταίρους)
- υποστηρίζοντας την ένωση των Δυτικών Βαλκανίων και ενισχύοντας τη συνεργασία με στρατηγικούς παγκόσμιους εταίρους
- ενισχύοντας τη διεθνή διάσταση του Erasmus+.

Το NextGenerationEU και το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (2021-2027) θα διοχετεύσουν περισσότερα κονδύλια από ποτέ στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση για να στηρίξουν τον ΕΧΕ. Το Erasmus+ παραμένει το κύριο πρόγραμμα όσον αφορά τις επενδύσεις στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση, αλλά θα διατεθούν πόροι και στο πλαίσιο άλλων ταμείων, όπως ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία ή το InvestEU.

Υλοποιώντας ένα ευρύ φάσμα δράσεων, ο ΕΧΕ θα γίνει πραγματικότητα μέχρι το 2025, και θα οδηγήσει σε ευρύ εκσυγχρονισμό του τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης προς όφελος όλων των Ευρωπαίων πολιτών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας (ΕΧΕ)

Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας (ΕΧΕ) είναι μια ενιαία, διασυνοριακή αγορά για την έρευνα και την καινοτομία, η οποία ενισχύει την ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών, της επιστημονικής γνώσης και της καινοτομίας, και προωθεί μια πιο ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία. Βοηθάει τις χώρες να είναι αποτελεσματικότερες ενεργώντας από κοινού, εναρμονίζοντας ακόμη περισσότερο τις ερευνητικές πολιτικές και τα ερευνητικά προγράμματά τους. Η ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών και της γνώσης παρέχει τη δυνατότητα καλύτερης διασυνοριακής συνεργασίας, τη διαμόρφωση κρίσιμης μάζας και ανταγωνισμού σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο ΕΧΕ εγκαινιάστηκε το 2000, στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας. Το 2009, ο ΕΧΕ αναγνωρίστηκε ρητά στο άρθρο [179](#) παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που καθιέρωσε την επίτευξη του ΕΧΕ ως στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι επικαιροποιημένοι στις 30 Σεπτεμβρίου 2020 στόχοι του ΕΧΕ είναι:

1. απόδοση προτεραιότητας στις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις στην έρευνα και την καινοτομία, για τη στήριξη της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης αλλά και της ανάκαμψης της Ευρώπης
2. βελτίωση της πρόσβασης στην αριστεία και την καινοτομία για τους ερευνητές σε ολόκληρη την ΕΕ
3. αξιοποίηση των αποτελεσμάτων στην οικονομία ώστε να διασφαλίζεται η αφομοίωση των αποτελεσμάτων της έρευνας από την αγορά αλλά και η ανταγωνιστική ηγετική θέση της Ευρώπης σε θέματα τεχνολογίας
4. επίτευξη περαιτέρω προόδου όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία της γνώσης, των ερευνητών και της τεχνολογίας, μέσα από στενότερη συνεργασία με τις χώρες της ΕΕ.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, η ΕΕ και οι χώρες της ΕΕ θα διαμορφώσουν έναν νέο Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας ([EURAXESS](#)) μέσα από 14 δράσεις.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής είναι ένας ανεξάρτητος και αμερόληπτος οργανισμός στον οποίον λογοδοτούν τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και ο οποίος προωθεί τη χρηστή διοίκηση. Ο Διαμεσολαβητής βοηθά πολίτες, επιχειρήσεις και οργανισμούς που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τη διοίκηση της ΕΕ, εξετάζοντας αναφορές σχετικά με περιπτώσεις κακοδιοίκησης από την πλευρά των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, ενώ διερευνά με δική του πρωτοβουλία και ευρύτερα συστημικά ζητήματα.

Το αξίωμα του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή θεσπίστηκε αρχικά με τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1992) και ισχύουσα νομική του βάση αποτελεί το άρθρο 228 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η νυν Ευρωπαϊά Διαμεσολαβήτρια, η Emily O'Reilly, ανέλαβε τα καθήκοντά της την 1η Οκτωβρίου 2013.

Κύριος στόχος της Διαμεσολαβήτριας είναι να στηρίζει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να γίνουν πιο αποτελεσματικά, διάφανα και υπεύθυνα.

Η Διαμεσολαβήτρια μπορεί να ξεκινήσει έρευνα με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν καταγγελίας, εάν ένα θεσμικό όργανο ή οργανισμός της ΕΕ δεν σέβεται θεμελιώδη δικαιώματα, νομικούς κανόνες ή αρχές, ή τις αρχές της χρηστής διοίκησης. Οποιοσδήποτε πολίτης, κάτοικος της ΕΕ ή μια επιχείρηση ή ένωση σε ένα κράτος μέλος της ΕΕ μπορεί να υποβάλει καταγγελία στη Διαμεσολαβήτρια για κακή διοίκηση.

Η Διαμεσολαβήτρια δεν μπορεί να διερευνά καταγγελίες κατά εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών αρχών στα κράτη μέλη, ακόμη και εάν οι καταγγελίες αφορούν θέματα της ΕΕ, πράξεις των εθνικών δικαστηρίων ή των συνηγόρων του πολίτη, καταγγελίες κατά επιχειρήσεων ή ιδιωτών.

Εδρεύει στο Στρασβούργο.

Ιστότοπος: <https://www.ombudsman.europa.eu/el/home>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) European Data Protection Supervisor (EDPS)

Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων εποπτεύει την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιούν οι υπηρεσίες της ΕΕ ώστε να διασφαλίζει ότι κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, τα όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ σέβονται το δικαίωμα των πολιτών για προστασία της ιδιωτικής ζωής. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων επίσης:

- συμβουλεύει τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ για οτιδήποτε αφορά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, τις συναφείς πολιτικές και τη νομοθεσία
- διεκπεραιώνει καταγγελίες και διενεργεί έρευνες
- συνεργάζεται με τις εθνικές αρχές των χωρών της ΕΕ ώστε να εξασφαλίζεται συνέπεια στην προστασία των δεδομένων
- παρακολουθεί νέες τεχνολογίες που θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις στην προστασία των δεδομένων.

Δημιουργήθηκε το 2004 και εδρεύει στις Βρυξέλλες.

Ιστότοπος: https://edps.europa.eu/_en

Ευρωπόλ (Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου)

EUROPOL

Η Ευρωπόλ (Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου) είναι ένας οργανισμός που στόχο έχει να δημιουργήσει μια ασφαλέστερη Ευρώπη, βελτιώνοντας τη συνεργασία μεταξύ των αστυνομικών αρχών και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου των χωρών της ΕΕ. Αποστολή της είναι να βοηθήσει τις χώρες της ΕΕ να αποτρέψουν και να καταπολεμήσουν τη διεθνή εγκληματικότητα και τρομοκρατία.

Οι διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν την Ευρωπόλ εμπίπτουν στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 88, τίτλος V – Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης).

Οι στόχοι της Ευρωπόλ είναι:

- να στηρίζει τις αρχές επιβολής του νόμου, διευκολύνοντας τις ανταλλαγές πληροφοριών, παρέχοντας εγκληματολογικές αναλύσεις, όπως και συνδράμοντας και συντονίζοντας διασυνοριακές επιχειρήσεις·
- να γίνει κέντρο πληροφοριών της ΕΕ σχετικά με την εγκληματικότητα, εντοπίζοντας κενά στην κοινή πληροφόρηση και θέτοντας προτεραιότητες ερευνών·
- να αναπτυχθεί περαιτέρω ως κέντρο της ΕΕ για την εμπειρογνομοσύνη στον τομέα της επιβολής του νόμου, πρωτοστατώντας σε νέες τεχνολογίες καθώς επίσης διευκολύνοντας την ανταλλαγή γνώσεων και την ποιοτική κατάρτιση σε εξειδικευμένους τομείς όπως η τρομοκρατία, τα ναρκωτικά και η κιβδηλεία του ευρώ.

Εδρεύει στη Χάγη της Ολλανδίας.

Ιστότοπος: <https://www.europol.europa.eu/>

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ευρωσύστημα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι η κεντρική τράπεζα της ζώνης του ευρώ. Αποτελεί τμήμα αυτού που αποκαλείται Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, το οποίο περιλαμβάνει επίσης τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών της ΕΕ που δεν είναι μέλη της ζώνης του ευρώ.

Το Ευρωσύστημα, από την άλλη, περιλαμβάνει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών της ζώνης του ευρώ και την ΕΚΤ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

εφαρμοστές εκ των προτέρων αιρεσιμότητες

Στα πλαίσια του ΠΑΑ, συγκεκριμένος και επακριβώς προκαθορισμένος κρίσιμος παράγοντας, ο οποίος αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση του ειδικού στόχου επενδυτικής προτεραιότητας ή προτεραιότητας της Ένωσης, έχει δε άμεση και πραγματική σχέση με την υλοποίηση αυτή και άμεσο αντίκτυπο σε αυτήν·

Πηγή: Καν (ΕΕ) 1303/2013

εφαρμοστέο δίκαιο

Το ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή του εθνικό δίκαιο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

N.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Z

Ζώνη του Ευρώ

Η ζώνη του ευρώ απαρτίζεται από 19 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως νόμισμα.

Οι εν λόγω χώρες είναι οι εξής: Βέλγιο, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σλοβακία και Φινλανδία.

Επειδή αυτές οι χώρες χρησιμοποιούν το ίδιο νόμισμα, πρέπει να συντονίζουν πολύ στενά τις οικονομικές πολιτικές τους, ώστε να διασφαλίζεται η σταθερότητα και να αξιοποιούνται πλήρως τα οφέλη. Ο εν λόγω συντονισμός γίνεται σε συνεχή βάση και μέσα από τις μηνιαίες συναντήσεις της Ευρωομάδας, όπου συζητούνται ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος σχετικά με τη διαχείριση της ζώνης του ευρώ και αναλαμβάνεται δράση για αυτά.

Το ευρώ είναι επίσης το νόμισμα ορισμένων χωρών εκτός της ΕΕ:

- Ανδόρα
- Κοσσυφοπέδιο*
- Μονακό
- Μαυροβούνιο
- Άγιος Μαρίνος και
- Πόλη του Βατικανού.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ηλεκτρονική Διακυβέρνηση e-government

Πρόκειται για την παροχή της δυνατότητας ευρείας προσβασιμότητας σε πληροφορίες της Δημόσιας Διοίκησης με τη χρήση νέων τεχνολογιών και το Διαδίκτυο. Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διοίκησης μπορούν να διακριθούν σε 4 επίπεδα :

- Υπηρεσίες πληροφόρησης (παροχή ταξινομημένων πληροφοριών)
- Υπηρεσίες επικοινωνίας (π.χ. διάθεση εντύπων)
- Υπηρεσίες αμφίδρομης επικοινωνίας (π.χ. υποβολή δικαιολογητικών)
- Υπηρεσίες διεκπεραίωσης (ολοκληρωμένες συναλλαγές)

Στόχος της ηλεκτρονικής διοίκησης είναι η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης με τρόπο ώστε να παρέχει βελτιωμένες υπηρεσίες προς τον πολίτη στα πλαίσια της νέας οικονομίας.

Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διαχείρισης Ενισχύσεων (ΗΠΑΕ)

Ηλεκτρονική Πλατφόρμα που περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των δράσεων ενισχύσεων και είναι σύμφωνη με το ΣΔΕ του ΕΣΑΑ Ελλάδα 2.0.

ηλεκτρονική υγεία

Ηλεκτρονική υγεία ([eHealth](#)) είναι η παροχή υγειονομικής περίθαλψης μέσω τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών. Έχει τη δυνατότητα να βελτιώσει ολόκληρο τον κύκλο ζωής των θεμάτων υγείας, από την πρόληψη μέσω της διάγνωσης έως και τη θεραπεία, καθώς και την παρακολούθηση και διαχείριση της υγείας και του τρόπου ζωής. Η ηλεκτρονική υγεία αποτελεί σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής για την ενιαία ψηφιακή αγορά, με στόχο να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έτοιμη για την ψηφιακή εποχή.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενιαία ψηφιακή αγορά, η οποία εκδόθηκε το 2018, καταρτίζει ένα σχέδιο που θέτει τους πολίτες στο επίκεντρο του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης, με τους εξής τρόπους:

- καθιστώντας εφικτή την ασφαλή, διασυνورياκή πρόσβαση στους ηλεκτρονικούς φακέλους υγείας των πολιτών και παρέχοντας τη δυνατότητα κοινοποίησης των φακέλων τους στα κράτη μέλη της ΕΕ·
- διευκολύνοντας τη χρήση μεγαλύτερων συνόλων δεδομένων μέσω μιας κοινής ευρωπαϊκής υποδομής δεδομένων για την πρόληψη ασθενειών, τον καθορισμό εξατομικευμένης ιατρικής θεραπείας και την καλύτερη πρόβλεψη επιδημιών, και
- παρέχοντας ψηφιακά εργαλεία που επιτρέπουν στους πολίτες να διαχειρίζονται πιο ενεργά την υγεία τους στο πλαίσιο ολοκληρωμένων συστημάτων περίθαλψης.

Η προσέγγιση αυτή συνιστά τη βάση για τη δράση της ΕΕ στον τομέα της ψηφιακής υγείας, η οποία περιλαμβάνει τη στήριξη της ανταλλαγής ηλεκτρονικών συνταγών και ηλεκτρονικών ιστορικών ασθενών, τη δυνατότητα διασυνورياκής ανταλλαγής πλήρων ηλεκτρονικών φακέλων υγείας, τον εθελοντικό συντονισμό στην ανταλλαγή δεδομένων και πόρων για την πρόληψη ασθενειών και την έρευνα, την ανάπτυξη ικανοτήτων και την ανταλλαγή καινοτομίας και βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά τις υγειονομικές αρχές.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ημερομηνίες – ορόσημα της ΕΕ

9 Μαΐου 1950	Η Διακήρυξη Σουμάν . Ο Γάλλος υπουργός εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν προτείνει τη συγχώνευση της παραγωγής άνθρακα και χάλυβα, έτσι ώστε καμία χώρα να μην μπορεί να κατασκευάσει όπλα με σκοπό να στραφεί εναντίον κάποιας άλλης.
23 Ιουλίου 1952	Ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα .
25 Μαρτίου 1957	Υπογράφονται οι Συνθήκες της Ρώμης από έξι χώρες – Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες και Λουξεμβούργο. Οι χώρες αυτές δημιουργούν μια ενιαία αγορά, την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) , από την 1 ^η Ιανουαρίου 1958.
30 Ιουλίου 1962	Θεσπίζεται η κοινή γεωργική πολιτική με σκοπό τη διασφάλιση της προμήθειας των τροφίμων και τη στήριξη των γεωργών και των αγροτικών περιοχών.
1 Ιουλίου 1968	Καταργούνται οι δασμοί μεταξύ των έξι κρατών-μελών.
7-10 Ιουνίου 1979	Για πρώτη φορά οι Ευρωπαίοι πολίτες μπορούν να ψηφίσουν αυτούς που θα τους εκπροσωπήσουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
15 Ιουνίου 1987	Δρομολογείται το πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών Erasmus .
1 ^η Ιανουαρίου 1993	Θεσπίζεται ενιαία αγορά , όπου άνθρωποι, εμπορεύματα, υπηρεσίες και χρήματα μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα.
1 ^η Νοεμβρίου 1993	Δημιουργείται η Ευρωπαϊκή Ένωση .
26 Μαρτίου 1995	Η Συμφωνία Σένγκεν καταργεί τους συνοριακούς ελέγχους μεταξύ ορισμένων κρατών-μελών. Είκοσι δύο κράτη-μέλη διαθέτουν σήμερα αυτό το πλεονέκτημα.
1 ^η Ιανουαρίου 2002	Κάνουν την πρώτη εμφάνιση τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα του ευρώ , τα οποία χρησιμοποιούνται σήμερα σε 19 χώρες της ΕΕ.
1 ^η Απριλίου 2012	Θεσπίζεται η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών .
10 Δεκεμβρίου 2012	Απονέμεται στην ΕΕ το Νόμπελ Ειρήνης .
12 Δεκεμβρίου 2015	195 χώρες, μεταξύ των οποίων όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ υιοθετούν τη συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή.
15 Ιουνίου 2017	Καταργούνται τα τέλη περιαγωγής .
9 Μαΐου 2021	Ξεκινά η Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης .

Πηγή: Σύντομος οδηγός για την ΕΕ (υπηρεσία επίσημων εκδόσεων της ΕΕ)

ήπια αλιεία

Χρήση επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων που διακρίνονται για τον χαμηλό βαθμό αρνητικών επιπτώσεων που έχουν επί των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και/ή συνεπάγονται χαμηλές εκπομπές καυσαερίων

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική

Θεματική συγκέντρωση των πόρων

Η θεματική συγκέντρωση για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 παραμένει ως υποχρέωση τόσο στο ΕΤΠΑ όσο και στο ΕΚΤ+ αλλά με αλλαγές σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο (2014-2020 όπου η θεματική συγκέντρωση εφαρμοζόταν σε επίπεδο κατηγορίας περιφερειών).

Στο ΕΤΠΑ, αφορά τους Στόχους Πολιτικής 1 και 2. Τα κριτήρια της θεματικής συγκέντρωσης εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο και όχι σε επίπεδο κατηγοριών περιφερειών, γεγονός που προσφέρει ευελιξία στις επιλογές του κάθε Κράτους - Μέλους . Έτσι για τα ΚΜ με κατά κεφαλή ΑΕΠ κάτω από το 75%, όπως η Ελλάδα, προβλέπεται ότι:

- τουλάχιστον το 35% των πόρων του ΕΤΠΑ να διατεθεί στο Στόχο Πολιτικής 1 και
- τουλάχιστον το 30% των πόρων του ΕΤΠΑ να διατεθεί στο Στόχο Πολιτικής 2.

Επιπλέον το 6 % των πόρων του ΕΤΠΑ θα διατεθεί για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη με τη μορφή τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων, ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων ή άλλων εδαφικών εργαλείων στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 5.

Στο ΕΚΤ+ αντίστοιχα, στον προϋπολογισμό που αναλογεί στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης θα πρέπει να διατεθεί :

- τουλάχιστον το 25% για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης (Μειονεκτούσες ομάδες, μεταξύ άλλων, οι οικονομικά μη ενεργοί και οι μακροχρόνια άνεργοι, τα παιδιά, οι περιθωριοποιημένες κοινότητες όπως οι Ρομά, οι άποροι και οι υπήκοοι τρίτων χωρών, αναφέρονται ρητά στο σκέλος του ΕΚΤ+ που αφορά την πολιτική ένταξης)
- τουλάχιστον το 4% για την καταπολέμηση της υλικής στέρησης, με στόχο την προώθηση των προτεραιοτήτων και των δραστηριοτήτων του σημερινού ΤΕΒΑ (στήριξη των απόρων). Τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον το 2 % των εθνικών τους πόρων από το σκέλος του ΕΚΤ+ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για την αντιμετώπιση των ακραίων μορφών φτώχειας με τον μεγαλύτερο αντίκτυπο κοινωνικού αποκλεισμού, όπως η έλλειψη στέγης, η παιδική φτώχεια και η στέρηση τροφής
- τουλάχιστον το 10% για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων στα κράτη μέλη με ποσοστό νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΑΚ), όπως στην Ελλάδα, μεγαλύτερο από τον μέσο όρο της Ένωσης το 2019.

Πηγή: 1η εγκύκλιος (με αριθ. πρωτ. 60072 / 06.06.2019 της ΕΥΣΣΑ της ΓΓΔΕ του Υπ. Οικονομίας και Ανάπτυξης)

Θεματικό Δίκτυο για την Ολοκληρωμένη Εδαφική και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021 – 2027

Θεσμοθετήθηκε με την με αριθμό 26834/30.03.2023 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ (ΦΕΚ 2141 τ.Β'/2023). Στο Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 προβλέπεται η αναβάθμιση του Εθνικού Δικτύου Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης με τη συμμετοχή της ΚΕΔΕ, της ΕΕΤΑΑ και χωρικών φορέων για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών, καθώς και την επίλυση προβλημάτων στο σχεδιασμό και υλοποίηση των στρατηγικών.

Στις αρμοδιότητες του Δικτύου περιλαμβάνονται:

- η παροχή κατευθύνσεων και ανταλλαγή τεχνογνωσίας, η εξασφάλιση της ολοκληρωμένης αναπτυξιακής προσέγγισης των χωρικών στρατηγικών, η διαχείριση και η παρακολούθησή τους.
- η παροχή τεχνογνωσίας, την ανταλλαγή ιδεών και την γνωστοποίηση καλών πρακτικών στην κατεύθυνση της συμπληρωματικότητας μεταξύ του εθνικού και περιφερειακού επιπέδου, καθώς και άλλων εργαλείων ή προγραμμάτων (άλλα ευρωπαϊκά ή εθνικά προγράμματα, π.χ. Lifer+, Horizon 2020, TAA, κ.λπ.), διασφαλίζοντας την αποφυγή επικαλύψεων.
- η παρουσίαση ειδικών θεμάτων που άπτονται της χωρικής και αστικής ανάπτυξης, όπως ηλεκτροκίνηση, ενεργειακή μετάβαση, κ.ά.
- η συνεχής ενημέρωση σε θέματα που άπτονται του θεσμικού και νομικού πλαισίου υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων και των απαιτήσεων του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

Η διάρκεια του Δικτύου ορίζεται τουλάχιστον έως τη λήξη της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Πηγή: ΦΕΚ 2141 τ.Β' / 03.04.2023

Θεμελιώδη δικαιώματα

Ο όρος «θεμελιώδη δικαιώματα» χρησιμοποιείται για την απόδοση της έννοιας των «ανθρωπίνων δικαιωμάτων» στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Τα εν λόγω δικαιώματα, που είναι θεμελιώδη για τα άτομα που ζουν στην ΕΕ, θεσπίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Ο Χάρτης έγινε νομικά δεσμευτικός σε όλη την ΕΕ όταν τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας τον Δεκέμβριο του 2009.

Ο όρος «ανθρώπινα δικαιώματα» χρησιμοποιείται, σε γενικές γραμμές, στο διεθνές δίκαιο και αναφέρεται στα δικαιώματα που διαθέτουν όλοι οι άνθρωποι ανεξάρτητα από την εθνικότητα, τη φυλή, την κάστα, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, το φύλο κ.λπ. Η ΕΕ τείνει να χρησιμοποιεί τον όρο «ανθρώπινα δικαιώματα» στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της και της ανάπτυξης πολιτικών συνεργασίας.

Ο Χάρτης εφαρμόζεται στα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να επεκτείνει τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που τους αναθέτουν οι Συνθήκες. Ο Χάρτης εφαρμόζεται επίσης στα κράτη μέλη της ΕΕ όταν εφαρμόζουν την νομοθεσία της ΕΕ.

Πολλά από τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που περιλαμβάνονται στον Χάρτη της ΕΕ αντικατοπτρίζουν όσα κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1950) και στον Κοινωνικό Χάρτη (1965, και αναθεωρήθηκε το 1996) του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, με έδρα τη Βιέννη στην Αυστρία, που αντικατέστησε το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας, ιδρύθηκε το 2007 για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων, των αξιών και των ελευθεριών που κατοχυρώνονται στον Χάρτη της ΕΕ.

Το άρθρο 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) προβλέπει τη δυνατότητα αναστολής ορισμένων δικαιωμάτων (όπως το δικαίωμα ψήφου στο Συμβούλιο) εάν μια χώρα παραβιάζει σοβαρά και κατ' εξακολούθηση τις αρχές επάνω στις οποίες βασίζεται η ΕΕ (ελευθερία, δημοκρατία, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών και κράτος δικαίου).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Θεώρηση Μακράς διάρκειας (Εθνική θεώρηση – Visa D)

Θεώρηση εισόδου D είναι η εξουσιοδότηση που χορηγείται από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές για την είσοδο και διαμονή πολιτών τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια για διάστημα που υπερβαίνει τις 180 ημέρες και μπορεί να ανέλθει έως 365 ημέρες, βάσει των αντίστοιχων για το καθεστώς διαμονής πολιτών τρίτων χωρών, εθνικών νομοθετικών ρυθμίσεων ή το ενωσιακό δίκαιο.

Πηγή: Ν. 4251/2014 "Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α'/2014

Θύλακες ανεργίας

Συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες τα ποσοστά ανεργίας είναι αυξημένα (ανώτερα του μέσου όρου που ισχύει για την επικράτεια) ένεκα ομαδικών απολύσεων λόγω παύσης λειτουργίας επιχειρήσεων ή πτώχευσης ή αναδιαρθρώσεων κλάδων οικονομικών δραστηριοτήτων ή από περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα στην τοπική αγορά εργασίας.

Θύμα εμπορίας ανθρώπων

Είναι τόσο το φυσικό πρόσωπο για το οποίο υπάρχουν βάσιμοι λόγοι, ώστε να θεωρηθεί θύμα οποιουδήποτε από τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 339 παράγραφοι 1 και 4, 342 παράγραφοι 1 και 2, 348Α, 348Β, 349, 351 και 351Α του Π.Κ., πριν ασκηθεί η ποινική δίωξη για αυτό όσο και εκείνο σε βάρος του οποίου τελέσθηκε κάποιο από τα παραπάνω εγκλήματα για τα οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη, ανεξάρτητα από το εάν αυτό έχει εισέλθει στη χώρα νόμιμα ή παράνομα. Θύμα εμπορίας ανθρώπων, κατά το προηγούμενο εδάφιο, είναι το θύμα του εγκλήματος του άρθρου 336 του Ποινικού Κώδικα, όταν αυτό είναι ανήλικος.

Ο χαρακτηρισμός «θύμα εμπορίας ανθρώπων» αποδίδεται με Πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, τόσο αμέσως μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης για έγκλημα που προβλέπεται στα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 339 παράγραφοι 1 και 4, 342 παράγραφοι 1 και 2, 348Α, 348Β, 349, 351 και 351Α του Π.Κ. όσο και πριν ασκηθεί ποινική δίωξη για κάποιο από αυτά τα αδικήματα. Στην τελευταία περίπτωση, για την έκδοση της εν λόγω Πράξης απαιτείται έγγραφη γνωμοδότηση, που συντάσσεται από δύο επιστήμονες με ειδικότητα ψυχιάτρου, ψυχολόγου ή κοινωνικού λειτουργού, οι οποίοι υπηρετούν σε Υπηρεσία ή σε Μονάδα Προστασίας και Αρωγής των άρθρων 2, 3 και 4 του Π.Δ. 233/2003, όπως αυτό ισχύει, ή στην Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής, ΜΚΟ ή στο ΔΟΜ ή σε Διεθνείς Οργανώσεις ή σε άλλους εξειδικευμένους και αναγνωρισμένους από το κράτος φορείς προστασίας και αρωγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 2, 3 και 4 του Π.Δ. 233/2003. Η Πράξη χαρακτηρισμού εκδίδεται ανεξαρτήτως εάν το θύμα συνεργάζεται με τις διωκτικές Αρχές, σε όσες περιπτώσεις ο ανωτέρω Εισαγγελέας κρίνει, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών, ότι συντρέχουν οι όροι του άρθρου 1 παρ. 2 του Π.Δ. 233/2003 ή ότι το θύμα δεν συνεργάζεται εξαιτίας απειλών που στρέφονται κατά προσώπων της οικογένειάς του που βρίσκονται στην Ελλάδα ή στη χώρα της προέλευσής του ή οπουδήποτε αλλού και ότι, εάν αυτό δεν προστατευθεί ή εάν απομακρυνθεί από τη χώρα αντιμετωπίζουν άμεσο κίνδυνο τα προαναφερόμενα πρόσωπα.

Η ανωτέρω διαδικασία εφαρμόζεται και για την περίπτωση χαρακτηρισμού προσώπου ως «θύματος παράνομης διακίνησης μεταναστών», όπως ορίζεται στην περίπτωση ιβ' του άρθρου 1 του Ν. 4251/2014.

Πηγή: Ν. 4251/2014 " Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α'/2014

θύμα παράνομης διακίνησης μεταναστών

Τόσο το φυσικό πρόσωπο, για το οποίο υπάρχουν βάσιμοι λόγοι ώστε να θεωρηθεί θύμα οποιουδήποτε από τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 29 παράγραφοι 5 και 6 και 30 του Ν. 4251/2014, όταν τελούνται από εγκληματικές οργανώσεις, κατά το άρθρο 187 παρ. 1 του Π.Κ., πριν ασκηθεί η ποινική δίωξη για αυτό όσο και εκείνο σε βάρος του οποίου τελέσθηκε κάποιο από τα παραπάνω εγκλήματα για τα οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη, εφόσον αυτό έχει εισέλθει στη χώρα παράνομα.

Πηγή: Ν. 4251/2014 " Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α'/2014

ίδιοι πόροι της ΕΕ

Οι ίδιοι πόροι της ΕΕ αποτελούν τη βασική πηγή εσόδων για τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Οι ετήσιες δαπάνες της δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα έσοδά της (δηλ. λειτουργεί με ισοσκελισμένο προϋπολογισμό).

Υπάρχουν τέσσερα είδη ιδίων πόρων.

Παραδοσιακοί. Αυτοί περιλαμβάνουν κυρίως τους τελωνειακούς δασμούς κατά τις εισαγωγές στην ΕΕ. Από την 1η Ιανουαρίου 2021, οι χώρες παρακρατούν το 25% των δασμών που εισπράττονται για την κάλυψη των εξόδων είσπραξης.

Πόροι που βασίζονται στον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Εφαρμόζεται συντελεστής 0,3% επί της εναρμονισμένης βάσης ΦΠΑ κάθε χώρας της ΕΕ, η οποία περιορίζεται στο 50% του ακαθάριστου εθνικού της εισοδήματος (ΑΕΕ), και τα έσοδα μεταφέρονται στην ΕΕ.

Πόροι που βασίζονται στο ΑΕΕ. Κάθε χώρα της ΕΕ μεταβιβάζει ενιαίο ποσοστό του ΑΕΕ της στην ΕΕ. Το ποσοστό προσαρμόζεται ούτως ώστε τα συνολικά έσοδα να αντιστοιχούν στο συμφωνημένο επίπεδο πληρωμών. Αυτή είναι η μεγαλύτερη πηγή εσόδων της ΕΕ.

Νέοι πόροι. Από την 1η Ιανουαρίου 2021, η συνεισφορά των χωρών της ΕΕ που βασίζεται στην ποσότητα μη ανακυκλούμενων απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών αποτελεί έναν νέο ίδιο πόρο της ΕΕ.

Σταδιακά, έχουν θεσπιστεί μηχανισμοί για τη διόρθωση των συνεισφορών που θεωρούνται υπερβολικές από ορισμένες χώρες. Από το 2021, η Δανία, η Γερμανία, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία και η Σουηδία επωφελούνται από τις εν λόγω διορθώσεις.

Στο πλαίσιο της έγκρισης του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021-2027 και της δέσμης μέτρων για την ανάκαμψη, το Συμβούλιο εξέδωσε νέα απόφαση για το σύστημα ιδίων πόρων (απόφαση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2053) τον Δεκέμβριο του 2020. Αυτό θα αυξήσει τη μέγιστη ποσότητα πόρων που μπορεί να ζητηθεί από τις χώρες της ΕΕ σε ένα δεδομένο έτος για τη χρηματοδότηση των δαπανών της ΕΕ -το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων- από 1,20% σε 1,40% του συνολικού ΑΕΕ των 27 χωρών της ΕΕ. Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει την ενσωμάτωση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης στον προϋπολογισμό της ΕΕ και ρυθμίζει το ζήτημα της απόσυρσης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ, το οποίο αποτελούσε καθαρό χρηματοδότη του προϋπολογισμού.

Η απόφαση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2053 εξουσιοδοτεί επίσης την Επιτροπή, κατ' εξαίρεση, να δανειστεί προσωρινά ποσό ύψους έως 750 δισεκατομμυρίων ευρώ σε τιμές του 2018 από τις κεφαλαιαγορές για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης COVID-19. Παράλληλα, το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων θα αυξηθεί περαιτέρω, κατ' εξαίρεση και προσωρινά, κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες για να καλυφθούν όλες οι υποχρεώσεις της ΕΕ που απορρέουν από τον δανεισμό αυτό, έως ότου αποπληρωθεί το σύνολο των δανειακών κεφαλαίων.

Για να τεθεί σε ισχύ η απόφαση, πρέπει να εγκριθεί και από τις 27 χώρες της ΕΕ σύμφωνα με τις συνταγματικές απαιτήσεις τους.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ιδρυτικές συνθήκες

Οι καταστροφικές επιπτώσεις του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και η συνεχής απειλή μιας αντιπαράθεσης Ανατολής-Δύσης κατέστησαν τη γαλλογερμανική συμφιλίωση βασική προτεραιότητα. Η απόφαση για κοινή διαχείριση των βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα από έξι ευρωπαϊκές χώρες, η οποία θεσπίστηκε με τη Συνθήκη των Παρισίων το 1951, αποτέλεσε το πρώτο βήμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Οι Συνθήκες της Ρώμης του 1957 ενίσχυσαν τις βάσεις αυτής της ολοκλήρωσης και ενδυνάμωσαν την ιδέα ενός κοινού μέλλοντος για τις έξι ευρωπαϊκές χώρες.

Η **Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)**, ή αλλιώς **Συνθήκη των Παρισίων**, υπογράφηκε στις 18 Απριλίου 1951 και τέθηκε σε ισχύ στις 23 Ιουλίου 1952. Για πρώτη φορά, έξι ευρωπαϊκά κράτη (οι έξι ιδρυτικές χώρες ήταν η Γερμανία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες) συμφώνησαν να εργαστούν προς την κατεύθυνση της ολοκλήρωσης. Η Συνθήκη αυτή έθεσε τα θεμέλια της Κοινότητας, με τη δημιουργία ενός εκτελεστικού οργάνου, της αποκαλούμενης «Ανώτατης Αρχής», μιας Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, ενός Συμβουλίου Υπουργών, ενός Δικαστηρίου και μιας Συμβουλευτικής Επιτροπής. Καθώς είχε συναφθεί για περιορισμένη διάρκεια 50-ετών σύμφωνα με το άρθρο 97, η Συνθήκη ΕΚΑΧ έληξε στις 23 Ιουλίου 2002. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 37 που προσαρτάται στις Συνθήκες (Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), η καθαρή αξία των περιουσιακών στοιχείων της ΕΚΑΧ κατά τον χρόνο της λήξης της διατέθηκε στο Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και το Χάλυβα ώστε να χρηματοδοτηθεί η έρευνα των κρατών μελών στους τομείς που συνδέονται με τη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα.

Οι Συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ, «Ευρατόμ»), ή αλλιώς Συνθήκες της Ρώμης, υπογράφηκαν στις 25 Μαρτίου 1957 και τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1958. Σε αντίθεση με τη Συνθήκη ΕΚΑΧ, οι Συνθήκες της Ρώμης συνήφθησαν για «απεριόριστη διάρκεια» (άρθρα 240 της Συνθήκης ΕΟΚ και 208 της Συνθήκης ΕΚΑΕ), γεγονός που τους προσέδωσε οιονεί συνταγματικό χαρακτήρα.

ιεράρχηση των αποβλήτων

Η ιεράρχηση των αποβλήτων εφαρμόζεται ως σειρά προτεραιότητας στη νομοθεσία και την πολιτική για την πρόληψη και διαχείριση των αποβλήτων. Αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της νομοθεσίας και των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τα απόβλητα και παρατίθεται στην οδηγία-πλαίσιο της ΕΕ για τα απόβλητα (οδηγία 2008/98/ΕΚ). Ο σκοπός της είναι διττός:

- περιορισμός των αρνητικών επιπτώσεων της παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων και
- βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων.

Η ιεράρχηση παρουσιάζεται συνήθως με τη μορφή αντίστροφης πυραμίδας με τις προτιμώμενες επιλογές να εμφανίζονται στο πάνω μέρος και τη διάθεση στο κάτω μέρος, ως ύστατο μέτρο για τη διαχείριση των αποβλήτων.

Πρόληψη. Τα μέτρα που λαμβάνονται πριν μια ουσία, ένα υλικό ή προϊόν καταστούν απόβλητα, και τα οποία μειώνουν

- την ποσότητα των αποβλήτων, μέσω επαναχρησιμοποίησης ή παράτασης της διάρκειας ζωής των προϊόντων
- τις αρνητικές επιπτώσεις των παραγόμενων αποβλήτων στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη υγεία ή
- την περιεκτικότητα των υλικών και προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες.

Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση. Κάθε εργασία ανάκτησης που αφορά έλεγχο, καθαρισμό ή επισκευή, με την οποία προϊόντα ή συστατικά στοιχεία προϊόντων που αποτελούν πλέον απόβλητα προετοιμάζονται προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν χωρίς άλλη προεπεξεργασία.

Ανακύκλωση. Οποιαδήποτε εργασία ανάκτησης με την οποία τα απόβλητα μετατρέπονται ξανά σε προϊόντα, υλικά ή ουσίες, για τον ίδιο ή για διαφορετικό σκοπό. Περιλαμβάνει την επανεπεξεργασία οργανικών υλικών (π.χ. λιπασματοποίηση), αλλά όχι την ανάκτηση ενέργειας και την επανεπεξεργασία σε υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα ή σε εργασίες επίχωσης.

Άλλου είδους ανάκτηση (π.χ. ανάκτηση ενέργειας). Οποιαδήποτε άλλη εργασία που έχει ως αποτέλεσμα την αξιοποίηση των αποβλήτων αντικαθιστώντας άλλα υλικά που διαφορετικά θα χρησιμοποιούνταν για μια συγκεκριμένη λειτουργία, ή την προετοιμασία των αποβλήτων για την πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας, είτε στην εγκατάσταση είτε στην ευρύτερη οικονομία.

Διάθεση. Οποιαδήποτε εργασία που δεν συνιστά ανάκτηση, ακόμη και αν έχει ως δευτερογενή συνέπεια την ανάκτηση ουσιών ή ενέργειας (π.χ. υγειονομική ταφή, αποτέφρωση).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ισότητα ευκαιριών

Η ΕΕ βασίζεται σε μια σειρά αξιών που περιλαμβάνουν τη **μη διάκριση**, την **ισότητα** και τον **σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας** και των **ανθρωπίνων δικαιωμάτων**, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες (άρθρα [2](#) και [3](#) παράγραφος 3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση – ΣΕΕ). Η ΕΕ έχει την αρμοδιότητα να καταπολεμήσει τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και να προωθήσει την κοινωνική δικαιοσύνη και την προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.

Το άρθρο [8](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) εξουσιοδοτεί την ΕΕ να **θεσπίζει μέτρα εξάλειψης των ανισοτήτων** και την καλεί να προάγει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών μέσα από όλες τις πολιτικές της.

Η δράση της ΕΕ στον τομέα των **ίσων ευκαιριών** και της **ίσης μεταχείρισης** σε θέματα απασχόλησης και εργασίας βασίζεται στο άρθρο [153](#), ενώ το άρθρο [157](#) αναγνωρίζει την αρχή της ίσης αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας. Επίσης, το άρθρο [19](#) της ΣΛΕ δίνει τη δυνατότητα στην ΕΕ να προβεί στην καταπολέμηση των διακρίσεων βάσει φύλου, φυλής, ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Η ΕΕ έχει εγκρίνει αρκετές οδηγίες για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών και μεταξύ ατόμων ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, σεξουαλικού προσανατολισμού, ηλικίας και αναπηρίας σε διαφορετικούς τομείς της ζωής.

- Οδηγία [79/7/ΕΟΚ](#) περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.
- Οδηγία [2000/43/ΕΚ](#) περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.

- Οδηγία [2000/78/EK](#) περί διαμόρφωσης γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και το επάγγελμα.
- Οδηγία [2004/113/EK](#) για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών.
- Οδηγία [2006/54/EK](#) για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης.
- Οδηγία [2010/41/EE](#) για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα.

Ο [Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), ο οποίος προσαρτάται στη συνθήκη της Λισαβόνας, περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο με τίτλο «Ισότητα». Σε αυτό καθορίζονται οι αρχές της μη διάκρισης (άρθρο [21](#)), της πολιτιστικής, θρησκευτικής και γλωσσικής πολυμορφίας (άρθρο [22](#)) και της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών (άρθρο [23](#)). Αναφέρεται επίσης στα δικαιώματα του παιδιού (άρθρο [24](#)), των ηλικιωμένων (άρθρο [25](#)) και των ατόμων με αναπηρία (άρθρο [26](#)).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και μη διάκριση

Η αρχή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις αμοιβές θεσπίστηκε στη Συνθήκη της Ρώμης του 1957. Έκτοτε μια σειρά νομοθετημάτων (οδηγιών) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) έχει διευρύνει την αρχή της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών για να περιλάβει τις συνθήκες εργασίας, την κοινωνική ασφάλιση, την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, την προστασία της μητρότητας, τη γονική άδεια και την ίση μεταχείριση όσον αφορά γυναίκες και άνδρες που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα.

Η αναγωγή της αρχής της ισότητας σε θεμελιώδη αξία της ΕΕ πραγματοποιήθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας και, ακόμα πιο συγκεκριμένα, με τα άρθρα [2](#) και [3 παράγραφος 3](#) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα άρθρα [8](#), [10](#), [19](#), [153](#) και [157](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τα άρθρα [21](#) και [23](#) του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ισότητα των φύλων, μία από τις 20 βασικές αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, επιδιώκει να διασφαλίσει:

- το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίδια εργασία ή εργασία ίσης αξίας
- ίση μεταχείριση και ισότητα ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων:
  - της αγοράς εργασίας,
  - των όρων και των συνθηκών εργασίας,
  - της επαγγελματικής εξέλιξης.

Με την πάροδο των χρόνων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε στρατηγικές για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η πιο πρόσφατη, η οποία καλύπτει την περίοδο 2020-2025, καθορίζει στόχους και δράσεις πολιτικής προκειμένου να σημειωθεί σημαντική πρόοδος έως το 2025 στη δημιουργία μιας Ευρώπης όπου θα υπάρχει ισότητα των φύλων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

καθαρές εκπομπές

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (Ν.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) ως τέτοιες νοούνται οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από πηγές μετά την αφαίρεση των απορροφήσεων από καταβόθρες.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α΄ 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

Καθαρή Ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους Clean energy for all Europeans

Το πακέτο “Καθαρή Ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους” είναι δέσμη μέτρων, που εγκρίθηκε το 2019, για να βοηθήσει στην απαλλαγή του ενεργειακού συστήματος της ΕΕ από τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σύμφωνα με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Το 2019 η ΕΕ αναθεώρησε το πλαίσιο της ενεργειακής της πολιτικής για να βοηθήσει την απομάκρυνση από τα ορυκτά καύσιμα προς καθαρότερη ενέργεια - και, πιο συγκεκριμένα, την εκπλήρωση των δεσμεύσεων της ΕΕ από τη Συμφωνία του Παρισιού για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η συμφωνία για αυτό το νέο πακέτο ενεργειακών κανόνων – που ονομάζεται πακέτο Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους – σηματοδότησε ένα σημαντικό βήμα προς την εφαρμογή της στρατηγικής για την ενεργειακή ένωση, που δημοσιεύθηκε το 2015. Με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής που δημοσιεύθηκαν το 2016, η δέσμη περιλαμβάνει 8 νέους νόμους. Μετά την πολιτική συμφωνία του Συμβουλίου της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (που οριστικοποιήθηκε τον Μάιο του 2019) και την έναρξη ισχύος των διαφορετικών κανόνων της ΕΕ, οι χώρες της ΕΕ έχουν στη διάθεσή τους 1-2 χρόνια για να μετατρέψουν τις νέες οδηγίες σε εθνικό δίκαιο. Οι νέοι κανόνες θα αποφέρουν σημαντικά οφέλη για τους καταναλωτές, το περιβάλλον και την οικονομία. Συντονίζοντας αυτές τις αλλαγές σε επίπεδο ΕΕ, η νομοθεσία υπογραμμίζει επίσης την ηγετική θέση της ΕΕ στην αντιμετώπιση της υπερθέρμανσης του πλανήτη και συμβάλλει σημαντικά στη μακροπρόθεσμη στρατηγική της ΕΕ για την επίτευξη ουδετερότητας άνθρακα (καθαρές μηδενικές εκπομπές) έως το 2050.

Καθαρή ενέργεια για τα νησιά της ΕΕ Clean energy for EU islands initiative

Μέρος του πακέτου “Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους” (“Clean energy for all Europeans”), η πρωτοβουλία :Καθαρή ενέργεια για τα νησιά της ΕΕ”, που ξεκίνησε το 2017, παρέχει ένα μακροπρόθεσμο πλαίσιο για να βοηθήσει τα νησιά να παράγουν τη δική τους βιώσιμη ενέργεια χαμηλού κόστους. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα:

- μείωση του ενεργειακού κόστους και σημαντική αύξηση της παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- κατασκευή εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας και συστημάτων ανταπόκρισης στη ζήτηση, χρησιμοποιώντας τις τελευταίες τεχνολογίες
- καλύτερη ενεργειακή ασφάλεια για τα νησιά, τα οποία θα εξαρτώνται λιγότερο από τις εισαγωγές

- βελτιωμένη ποιότητα αέρα, χαμηλότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και λιγότερες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον των νησιών
- τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και επιχειρηματικών ευκαιριών, ενισχύοντας την οικονομική αυτάρκεια των νησιών

Η πρωτοβουλία βασίζεται σε μια πολιτική δήλωση/διακήρυξη, που υπογράφηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και 14 χώρες της ΕΕ με μεγάλο νησιωτικό πληθυσμό (Κροατία, Κύπρος, Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ισπανία και Σουηδία). Στη συνέχεια, τα μέρη υπέγραψαν επίσης Μνημόνιο Συναντίληψης (Memorandum of Understanding – MoU) τον Ιούνιο του 2020, για τη δημιουργία ενός μακροπρόθεσμου πλαισίου συνεργασίας για την προώθηση της ενεργειακής μετάβασης και τον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών σε προκλήσεις που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν σε νησιωτικό επίπεδο.

Καθαρή Εθνική Δαπάνη

Είναι το αποτέλεσμα που προκύπτει από την Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη, αφού αφαιρεθούν οι δοσοληψίες με το εξωτερικό.

Καθαρό Εθνικό Εισόδημα

Το σύνολο των εισοδημάτων, σε νομισματικές μονάδες, που εξασφαλίζουν οι κάτοικοι μιας χώρας, αφού αφαιρεθούν οι φόροι και όσα διατέθηκαν για την απόκτηση του προϊόντος αυτού εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος. Είναι το Καθαρό Εθνικό Προϊόν στο οποίο προστίθεται το αποτέλεσμα των δοσοληψιών με το εξωτερικό.

καθεστώς ενίσχυσης

Κάθε πράξη βάσει της οποίας, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω μέτρα εκτέλεσης, είναι δυνατόν να χορηγούνται ατομικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι οποίες ορίζονται στην εν λόγω πράξη, κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο και κάθε πράξη βάσει της οποίας μπορεί να χορηγείται ενίσχυση μη συνδεδεμένη με συγκεκριμένο σχέδιο, σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις για αόριστο χρονικό διάστημα ή/και για απροσδιόριστο ποσό.

καθεστώς επικουρικής προστασίας

Είναι η αναγνώριση από την αρμόδια ελληνική αρχή ενός υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως δικαιούχου επικουρικής προστασίας.

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

καθεστώς πρόσφυγα

Είναι η αναγνώριση από την αρμόδια ελληνική αρχή ενός υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως πρόσφυγα.

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

καθεστώς υπό ανοχή παραμονής

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως το δικαίωμα παραμονής που αποδεικνύεται με ένα ειδικό έγγραφο ταυτοποίησης το οποίο θα μπορεί να χορηγείται σε ασυνόδευτους ανηλίκους που δεν δικαιούνται νομικό καθεστώς σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, αλλά η επιστροφή τους στη χώρα καταγωγής τους δεν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον τους έως ότου ενηλικιωθούν.

Πηγή: *Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων*

καθήκοντα του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής

Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής συμβάλλουν στον γενικό στόχο της ενίσχυσης της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης.

Το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών μέσα στην Ένωση και στη μείωση της υστέρησης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών με τη συμμετοχή στη διαρθρωτική προσαρμογή των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί και στη μετατροπή βιομηχανικών περιοχών σε παρακμή, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης και της αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Το Ταμείο Συνοχής συνεισφέρει σε έργα στον τομέα του περιβάλλοντος και σε διευρωπαϊκά δίκτυα στον τομέα των υποδομών μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).

Πηγή: *Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής*

καινοτομία

Ως «καινοτομία» – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, ανοικοδόμησης ή κατασκευής, νέα μέθοδο εμπορίας ή νέα μέθοδο οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, οργάνωσης του χώρου εργασίας ή των εξωτερικών σχέσεων μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2030» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Πηγή: *Ν 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει*

καλή μεταχείριση των ζώων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) διαθέτει ένα από τα πιο ολοκληρωμένα σύνολα κανόνων παγκοσμίως όσον αφορά την ορθή μεταχείριση των ζώων, περιλαμβάνοντας κανόνες για τα ζώα αγροκτήματος κατά την παραμονή τους στο αγρόκτημα, κατά τη μεταφορά τους και στο σφαγείο.

Οι εν λόγω κανόνες αντικατοπτρίζουν τις πέντε ελευθερίες που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των ζώων στις εκτροφές:

- την απαλλαγή από την πείνα και τη δίψα·
- την απαλλαγή από τις καταπονήσεις·
- την απαλλαγή από τους πόνους, τους τραυματισμούς και τις νόσους·
- το δικαίωμα έκφρασης φυσιολογικής συμπεριφοράς·
- την απαλλαγή από το φόβο και την ψυχική ταλαιπωρία.

Το άρθρο [13](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ ορίζει ότι θα πρέπει να λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι απαιτήσεις ορθής μεταχείρισης των ζώων ως ευαίσθητων όντων. Από το 1974, όταν και εγκρίθηκε το πρώτο νομοθέτημα για την ορθή μεταχείριση των ζώων, οι απαιτήσεις καλής διαβίωσής τους έχουν εξελιχθεί με βάση επαρκείς επιστημονικές γνώσεις, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των ζώων σύμφωνα με τις προσδοκίες των πολιτών και τις ανάγκες της αγοράς. Πλέον, η καλή διαβίωση των ζώων βρίσκεται στο επίκεντρο της βιωσιμότητας, καθώς ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης των ζώων συνδέεται με μειωμένη χρήση αντιβιοτικών, πιο υγιή ζώα στην τροφική αλυσίδα και μειωμένο ρυθμό μετάδοσης νοσημάτων από τα ζώα στον άνθρωπο.

Η καλή διαβίωση των ζώων, ως βασικός παράγοντας στην επίτευξη βιώσιμης κτηνοτροφίας, αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Μάιο του 2020 στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Εντός αυτού του πλαισίου, η Επιτροπή θα αναθεωρήσει τη νομοθεσία για την καλή μεταχείριση των ζώων ώστε να την ευθυγραμμίσει με τα πιο πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα, να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της, να διευκολύνει την επιβολή της και, τελικά, να εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για τα ζώα. Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης της στρατηγικής της ΕΕ για την προστασία και την καλή διαβίωση των ζώων για την περίοδο 2012-2015 θα αξιοποιηθούν σε αυτό το πλαίσιο. Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης ορισμένες επιλογές όσον αφορά την επισήμανση της καλής μεταχείρισης των ζώων για την καλύτερη κατανομή της αξίας στην τροφική αλυσίδα.

Παρόλο που η ορθή μεταχείριση των ζώων αντιμετωπίζεται κυρίως σε επίπεδο ΕΕ, δεν εμπίπτει στην αποκλειστική της αρμοδιότητα. Θέματα όπως η χρήση ζώων σε παραστάσεις, πολιτιστικές ή αθλητικές εκδηλώσεις αποτελούν ευθύνη των χωρών της ΕΕ σε εθνικό επίπεδο.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κανόνας αυτόματης αποδέσμευσης

Πρόκειται για την αυτόματη αποδέσμευση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάθε τμήματος των αναλήψεων υποχρεώσεων του προϋπολογισμού σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα το οποίο δεν χρησιμοποιήθηκε για την καταβολή των πληρωμών προχρηματοδότησης ή των ενδιάμεσων πληρωμών, ή για το οποίο δεν υποβλήθηκε αίτηση πληρωμής έως τις 31 Δεκεμβρίου του δεύτερου έτους μετά το έτος της ανάληψης υποχρεώσεων του προϋπολογισμού του προγράμματος («κανόνας n+2»). Για τα κράτη - μέλη των οποίων το ΑΕΠ από το 2001 ως το 2003 ήταν μικρότερο από το 85% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 την ίδια περίοδο, η παραπάνω προθεσμία είναι η 31η Δεκεμβρίου του τρίτου έτους που έπεται του έτους που αναλήφθηκαν οι ετήσιες υποχρεώσεις του προϋπολογισμού από το 2007 έως και το 2010 στο πλαίσιο των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων («κανόνας n+3»). Στην περίπτωση αυτή υπάγεται και η Ελλάδα.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (EaSI)

κανονισμοί

Οι κανονισμοί είναι νομικές πράξεις που ορίζονται στο άρθρο [288](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Έχουν γενική ισχύ, είναι δεσμευτικοί ως προς όλα τα μέρη τους και ισχύουν άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ο κανονισμός ανήκει στο παράγωγο δίκαιο, δηλαδή στο νομοθετικό σύνολο που απορρέει από τις αρχές και τους στόχους που τίθενται από τις Συνθήκες της ΕΕ (το πρωτογενές δίκαιο).

Ο κανονισμός απευθύνεται σε αφηρημένες κατηγορίες προσώπων και όχι σε αναγνωρίσιμους αποδέκτες. Το στοιχείο αυτό τον διαφοροποιεί από την απόφαση, η οποία ορίζεται στο άρθρο 288 της ΣΛΕΕ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του.

Ο κανονισμός πρέπει να τηρείται πλήρως από εκείνους για τους οποίους ισχύει. Πρόκειται για νομική πράξη δεσμευτική για:

- τα θεσμικά όργανα της ΕΕ,
- τα κράτη μέλη της ΕΕ·
- τους ιδιώτες στους οποίους εφαρμόζεται.

Ο κανονισμός εφαρμόζεται άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι:

- ισχύει αμέσως ως νομοθεσία σε όλα τα κράτη μέλη, χωρίς να χρειάζεται να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο·
- δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις για ιδιώτες, οι οποίοι μπορούν έτσι να τον επικαλεστούν άμεσα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων·
- μπορεί να χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς από άτομα στις σχέσεις τους με άλλους ιδιώτες, με κράτη μέλη ή με αρχές της ΕΕ.

Ο κανονισμός εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ από την έναρξη ισχύος του (ημερομηνία που ορίζεται στον κανονισμό ή, ελλείψει αυτής, 20 ημέρες μετά τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ*). Τα έννομα αποτελέσματά του παράγονται ταυτόχρονα, αυτόματα και ομοιόμορφα και είναι δεσμευτικά για όλες τις εθνικές νομοθεσίες.

Με βάση το άρθρο [290](#) της ΣΛΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση κανονισμούς για να διευκρινίζει ή να συμπληρώνει ορισμένα στοιχεία ή πτυχές ενός κανονισμού ή μιας οδηγίας της ΕΕ.

Με βάση το άρθρο [291](#) της ΣΛΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν να εξουσιοδοτούν την Επιτροπή να εγκρίνει κανονισμούς ώστε η νομοθεσία να εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο σε όλη την ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Κανονισμός περί Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ)

Ο Κανονισμός περί Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ) / [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2021/1060](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 (OJ L 231/159) για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για τα Ταμεία της ΕΕ και τον καθορισμό δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων θεσπίζει κοινούς κανόνες για τα **ενωσιακά ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης**.

Την περίοδο 2021-2027 καλύπτει οκτώ ταμεία:

1. το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
2. το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)
3. το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+)
4. το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)
5. το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)
6. το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ)
7. το μέσο για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις (ΜΔΣΘ), και
8. το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ).

Επισημαίνεται, ότι τα Ταμεία αρμοδιότητας της ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΤΑΜΕ, ΤΕΑ και ΜΔΣΘ) διέπονται από τον ΚΚΔ, επειδή όμως δεν αποτελούν τμήμα του ΕΣΠΑ 2021-2027, υπάρχει γι' αυτά σχεδιασμός διακριτών Προγραμμάτων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Κανονισμός INTERREG

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 "για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης" (ΟJ L 231 / 2021).

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Κανονισμός ΣΣ ΚΑΠ

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/ 2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 "για τον καθορισμό κανόνων σχετικά με τη στήριξη για τα Στρατηγικά Σχέδια που καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και την κατάργηση των Κανονισμών (ΕΕ) 1305/2013 και (ΕΕ) 1307/2013" (ΟJ L 435 / 2021).

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

κατανομή αρμοδιοτήτων

Στη Συνθήκη της Λισαβόνας διευκρινίζεται η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των χωρών μελών της. Παράλληλα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, κατοχυρώνεται η αρχή της δοτής αρμοδιότητας [άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)].

Σύμφωνα με την αρχή αυτή, η ΕΕ μπορεί να ενεργεί μόνον εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της έχουν ανατεθεί με τις συνθήκες της ΕΕ. Οι αρμοδιότητες αυτές ορίζονται στα άρθρα 2 - 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ (ΣΛΕΕ).

Υπάρχουν 4 κατηγορίες αρμοδιοτήτων:

- αποκλειστικές (άρθρο 3 της ΣΛΕΕ): μόνο η ΕΕ δύναται να νομοθετεί σε αυτούς τους τομείς, όπως η τελωνειακή ένωση και η εμπορική πολιτική.
- συντρέχουσες μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της ΕΕ (άρθρο 4 της ΣΛΕΕ). Οι χώρες της ΕΕ μπορούν να αναλάβουν δράση μόνον εάν η ΕΕ έχει επιλέξει να μην ενεργήσει, σε τομείς όπως η πολιτική συνοχής, η ενέργεια και το περιβάλλον. Οι χώρες της ΕΕ μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να καταργήσει μία εγκριθείσα νομοθετική πράξη σε έναν από αυτούς τους κοινούς τομείς, προκειμένου να διασφαλίσει καλύτερα την τήρηση των

αρχών επικουρικότητας και αναλογικότητας (δήλωση αριθ. 18 που επισυνάπτεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας)

- η ΕΕ προβαίνει σε ρυθμίσεις στο πλαίσιο των οποίων οι χώρες της ΕΕ πρέπει να συντονίζουν την πολιτική τους (άρθρο 5 της ΣΛΕΕ), π.χ. στον τομέα της οικονομίας·
- η ΕΕ μπορεί να υποστηρίζει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τις δράσεις των χωρών της ΕΕ (άρθρο 6 της ΣΛΕΕ), π.χ. στον τομέα του πολιτισμού και του τουρισμού.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

καταβόθρα

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (N.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) ως τέτοια νοείται κάθε διεργασία, δραστηριότητα ή μηχανισμός που απορροφά από την ατμόσφαιρα αέριο θερμοκηπίου, αερόλυμα ή πρόδρομη ουσία αερίου θερμοκηπίου.

Πηγή: N.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

καταπιστευματικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από το 2013 οι κανόνες χρηματοδότησης της ΕΕ επιτρέπουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δημιουργεί και να διαχειρίζεται καταπιστευματικά ταμεία της ΕΕ (EUTF).

Τα ταμεία αυτά συγκροτούνται προκειμένου να αναληφθούν δράσεις σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, μετά από περίοδο έκτακτης ανάγκης ή και θεματικές δράσεις (π.χ. μετανάστευση).

Συνήθως τα EUTF χρηματοδοτούνται από αρκετές πηγές:

- πόρους της ΕΕ (π.χ. προγράμματα που υπάγονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης)·
- τα κράτη μέλη της ΕΕ·
- εξωτερικούς χορηγούς (μεταξύ άλλων τη Νορβηγία και την Ελβετία).

Τα EUTF παρουσιάζουν ορισμένα πλεονεκτήματα σε σχέση με πιο συμβατικά πολυετή προγράμματα της ΕΕ, τα οποία περιλαμβάνουν:

- ταχύτερη λήψη αποφάσεων
- τη δυνατότητα αξιοποίησης πρόσθετων πόρων προερχόμενων από κράτη μέλη, άλλες χώρες ή οντότητες
- ενίσχυση του συντονισμού και του αντικτύπου λόγω της συγκέντρωσης πόρων.

Σήμερα υπάρχουν τέσσερα EUTF:

- το Καταπιστευματικό ταμείο Βέκου της ΕΕ που εστιάζεται στη σταθεροποίηση και ανοικοδόμηση της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας και το οποίο συστάθηκε το 2014
- το Περιφερειακό καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης, το οποίο συστάθηκε το 2014
- το EUTF για την Αφρική, το οποίο συστάθηκε το 2015 έπειτα από τη Διάσκεψη Κορυφής της Βαλέτας για τη μετανάστευση
- το EUTF για την οικοδόμηση της ειρήνης στην Κολομβία, το οποίο συγκροτήθηκε μετά την υπογραφή της ειρηνευτικής συμφωνίας μεταξύ της κυβέρνησης της χώρας και των FARC, τον Δεκέμβριο του 2016.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

καταπολέμηση της απάτης

Η καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς βασίζεται στο άρθρο [325](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το οποίο ζητεί από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) ιδρύθηκε το 1999 βάσει της απόφασης 1999/352/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ της Επιτροπής και οι εξουσίες και οι αρμοδιότητές της καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013.

Οι κύριοι στόχοι της OLAF είναι:

- να προστατεύσει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ με τη διερεύνηση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας·
- να εντοπίζει και να διερευνά σοβαρά παραπτώματα μελών του προσωπικού της ΕΕ, τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πειθαρχική ή ποινική δίωξη·
- να παρέχει βοήθεια στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία· και
- να υποστηρίζει τα θεσμικά όργανα και τις εθνικές αρχές της ΕΕ στην ανάπτυξη και εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών κατά της απάτης.

Κατά την άσκηση των εξουσιών της, η OLAF διενεργεί (διοικητικές) εξωτερικές έρευνες στα κράτη μέλη της ΕΕ και εσωτερικές έρευνες στα θεσμικά όργανα και λοιπά όργανα και στους οργανισμούς της ΕΕ και συνιστά την ανάληψη δράσης (όπου είναι απαραίτητο) στα θεσμικά όργανα και στις εθνικές κυβερνήσεις της ΕΕ σε βάρος των οποίων διαπράττεται η απάτη. Χάρη στο ερευνητικό έργο της OLAF, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά επιστρέφονται σταδιακά στον προϋπολογισμό της ΕΕ, ασκείται δίωξη στους εγκληματίες ενώπιον εθνικών δικαστηρίων και εφαρμόζονται καλύτερες διασφαλίσεις κατά της απάτης σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Σύμφωνα με το Μέρος Τρίτο, Τίτλος V, Κεφάλαια 4 και 5 της ΣΛΕΕ, που αφορούν την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, η Eurojust και η Ευρωπόλ έχουν τη δυνατότητα να υποστηρίζουν τα κράτη μέλη στην καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς παρέχοντας συμπληρωματική στήριξη στις εθνικές αρχές κατά τη διάρκεια διασυνοριακών ποινικών ερευνών.

Το 2017, με τη διαδικασία ενισχυμένης συνεργασίας, 22 από τα 27 κράτη μέλη δημιούργησαν μια ανεξάρτητη και αποκεντρωμένη εισαγγελική αρχή της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, που συστάθηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939, έχει ως αποστολή να διερευνά, να ασκεί δίωξη και να εκδικάζει εγκλήματα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

Από το 2019 τέθηκαν σε ισχύ κοινοί κανόνες με την οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 για την καταπολέμηση της απάτης κατά του προϋπολογισμού της ΕΕ και για την καλύτερη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της εναρμονίζοντας τους ορισμούς, τις κυρώσεις και τις προθεσμίες παραγραφής ορισμένων ποινικών αδικημάτων που θίγουν αυτά τα συμφέροντα.

Σύμφωνα με τον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ (πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο) για την περίοδο 2021-2027, θα διατεθούν 181 εκατομμύρια ευρώ για την υποστήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών της ΕΕ να καταπολεμήσουν την απάτη, τη διαφθορά και άλλες παρατυπίες που επηρεάζουν αρνητικά τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας εντάσσεται στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, όπως ορίζεται στον τίτλο V της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Το άρθρο 83 της Συνθήκης κάνει ειδική αναφορά στην τρομοκρατία ως σοβαρή μορφή εγκληματικότητας.

Η ΕΕ διαθέτει διάφορα νομικά μέσα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Για παράδειγμα, την οδηγία (ΕΕ) 2017/541 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η οποία μεταξύ άλλων ορίζει τους ελάχιστους κανόνες με βάση τους οποίους μια πράξη πρέπει να χαρακτηρίζεται τρομοκρατικό έγκλημα. Ένα άλλο παράδειγμα είναι ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/1148, ο οποίος θεσπίζει κανόνες για την πρόληψη της κατάχρησης χημικών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή αυτοσχέδιων βομβών.

Τον Ιούλιο του 2020, η ΕΕ παρουσίασε τη [στρατηγική της για την Ένωση Ασφάλειας](#). Αυτή καθορίζει τα εργαλεία και τα μέτρα που θα αναπτυχθούν και θα ληφθούν τα επόμενα 5 χρόνια για να διαφυλαχτεί η ασφάλεια στο φυσικό και ψηφιακό μας περιβάλλον. Η προστασία των πολιτών στην ΕΕ από την τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα είναι μία από τις στρατηγικές προτεραιότητες της.

Η τρομοκρατία και η ριζοσπαστικοποίηση που οδηγούν σε βίαιο εξτρεμισμό συνεχίζουν να εξελίσσονται αποτελώντας σημαντικές απειλές για την ασφάλεια των Ευρωπαίων και τον τρόπο ζωής τους. Η συντονισμένη δράση της ΕΕ είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική δράση σε σχέση με την προστασία των ανθρώπων σε αυτή. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να συνεργάζονται για την καταπολέμηση και την πρόληψη της τρομοκρατίας, τόσο στο διαδίκτυο όσο και εκτός διαδικτύου. Για τον σκοπό αυτόν, τον Δεκέμβριο του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε ένα [αντιτρομοκρατικό θεματολόγιο](#) για την ΕΕ, ανοίγοντας τον δρόμο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας τα επόμενα χρόνια. Ο στόχος του είναι να προβλέπει καλύτερα τις απειλές, να εντείνει τις προσπάθειες πρόληψης, να βοηθήσει στην προστασία των ανθρώπων, των δημόσιων χώρων και των υποδομών και να συμβάλλει στην αποτελεσματική ανταπόκριση όταν γίνονται τρομοκρατικές επιθέσεις.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) έχει ως στόχο να καταπολεμήσει το οργανωμένο έγκλημα. Ενώ οι επιχειρησιακές δραστηριότητες, όπως η δίωξη των εγκληματιών, παραμένουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών της ΕΕ, στόχος της ΕΕ είναι να συνδράμει στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος πιο αποτελεσματικά.

Η δράση της ΕΕ βασίζεται σε διάφορα εργαλεία, όπως τη συλλογή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων για την εγκληματικότητα και τη δημιουργία δικτύων για την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών. Την ΕΕ συνδράμουν οι εξειδικευμένοι οργανισμοί της, όπως ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης, ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου και ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου.

Τον Απρίλιο του 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη [στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος](#). Αυτή η στρατηγική επικεντρώνεται στα εξής:

- στην ενίσχυση της επιβολής του νόμου και της δικαστικής συνεργασίας·

- στην προώθηση της αποτελεσματικής έρευνας ώστε να εξαρθώνονται τα κυκλώματα του οργανωμένου εγκλήματος και να πατάσσονται οι εγκληματικές ενέργειες υψηλής προτεραιότητας·
- στη διακοπή της ροής κερδών τα οποία προκύπτουν από εγκληματικές ενέργειες (προσέγγιση «παρακολούθηση της πορείας του χρήματος»)·
- στη διασφάλιση σύγχρονης απόκρισης στις τεχνολογικές εξελίξεις.

Το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας για την περίοδο 2021-2027 βασίζεται στον προκάτοχό του και προσαρμόζεται σε νέες εξελίξεις, όπως στην ανάγκη εντατικοποίησης της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος και του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο. Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει μέτρα με σκοπό:

- τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών·
- την εντατικοποίηση της διασυνοριακής συνεργασίας, περιλαμβανομένων κοινών επιχειρήσεων για την τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα·
- την ενίσχυση των ικανοτήτων πρόληψης και καταπολέμησης του εγκλήματος.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

Με το άρθρο [10](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) να καθορίσει και να εφαρμόσει τις πολιτικές της, και να καταπολεμά τις διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Με το άρθρο [21](#) του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Τα μέτρα της ΕΕ στον τομέα του ρατσισμού και της ξενοφοβίας προβλέπουν τα εξής:

- μια απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, η οποία αντιμετωπίζει, μέσω του ποινικού δικαίου, τη δημόσια υποκίνηση ρατσιστικής βίας ή μίσους, καθώς και τα ρατσιστικά κίνητρα
- μια οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων, η οποία θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας, δίνοντας έμφαση στα θύματα εγκλήματος λόγω προκαταλήψεων ή διακρίσεων
- μια οδηγία για τον ρατσισμό, που απαγορεύει τις διακρίσεις με βάση τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή
- μια οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση που απαγορεύει τις διακρίσεις στην απασχόληση, για παράδειγμα, για λόγους θρησκείας
- νομοθεσία που απαγορεύει τις διακρίσεις στους συνοριακούς ελέγχους
- έναν νόμο για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων που απαγορεύει την υποκίνηση μίσους σε υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων επικοινωνίας και την προώθηση των διακρίσεων στη διαφήμιση.

Διατίθεται χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες» (2021-2027) για έργα που προωθούν την αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνικής καταγωγής.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

καταστροφή **disaster**

Η σοβαρή διαταραχή της λειτουργίας της κοινωνίας, που προκαλεί εκτεταμένες ανθρώπινες, υλικές και περιβαλλοντικές απώλειες, οι οποίες ξεπερνούν την ικανότητα της πληγείσας κοινωνίας να τις αντιμετωπίσει με ίδια μέσα και πόρους.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

κατεύθυνση (χωρικού σχεδιασμού)

Κατευθυντήρια πρόβλεψη ενός πλαισίου ή σχεδίου, με την οποία επιδιώκεται η επίτευξη συγκεκριμένου αποτελέσματος και η οποία δεσμεύει, στον βαθμό και με τον τρόπο που η ίδια προσδιορίζει, τον υποκείμενο χωρικό σχεδιασμό, τις αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και τη χωροθέτηση και αδειοδότηση παραγωγικών δραστηριοτήτων. Τα αρμόδια για τον σχεδιασμό, τις εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις όργανα οφείλουν να ακολουθούν τις κατευθύνσεις. Ο βαθμός δεσμευτικότητας μιας κατεύθυνσης είναι συνάρτηση της σαφήνειας και της κανονιστικής της πυκνότητας και διαβαθμίζεται ως εξής:

- α) υποχρέωση πλήρους ευθυγράμμισης (συμμόρφωσης),
- β) υποχρέωση μη αντίθεσης (συμβατότητας),
- γ) υποχρέωση λήψης υπόψη αυτής από τα υποκείμενα σχέδια και όργανα χωρίς να είναι υποχρεωτική η ευθυγράμμιση ή η μη αντίθεση.

Ο χαρακτήρας κάθε κατεύθυνσης, από την άποψη της δεσμευτικότητάς της, προσδιορίζεται από το κατά περίπτωση πλαίσιο ή σχέδιο, το οποίο μπορεί να προσδιορίζει και όρια ή κριτήρια για τη δυνατότητα του υποκείμενου σχεδιασμού να τροποποιήσει, συμπληρώσει ή εξειδικεύσει μια κατεύθυνση.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

κάτοχος αποβλήτων

Ο παραγωγός των αποβλήτων ή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, στην κατοχή του οποίου ευρίσκονται τα απόβλητα.

Πηγή: α) Άρθρο 11 του Ν. 4042/12 «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος –Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»

β) Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

κεκτημένο

Το **κεκτημένο** της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι η συλλογή κοινών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που συνιστούν το σύνολο της νομοθεσίας της ΕΕ, και ενσωματώνεται στα νομικά συστήματα των κρατών μελών της ΕΕ. Το **κεκτημένο** της ΕΕ εξελίσσεται συνεχώς με το πέρασμα του χρόνου και περιλαμβάνει:

- το περιεχόμενο, τις αρχές και τους πολιτικούς στόχους των Συνθηκών της ΕΕ
- κάθε νόμο που εκδίδεται για την εφαρμογή των εν λόγω Συνθηκών και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- διακηρύξεις και ψηφίσματα που εγκρίνονται από την ΕΕ
- μέτρα στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, καθώς και της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων
- διεθνείς συμφωνίες που συνάπτει η ΕΕ, και συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των ίδιων των κρατών όσον αφορά τις δραστηριότητες της ΕΕ.

Οι υποψήφιοι (αιτούσες) χώρες υποχρεούνται να αποδεχτούν αυτό το κεκτημένο προτού προσχωρήσουν στην ΕΕ. Οι παρεκκλίσεις (εξαιρέσεις) από το κεκτημένο χορηγούνται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και είναι περιορισμένες όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής τους. Οι υποψήφιοι χώρες οφείλουν να ενσωματώσουν το κεκτημένο στην εθνική τους έννομη τάξη μέχρι την ημερομηνία ένταξής τους στην ΕΕ και υποχρεούνται να το εφαρμόζουν από εκείνη την ημερομηνία και εφεξής.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κεντρικές δραστηριότητες αγορών

Οι «κεντρικές δραστηριότητες αγορών» – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοούνται δραστηριότητες που διεξάγονται σε μόνιμη βάση με μία από τις παρακάτω μορφές:

- α) της απόκτησης αγαθών ή/και υπηρεσιών που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς,
- β) της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή της σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α' /21.03.2022

Κεντρική Αρχή Αγορών (ΚΑΑ)

Οι «κεντρική αρχή αγορών» (ΚΑΑ) – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοείται:

- α) μία αναθέτουσα αρχή που παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών,
- β) ένας αναθέτων φορέας, ο οποίος παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών.

Οι συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ, προκειμένου να πραγματοποιηθούν κεντρικές δραστηριότητες αγορών, θεωρείται ότι αποτελούν συμβάσεις για την εκτέλεση δραστηριότητας που περιγράφεται στα άρθρα 228 ως 234. Το άρθρο 237 δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ με σκοπό την πραγματοποίηση κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚεΜΚΕ)

Οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης υπαγόμενη στη Γενική Διεύθυνση Κρατικών Ενισχύσεων και Αρωγής της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, του άρθρου 37β του Π.Δ. 142/2017 (ΦΕΚ 181 τ. Α΄/2017). Αποτελεί την αρμόδια εθνική αρχή συντονισμού για τις κρατικές ενισχύσεις και το μοναδικό επίσημο σημείο επαφής για θέματα κρατικών ενισχύσεων τόσο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και με άλλους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς.

Πηγή: ΥΑ υπ'αρ. 119126 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ 4498/Β/29-9-2021)

Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Πύλη του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τη Δημοσιότητα Δημοσίων Συμβάσεων, που αναπτύχθηκε και λειτουργεί από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Στο μητρώο αυτό παρέχονται πληροφορίες για τις αποφάσεις και πράξεις φορέων και αρχών του Δημοσίου Τομέα σχετικά με τις Δημόσιες Συμβάσεις. Η αναζήτηση για στοιχεία και έγγραφα μιας Δημόσιας Σύμβασης γίνεται με βάση:

- τον τίτλο της απόφασης ή πράξης
- το αντικείμενο της προμήθειας ή υπηρεσίας ή έργου ή μελέτης
- τον Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ)
- την ημερομηνία ανάρτησης
- το κόστος της δημόσιας σύμβασης
- τον φορέα έκδοσης
- τον υπογράφο
- τον ανάδοχο (αντισυμβαλλόμενο Οικονομικό Φορέα)

Την υπηρεσία μπορούν να χρησιμοποιούν:

- Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς (δημόσιοι φορείς -αγοραστές που προβαίνουν σε υποχρεωτικές αναρτήσεις εγγράφων και μεταδεδομένων (metadata) των σχετικών αποφάσεων ή/και πράξεων τους)
- Οικονομικοί Φορείς (επιχειρήσεις, συμμετέχουσες σε δημόσιους διαγωνισμούς - προμηθευτές αγαθών ή/και πάροχοι υπηρεσιών ή/και εργολήπτες ή/και μελετητές)
- Πολίτες ή/και άλλα Νομικά Πρόσωπα (ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες ή αρχές ή συμμετέχοντες της αγοράς).

Πηγή: <https://www.gov.gr/upourgeia/upourgeio-anaptuxes-kai-ependuseon/anaptuxes-kai-ependuseon/demosioteta-demosion-sumbaseon-kemdes>

Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ) Centre for Renewable Energy Sources and Saving (CRESES)

Το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ) είναι ο εθνικός φορέας για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), την Ορθολογική Χρήση Ενέργειας (ΟΧΕ) και την Εξοικονόμηση Ενέργειας (ΕΞΕ). Με το Νόμο 2244/94 ("Ρύθμιση θεμάτων ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας") και το Νόμο 2702/99 το ΚΑΠΕ ορίστηκε ως το Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο στους τομείς δραστηριότητάς του.

Ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 1987 με το Π.Δ. 375/87, είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΔΔ) και έχει οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια. Σύμφωνα με το ΠΔ 189/09 εποπτεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Ο κύριος σκοπός του είναι η

προώθηση των εφαρμογών ΑΠΕ/ΟΧΕ/ΕΞΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και η κάθε είδους υποστήριξη δραστηριοτήτων (τεχνολογικών, ερευνητικών, συμβουλευτικών, επενδυτικών) στους παραπάνω τομείς, με γνώμονα τη μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης στην αλυσίδα παραγωγή/μεταφορά/χρήση της ενέργειας.

Το Κέντρο διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο περιλαμβάνει εκπροσώπους της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού καθώς και του ΣΕΒ -Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών ή του ΕΒΕΑ -Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών. Το ΚΑΠΕ διαθέτει ένα επιστημονικό επιτελείο 120 και πλέον επιστημόνων, έμπειρων και εξειδικευμένων στους τομείς που δραστηριοποιείται.

Οι οικονομικοί πόροι του ΚΑΠΕ, προέρχονται κυρίως από Εθνικά, Ευρωπαϊκά και Διεθνή προγράμματα, όπως και από έργα που εκτελεί για τη βιομηχανία, τα ενεργειακά έργα, τις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, τα κτίρια, κ.λπ.

Πηγή: http://www.cres.gr/cres/pages/parousiasi_cres.html

Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ)

Ως Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) νοείται μία εγκατάσταση όπου πραγματοποιείται διαχωρισμός ανάμικτων μη επικινδύνων αποβλήτων ή άλλων ομάδων υλικών τα οποία προέρχονται από μεθόδους αποκομιδής αποβλήτων με συνδυασμό χειρωνακτικής και μηχανικής διαλογής στην πηγή. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται ποιοτική αναβάθμιση όπως και δεματοποίηση των διαχωρισθέντων αυτών υλικών.

Στην Ελλάδα υπάρχουν συνολικά 28 Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών όπου και μεταφέρονται τα απορρίμματα που συλλέγονται από τους "μπλε κάδους". Τα κυριότερα υλικά που μεταφέρονται στα κέντρα αυτά είναι το πλαστικό, το χαρτί, το αλουμίνιο, το γυαλί, τα μέταλλα, τα ελαστικά αυτοκινήτων, η ξυλεία και ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές. Στο ΚΔΑΥ μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί και προσωρινή αποθήκευση ηλεκτρικών - ηλεκτρονικών συσκευών και λυχνιών. Αυτά διαχωρίζονται και στη συνέχεια μεταφέρονται σε κατάλληλες μονάδες επεξεργασίας, οι οποίες είναι κυρίως ιδιωτικές επενδύσεις, προκειμένου να ανακυκλωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν.

Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ)

Το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ) ιδρύθηκε με τον νόμο 717/1977, και άρχισε να λειτουργεί το 1978 στη Θεσσαλονίκη. Ιδρυτής του ΚΔΕΟΔ είναι ο αείμνηστος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Δημήτριος Ευρυγένης, βουλευτής του Ελληνικού και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Δικαστής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ο οποίος διορίστηκε ως ο πρώτος Γραμματέας και εν συνεχεία ως Διευθυντής του ΚΔΕΟΔ. Το ΚΔΕΟΔ είναι εθνικός φορέας τεκμηρίωσης και έρευνας, ο οποίος λειτουργεί με την μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου. Εποπτεύεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, διαθέτει όμως τη διοικητική και οικονομική αυτοτέλειά του. Επίσης το ΚΔΕΟΔ ορίστηκε από την ίδρυσή του, με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ως "Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης" (KET).

Σκοπός του ΚΔΕΟΔ είναι:

- α. Η προαγωγή της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και η διάδοση της γνώσης όλων των πεδίων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και

β. Η παροχή συμβουλευτικής συνδρομής και νομικών πληροφοριών σε θέματα που σχετίζονται με το επιστημονικό του αντικείμενο προς το Κράτος και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου

Το επιστημονικό αντικείμενο του ΚΔΕΟΔ συμπεριλαμβάνει το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό δίκαιο, το Διεθνές Εμπορικό δίκαιο, το δίκαιο της Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το δίκαιο των Δημοσίων Συμβάσεων, το δίκαιο των Κρατικών Ενισχύσεων, το δίκαιο της Ενέργειας.

Το ΚΔΕΟΔ έχει ορισθεί ως **Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (ΚΕΤ)** με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το 1978, ενώ στο ΚΔΕΟΔ λειτουργεί επίσης (από την 01.01.1997) η **Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών & Συμβάσεων (ΜοΠαΔιΣ)**. Από το 1995 το ΚΔΕΟΔ φιλοξενεί στις εγκαταστάσεις του, την **Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών** σε ξεχωριστό κτίριο.

Με το ΠΔ 77/27.06.2023 (ΦΕΚ 130 Α'/2023) μεταφέρθηκαν στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας) ως σύνολο αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού – μεταξύ άλλων – η εποπτεία ή/και υποστήριξη, σύμφωνα με τις ειδικότερες κατά περίπτωση διατάξεις του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία “Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ)”.

Εδρεύει στη Θεσσαλονίκη.

Ιστότοπος: <https://www.cieel.gr/>

Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (ΚΕΤ)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε ένα εκτεταμένο δίκτυο κέντρων διάδοσης πληροφοριών και επαφών για το κοινό. Τα Κέντρα Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (ΚΕΤ) αποτελούν μέρος αυτού του δικτύου. Πρωτοεμφανίστηκαν το 1963 στα κράτη μέλη και σε παγκόσμια βάση για να προωθήσουν όσο γίνεται περισσότερο τις επίσημες κοινοτικές εκδόσεις. Σήμερα απαριθμούνται 544 ΚΕΤ παγκοσμίως εκ των οποίων τα 402 βρίσκονται στα κράτη μέλη. Στην Ελλάδα λειτουργούν δώδεκα, στις περισσότερες από τις πόλεις που φιλοξενούν Πανεπιστήμια.

Το ΚΔΕΟΔ έχει ορισθεί ως Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (ΚΕΤ) με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το 1978, τρία χρόνια πριν την ένταξη της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και είναι το πρώτο που δημιουργήθηκε στην Ελλάδα. Έχει χαρακτηριστεί ως «πλήρες» Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης και υπό την ιδιότητά του αυτή είναι αποδέκτης του συνόλου της ευρωπαϊκής τεκμηρίωσης που παράγεται από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

Στόχοι του ΚΕΤ είναι:

- να υποστηρίζει το εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο των πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων σε θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, προσφέροντάς τους τις πηγές πληροφόρησης που χρειάζονται,
- να συμβάλλει, σε συνεργασία με τα άλλα δίκτυα πληροφόρησης της Επιτροπής, στην πληροφόρηση των ευρωπαίων πολιτών σχετικά με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- να διευκολύνει την πρόσβαση των πολιτών στα έγγραφα που παραλαμβάνει από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η συλλογή του ΚΕΤ περιλαμβάνει πληροφόρηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως νομοθεσία, νομολογία, εκθέσεις, στατιστικές, περιοδικά, ενημερωτικά φυλλάδια, δελτία τύπου κ.λ.π.,

πολλά από τα οποία ανάγονται ήδη από την ίδρυση της ΕΚΑΧ. Τα περισσότερα έγγραφα είναι διαθέσιμα σε δύο γλώσσες: ελληνικά και γαλλικά ή αγγλικά και γαλλικά. Το κοινό που εξυπηρετείται στο ΚΕΤ είναι τόσο το πανεπιστημιακό κοινό (καθηγητές, σπουδαστές, ερευνητές), όσο και μή πανεπιστημιακό κοινό (μαθητές μέσης εκπαίδευσης, επιχειρηματίες, ιδιώτες, δημόσιοι οργανισμοί, κ.ά.).

Λειτουργεί στο [ΚΔΕΟΔ](https://www.cieel.gr/κετ/το-κετ/) στη Θεσσαλονίκη.

Ιστότοπος: <https://www.cieel.gr/κετ/το-κετ/>

Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.)

Το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) Διαβατών και Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) Μαλακάσας ιδρύθηκαν με το Π.Δ. 77/2022 (ΦΕΚ 212 Α'/2022) ως περιφερειακές υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης και υπάγονται στη Διεύθυνση Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών (Κ.Ε.Δ.)».

Πηγή: Π.Δ. 77/2022 "Τροποποίηση του Π.Δ. 106/2020 «Οργανισμός Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου» (ΦΕΚ 212 Α'/2022)

Κέντρο Φιλοξενίας Ασυρόδευτων Ανηλίκων

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυρόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως η δομή που χρησιμοποιείται για την ομαδική φιλοξενία ασυρόδευτων ανηλίκων και λειτουργεί σε δημόσια ή ιδιωτικά κτίρια κατάλληλα διαμορφωμένα, υπό τη διαχείριση δημόσιων ή ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών φορέων ή διεθνών οργανισμών.

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυρόδευτων Ανηλίκων

κίνδυνος

Ο βαθμός στον οποίο είναι πιθανή μια επιβλαβής συνέπεια στην υγεία και η σοβαρότητα αυτής της συνέπειας, ως αποτέλεσμα της ύπαρξης μιας πηγής κινδύνου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

κίνδυνος hazard

Ένα δυνητικά καταστροφικό γεγονός, φαινόμενο ή ανθρώπινη δραστηριότητα που μπορεί να προκαλέσει απώλειες ζωής ή τραυματισμούς, ζημιές σε περιουσίες, κοινωνικές και οικονομικές διαταραχές ή περιβαλλοντική υποβάθμιση.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που κρατείται στο κοινό ταμείο εγγυήσεων ενδέχεται να μην μπορεί να πωληθεί εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος χωρίς να επισύρει σημαντική ζημία.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (Κ.Ε.Δ.)

Δομές που ιδρύθηκαν ως Περιφερειακές Υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, στις νήσους Σάμο, Κω, Λέρο, Λέσβο και Χίο με το άρθρο 12 του Π.Δ. 77/2022 (ΦΕΚ 212 Α'/2022).

Πηγή: Π.Δ. 77/2022 "Τροποποίηση του Π.Δ. 106/2020 «Οργανισμός Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου» (ΦΕΚ 212 Α'/2022)

κλιματική αλλαγή climate change

Σύμφωνα με τη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές, με τον όρο αυτό νοείται η αλλαγή του κλίματος που οφείλεται άμεσα ή έμμεσα στην ανθρώπινη δραστηριότητα η οποία αλλοιώνει τη σύνθεση της ατμόσφαιρας του πλανήτη, επιπλέον των φυσικών διακυμάνσεων του κλίματος που παρατηρούνται στη διάρκεια συγκρίσιμων χρονικών περιόδων.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

κλιματική ουδετερότητα (στόχος της ΕΕ) climate neutrality objective

Οι χώρες της ΕΕ έχουν δεσμευτεί να επιτύχουν κλιματική ουδετερότητα στην ΕΕ έως το 2050. Η μετάβαση σε μια κοινωνία και οικονομία μηδενικών εκπομπών αφενός αποτελεί επείγουσα πρόκληση –δεδομένης της αυξανόμενης συχνότητας ακραίων καιρικών φαινομένων– και αφετέρου δίνει τη δυνατότητα να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας και οικονομικές ευκαιρίες.

Η πράσινη μετάβαση αποτελεί επίσης αναγκαίο βήμα για τη μείωση των ενεργειακών εξαρτήσεων της ΕΕ. Η αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με καθαρότερες μορφές ενέργειας θα μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ και θα ελαττώσει την εξάρτηση της ΕΕ από το ρωσικό αέριο.

Το Συμβούλιο επεξεργάζεται επί του παρόντος νέους κανόνες που αποσκοπούν στη μείωση των εκπομπών της ΕΕ κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030 (σε σύγκριση με το 1990), με τη λεγόμενη δέσμη μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 % (Fit for 55).

Πηγή: <https://www.consilium.europa.eu/el/topics/climate-neutrality/>

κλιματική ουδετερότητα ή μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (Ν. 4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) νοείται ο ισοσκελισμός των ανθρωπογενών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από πηγές και των απορροφήσεων τους από καταβόθρες.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α΄ 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ)

Η κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΠ) είναι ένα σύνολο κανόνων για τη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων, καθώς και τη διαχείριση και τον έλεγχο της ευρωπαϊκής αλιείας εντός και εκτός των υδάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ο στόχος της ΚΑΠ είναι να διασφαλίσει ότι οι δραστηριότητες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα. Σε αυτόν τον στόχο περιλαμβάνεται η διασφάλιση της ικνηλασιμότητας, της ασφάλειας και της ποιότητας των προϊόντων που πωλούνται στην ΕΕ· η συμβολή στην αύξηση της παραγωγικότητας, σε ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο για τον τομέα της αλιείας, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας μικρής κλίμακας, και σε σταθερές αγορές· και η διασφάλιση της διαθεσιμότητας των επισιτιστικών πόρων σε λογικές τιμές για τους καταναλωτές.

Το πεδίο εφαρμογής της ΚΑΠ περιλαμβάνει τη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων και τη διαχείριση της αλιείας που τους εκμεταλλεύεται. Όσον αφορά τα μέτρα σχετικά με τις αγορές και τα χρηματοοικονομικά μέσα, η ΚΑΠ καλύπτει επίσης τους βιολογικούς πόρους γλυκού νερού και τις δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας, καθώς και την επεξεργασία και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Η πιο πρόσφατη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ πραγματοποιήθηκε το 2013 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2014. Η τρέχουσα ΚΑΠ βασίζεται σε τέσσερις κύριους πυλώνες:

1. διαχείριση της αλιείας
2. διεθνής πολιτική
3. πολιτική της αγοράς και εμπορική πολιτική
4. χρηματοδότηση της πολιτικής.

Το τέταρτο στοιχείο της ΚΑΠ είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (2021-2027), που συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων της ΚΑΠ χρηματοδοτώντας επιλέξιμες δράσεις.

Η ΚΑΠ προβλέπει ότι πρέπει να καθοριστούν όρια αλιευμάτων που είναι βιώσιμα και διατηρούν τα αποθέματα ιχθύων μακροπρόθεσμα. Η ΚΑΠ υιοθετεί μια επιφυλακτική προσέγγιση που αναγνωρίζει τον αντίκτυπο της ανθρώπινης δραστηριότητας σε όλα μέρη του οικοσυστήματος. Αποσκοπεί να καταστήσει τους αλιευτικούς στόλους πιο επιλεκτικούς όσον αφορά τα αλιεύματα, και να καταργήσει σταδιακά την πρακτική «της απόρριψης» αποφεύγοντας και μειώνοντας –όσο περισσότερο γίνεται– ανεπιθύμητα αλιεύματα, διασφαλίζοντας ότι τα αλιεύματα εκφορτώνονται. Η ΚΑΠ άλλαξε τον τρόπο που γίνεται η διαχείριση των πολιτικών αλιείας, δίνοντας στις περιφερειακές ομάδες των κρατών μελών μεγαλύτερο έλεγχο μέσω της καθιέρωσης της λεγόμενης περιφερειοποίησης.

Η ΚΑΠ θεσπίζεται στα άρθρα 38-43 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Σύμφωνα με το άρθρο 3 της ΣΛΕΕ, η διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων στο πλαίσιο της ΚΑΠ είναι «αποκλειστική αρμοδιότητα» της ΕΕ, που σημαίνει ότι μόνο η ΕΕ μπορεί να νομοθετεί και να εγκρίνει δεσμευτικές πράξεις. Τα κράτη μέλη μπορούν να το κάνουν μόνο αν εξουσιοδοτούνται από την ΕΕ να εφαρμόσουν τέτοιου είδους πράξεις. Σύμφωνα με το άρθρο 4 της ΣΛΕΕ, τα μέρη της ΚΑΠ που αφορούν πτυχές που δεν συνδέονται με τη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων εμπίπτουν στη «συντρέχουσα

αρμοδιότητα», που σημαίνει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της μπορούν να νομοθετούν και να εγκρίνουν νομικά δεσμευτικές πράξεις και τα κράτη μέλη μπορούν να ασκούν την αρμοδιότητά τους όταν η ΕΕ δεν ασκεί, ή έχει αποφασίσει να μην ασκήσει, την αρμοδιότητά της.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ)

Η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) είναι ένας τομέας μοιρασμένης αρμοδιότητας ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τα [κράτη μέλη](#) της ΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο [39](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στόχοι της ΚΓΠ είναι:

- να αυξάνει την παραγωγικότητα της γεωργίας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου και την εξασφάλιση της αρίστης χρησιμοποίησης των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού·
- να εξασφαλίζει ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο στους γεωργούς·
- να σταθεροποιεί τις αγορές·
- να εξασφαλίζει τον εφοδιασμό·
- να διασφαλίζει λογικές τιμές για τους καταναλωτές.

Με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΓΤΕ), η ΚΓΠ βοηθάει τους γεωργούς της ΕΕ να προσφέρουν ασφαλή εφοδιασμό με ασφαλή, υγιεινά και οικονομικώς προσιτά τρόφιμα, προβλέποντας εισοδηματική στήριξη για τους γεωργούς. Επίσης, χρηματοδοτεί μέτρα για τη στήριξη και τη σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών. Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) χρηματοδοτεί τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης των κρατών μελών.

Οι περισσότερες αποφάσεις για τη γεωργία λαμβάνονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας (άρθρο [42](#) παράγραφος 1 και άρθρο [43](#) παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Η ΚΓΠ συμπληρώνει πλέον περίπου τα 60 χρόνια. Γίνεται επί του παρόντος η έκτη σημαντική αναθεώρησή της, και η νέα ΚΓΠ θα εφαρμόζεται από τις αρχές του 2023. Το μερίδιο που της αναλογεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ μειώνεται σταθερά κατά τα τελευταία 30 χρόνια, από το 73 % το 1985 στο 31 % για την περίοδο 2021-2027.

Η νέα ΚΓΠ έχει ως στόχο να προάγει έναν βιώσιμο και ανταγωνιστικό γεωργικό τομέα, ο οποίος να μπορεί να προσφέρει τα μέσα διαβίωσης στους γεωργούς και να παρέχει υγιεινά και βιώσιμα τρόφιμα στην κοινωνία, παράλληλα με δυναμικές αγροτικές περιοχές.

Η γεωργία και οι αγροτικές περιοχές είναι καίριες για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, και η νέα ΚΓΠ θα αποτελέσει βασικό εργαλείο ώστε να υλοποιηθούν οι φιλοδοξίες της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα.

Λόγω της καθυστέρησης των διαπραγματεύσεων για τη νέα ΚΓΠ, η ημερομηνία έναρξης αναβλήθηκε για την 1η Ιανουαρίου 2023. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 (μεταβατικός κανονισμός) εγκρίθηκε για να εξασφαλιστεί η πληρωμή των γεωργών και των άλλων δικαιούχων της ΚΓΠ το 2021 και 2022.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Κοινή βοήθεια για τη στήριξη σχεδίων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες **JASPERS Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions**

Το 2006 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, δημιούργησε μια νέα πρωτοβουλία, γνωστή ως «Κοινή βοήθεια για την υποστήριξη των έργων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες» (JASPERS). Κύριος στόχος της πρωτοβουλίας ήταν να παρέχει ανεξάρτητες, δωρεάν συμβουλές προς υποστήριξη των κρατών μελών που προσχώρησαν στην ΕΕ από το 2004 και εντεύθεν ή, αργότερα, να προετοιμάζει μεγάλα έργα υψηλής ποιότητας. Μολονότι η JASPERS συνέβαλε στην ταχύτερη έγκριση των έργων και τη βελτίωση της ποιότητας της σχετικής υποκείμενης τεκμηρίωσης, γενικώς δεν κατάφερε να επηρεάσει την απορρόφηση των κονδυλίων της ΕΕ.

Στην Ελλάδα το πρόγραμμα JASPERS ξεκίνησε το 2013, ενισχύοντας έκτοτε τις δραστηριότητες του με συμβουλευτικές υπηρεσίες, ανάπτυξη ικανοτήτων, οριζόντια βοήθεια και υποστήριξη αξιολόγησης έργων σε πολλούς τομείς (μεταφορές, ενέργεια, ύδρευση, διαχείριση στερεών αποβλήτων, έξυπνη ανάπτυξη).

Ιστότοπος: <https://jaspers.eib.org/>

Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση (ΚΕΑ)

Η κοινή έκθεση για την απασχόληση (ΚΕΑ) προβλέπεται από το άρθρο 148 της ΣΛΕΕ και αποτελεί βασικό στοιχείο για την οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ. Παρέχει μια ετήσια επισκόπηση των κυριότερων εξελίξεων στον εργασιακό και τον κοινωνικό τομέα στην ΕΕ συνολικά, καθώς και των μεταρρυθμιστικών δράσεων των κρατών μελών. Επίσης, η κοινή έκθεση για την απασχόληση παρακολουθεί τις επιδόσεις των κρατών μελών σε σχέση με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Πηγή: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/european-semester/european-semester-timeline/autumn-package-explained_el#employmentguidelines

Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)

Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) αποτελεί τη συντονισμένη εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Οι στόχοι της είναι οι εξής:

- διατήρηση της ειρήνης·
- ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, και
- προώθηση της διεθνούς συνεργασίας, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Η ΕΕ διαθέτει διπλωματική υπηρεσία, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), η οποία ξεκίνησε επίσημα τη λειτουργία της το 2011. Η ΕΥΕΔ ενεργεί υπό την εξουσία του ύπατου εκπροσώπου της ΕΕ για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και αντιπροέδρου της Επιτροπής (ΥΕ/ΑΕ), θέση που κατέχει επί του παρόντος ο Josep Borrell Fontelles. Επικουρεί τον ΥΕ/ΑΕ κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του (ως εκπρόσωπος της ΚΕΠΠΑ και πρόεδρος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, καθώς και στον ρόλο του αντιπροέδρου της Επιτροπής, που συνιστά άσκηση των καθηκόντων που αναλαμβάνει η Επιτροπή στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων).

Η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (ΕΠΑ), που απαρτίζεται από πρέσβεις των 27 χωρών της ΕΕ, ενεργεί επίσης υπό την ευθύνη του ΥΕ/ΑΕ. Παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στις περιοχές που καλύπτει η ΚΕΠΠΑ και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό και την παρακολούθηση της αντίδρασης της ΕΕ σε κρίσεις. Η ΚΕΠΠΑ θεσπίστηκε αρχικά το 1993 με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Ενισχύθηκε προοδευτικά από τις επακόλουθες συνθήκες και ιδιαίτερα τη Συνθήκη της Λισαβόνας (τίτλος V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση). Αφότου τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας τον Δεκέμβριο του 2009, η ΕΕ διαθέτει νομική προσωπικότητα (δηλ. είναι σε θέση να υπογράψει διεθνείς συνθήκες).

Η επιχειρησιακή δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) προβλέπεται στον Τίτλο V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση από την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, η οποία περιλαμβάνει την κοινή πολιτική ασφαλείας και άμυνας. Αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ μπορεί να ξεκινήσει διεθνείς επιχειρησιακές δράσεις χρησιμοποιώντας εθνικούς και ενωσιακούς πόρους (ανθρώπινους πόρους, τεχνογνωσία, χρηματοδότηση, εξοπλισμό κ.λπ.) προκειμένου να εκπληρώσει συγκεκριμένους στόχους που θέτει το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (για παράδειγμα, η δράση σταθεροποίησης στο Μορτί και Σεγου στο Μάλι).

Στα πλαίσια της κοινής πολιτικής ασφαλείας και άμυνας, η ΕΕ μπορεί να χρησιμοποιεί μη στρατιωτικά και στρατιωτικά μέσα που παρέχονται από κράτη μέλη της ΕΕ προκειμένου να οργανώνει αποστολές για τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφαλείας.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών (ΚΟΑ)

Τα πρώτα χρόνια της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ), δημιουργήθηκαν οι αποκαλούμενες κοινές οργανώσεις αγορών (ΚΟΑ). Αυτές είχαν ως στόχο να διαχειριστούν την παραγωγή και εμπορία του μεγαλύτερου μέρους του γεωργικού τομέα της ΕΕ. Σκοπός τους ήταν να διασφαλίζουν σταθερά εισοδήματα στους αγρότες και αδιάλειπτο εφοδιασμό για τους Ευρωπαίους καταναλωτές. Έως το 2007, οπότε δημιουργήθηκε μία ενιαία ΚΟΑ, υπήρχαν 21 ΚΟΑ, η κάθε μια με τους δικούς της κανόνες. Η δημιουργία των ΚΟΑ βασίζεται στο άρθρο 40 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2013 έγινε περαιτέρω μεταρρύθμιση της ΚΓΠ. Οι βασικοί στόχοι του νέου κανονισμού ΚΟΑ είναι να παρέχει δίκτυ ασφαλείας για τις γεωργικές αγορές με τη χρήση εργαλείων στήριξης της αγοράς, έκτακτων μέτρων και καθεστώτων ενίσχυσης για ορισμένους τομείς (ειδικότερα για τα φρούτα, τα λαχανικά και το κρασί), καθώς επίσης να ενθαρρύνει τη συνεργασία των παραγωγών μέσω οργανώσεων παραγωγών και ειδικών κανόνων ανταγωνισμού, και να θεσπίσει πρότυπα εμπορίας για ορισμένα προϊόντα.

Η πιο πρόσφατη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ παρέχει στην Επιτροπή έκτακτα μέτρα για την αντιμετώπιση σοβαρής αποδιοργάνωσης της αγοράς (για παράδειγμα, μέτρα στήριξης της αγοράς σε περίπτωση επιδημικών νοσημάτων των ζώων ή απώλειας της εμπιστοσύνης των καταναλωτών λόγω υγειονομικών κινδύνων για τους ανθρώπους, τα ζώα ή τα φυτά).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ)

Η κοινή πολιτική ασφαλείας και άμυνας (ΚΠΑΑ) αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ). Περιλαμβάνει τη σταδιακή πλαισίωση μιας κοινής πολιτικής άμυνας της ΕΕ, αποσκοπεί στο να επιτρέψει στην ΕΕ να

ενισχύσει τις στρατιωτικές ικανότητές της και να αναπτύσσει αποστολές εκτός ΕΕ για ειρηνευτικούς σκοπούς, πρόληψη συγκρούσεων και ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η ΚΠΑΑ σέβεται τις υποχρεώσεις ορισμένων κρατών μελών τα οποία θεωρούν ότι η κοινή άμυνά τους υλοποιείται στα πλαίσια του ΝΑΤΟ. Καλύπτεται από τα άρθρα 42-46 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι αποφάσεις που αφορούν την ΚΠΑΑ λαμβάνονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ομοφωνία. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις όπως, για παράδειγμα, όταν το Συμβούλιο εγκρίνει ορισμένες αποφάσεις για την εφαρμογή μιας απόφασης της ΕΕ ή για ορισμένες αποφάσεις που αφορούν τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας (ΕΟΑ) και τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία (PESCO), όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία.

Ο Ύπατος εκπρόσωπος της ΕΕ για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας είναι αρμόδιος να προτείνει και να εφαρμόζει τις αποφάσεις της ΚΠΑΑ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κοινοβουλευτικές επιτροπές

Κατά τον ίδιο τρόπο όπως και στα εθνικά κοινοβούλια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) συγκροτεί κοινοβουλευτικές επιτροπές με ευρύ φάσμα τομέων εξειδίκευσης. Μετά από πρόταση της Διάσκεψης των Προέδρων, το ΕΚ καθορίζει το μέγεθος και τις εξουσίες τους.

Επί του παρόντος, οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (βουλευτές του ΕΚ) εργάζονται σε 20 διαρκείς επιτροπές (δηλαδή μόνιμες επιτροπές). Αυτές οι επιτροπές ασχολούνται με θέματα που κυμαίνονται από τις πολιτικές ελευθερίες έως την περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς και τα δημοσιονομικά και χρηματοοικονομικά ζητήματα. Μια επιτροπή αποτελείται από 25 έως 81 τακτικά μέλη και αντίστοιχο αριθμό αναπληρωτών. Κάθε επιτροπή εκλέγει έναν πρόεδρο και έως τέσσερις αντιπροέδρους μεταξύ των τακτικών μελών της, οι οποίοι από κοινού σχηματίζουν το «προεδρείο της επιτροπής» με θητεία 2,5 ετών. Η πολιτική σύνθεση των επιτροπών αντικατοπτρίζει τη συνολική σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συγκροτεί επίσης ειδικές επιτροπές για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων ζητημάτων για μια δεδομένη περίοδο. Το 2021 συστήθηκαν τρεις ειδικές επιτροπές:

- για την καταπολέμηση του καρκίνου,
- για τις εξωτερικές παρεμβάσεις σε όλες τις δημοκρατικές διαδικασίες στην ΕΕ, π.χ. παραπληροφόρηση,
- για την τεχνητή νοημοσύνη στην ψηφιακή εποχή.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί επίσης να συστήσει εξεταστικές επιτροπές για τη διερεύνηση παραβιάσεων της νομοθεσίας της ΕΕ ή φερόμενης κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. Οι εξουσίες αυτών των επιτροπών βασίζονται στους κανόνες που διέπουν την άσκηση του δικαιώματος εξέτασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Επί του παρόντος, υπάρχει μια εξεταστική επιτροπή –για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί επίσης να συγκροτήσει υποεπιτροπές. Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχει υποεπιτροπές που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ασφάλεια και την άμυνα, ενώ η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής έχει υποεπιτροπή για φορολογικά ζητήματα.

Σύνθεση επιτροπής: οι πολιτικές ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που δεν ανήκουν σε πολιτική ομάδα διορίζουν τα μέλη σε διάφορες επιτροπές στην αρχή της κοινοβουλευτικής περιόδου.

Οι επιτροπές εκπονούν εκθέσεις που συντάσσονται από «εισηγητή»:

- νομοθετικές εκθέσεις, οι οποίες προτείνουν τροπολογίες σε σχέδιο νομοθετικής πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- μη νομοθετικές εκθέσεις
- εκθέσεις ίδιας πρωτοβουλίας.

Οι επιτροπές συνέρχονται όταν τις συγκαλεί ο πρόεδρος τους ή κατόπιν αιτήματος του προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Επιτρέπεται στο Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις, εάν κληθούν να το πράξουν.

Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές προβαίνουν σε ακροάσεις των προτεινόμενων επιτρόπων, στους τομείς της εξειδίκευσής τους, πριν να εγκρίνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μια νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις Common Procurement Vocabulary (CPV)

Το ενιαίο σύστημα ταξινόμησης - Κοινό Λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις («Common Procurement Vocabulary», CPV) καθιερώθηκε με τον [Κανονισμό \(ΕΚ\) αριθ. 2195/2002 περί του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις \(CPV\)](#). Αυτή η ταξινόμηση αποσκοπεί στην κάλυψη όλων των χαρακτηριστικών όσον αφορά τις συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών. Τυποποιώντας τις αναφορές που χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές για την περιγραφή του αντικειμένου των συμβάσεών τους, η χρήση του CPV βελτιώνει τη διαφάνεια των δημόσιων συμβάσεων που υπόκεινται στις οδηγίες της ΕΕ.

Η χρήση του CPV καθιστά ευκολότερο για τους πιθανούς αναδόχους, όπως εταιρείες, να βρουν ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις και μειώνει τον κίνδυνο λάθους στη μετάφραση προκηρύξεων, δεδομένου ότι το CPV είναι διαθέσιμο σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Το CPV αποδίδει σε κάθε αριθμητικό κωδικό μια περιγραφή αντικειμένου σύμβασης, για την οποία υπάρχει έκδοση σε κάθε επίσημη γλώσσα της ΕΕ. Το CPV περιλαμβάνει:

- **ένα κύριο λεξιλόγιο** το οποίο, βασιζόμενο σε δενδροειδή διάρθρωση, περιέχει σειρά αριθμητικών κωδικών, καθένας από τους οποίους περιέχει 8 ψηφία και ένα ένατο ψηφίο που χρησιμεύει για την επαλήθευση των προηγούμενων ψηφίων.
- **ένα συμπληρωματικό λεξιλόγιο** που ολοκληρώνει την περιγραφή του αντικειμένου των συμβάσεων προσδιορίζοντας το χαρακτήρα ή τον προορισμό του αντικειμένου της σύμβασης.

Ο κατάλογος των κωδικών CPV και οι πίνακες αντιστοιχίας μεταξύ του CPV και των λοιπών ονοματολογιών διατίθενται στον δικτυακό τόπο: [SIMAP](#) «Πληροφορίες σχετικά με τις ευρωπαϊκές προκηρύξεις δημοσίων συμβάσεων».

Το τρέχον CPV σχεδιάστηκε προκειμένου να καταστεί πιο εύχρηστο, εστιάζοντας λιγότερο στα υλικά και περισσότερο στα προϊόντα. Εξορθολογίσθηκε, επίσης, η ιεραρχία του λεξιλογίου.

Ο δικτυακός τόπος TED εξασφαλίζει ότι οι προκηρύξεις των δημόσιων συμβάσεων που υπόκεινται στις οδηγίες της ΕΕ δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα, σειρά «S». Από το 2003, ο δικτυακός τόπος TED χρησιμοποιεί τους κωδικούς CPV, οι οποίοι θα έγιναν υποχρεωτικοί με τη θέσπιση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (που καταργήθηκαν στη συνέχεια αντίστοιχα από τις οδηγίες [2014/25/ΕΕ](#) και [2014/24/ΕΕ](#)).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/common-procurement-vocabulary.html>

κοινός δείκτης άμεσων αποτελεσμάτων

Κοινός δείκτης αποτελεσμάτων που συλλαμβάνει τα αποτελέσματα εντός τεσσάρων εβδομάδων από την ημέρα αποχώρησης του συμμετέχοντος από την πράξη.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

κοινός δείκτης πιο μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων

Κοινός δείκτης αποτελεσμάτων που καταγράφει τα αποτελέσματα έξι μήνες μετά την αποχώρηση του συμμετέχοντος από την πράξη.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

κοινότητα ανανεώσιμης ενέργειας

Νομική οντότητα η οποία, σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, στηρίζεται σε ανοικτή και εθελοντική συμμετοχή, έχει αυτονομία και τελεί υπό τον ουσιαστικό έλεγχο των μετόχων ή των μελών που βρίσκονται κοντά στα έργα ανανεώσιμης ενέργειας που ανήκουν και αναπτύσσονται από εν την εν λόγω νομική οντότητα. Οι μέτοχοι ή τα μέλη της είναι φυσικά πρόσωπα, ΜΜΕ ή τοπικές αρχές και δήμοι. Πρωταρχικός στόχος της κοινότητας ανανεώσιμης ενέργειας είναι να προσφέρει στους μετόχους ή στα μέλη της ή στις τοπικές περιοχές όπου δραστηριοποιείται, περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη σε επίπεδο κοινότητας και όχι οικονομικά κέρδη.

Πηγή: Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (OJ L328 82-209)

Κοινοτικές κοινωνικές υπηρεσίες

Οι κοινοτικές κοινωνικές υπηρεσίες είναι προσωπικές, στοχευμένες υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ατομικές και συγκεκριμένες ανάγκες ή τα προβλήματα των ανθρώπων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις, οι οποίες δεν μπορούν να επιλυθούν χωρίς υποστήριξη. Οι κοινοτικές κοινωνικές υπηρεσίες ομαδοποιούνται από τη λειτουργία, ως εξής:

- υποστήριξη με καθήκοντα φροντίδας είτε για τον εαυτό του είτε για τα εξαρτώμενα άτομα
- βοήθεια σε άτομα με αναπηρίες ή χρόνια προβλήματα υγείας
- υποστήριξη για την ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας
- βοήθεια σε κρίσεις και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την έλλειψη στέγης, τη βία ή άλλες ξαφνικές δυσμενείς καταστάσεις
- βοήθεια με την κοινωνική συμπερίληψη ανθρώπων που βρίσκονται ήδη σε μειονεκτούσες καταστάσεις
- βοήθεια με άλλα συγκεκριμένα προβλήματα.

Οι κοινοτικές κοινωνικές υπηρεσίες παρέχονται είτε από τη βάση προς την κοινωνία των πολιτών, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που ασχολούνται με συγκεκριμένα προβλήματα

(όπως έλλειψη στέγης, βία, φτώχεια) είτε από δημόσιους δικαιούχους ή ιδιωτικούς παρόχους κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Πηγή: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/217dab07-4cdd-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>

κοινωνική αιρεσιμότητα

Όρος που εισήχθη από την ΕΕ με τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) συνδέοντας εν μέρει τις γεωργικές επιδοτήσεις με ελάχιστες απαιτήσεις για τις συνθήκες εργασίας και την προστασία.

κοινωνική επιχείρηση

Επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, ή φυσικά πρόσωπα:

- α) τα οποία, σύμφωνα με το καταστατικό τους ή με άλλο νομικό έγγραφο το οποίο μπορεί να συνεπάγεται ευθύνη βάσει των κανόνων του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η έδρα της κοινωνικής επιχείρησης, έχουν ως πρωταρχικό κοινωνικό στόχο την επίτευξη μετρήσιμου, θετικού κοινωνικού αντικτύπου, συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού, αντί της δημιουργίας κέρδους για άλλους σκοπούς και παρέχουν υπηρεσίες ή αγαθά που δημιουργούν κοινωνική ανταπόδοση ή χρησιμοποιούν μεθόδους παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών με κοινωνική στόχευση
- β) τα οποία χρησιμοποιούν τα κέρδη τους πρωτίστως για την επίτευξη του πρωταρχικού τους κοινωνικού στόχου και διαθέτουν για τυχόν διανομή κερδών προκαθορισμένες διαδικασίες και κανόνες που εξασφαλίζουν ότι η διανομή δεν υπονομεύει τον πρωταρχικό κοινωνικό στόχο·
- γ) των οποίων η διαχείριση γίνεται με επιχειρηματικό, συμμετοχικό, υπεύθυνο και διαφανή τρόπο, ιδίως με τη συμμετοχή των εργαζομένων, των πελατών και των ενδιαφερόμενων μερών που επηρεάζονται από τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες·

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

κοινότητα “ACB Roadmaps Community”

Η ACB Roadmaps Community συγκεντρώνει αυτούς που απασχολούνται σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο, στην κατασκευή, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των στρατηγικών σχεδίων για την οικοδόμηση διοικητικής ικανότητας. Στην κοινότητα αυτή συζητώνται οι στόχοι, τις δράσεις και η διαχείριση του “χάρτη πορείας” (roadmap) και ανταλλάσσονται από για τις πρακτικές και τα εργαλεία οικοδόμησης ικανοτήτων.

Η Κοινότητα θα στηρίξει τους δημόσιους υπαλλήλους για την υλοποίηση δράσεων “οικοδόμησης ικανοτήτων” (Capacity Building) που συνδέονται με τη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ, με την κατάρτιση χαρτών πορείας για την οικοδόμηση διοικητικών ικανοτήτων (Administrative Capacity Building), όπως προτείνεται από την Επιτροπή της ΕΕ.

Πηγή: <https://futurium.ec.europa.eu/el/regio-peer-2-peer-communities>

κοινότητες “Peer2Peer” της DG Regio

Οι κοινότητες ομοτίμων REGIO είναι δίκτυα δημοσίων υπαλλήλων των περιφερειακών και εθνικών διοικήσεων. Διαχειρίζονται τη χρηματοδότηση της ΕΕ από το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης \(ΕΤΠΑ\)](#), το Ταμείο [Ταμείο Συνοχής](#) και το [Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης](#) και ενώνουν τις δυνάμεις τους για την ανταλλαγή γνώσεων και πρακτικών για την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων.

Στόχος των Κοινοτήτων είναι να προσφέρουν στους επαγγελματίες σε όλες τις χώρες της ΕΕ χώρο συνάντησης, συζήτησης και συνεργασίας για την επίλυση κοινών ζητημάτων που συνδέονται με την εφαρμογή της περιφερειακής και αστικής πολιτικής της ΕΕ. Αποτελούν μέρος του ευρύτερου προγράμματος REGIO Peer-2-Peer+, του προγράμματος μάθησης από ομοτίμους της DG REGIO με στόχο την αύξηση της διοικητικής και τεχνικής ικανότητας των αρχών του προγράμματος.

Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν εργαστήρια, διαδικτυακά σεμινάρια και άλλα είδη διαδικτυακών αλληλεπιδράσεων.

Οι Κοινότητες ασχολούνται με τις θεμελιώδεις πτυχές της εφαρμογής των προγραμμάτων του ΕΤΠΑ, του Ταμείου Συνοχής και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης. Τα θέματα συζήτησης περιλαμβάνουν:

- διαχείριση κονδυλίων, όπως δημόσιες συμβάσεις, χρηματοοικονομική διαχείριση, κρατικές ενισχύσεις, χρηματοδοτικά μέσα ή ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις
- πτυχές πολιτικής όπως η έξυπνη εξειδίκευση, οι μεταφορές ή η πράσινη ανάκαμψη.

Οι Κοινότητες βασίζονται στις πρωτοβουλίες των μελών, με την υποστήριξη ειδικών κοινοτικών διευθυντών. Υπάρχει χώρος για τόσες κοινότητες όσο υπάρχουν θέματα ενδιαφέροντος για τους επαγγελματίες.

Πηγή: <https://futurium.ec.europa.eu/el/regio-peer-2-peer-communities>

Κοινοτικές Αποφάσεις

Οι νομοθετικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες δεσμεύουν άμεσα εκείνον ή εκείνους προς τους οποίους απευθύνονται (κράτη- μέλη, επιχειρήσεις ή πολίτες κρατών - μελών) και διακρίνονται για την ατομική ισχύ (οι αποδέκτες ορίζονται και δεσμεύονται ατομικά, στοιχείο που διαφοροποιεί τις Κοινοτικές Αποφάσεις από τους Κοινοτικούς Κανονισμούς) και τη δεσμευτικότητα ως προς όλα τα στοιχεία τους (στοιχείο που τις διακρίνει από τις Κοινοτικές Οδηγίες).

Κοινοτικές Οδηγίες

Οι νομοθετικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες απευθύνονται σε ένα, περισσότερα ή όλα τα κράτη - μέλη και είναι δεσμευτικές όσον αφορά τον επιδιωκόμενο στόχο αλλά επαφίεται στις εθνικές αρχές η επιλογή του τύπου και των μέσων ενσωμάτωσής τους στο εθνικό δίκαιο.

Κοινοτικές Συστάσεις και Γνώμες

Οι νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προβλέπονται ρητά από τις Κοινοτικές Συνθήκες και δίνουν τη δυνατότητα στα Κοινοτικά Όργανα να διατυπώνουν θέσεις προς τα κράτη - μέλη και, σε ορισμένες περιπτώσεις, προς τους πολίτες της Κοινότητας, χωρίς με αυτό να θεμελιώνουν νομικές υποχρεώσεις για τον αποδέκτη.

Η διαφορά μεταξύ Συστάσεων και Γνωμών είναι ότι οι πρώτες υποδεικνύουν στους αποδέκτες μια ορισμένη συμπεριφορά, ενώ οι δεύτερες εκδίδονται από τα Κοινοτικά Όργανα για την εκτίμηση μιας κατάστασης ή κάποιων γεγονότων στην Κοινότητα ή στα κράτη-μέλη.

Κοινωνικές Υπηρεσίες Κοινής Ωφελείας (ΚΥΚΩ)

Οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (ΥΚΩ) είναι υπηρεσίες οι οποίες ανεξάρτητα από τον οικονομικό ή μη χαρακτήρα τους, θεωρείται ότι παρέχονται για το δημόσιο συμφέρον από τις δημόσιες αρχές και ως εκ τούτου υπόκεινται σε ορισμένες υποχρεώσεις των δημοσίων αρχών. Περιλαμβάνουν υπηρεσίες μη οικονομικού χαρακτήρα (ασφάλεια, δικαιοσύνη, υποχρεωτική εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη και κοινωνικές υπηρεσίες), καθώς επίσης υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (π.χ. ενέργεια και επικοινωνίες).

Το πρωτόκολλο 26 που προσαρτάται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει τη σημασία των ΥΚΩ και τις κοινές αξίες της ΕΕ όσον τις αφορά, ιδίως:

- την ποικιλομορφία των ΥΚΩ και το δικαίωμα κάθε χώρας της ΕΕ να επιλέγει τον τρόπο παροχής των υπηρεσιών·
- την ανάγκη να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο ποιότητας, ασφάλειας και οικονομικής προσιτότητας, ίση μεταχείριση και προώθηση της καθολικής πρόσβασης και των δικαιωμάτων των χρηστών.

Ειδικότερα όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφελείας (ΚΥΚΩ), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας δημοσίευσε το 2010 ένα εθελοντικό κοινοτικό πλαίσιο ποιότητας που παρέχει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη ρύθμιση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των προτύπων ποιότητας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει οδηγίες γενικά για τις ΥΚΩ και ειδικότερα για τις ΚΥΚΩ, όσον αφορά την εφαρμογή των ευρωπαϊκών κρατικών ενισχύσεων, την εσωτερική αγορά και τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων.

Αυτά αντανakλούν την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ακολουθήσει προς το παρόν μια τομεακή προσέγγιση, αντί να προτείνει μια ευρωπαϊκή οδηγία πλαίσιο για όλες τις μορφές ΥΚΩ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Κοινοτικοί Κανονισμοί

Οι νομοθετικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες υπερισχύουν της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών, διακρίνονται από τον κοινοτικό χαρακτήρα (ισχύουν ενιαία και πλήρως σε όλα τα κράτη - μέλη) και την άμεση ικανότητα εφαρμογής τους (δεν οφείλουν προηγουμένως να μεταφερθούν στο εθνικό δίκαιο). Είναι η πλέον ισχυρή μορφή της κοινοτικής νομοθεσίας.

κοινωνική ένταξη

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως η διαδικασία κατά την οποία οι ασυνόδευτοι ανήλικοι που διαμένουν στην Ελλάδα γίνονται μέρος της κοινότητας υποδοχής τους δημιουργώντας εντός της κοινότητας τις συνθήκες εκείνες που προάγουν την αρμονική συνύπαρξη και την κοινωνική συνοχή.

Πηγή: *Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων*

Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Ο.)

Ως «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» ορίζεται «το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που στηρίζονται σε μία εναλλακτική μορφή οργάνωσης των σχέσεων παραγωγής, διανομής, κατανάλωσης και επανεπένδυσης, βασισμένη στις αρχές της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της συνεργασίας, καθώς και του σεβασμού στον άνθρωπο και το περιβάλλον.»

Η Κ.Α.Ο. δεν είναι μια ακόμη προνοιακή πολιτική για τους ευάλωτους και οικονομικά ασθενέστερους πολίτες αλλά ένας εναλλακτικός τρόπος να παράγουμε, να εργαζόμαστε και να καταναλώνουμε.

- Να παράγουμε και να καταναλώνουμε υπηρεσίες και προϊόντα που προάγουν τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής καινοτομίας, της βιώσιμης ανάπτυξης, της αειφορίας του περιβάλλοντος, της κοινωνικής ένταξης και του γενικού κοινωνικού συμφέροντος.
- Να καταναλώνουμε τα αγαθά, που ικανοποιούν εμάς τους ίδιους που εργαζόμαστε για να τα παράγουμε αλλά και τους άλλους συμπολίτες μας, σε τοπικό ή ευρύτερο επίπεδο μέσω ενός αλληλέγγυου εμπορικού ή ανταλλακτικού δικτύου που εναρμονίζει την προσφορά και την ζήτηση.
- Να εργαζόμαστε με ένα άλλο τρόπο, συμπράττοντας δημοκρατικά, διαμορφώνοντας πιο ισότιμες σχέσεις παραγωγής, διανέμοντας το πλεόνασμα της εργασίας μας, σε μας τους ίδιους ή/και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας ή/και προσφέροντας μέρος αυτού σε αλληλέγγυες δράσεις.

Σύμφωνα με το Άρθρο 3 του νόμου, ορίζονται ως «Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας», οι εξής:

- Οι **Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.)** του άρθρου 14, όπου αναφέρεται ότι οι Κοιν.Σ.Επ. είναι οι αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. 1667/1986, που έχουν ως καταστατικό σκοπό τη συλλογική και την κοινωνική ωφέλεια, όπως ορίζονται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 2 και διαθέτουν εκ του νόμου εμπορική ιδιότητα. Διακρίνονται σε:
  - α) Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, οι οποίες διακρίνονται σε δύο υποκατηγορίες:
    - αα) *Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων*, οι οποίες επιδιώκουν την ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή, των ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες, και
    - αβ) *Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων*, οι οποίες επιδιώκουν την ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού.
  - β) Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας, που αναπτύσσουν δραστηριότητες «βιώσιμης ανάπτυξης», ή και παρέχουν «κοινωνικές υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος».
- οι **Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.)** που διέπονται από το άρθρο 12 του Ν. 2716/1999 (ΦΕΚ 96 Α'), συμπληρωματικά από τις διατάξεις του Ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α'), του άρθρου 12 του Ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α') και του Ν. 4430/2016. Οι Κοι.Σ.Π.Ε. θεωρούνται αυτοδικαίως Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης.
- οι **Συνεταιρισμοί Εργαζομένων**, που συστήνονται με το άρθρο 24 του Ν. 4430/2016. Είναι οι Αστικοί Συνεταιρισμοί του Ν. 1667/1986 που έχουν ως καταστατικό σκοπό τη «συλλογική ωφέλεια», όπως ορίζεται στον Ν. 4430/2016 και διαθέτουν εκ του νόμου εμπορική ιδιότητα. Μέλη τους είναι αποκλειστικά και μόνο φυσικά πρόσωπα, τα οποία επιθυμούν να βιοποριστούν, παράγοντας από κοινού αγαθά και υπηρεσίες για τρίτους.
- οποιοδήποτε άλλο μη μονοπρόσωπο νομικό πρόσωπο, εφόσον έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα, όπως ιδίως αγροτικοί συνεταιρισμοί του Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α') και

Ν. 4673/2020, αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. 1667/1986, Αστικές Εταιρίες των άρθρων 741 επ. του Α.Κ., εφόσον σωρευτικά συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις.

Πηγή: Ν. 4430/2016

κοινωνική καινοτομία

Δραστηριότητα που είναι κοινωνική τόσο ως προς τον σκοπό της όσο και ως προς τα μέσα της και ιδίως μια δραστηριότητα που αφορά την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών (για προϊόντα, υπηρεσίες, πρακτικές και πρότυπα) που ταυτόχρονα ικανοποιεί κοινωνικές ανάγκες και δημιουργεί νέες κοινωνικές σχέσεις ή συνεργασίες μεταξύ δημόσιων οργανισμών, οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών ή ιδιωτικών οργανισμών, ωφελώντας κατ' αυτόν τον τρόπο την κοινωνία και ενισχύοντας την ικανότητά της να αναλαμβάνει δράση.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

κοινωνική οικονομία

Η κοινωνική οικονομία είναι ο τομέας της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που περιλαμβάνει ένα ιδιαίτερο σύνολο επιχειρήσεων, οργανισμών και νομικών προσώπων, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών επιχειρήσεων, συνεταιρισμών, αλληλοασφαλιστικών ταμείων, ιδρυμάτων και ενώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που εστιάζουν τη δραστηριότητά τους σε κοινωνικούς στόχους.

Εκτιμάται ότι υπάρχουν 2,8 εκατομμύρια οργανισμοί κοινωνικής οικονομίας στην ΕΕ, οι οποίοι απασχολούν 13,6 εκατομμύρια ανθρώπους και δίνουν λύσεις σε ορισμένες από τις βασικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινωνία. Οι δραστηριότητές τους εκτείνονται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, τον χώρο του πολιτισμού και την ανακύκλωση έως τις υπηρεσίες υγείας και περίθαλψης. Η κοινωνική οικονομία συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών:

- περιορίζοντας τη φτώχεια
- δίνοντας ώθηση στη μετάβαση σε βιώσιμες πόλεις και κοινότητες
- προάγοντας την υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή
- προασπίζοντας τη βιώσιμη χρηματοδότηση.

Στα τέλη του 2021, για να βοηθήσει τον τομέα αυτόν να αξιοποιήσει όλο το δυναμικό του, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία το οποίο επικεντρωνόταν σε τρεις πτυχές:

- τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την άνθηση της κοινωνικής οικονομίας
- τη δημιουργία ευκαιριών για ίδρυση και ανάπτυξη οργανισμών κοινωνικής οικονομίας
- την αναγνώριση της κοινωνικής οικονομίας και του δυναμικού της.

Παράλληλα, η Επιτροπή σχεδίασε μια «πορεία μετάβασης» με σκοπό να συμβάλει στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της κοινωνικής οικονομίας, σε συνεργασία με δημόσιες αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κοινωνική πολιτική

Το άρθρο 151 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) περιγράφει λεπτομερώς τους στόχους της κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ: προώθηση της απασχόλησης, βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης, ίση μεταχείριση των εργαζόμενων, επαρκής κοινωνική προστασία σύμφωνα με τις ανάγκες, κοινωνικός διάλογος, ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού με στόχο την επίτευξη υψηλού και βιώσιμου επιπέδου απασχόλησης, καθώς και καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Επιπρόσθετα, το άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) προσδίδει δεσμευτική αξία στα κοινωνικά δικαιώματα του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Μια οριζόντια κοινωνική ρήτρα προβλέπεται από το άρθρο 9 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η χάραξη και η εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεων της ΕΕ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ακόλουθες κοινωνικές απαιτήσεις:

- προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης
- διασφάλιση της κατάλληλης κοινωνικής προστασίας
- καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού
- υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

Η κοινωνική πολιτική αποτελεί κυρίως αρμοδιότητα των χωρών της ΕΕ. Για ορισμένες πτυχές, ωστόσο, υπάρχει επιμερισμένη αρμοδιότητα με την ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν να εγκρίνουν μέτρα ενθάρρυνσης, με σκοπό να ενισχύσουν και να συμπληρώσουν τη δράση των χωρών της ΕΕ σε ορισμένους τομείς, όπως η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Επίσης, μπορούν να εγκρίνουν ελάχιστες απαιτήσεις με τη μορφή οδηγιών, δηλαδή νομοθετικών πράξεων οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα στις χώρες της ΕΕ να εγκρίνουν επιπρόσθετες αυστηρότερες διατάξεις. Οι εν λόγω οδηγίες αφορούν αποκλειστικά:

- την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων
- τους όρους εργασίας
- την κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων (οι χώρες της ΕΕ παραμένουν οι μόνες αρμόδιες για τον καθορισμό των θεμελιωδών αρχών του συστήματος κοινωνικής ασφάλισής τους)
- την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας
- την ενημέρωση και προστασία των εργαζομένων
- την εκπροσώπηση και συλλογική υπεράσπιση των συμφερόντων εργαζομένων και εργοδοτών
- τις συνθήκες απασχόλησης των υπηκόων των τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της ΕΕ
- την αφομοίωση των αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας προσώπων
- την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τη μεταχείριση στην εργασία.

Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να εγγυώνται την εφαρμογή αυτών των διατάξεων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Κοινωνική σύνοδος κορυφής του Πόρτο και κοινωνική δέσμευση του Πόρτο

Η κοινωνική σύνοδος κορυφής του Πόρτο στις 7-8 Μαΐου 2021, που διοργανώθηκε από την πορτογαλική Προεδρία του Συμβουλίου, έδωσε την ευκαιρία να επιβεβαιωθούν εκ νέου η δέσμευση και η φιλοδοξία να δοθεί προτεραιότητα στους ανθρώπους όσον αφορά την ανάκαμψη στην Ευρώπη και πέραν αυτής. Η κοινωνική σύνοδος κορυφής του Πόρτο

αποτελέσει επίσης ευκαιρία για να συνασπιστούν οι δυνάμεις που θα ανανεώσουν, στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο, τη δέσμευση για την υλοποίηση του κοινωνικού πυλώνα.

Στις 7 Μαΐου οι εταίροι υιοθέτησαν τους τρεις πρωταρχικούς στόχους για το 2030 που καθορίζονται στο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων με μια κοινή κοινωνική δέσμευση του Πόρτο.

Στις 8 Μαΐου τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ενέκριναν τη διακήρυξη του Πόρτο για τις κοινωνικές υποθέσεις.

Στις 25 Ιουνίου 2021 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για τους πρωταρχικούς στόχους της ΕΕ που ορίζονται στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, σύμφωνα με τη διακήρυξη του Πόρτο.

Πηγή: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-action-plan_el#ref-κοινωνική-σύνοδος-κορυφής-του-πόρτο-και-κοινωνική-δέσμευση-του-πόρτο

κοινωνικοί εταίροι

Οι οργανώσεις κοινωνικών εταίρων εκπροσωπούν τα συμφέροντα των ευρωπαϊών εργαζομένων και εργοδοτών. Οι κύριες διεπαγγελματικές οργανώσεις εκπροσώπησης σε επίπεδο ΕΕ είναι:

- Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (CES)
- Ένωση Συνομοσπονδιών της Βιομηχανίας και των Εργοδοτών της Ευρώπης (BUSINESSEUROPE)
- η Ευρωπαϊκή Ένωση Βιοτεχνικών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (UEAPME)
- το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίων Επιχειρήσεων (ΕΚΔΕ).

Παράλληλα με αυτές τις οργανώσεις, άλλες κοινωνικο-επαγγελματικές ομάδες εκπροσωπούν ειδικά ή κλαδικά συμφέροντα.

Το άρθρο 152 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ αναγνωρίζει τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων στις βιομηχανικές σχέσεις και τον ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο. Οι κοινωνικοί εταίροι εκπροσωπούν τα μέλη τους στις διαβουλεύσεις με την Επιτροπή και κατά τη διαπραγμάτευση των συλλογικών συμβάσεων.

Είναι επίσης μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, μαζί με άλλες οργανώσεις που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κοινωνικός διάλογος

Ο όρος «κοινωνικός διάλογος» αναφέρεται στις διαπραγματεύσεις που διεξάγουν οι κοινωνικοί εταίροι (δηλ. οι οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων) με σκοπό την προάσπιση των συμφερόντων των μελών τους. Αναγνωρίζεται ως στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου [151](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Ο κοινωνικός διάλογος συμβάλλει στη χάραξη της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής. Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν σε συζητήσεις, διαβουλεύσεις, διαπραγματεύσεις και κοινές δράσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πέρα από τις δράσεις σε εθνικό επίπεδο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πριν αναλάβει δράση στον κοινωνικό τομέα, οφείλει να διαβουλευτεί με τους κοινωνικούς εταίρους (άρθρο 154 της ΣΛΕΕ). Ύστερα, οι εταίροι μπορούν να διαπραγματευτούν συμφωνίες που μπορούν να εφαρμόζονται ανεξάρτητα, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές τους, ή μπορούν να ζητήσουν την εφαρμογή τους μέσω απόφασης του Συμβουλίου (άρθρο 155 της ΣΛΕΕ).

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος μπορεί να είναι:

- διμερής: μόνο κοινωνικοί εταίροι - οργανώσεις εργοδοτών και οργανώσεις εργαζομένων (συνδικαλιστικές οργανώσεις) ή
- τριμερής: κοινωνικοί εταίροι και θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Παραδείγματα συμφωνιών που προέκυψαν από κοινωνικό διάλογο είναι οι συμφωνίες για την ενεργό γήρανση και τη διαγενεακή προσέγγιση (2017) και την ψηφιοποίηση (2020).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κοινωνικός πειραματισμός

Παρέμβαση πολιτικής που στοχεύει στην παροχή καινοτόμου απάντησης σε κοινωνικές ανάγκες και εφαρμόζεται σε μικρή κλίμακα και σε συνθήκες που επιτρέπουν τη μέτρηση του αντικτύπου της, πριν εφαρμοστεί σε άλλα πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων των γεωγραφικών και τομεακών, ή εφαρμοστεί σε μεγαλύτερη κλίμακα, αν τα αποτελέσματα αποδειχθούν θετικά.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

κόστος πόρου

Στα πλαίσια της διαχείρισης υδάτων, είναι το κόστος άλλων εναλλακτικών χρήσεων του ύδατος, οι οποίες είναι αναγκαίες αν το Υδατικό Σύστημα χρησιμοποιείται πέραν του ρυθμού της φυσικής του αναπλήρωσης.

Πηγή: Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 78 Α'/28.03.2023 – επανεκτύπωση λόγω σφάλματος)

κράτη μέλη

Μια υποψήφια προς ένταξη χώρα που πληροί τα κριτήρια προσχώρησης, όπως ορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993, και υπογράφει τη συνθήκη προσχώρησης με κάθε κράτος μέλος της ΕΕ γίνεται κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κάθε ένα από τα 27 κράτη μέλη δεσμεύεται από τις Συνθήκες και το κοινοτικό κεκτημένο. Το καθένα συμμετέχει στη διακυβέρνηση της ΕΕ με ισότιμους όρους. Υπήρχαν 28 κράτη μέλη μέχρι την 1η Φεβρουαρίου 2020, όταν το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε από την ΕΕ και έγινε τρίτη χώρα (χώρα που δεν είναι μέλος της ΕΕ).

Πλέον υπάρχουν 27 κράτη μέλη: Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία. Στις συνόψεις της νομοθεσίας της ΕΕ, ο όρος «χώρες της ΕΕ» χρησιμοποιείται πολλές φορές αντί για τον όρο «κράτη μέλη».

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κρατικές ενισχύσεις

Ως κρατική ενίσχυση ορίζεται η παρέμβαση μιας δημόσιας αρχής (σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο), μέσω των δημόσιων πόρων, με σκοπό την υποστήριξη ορισμένων επιχειρήσεων ή της παραγωγής ορισμένων αγαθών. Συνεπώς, η επιχείρηση που δέχεται μια τέτοιου είδους ενίσχυση πλεονεκτεί απέναντι στους ανταγωνιστές της.

Οι ενισχύσεις που παρέχονται κατά τρόπο επιλεκτικό από χώρες της ΕΕ ή μέσω κρατικών πόρων και οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τις συναλλαγές μεταξύ των χωρών της ΕΕ και να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό, απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να επιτρέπονται εφόσον δικαιολογούνται από στόχους γενικού συμφέροντος: ενισχύσεις που προορίζονται για την ανάπτυξη των μειονεκτουσών περιφερειών, τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, την προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την έρευνα και την ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος, την επαγγελματική κατάρτιση, την απασχόληση και τον πολιτισμό. Οι χώρες της ΕΕ οφείλουν να κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις ενισχύσεις που χορηγούν, εκτός από ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 108 της ΣΛΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται από τις χώρες της ΕΕ, είτε βρίσκονται στο στάδιο σχεδίου είτε ισχύουν ήδη, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι δεν νοθεύουν τον ανταγωνισμό.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κράτος δικαίου

Ως «κράτος δικαίου» νοείται η αξία της Ένωσης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ. Περιλαμβάνει τις αρχές της νομιμότητας, που υποδηλώνει διαφανή, υποκείμενη σε λογοδοσία, δημοκρατική και πλουραλιστική νομοθετική διαδικασία· ασφάλεια δικαίου· απαγόρευση της αυθαίρετης άσκησης εκτελεστικών εξουσιών· αποτελεσματική δικαστική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, από ανεξάρτητα και αμερόληπτα δικαστήρια, και όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα

- διάκριση των εξουσιών
- απαγόρευση των διακρίσεων και
- ισότητα ενώπιον του νόμου.

Το κράτος δικαίου νοείται σε σχέση με τις άλλες αξίες και αρχές της Ένωσης που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2020 περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης (OJ L1 433/1 - 22.12.2020)

κρίση

α) κατάσταση άμεσου ή επικείμενου κινδύνου που απειλεί να λάβει τη μορφή ένοπλης σύρραξης ή να αποσταθεροποιήσει μια χώρα ή την περιοχή γειτονίας της

β) κατάσταση που προκαλείται από φυσικές καταστροφές, ανθρωπογενείς κρίσεις, όπως πόλεμοι και άλλες συγκρούσεις, ή έκτακτες περιστάσεις που παράγουν παρόμοια αποτελέσματα και συνδέονται, μεταξύ άλλων, με την κλιματική αλλαγή, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, τη στέρηση της πρόσβασης σε ενέργεια και φυσικούς πόρους ή την έσχατη ένδεια.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

κριτήρια προσχώρησης (κριτήρια της Κοπεγχάγης)

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθορίζει τους όρους (άρθρο 49) και τις αρχές (άρθρο 6 παράγραφος 1) με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται κάθε χώρα που θέλει να γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Για την προσχώρηση πρέπει να πληρούνται ορισμένα κριτήρια. Αυτά τα κριτήρια (γνωστά ως κριτήρια της Κοπεγχάγης) καθιερώθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993 και ενδυναμώθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης το 1995.

Τα κριτήρια είναι:

- σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα δικαιώματα του ανθρώπου και τον σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων·
- λειτουργούσα οικονομία της αγοράς και ικανότητα αντιμετώπισης των ανταγωνιστικών πιέσεων και των δυνάμεων της αγοράς στο πλαίσιο της ΕΕ·
- ικανότητα ανάληψης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ιδιότητα του μέλους, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας να εφαρμόζουν αποτελεσματικά τους κανόνες, τα πρότυπα και τις πολιτικές που αποτελούν το σύνολο της νομοθεσίας της ΕΕ (το *κεκτημένο*), και προσήλωση στους στόχους της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κριτήρια σύγκλισης

Προκειμένου να υιοθετήσουν το ευρώ ως νόμισμά τους, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) πρέπει να ευθυγραμμίσουν την εθνική τους νομοθεσία με τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ. Πρέπει, επίσης, να πληρούν τις ακόλουθες τέσσερις ειδικές προϋποθέσεις, γνωστές ως «κριτήρια σύγκλισης», που συμφωνήθηκαν στο Μάαστριχτ το 1991.

- **Σταθερότητα των τιμών.** Σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού που δεν υπερβαίνει εκείνον των τριών χωρών της ζώνης του ευρώ με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1½ποσοστιαία μονάδα.
- **Υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά.** Η χώρα δεν πρέπει να υπάγεται στη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος.
- **Διάρκεια της σύγκλισης.** Το μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο δεν πρέπει να υπερβαίνει εκείνο των τριών χωρών της ζώνης ευρώ με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες.
- **Σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών.** Συμμετοχή στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΕ (ΜΣΙ ΙΙ) για τουλάχιστον δύο έτη χωρίς σοβαρή ένταση,

ειδικότερα χωρίς υποτίμηση έναντι του ευρώ, για να αποδειχθεί ότι η χώρα μπορεί να διαχειρίζεται την οικονομία της χωρίς υπερβολικές συναλλαγματικές διακυμάνσεις.

Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ([άρθρο 140](#) και ένα προσαρτημένο [πρωτόκολλο](#)) περιλαμβάνει κανόνες για τη μετάβαση στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το οποίο επέρχεται όταν μια χώρα της ΕΕ υιοθετεί το ευρώ ως νόμισμά της.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κτίριο με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας

Στην οδηγία 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων ορίζεται ως ένα κτίριο με πολύ υψηλή ενεργειακή απόδοση. Η σχεδόν μηδενική ή πολύ χαμηλή ποσότητα ενέργειας που απαιτείται θα πρέπει να συνίσταται σε πολύ μεγάλο βαθμό σε ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, περιλαμβανομένης της παραγομένης επιτόπου ή πλησίον του κτιρίου.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

Κυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Ουδετερότητα

Κυβερνητική Επιτροπή η οποία συστήνεται βάσει του άρθρου 8 του ν. 4622/2019 (Α' 133), με σκοπό τον συντονισμό για θέματα μετριάσμου των εκπομπών και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

κυβερνοασφάλεια cybersecurity

Η κυβερνοασφάλεια, γνωστή και ως τεχνολογία πληροφοριών ή ασφάλεια υπολογιστών, περιλαμβάνει τη θέσπιση μέτρων που προστατεύουν τα συστήματα και τα δίκτυα από τη διαρροή πληροφοριών, την κλοπή ή τη ζημιά στο υλικό, το λογισμικό ή τα ηλεκτρονικά τους δεδομένα και από διακοπή ή εσφαλμένη κατεύθυνση των υπηρεσιών που παρέχουν.

Η κυβερνοασφάλεια συνιστά εδώ και καιρό προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Αυτό αντικατοπτρίζεται πιο πρόσφατα στον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της (πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο) για την περίοδο 2021–2027, με σημαντική χρηματοδότηση που προορίζεται για την υποστήριξη της έρευνας, της καινοτομίας και των υποδομών κυβερνοασφάλειας, της κυβερνοάμυνας και του κλάδου της κυβερνοασφάλειας.

Από το 2004, και με την ενίσχυση της **πράξης για την κυβερνοασφάλεια** του 2019, ο **Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA)** συνεργάζεται με τα κράτη μέλη της ΕΕ και άλλα σχετικά μέρη, παρέχοντας συμβουλές και λύσεις και αναπτύσσοντας τις ικανότητές τους στην κυβερνοασφάλεια για να ανταποκρίνονται από κοινού σε μεγάλης κλίμακας διασυννοριακά συμβάντα κυβερνοασφάλειας.

Η πιο πρόσφατη **στρατηγική της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια**, που παρουσιάστηκε το 2020, επιδιώκει να ενισχύσει τη συλλογική ανθεκτικότητά της έναντι των απειλών στον κυβερνοχώρο και να διασφαλίσει ότι οι πολίτες και οι επιχειρήσεις μπορούν να επωφεληθούν πλήρως από αξιόπιστες και έγκυρες υπηρεσίες και ψηφιακά εργαλεία. Περιλαμβάνει προτάσεις για ρυθμιστικές, επενδυτικές και πολιτικές πρωτοβουλίες που θα αναληφθούν σε τρεις τομείς.

- **Βελτίωση της ανθεκτικότητας, της τεχνολογικής κυριαρχίας και της ηγετικής θέσης.** Αυτό θα επιτευχθεί με τη μεταρρύθμιση των κανόνων για την ασφάλεια των **συστημάτων δικτύων και πληροφοριών**. Αυτό περιλαμβάνει τη θέσπιση αναθεωρημένης νομοθεσίας (μια νέα οδηγία, που προτάθηκε το 2020) σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την ΕΕ με στόχο την αύξηση της κυβερνοανθεκτικότητας των **υποδομών ζωτικής σημασίας του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα**.
- **Δημιουργία επιχειρησιακής ικανότητας πρόληψης, αποτροπής και αντιμετώπισης.** Πρόκειται να δημιουργηθεί μια νέα Κοινή Κυβερνομονάδα για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων της ΕΕ και των αρχών των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, την αποτροπή και την αντιμετώπιση κυβερνοεπιθέσεων. Η **εργαλειοθήκη κυβερνοδιπλωματίας της ΕΕ** θα αναβαθμιστεί με σκοπό την πρόληψη, την αποθάρρυνση, την αποτροπή και την αντιμετώπιση κακόβουλων κυβερνοδραστηριοτήτων, ειδικά εκείνων που επηρεάζουν τις υποδομές ζωτικής σημασίας, τις αλυσίδες εφοδιασμού, τους δημοκρατικούς θεσμούς και διαδικασίες.
- **Πρώθηση ενός παγκόσμιου και ανοικτού κυβερνοχώρου μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας.** Αυτό θα επιτευχθεί με τη συνεργασία με διεθνείς εταίρους και οργανισμούς για την ενίσχυση της παγκόσμιας τάξης που βασίζεται σε κανόνες, προωθώντας τη διεθνή ασφάλεια και σταθερότητα στον κυβερνοχώρο και προστατεύοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες στο διαδίκτυο. Η ΕΕ θα ενισχύσει τις προσπάθειές της για την ανάπτυξη των εξωτερικών κυβερνοϊκανοτήτων της σε τρίτες χώρες, παράλληλα με τους κυβερνοδιαλόγους με τρίτες χώρες, περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς και με την πολυσυμμετοχική κοινότητα.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κυκλική οικονομία

Μια κυκλική οικονομία είναι ένα σύστημα που διατηρεί την αξία των προϊόντων, των υλικών και των πόρων στην οικονομία όσο το δυνατόν περισσότερο, και ελαχιστοποιεί την παραγωγή αποβλήτων. Αυτό συνεπάγεται ένα σύστημα όπου τα προϊόντα επαναχρησιμοποιούνται, επιδιορθώνονται, ανακατασκευάζονται ή ανακυκλώνονται.

Οι δράσεις στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας συμβάλλουν επίσης στην υλοποίηση άλλων βασικών προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), όπως είναι η πράσινη ανάκαμψη, ο μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και η εξοικονόμηση ενέργειας, η προστασία της βιοποικιλότητας, και στην παγκόσμια προσπάθεια για αειφόρο ανάπτυξη.

Το 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε ένα φιλόδοξο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία. Ανακοινώθηκαν 54 μέτρα που καλύπτουν ολόκληρο τον κύκλο ζωής των προϊόντων για την επιτάχυνση της μετάβασης της ΕΕ σε μια κυκλική οικονομία. Όλα αυτά τα μέτρα έχουν εγκριθεί.

Μεταξύ άλλων, άρχισε να ισχύει από το 2018 και η αναθεωρημένη νομοθεσία της ΕΕ για τα απόβλητα. Τέθηκαν σαφείς στόχοι για την ανακύκλωση και εκπονήθηκε ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο για τη σύγχρονη διαχείριση των αποβλήτων. Σε αυτή τη νομοθεσία περιλαμβάνονταν:

- στόχοι όσον αφορά την ανακύκλωση αστικών αποβλήτων και αποβλήτων συσκευασίας·
- δεσμευτικοί στόχοι για τη μείωση των χώρων υγειονομικής ταφής κάτω από ένα μέγιστο όριο·
- μέτρα για τη μείωση των απορριμμάτων τροφίμων και των θαλάσσιων απορριμμάτων.

Το 2018 υπήρξαν και άλλες πρωτοβουλίες, όπως η στρατηγική της ΕΕ για τα πλαστικά, μια έκθεση για τις κρίσιμες πρώτες ύλες στην κυκλική οικονομία, κανόνες για τα πλαστικά μίας

χρήσης, ενώ προτάθηκε και νομοθεσία σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση του νερού (που εγκρίθηκε το 2020).

Τον Μάρτιο του 2020 η Επιτροπή ενέκρινε ένα [νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία στην ΕΕ](#), το οποίο ήταν συστατικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας του 2019 για την ενίσχυση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων μέσω της μετάβασης σε μια καθαρή, κυκλική οικονομία, για την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και τη μείωση της ρύπανσης. Αυτό περιλαμβάνει μέτρα ώστε:

- η παραγωγή βιώσιμων προϊόντων να γίνει κανόνας στην ΕΕ
- να δοθεί μεγαλύτερη δύναμη σε καταναλωτές και δημόσιους φορείς που πραγματοποιούν αγορές
- να δοθεί έμφαση στους τομείς που χρησιμοποιούν τους περισσότερους πόρους και όπου υπάρχει μεγάλη δυνατότητα κυκλικότητας, όπως:
  - ηλεκτρονική και τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών,
  - μπαταρίες και οχήματα,
  - συσκευασίες, πλαστικά και υφάσματα,
  - κατασκευές και κτίρια,
  - τρόφιμα, νερό και θρεπτικές ουσίες
- να παράγονται λιγότερα απόβλητα
- να διασφαλιστεί η λειτουργία της κυκλικής οικονομίας προς όφελος των πολιτών, των περιφερειών και των πόλεων
- να ηγηθεί η ΕΕ των προσπαθειών της παγκόσμιας κοινότητας στον τομέα της κυκλικής οικονομίας.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

κύκλος διαχείρισης καταστροφών Disaster Management Cycle

Το σύνολο των τακτικών και διαχειριστικών αποφάσεων και επιχειρησιακών δραστηριοτήτων σε όλα τα στάδια και τις φάσεις του κύκλου της καταστροφής, ήτοι της πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

κύκλος ζωής

Ως «κύκλος ζωής» – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθ' όλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την απόκτηση των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή χρήσης.

Πηγή: Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Climate-ADAPT

Πλατφόρμα συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ). Το Climate-ADAPT διατηρείται από τον ΕΟΠ με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Θεματικού Κέντρου για τις Επιπτώσεις, την Ευπάθεια και την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ETC/CCA). Το Climate-ADAPT στοχεύει να υποστηρίξει την Ευρώπη στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή βοηθώντας τους χρήστες να έχουν πρόσβαση και να μοιράζονται δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με:

- την αναμενόμενη κλιματική αλλαγή στην Ευρώπη
- την τρέχουσα και η μελλοντική ευπάθεια των περιφερειών και των τομέων
- τις στρατηγικές και δράσεις προσαρμογής ΕΕ, εθνικές και διακρατικές
- τις περιπτωσιολογικές μελέτες προσαρμογής και πιθανές επιλογές προσαρμογής
- τα εργαλεία που υποστηρίζουν τον προγραμματισμό προσαρμογής

Πηγή: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/about>

Λειτουργική ταξινόμηση (στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση)

Η κατηγοριοποίηση των δημόσιων πολιτικών με βάση το λειτουργικό κριτήριο, ήτοι την επιδίωξη συγκεκριμένου δημόσιου σκοπού, λαμβάνοντας υπόψη και τις αρχές του Διεθνούς Προτύπου Ταξινόμησης των λειτουργιών της Κυβέρνησης (Classification of the functions of government – COFOG) των Ηνωμένων Εθνών.

Πηγή: Ν. 5013/2023 (ΦΕΚ 12 Α' / 12.01.2023) "Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις"

Λευκή Βίβλος

Οι λευκές βίβλοι που εκδίδονται από την Επιτροπή είναι έγγραφα που περιλαμβάνουν προτάσεις δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) σε συγκεκριμένους τομείς. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αποτελούν προέκταση των πράσινων βιβλίων, σκοπός των οποίων είναι η έναρξη διαδικασίας διαβουλεύσεων σε επίπεδο ΕΕ.

Ο σκοπός μιας Λευκής Βίβλου είναι να βοηθήσει να αρχίσει μια συζήτηση με το κοινό, τους ενδιαφερόμενους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο προκειμένου να επιτευχθεί πολιτική συναίνεση.

Δημοσιεύονται στην διαδικτυακή πύλη της Επιτροπής «[Πείτε την άποψή σας](#)».

Παραδείγματα λευκών βιβλίων της Επιτροπής περιλαμβάνουν:

- Λευκή βίβλος για την [τεχνητή νοημοσύνη – Η ευρωπαϊκή προσέγγιση της αριστείας και της εμπιστοσύνης](#) (2020)
- Λευκή Βίβλος για την [εξισορρόπηση των όρων ανταγωνισμού όσον αφορά τις ξένες επιδοτήσεις](#) (2020)
- Λευκή βίβλος για το [μέλλον της Ευρώπης – Προβληματισμοί και σενάρια για την ΕΕ των 27 έως το 2025](#) (2017)

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Λογαριασμός για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ειδικός λογαριασμός που δημιουργήθηκε με την υπ' αριθ. 35259/24.03.2021 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1197 Β'/2021) «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.

Λογαριασμός υπό μεσεγγύηση

Στην περίπτωση πράξης ΣΔΙΤ, τραπεζικός λογαριασμός που καλύπτεται από γραπτή συμφωνία μεταξύ του δικαιούχου δημόσιου φορέα και του εταίρου του ιδιωτικού τομέα, ο οποίος έχει εγκριθεί από τη διαχειριστική αρχή ή ενδιάμεσο φορέα και χρησιμοποιείται για πληρωμές κατά τη διάρκεια ή μετά την περίοδο επιλεξιμότητας.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Λογική της παρέμβασης intervention logic

Η λογική της παρέμβασης (intervention logic) εκφράζει τη λογική σχέση μεταξύ των ακόλουθων στοιχείων:

- των αναπτυξιακών αναγκών και προκλήσεων, τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει η αναπτυξιακή παρέμβαση
- του θεματικού στόχου και των επενδυτικών προτεραιοτήτων που αντιστοιχούν στις προσδιορισθείσες ανάγκες/προκλήσεις
- των ειδικών στόχων που εκφράζουν την επιθυμητή αλλαγή (επιθυμητό αποτέλεσμα)
- των δεικτών αποτελέσματος που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων και τον καθορισμό των σχετικών τιμών-στόχων
- των τύπων δράσεων που θα υλοποιηθούν με σκοπό την επίτευξη των ειδικών στόχων
- των δεικτών εκρών που θα χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση των εκρών των δράσεων και τον καθορισμό των σχετικών τιμών-στόχων.

Λογιστική χρήση

Η περίοδος από 1ης Ιουλίου έως 30ής Ιουνίου του επόμενου έτους, εκτός από την πρώτη λογιστική χρήση της περιόδου προγραμματισμού, η οποία καλύπτει την περίοδο από την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών έως την 30ή Ιουνίου 2022· η τελική λογιστική χρήση είναι η περίοδος από την 1η Ιουλίου 2029 έως τις 30 Ιουνίου 2030.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

N.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

μακροχρόνια ανεργία

Η κατάσταση της ανεργίας στην οποία βρίσκεται ο άνεργος για χρονικό διάστημα πάνω από 12 μήνες και είναι εγγεγραμμένος στις καταστάσεις ανέργων στις αρμόδιες υπηρεσίες απασχόλησης.

μέγιστη βιώσιμη απόδοση

Η μέγιστη θεωρητική απόδοση σε ισορροπία που μπορεί να λαμβάνεται διαρκώς κατά μέσο όρο από ένα απόθεμα υπό τις υπάρχουσες κανονικές περιβαλλοντικές συνθήκες χωρίς να επηρεάζεται σημαντικά η διαδικασία αναπαραγωγής.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική

μέθοδος περιβαλλοντικού αποτυπώματος οργανισμού Organization Environmental Footprint (OEF)

Μέθοδος που συνιστάται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον υπολογισμό και τη δημοσίευση των περιβαλλοντικών επιδόσεων ενός οργανισμού κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υποβολή αναφορών σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

μελέτη σκοπιμότητας

Η αξιολόγηση και ανάλυση της δυναμικής ενός έργου, με στόχο την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, αποκαλύπτοντας κατά τρόπο αντικειμενικό και ορθολογικό τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του, τις ευκαιρίες και τις απειλές που προκύπτουν από αυτό, καθώς και προσδιορίζοντας τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεσή του και, τελικά, τις προοπτικές επιτυχίας του.

μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας

Μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια σε σχέση με την αίτηση διεθνούς προστασίας και εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής θεωρούνται:

- α) ο σύζυγος ή ο εκτός γάμου σύντροφός του, με τον οποίο διατηρεί σταθερή σχέση δεόντως αποδεδειγμένη
- β) τα ανήλικα άγαμα τέκνα του, ανεξαρτήτως αν γεννήθηκαν σε γάμο ή εκτός γάμου των γονέων τους ή είναι υιοθετημένα

- γ) ο πατέρας ή η μητέρα ή άλλος ενήλικος που ασκεί την επιμέλεια του αιτούντος, σύμφωνα με το Ελληνικό Δίκαιο, εάν ο εν λόγω αιτών είναι ανήλικος
- δ) τα ενήλικα άγαμα τέκνα που πάσχουν από πνευματική ή σωματική αναπηρία και δεν δύνανται να υποβάλουν αυτοτελώς αίτηση.

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

μειονεκτικές περιοχές

Less favorite areas

Ως μειονεκτικές περιοχές χαρακτηρίζονται:

- ορεινές περιοχές, με σημαντικό περιορισμό των δυνατοτήτων χρησιμοποίησης της γης και σημαντική αύξηση του κόστους της εκμετάλλευσής της
- περιοχές που απειλούνται με εγκατάλειψη των χρήσεων γης και στις οποίες η διατήρηση του φυσικού χώρου είναι αναγκαία
- άλλες περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα όπου η γεωργική δραστηριότητα θα πρέπει να συνεχιστεί υπό όρους για τη διατήρηση του φυσικού χώρου και τη διαφύλαξη του τουριστικού δυναμικού της περιοχής.

Ο πρώτος κατάλογος των Ελληνικών μειονεκτικών περιοχών καθορίστηκε αρχικά στην Οδηγία 81/645 με βάση τα χαρακτηριστικά και τα κριτήρια που περιέχονταν στην Οδηγία 75/268. Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται από περιορισμένη παραγωγικότητα των εδαφών, οικονομικά αποτελέσματα σημαντικά κατώτερα του μέσου όρου και μικρή πυκνότητα ή μείωση του πληθυσμού. Οι περιοχές αυτές θα οριοθετηθούν εκ νέου για το ΠΑΑ λαμβάνοντας υπόψη τους φυσικούς περιορισμούς που προκαλούνται από δυσχερείς κλιματολογικές ή εδαφολογικές συνθήκες ή συνδυασμό τους καθώς και αν οι περιορισμοί αυτοί έχουν ξεπεραστεί, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 32 Καν (ΕΕ) 1305/2013.

Οι περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα με βάση την Οδηγία του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καταλαμβάνουν σήμερα το 2,5% της συνολικής έκτασης της χώρας και το 3,5% της έκτασης των αγροτικών περιοχών. Οι εν λόγω περιοχές χαρακτηρίζονται είτε από την ύπαρξη μη ευνοϊκών φυσικών συνθηκών, που εκδηλώνεται με τα χαμηλά επίπεδα αποδόσεως και εισοδημάτων, είτε από την ύπαρξη των δυσχερειών που προκύπτουν από τη μεθοριακή ή τη νησιωτική τους θέση. Οι περιοχές αυτές θα αναπροσαρμοστούν μετά την ολοκλήρωση της οριοθέτησης των περιοχών του άρθρου 32.1.β Καν (ΕΕ) 1305/2013, λαμβάνοντας υπόψη την παράγραφο 4 του άρθρου 32 Καν (ΕΕ) 1305/2013.

μειονεκτούσα ομάδα

Ομάδα ατόμων που βρίσκεται σε ευάλωτες καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βιώνουν ή διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού ή διακρίσεων στις πολλαπλές διαστάσεις τους.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

μεσίτης

Οποιαδήποτε επιχείρηση, η οποία οργανώνει την ανάκτηση ή τη διάθεση αποβλήτων για λογαριασμό τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των μεσιτών που δεν καθίστανται υλικοί κάτοχοι των αποβλήτων.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α΄/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

μέσο επιμερισμού κινδύνου

Χρηματοδοτικό μέσο το οποίο επιτρέπει τον επιμερισμό ενός καθορισμένου κινδύνου μεταξύ δύο ή περισσότερων οντοτήτων, ενδεχομένως έναντι συμφωνημένου τιμήματος.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

Μέσο χρηματοδοτικής στήριξης για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις (ΜΔΣΘ)

Instrument for financial support for Border Management and Visa Policy (BMVI)

Το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων θεσπίστηκε με τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 2021/1148](#) ως μέρος του Ταμείου για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027. Με τον κανονισμό αυτό θεσπίστηκε το Ταμείο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων και ισχύει από κοινού με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2021/1077](#) για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

Με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2021/1148](#) καθορίζονται: ο στόχος πολιτικής του Μέσου, οι ειδικοί στόχοι του Μέσου και τα μέτρα για την υλοποίηση των εν λόγω ειδικών στόχων, ο προϋπολογισμός για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027, οι μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και οι κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 2021 για τη θέσπιση, ως μέρους του Ταμείου για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων, του Μέσου Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων

μεταβατικές ρήτρες

Για να καταστεί πιο ευέλικτη η λήψη αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), υπό ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις, το άρθρο [48](#) παράγραφος 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) εισάγει τη δυνατότητα δύο τύπων **γενικών μεταβατικών ρητρών** (ή ρητρών «γέφυρας») που επιτρέπουν την αλλαγή της νομοθετικής διαδικασίας που είχε αρχικά προβλεφθεί.

Η χρήση της *μεταβατικής* ρήτρας υποδηλώνει ότι δεν είναι απαραίτητη η επίσημη τροποποίηση των συνθηκών της ΕΕ και, συνεπώς, δεν απαιτείται η επικύρωσή της από τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Γενικές μεταβατικές ρήτρες

- Ο πρώτος τύπος **γενικής μεταβατικής ρήτρας** αφορά την αλλαγή της διαδικασίας λήψης αποφάσεων από ομοφωνία σε ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εφαρμόζεται στην περίπτωση των νομοθετικών προτάσεων στις οποίες η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ή ο τίτλος V της ΣΕΕ (που αφορά την εξωτερική δράση της ΕΕ και την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας) ορίζουν ότι το Συμβούλιο πρέπει να αποφασίζει με ομοφωνία. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι εξαιρούνται οι αποφάσεις με **στρατιωτικές επιπτώσεις** και οι αποφάσεις στον τομέα της **άμυνας**.
- Η δεύτερη περίπτωση **γενικής μεταβατικής ρήτρας** συνίσταται όταν οι νομοθετικές πράξεις απαιτείται από τη ΣΛΕΕ να εκδοθούν σύμφωνα με την **ειδική νομοθετική διαδικασία**, με μοναδικό νομοθέτη το Συμβούλιο, και είτε ζητείται η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είτε η συγκατάθεσή του. Στην περίπτωση αυτή, η *μεταβατική* ρήτρα θα είχε ως αποτέλεσμα τη μετάβαση από την ειδική νομοθετική διαδικασία στη **συνήθη νομοθετική διαδικασία** (παλαιότερα γνωστή ως **συναπόφαση**).

Οι **τομείς δικαιοδοσίας** της ΕΕ δεν αλλάζουν σε καμία από αυτές τις περιπτώσεις. Μετά τη λήψη ειδοποίησης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ότι προτείνεται η χρήση γενικής *μεταβατικής* ρήτρας, τα **εθνικά κοινοβούλια** διαθέτουν 6 μήνες για να ασκήσουν βέτο. Επιπλέον, η **πλειοψηφία** των μελών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο πρέπει να συναινέσει στη χρήση της *μεταβατικής* ρήτρας. Μόνο τότε, το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** μπορεί να εγκρίνει ομόφωνα οποιονδήποτε τύπο *μεταβατικής* ρήτρας.

Ειδικές μεταβατικές ρήτρες

Οι συνθήκες της ΕΕ προβλέπουν επίσης *μεταβατικές* ρήτρες που εφαρμόζονται σε **έξι συγκεκριμένους τομείς πολιτικής**. Αυτές οι έξι ειδικές *μεταβατικές* ρήτρες εφαρμόζονται στους εξής τομείς:

1. κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (άρθρο [31](#) παράγραφος 3 της ΣΕΕ)
2. οικογενειακό δίκαιο το οποίο έχει διασυνοριακές επιπτώσεις (άρθρο [81](#) παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ)
3. κοινωνική πολιτική (άρθρο [153](#) παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ)
4. περιβαλλοντική πολιτική (άρθρο [192](#) παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ)
5. πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (άρθρο [312](#) παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ) και
6. ενισχυμένη συνεργασία (άρθρο [333](#) της ΣΛΕΕ).

Οι όροι για την έκδοση μιας νομοθετικής πράξης στους τομείς αυτούς προβλέπουν μια λιγότερο περίπλοκη διαδικασία, εφόσον τα θεσμικά όργανα αποφασίσουν να εφαρμόσουν *μεταβατική* ρήτρα. Στις τέσσερις πρώτες περιπτώσεις το Συμβούλιο αποφασίζει για τις *μεταβατικές* ρήτρες, ενώ στις δύο τελευταίες το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

μετάκληση

Διαδικασία, με την οποία καθίσταται δυνατή η είσοδος και διαμονή πολίτη τρίτης χώρας για παροχή εξαρτημένης εργασίας στην Ελλάδα, σε συγκεκριμένο εργοδότη και για ορισμένο είδος απασχόλησης.

Πηγή: Ν. 4251/2014 " Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α'/2014

μετανάστευση και άσυλο

Το άρθρο [67](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) το καθήκον να εξασφαλίζει την απουσία ελέγχων των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα και να αναπτύσσει κοινή πολιτική στους τομείς **του ασύλου, της μετανάστευσης και του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων**, η οποία βασίζεται στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και είναι δίκαιη έναντι των υπηκόων τρίτων χωρών.

Το άρθρο [77](#) της ΣΛΕΕ υποχρεώνει την ΕΕ να αναπτύξει πολιτική για τον έλεγχο των προσώπων στα σύνορα και την αποτελεσματική εποπτεία της διέλευσης των εξωτερικών συνόρων, την απουσία ελέγχων προσώπων στα εσωτερικά σύνορα και την προοδευτική δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των συνόρων για τα εξωτερικά σύνορα.

Το άρθρο [78](#) της ΣΛΕΕ απαιτεί από την ΕΕ να αναπτύξει μια κοινή πολιτική στους τομείς **του ασύλου, της επικουρικής προστασίας και της προσωρινής προστασίας** με στόχο να παρέχεται το κατάλληλο καθεστώς σε οποιοδήποτε υπήκοο τρίτης χώρας χρήζει διεθνούς προστασίας και να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της μη **επαναπροώθησης** (βασική αρχή του διεθνούς δικαίου για τους πρόσφυγες και τα ανθρωπίνια δικαιώματα που απαγορεύει στα κράτη να επιστρέφουν άτομα σε χώρα όπου υπάρχει πραγματικός κίνδυνος να υποστούν δίωξη, βασανιστήρια, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή οποιαδήποτε άλλη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων).

Σύμφωνα με το άρθρο [79](#) της ΣΛΕΕ, η **μεταναστευτική πολιτική** της ΕΕ επιδιώκει τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, τη διασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη και την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων.

Όσον αφορά τη **νόμιμη μετανάστευση**, η ΕΕ έχει την αρμοδιότητα να καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών εισέρχονται και διαμένουν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος, μεταξύ άλλων για σκοπούς οικογενειακής επανένωσης. Τα κράτη μέλη, ωστόσο, έχουν τη διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν τον αριθμό υπηκόων τρίτων χωρών που εισέρχονται στο έδαφός τους για αναζήτηση εργασίας.

Η ΕΕ επιδιώκει να λαμβάνει μέτρα πρόληψης και περιστολής της **παράνομης μετανάστευσης**, κυρίως μέσω της εφαρμογής αποτελεσματικής **πολιτικής επιστροφής και επανεισδοχής**, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σύμφωνα με το άρθρο [80](#) της ΣΛΕΕ, η πολιτική της ΕΕ για τη **μετανάστευση και το άσυλο** διέπεται από **την αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών** μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων και στο **οικονομικό επίπεδο**.

Με την πάροδο των ετών, η ΕΕ έχει αναπτύξει και βελτιώσει την κοινή της προσέγγιση για τη μετανάστευση και το άσυλο. Η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες για να δημιουργήσει ένα **κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου** από το 1999. Το 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το **Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση**, καλύπτοντας όλα τα διαφορετικά στοιχεία που απαιτούνται

για μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση στη μετανάστευση και επιδιώκοντας να εξασφαλίσει μεγαλύτερη συνέπεια στην ενσωμάτωση των εσωτερικών και εξωτερικών πτυχών των μεταναστευτικών πολιτικών. Η Επιτροπή προτείνει βελτιωμένες και ταχύτερες, καλύτερα εναρμονισμένες διαδικασίες σε όλο το σύστημα ασύλου και μετανάστευσης και επιδιώκει να διασφαλίσει ένα ισορροπημένο, κοινό πλαίσιο που θα συνδυάζει όλες τις πτυχές της πολιτικής ασύλου και μετανάστευσης. Αναγνωρίζει ότι οι αποτελεσματικές επιστροφές απαιτούν βελτιωμένες διαδικασίες εντός της ΕΕ που μειώνουν τον κατακερματισμό των εθνικών προσεγγίσεων και εξασφαλίζουν στενότερη συνεργασία και ενισχυμένη αλληλεγγύη μεταξύ όλων των κρατών μελών.

Η πολιτική της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη, με εξαίρεση τη Δανία, η οποία έχει δικαίωμα απαλλαγής σύμφωνα με το [Πρωτόκολλο 22](#), και την Ιρλανδία, η οποία έχει το δικαίωμα να συμμετέχει σε συγκεκριμένα μέτρα σύμφωνα με το [Πρωτόκολλο 21](#).

Η πολιτική της ΕΕ για τα σύνορα ανήκει στο κεκτημένο του Σένγκεν και εφαρμόζεται στα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες του Σένγκεν (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία) σύμφωνα με το [Πρωτόκολλο 19](#). Η Ιρλανδία δεν συμμετέχει σε μέτρα του κεκτημένου του Σένγκεν σχετικά με τα σύνορα.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

μεταποίηση γεωργικών προϊόντων

Κάθε πράξη επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει ένα επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία ενός προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση.

μεταφορά γνώσης

Κάθε διαδικασία με στόχο την απόκτηση, συγκέντρωση και ανταλλαγή ρητής και σιωπηρής γνώσης, καθώς και δεξιοτήτων και προσόντων, σε οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες, όπως είναι η ερευνητική συνεργασία, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, η δανειοδότηση, η δημιουργία τεχνοβλαστών, οι δημοσιεύσεις και η κινητικότητα των ερευνητών και λοιπού προσωπικού που συμμετέχει στις εν λόγω δραστηριότητες. Πέραν της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης, περιλαμβάνει και άλλα είδη γνώσης, όπως γνώση χρήσης προτύπων και κανονισμών που τα περιλαμβάνουν και γνώση περιβαλλόντων πραγματικών συνθηκών λειτουργίας και μεθόδων οργανωτικής καινοτομίας, καθώς και διαχείριση γνώσεων σχετικά με τον καθορισμό, την απόκτηση, την προστασία, την προάσπιση και την εκμετάλλευση άυλων περιουσιακών στοιχείων.

μεταφορά στερεών αποβλήτων

Το σύνολο των εργασιών μετακίνησης των αποβλήτων από τα μέσα συλλογής στους χώρους διάθεσης, αξιοποίησης ή μεταφόρτωσης.

Πηγή: Άρθρο 2 της ΚΥΑ 59010/03 «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης»

μεταφόρτωση στερεών αποβλήτων

Οι εργασίες μετακίνησης των αποβλήτων από τα μέσα ή χώρους συλλογής σε άλλα μέσα μεταφοράς με ενδεχόμενη συμπίεσή τους (στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται κινητός ή σταθερός σταθμός μεταφόρτωσης)

Πηγή: Άρθρο 2 της ΚΥΑ 50910/03 «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης»

μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

Η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο είναι η διαδικασία ενσωμάτωσης οδηγιών της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών της ΕΕ.

Σε αντίθεση με τους κανονισμούς και τις αποφάσεις, οι οδηγίες δεν εφαρμόζονται άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη, αλλά απαιτείται η ενσωμάτωση των κανόνων τους στην εθνική νομοθεσία από το εθνικό δίκαιο. Τα κράτη μέλη πρέπει να εγκρίνουν τα εν λόγω εθνικά μέτρα εντός μιας προθεσμίας η οποία καθορίζεται στην οδηγία. Τα κράτη μέλη της ΕΕ οφείλουν να ενημερώσουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα εθνικά εκτελεστικά μέτρα.

Η Επιτροπή:

- εξετάζει το κείμενο, για να διασφαλίσει ότι πληροί τους στόχους της οδηγίας
- διασφαλίζει ότι ο ενσωματωμένος νόμος εφαρμόζεται και τηρείται/τηρούνται η/οι απαιτούμενη/ες προθεσμία/ες.

Η Επιτροπή μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν το κράτος μέλος δεν έχει λάβει εθνικά μέτρα για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο ή έχει λάβει μέτρα αλλά η Επιτροπή θεωρεί ότι τα μέτρα δεν είναι ικανοποιητικά. Εάν το Δικαστήριο συμφωνήσει με την Επιτροπή για την παράβαση και το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με την απόφαση, τότε το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει χρηματική ποινή ή κατ' αποκοπή ποσό κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής. Εάν ένα κράτος μέλος αδυνατεί να ενημερώσει την Επιτροπή για τα εθνικά εκτελεστικά μέτρα εντός της προθεσμίας, η Επιτροπή μπορεί να προσδιορίσει το ποσό του κατ' αποκοπή ποσού ή της χρηματικής ποινής που πρέπει να καταβάλει το κράτος μέλος. Εάν το Δικαστήριο επιβεβαιώσει ότι υπάρχει παράβαση και ότι το ποσό που έχει ορίσει η Επιτροπή δεν υπερβαίνει το ποσό που έχει ορίσει το Δικαστήριο, τότε τίθεται σε ισχύ υποχρέωση καταβολής (άρθρο [260](#) παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Μεταφορικό Ισοδύναμο (Μ.Ι.)

Είναι το μέτρο, με τη θέσπιση του οποίου επιδιώκεται η εξίσωση του κόστους μεταφοράς με μέσα μαζικής μεταφοράς από την ηπειρωτική Ελλάδα σε νησί ή από νησί σε νησί με το κόστος που θα ίσχυε στην ηπειρωτική Ελλάδα για την ίδια απόσταση.

Όπως προβλέπεται από τον Ν. 4551/2018 (ΦΕΚ 116 Α'/2018) με την υπ' αριθμ. 4796/2018 (ΦΕΚ 6124 Β'/2018) Κοινή Υπουργική Απόφαση, τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή το μέτρο «Μεταφορικό Ισοδύναμο» (Μ.Ι.) στις ωφελούμενες μονάδες (επιβάτες).

Πηγή: α) Ν. 4551/2018 (ΦΕΚ 116 Α'/2018) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4606/2019 άρθρο 14 (ΦΕΚ 57 Α'/2019) και ισχύει

β) ΚΥΑ υπ' αριθμ. 4796/2018 (ΦΕΚ 6124 Β'/2018)

γ) <https://metaforikoisodynamo.gr/InfoMaterial>

μετεγκατάσταση

Μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 61α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

μετριασμός της κλιματικής αλλαγής mitigation of climate change

Η διαδικασία συγκράτησης της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη πολύ κάτω από τους 2 °C και καταβολής προσπαθειών για τον περιορισμό της σε 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, κατά τα προβλεπόμενα στη συμφωνία του Παρισιού.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

Η κλιματική αλλαγή – μια σημαντική διακύμανση των μέσων καιρικών συνθηκών για πολλές δεκαετίες – αντιπροσωπεύει μια σημαντική ανθρώπινη και παγκόσμια πρόκληση. Η κλιματική αλλαγή μπορεί να μετριαστεί, για να γίνουν οι επιπτώσεις της λιγότερο σοβαρές, με την πρόληψη ή τη μείωση της εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου (ΑΘ) στην ατμόσφαιρα.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι, ιδιαίτερα από τα μέσα του 20ού αιώνα, οι άνθρωποι και τα ΑΘ που παράγουν [κυρίως διοξείδιο του άνθρακα (CO₂), μεθάνιο, οξείδια του αζώτου και φθοριούχα αέρια] έχουν επιταχύνει με γρήγορο ρυθμό την κλιματική αλλαγή. Η διεθνής κοινότητα έχει αναγνωρίσει την ανάγκη να διατηρηθεί η υπερθέρμανση του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2 °C και έχει συνάψει συμφωνία για τον περιορισμό της στους 1,5 °C.

Η ΕΕ διαθέτει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικών για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (ΑΘ). Οι βασικές νομοθεσίες και πολιτικές της ΕΕ περιλαμβάνουν:

- το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών ΑΘ από τον τομέα της ενέργειας, τη βιομηχανία και τις πτήσεις εντός της ΕΕ
- εθνικούς στόχους βάσει του κανονισμού περί επιμερισμού των προσπαθειών
- διασφάλιση της συμβολής των δασών και της γης της ΕΕ στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής (κανονισμός περί χρήσεων γης και δασοκομίας για το 2021–2030)
- μείωση των εκπομπών ΑΘ από τις μεταφορές, π.χ. μέσω προτύπων εκπομπών CO₂ για οχήματα
- ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης, της ανανεώσιμης ενέργειας και της διακυβέρνησης των ενεργειακών και κλιματικών πολιτικών των κρατών μελών.

Το 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ένα φιλόδοξο θεματολόγιο προκειμένου η ΕΕ να γίνει κλιματικά ουδέτερη (δηλαδή, μια οικονομία με ουδέτερο ισοζύγιο καθαρών εκπομπών ΑΘ) έως το 2050, και αυτό κατοχυρώθηκε στην νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία για το κλίμα. Προκειμένου αυτό να επιτευχθεί, το σύνολο της κοινωνίας και οι οικονομικοί τομείς θα διαδραματίσουν τον ρόλο τους – από τον τομέα της ενέργειας έως τη βιομηχανία, την κινητικότητα, τα κτίρια, τη γεωργία και τη δασοκομία.

Από το 2020, η Επιτροπή υιοθέτησε μια σειρά νέων στρατηγικών πρωτοβουλιών, ιδίως ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία για μια καθαρή και ανταγωνιστική Ευρώπη, μια στρατηγική για τη βιοποικιλότητα για το 2030 και μια στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο», καθώς και μια στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η οποία συμπληρώνει τις ενέργειες για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Το 2020, η Επιτροπή έθεσε έναν νέο στόχο για το κλίμα όσον αφορά το 2030 προκειμένου να μειωθούν περαιτέρω οι καθαρές εκπομπές ΑΘ τουλάχιστον κατά 55% έως το 2030. Ο νέος στόχος για το 2030 έχει πλέον κατοχυρωθεί στην ευρωπαϊκή νομοθεσία για το κλίμα. Τον Ιούλιο του 2021, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης μια σειρά νομοθετικών προτάσεων που καθόριζαν τον τρόπο με τον οποίο σκοπεύει να επιτύχει κλιματική ουδετερότητα στην ΕΕ έως το 2050, συμπεριλαμβανομένου ενός ενδιάμεσου στόχου καθαρής μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου τουλάχιστον κατά 55% έως το 2030.

Το [8ο πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για το περιβάλλον, που θα διαρκέσει από το 2021 έως το 2030](#), θα στηρίξει τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας όσον αφορά τη δράση για το κλίμα και το περιβάλλον.

Πηγή: α) <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

β) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

μηδενική ρύπανση

Ο στόχος της μηδενικής ρύπανσης είναι η μείωση της ρύπανσης του αέρα, των υδάτων και του εδάφους σε επίπεδα που δεν θεωρούνται πλέον επιβλαβή για την υγεία και τα φυσικά οικοσυστήματα και που σέβονται τα όρια τα οποία μπορεί να αντιμετωπίσει ο πλανήτης Γη, δημιουργώντας έτσι ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες. Η ρύπανση προκαλεί έναν στους οκτώ θανάτους στην Ευρώπη κάθε χρόνο και αποτελεί παράγοντα για ένα ευρύ φάσμα ιατρικών παθήσεων. Είναι ένας από τους πέντε κύριους παράγοντες απώλειας της βιοποικιλότητας και απειλεί την επιβίωση πάνω από 1 εκατομμυρίου ειδών από τα 8 εκατομμύρια είδη φυτών και ζώων που υπολογίζεται ότι υπάρχουν στον πλανήτη.

Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2021, «[Πορεία προς έναν υγιή πλανήτη για όλους Σχέδιο δράσης της ΕΕ: για μηδενική ρύπανση των υδάτων, του αέρα, και του εδάφους](#)», καθορίζει ένα ολοκληρωμένο όραμα για το 2050, και περιλαμβάνει έναν κατάλογο δράσεων ([σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση](#)) που αποσκοπούν στη μείωση της ρύπανσης στην πηγή και θέτει μια σειρά στόχων που πρέπει να επιτευχθούν, σε πρώτη φάση, έως το 2030. Αυτοί οι στόχοι, μεταξύ άλλων, είναι:

- η βελτίωση της ποιότητας του αέρα για μείωση του αριθμού των πρόωρων θανάτων που προκαλούνται από την ατμοσφαιρική ρύπανση τουλάχιστον κατά 55 %
- η μείωση κατά 30 % του ποσοστού των ατόμων που υφίστανται χρόνια ενόχληση από τον θόρυβο από μέσα μεταφοράς
- η μείωση κατά 25 % των οικοσυστημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) όπου η ατμοσφαιρική ρύπανση απειλεί τη βιοποικιλότητα
- η μείωση κατά 50 % των απωλειών θρεπτικών ουσιών, της χρήσης και του κινδύνου από τα χημικά φυτοφάρμακα, της χρήσης των πιο επικίνδυνων φυτοφαρμάκων και της πώλησης αντιμικροβιακών για τα εκτρεφόμενα ζώα και τις υδατοκαλλιέργειες
- η μείωση κατά 50 % των πλαστικών απορριμμάτων στη θάλασσα και κατά 30 % των μικροπλαστικών που εκλύονται στο περιβάλλον

- η σημαντική μείωση της συνολικής παραγωγής αποβλήτων και μείωση των υπολειμματικών αστικών απόβλητων κατά 50 %.

Μερικά παραδείγματα πρωτοβουλιών και δράσεων που θα αναληφθούν στο πλαίσιο του σχεδίου είναι:

- η εναρμόνιση των προτύπων της ΕΕ για την ποιότητα του αέρα με τις πιο πρόσφατες συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας
- η αναθεώρηση των προτύπων για την ποιότητα του νερού, συμπεριλαμβανομένων των ποταμών και των θαλασσών της ΕΕ
- η μείωση της ρύπανσης του εδάφους και ενίσχυση της αποκατάστασης του εδάφους
- η αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ για τα απόβλητα για τη μείωση της ρύπανσης και την προσαρμογή στις αρχές της κυκλικής οικονομίας
- η εξασφάλιση της μηδενικής ρύπανσης από την παραγωγή και την κατανάλωση
- η μείωση των ανισοτήτων στην υγεία που προκαλούνται από το δυσανάλογο μερίδιο των επιβλαβών επιπτώσεων για την υγεία που βαρύνουν πλέον τους πιο ευάλωτους
- η μείωση του αποτυπώματος εξωτερικής ρύπανσης της ΕΕ με τον περιορισμό των εξαγωγών προϊόντων και αποβλήτων που έχουν επιβλαβείς ή τοξικές επιπτώσεις σε τρίτες χώρες.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

μη επιλέξιμες κατηγορίες δράσεων

Στην παρακάτω ενότητα παρατίθενται συγκεκριμένες -προβλεπόμενες από το κανονιστικό πλαίσιο- εξαιρέσεις από τις επιλέξιμες κατηγορίες δράσεων:

ΕΤΠΑ και ΤΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του σχεδίου του Κανονισμού ΕΤΠΑ/ ΤΣ, τα συγκεκριμένα Ταμεία δεν μπορούν να χρηματοδοτήσουν:

- Την κατασκευή αεροδρομίων. Εξαιρέση αποτελούν οι δράσεις για την ενίσχυση της ασφάλειας και της μετρίαση των περιβαλλοντικών επιδράσεων στα υφιστάμενα αεροδρόμια.
- Επενδύσεις σε ΧΥΤΥ/ΧΥΤΑ (landfills) με εξαίρεση τον παροπλισμό τους, την μετατροπή τους και αύξηση της ασφάλειας των υφιστάμενων, με την προϋπόθεση ότι δεν αυξάνεται η δυναμικότητά τους.
- Επενδύσεις για την αύξηση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων εναπομεινάντων αποβλήτων.
- Επενδύσεις για την παραγωγή, επεξεργασία, αποθήκευση και διανομή ορυκτών καυσίμων (φυσικό αέριο), με εξαίρεση στις περιπτώσεις που αντικαθιστούν θέρμανση με τη χρήση του άνθρακα.
- Προμήθεια σιδηροδρομικού τροχαίου υλικού. Εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση που ο φορέας που έχει αναλάβει τον σιδηρόδρομο στην περίπτωση της πλήρους ιδιωτικοποίησης είναι νεοσύστατη επιχείρηση.
- Τον παροπλισμό ή την κατασκευή πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής.
- Τις επενδύσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από δραστηριότητες που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Την παρασκευή, επεξεργασία και εμπορία καπνού και προϊόντων καπνού.

- Τις προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 18 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, εκτός αν επιτραπεί βάσει των εφαρμοστέων κανόνων της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις ή για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Επιπλέον, το Ταμείο Συνοχής δεν στηρίζει τις επενδύσεις στη στέγαση, εκτός εάν σχετίζονται με την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης ή τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

ΕΚΤ+

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού για το ΕΚΤ+, οι κάτωθι κατηγορίες δαπανών δεν είναι επιλέξιμες:

- Η αγορά γης, ακινήτων και η υλοποίηση υποδομών.
- Η αγορά επίπλωσης, εξοπλισμού και οχημάτων, εκτός αν είναι απαραίτητη για την επίτευξη του στόχου της πράξης, ή αν αυτά τα είδη αποσβήνονται πλήρως, ή η αγορά τους συνιστά την πιο οικονομική επιλογή.

ΤΔΜ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του σχεδίου του Κανονισμού ΤΔΜ, το συγκεκριμένο Ταμείο δεν μπορεί να χρηματοδοτήσει:

- τον παροπλισμό ή την κατασκευή πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής.
- Την παρασκευή, επεξεργασία και εμπορία καπνού και προϊόντων καπνού.
- Τις προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 18 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, εκτός αν επιτραπεί βάσει των εφαρμοστέων κανόνων της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις.
- Επενδύσεις για την παραγωγή, επεξεργασία, αποθήκευση και διανομή ορυκτών καυσίμων (φυσικό αέριο), με εξαίρεση στις περιπτώσεις που αντικαθιστούν θέρμανση με τη χρήση του άνθρακα.

ΕΤΘΑ

Με βάση την πορεία των διαπραγματεύσεων, οι ακόλουθες δράσεις δεν είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του σχεδίου του Κανονισμού ΕΤΘΑ (άρθρο 13):

- Πράξεις που αυξάνουν την αλιευτική ικανότητα ενός αλιευτικού σκάφους ή στηρίζουν την απόκτηση εξοπλισμού που αυξάνει την ικανότητα ενός αλιευτικού σκάφους να εντοπίζει αλιεύματα, εκτός εάν οι πράξεις αφορούν επενδύσεις για την ασφάλεια επί του σκάφους, τις συνθήκες εργασίας και την ενεργειακή απόδοση, υπό τον όρο ότι το τμήμα του αντίστοιχου στόλου με το οποίο σχετίζονται οι πράξεις είναι σε ισορροπία, κάθε αύξηση της ικανότητας που προκύπτει από τις εν λόγω πράξεις αντισταθμίζεται από προηγούμενη απόσυρση τουλάχιστον ίσης ικανότητας και τηρείται το εθνικό ανώτατο όριο της αλιευτικής ικανότητας που κατανέμεται σε κάθε Κράτος Μέλος.
- Η κατασκευή και η απόκτηση αλιευτικών σκαφών ή η εισαγωγή αλιευτικών σκαφών, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα Κανονισμό.
- Η μεταβίβαση ή η μετανολόγηση αλιευτικών σκαφών σε τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων μέσω της δημιουργίας κοινοπραξιών με εταίρους των εν λόγω χωρών.
- Η προσωρινή ή οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα Κανονισμό.
- Ερευνητική αλιεία, εκτός εάν διενεργείται από επιστημονικά ιδρύματα με σκοπό τη διερεύνηση πιθανών επιλογών διαχείρισης για τα αλιευτικά αποθέματα, προκειμένου να εξασφαλιστεί βιώσιμη ή ερευνητική αλιεία για χωροκατακτητικά είδη, που περιλαμβάνει ο ενωσιακός κατάλογος του Κανονισμού 1143/2014.
- Η μεταβίβαση της κυριότητας μιας επιχείρησης.

- Η άμεση ανανέωση του αποθέματος, εκτός εάν προβλέπεται ρητά ως μέτρο επαναφοράς ή άλλα μέτρα διατήρησης από νομική πράξη της Ένωσης ή στην περίπτωση πειραματικού εμπλουτισμού αποθεμάτων.
- Η κατασκευή νέων λιμένων ή νέων ιχθυοσκαλών.
- Οι μηχανισμοί παρέμβασης στην αγορά που αποσκοπούν στην προσωρινή ή μόνιμη απόσυρση προϊόντων αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας από την αγορά με σκοπό τη μείωση της προσφοράς, προκειμένου να αποφευχθεί μείωση ή αύξηση των τιμών.
- Οι επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών που είναι απαραίτητες για τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας εν ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που απορρέουν από τις υποχρεώσεις της Ένωσης στο πλαίσιο περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης της αλιείας, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα Κανονισμό.
- Οι επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών που έχουν πραγματοποιήσει δραστηριότητες αλιείας στη θάλασσα για λιγότερο από 60 ημέρες εντός των δύο ημερολογιακών ετών που προηγούνται του έτους υποβολής της αίτησης για στήριξη.
- Η αντικατάσταση ή εκσυγχρονισμός κύριου ή βοηθητικού κινητήρα σε αλιευτικό σκάφος, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα Κανονισμό.

Πηγή: 2^η εγκύκλιος (αρ. πρωτ. 125192 - 25-11-2020) της ΕΥΣΣΑ της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)

Μη κερδοσκοπικές εθελοντικές ομάδες πολιτών που οργανώνονται σε τοπικό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο. Οι ΜΚΟ επιτελούν μία πλειάδα υπηρεσιών και ανθρωπιστικών παρεμβάσεων, μεταφέρουν τις ανησυχίες των πολιτών στις κυβερνήσεις, παρακολουθούν πολιτικές και ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινωνικά, περιβαλλοντικά κλπ. θέματα ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο έχουν ιδρυθεί. Εκπρόσωπος της γραμματείας των ΜΚΟ συμμετέχει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΚΠΣ.

Μητρώο Φορέων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας

Το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας θεσπίστηκε με το άρθρο 4 του Ν. 4430/2016. Είναι η βάση δεδομένων που τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή από το Τμήμα Μητρώου της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο., στην οποία εγγράφονται οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) Recovery and Resilience Facility (RRF)

Ο [μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας](#) (ΜΑΑ) είναι ένα προσωρινό μέσο ανάκαμψης. Παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να συγκεντρώνει κεφάλαια ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που συνάδουν με τις προτεραιότητες της ΕΕ και αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Διαθέτει 723,8 δισ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές) υπό μορφή δανείων (385,8 δισ. ευρώ) και επιχορηγήσεων (338 δισ. ευρώ) για τον σκοπό αυτό. Ο ΜΑΑ αποτελεί το κύριο εργαλείο του μέσου NextGenerationEU που θα βοηθήσει την ΕΕ να εξέλθει ισχυρότερη και ανθεκτικότερη από την τρέχουσα κρίση.

Στο πλαίσιο του μηχανισμού αυτού χορηγούνται επιδοτήσεις και δάνεια για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ. Στόχος του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (MAA) είναι να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού και να καταστούν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες περισσότερο βιώσιμες, ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Για τη χορήγηση των κονδυλίων στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού, τα κράτη μέλη καταρτίζουν σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στα οποία εξηγούν πώς θα επενδύσουν τα κονδύλια αυτά.

Ο ΜΑΑ βοηθά την ΕΕ να επιτύχει τον στόχο της για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 και θέτει την Ευρώπη σε πορεία ψηφιακής μετάβασης, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και τονώνοντας την ανάπτυξη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Πηγή: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_el

Μηχανισμός για το Κράτος Δικαίου

Ο ευρωπαϊκός μηχανισμός για το κράτος δικαίου είναι ένα προληπτικό εργαλείο που αποσκοπεί στην προώθηση του κράτους δικαίου και στην πρόληψη της εμφάνισης ή της επιδείνωσης προκλήσεων.

Μηχανισμός “rescEU”

Union Civil Protection Mechanism (rescEU)

Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ (Union Civil Protection Mechanism (rescEU) που αποτελεί αναβάθμιση που έγινε το 2019 του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ με στόχο την ενίσχυση και ενδυνάμωση της διαχείρισης κινδύνου καταστροφών της ΕΕ. Στοχεύει τόσο στην προστασία των πολιτών από καταστροφές όσο και στη διαχείριση των αναδυόμενων κινδύνων. Το rescEU δημιουργεί ένα νέο ευρωπαϊκό αποθεματικό πόρων και περιλαμβάνει ένα στόλο πυροσβεστικών αεροπλάνων και ελικοπτερίων, αεροπλάνα ιατρικών εκκενώσεων, καθώς και ένα απόθεμα ιατρικών ειδών και νοσοκομείων πεδίου που μπορούν να ανταποκριθούν σε έκτακτες ανάγκες υγείας. Η ΕΕ αναπτύσσει επίσης ένα αποθεματικό για την αντιμετώπιση χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών συμβάντων.

Μηχανισμός Ευελιξίας

Ο Μηχανισμός Ευελιξίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση, για ένα δεδομένο οικονομικό έτος, συγκεκριμένων απρόβλεπτων δαπανών στο πλαίσιο πιστώσεων για αναλήψεις υποχρεώσεων και των αντίστοιχων πιστώσεων για πληρωμές οι οποίες δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν εντός των διαθέσιμων ανώτατων ορίων για έναν ή περισσότερους άλλους τομείς. Το ανώτατο όριο του ετήσιου ποσού που είναι διαθέσιμο για τον Μηχανισμό Ευελιξίας ορίζεται σε 915 εκατομμύρια EUR (σε τιμές 2018).

Το μη χρησιμοποιηθέν μέρος του ετήσιου ποσού του Μηχανισμού Ευελιξίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί μέχρι το έτος $n+2$. Όποιο μέρος του ετήσιου ποσού προκύπτει από προηγούμενα έτη χρησιμοποιείται πρώτο, κατά χρονολογική σειρά. Όποιο μέρος του ετήσιου ποσού του έτους n δεν χρησιμοποιείται έως και το έτος $n+2$ καταργείται.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (OJ L1 433/11 22.12.2020)

Μηχανισμός Οικολογικής Επιβράβευσης

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης θεσπίστηκε ο Μηχανισμός οικολογικής επιβράβευσης. Σύμφωνα με αυτόν:

1. Όταν, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 (του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης), οι πόροι για το ΤΔΜ αυξάνονται πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2024, οι επιπλέον πόροι κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών βάσει των εθνικών μεριδίων που ορίζονται στο παράρτημα Ι του ίδιου κανονισμού.
2. Όταν οι πόροι για το ΤΔΜ αυξάνονται μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2024, οι πρόσθετοι πόροι κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών σύμφωνα με τη μεθοδολογία του δευτέρου εδαφίου της παρούσης παραγράφου, βάσει της μεταβολής των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου των βιομηχανικών τους εγκαταστάσεων κατά την περίοδο από το έτος 2018 έως το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, όπως υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 166/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (16). Η μεταβολή των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κάθε κράτους μέλους υπολογίζεται βάσει του αθροίσματος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μόνο εκείνων των περιφερειών επιπέδου NUTS 3 που έχουν προσδιοριστεί στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.

Η κατανομή των πρόσθετων πόρων για κάθε κράτος μέλος καθορίζεται σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- α) για τα κράτη μέλη που πέτυχαν μειώσεις στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η μείωση στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που έχει επιτευχθεί από κάθε κράτος μέλος υπολογίζεται εκφράζοντας το επίπεδο των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του τελευταίου έτους αναφοράς ως ποσοστό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που παρατηρήθηκαν το 2018· για τα κράτη μέλη που δεν έχουν επιτύχει μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, το ποσοστό αυτό ορίζεται σε 100 %·
  - β) το τελικό μερίδιο για κάθε κράτος μέλος υπολογίζεται διαιρώντας τα εθνικά μερίδια του παραρτήματος Ι δια των ποσοστών που προκύπτουν από το στοιχείο α)· και
  - γ) το αποτέλεσμα του υπολογισμού κατά το στοιχείο β) αναπροσαρμόζεται ώστε το συνολικό άθροισμα να είναι 100 %.
3. Τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν τους πρόσθετους πόρους στα προγράμματά τους και υποβάλλουν τροποποίηση του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης

Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA)

Από τον Ιανουάριο του 2007 και μετά, ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) αντικαθιστά μια σειρά προγραμμάτων και χρηματοδοτικών μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες, και συγκεκριμένα το PHARE, το PHARE CBC, το ISPA, το SAPARD, το CARDS και το χρηματοδοτικό μέσο για την Τουρκία.

Το Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) / Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) είναι το μέσο με το οποίο η ΕΕ στηρίζει τις μεταρρυθμίσεις στην περιοχή της διεύρυνσης με οικονομική και τεχνική βοήθεια από το 2007. Τα κονδύλια του ενισχύουν τις ικανότητες των δικαιούχων καθ' όλη τη διάρκεια της ενταξιακής διαδικασίας, με αποτέλεσμα τη σταδιακή, θετικές εξελίξεις στην περιοχή.

IPA III (2021-2027)

Το μέσο IPA III (διάδοχος των IPA και IPA II) έχει ως γενικό στόχο την παροχή υποστήριξης στους δικαιούχους στην υιοθέτηση και εφαρμογή των πολιτικών, θεσμικών, νομικών, διοικητικών, κοινωνικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται από αυτούς τους δικαιούχους για να συμμορφωθούν με τις αξίες της Ένωσης και να ευθυγραμμιστούν σταδιακά με τους κανόνες, τα πρότυπα και τις πολιτικές της Ένωσης και πρακτικές με σκοπό την προσχώρηση στην Ένωση, συμβάλλοντας έτσι στη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ευημερία τους. Το μέσο IPA III είναι σαφώς ευθυγραμμισμένο με τις εμβληματικές και τις προτεραιότητες του «Οικονομικού και Επενδυτικού Σχεδίου για τα Δυτικά Βαλκάνια» (Οκτώβριος 2020), της Στρατηγικής των Δυτικών Βαλκανίων «Μια αξιόπιστη προοπτική διεύρυνσης και ενισχυμένη δέσμευση της ΕΕ με τα Δυτικά Βαλκάνια (Φεβρουάριος 2018)», και την ανακοίνωση της Επιτροπής «Ενίσχυση της ενταξιακής διαδικασίας – μια αξιόπιστη προοπτική της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια (Φεβρουάριος 2020).

Οι σημερινοί δικαιούχοι είναι: Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κοσσυφοπέδιο, Μαυροβούνιο, Βόρεια Μακεδονία, Σερβία και Τουρκία. Βοήθεια παρέχεται επίσης μέσω πολυεθνικών/περιφερειακών προγραμμάτων.

Για την περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, το δημοσιονομικό κονδύλιο του IPA III ανέρχεται σε 14,162 δισεκατομμύρια ευρώ.

Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/ipa_en?ettrans=el

Μηχανισμός "Συνδέοντας την Ευρώπη" (ΜΣΕ) Connecting Europe Facility (CEF)

Οι γενικοί στόχοι του ΜΣΕ είναι η κατασκευή, η ανάπτυξη, ο εκσυγχρονισμός και η ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα των μεταφορών, τον τομέα της ενέργειας και τον ψηφιακό τομέα και η διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις για απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και τους στόχους να αυξηθεί η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα· η έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη· η εδαφική, κοινωνική και οικονομική συνοχή· και η πρόσβαση στην εσωτερική αγορά και η ολοκλήρωσή της, με έμφαση στη διευκόλυνση των συνεργειών μεταξύ του τομέα των μεταφορών, του τομέα της ενέργειας και του ψηφιακού τομέα.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι του ΜΣΕ είναι:

- a) στον τομέα των μεταφορών:
  - i) η συμβολή στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν αποτελεσματικά, διασυνδεδεμένα και πολυτροπικά δίκτυα και υποδομές για έξυπνη, διαλειτουργική, βιώσιμη, χωρίς αποκλεισμούς, προσιτή, ασφαλή και προστατευμένη κινητικότητα, σύμφωνα με τους στόχους του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013, και
  - ii) η προσαρμογή τμημάτων του ΔΕΔ-Μ για τη διπλή χρήση των υποδομών μεταφορών με στόχο τη βελτίωση τόσο της μη στρατιωτικής, όσο και της στρατιωτικής κινητικότητας,

- β) στον τομέα της ενέργειας:
- i) η συμβολή στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν την περαιτέρω ενοποίηση μιας αποδοτικής και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ενέργειας και τη διαλειτουργικότητα των δικτύων σε διασυνοριακό και διατομεακό επίπεδο, ώστε να διευκολυνθεί η απαλλαγή της οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές, να προωθηθεί η ενεργειακή απόδοση και η ασφάλεια εφοδιασμού, και
  - ii) η διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
- γ) στον ψηφιακό τομέα: η συμβολή στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν την ανάπτυξη ασφαλών και προστατευμένων δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων 5G, και την πρόσβαση σε αυτά, καθώς και στην αύξηση της ανθεκτικότητας και της χωρητικότητας των ψηφιακών δικτύων κορμού στα εδάφη της Ένωσης με τη σύνδεσή τους με γειτονικά εδάφη, καθώς και στην ψηφιοποίηση των δικτύων μεταφορών και ενέργειας.

Το Κοινοβούλιο θέλοντας να ενισχύσει το πρόγραμμα του μηχανισμού "Συνδέοντας την Ευρώπη" με στόχο τον εκσυγχρονισμό των μεταφορικών και ψηφιακών δικτύων της ΕΕ και των ενεργειακών της υποδομών, υιοθέτησε στις 6 Ιουλίου το ανανεωμένο εμβληματικό πρόγραμμα του μηχανισμού "Συνδέοντας την Ευρώπη" (CEF). Στα πλαίσια του [προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027](#), το πρόγραμμα ύψους 33,1 δισ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές) θα χρηματοδοτήσει έργα που στοχεύουν στη βελτίωση των μεταφορικών και ενεργειακών δικτύων, καθώς και των ψηφιακών υπηρεσιών και της συνδεσιμότητας στην Ευρώπη. Στοχεύει επίσης στη στήριξη της απασχόλησης, της οικονομικής ανάπτυξης και της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών. Τα μέλη του Κοινοβουλίου εξασφάλισαν ότι το 60% των κονδυλίων θα κατευθυνθεί σε έργα που θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ όσον αφορά το κλίμα, ενώ το 15% των κονδυλίων του πυλώνα της ενέργειας θα διατεθούν σε διασυνοριακά έργα ανανεώσιμης ενέργειας.

Ο [μηχανισμός "Συνδέοντας την Ευρώπη"](#) στοχεύει στη δημιουργία συνεργειών μεταξύ των τομέων των μεταφορών, της ενέργειας και της ψηφιακής τεχνολογίας. Η κατανομή του [προϋπολογισμού](#) ανά τομέα έχει ως εξής:

- Μεταφορές: 25,81 δισ. ευρώ
- Ενέργεια: 5,84 δισ. ευρώ
- Ψηφιακές τεχνολογίες: 2,07 δισ. ευρώ

Η λειτουργία του Μηχανισμού "Συνδέοντας την Ευρώπη" (Connecting Europe Facility – CEF) διέπεται από τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) 2021/1153](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 2021 για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και έχει αναδρομική ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Πηγή: α) <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20210701STO07546/sundeontas-tin-europi-neoi-poroi-gia-psifiaka-energeiaka-kai-metaforika-erga>

β) *Καν. (ΕΕ) 2021/1153*

Μηχανισμός Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (ΜΣΠΑ)

Μηχανισμός για την αντιμετώπιση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που ενσωματώνονται σε εμπορεύματα κατά την εισαγωγή τους στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης, με στόχο την πρόληψη του κινδύνου διαρροής άνθρακα. Ο ΜΣΠΑ συμπληρώνει το σύστημα που έχει θεσπιστεί για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου εντός της Ένωσης με την οδηγία 2003/87/ΕΚ μέσω της εφαρμογής ενός ισοδύναμου συνόλου κανόνων στις εισαγωγές στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης.

Ο μηχανισμός θα καταστεί σταδιακά μια εναλλακτική λύση έναντι των μηχανισμών που θεσπίστηκαν βάσει της οδηγίας 2003/87/EK για την πρόληψη του κινδύνου διαρροής άνθρακα, και ιδίως της δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων σύμφωνα με το άρθρο 10α της εν λόγω οδηγίας.

Ο μηχανισμός συνοριακής προσαρμογής άνθρακα αποτελεί βασική συνιστώσα της δράσης της ΕΕ για το κλίμα. Προωθεί την εισαγωγή εμπορευμάτων στην ΕΕ από επιχειρήσεις τρίτων χωρών οι οποίες πληρούν τα υψηλά πρότυπα για το κλίμα που ισχύουν στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί η ισόρροπη μεταχείριση των εν λόγω εισαγωγών και θα ενθαρρυνθούν οι εταίροι μας ανά τον κόσμο να συμμετάσχουν στις προσπάθειες της ΕΕ για το κλίμα.

Στις 13 Δεκεμβρίου 2022 επετεύχθη προσωρινή συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την εφαρμογή του λεγόμενου Μηχανισμού Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (ΜΣΠΑ) της ΕΕ. Σύμφωνα με την εν λόγω συμφωνία και σε σχέση με τις παλαιότερες προτάσεις:

- Ο ΜΣΠΑ τίθεται σε εφαρμογή από την 1η Οκτωβρίου 2023 (κατά παράταση από την 1η Ιανουαρίου 2023), αλλά με μια μεταβατική περίοδο που συνδέεται με τη σταδιακή κατάργηση των δωρεάν δικαιωμάτων στο πλαίσιο του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ). Επί του παρόντος, η οριστική εφαρμογή του Μηχανισμού εκτιμάται για την 1η Ιανουαρίου 2027.
- Το πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου ΜΣΠΑ επεκτάθηκε στο υδρογόνο, σε ορισμένες πρόδρομες ύλες, καθώς και σε έναν περιορισμένο αριθμό παραγώγων προϊόντων και ορισμένες έμμεσες εκπομπές.
- Η διαχείριση του ΜΣΠΑ θα είναι κεντρική με την πλειοψηφία των απαιτούμενων λειτουργιών να πραγματοποιούνται υπό την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Για να τεθεί σε ισχύ ο νέος νόμος με την μορφή Ευρωπαϊκού Κανονισμού απαιτείται η επίσημη έγκριση της συμφωνίας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ.

μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)

Σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361 της Επιτροπής, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) είναι εταιρείες που ο αριθμός του προσωπικού τους και το οικονομικό βάρος τους δεν ξεπερνούν ορισμένα όρια:

- μια **μεσαία επιχείρηση** απασχολεί έως 250 εργαζόμενους, έχει κύκλο εργασιών έως 50 εκατομμύρια ευρώ και συνολικό ισολογισμό έως 43 εκατομμύρια ευρώ·
- μια **μικρή επιχείρηση** απασχολεί έως 50 εργαζόμενους και έχει κύκλο εργασιών ή συνολικό ισολογισμό έως 10 εκατομμύρια ευρώ·
- μια **πολύ μικρή επιχείρηση** απασχολεί έως 10 εργαζόμενους και έχει κύκλο εργασιών ή συνολικό ισολογισμό έως 2 εκατομμύρια ευρώ.

Υπάρχουν πάνω από 23 εκατομμύρια ΜΜΕ στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), που αντιστοιχούν στο 99 % των επιχειρήσεων και αντιπροσωπεύουν δύο στις τρεις θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Αποτελούν βασικό μοχλό ανάπτυξης της οικονομίας.

Η ΕΕ ενθαρρύνει τη χρήση αυτού του ορισμού για τις ΜΜΕ ως σημείου αναφοράς, μεταξύ άλλων, και από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Επιπλέον, η χρήση του είναι δεσμευτική σε ορισμένα ζητήματα όπως οι κρατικές ενισχύσεις και η υλοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων ή άλλων προγραμμάτων της ΕΕ.

Υπάρχουν διάφορα προγράμματα της ΕΕ που στηρίζουν πρωτοβουλίες σε ζητήματα που αφορούν τις ΜΜΕ, ιδίως το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά.

Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος για την ενιαία αγορά (2021-2027) περιλαμβάνουν τη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, ιδίως για την προστασία και την ενδυνάμωση του κοινού, των καταναλωτών και των επιχειρήσεων, και ειδικά των ΜΜΕ.

- Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, υπάρχει ειδικός προϋπολογισμός (1 δισεκατομμυρίου ευρώ) για έργα και δράσεις που σχετίζονται με ΜΜΕ. Ο κύριος στόχος είναι η αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων για τις επιχειρήσεις αυτές όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα. Οι δράσεις που υποστηρίζονται στο πλαίσιο της συνιστώσας του για τις ΜΜΕ δίνουν επίσης έμφαση σε στόχους όπως η προώθηση της επιχειρηματικότητας, οι νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες (συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε αγορές), η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των βιομηχανικών οικοσυστημάτων και η ανάπτυξη βιομηχανικών αλυσίδων αξίας.
- Τα έργα και οι δράσεις που υποστηρίζονται στο πλαίσιο της συνιστώσας για τις ΜΜΕ υλοποιούνται σε γενικές γραμμές από παρόχους υποστήριξης και άλλους σχετικούς φορείς σε συνεργασία με ΜΜΕ. Κάποια από αυτά τα έργα παρέχουν επίσης χρηματοδότηση από τρίτους σε ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον σχεδιασμό, στη δοκιμή και στην υλοποίηση λύσεων ή υπηρεσιών.
- Το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά και η συνιστώσα του για τις ΜΜΕ δεν είναι επενδυτικό πρόγραμμα. Υποστήριξη για επενδύσεις σε επιχειρήσεις θα παρέχουν άλλα μέσα της ΕΕ όπως το InvestEU και τα διαρθρωτικά ταμεία.

Πηγή: α) <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

β) Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων – Παράρτημα Ι άρθρο 2 (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36)

μικροχρηματοδότηση

Περιλαμβάνει εγγυήσεις, μικροπιστώσεις, ίδια κεφάλαια και οιονεί ίδια κεφάλαια, σε συνδυασμό με συνοδευτικές υπηρεσίες ανάπτυξης επιχειρήσεων, όπως με τη μορφή παροχής εξατομικευμένων συμβουλών, κατάρτισης και καθοδήγησης, που παρέχονται σε άτομα και πολύ μικρές επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε πιστώσεις για επαγγελματικές δραστηριότητες και δραστηριότητες που παράγουν έσοδα.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ίδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

μονάδα δειγματοληψίας

Μία από τις μονάδες, που μπορεί να είναι μια πράξη, ένα έργο στο πλαίσιο μιας πράξης ή μια αίτηση πληρωμής από δικαιούχο, στην οποία διαιρείται ένας πληθυσμός λογιστικού ελέγχου για σκοπούς δειγματοληψίας.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ)

Είναι η μονάδα επεξεργασίας διαφορετικών ρευμάτων αστικών στερεών αποβλήτων από Διαλογή στην Πηγή (βιοαπόβλητα και υπολειμματικά σύμμεικτα), η οποία αποτελείται από το σύνολο των συστημάτων, του εξοπλισμού (ενδεικτικά αναφέρονται τα συστήματα μηχανικής διαλογής, σύστημα κομποστοποίησης, συστήματα προεπεξεργασίας και αντιρρύπανσης, ενεργειακής αξιοποίησης, κλπ), των κτιριακών εγκαταστάσεων και των έργων υποδομής όπου εφαρμόζονται, αυτοτελώς ή συνδυαστικά, μηχανικές, φυσικές, θερμικές, χημικές ή βιολογικές επεξεργασίες που μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά των στερεών αποβλήτων. Σκοπός της μονάδας αυτής αποτελεί η ελαχιστοποίηση του όγκου ή/και του βάρους ή/και της βιοαποδομησιμότητας των προς ταφή απορριμμάτων, ο περιορισμός των επικίνδυνων ουσιών αυτών, η συνεισφορά στην ανάκτηση υλικών ή/και ενέργειας, η παραγωγή πρώτων υλών για μονάδες κυκλικής οικονομίας (ενδεικτικά αναγέννησης πλαστικού, παραγωγής χαρτοπολτού, ενεργοβόρες βιομηχανίες ή/και παραγωγής ενέργειας από απορριματογενή καύσιμα) και η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη διάθεση των επεξεργασμένων αστικών στερεών αποβλήτων. Η ΜΕΑ θα έχει και τη δυνατότητα επεξεργασίας και λοιπών αποβλήτων εκτός σύμμεικτων αστικών στερεών αποβλήτων, όπως προδιαλεγμένο υλικό από διαλογή στην πηγή, κλπ.

Μονάδα Επεξεργασίας Βιολογικών Αποβλήτων / Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) (προδιαλεγμένων οργανικών)

Μονάδα για την επεξεργασία προδιαλεγμένων οργανικών αποβλήτων (βιολογικών αποβλήτων / βιοαποβλήτων). Ανάλογα με το μέγεθός τους και την περιοχή την οποία εξυπηρετούν γενικά μπορούν να διακριθούν σε:

- Μονάδες δημοτικής κομποστοποίησης. Είναι αποκεντρωμένες μονάδες μικρής κλίμακας που αναπτύσσονται προκειμένου να εξυπηρετήσουν ανάγκες σε τοπικό επίπεδο.
- Κεντρικές μονάδες επεξεργασίας προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων. Είναι μονάδες που αναπτύσσονται προκειμένου να εξυπηρετήσουν περιοχές σε κεντρικό επίπεδο, όπου και οι συλλεγόμενες ποσότητες βιοαποβλήτων θα είναι σχετικά μεγάλες.

Η επεξεργασία των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων μπορεί να πραγματοποιείται και σε Μονάδες Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ) που αναπτύσσονται για τη διαχείριση των σύμμεικτων αποβλήτων, εφόσον αυτές διαθέτουν ξεχωριστές γραμμές για τη διαχείριση των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων.

Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Μ.Ο.Δ. αε)

Η ΜΟΔ ιδρύθηκε το 1996 με κοινή απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Κατά τη διάρκεια του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 1994-1999 αποστολή της ΜΟΔ ήταν:

1. η κάλυψη των αναγκών της δημόσιας διοίκησης σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και σε μεταφορά τεχνογνωσίας για τη βελτίωση της διαχείρισης προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και
2. η υποστήριξη των φορέων στην επιτυχή αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων κατά την υλοποίησή τους, όπως:
  - στην ποιότητα μελετών των έργων
  - στον προϋπολογισμό των έργων

- στο χρονοδιάγραμμα των έργων
- στην εφαρμογή των απαιτήσεων που απορρέουν από τους εθνικούς και κοινοτικούς κανονισμούς για την κατασκευή των έργων.

Για τον σκοπό αυτό, η ΜΟΔ προσέλαβε μετά από διαγωνισμούς εξειδικευμένα στελέχη του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και, στη συνέχεια, συγκρότησε και έθεσε στη διάθεση των φορέων διαχείρισης προγραμμάτων:

- **"Ομάδες Στελεχών"** που ανέλαβαν τον ρόλο της Γραμματείας Επιτροπής Παρακολούθησης στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και σε 3 Τομεακά Προγράμματα
- **"Ομάδες Έργου"** που ανέλαβαν να υποστηρίξουν 3 Υπουργεία και ένα Οργανισμό – Φορέα Υλοποίησης στη διαχείριση 4 Τομεακών Προγραμμάτων.

Οι Ομάδες αυτές, υπό τον συντονισμό της Κεντρικής Υπηρεσίας, διαδραμάτισαν έναν ενεργό ρόλο στην προώθηση της υλοποίησης του προγράμματος ευθύνης τους, και ειδικότερα ανέλαβαν ρόλο:

- παρακολούθησης των απορροφήσεων και γενικότερα της προόδου του προγράμματος
- ενημέρωσης - πληροφόρησης και γενικής υποστήριξης των φορέων υλοποίησης του προγράμματος
- συντονισμού των αρμοδίων φορέων για την επιτάχυνση των διαδικασιών υλοποίησης του προγράμματος
- εντοπισμού και έγκαιρης ανάδειξης των προβλημάτων που παρουσιάζονταν κατά την υλοποίηση των έργων/ενεργειών του κάθε προγράμματος
- εισήγησης λήψης αποφάσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων
- μέριμνας για την εφαρμογή των κριτηρίων επιλεξιμότητας των έργων/ενεργειών και ετοιμότητας των φορέων
- ελέγχου της τήρησης των κανονισμών (Εθνικών και Κοινοτικών).

Κατά την ίδια περίοδο του Β' ΚΠΣ, η ΜΟΔ ανέλαβε επίσης:

- την εκπαίδευση / κατάρτιση σε συνεχή βάση όλων αυτών των στελεχών, καθώς και την κατάρτιση στελεχών των Φορέων Υλοποίησης σε εξειδικευμένα θέματα
- την παραγωγή και προώθηση τεχνογνωσίας (με οδηγούς, εργαλεία κλπ) και οργανωτικών συστημάτων για την καλύτερη διαχείριση των προγραμμάτων και των έργων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης
- τον εξοπλισμό των Ομάδων Στελεχών και Έργου με σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή και πληροφοριακά συστήματα.

Το έργο της ΜΟΔ στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 επικεντρώθηκε στους ακόλουθους τομείς :

- Σχεδιασμός του Πλαισίου Επιχειρησιακής Λειτουργίας των 38 Ειδικών Υπηρεσιών του ΚΠΣ, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής και στελέχωσή τους, σύμφωνα με πρότυπο σύστημα επιλογής και πρόσληψης στελεχών
- Εκπαίδευση και συνεχής κατάρτιση των στελεχών των Ειδικών Υπηρεσιών και των Τελικών Δικαιούχων.
- Υποστήριξη των Τελικών Δικαιούχων κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους και την υλοποίηση των έργων που είχαν αναλάβει.
- Διάδοση της τεχνογνωσίας και πληροφόρησης σε φορείς που διαχειρίστηκαν έργα και προγράμματα του ΚΠΣ, καθώς και σε φορείς σε νέα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε κράτη υπό ένταξη.
- Εγκατάσταση, εξοπλισμός γραφείων και λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων των Ειδικών Υπηρεσιών.

Κατά την προγραμματική περίοδο του ΕΣΠΑ 2007-2013, η ΜΟΔ συνέχισε να υποστηρίζει και να ενισχύει τους δημόσιους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση των

συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγραμμάτων και άλλων αναπτυξιακών παρεμβάσεων. Βασικές αρμοδιότητές της ήταν:

- *Οργάνωση και στελέχωση των Ειδικών Υπηρεσιών*
- *Εκπαίδευση στελεχών των Ειδικών Υπηρεσιών και των Δικαιούχων*
- *Συμβουλευτική, διαχειριστική και τεχνική υποστήριξη των Δικαιούχων*
- *Ανάπτυξη συστημάτων και ειδικών εργαλείων για την οργάνωση της διαχείρισης του ΕΣΠΑ και μεταφορά τεχνογνωσίας*
- *Στέγαση των Ειδικών Υπηρεσιών και εξοπλισμός τους με την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή και ηλεκτρονικά συστήματα*
- *Ανάπτυξη, υποστήριξη και φιλοξενία πληροφοριακών συστημάτων, διαδικτυακών εφαρμογών, παροχή κεντρικών δικτυακών υπηρεσιών (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, πρόσβαση στο διαδίκτυο, διασύνδεση με ΟΠΣ).*

Εκτός των παραπάνω, η ΜΟΔ ορίσθηκε και [Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης Τεχνικής Βοήθειας](#) με πόρους που εκχωρήθηκαν από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής, Μακεδονίας - Θράκης, Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων, Αττικής, Θεσσαλίας – Στερεάς - Ηπείρου, Κρήτης & Νήσων Αιγαίου.

Με την ιδιότητα αυτή ενεργοποίησε συμβουλευτικές υπηρεσίες για την παροχή οριζόντιας τεχνικής βοήθειας σε θέματα που δεν καλύπτονταν από το υφιστάμενο προσωπικό των φορέων ώστε να ωριμάσουν και υλοποιήσουν έργα τους στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ. (π.χ. τεχνικοί σύμβουλοι, νομική υποστήριξη, υποβολή φακέλων, οικονομική παρακολούθηση κ.λπ.) και υποστήριξε Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Φορείς Υγείας στην υλοποίηση περίπου 2.000 έργων.

Με το ΠΔ 77/27.06.2023 (ΦΕΚ 130 Α'/2023) μεταφέρθηκαν στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας) ως σύνολο αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού – μεταξύ άλλων – η εποπτεία ή/και υποστήριξη, σύμφωνα με τις ειδικότερες κατά περίπτωση διατάξεις της ανώνυμης εταιρείας "Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Α.Ε. (ΜΟΔ)".

Πηγή: α) www.mou.gr

β) ΠΔ 77/27.06.2023 (ΦΕΚ 130 Α'/2023)

Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜΟ.ΠΑ.ΔΙ.Σ.)

Η [Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών & Συμβάσεων \(ΜοΠαΔιΣ\)](#) λειτουργεί από 01.01.1997 στη Θεσσαλονίκη, στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου. Αποτελεί έναν εξειδικευμένο νομικό σύμβουλο του ελληνικού δημοσίου, παρέχοντας στις ελληνικές αναθέτουσες αρχές ταχύτατη συμβουλευτική υποστήριξη κατά τη δημοπράτηση συγχρηματοδοτούμενων δημοσίων συμβάσεων.

Αποστολή της ΜοΠαΔιΣ είναι να διασφαλίσει την τήρηση των κανόνων δικαίου κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, να βοηθήσει στον σχεδιασμό, να προάγει την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα, να συμβάλλει στην καθιέρωση συνθηκών διαφάνειας και γνήσιου ανταγωνισμού. Παράλληλα, καλλιεργεί την ακαδημαϊκή έρευνα και ενθαρρύνει τον διεπιστημονικό διάλογο στο γνωστικό αντικείμενό της.

Πηγή: <http://mopadis.cieel.gr/index.jsp?extLang=>

Μόνιμη επιτροπή εσωτερικής ασφάλειας Standing Committee on Operational Cooperation on Internal Security (COSI)

Το άρθρο 71 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) θεσπίζει [μόνιμη επιτροπή εσωτερικής ασφάλειας \(COSI\)](#) εντός του Συμβουλίου. Η COSI αποτελείται από μέλη των αρμόδιων εθνικών υπουργείων, τα οποία επικουρούνται από τις μόνιμες αντιπροσωπείες των χωρών της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) στις Βρυξέλλες, και από τη γραμματεία του Συμβουλίου.

Κύριος στόχος της επιτροπής αυτής είναι να διευκολύνει, να προωθεί και να ενισχύει τον συντονισμό της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των χωρών της ΕΕ στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας. Στο πλαίσιο αυτό, ενεργεί, μεταξύ άλλων, στους τομείς της αστυνομικής και της τελωνειακής συνεργασίας, της προστασίας των εξωτερικών συνόρων και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Η επιτροπή πρέπει να υποβάλλει σε τακτά χρονικά διαστήματα έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητές της στο Συμβούλιο, το οποίο ενημερώνει διαρκώς σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια.

Η COSI είναι επίσης αρμόδια -παράλληλα με την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφαλείας (ΕΠΑ)- να επικουρεί το Συμβούλιο σύμφωνα με τη «ρήτρα αλληλεγγύης» (άρθ. 222 ΣΛΕΕ).

Η COSI δεν συμμετέχει στην εκπόνηση νομοθετικών πράξεων ούτε στη διεξαγωγή επιχειρήσεων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

μόχλευση leverage

Το ποσό της επιστρεπτέας χρηματοδότησης που παρέχεται σε τελικούς αποδέκτες διαιρούμενο διά του ποσού της συνεισφοράς από τα Ταμεία.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Νέα αστική ατζέντα – HABITAT III

Διακήρυξη του Κίτο για βιώσιμες πόλεις και οικισμούς για όλους. Το κείμενο υιοθετήθηκε από τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών III, στο Κίτο του Ισημερινού, στις 20 Οκτωβρίου 2016. Εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στις 23 Δεκεμβρίου 2016.

Η Νέα Αστική Ατζέντα αποτελεί κοινό όραμα για ένα καλύτερο και πιο βιώσιμο μέλλον, όπου όλοι οι άνθρωποι έχουν ίσα δικαιώματα και πρόσβαση στα οφέλη και τις ευκαιρίες που μπορούν να προσφέρουν οι πόλεις και όπου η διεθνής κοινότητα επανεξετάζει τα αστικά συστήματα και τη μορφή των αστικών χώρων για να επιτευχθεί αυτό. Σε αυτή την άνευ προηγουμένου εποχή της αυξανόμενης αστικοποίησης και στο πλαίσιο της Ατζέντας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη 2030, τη Συμφωνία του Παρισιού και άλλες παγκόσμιες συμφωνίες για την ανάπτυξη είναι κατανοητό ότι οι πόλεις μπορούν να αποτελέσουν το πεδίο των λύσεων για την αντιμετώπιση των σημερινών προκλήσεων. Μια καλά σχεδιασμένη και οργανωμένη αστικοποίηση μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο για την αειφόρο ανάπτυξη, τόσο για τις αναπτυσσόμενες όσο και για τις αναπτυγμένες χώρες.

Η Νέα Αστική Ατζέντα προτείνει μια νέα προσέγγιση, καθορίζοντας πρότυπα και αρχές για το σχεδιασμό, την κατασκευή, την ανάπτυξη, τη διαχείριση και τη βελτίωση των αστικών περιοχών σε πέντε βασικούς άξονες:

- εθνικές πολιτικές για το αστικό περιβάλλον,
- νομοθεσία για το αστικό περιβάλλον και κανονισμοί,
- πολεοδομία και αστικές σχεδιασμός,
- τοπική οικονομία και δημοτική χρηματοδότηση,
- εφαρμογή σε τοπική κλίμακα.

Αποτελεί σημείο αναφοράς για κάθε επίπεδο διακυβέρνησης, εθνικό, περιφερειακό, τοπικό, για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τον ιδιωτικό τομέα, τα πολιτικά κόμματα και τους φορείς συμμετοχής στις αυτοδιοικητικές εκλογές που ασχολούνται με το αστικό περιβάλλον.

Η Νέα Αστική Ατζέντα αναφέρεται στη σύνδεση της αστικοποίησης με την ανάπτυξη, επισημαίνοντας τις δυνατότητες για δημιουργία θέσεων εργασίας και για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στοιχεία που θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε κάθε πολιτική και στρατηγική αστικής ανανέωσης. Άλλωστε, η Νέα Αστική Ατζέντα συνδέεται στενά με την Ατζέντα 2030 για Βιώσιμη Ανάπτυξη, ιδίως με τον στόχο 11 για βιώσιμες πόλεις και κοινότητες.

Πηγή: www.habitat3.gr

Νέος χάρτης της Λειψίας - Η μετασχηματιστική δύναμη των πόλεων για το κοινό καλό

New Leipzig Charter - The transformative power of cities for the common good

Αναθεώρηση του «Χάρτη της Λειψίας για τις βιώσιμες Ευρωπαϊκές Πόλεις» του 2007. Έγγραφο των κρατών μελών το οποίο καταρτίστηκε με ευρεία και διαφανή συμμετοχή των ευρωπαϊκών ενδιαφερομένων φορέων. Ο στόχος του είναι η προστασία, η ενίσχυση και η περαιτέρω ανάπτυξη των πόλεων μέσα από τη Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ε.Ε. σε όλες τις τις διαστάσεις, (οικονομική ευημερία, κοινωνική ισορροπία, υγιές περιβάλλον καθώς και τις πολιτισμικές πτυχές και τις πτυχές της υγείας) προκειμένου οι πόλεις να επιτελέσουν το έργο τους ως μοχλοί κοινωνικής προόδου και οικονομικής ανάπτυξης, εξασφαλίζοντας την πολιτισμική τους πολυμορφία και υψηλά ποιοτικά κριτήρια στους τομείς της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και του περιβάλλοντος.

Οι επείγουσες παγκόσμιες προκλήσεις των τελευταίων ετών όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η έλλειψη πόρων, οι μεταναστευτικές κινήσεις, οι δημογραφικές αλλαγές, οι πανδημίες και οι ταχέως μεταβαλλόμενες οικονομίες έχουν άμεσο και τοπικό αντίκτυπο σε πόλεις και πόλεις σε όλη την Ευρώπη και ενδεχομένως επίσης να εντείνουν τις ανισότητες στις κοινωνίες. Επιπλέον, οι ψηφιακές τεχνολογίες μεταμορφώνουν δραστικά την κοινωνία, δημιουργώντας πιθανά πολιτικά, κοινωνικά, οικολογικά και οικονομικά οφέλη. Ωστόσο, αυτές οι τεχνολογίες προκαλούν επίσης βαθιές νέες προκλήσεις όπως το ψηφιακό χάσμα, η έλλειψη ιδιωτικότητας, τα ζητήματα ασφάλειας και οι εξαρτήσεις της αγοράς. Ως απάντηση σε αυτές τις προκλήσεις προέκυψε η επικαιροποίηση του αρχικού Χάρτη της Λειψίας.

Η ανάγκη για βιώσιμο μετασχηματισμό υπογραμμίζεται από την Ατζέντα 2030 για την Αειφόρο Ανάπτυξη, ειδικότερα τον Στόχο Αειφόρου Ανάπτυξης 11 που είναι αφιερωμένος στο να γίνουν οι πόλεις χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες, η **Νέα Αστική Ατζέντα**, η **Συμφωνία του Παρισιού** και η **Πράσινη Συμφωνία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**. Η Πράσινη Συμφωνία στοχεύει να καταστήσει την Ευρώπη την πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο στον κόσμο και η Ευρώπη στο σύνολό της έχει ισχυρή ευθύνη καθώς και τη συλλογική ικανότητα για την επίτευξη αυτού του στόχου. Η Νέα Χάρτα της Λειψίας παρέχει ένα πλαίσιο πολιτικής για την υλοποίηση αυτών των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων συμφωνιών σε αστική κλίμακα.

Η Νέα Χάρτα της Λειψίας δίνει έμφαση στην επιδίωξη του κοινού καλού χρησιμοποιώντας τη μετασχηματιστική δύναμη των πόλεων. Αυτό περιλαμβάνει τη γενική ευημερία, αξιόπιστες δημόσιες υπηρεσίες γενικού συμφέροντος καθώς και τη μείωση και την πρόληψη νέων μορφών κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών και εδαφικών ανισοτήτων. Κοινός στόχος είναι η διαφύλαξη και η βελτίωση της ποιότητας ζωής σε όλες τις ευρωπαϊκές πόλεις και τις λειτουργικές τους περιοχές.

Νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) 2020 – 2030

Το ΕΣΔΑ καθορίζει την πολιτική, τις στρατηγικές, τους άξονες καθώς και τους ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους διαχείρισης αποβλήτων και των επιμέρους ρευμάτων τους, θέτοντας παράλληλα τους άξονες δράσεων και μέτρων για την επίτευξη των στόχων που θέτει τόσο η εθνική όσο και η νομοθεσία της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων. Εκπονείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, προκειμένου να υπάρχει πολιτική δέσμευση του συνόλου των Υπουργείων για την εφαρμογή του και ενιαία προσέγγιση αναφορικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της χώρας.

Το νέο ΕΣΔΑ (2020-2030) έχει θέσει φιλόδοξους στόχους συμβατούς με τους στόχους των οδηγιών της Ε.Ε. για τη διαλογή στην πηγή, που είναι και στόχοι των οδηγιών της δέσμης μέτρων για την κυκλική οικονομία, και ιδίως την επίτευξη της αύξησης της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και της ανακύκλωσης των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) τουλάχιστον σε ποσοστό 55 % κατά βάρος μέχρι το 2025 και 60% κατά βάρος μέχρι το 2030. Επίσης τίθεται ως στόχος η ελαχιστοποίηση της υγειονομικής ταφής στο 10% των παραγόμενων ΑΣΑ έως το 2030. Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων το ΕΣΔΑ προβλέπει τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων καθώς και τους αρμόδιους φορείς για την υλοποίησή τους, στοχεύοντας ιδίως στην ανάπτυξη της χωριστής συλλογής, όπου μεταξύ των άλλων προβλέπει:

- τη χωριστή συλλογή νέων ρευμάτων αποβλήτων,
- τη διαλογή στην πηγή,
- στην αρχή «Πληρώνω Όσο Πετάω»,
- την ενίσχυση και αναβάθμιση των Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ).

Το νέο ΕΣΔΑ εγκρίθηκε με την [Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου υπ' αρ. 39/2020](#) (ΦΕΚ 185 Α'/31.08.2010). Τροποποιήθηκε από την [Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου υπ' αρ. 5/2023](#) (ΦΕΚ 94 Α'/18.04.2023) "Έγκριση τροποποιήσεων του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Α.)-Τροποποίηση της υπ' αρ. 39/31.8.2020 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 185)"

Πηγή: <https://ypen.gov.gr/diacheirisi-apovliton/sterea-apovlita/>

Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους NEB – New European Bauhaus

Το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus είναι μια δημιουργική και διεπιστημονική πρωτοβουλία που συνδέει την [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#) με τους χώρους διαβίωσης και τις εμπειρίες μας. Η πρωτοβουλία New European Bauhaus καλεί όλους μας να φανταστούμε και να οικοδομήσουμε μαζί ένα βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς μέλλον που είναι όμορφο για τα μάτια, το μυαλό και την ψυχή μας.

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους είναι ένα δημιουργικό και διεπιστημονικό κίνημα στη δημιουργία.

- Είναι μια γέφυρα μεταξύ του κόσμου της επιστήμης και της τεχνολογίας, της τέχνης και του πολιτισμού.
- Πρόκειται για τη μόχλευση των πράσινων και ψηφιακών προκλήσεων για να μεταμορφώσουμε τη ζωή μας προς το καλύτερο.
- Είναι μια πρόσκληση για την αντιμετώπιση σύνθετων κοινωνικών προβλημάτων από κοινού μέσω της συνδημιουργίας.

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους έχει δημιουργήσει μια ευρεία κοινότητα οργανώσεων και πολιτών από ολόκληρη την Ευρώπη, που εργάζονται με ένα κοινό όραμα που συνδυάζει τη βιωσιμότητα, τη συμπερίληψη και την αισθητική αρτιότητα. Οι βασικές δραστηριότητες του NEB –συμπεριλαμβανομένων των βραβείων NEB, του πρώτου φεστιβάλ και του εργαστηρίου NEB– έχουν επιτύχει τους στόχους τους και έχουν δημιουργήσει ένα διακρατικό δίκτυο από τη βάση προς την κορυφή. Χάρη σε πάνω από 100 εκατ. ευρώ ευρωπαϊκής χρηματοδότησης που έχει ήδη διατεθεί, βρίσκονται πλέον σε εξέλιξη μικρά και μεγάλης κλίμακας έργα NEB σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η Επιτροπή θα αυξήσει τη χρηματοδότηση, διαθέτοντας επιπλέον 106 εκατ. ευρώ από ειδικά κονδύλια του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2023-24.

Η πρωτοβουλία έχει εξελιχθεί σε ένα κίνημα με μια ενεργητική και διευρυνόμενη κοινότητα από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και όχι μόνο. Με πάνω από 600 επίσημες οργανώσεις-

εταίρους, που κυμαίνονται από δίκτυα σε επίπεδο ΕΕ έως τοπικές πρωτοβουλίες, το NEB απευθύνεται σε εκατομμύρια πολίτες. Η πρωτοβουλία φέρνει σε επαφή ανθρώπους από διάφορα περιβάλλοντα – από την τέχνη και το ντιζάιν, τους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργίας, τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς έως εκπαιδευτικούς, επιστήμονες και φορείς καινοτομίας, επιχειρήσεις, τοπικές και περιφερειακές αρχές και πρωτοβουλίες πολιτών.

Από την αρχή, το NEB ενθάρρυνε και ενέπνευσε τοπικούς, περιφερειακούς και εθνικούς φορείς να δημιουργήσουν τις δικές τους πρωτοβουλίες NEB. Για να προσφέρει διαφανή πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, τους δικαιούχους και τα μέλη της κοινότητας του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους, η Επιτροπή δημιούργησε τον **πίνακα NEB** μια ολοκληρωμένη βάση δεδομένων με τη μορφή διαδραστικού χάρτη.

Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/whats-new/newsroom/17-01-2023-new-european-bauhaus-a-major-catalyst-of-the-european-green-deal-funding-to-be-scaled-up-further_el

https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en

νέοι Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης NEET – «not in employment, education or training»

Το «NEET» είναι ένα αρκτικόλεξο που χρησιμοποιείται για να αναφέρεται σε ομάδα νέων ατόμων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Η έκφραση, η οποία πρωτοεμφανίστηκε στα μέσα της δεκαετίας του '90 το Ηνωμένο Βασίλειο, υιοθετήθηκε με ανυπομονησία από τα μέσα ενημέρωσης, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και ερευνητές λόγω της χρησιμότητάς του στην περιγραφή των δυσανάλογων επιπτώσεων του οικονομική κρίση σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχολησιμότητα των νέων Ευρωπαίων και, μακροπρόθεσμα, για την κοινωνική τους ένταξη.

Το 2015 στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 12 % των ατόμων ηλικίας 15 έως 24 ετών (6,6 εκατομμύρια άτομα) ήταν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Αν συμπεριληφθούν και νέοι έως 29 ετών, ο αριθμός των NEET αυξάνεται σε σχεδόν 14 εκατομμύρια, ή στο 14,8 % αυτής της ηλικιακής ομάδας. Το 2018, το 16,5% των νέων Ευρωπαίων βρισκόταν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης, Αυτή η κοινωνική ομάδα έχει μεγάλη ποικιλομορφία, συμπεριλαμβανομένων των βραχυχρόνια και μακροχρόνια ανέργων, νέων σε μεταβατικό στάδιο, νέων με οικογενειακές υποχρεώσεις και άτομα με αναπηρίες ή ιατρικές καταστάσεις. Στατιστικά, οι νεαρές γυναίκες υπερεκπροσωπούνται και η πιθανότητα να είναι κάποιος νέος NEET αυξάνεται με την ηλικία. Ο αριθμός αυτός είναι επίσης αντίστροφος ανάλογο με το επίπεδο εκπαίδευσης και ποικίλλει ευρέως μεταξύ των κρατών – μελών. Ως απάντηση στην επιδείνωση της κατάστασης των NEET μετά την κρίση, η ευρωπαϊκή η Επιτροπή εκπόνησε μια στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία για την περίοδο 2010-2018 και έτσι δημιουργήθηκε το πρόγραμμα Youth Guarantee («Εγγυήσεις για τη Νεολαία») που είναι το βασικό μέτρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παροχή υποστήριξης για τους NEET. Στόχος του σχεδίου αυτού είναι να προσφέρεται μια ποιοτική θέση εργασίας, ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης, μια θέση μαθητείας ή μια θέση πρακτικής άσκησης σε κάθε νέο κάτω των 25 ετών εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή θα καταστεί άνεργος ή που θα ολοκληρώσει την τυπική του εκπαίδευση. Για να βοηθήσει τις ευρωπαϊκές χώρες να εκπληρώσουν τη δέσμευσή τους αυτή, η ΕΕ έχει διαθέσει 6,4 δισ. ευρώ στην Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων (2014-2020). Χάρη στον θετικό της αντίκτυπο, ο προϋπολογισμός της Πρωτοβουλίας αυξήθηκε το 2017 στα 8,8 δισ. ευρώ, ενώ η ΕΕ επανέλαβε την προσήλωσή της στις Εγγυήσεις για τη νεολαία και μέσω του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Πολλές προσπάθειες έχουν καταβληθεί μέχρι σήμερα για την επανένταξη των βραχυπρόθεσμα άνεργων νέων στην αγορά εργασίας. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται συχνά από της χώρες της ΕΕ και στη στήριξη των νέων που πάσχουν από αναπηρίες ή ασθένειες. Άλλες στρατηγικές που προάγουν την ισότητα μεταξύ των νέων Ευρωπαίων και τονώνουν την απασχολησιμότητα των γυναικών είναι η στήριξη σε νέους που βρίσκονται εκτός εργασίας και εκπαίδευσης εξαιτίας οικογενειακών υποχρεώσεων, η βελτίωση των δεξιοτήτων των νέων (βασικές ή ψηφιακές δεξιότητες, επιχειρηματικότητα) και η αντιστοίχιση των δεξιοτήτων τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας που διενεργήθηκε από τη Μονάδα Απασχόλησης και Ανταγωνιστικότητας του Eurofound, η οποία αξιοποίησε το δυναμικό του Δικτύου Ευρωπαϊκών Παρατηρητηρίων, και είχε στόχο την κατανόηση των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της αποχής των ατόμων αυτών από την αγορά εργασίας και την εκπαίδευση, οι πιθανότητες ενός ατόμου να βρεθεί εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης επηρεάζεται από τους ακόλουθους παράγοντες:

- όσοι αναφέρουν ότι πάσχουν από κάποιο είδος αναπηρίας έχουν 40% περισσότερες πιθανότητες να βρεθούν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης σε σύγκριση με άλλους
- οι νέοι από οικογένειες μεταναστών έχουν 70% περισσότερες πιθανότητες να βρεθούν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης σε σύγκριση με τους ημεδαπούς
- τα άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο έχουν τριπλάσιες πιθανότητες να βρεθούν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης σε σύγκριση με άτομα που έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση
- η διαμονή σε απομακρυσμένες περιοχές αυξάνει έως και 1,5 φορά την πιθανότητα αποχής από την απασχόληση, την εκπαίδευση ή την κατάρτιση
- οι νέοι με χαμηλό εισόδημα νοικοκυριού είναι πιο πιθανό να βρεθούν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης από ό,τι οι νέοι με μέσο εισόδημα
- τα άτομα με γονείς που έχουν υπάρξει άνεργοι έχουν 17% περισσότερες πιθανότητες να βρεθούν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης
- τα άτομα με γονείς με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο έχουν διπλάσιες πιθανότητες να βρεθούν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

νομικές πράξεις της ΕΕ

Ως ευρωπαϊκά νομοθετικά μέσα ορίζονται τα μέσα που διαθέτουν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Τα μέσα αυτά, που απαριθμούνται στο άρθρο 288 της ΣΛΕΕ, είναι τα ακόλουθα

- ο **κανονισμός**: υποχρεωτικός ως προς όλα τα μέρη του, εφαρμόζεται άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη
- η **οδηγία**: δεσμεύει το κράτος μέλος ως προς τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν, προϋποθέτει μεταφορά στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, ενώ παράλληλα αφήνει περιθώριο επιλογής όσον αφορά τον τύπο και τα μέσα εφαρμογής
- η **απόφαση**: υποχρεωτική ως προς όλα τα μέρη της, δεσμεύει εκείνους προς τους οποίους απευθύνεται και τους προσδιορίζει ρητά
- η **σύσταση** και η γνώμη: μη υποχρεωτικές, έχουν χαρακτήρα δήλωσης.

Εξάλλου, η συνθήκη της Λισαβόνας εισάγει τη δυνατότητα για τον ευρωπαϊκό νομοθέτη να αναθέτει στην Επιτροπή την εξουσία έκδοσης μη νομοθετικών πράξεων γενικής ισχύος που συμπληρώνουν ή τροποποιούν ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία της νομοθετικής πράξης (άρθρο 290 της ΣΛΕΕ).

Εκτός από τις πράξεις αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 288 της ΣΛΕΕ, αναπτύχθηκε στην πράξη και μια σειρά άτυπων πράξεων: διοργανικές συμφωνίες, ψηφίσματα, συμπεράσματα, ανακοινώσεις, πράσινες και λευκές βίβλοι. Στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, χρησιμοποιούνται ειδικές νομικές πράξεις όπως οι δράσεις και οι θέσεις της ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

νομική δέσμευση

Η πράξη με την οποία ο αρμόδιος διατάκτης αναλαμβάνει ή καθιερώνει υποχρέωση από την οποία προκύπτει μεταγενέστερη πληρωμή ή πληρωμές και η αναγνώριση δαπάνης που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό, και η οποία περιλαμβάνει ειδικές συμφωνίες και συμβάσεις που συνάπτονται στο πλαίσιο χρηματοδοτικών συμφωνιών-πλαίσιο εταιρικής σχέσης και συμβάσεων-πλαίσιο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

νομική οντότητα

Φυσικό πρόσωπο, ή νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί και αναγνωρίζεται ως τέτοιο βάσει του ενωσιακού, του εθνικού ή του διεθνούς δικαίου και το οποίο διαθέτει νομική προσωπικότητα και την ικανότητα να ενεργεί για δικό του λογαριασμό, να ασκεί δικαιώματα και να υπόκειται σε υποχρεώσεις, ή οντότητα άνευ νομικής προσωπικότητας του άρθρου 197 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

νομική προσωπικότητα της Ένωσης

Το άρθρο 47 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) αναγνωρίζει ρητά τη νομική προσωπικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθιστώντας την ανεξάρτητη αυτοτελή οντότητα. Η απόδοση νομικής προσωπικότητας στην ΕΕ συνεπάγεται ότι αυτή έχει τη δυνατότητα:

- να συνάπτει και να διαπραγματεύεται διεθνείς συμφωνίες, σύμφωνα με τις εξωτερικές αρμοδιότητές της,
- να γίνεται μέλος διεθνών οργανισμών και
- να προσχωρεί σε διεθνείς συμβάσεις, όπως στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της ΣΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα

Το νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1, εδάφιο α' του Π.Δ. 38/2010 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων» (ΦΕΚ 78 Α'/2005).

Πηγή: Π.Δ. 38/2010 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων» (ΦΕΚ 78 Α'/2005).

νομοθετικές πράξεις της ΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 289 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ):

- οι **νομοθετικές πράξεις** είναι αποφάσεις που εκδίδονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ή με ειδική νομοθετική διαδικασία·
- οι **μη νομοθετικές πράξεις** είναι αποφάσεις που εκδίδονται εν γένει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατόπιν εξουσιοδότησης (**πράξεις κατ' εξουσιοδότηση**) ή για την εφαρμογή μιας νομοθετικής πράξης (**εκτελεστικές πράξεις**).

Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις που ορίζονται στις συνθήκες στις νομοθετικές πράξεις μπορεί να περιλαμβάνονται πράξεις οι οποίες εκδίδονται:

- με πρωτοβουλία ομάδας χωρών της ΕΕ ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου·
- κατόπιν συστάσεως της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή
- κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου ή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 297 της ΣΛΕΕ, οι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται δυνάμει της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας πρέπει να υπογράφονται από τους προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Οι πράξεις που εκδίδονται με ειδική διαδικασία πρέπει να υπογράφονται από τον πρόεδρο του αρμόδιου θεσμικού οργάνου.

Οι νομοθετικές πράξεις δημοσιεύονται στην [Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) και τίθενται σε ισχύ την ημερομηνία που καθορίζεται σε αυτές ή, εάν δεν προβλέπεται ημερομηνία, την 20ή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Natura 2000

Το Natura 2000 είναι ένα δίκτυο ζωνών στο έδαφος των κρατών μελών στις οποίες πρέπει να προστατεύονται τα φυτικά και τα ζωικά είδη και τα ενδιαιτήματά τους. Η προστασία αυτή έχει οργανωθεί σύμφωνα με την οδηγία για τα πτηνά (1979) και με την οδηγία για τα ενδιαιτήματα (ή οικότοπους) (1992).

Η κοινοτική νομοθεσία απαριθμεί τα είδη της πανίδας και της χλωρίδας και τα ενδιαιτήματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω της σπανιότητάς τους ή του ευάλωτου χαρακτήρα τους, ιδίως τα είδη και τα ενδιαιτήματα που απειλούνται με εξαφάνιση. Η Επιτροπή καθορίζει, ύστερα από πρόταση των κρατών μελών, τις ζώνες στις οποίες οργανώνεται η προστασία αυτών των ειδών. Οι ζώνες αυτές κατατάσσονται σε επτά βιογεωγραφικές περιοχές της ΕΕ (αλπική, ατλαντική, βόρεια, ηπειρωτική, μακαρονησιακή, μεσογειακή και παννονική).

Το δίκτυο είναι διαρθρωμένο σε ζώνες ειδικής προστασίας (ΖΕΠ), για τη διατήρηση άνω των 180 ειδών και υποειδών πτηνών, και σε ειδικές ζώνες διατήρησης (ΕΖΔ), για τη διατήρηση άνω των 250 τύπων ενδιαιτημάτων, 200 ζωικών ειδών και άνω των 430 φυτικών ειδών. Το Natura 2000 αντιπροσωπεύει σήμερα άνω του 20% της εδαφικής επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα κράτη είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση αυτών των ζωνών και οφείλουν να εξασφαλίσουν τη διατήρηση των ειδών και των ενδιαιτημάτων που καθορίζονται στην κοινοτική νομοθεσία. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η γεωργία για παράδειγμα, επιτρέπονται εντός των ζωνών αυτών στο βαθμό που είναι συμβατές με το στόχο της διατήρησης.

οδηγία

Η οδηγία είναι μια νομική πράξη που εγκρίνεται από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), απευθύνεται στα κράτη μέλη και, όπως ορίζεται στο άρθρο [288](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δεσμευτική ως προς το αποτέλεσμα που πρέπει να επιτευχθεί. Η οδηγία ανήκει στο παράγωγο δίκαιο της ΕΕ, δηλαδή στη νομοθεσία απορρέει από τις αρχές και τους στόχους που τίθενται από τις Συνθήκες της ΕΕ (το πρωτογενές δίκαιο).

Οι εθνικές αρχές κάθε χώρας της ΕΕ στην οποία απευθύνεται η οδηγία καθορίζουν τον τρόπο και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιήσουν προκειμένου να ενσωματώσουν την οδηγία στο εθνικό δίκαιο (επισήμως αυτό αποκαλείται «μεταφορά στο εθνικό δίκαιο»). Σε γενικές γραμμές, αυτό πρέπει να γίνει μέσα σε 2 χρόνια από την έγκριση της οδηγίας.

Για να τεθεί σε ισχύ η οδηγία, πρέπει με τα εθνικά μέτρα να επιτευχθούν οι στόχοι που καθορίζονται σε αυτήν. Οι εθνικές αρχές οφείλουν να κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα μέτρα τα οποία υιοθετούν.

Οι οδηγίες μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστα πρότυπα, συχνά λόγω του ότι τα νομικά συστήματα ορισμένων κρατών μελών έχουν ήδη καθορίσει αυστηρότερα πρότυπα. Σε αυτή την περίπτωση, τα κράτη μέλη έχουν δικαίωμα να θέσουν αυστηρότερα πρότυπα από εκείνα που καθορίζονται στην οδηγία.

Σε άλλες περιπτώσεις, οι οδηγίες θέτουν ομοιόμορφα όρια εναρμόνισης. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προβλέψουν κανόνες που να είναι αυστηρότεροι από εκείνους τους οποίους θεσπίζει η οδηγία.

Αν ένα κράτος μέλος δεν μεταφέρει μια οδηγία στο εθνικό δίκαιο, η Επιτροπή μπορεί να κινήσει διαδικασία επί παραβάσει κατά της χώρας και να προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

οικολογική καινοτομία eco-innovation

Όλες οι μορφές καινοτόμων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων νέων διαδικασιών παραγωγής, νέων προϊόντων ή υπηρεσιών, και νέων μεθόδων διαχείρισης και επιχειρηματικής δραστηριότητας, που έχουν ως αποτέλεσμα ή στόχο τη σημαντική βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και τη σημαντική μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ρύπανσης. Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, δεν θεωρούνται καινοτομίες:

- α) δραστηριότητες που οδηγούν μόνο σε ελάχιστες αλλαγές ή βελτιώσεις στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος
- β) η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ή της ικανότητας παροχής υπηρεσιών μέσω της προσθήκης συστημάτων μεταποίησης ή εφοδιαστικής που είναι παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη

- γ) οι αλλαγές στις επιχειρηματικές πρακτικές, στην οργάνωση του χώρου εργασίας ή στις εξωτερικές σχέσεις που βασίζονται σε οργανωτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται ήδη στην επιχείρηση
- δ) οι αλλαγές στη στρατηγική της επιχείρησης
- ε) οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές
- στ) η παύση χρήσης μιας διαδικασίας
- ζ) η απλή αναπλήρωση/αντικατάσταση ή επέκταση κεφαλαίου
- η) οι αλλαγές που απορρέουν αμιγώς από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, οι τακτικές εποχικές και άλλες αλλαγές που οφείλονται στη συγκυρία
- θ) η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων.

Πηγή: Ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2022/C 80/01)

οικολογικό αποτύπωμα

Η έννοια «οικολογικό αποτύπωμα» αναφέρεται στην έκταση παραγωγικής γης, πόσιμου νερού και θάλασσας που είναι απαραίτητα για την κάλυψη των καθημερινών αναγκών σε ενέργεια και νερό, συνυπολογίζοντας τις εκπομπές ρύπων και την έκταση που χρειάζεται για την απόθεση των απορριμμάτων. Με τον όρο «οικολογικό αποτύπωμα» εκφράζεται ο βαθμός στον οποίο το ανθρώπινο είδος καταναλώνει τους πόρους της Γης σε εκτάρια παραγωγικής γης. Για να επιτευχθεί ισορροπία ανάμεσα στην παραγωγική ικανότητα του πλανήτη και τις απαιτήσεις των κατοίκων του, το οικολογικό αποτύπωμα για κάθε άνθρωπο που ζει πάνω στη γη δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα 18 στρέμματα γης (συνολική έκταση γης προς συνολικό πληθυσμό), γεγονός που συμβαίνει μόνο σε ελάχιστες, εξαιρετικά φτωχές χώρες, κυρίως της Αφρικής και της Ασίας. Σε παγκόσμιο επίπεδο, το μέσο οικολογικό αποτύπωμα είναι σήμερα 22 στρέμματα γης κατά κεφαλήν.

Πηγή: Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

οικονομική αποδοτικότητα Value For Money

Μετρά κατά πόσον η σχέση κόστους-οφέλους για την παραγωγή ενός προϊόντος ή υπηρεσίας είναι η πλέον συμφέρουσα οικονομικά ή όχι. Όταν ένα παραγόμενο προϊόν ή μια υπηρεσία εμφανίζει υψηλή οικονομική αποδοτικότητα τότε τα οφέλη ξεπερνούν τις εμφανείς πρόσθετες δαπάνες και τους κινδύνους που αναλαμβάνονται για να παραχθεί.

Πηγή: Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE)

Η οικονομική και νομισματική ένωση (ONE) περιλαμβάνει τον συντονισμό των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών, μια κοινή νομισματική πολιτική και ένα κοινό νόμισμα —το ευρώ. Ενώ και οι 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) συμμετέχουν στην οικονομική ένωση, ορισμένες εξ αυτών υιοθέτησαν το ευρώ εξελίσσοντας την ενταξιακή τους πορεία περαιτέρω. Συνολικά οι χώρες αυτές αποτελούν την ευρωζώνη.

Η οικονομική ένταξη επιφέρει συνολικά στην οικονομία της ΕΕ αλλά και στην οικονομία κάθε χώρας της ΕΕ ξεχωριστά, τα πλεονεκτήματα του μεγαλύτερου μεγέθους, της εσωτερικής αποδοτικότητας και της ανθεκτικότητας. Με αυτόν τον τρόπο προκύπτουν ευκαιρίες για οικονομική σταθερότητα και αύξηση των αναπτυξιακών ρυθμών και της απασχόλησης – αποτελέσματα με άμεσο αντίκτυπο στους πολίτες της ΕΕ. Στην ουσία, η ΟΝΕ συνεπάγεται:

- συντονισμό της χάραξης οικονομικής πολιτικής μεταξύ των χωρών της ΕΕ·
- συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών και, ειδικότερα, καθορισμό ορίων όσον αφορά το δημόσιο χρέος και έλλειμμα·
- μια ανεξάρτητη νομισματική πολιτική στην ευρωζώνη που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)·
- ενιαίους κανόνες και εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της ευρωζώνης·
- το ενιαίο νόμισμα και την ευρωζώνη.

Μετά τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση του 2008, η ΕΕ ενίσχυσε σημαντικά τα συστήματα οικονομικής διακυβέρνησης με σκοπό την καλύτερη ανίχνευση, πρόληψη και επίλυση δυνητικών οικονομικών προβλημάτων, όπως τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα, τα επίπεδα δημοσίου χρέους ή τις μακροοικονομικές ανισορροπίες, καθώς και για τη διασφάλιση μεγαλύτερης ετοιμότητας της Ευρώπης σε περίπτωση μελλοντικών οικονομικών προκλήσεων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή

Βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ήταν ευθύς εξαρχής η μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των πολύ διαφορετικών περιφερειών της μέσω της πολιτικής συνοχής της. Η Συνθήκη της Λισαβόνας πρόσθεσε μια τρίτη διάσταση: την εδαφική συνοχή.

Αυτή χρησιμοποιεί κονδύλια της ΕΕ για να βοηθήσει όλα τα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους να αναπτυχθούν οικονομικά και κοινωνικά, καθώς και να αντιμετωπίσουν τα ιδιαίτερα προβλήματα περιφερειών διαφόρων κατηγοριών, όπως:

- περιφερειών με σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα (π.χ., αραιοκατοικημένων, νησιωτικών, διασυννοριακών ή ορεινών περιφερειών)·
- περιοχών που πλήττονται από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και
- αγροτικών περιοχών.

Τη χρηματοδότηση για την υλοποίηση των στόχων της συνοχής διαχειρίζονται γενικά, σε συνεργασία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι εθνικές ή περιφερειακές αρχές. Η χρηματοδότηση εστιάζεται στις προτεραιότητες της ΕΕ και διατίθεται κυρίως από:

- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
- το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Συνοχής
- το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Άλλα ταμεία της ΕΕ που υποστηρίζουν τη συνοχή με τις επενδύσεις τους είναι:

- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
- το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
- η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Τα άρθρα 174-178 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ αποτελούν τη νομική βάση για την πολιτική συνοχής της ΕΕ.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

οικονομικός φορέας

Ως «οικονομικός φορέας» – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση εργασιών ή/και έργου, προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται και ο όρος «εργοληπτική επιχείρηση» του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β' του παρόντος Βιβλίου του ίδιου νόμου.

Πηγή: Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

οικοσύστημα

Οικοσύστημα είναι ένα σύστημα στο οποίο τα έμβια είδη (φυτά, ζώα, βακτήρια κ.λπ.) και το μη έμβιο περιβάλλον τους αλληλεπιδρούν ως λειτουργική μονάδα.

Η βιοποικιλότητα παίζει ζωτικό ρόλο στις υπηρεσίες οικοσυστήματος, στις υπηρεσίες δηλαδή που παρέχει η φύση και από τις οποίες εξαρτώνται οι άνθρωποι. Σε αυτές περιλαμβάνονται η επικονίαση, η ρύθμιση του κλίματος, η προστασία από πλημμύρες, η γονιμότητα του εδάφους και η παραγωγή τροφίμων, καυσίμων, ινών και φαρμάκων. Η ανθρώπινη κατανάλωση και συμπεριφορά έχουν οδηγήσει, άμεσα και έμμεσα, στην υποβάθμιση της βιοποικιλότητας με γρήγορους ρυθμούς, με αποτέλεσμα την κατάρρευση του οικοσυστήματος.

Από το 2000 η ΕΕ προσπαθεί να καταπολεμήσει την απώλεια βιοποικιλότητας με σχέδια δράσης και στρατηγικές, με πιο πρόσφατη τη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, που έχει σχεδιαστεί προκειμένου να συμβάλει στην ανάκαμψη της βιοποικιλότητας της Ευρώπης μέχρι το 2030. Η στρατηγική, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, περιλαμβάνει δεσμεύσεις και δράσεις για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των οικοσυστημάτων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ)

Στρατηγικές που καθορίζουν ολοκληρωμένες δράσεις για την αντιμετώπιση οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, δημογραφικών και κοινωνικών προκλήσεων που θίγουν συγκεκριμένες χωρικές ενότητες και την ανάπτυξή τους μέσω αξιοποίησης και μεγιστοποίησης αναπτυξιακών δυνατοτήτων τους, που χαρακτηρίζονται από συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα δράσεων, καθώς και αντιπροσωπευτικότητα του συστήματος διακυβέρνησης.

Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) αποτελούν εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών συγκεκριμένων χωρικών ενότητων. Οι περιοχές αυτές είτε παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνολικό τρόπο, είτε διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν και να μεγιστοποιηθούν με βάση ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο. Στους στόχους της χωρικής στρατηγικής κάθε περιοχής περιλαμβάνονται η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης και απασχόλησης, η με κοινωνικούς όρους βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών και η διατήρηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος με βάση την αειφόρο προσέγγιση της αναπτυξιακής διαδικασίας. Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις διακρίνονται σε:

- **Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ)**, σε πόλεις με περισσότερους των 10.000 κατοίκων.
- **Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ)**, για περιοχές της υπαίθρου με αναπτυξιακή υστέρηση, αλλά και με αναξιοποίητα συγκριτικά πλεονεκτήματα, με πληθυσμό από 10.000 μέχρι 150.000 κατοίκους.
- **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ)**, είτε στο πλαίσιο της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ), είτε για άλλες περιοχές εκτός ΒΑΑ, με συγκεκριμένη θεματική αναπτυξιακή κατεύθυνση, σε σαφώς προσδιορισμένο χωρικό επίπεδο.

Ο σχεδιασμός αυτών των παρεμβάσεων έχει ένα κοινό χαρακτηριστικό και για τις τρεις κατηγορίες Χωρικής Ανάπτυξης, το οποίο αναφέρεται στον προσδιορισμό της στρατηγικής από την κοινωνικοοικονομική βάση κάθε περιοχής (πολίτες και φορείς), στο πλαίσιο της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής των Περιφερειών. Διαφοροποιείται, όμως, το σύστημα διακυβέρνησης και διαχείρισης αυτών των παρεμβάσεων, μεταξύ των τριών κατηγοριών.

Πηγή: α) Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

β) <https://www.espa.gr/el/Pages/staticOXE.aspx>

Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντος (ΟΠΠ)

Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, προσανατολισμένη στις επιχειρήσεις, σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις πρέπει να σχεδιάζουν τα προϊόντα τους λαμβάνοντας υπόψη τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά το συνολικό κύκλο ζωής τους, από την παραγωγή μέχρι την τελική διάθεση.

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ)

Το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 54 του ν. 4914/2022.

Πηγή: ΚΥΑ 5483/20.1.2023 "Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027" (ΦΕΚ Β' 390/30-01-2023)

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)

Διαδικτυακός τόπος (www.opske.gr) με στόχο την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων σχετικά με τις δυνατότητες ενίσχυσης επενδυτικών σχεδίων. Παράλληλα, αποτελεί την πλατφόρμα υποδοχής των αιτήσεων συμμετοχής στις δημοσιευμένες δράσεις ενίσχυσης καθώς και διαχείρισης του συνόλου των προβλεπόμενων διαδικασιών μέχρι και την ολοκλήρωσή τους.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΟΠΣ Π.Δ.Ε ή «e-ΠΔΕ»)

Το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, όπου καταχωρίζονται τα δεδομένα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Πηγή: Υπουργική Απόφαση 119126 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ 4498/Β/29-9-2021)

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ταμείου Ανάκαμψης» (ΟΠΣ ΤΑ)

Το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης) που έχει προσαρμοστεί για τις ανάγκες του ΤΑΑ και στο οποίο καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν το ΤΑΑ.

Πηγή: Υπουργική Απόφαση 119126 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ 4498/Β/29-9-2021)

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)

Το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 56 του Ν. 4914/2022 που αποκαλείται Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων και ήσσονος σημασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013, ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 1408/2013, ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 717/2014. Οι διαδικασίες προδιαγράφονται στα Εγχειρίδια Διαδικασιών ΣΔΕ, ώστε να είναι σύμφωνες με τους ενωσιακούς κανόνες των ταμείων και των κρατικών ενισχύσεων.

Το ΟΠΣΚΕ διαλειτουργεί με συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης για την ανταλλαγή των δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 59 του Ν.4914/2022.

Την εποπτεία της παραγωγικής λειτουργίας του ΟΠΣΚΕ, τη φιλοξενία των εξυπηρετητών του ΟΠΣΚΕ, του δικτυακού εξοπλισμού, την τεχνική υποστήριξη του κεντρικού εξοπλισμού και του λογισμικού υποδομής, την παροχή υπηρεσιών για τη δικτυακή σύνδεση του ΟΠΣΚΕ με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Δημοσίου, την ανάπτυξη και συντήρηση του επιχειρησιακού λογισμικού και την υλοποίηση των σχετικών αναβαθμίσεων, τη συγκέντρωση των απαιτήσεων των χρηστών, την ανάλυση και τον σχεδιασμό του Πληροφοριακού Συστήματος και των προσαρμογών του, τη συντήρηση και ανάπτυξη του επιχειρησιακού λογισμικού, την εκπαίδευση των χρηστών, τον έλεγχο και την αξιολόγηση της παραγωγικής λειτουργίας, τη διενέργεια στατιστικών αναλύσεων και την αξιοποίηση των δεδομένων, την ανάλυση και τον προγραμματισμό για περαιτέρω βελτιώσεις της λειτουργίας και αποτελεσματικότητας του ΟΠΣΚΕ, καθώς και την υλοποίηση των σχετικών αναβαθμίσεων, αναλαμβάνει η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ (του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών μετά την 27.06.2023) μέσω της αρμόδιας για τις κρατικές ενισχύσεις Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων της ΕΑΣ. Για την τεχνική ανάπτυξη του ΠΣΚΕ, συνεργάζεται με τη ΜΟΔ ΑΕ, η οποία υποστηρίζει τη φιλοξενία του ΟΠΣΚΕ στις υποδομές του Πληροφοριακού Κέντρου της. Επιπλέον, η ΜΟΔ ΑΕ διατηρεί τεχνικό γραφείο εξυπηρέτησης (help desk) για τη υποστήριξη των χρηστών του ΟΠΣΚΕ. Τα ανωτέρω ισχύουν και για το υφιστάμενο σύστημα ΠΣΚΕ (ΕΣΠΑ 2014-2020), το οποίο παραμένει σε λειτουργία, για την εξυπηρέτηση των χρηστών της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, σύμφωνα με το οικείο θεσμικό πλαίσιο.

Η χρήση του ΟΠΣΚΕ είναι υποχρεωτική για το σύνολο των φορέων που υλοποιούν δράσεις κρατικών ενισχύσεων και ήσσονος σημασίας, που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και το ΕΓΤΑΑ. Επιπλέον, στο ΟΠΣΚΕ δύνανται να καταχωρίζονται και δεδομένα που αφορούν σε προγράμματα, δράσεις ή έργα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, όπως το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και τον τακτικό προϋπολογισμό.

Πηγή: Ν.4914/2022 "Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις" – άρθρο 56 (ΦΕΚ ΦΕΚ 61 Α/21-3-2022)

Ομάδες πρώτης (1ης) απόκρισης First Responders

Οι κατά περίπτωση καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιοι, επιχειρησιακά, που επιλαμβάνονται πρώτοι του καταστροφικού συμβάντος.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

ομοιόμορφη θεώρηση (Visa C)

Ομοιόμορφη θεώρηση τύπου C είναι η θεώρηση που ισχύει για ολόκληρη την επικράτεια των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εφαρμόζουν τις διατάξεις του κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων και χορηγείται ενόψει διέλευσης από ή πρόθεση παραμονής στην επικράτεια των κρατών – μελών, η οποία δεν υπερβαίνει σε διάρκεια τις 90 ημέρες εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών στο έδαφος των κρατών-μελών της ενισχυμένης συνεργασίας Σένγκεν.

Πηγή: Ν. 4251/2014 "Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α'/2014

Ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) NUTS I, II, III Nomenclature Unit for Territorial Statistics

Η ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) καταρτίστηκε από τη στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) προκειμένου να παράσχει μια ενιαία και ομοιόμορφη κατανομή των εδαφικών μονάδων για την παραγωγή περιφερειακών στατιστικών.

Το έδαφος της ΕΕ χωρίζεται σε τρία διαφορετικά γεωγραφικά επίπεδα:

- **NUTS 1:** μεγάλες κοινωνικο-οικονομικές περιφέρειες με πληθυσμό που κυμαίνεται από 3 έως 7 εκατομμύρια, π.χ. γερμανικές περιφέρειες «Länder», πολωνικές περιφέρειες «regiony» και ρουμανικές περιφέρειες «macroregiuni»,
- **NUTS 2:** βασικές περιφέρειες που συνήθως χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή των περιφερειακών πολιτικών με πληθυσμό που κυμαίνεται από 800.000 έως 3 εκατομμύρια, π.χ. βελγικές περιφέρειες «provinc(i)es», δανικές περιφέρειες «regioner» και τσεχικές περιφέρειες «oblasti»,
- **NUTS 3:** μικρές περιφέρειες για συγκεκριμένες διαγνώσεις με πληθυσμό που κυμαίνεται από 150.000 έως 800.000, π.χ. βουλγαρικές περιφέρειες «oblasti» και ιταλικές περιφέρειες «provincie».

Οι περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για στήριξη στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2.

Η ονοματολογία NUTS θεσπίστηκε επισήμως το 2003 με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003. Περιλαμβάνει κανόνες για τροποποιήσεις της ονοματολογίας. Οι εν λόγω τροποποιήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο μετά το πέρας τουλάχιστον τριών ετών από την προηγούμενη έκδοση με στόχο τη διασφάλιση ελάχιστου επιπέδου σταθερότητας, που υποστηρίζει τη συλλογή δεδομένων, τον σχεδιασμό πολιτικών προγραμμάτων και την εφαρμογή τους.

Από το 2003, η ονοματολογία NUTS έχει ενημερωθεί αρκετές φορές. Η τελευταία ενημέρωση έγινε το 2021 (νέα [κατάταξη της NUTS 2021](#)).

Ομάδα κρατών Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ)

Η πρώην ομάδα ΑΚΕ [η οποία εξελίχθηκε σε Οργανισμό Κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΟΚΑΚΕ) τον Απρίλιο του 2020] περιλαμβάνει 79 κράτη της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού με τα οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) διατηρεί ιδιαίτερους δεσμούς. Όλες οι χώρες του ΟΚΑΚΕ, με εξαίρεση την Κούβα, υπέγραψαν τη συμφωνία του Κοτονού (τη συμφωνία εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ) το 2000. Επί 20 και πλέον έτη, η εν λόγω συμφωνία έχει κεντρική θέση στην πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ που ορίζεται στο άρθρο 208 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κι ενώ επρόκειτο να λήξει τον Φεβρουάριο του 2020, η συμφωνία τελικά παρατάθηκε μέχρι τον Νοέμβριο του 2021 και στηρίζεται σε τρεις πυλώνες:

- την αναπτυξιακή συνεργασία,
- την οικονομική και εμπορική συνεργασία,
- την πολιτική διάσταση.

Τον Απρίλιο του 2021, η ΕΕ και ο ΟΚΑΚΕ μονογράφησαν νέα συμφωνία που θα διαδεχθεί τη συμφωνία του Κοτονού. Η εν λόγω συμφωνία αποσκοπεί στην ενίσχυση της ικανότητας της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ να αντιμετωπίζουν από κοινού, παγκόσμιες προκλήσεις.

Θεσπίζει κοινές αρχές και καλύπτει τους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας:

- δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα,
- βιώσιμη οικονομική πρόοδο και ανάπτυξη,
- κλιματική αλλαγή,
- ανθρώπινη και κοινωνική ανάπτυξη,
- ειρήνη και ασφάλεια,
- μετανάστευση και κινητικότητα.

Οι τρέχουσες εμπορικές ρυθμίσεις ΑΚΕ-ΕΕ βασίζονται σε **συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης**. Αυτές συνδέουν την ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ σε επτά περιφερειακά υποσύνολα χωρών.

- **Περιοχή CARIFORUM (Καραϊβική)**. Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Μπαχάμες, Μπαρμπάντος, Μπελίτζε, Κούβα, Δομίνικα, Δομινικανή Δημοκρατία, Γρενάδα, Γουιάνα, Αϊτή, Τζαμάικα, Άγιος Χριστόφορος και Νέβις, Αγία Λουκία, Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες, Σουρινάμ, Τρινιδάδ και Τομπάγκο.
- **Δυτική Αφρική**. Μπενίν, Μπουρκίνα Φάσο, Πράσινο Ακρωτήριο, Ακτή Ελεφαντοστού, Γκάνα, Γουινέα, Γουινέα Μπισάου, Λιβερία, Μαλί, Μαυριτανία, Νίγηρας, Νιγηρία, Σενεγάλη, Σιέρρα Λεόνε, Γκάμπια και Τόγκο.
- **Κεντρική Αφρική**. Καμερούν, Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, Τσαντ, Κονγκό, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Ισημερινή Γουινέα, Γκαμπόν και Σάο Τομέ και Πρίνσιπε.
- **Ανατολική και Μεσημβρινή Αφρική**. Κομόρες, Τζιμπουτί, Ερυθραία, Αιθιοπία, Μαδαγασκάρη, Μαλάουι, Μαυρίκιος, Σευχέλλες, Σουδάν, Ζάμπια και Ζιμπάμπουε.
- **Κοινότητα Ανατολικής Αφρικής**. Μπουρούντι, Κένυα, Ρουάντα, Τανζανία και Ουγκάντα.
- **Κοινότητα για την ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής**. Μποτσουάνα, Εσουατίνι, Λεσόθο, Μοζαμβίκη, Ναμίμπια και Νότια Αφρική.
- **Περιοχή Ειρηνικού**. Νήσοι Κουκ, Φίτζι, Κιριμπάτι, Νήσοι Μάρσαλ, Μικρονησία, Ναουρού, Νιούε, Παλάου, Παπούασία-Νέα Γουινέα, Σαμόα, Νήσοι Σολομώντος, Τόνγκα, Τουβαλού και Βανουάτου.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

οργανισμοί δημοσίου δικαίου

Ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Πηγή: Ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι φορείς που συστάθηκαν από την ΕΕ με σκοπό να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα τεχνικού, επιστημονικού ή διοικητικού χαρακτήρα. Κατατάσσονται σε 4 ομάδες:

- Οι **αποκεντρωμένοι οργανισμοί** εκτελούν τεχνικές, επιστημονικές εργασίες ή εργασίες διαχείρισης που βοηθούν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να χαράσσουν και να εφαρμόζουν πολιτικές. Συγκροτούνται για αόριστο χρονικό διάστημα και είναι εγκατεστημένοι σε όλη την ΕΕ.
- Οι **εκτελεστικοί οργανισμοί** βοηθούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διαχειρίζεται προγράμματα της ΕΕ. Συγκροτούνται για συγκεκριμένη χρονική διάρκεια και πρέπει να έχουν την έδρα τους στην ίδια τοποθεσία με την Επιτροπή (Βρυξέλλες ή Λουξεμβούργο).
- Οι **οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ)** έχουν συγκροτηθεί για τον συντονισμό των εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων πυρηνικής ενέργειας για ειρηνικούς σκοπούς· για την προσφορά γνώσεων, υποδομών και χρηματοδότησης για την πυρηνική ενέργεια· και για τη διασφάλιση επαρκούς και ασφαλούς εφοδιασμού με πυρηνική ενέργεια.
- Το **Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΙΤ)**, ένας ανεξάρτητος φορέας της ΕΕ που στόχο έχει να προάγει την ικανότητα της Ευρώπης να αναπτύσσει νέες τεχνολογίες, συνδυάζοντας τους καλύτερους επιστημονικούς, επιχειρηματικούς και εκπαιδευτικούς πόρους. Έχει την έδρα του στην Ουγγαρία.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Οργανισμός περιφερειακής ολοκλήρωσης και συνεργασίας

Στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ των εξόχως απόκεντρων περιοχών, ομάδα τρίτων χωρών ή περιφερειών της ίδιας γεωγραφικής περιοχής που επιδιώκουν να συνεργάζονται στενά σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν και κράτη μέλη.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης

Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (ΟΠΕΓΕΠ) (πρώην AGROCERT)

Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.), είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων που λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος υπό την εποπτεία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (Ν.2637/98).

Βασικές του αρμοδιότητες, μεταξύ άλλων, είναι οι εξής:

Ο έλεγχος, η επίβλεψη, η προστασία και η πιστοποίηση αγροτικών προϊόντων Προστατευόμενων Ονομασιών Προέλευσης (Π.Ο.Π.), Προστατευόμενων Γεωγραφικών Ενδείξεων (Π.Γ.Ε.), Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας (Π.Β.Γ.), Ειδικών Παραδοσιακών Ιδιότυπων Προϊόντων (Ε.Π.Ι.Π.) καθώς και των Νεοφανών Αγροτικών Προϊόντων σύμφωνα με τους ισχύοντες Κανονισμούς ΕΟΚ ή άλλους παρεμφερείς εθνικούς, κοινοτικούς ή διεθνείς κώδικες, καθώς και η εφαρμογή των διαδικασιών απονομής κοινοτικών βεβαιώσεων ή σημάτων ιδιοτυπίας.

Η πιστοποίηση της συμμόρφωσης αγροτικών προϊόντων των διαδικασιών παραγωγής τους ή συστημάτων ελέγχου τους προς προαιρετικά κλαδικά εθνικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα και προδιαγραφές, ή προς ισχύοντες εθνικούς, κοινοτικούς ή διεθνείς κανόνες και κώδικες με τη μορφή απονομής βεβαιώσεων, πιστοποιητικών, σημάτων συμμόρφωσης ή πιστοποιητικών συστημάτων ποιότητας ή συστημάτων αγροπεριβαλλοντικής διαχείρισης.

Παλαιότερα το σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης του ΕΛ.Γ.Ο ΔΗΜΗΤΡΑ έφερε τον διακριτικό τίτλο AGROCERT.

Ιστότοπος: <https://www.opekepe.gr/>

Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ)

Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) είναι Οργανισμός κοινής ωφέλειας, Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου που εποπτεύεται από τον Υπουργό Γεωργίας και ανήκει εξολοκλήρου στο Δημόσιο. Ιδρύθηκε με το Νόμο 1790/16.6.88 (ΦΕΚ 134/Α'/20.6.88) περί "Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμού ΕΛΓΑ και άλλες διατάξεις", αποτελεί τον κεντρικό φορέα ασφαλιστικής κάλυψης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα και επιδίωξή του είναι η στήριξη του γεωργικού εισοδήματος των ασφαλισμένων του. Σήμερα ο ΕΛΓΑ λειτουργεί με βάση το Νόμο 3877/2010 (ΦΕΚ 160) «Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας».

Πηγή: <https://www.elga.gr/>

Οργανισμός Enterprise Greece

Η Enterprise Greece είναι ο αρμόδιος εθνικός φορέας, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εξωτερικών, που προσελκύει ξένες άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα και προωθεί τις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στο εξωτερικό. Ως μέλος πλέον του μηχανισμού Οικονομικής Διπλωματίας του Υπουργείου Εξωτερικών, συνεργάζεται στενά με το δίκτυο των Πρεσβειών, των Προξενείων και των Γραφείων ΟΕΥ, μεταξύ άλλων, σε όλες τις σημαντικές αγορές του κόσμου, ώστε να επιτυγχάνει συνέργειες και να υλοποιεί κοινές δράσεις, εξοικονομώντας πόρους και αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, για την επίτευξη αποτελεσμάτων με το μεγαλύτερο δυνατό θετικό αντίκτυπο.

Ο Οργανισμός Enterprise Greece αποτελεί μετεξέλιξη της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» (Invest in Greece) – στην οποία ενσωματώνονται, μεταξύ άλλων, και οι αρμοδιότητες του «Ελληνικού Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» (ΟΠΕ Α.Ε.) - σε έναν νέο και καινοτόμο φορέα εξωστρέφειας.

Πηγή: <http://www.enterprisegreece.gov.gr/>

Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)

Οι Δήμοι και οι Κοινότητες που αποτελούν τη πρώτη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης.

οργανωμένες μορφές ανάπτυξης δραστηριοτήτων (χωρικού σχεδιασμού)

Οι οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων της περ. ιγ), τα Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα του άρθρου 8 του ν. 4002/2011 (Α' 180) και τα Μικτά Τουριστικά Καταλύματα Μικρής Κλίμακας του άρθρου 10Α του ν. 4002/2011.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών evacuation

Περιλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών για την προληπτική απομάκρυνση των πολιτών που βρίσκονται σε κίνδυνο εξαιτίας της παραμονής τους πλησίον περιοχής που απειλείται από ένα καταστροφικό φαινόμενο που είναι σε εξέλιξη.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων (χωρικού σχεδιασμού)

Οι περιοχές που αναπτύσσονται βάσει ολοκληρωμένου σχεδιασμού, προκειμένου να λειτουργήσουν κατά κύρια ή αποκλειστική χρήση ως οργανωμένοι χώροι ανάπτυξης παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Ως οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων νοούνται ιδίως οι Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) του άρθρου 29 του ν. 2545/1997 (Α' 254), οι Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ) του άρθρου 24 του ν. 1650/1986 (Α' 160), οι Οργανωμένοι Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 3982/2011 (Α' 143), τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (ΕΣΧΑΔΑ) του άρθρου 12 του ν. 3986/2011 (Α' 152) και τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΣΧΑΣΕ) του άρθρου 24 του ν. 3894/2010 (Α' 204) και του ν. 4608/2019 (Α' 66).

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών

Η κοινωνία των πολιτών αναφέρεται σε όλες τις μορφές κοινωνικών δράσεων οι οποίες πραγματοποιούνται από άτομα ή ομάδες που ούτε συνδέονται με κρατικές αρχές ούτε διοικούνται από αυτές.

Μια **οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών** είναι μια οργανωτική δομή της οποίας τα μέλη εξυπηρετούν το γενικό συμφέρον με δημοκρατικές διαδικασίες και η οποία διαδραματίζει τον ρόλο του μεσολαβητή μεταξύ των δημόσιων αρχών και των πολιτών.

Το [άρθρο 15](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών στη χρηστή διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Το [άρθρο 11](#) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση τονίζει την ανάγκη να διαθέτει η ΕΕ ανοιχτό, διάφανο και τακτικό διάλογο με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, για παράδειγμα, όταν καταρτίζονται νομοθετικές προτάσεις της ΕΕ.

Παραδείγματα τέτοιου είδους οργανώσεων είναι:

- **κοινωνικοί εταίροι** (συνδικαλιστικές οργανώσεις και ομάδες εργοδοτών)
- **μη κυβερνητικές οργανώσεις** (π.χ. για το περιβάλλον και την προστασία των καταναλωτών)
- **οργανώσεις βάσης** (π.χ. οργανώσεις νέων και οικογενειακές κοινότητες).

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκπροσωπεί τις οργανώσεις των εργαζομένων και των εργοδοτών σε επίπεδο ΕΕ και διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ. Συστήνονται επιτροπές κλαδικού κοινωνικού διαλόγου για την περαιτέρω συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται τακτικά με μη κυβερνητικές οργανώσεις μέσω πρωτοβουλιών όπως ο διάλογος με ενδιαφερομένους φορείς της ΕΕ ή το πρόγραμμα «Progress».

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Οριζόντιος Κανονισμός ΚΑΠ

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 “για τη χρηματοδότηση, διαχείριση και παρακολούθηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013” (OJ L 435 / 2021).

Πηγή: N.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α΄/21.03.2022

Ορίζων 2020 (H2020)

Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» (H2020), το πολυετές πρόγραμμα για την έρευνα και την καινοτομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προηγήθηκε του εν ισχύει σήμερα προγράμματος Ορίζων Ευρώπη (Horizon Europe), είχε διαθέσιμο προϋπολογισμό σχεδόν 80 δισεκατομμυρίων ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και διήρκεσε για την περίοδο 2014-2020. Αυτό το κοινό στρατηγικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση της ΕΕ για την αριστεία στην έρευνα και την καινοτομία προσέλκυσε επίσης πρόσθετες επενδύσεις από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα. Το πρόγραμμα H2020 ακολούθησε το 7ο πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης, το οποίο διήρκεσε για την περίοδο 2007-2013. Το πρόγραμμα H2020 σχεδιάστηκε για να μεγιστοποιήσει την προστιθέμενη αξία και τον αντίκτυπο της ΕΕ, εστιάζοντας σε στόχους και δραστηριότητες που δεν μπορούν να επιτευχθούν αποτελεσματικά από τις χώρες της ΕΕ που ενεργούν μόνες

τους. Υποστήριξε την εφαρμογή της ένωσης καινοτομίας, μίας από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής Ευρώπη 2020, μιας δεκαετούς στρατηγικής που προτάθηκε το 2010. Η στρατηγική είχε ως στόχο, μεταξύ άλλων, την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη που θα συνέβαλλε στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ. Το πρόγραμμα Η2020 συμπληρώθηκε με μέτρα για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας καταρρίπτοντας τα εμπόδια για τη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς για τη γνώση, την έρευνα και την καινοτομία.

Μετά το πρόγραμμα Η2020 ακολουθεί το Ορίζων Ευρώπη, το 9ο πολυετές επενδυτικό πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας, το οποίο θα διαρκέσει για την περίοδο από το 2021 έως το 2027.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Ορίζων Ευρώπη Horizon Europe

Το πρόγραμμα «[Ορίζων Ευρώπη](#)» είναι το 9ο πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία που θα διαρκέσει από το 2021 έως το 2027. Διαδέχεται το «Ορίζων 2020», το 8ο πρόγραμμα-πλαίσιο, το οποίο διήρκεσε από το 2014 έως το 2020. Η παρακάτω σύνοψη αφορά τις συνιστώσες του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» οι οποίες καλύπτονται από ένα από τα ειδικά προγράμματα του «Ορίζων Ευρώπη» και από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας, του οποίου οι δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας εστιάζονται αποκλειστικά σε εφαρμογές μη στρατιωτικού χαρακτήρα. Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» είναι το βασικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία, το οποίο:

- καταπολεμά την κλιματική αλλαγή
- συμβάλλει στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών
- τονώνει την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη της ΕΕ
- διευκολύνει τη συνεργασία και αυξάνει τον αντίκτυπο της έρευνας και καινοτομίας όσον αφορά τη χάραξη, στήριξη και εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ, ενώ παράλληλα ανταποκρίνεται στις παγκόσμιες προκλήσεις
- στηρίζει τη δημιουργία και την καλύτερη διάδοση γνώσεων και τεχνολογιών αριστείας
- δημιουργεί θέσεις εργασίας, αξιοποιεί πλήρως το δυναμικό της ευρωπαϊκής δεξαμενής ταλέντων, τονώνει την οικονομική ανάπτυξη, προάγει τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα και βελτιώνει τον αντίκτυπο των επενδύσεων εντός ενός ενισχυμένου Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE).

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» απαρτίζεται από τα ακόλουθα:

- Πυλώνας 1 – Επιστήμη αριστείας
- Πυλώνας 2 – Παγκόσμιες προκλήσεις και ευρωπαϊκή βιομηχανική ανταγωνιστικότητα
- Πυλώνας 3 – Καινοτόμος Ευρώπη
- το μέρος «Διεύρυνση της συμμετοχής και ενίσχυση του EXE».

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» διαθέτει προϋπολογισμό ύψους 95,5 δισεκατομμύρια ευρώ (τρέχουσες τιμές) για την περίοδο 2021-2027 (συμπεριλαμβανομένων 5,4 δισεκατομμυρίων ευρώ από το NextGenerationEU – το σχέδιο ανάκαμψης της Ευρώπης για την αποκατάσταση της οικονομικής και κοινωνικής ζημίας που προκλήθηκε από την πανδημία του κορονοϊού).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

ορόσημο

Ενδιάμεση τιμή που πρέπει να επιτευχθεί σε ορισμένη χρονική στιγμή εντός της περιόδου επιλεξιμότητας σε σχέση με δείκτη εκρών που περιλαμβάνεται σε ειδικό στόχο.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

β) Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α΄/21.03.2022

ουδετερότητα άνθρακα

Η ουδετερότητα του άνθρακα είναι η επίτευξη ισορροπίας ανάμεσα στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και την απορρόφηση άνθρακα σε συλλέκτες διοξειδίου. Για να επιτευχθούν καθαρές μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, οι παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου θα πρέπει να αντισταθμιστούν από την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα.

Πηγή: <https://www.europarl.europa.eu/>

OLAF (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης) European Anti-Fraud Office

Η [Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης \(OLAF\)](#) ιδρύθηκε το 1999, με την απόφαση 1999/352/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ με κύριο σκοπό να διερευνά περιπτώσεις διαφθοράς και σοβαρών παραπτώμων στα θεσμικά όργανα της ΕΕ καθώς επίσης και περιπτώσεις απάτης εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ. Το νομικό πλαίσιο που καθορίζει τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες της OLAF είναι ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 (ο κανονισμός της OLAF).

Σύμφωνα με το νομικό καθεστώς της, η OLAF έχει υβριδική φύση. Ως ανεξάρτητο όργανο, η Υπηρεσία διεξάγει εξωτερικές έρευνες στην ΕΕ και σε τρίτες χώρες για περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων κατά του προϋπολογισμού της ΕΕ και εσωτερικές έρευνες στα όργανα, τους οργανισμούς, τα γραφεία και τις υπηρεσίες της ΕΕ για τον εντοπισμό τυχόν σοβαρού παραπτώματος από υπαλλήλους της ΕΕ που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πειθαρχικές ή ποινικές διαδικασίες.

Ως υπηρεσία της Επιτροπής, η OLAF είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη πολιτικής και νομοθεσίας στον τομέα της πρόληψης της απάτης και της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

Η τρέχουσα αναθεώρηση του κανονισμού της OLAF, που τέθηκε σε ισχύ από τις 17 Ιανουαρίου 2021, οδήγησε σε αυξημένη αποτελεσματικότητα των ερευνών της OLAF και ενίσχυσε την από κοινού δράση με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) με βάση τη συνεργασία, την ανταλλαγή πληροφοριών, τη συμπληρωματικότητα και τη μη επικάλυψη ενεργειών.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

παράγοντας πίεσης stressor

Ο βαθμός στον οποίο επηρεάζεται ένα σύστημα ή ένα είδος, είτε αρνητικά είτε ευεργετικά, από τη μεταβλητότητα ή την αλλαγή του κλίματος. Το αποτέλεσμα μπορεί να είναι άμεσο ή έμμεσο.

παραγωγός αποβλήτων

Κάθε πρόσωπο, του οποίου οι δραστηριότητες παράγουν απόβλητα, δηλαδή αρχικός παραγωγός αποβλήτων, ή κάθε πρόσωπο που πραγματοποιεί εργασίες προεπεξεργασίας, ανάμειξης ή άλλες, οι οποίες οδηγούν σε μεταβολή της φύσης ή της σύνθεσης των αποβλήτων αυτών.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

παράνομη παραμονή

Παρουσία στην ελληνική επικράτεια πολίτη τρίτης χώρας που δεν πληροί, ή έχει πάψει να πληροί, τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως ορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του Κανονισμού 562/2006 (Κώδικας Συνόρων του Σένγκεν) ή τις λοιπές προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής της κείμενης νομοθεσίας.

Πηγή: Ν. 4251/2014 "Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α'/2014

παράτυπη

Κάθε παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητων δαπανών στον εν λόγω προϋπολογισμό.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης ΣΣ ΚΑΠ

Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στο Κεφάλαιο IV του Τίτλου III του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ

Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στο Κεφάλαιο Η του Τίτλου III του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

πάροχοι υπηρεσιών ύδατος

Οι δημόσιοι και δημοτικοί φορείς, οι ανώνυμες εταιρείες του άρθρου 3 του Ν. 4972/2022 (ΦΕΚ 181 Α'/2022), τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και λοιποί φορείς του Δημοσίου, ιδίως οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ), η Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε.), η Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε.), η Εταιρεία Παγίων «ΕΥΔΑΠ», η Εταιρεία Παγίων «ΕΥΑΘ», ο Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης (ΟΑΚ Α.Ε.), οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού και οι Σύνδεσμοι ύδρευσης Ο.Τ.Α. του Κεφαλαίου Β' του Ένατου Μέρους του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α'/2006), οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ύδατος, είτε προς άλλους φορείς, είτε προς τελικούς χρήστες.

Πηγή: Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 78 Α'/28.03.2023 – επανεκτύπωση λόγω σφάλματος)

πάροχος υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων – πάροχος υπηρεσιών σύναψης συμβάσεων

Ος «πάροχος υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων» ή «πάροχος υπηρεσιών σύναψης συμβάσεων» – για τους σκοπούς του Ν. 4412/2016 – νοείται δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που προσφέρει στην αγορά επικουρικές δραστηριότητες αγορών.

Πηγή: Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

πεδίο εφαρμογής της στήριξης του ΕΤΠΑ

Το ΕΤΠΑ στηρίζει τα ακόλουθα:

- α) επενδύσεις σε υποδομές
- β) δραστηριότητες για την εφαρμοσμένη έρευνα και την καινοτομία συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανικής έρευνας, την πειραματική ανάπτυξη και τις μελέτες σκοπιμότητας
- γ) επενδύσεις για την πρόσβαση σε υπηρεσίες
- δ) παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ και επενδύσεις που στοχεύουν στη διασφάλιση των υφιστάμενων και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- ε) εξοπλισμό, λογισμικό και άλλα περιουσιακά στοιχεία
- στ) δικτύωση, συνεργασία, ανταλλαγή εμπειριών και δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν πόλοι καινοτομίας, μεταξύ άλλων ανάμεσα σε επιχειρήσεις, ερευνητικούς οργανισμούς και δημόσιες αρχές
- ζ) ενημέρωση, επικοινωνία και μελέτες και
- η) τεχνική βοήθεια.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής

πεδίο εφαρμογής της στήριξης του Ταμείου Συνοχής

Το Ταμείο Συνοχής στηρίζει τα ακόλουθα:

- α) επενδύσεις στο περιβάλλον, μεταξύ άλλων στους τομείς που συνδέονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενέργεια και παρουσιάζουν περιβαλλοντικά οφέλη, εστιάζοντας ειδικότερα στην ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές
- β) επενδύσεις στο ΔΕΔ-Μ
- γ) τεχνική βοήθεια
- δ) ενημέρωση, επικοινωνία και μελέτες.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής

πειραματική ανάπτυξη

Η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών. Μπορούν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, τον σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και έγκριση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά. Εν προκειμένω μπορεί να περιλαμβάνεται η ανάπτυξη πρωτοτύπων ή πιλοτικών έργων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα συνιστούν κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς επίδειξης και έγκρισης. Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές τροποποιήσεις σε υφιστάμενα προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.

περατωθείσα πράξη

Πράξη που έχει ολοκληρωθεί φυσικά ή υλοποιηθεί πλήρως και για την οποία έχουν καταβληθεί όλες οι σχετικές πληρωμές από τους δικαιούχους και έχει καταβληθεί στους δικαιούχους η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας

β) Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

περιβαλλοντικά βιώσιμη επένδυση

Επένδυση σε μία ή περισσότερες οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται περιβαλλοντικά βιώσιμες, δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων.

Περιβαλλοντική Αποδοτικότητα (Οικολογική Αποδοτικότητα ή Οικο-αποδοτικότητα)

Ο βαθμός που κάποια προϊόντα ή/και υπηρεσίες, ενώ ικανοποιούν τις λειτουργικές ανάγκες των πελατών/καταναλωτών, παράλληλα σέβονται και το περιβάλλον με το να έχουν μειωμένη συνολική περιβαλλοντική επίπτωση και αυξημένη κοινωνική επιχειρηματικότητα σε σχέση με ομοειδή προϊόντα και υπηρεσίες των ανταγωνιστών τους. Με άλλα λόγια, όταν μια επιχείρηση εμφανίζει υψηλή οικο-αποδοτικότητα σημαίνει ότι οι υπηρεσίες, τα προϊόντα καθώς και οι άλλες μεταποιητικές διαδικασίες που πραγματοποιεί καταναλώνουν πολύ λιγότερες πρώτες ύλες και ενέργεια συγκριτικά με αντίστοιχα της κατηγορίας τους.

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*

Περιβαλλοντική Έκθεση

Η περιοδική έκδοση (συνήθως ετήσιο περιοδικό) με πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο ένας οργανισμός αντιμετωπίζει τα περιβαλλοντικά ζητήματα που τον αφορούν. Μια ολοκληρωμένη περιβαλλοντική έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει την περιβαλλοντική πολιτική του οργανισμού, τις επιδόσεις του σε σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα και τη δέσμευσή του για επίλυσή τους. Μπορεί, επίσης, να περιλαμβάνει και μελλοντικούς στόχους προς επίτευξη για την προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος.

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*

περιβαλλοντική ζημία

Είναι η οποιαδήποτε μετρήσιμη δυσμενής μεταβολή φυσικού πόρου ή η μετρήσιμη υποβάθμιση υπηρεσίας συνδεδεμένης με φυσικό πόρο, που μπορεί να επέλθει άμεσα ή έμμεσα στα προστατευόμενα είδη, τους φυσικούς οικοτόπους, τα ύδατα, τον αέρα και το έδαφος.

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*

περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στον τομέα του περιβάλλοντος, που βασίζεται στο άρθρο [191](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποσκοπεί στη διατήρηση, την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος καθώς και στην προστασία της υγείας του ανθρώπου. Επίσης, η εν λόγω πολιτική αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη συνετή και ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων, και συμβάλλει στην προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων, όπως η κλιματική αλλαγή και η απώλεια της βιοποικιλότητας. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της ανάληψης διορθωτικών ενεργειών στην πηγή, καθώς και στην αρχή «**ο ρυπαίνων πληρώνει**». Η ΕΕ είναι αρμόδια να ενεργεί σε τομείς περιβαλλοντικής πολιτικής όπως η ρύπανση του αέρα και των υδάτων, η προστασία και αποκατάσταση της φύσης, η διαχείριση των αποβλήτων και η κλιματική αλλαγή. Η αρχή της επικουρικότητας, ωστόσο, περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της δράσης της ΕΕ όσον αφορά τα φορολογικά θέματα, τον χωροταξικό σχεδιασμό και τη χρήση γης, καθώς και την ποσοτική διαχείριση των υδάτινων πόρων. Η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ έχει σχεδιαστεί για να επιταχύνει τη μετάβαση σε μια

βιώσιμη, καινοτόμο, κυκλική οικονομία, όπου η βιοποικιλότητα προστατεύεται, εκτιμάται και αποκαθίσταται και ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι για την υγεία που σχετίζονται με το περιβάλλον. Στοχεύει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ΕΕ και στην αποσύνδεση της ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων.

Τον Δεκέμβριο του 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, τον χάρτη πορείας της για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Ο χάρτης πορείας στοχεύει στη μετατροπή της ΕΕ σε μια σύγχρονη, αποδοτική όσον αφορά τους πόρους και ανταγωνιστική οικονομία με:

- ενίσχυση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων·
- μετάβαση σε μια καθαρή, κυκλική οικονομία·
- αποκατάσταση της βιοποικιλότητας· και
- μείωση της ρύπανσης.

Το 8ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον (2022) θα καθοδηγήσει τη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών για το περιβάλλον και το κλίμα έως το 2030.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

περιβαλλοντικό κόστος

Στα πλαίσια της διαχείρισης υδάτων, είναι το κόστος της απόκλισης της κατάστασης των υδάτων, από την καλή κατάσταση, η οποία απαιτείται για τη βιώσιμη χρήση των υδατικών πόρων, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς στόχους του άρθρου 4 του ΠΔ. 51/2007.

Πηγή: Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 78 Α'/28.03.2023 – επανεκτύπωση λόγω σφάλματος)

περιβαλλοντικό τέλος

Στα πλαίσια της διαχείρισης υδάτων, είναι η οικονομική συνεισφορά του τελικού χρήστη, ανά κυβικό μέτρο (μ³) καταναλωθέντος ύδατος, που αντιστοιχεί στο περιβαλλοντικό κόστος και στο κόστος του πόρου. Στον υπολογισμό του περιβαλλοντικού τέλους δεν προσμετράται το κόστος αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας, το οποίο διέπεται από το ΠΔ 148/2009 (ΦΕΚ 190 Α'/2009).

Πηγή: Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 78 Α'/28.03.2023 – επανεκτύπωση λόγω σφάλματος)

περιορισμός των εκπομπών

Προσπάθειες μείωσης των εκπομπών ή ενίσχυσης των καταβοθρών αερίων θερμοκηπίου. Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί η αποδοτικότερη χρήση των ορυκτών καυσίμων, η στροφή προς την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, η βελτίωση της μόνωσης των κτιρίων και η επέκταση των καταβοθρών, όπως των δασών, για την απομάκρυνση μεγαλύτερων ποσοτήτων διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (Π.Χ.Π.)

Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (Π.Χ.Π.) του νόμου Ν. 4447/2016 αντικατέστησαν ως εργαλεία χωρικού σχεδιασμού τα Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΧΣΑΑ) του Ν. 2742/1999 στα πλαίσια της μεταρρύθμισης του χωρικού σχεδιασμού που

εισήγαγε ο Ν. 4447/2016. Καλύπτουν υποχρεωτικά το σύνολο της εδαφικής περιοχής κάθε Αυτοδιοικητικής Περιφέρειας της χώρας πλην της Περιφέρειας Αττικής που ρυθμίζεται από το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας.

Η Κύρια μελέτη διαρθρώνεται σε τρεις φάσεις που ταυτόχρονα αποτελούν και φάσεις της σύνθετης διαδικασίας εκπόνησης του Π.Χ.Π. και φάσεις διοικητικής παραλαβής και έγκρισης της μελέτης. Οι φάσεις αυτές ως προς το περιεχόμενο αφορούν:

- την αξιολόγηση των χωρικών δεδομένων κατά τη χρονική περίοδο της εκπόνησης του Π.Χ.Π. και τον εντοπισμό των αναγκαίων παρεμβάσεων χωρικού σχεδιασμού με βάση τη διάγνωση των δυνατοτήτων / προοπτικών και προβλημάτων χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης
- τη διατύπωση εναλλακτικών σεναρίων χωρικής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίζουν / υλοποιούν τις προοπτικές στη νέα περίοδο σχεδιασμού
- την πρόταση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου που θα οδηγήσει στην οριστική διατύπωση της Υ/Α θεσμοθέτησής του.

Οι τεχνικές προδιαγραφές εκπόνησης μελετών Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων (Π.Χ.Π.) του Ν. 4447/2016 δημοσιεύτηκαν στο ΦΕΚ 2818 Β'/16.07.2018.

Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ)

Κάθε Περιφέρεια καταρτίζει Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ). Το ΠεΣΠΚΑ αποτελεί ολοκληρωμένο σχέδιο που προσδιορίζει και ιεραρχεί τα απαραίτητα μέτρα και τις δράσεις προσαρμογής σε περιφερειακό επίπεδο.

Το ΠεΣΠΚΑ περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- α) ανάλυση στόχων
- β) σύντομη αναφορά στα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιφέρειας
- γ) εκτίμηση των αναμενόμενων κλιματικών μεταβολών στην περιφέρεια και ανάλυση της κλιματικής τρωτότητας επιμέρους τομέων και γεωγραφικών περιοχών
- δ) εκτίμηση των άμεσων και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών σε διάφορους τομείς του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας και καθορισμό των τομεακών και χωρικών προτεραιοτήτων
- ε) προτεινόμενα μέτρα και δράσεις για τους τομείς και τις περιοχές προτεραιοτήτων, εκτίμηση του πιθανού κόστους υλοποίησής τους και αναφορά των πιθανών φορέων υλοποίησης, καθώς και των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων
- στ) εξέταση ενσωμάτωσης των προτεινόμενων μέτρων και δράσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε άλλες υφιστάμενες πολιτικές, όπως πολιτικές διαχείρισης φυσικών καταστροφών
- ζ) εξέταση συμβατότητας και συμπληρωματικότητας των ΠεΣΠΚΑ με άλλα περιφερειακά σχέδια
- η) συνέργεια και μεταφορά τεχνογνωσίας μεταξύ ΠεΣΠΚΑ, ιδίως όμορων περιφερειών
- θ) τρόπο διαβούλευσης, όπως ερωτηματολόγια, στοιχεία διαβούλευσης και ανταλλαγής πληροφοριών με κοινωνικούς εταίρους που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, με στόχο τη διερεύνηση της δικής τους εκτίμησης για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και την εκ μέρους τους λήψη μέτρων προσαρμογής
- ι) αναφορά των ειδικότερων μέτρων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του ενδιαφερόμενου κοινού και των κοινωνικών εταίρων

ια) παρακολούθηση της εφαρμογής και υλοποίησης του ΠεΣΠΚΑ

ιβ) μη τεχνική περίληψη.

Τα ΠεΣΠΚΑ καλύπτουν χρονική περίοδο επτά (7) τουλάχιστον ετών. Τα ΠεΣΠΚΑ, αξιολογούνται ανά πενταετία τουλάχιστον από τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας περιφέρειας και αναθεωρούνται, εφόσον απαιτείται, με τη διαδικασία της παρ. 2 του Ν.4936/2022.

Τα ΠεΣΠΚΑ δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α΄ 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕ.Σ.Δ.Α.)

Το ΠΕΣΔΑ αποτελεί επιχειρησιακό σχέδιο διαχείρισης των στερεών αποβλήτων σε επίπεδο Περιφέρειας, καταρτίζεται για κάθε Περιφέρεια της χώρας και εξειδικεύει τις γενικές κατευθύνσεις που περιέχονται στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων και αποσκοπεί:

- στην επιλογή των περιοχών που συγκροτούν τις ενότητες διαχείρισης των στερεών αποβλήτων (διαχειριστικές ενότητες)
- στον καθορισμό των μεθόδων διαχείρισης που πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε διαχειριστική ενότητα
- στην εξειδίκευση συγκεκριμένων μέτρων, όρων και περιορισμών για την επίτευξη των στρατηγικών και ποσοτικών στόχων που καθορίζονται στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων.

πηγή

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (Ν.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) ως πηγή νοείται κάθε διεργασία, δραστηριότητα ή μηχανισμός που ελευθεώνει στην ατμόσφαιρα αέριο θερμοκηπίου, αερόλυμα ή πρόδρομη ουσία αερίου θερμοκηπίου.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α΄ 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

πηγή κινδύνου

Ένας βιολογικός, χημικός ή φυσικός παράγοντας στα τρόφιμα ή τις ζωοτροφές ή μια κατάσταση των τροφίμων, που έχει τη δυνατότητα να προκαλέσει αρνητικές συνέπειες στην υγεία.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης

Πιστοποιητικό αναγνωρισμένο από κράτος μέλος ή νομικό πρόσωπο ορισθέν από αυτό, το οποίο αναφέρει την ενεργειακή απόδοση ενός κτιρίου ή κτιριακής μονάδας, η οποία υπολογίζεται βάσει μεθοδολογίας που εγκρίνεται σύμφωνα με το άρθρο 3-της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

Πηγή: Οδηγία Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 2010 για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (L 153 σ.13)

πλεονάσματα τροφίμων

Τα τελικά προϊόντα διατροφής, συμπεριλαμβανομένου του φρέσκου κρέατος, των φρούτων και των λαχανικών, μερικώς επεξεργασμένα προϊόντα ή συστατικά τροφίμων, τα οποία ενδέχεται να προκύψουν σε οποιοδήποτε στάδιο της αλυσίδας παραγωγής και διανομής τροφίμων για διάφορους λόγους, όπως τρόφιμα τα οποία δεν πληρούν τις προδιαγραφές του παρασκευαστή ή του πελάτη και, συγκεκριμένα, διαφοροποιούνται ως προς το χρώμα, το μέγεθος, το σχήμα, τη σύσταση, έχουν αλλοιωμένη συσκευασία ή επισήμανση, χωρίς ωστόσο να υποβαθμίζεται η ασφάλεια του τροφίμου ή η ενημέρωση των καταναλωτών, φέρουν εσφαλμένη χρονική ένδειξη, όπως τα προϊόντα που προορίζονται για συγκεκριμένη εορταστική περίοδο ή προωθητική ενέργεια, έχουν μικρό υπόλοιπο ζωής, έχει παρέλθει η ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας, αλλά μπορούν ακόμη να καταναλωθούν με ασφάλεια κατ' αναλογία προς την ΥΑ υπ' αρ. 91354/2017 (Β' 2983) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, όπως εκάστοτε ισχύει, καθώς και πλεονάσματα που δημιουργούνται από ακυρώσεις παραγγελιών.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

«Πληρώνω Όσο Πετάω» (ΠοΠ) «Pay-As-You-Throw» (PAYT)

Η προσέγγιση του Pay-As-You-Throw – PAYT- (επίσης γνωστή ως **τιμολόγηση μεταβλητού επιτοκίου, τιμολόγηση μονάδας, σύστημα διαφοροποιημένου τιμολογίου**) στη διαχείριση απορριμμάτων είναι η υλοποίηση της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει" με δίκαιο τρόπο χρεώνοντας τους ανθρώπους σύμφωνα με το ποσό των αποβλήτων που στην πραγματικότητα παράγουν.

Τα συστήματα ΠοΠ ενισχύουν την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και κατ' επέκταση την ιεράρχηση στη διαχείριση των ΑΣΑ, καθώς συνδέουν το κόστος διαχείρισης με την πραγματικά παραγόμενη ποσότητα αποβλήτων και παρέχουν κίνητρα για την εφαρμογή της χωριστής συλλογής και την εκτροπή σημαντικών ποσοτήτων από το ρεύμα των ΑΣΑ.

Βασικοί άξονες εφαρμογής του ΠοΠ είναι η αναγνώριση του παραγωγού, η μέτρηση της ποσότητας των αποβλήτων και η χρέωση της διαχείρισης ανά μονάδα. Το κόστος για τη λειτουργία των συστημάτων ΠοΠ διακρίνεται σε πάγια διαχειριστικά έξοδα που απαιτούνται για την παροχή της υπηρεσίας και σε μεταβλητό κόστος που προκύπτει από τα λειτουργικά έξοδα του συστήματος. Έτσι, προκύπτουν τρία διακριτά σχήματα χρέωσης του μεταβλητού κόστους, ανάλογα με το αν αυτή βασίζεται στον όγκο των παραγόμενων αποβλήτων (ογκομετρικά σχήματα, όπου η χρέωση βασίζεται στον όγκο των παραγόμενων αποβλήτων), το βάρος των παραγόμενων αποβλήτων (δυναμομετρικά σχήματα, όπου η χρέωση γίνεται με βάση το βάρος των αποβλήτων) ή τη συχνότητα αποκομιδής (σχήματα συχνότητας, όπου η χρέωση γίνεται με βάση τη συχνότητα αποκομιδής). Οι πιο διαδεδομένες μέθοδοι χρέωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση προκύπτουν από συνδυασμό στοιχείων των ανωτέρω βασικών σχημάτων και περιλαμβάνουν:

- (1) πάγια ετήσια χρέωση ανά νοικοκυριό
- (2) τέλη αγοράς συγκεκριμένων σάκων αποβλήτων
- (3) τέλη για αποκομιδή κάδου και
- (4) τέλη ανά κιλό αποβλήτων.

Στα παραδοσιακά συστήματα διαχείρισης οικιακών απορριμμάτων στην Ευρώπη, οι υπηρεσίες χρηματοδοτούνται μέσω γενικών φόρων ή λόγω σταθερής επαναλαμβανόμενης αμοιβής σε λογαριασμούς άλλων υπηρεσιών παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, ανεξάρτητα από την ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων. Το κόστος υπολογίζεται συνήθως με βάση τον χώρο διαβίωσης, τον αριθμό των μελών του νοικοκυριού. Αυτός ο τρόπος χρηματοδότησης είναι άδικος για τους ανθρώπους που παράγουν λίγα απόβλητα είτε λόγω των προσπαθειών τους για ανακύκλωση-κομποστοποίηση είτε επειδή δεν υπερκαταναλώνουν.

Το Pay-as-you-through σπάει αυτή την παράδοση οργάνωσης διαχείρισης απορριμμάτων αντιμετωπίζοντας τις υπηρεσίες που σχετίζονται με τη διαχείριση απορριμμάτων όπως και άλλες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, για παράδειγμα, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, παροχή νερού και τηλεπικοινωνίες. Στα συστήματα PAYT τα νοικοκυριά πληρώνουν ένα μεταβλητό ποσό ανάλογα με την ποσότητα των απορριμμάτων που δημιουργούνται από αυτά και την αντίστοιχη υπηρεσία που έλαβαν για τη διάθεσή τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ποικίλες εφαρμογές και τους συγκεκριμένους στόχους εφαρμογής στις διάφορες χώρες όπου έχει ήδη εισαχθεί το PAYT, οι κύριοι στόχοι της μεταβλητής χρέωσης για τα απόβλητα μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα σημεία:

- Να μειωθούν τα απόβλητα που διατίθενται σε χωματερές χωρίς να αυξηθούν οι ανάγκες επεξεργασίας πέρα από την ανακύκλωση και την κομποστοποίηση.
- Εξοικονόμηση πρώτων υλών εξοικονομώντας φυσικούς πόρους μέσω ανακύκλωσης-κομποστοποίησης.
- Να καθιερωθεί ισότητα και περισσότερη δικαιοσύνη στη χρέωση των απορριμμάτων μεταξύ των πολιτών.
- Βελτίωση της ευαισθητοποίησης για την προστασία του περιβάλλοντος.

Πηγή: α) *Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των επικίνδυνων αποβλήτων, 2020-2030 (ΕΣΔΑ – ΕΣΔΕΑ)*

β) www.payt.gr

πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ

Η πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ αφορά τις χώρες που επί του παρόντος επιθυμούν να γίνουν μέλη της ΕΕ. Αποσκοπεί στην επέκταση του χώρου ειρήνης, σταθερότητας και ευημερίας της ΕΕ, και στην παροχή πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών οφελών σε αυτές τις χώρες αλλά και στην ΕΕ. Το άρθρο 49 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι βάση για τη διαδικασία διεύρυνσης.

Μετά από τις 6 ιδρυτικές χώρες, δηλαδή το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες, προσχώρησαν 22 ακόμα χώρες στην ΕΕ:

- 1973: Δανία, Ιρλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο⁽¹⁾
- 1981: Ελλάδα
- 1986: Ισπανία και Πορτογαλία
- 1995: Αυστρία, Φινλανδία και Σουηδία
- 2004: Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία (πλέον Τσεχία), Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακία και Σλοβενία
- 2007: Βουλγαρία και Ρουμανία
- 2013: Κροατία.

Η Αλβανία, η Βόρεια Μακεδονία, το Μαυροβούνιο, η Σερβία και η Τουρκία έχουν το καθεστώς της **υποψήφιας χώρας**.

Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης με την Ισλανδία άρχισαν τον Ιούλιο του 2010 και έπειτα τέθηκαν σε αναμονή από την κυβέρνηση της Ισλανδίας τον Μάιο του 2013. Τον Μάρτιο του 2015, η Ισλανδία ζήτησε να μην θεωρείται πλέον υποψήφια χώρα για ένταξη στην ΕΕ. Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Κοσσυφοπέδιο⁽²⁾ είναι δυνάμει υποψήφιες χώρες.

(1) Μετά από ένα δημοψήφισμα το 2016, το Ηνωμένο Βασίλειο αποφάσισε να αποχωρήσει από την ΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση· η μεταβατική περίοδος έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2020.

(2) Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την [απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ](#) και τη [γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου για τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου](#).

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

πολεοδομικός σχεδιασμός

Ο χωρικός σχεδιασμός με τον οποίο τίθενται, μέσω σχεδίων, κανόνες και όροι για τη χρήση, τη δόμηση και την εν γένει εκμετάλλευση του εδάφους στον αστικό χώρο και την ύπαιθρο και περιλαμβάνει κυρίως ρυθμίσεις. Στο πρώτο επίπεδο του πολεοδομικού σχεδιασμού περιλαμβάνονται:

- α) τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια του άρθρου 7, τα οποία ρυθμίζουν τη βιώσιμη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της εδαφικής περιφέρειας μιας ή περισσότερων Δημοτικών Ενοτήτων
- β) τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια του άρθρου 8, τα οποία αποτελούν υποδοχείς σχεδίων, έργων και προγραμμάτων ανεξαρτήτως διοικητικών ορίων.

Στο δεύτερο επίπεδο του πολεοδομικού σχεδιασμού περιλαμβάνονται τα Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής του άρθρου 10, τα οποία αποτελούν την εξειδίκευση και εφαρμογή των σχεδίων του πρώτου επιπέδου.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

πολίτης της Ένωσης

Κάθε πρόσωπο το οποίο έχει την ιθαγένεια κράτους – μέλους της Ένωσης.

Πηγή: Ν. 4251/2014 "Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" – ΦΕΚ 80 Α/2014

πολίτης τρίτης χώρας

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ούτε την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και το οποίο δεν απολαμβάνει το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 (Κώδικας Συνόρων του Σένγκεν, L 77/1).

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI)

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (AI) είναι η τεχνολογία που εμφανίζει ανθρώπινη συμπεριφορά. Περιλαμβάνει λογισμικό που χρησιμοποιεί τη μηχανική μάθηση και άλλα εργαλεία για την επεξεργασία πληροφοριών από μεγάλες ποσότητες δεδομένων χρησιμοποιώντας αισθητήρες, ψηφιακά δεδομένα ή άλλες εισροές για τη δημιουργία συμπεριφοράς με βάση μοντέλα που έχουν κατασκευαστεί με αυτά τα δεδομένα. Το λογισμικό αυτό επιτρέπει στις μηχανές να παίρνουν αποφάσεις που κανονικά θα λαμβάνονταν από ανθρώπους.

Ανταποκρινόμενη στην έκκληση των ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για χάραξη μιας [προσέγγισης της ΕΕ σε σχέση με την AI](#), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2018 πρότεινε μια προσέγγιση με σκοπό την πλήρη αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η AI, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τις νέες προκλήσεις που θέτει. Αυτή η προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ είχε τρεις στόχους:

1. την αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην τεχνητή νοημοσύνη,
2. την προετοιμασία κοινωνικοοικονομικών αλλαγών και
3. τη διασφάλιση του κατάλληλου δεοντολογικού και νομικού πλαισίου.

Ακολούθησε, το 2021, μια πιο ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων για την τεχνητή νοημοσύνη που συμπεριλάμβανε:

- μία ανακοίνωση για την προώθηση της προσέγγισης της ΕΕ σε σχέση με την τεχνητή νοημοσύνη,
- ένα σχέδιο σε συντονισμό με τα κράτη μέλη για την ενίσχυση της αριστείας στην AI, ενώνοντας τις δυνάμεις τους στην πολιτική και τις επενδύσεις για την τεχνητή νοημοσύνη, και
- μια πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων για την τεχνητή νοημοσύνη, την αντιμετώπιση των κινδύνων από συγκεκριμένες χρήσεις της τεχνητής νοημοσύνης και την κατηγοριοποίησή τους σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα: απαράδεκτος κίνδυνος, υψηλός κίνδυνος, περιορισμένος κίνδυνος και ελάχιστος κίνδυνος.

Σχεδιάζονται και άλλες νομοθετικές προτάσεις, με τις οποίες θα επιδιωχθεί η αναθεώρηση μέρους της τομεακής νομοθεσίας της ΕΕ για την ασφάλεια (π.χ. για τα μηχανήματα και τη γενική ασφάλεια των προϊόντων) και θα αντιμετωπιστούν ζητήματα ευθύνης που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες.

Μέσω των προγραμμάτων Ψηφιακή Ευρώπη και Ορίζοντας Ευρώπη η Επιτροπή σχεδιάζει την επένδυση 1 δισεκατομμυρίου ευρώ ετησίως στην τεχνητή νοημοσύνη. Αυτή με τη σειρά της θα κινητοποιήσει πρόσθετες επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα και τα κράτη μέλη με στόχο έναν ετήσιο όγκο επενδύσεων 20 δισεκατομμυρίων ευρώ κατά τη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

πολιτιστική πολιτική της ΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο [167](#) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στον πολιτιστικό τομέα είναι να υποστηρίξει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών της ΕΕ. Η ΕΕ επιδιώκει να φέρει στο προσκήνιο την κοινή της πολιτιστική κληρονομιά «αντλώντας έμπνευση από την πολιτιστική, θρησκευτική και ανθρωπιστική κληρονομιά της Ευρώπης», «σεβόμενη την πλούσια πολιτιστική και γλωσσική της πολυμορφία» και «διασφαλίζοντας ότι η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης προστατεύεται και ενισχύεται». Καθώς κάθε κράτος μέλος είναι

υπεύθυνο για τις δικές του πολιτιστικές πολιτικές, ο ρόλος της ΕΕ είναι να βοηθήσει στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, που κυμαίνονται από τον αντίκτυπο των ψηφιακών τεχνολογιών και την ανάγκη να εξασφαλιστεί δίκαιη αμοιβή για τους καλλιτέχνες σε ψηφιακές πλατφόρμες, έως την ανάγκη υποστήριξης της καινοτομίας στον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα. Η ΕΕ μπορεί επίσης να βοηθήσει αυτούς τους τομείς να ανακάμψουν σε περίπτωση κρίσης και να ενισχύσει την ανθεκτικότητά τους ώστε να γίνουν πιο βιώσιμοι στο μέλλον. Η ΕΕ υποστηρίζει επίσης δράσεις για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προώθηση της συνεργασίας και των διακρατικών ανταλλαγών μεταξύ πολιτιστικών ιδρυμάτων στα κράτη μέλη.

Το νέο πρόγραμμα χρηματοδότησης, Δημιουργική Ευρώπη 2021-2027, είναι το μόνο πρόγραμμα της ΕΕ που έχει σχεδιαστεί ειδικά για να παρέχει υποστήριξη, διασυνοριακή συνεργασία και δραστηριότητες δικτύωσης για όλους τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς. Αυτοί οι τομείς μπορούν επίσης να επωφεληθούν από μια σειρά ειδικών ευκαιριών στο πλαίσιο άλλων πόρων χρηματοδότησης της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», του προγράμματος για την ενιαία αγορά, του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ή των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής. Άλλες πρωτοβουλίες, μεταξύ άλλων, είναι:

- Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης, που δρομολογήθηκε το 1985
- βραβεία της ΕΕ για πολιτιστικούς τομείς, όπως το μουσικό βραβείο Music Moves Europe Talent Award, το Ευρωπαϊκό Βραβείο Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής και το Βραβείο Λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς, μια πρωτοβουλία που υποστηρίζεται από κοινού με το Συμβούλιο της Ευρώπης, η οποία παρέχει στους πολίτες πρόσβαση σε χώρους που συνήθως δεν είναι ανοικτοί στο κοινό.

Η ΕΕ συνεργάζεται επίσης με άλλους διεθνείς οργανισμούς, όπως η UNESCO, το Συμβούλιο της Ευρώπης και ο ΟΟΣΑ, για την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης μέσω του πολιτισμού και τη βελτίωση της συμμετοχικής διακυβέρνησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα

Το ποσό της επένδυσης από επιλέξιμους τελικούς αποδέκτες διαιρούμενο διά του ποσού της συνεισφοράς της Ένωσης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

πολυεπίπεδη διακυβέρνηση multi-level governance

Το ενιαίο λειτουργικά διοικητικό πλέγμα, στο πλαίσιο του οποίου διασφαλίζεται, κυρίως με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής και της επικοινωνίας (ΤΠΕ), η συστημική συνεργασία των διοικητικών επιπέδων, κάθετα και οριζόντια ανά δημόσια πολιτική.

Πηγή: Ν. 5013/2023 (ΦΕΚ 12 Α' / 12.01.2023) "Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις"

πολύ μικρή επιχείρηση

Επιχείρηση με λιγότερους από 10 εργαζομένους και ετήσιο κύκλο εργασιών ή ισολογισμό κάτω των 2.000.000 EUR.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027

Έως σήμερα, υπήρξαν έξι Πολυετή Δημοσιονομικά Πλαίσια (ΠΔΠ), μεταξύ άλλων για την περίοδο 2021-2027. Η Συνθήκη της Λισαβόνας μετέτρεψε το ΠΔΠ από διοργανική συμφωνία σε κανονισμό. Το ΠΔΠ, το οποίο θεσπίζεται για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών, έχει στόχο να διασφαλίζει ότι οι δαπάνες της ΕΕ εξελίσσονται ομαλά και εντός των ορίων των ιδίων πόρων της. Καθορίζει τις διατάξεις με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται ο ετήσιος προϋπολογισμός της ΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται η δημοσιονομική πειθαρχία. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός για το ΠΔΠ καθορίζει ανώτατα όρια δαπανών για ευρείες κατηγορίες δαπανών, τα αποκαλούμενα κονδύλια.

Στις 2 Μαΐου 2018 η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις σχετικά με νέο ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027. Στον απόηχο της έξαρσης COVID-19, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 27 Μαΐου 2020, σχέδιο ανάκαμψης (Next Generation EU) που περιλάμβανε αναθεωρημένες προτάσεις για το ΠΔΠ και τους ιδίους πόρους, καθώς και τη δημιουργία ενός μέσου ανάκαμψης ύψους 750 δισεκατομμυρίων EUR. Η δέσμη εγκρίθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 2020 (Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 – OJ L1433/11 22.12.2020).

Την 1η Ιανουαρίου 2021, τέθηκε σε ισχύ ένας νέος μηχανισμός για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από παραβιάσεις των αρχών του κράτους δικαίου, μία ακόμη προϋπόθεση του Κοινοβουλίου για να προβεί σε έγκριση.

Πηγή: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/29/mehrfahriger-finanzrahmen>

Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 και NextGenerationEU
(σύνολο κονδυλίων ανά τομέα)

	ΠΔΠ	NextGenerationEU
1. Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία	149,5 δισ.€	11,5 δισ.€
2. Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες	426,7 δισ.€	776,5 δισ.€
3. Φυσικοί πόροι και περιβάλλον	401,0 δισ.€	18,9 δισ.€
4. Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων	25,7 δισ.€	—
5. Ασφάλεια και άμυνα	14,9 δισ.€	—
6. Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος	110,6 δισ.€	—
7. Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση	82,5 δισ.€	—
ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ	1.210,9 δισ.€	806,9 δισ.€

Όλα τα ποσά είναι σε ευρώ, σε τρέχουσες τιμές. Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ποσό δημοπράτησης

Είναι ο προϋπολογισμός με τον οποίο δημοπρατείται το έργο και ο οποίος αποτελεί προεκτίμηση του κόστους του έργου και περιλαμβάνει κάθε σχετική δαπάνη, τα γενικά έξοδα και το εργολαβικό όφελος, τα απρόβλεπτα και το ΦΠΑ. Το ποσό δημοπράτησης προσδιορίζεται είτε στο πλαίσιο της μελέτης του έργου (προϋπολογισμός μελέτης) ή με κατάλληλη προσαρμογή του προϋπολογισμού μελέτης από την υπηρεσία της Προϊσταμένης Αρχής που διενεργεί τη δημοπρασία. Επί του ποσού δημοπράτησης οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι Ανάδοχοι του Έργου καλούνται να προσφέρουν έκπτωση.

ποσό σύμβασης

Είναι το χρηματικό ποσό που συμφωνείται μέσω της Σύμβασης, ή ενδεχόμενης τροποποίησης αυτής, να καταβληθεί από τον Εργοδότη στον Ανάδοχο ενός έργου, ως αντάλλαγμα για την εκτέλεση από τον δεύτερο του εν λόγω έργου, σύμφωνα με τα Συμβατικά Τεύχη. Το αρχικό Ποσό Σύμβασης (ή το Αρχικό Συμβατικό Οικονομικό Αντικείμενο) προκύπτει από το Ποσό Δημοπράτησης ύστερα από την αφαίρεση του ποσοστού έκπτωσης που προσέφερε ο επιλεγείς Ανάδοχος.

ποσοστά συγχρηματοδότησης

Τα ποσοστά συγχρηματοδότησης (το ποσοστό των επενδύσεων της ΕΕ που μπορούν να λάβουν τα κράτη μέλη) για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αυξάνονται σε σχέση με εκείνα της προηγούμενης περιόδου. Συγκεκριμένα το ποσοστό ορίζεται σε:

- 40 % για τις περισσότερες αναπτυγμένες περιφέρειες
- 50 % για τις περισσότερες αναπτυγμένες περιφέρειες που ήταν περιφέρειες μετάβασης ή είχαν κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) < 100 % (περίοδος 2014-20)
- 60 % για τις περιφέρειες μετάβασης
- 70 % για τις περιφέρειες μετάβασης που ήταν λιγότερο αναπτυγμένες την περίοδο 2014-2020, και
- 85 % για τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες.

Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/qanda_21_3059

πραγματικός δικαιούχος (του Ν. 4557/2018, όπως ισχύει)

Το ή τα φυσικά πρόσωπα στα οποία τελικά ανήκει ένα νομικό πρόσωπο (εταιρεία) ή τα οποία ελέγχουν αυτή δια της κατοχής ή του ελέγχου άμεσως ή εμμέσως ικανού ποσοστού των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου ή άλλων ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων αυτής, μεταξύ άλλων και μέσω μετοχών στον κομιστή ή μέσω ελέγχου με άλλα μέσα.

πράξη

Ως πράξη (στα πλαίσια του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο

Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων) νοείται:

- α) έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων που επιλέγονται στο πλαίσιο των σχετικών προγραμμάτων·
- β) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, η συνεισφορά του προγράμματος σε ένα χρηματοδοτικό μέσο και η επακόλουθη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες από το εν λόγω χρηματοδοτικό μέσο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας & Υδατοκαλλιέργειας, & δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία & για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης & Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας & το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη Διαχείρισης των Συνόρων & την Πολιτική των Θεωρήσεων

Ως πράξη νοείται:

- α) Έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων που επιλέγονται στο πλαίσιο των σχετικών Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ
- β) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, η συνεισφορά του Προγράμματος ή του ΣΣ ΚΑΠ σε ένα χρηματοδοτικό μέσο και η επακόλουθη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες από το εν λόγω χρηματοδοτικό μέσο.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

πράξη στρατηγικής σημασίας

Πράξη η οποία συμβάλλει ουσιαστικά στην επίτευξη των στόχων ενός προγράμματος και η οποία υπόκειται σε ειδικά μέτρα παρακολούθησης και επικοινωνίας.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

πράξη ΣΔΙΤ

Πράξη που υλοποιείται με σύμπραξη μεταξύ δημόσιων φορέων και του ιδιωτικού τομέα βάσει συμφωνίας ΣΔΙΤ και που έχει ως στόχο την παροχή δημόσιων υπηρεσιών με επιμερισμό του κινδύνου αξιοποιώντας την εμπειρογνομosύνη ή πρόσθετες πηγές κεφαλαίου από τον ιδιωτικό τομέα ή και τα δύο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ)

Διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να προμηθεύονται αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία και, σε άλλη περίπτωση, θα αποτελούσαν το αντικείμενο σύμβασης.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

πράσινες υποδομές

Δίκτυο από α) χερσαίες ή παράκτιες φυσικές και ημιφυσικές περιοχές, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά στοιχεία του περιβάλλοντος που αποσκοπούν στην παροχή ευρείας ποικιλίας οικοσυστημικών υπηρεσιών της παρ. 6 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2014 για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών σε αγροτικές και αστικές περιοχές(L317),β) το σύνολο των στοιχείων του φυσικού τοπίου, των υφιστάμενων φυσικών σχηματισμών και των διαμορφωμένων χώρων πρασίνου και ελεύθερων χώρων, δημόσιων ή ιδιωτικών, τα οποία είναι ή μελετώνται ώστε να είναι διασυνδεδεμένα μεταξύ τους και διαπερνούν, εισέρχονται ή βρίσκονται στον αστικό χώρο.

Πράσινη βίβλος

Οι πράσινες βίβλοι είναι έγγραφα που δημοσιεύονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα οποία αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της συζήτησης επί συγκεκριμένων θεμάτων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Στο πλαίσιο αυτό, καλούν τα ενδιαφερόμενα μέρη (οργανισμούς ή άτομα) να συμμετάσχουν σε μια διαδικασία διαβούλευσης και συζήτησης με βάση τις προτάσεις που διατυπώνουν. Οι πράσινες βίβλοι αποτελούν ενίοτε την αφετηρία νομοθετικών εξελίξεων που στη συνέχεια εκτίθενται στις λευκές βίβλους.

Δημοσιεύονται στη δικτυακή πύλη της Επιτροπής «Πείτε την άποψή σας» και παραμένουν ανοιχτές για την υποβολή παρατηρήσεων από τους ενδιαφερόμενους για τουλάχιστον 12 εβδομάδες.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Πράσινη οικονομία

Το 2011 το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον όρισε την πράσινη οικονομία ως «μια οικονομία που επιφέρει βελτίωση της ευημερίας του ανθρώπου και κοινωνική δικαιοσύνη, περιορίζοντας παράλληλα σημαντικά τους περιβαλλοντικούς κινδύνους και τις οικολογικές ελλείψεις. Αποτελεί μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, αποδοτική ως προς τους πόρους και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς». Αναγνωρίζει την πραγματική αξία των περιβαλλοντικών πόρων και των οικοσυστημάτων και είναι στενά συνδεδεμένη με τον όρο «βιώσιμη ανάπτυξη», καθώς και οι δύο σχετίζονται με την επιδίωξη διατήρησης των περιβαλλοντικών πόρων για τις μελλοντικές γενιές.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον Δεκέμβριο του 2019 [ανακοίνωση αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#). Σε αυτήν καθοριζόταν η αναπτυξιακή στρατηγική για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), λαμβάνοντας υπόψη τη δέσμευσή της να αντιμετωπίσει τις κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, ώστε να τη μετατρέψει σε μια σύγχρονη,

αποδοτική ως προς τους πόρους και ανταγωνιστική οικονομία. Η Πράσινη Συμφωνία επιδιώκει να καταστήσει την ΕΕ κλιματικά ουδέτερη έως το 2050, να τονώσει την οικονομία μέσω της πράσινης τεχνολογίας, να επιτύχει βιωσιμότητα στη βιομηχανία και στις μεταφορές και να μειώσει τη ρύπανση. Στόχος είναι η μετατροπή των κλιματικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων σε ευκαιρίες που θα συμβάλουν ώστε η μετάβαση στην πράσινη οικονομία της ΕΕ να είναι δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς.

Οι προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν τα κράτη μέλη της ΕΕ κατά τη μετάβασή τους σε μια πράσινη και κλιματικά ουδέτερη οικονομία είναι τεράστιες, ιδιαίτερα για εκείνα που εξαρτώνται από τα ορυκτά καύσιμα και τις βιομηχανίες με μεγάλο αποτύπωμα άνθρακα. Η ΕΕ έχει θεσπίσει τον Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης για να τα συνδράμει κατά τη μετάβασή τους.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

Η πράσινη οικονομία είναι ένα αναπτυξιακό μοντέλο το οποίο αναγνωρίζει τη διασύνδεση της οικονομίας και της παραγωγής με τα φυσικά οικοσυστήματα και στοχεύει στην αποσύνδεση (decoupling) της μεγέθυνσης της οικονομίας από την καταστροφή του περιβάλλοντος. Η πράσινη οικονομία έχει συνδεθεί κυρίως με τις επιπτώσεις που προκαλεί η οικονομία στην κλιματική αλλαγή και την υπερθέρμανση του πλανήτη. Στις 22 Οκτωβρίου 2008 η UNEP (United Nations Environmental Program) ανακοίνωσε την «παγκόσμια πράσινη συμφωνία» με την οποία καλεί τα κράτη να υποστηρίξουν το μετασχηματισμό των οικονομιών τους με περισσότερες «πράσινες επενδύσεις».

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*

Πράσινη Νέα Συμφωνία

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπει μηδενισμό των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΕΑΘ) έως το 2050, όπως αποτυπώθηκε στην «Πράσινη Νέα Συμφωνία» (COM(2019) 640 της 11.12.2019) για τη στρατηγική μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη Ένωση.

Πράσινοι Καταναλωτές

Πολίτες κοινωνικά ενεργοί και ευαισθητοποιημένοι σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος που επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν φιλικά προς το περιβάλλον ή αλλιώς «πράσινα» προϊόντα.

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*

Πράσινο Προϊόν

Είναι ένα προϊόν που προκύπτει από την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντος.

Πηγή: *Εγχειρίδιο Πράσινης Επιχειρηματικότητας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*

Πράσινο Σημείο (ΠΣ)

Χώρος οργανωμένος από Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, ο οποίος είναι οριοθετημένος και διαμορφωμένος με την κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, ώστε οι πολίτες να αποθέτουν χωριστά συλλεγόμενα ανακυκλώσιμα αστικά απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα, προκειμένου αυτά να προωθηθούν για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση.

Με την ΚΥΑ οικ. 18485/10-4-2017 καθορίστηκαν οι κατηγορίες και οι προδιαγραφές των Πράσινων Σημείων.

Όσον αφορά την απαιτούμενη έκταση, τα 1.000 m² αποτελούν το όριο μέχρι το οποίο ένα ΠΣ χαρακτηρίζεται ως **Μικρό Πράσινο Σημείο (μΠΣ)**, ενώ αν η έκτασή του είναι μεγαλύτερη το ΠΣ χαρακτηρίζεται ως **Μεγάλο Πράσινο Σημείο (ΜΠΣ)**. Οι Γωνιές Ανακύκλωσης (ΓΑ) είναι σημεία συλλογής αποβλήτων που μπορούν να αναπτυχθούν σε έκταση περιγράμματος μέχρι 50 m².

Ός προς την περιβαλλοντική αδειοδότηση, η κατάταξη προσδιορίζεται, σύμφωνα με την ΥΑ οικ. 2307/2018 του ΥΠΕΝ, με βάση την αποθηκευτική ικανότητα σε τόνους ανά έτος, ως εξής:

Αποθηκευτική ικανότητα Q (t)	Κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης
α) 15 t < Q < 1000 t εκτός ορίων οικισμών και πόλεων β) 15 t < Q < 200 t εντός ορίων οικισμών και πόλεων	Κατηγορία Β
α) Q ≥ 1000 t εκτός ορίων οικισμών και πόλεων β) Q ≥ 200 t εντός ορίων οικισμών και πόλεων	Υποκατηγορία Α2

Όσον αφορά τις κατηγορίες αποβλήτων-υλικών, στα Μεγάλα Πράσινα Σημεία (ΜΠΣ) και στα Μικρά Πράσινα Σημεία (μΠΣ) γίνονται αποδεκτές οι παρακάτω κατηγορίες:

- Χαρτί
- Μέταλλα
- Πλαστικά
- Γυάλινη συσκευασία
- Σύνθετη συσκευασία
- Βρώσιμα έλαια και λίπη (ΒΛΕ)
- Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)
- Ξύλινη συσκευασία
- Απόβλητα φορητών ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών
- Απόβλητα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα
- Βιοαποδομήσιμα απόβλητα κήπων και πάρκων
- Μικρές ποσότητες αποβλήτων από μικροεπισκευές και συντηρήσεις οικιών (ΑΜΣΟ)
- Ογκώδη απόβλητα (ΟΓΚ)

Πηγή: α) Ν. 4042/2012 άρθρο 11, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 του Ν. 4447/2016

β) ΚΥΑ οικ. 18485/10-4-2017

γ) ΥΑ οικ. 2307/2018 του ΥΠΕΝ

Πράσινο Ταμείο

ΝΠΔΔ το οποίο αποτελεί μετεξέλιξη του οργανισμού «Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων – ΕΤΕΡΠΣ» που είχε ιδρυθεί με το άρθρο 19 του Ν.Δ. 1262/1972 (ΦΕΚ 194 Α'). Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με τη διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της Χώρας και η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος μέσω της διοίκησης, διαχείρισης και αξιοποίησης των πόρων που προβλέπονται γι' αυτό.

Πηγή: Ν.3889/2010 (ΦΕΚ 182/Α/14.10.2010) όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 126 του Ν. 4495/2017 (ΦΕΚ 167/Α/03.11.2017), τα άρθρα 5 και 6 του Ν. 4710/2020 (ΦΕΚ 142/Α/23.07.2020), το άρθρο 25 του Ν.4872/2021 (ΦΕΚ 247/Α/10.12.2021) και το άρθ. 15 του Ν.4964/2022 (ΦΕΚ 150/Α/30.07.2022).

πρόβλεψη κλίματος

Η προσομοίωση του κλίματος σε ένα σενάριο μελλοντικών εκπομπών ή συγκέντρωσης αερίων θερμοκηπίου και αερολυμάτων, τα οποία γενικά προέρχονται από κλιματικά μοντέλα.

προβληματική επιχείρηση

Επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο·
- β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ

- γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της.
- δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης.
- ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:
- 1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και
  - 2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Πρόγραμμα

Κάθε προβλεπόμενο στο άρθρο 3 του Ν.4914/2022 Πρόγραμμα που δύναται να λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από τα οριζόμενα στο σημείο 37 «Ταμεία».

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι"

Το πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" απευθύνεται σε άτομα της τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως και άτομα με κινητικές δυσλειτουργίες και ειδικά προβλήματα, με προτεραιότητα αυτούς που ζουν μόνοι τους ή δεν έχουν την πλήρη φροντίδα της οικογένειας ή που το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Συνολικά 120.000 ηλικιωμένοι και άνθρωποι με αναπηρίες ωφελούνται από το πρόγραμμα.

Σκοπός του Προγράμματος είναι να βελτιώσει την ποιότητα ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας καθώς και ατόμων με κινητικά ή άλλα ειδικά προβλήματα (ΑμεΑ), να υποβοηθήσει την αυτόνομη και αξιοπρεπή διαβίωση, να υποστηρίξει το οικογενειακό περιβάλλον των επωφελούμενων και τέλος να προωθήσει την απασχόληση ικανού και εξειδικευμένου προσωπικού.

Τα κριτήρια επιλογής είναι:

- **Οικονομικά:** δίνεται προτεραιότητα στο χαμηλότερο εισόδημα που είναι έως 5000 €
- **Οικογενειακή κατάσταση:** δίνεται προτεραιότητα σε όσους ζούν μόνοι
- **Κατάσταση υγείας:** δίνεται προτεραιότητα σε όσους δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται είναι:

- Συμβουλευτική και συναισθηματική στήριξη
- Ιατρική φροντίδα με επισκέψεις στο σπίτι
- Νοσηλευτική μέριμνα και φυσιοθεραπεία
- Οικογενειακή - Οικιακή Φροντίδα και ικανοποίηση πρακτικών αναγκών διαβίωσης
- Μικροαγορές, πληρωμή λογαριασμών
- Συνοδεία στις διάφορες υπηρεσίες

Το πρόγραμμα στελεκώνεται από καταρτισμένα στελέχη και επιστήμονες όπως:

- **Κοινωνικοί λειτουργοί** που έχουν τη συνολική εποπτεία των ωφελούμενων, αξιολογώντας τα περιστατικά, παρέχοντας κοινωνική υποστήριξη, ερχόμενοι σε επαφή

με συναρμόδιους φορείς και παραπέμποντας περιστατικά που δεν άπτονται των υπηρεσιών του προγράμματος.

- **Νοσηλευτές/τριες** που προσφέρουν πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας και οι οποίες αφορούν σε κατ' οίκον επισκέψεις για τη μέτρηση και καταγραφή των ζωτικών σημείων, τη συνταγογράφηση των φαρμάκων καθώς και συνοδεία σε νοσοκομεία για τις προγραμματισμένες εξετάσεις τους.
- **Οικιακοί βοηθοί** που αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση εξωτερικών εργασιών, την προμήθεια των ηλικιωμένων με είδη άμεσης ανάγκης, καθώς και την καθαριότητα του σπιτιού τους. Μια επιπλέον αρμοδιότητα των οικογενειακών βοηθών, ίσως η πλέον σημαντική για τους ανθρώπους αυτούς, είναι η συντροφιά που προσφέρουν αποδεικνύοντας έμπρακτα τον κοινωνικό χαρακτήρα του προγράμματος.

Συνολικά 2900 εργαζόμενοι απασχολούνται στο πρόγραμμα πανελλάδικα.

Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα παρέχονται από την κατά τόπους Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Πηγή: <https://www.helping.gr/16D7700F.el.aspx>

Πρόγραμμα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού (ΠΔΕΠ)

Δέσμη κανόνων, με τους οποίους διασφαλίζεται ότι οι παραγωγοί των προϊόντων φέρουν οικονομική ευθύνη ή οικονομική και οργανωτική ευθύνη για τη διαχείριση του σταδίου του κύκλου ζωής ενός προϊόντος που καθίσταται απόβλητο.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

Πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II

Ειδικό Πρόγραμμα του Υπουργείου Εσωτερικών για την ενίσχυση των Δήμων με την ονομασία «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II». Ο σκοπός, τα κριτήρια αξιολόγησης έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών, η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των αιτήσεων, το σύστημα διοίκησης και διαχείρισης του Προγράμματος, οι όροι και τα δικαιολογητικά χρηματοδότησης καθορίζονται στην που ενεργοποιήθηκε με την ΥΑ 4748/20.02.2018 του Υπουργού Εσωτερικών.

Βασικοί στόχοι του Προγράμματος «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II» είναι:

- α) Η ενδυνάμωση της ισόρροπης, βιώσιμης και δίκαιης ανάπτυξης
- β) Η βελτίωση των υποδομών
- γ) Η αύξηση της απασχόλησης
- δ) Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των δήμων

Σκοπός του Προγράμματος είναι η χρηματοδότηση των έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών των δήμων. Η χρηματοδότηση των έργων που εντάσσονται στο «Πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II» πραγματοποιείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και

συγκεκριμένα τη ΣΑΕ-055 και τον ενάριθμο 2017ΣΕ05500010 με προϋπολογισμό τριακόσια εκατομμύρια (300.000.000)€.

Η συνολική διάρκεια εφαρμογής του Προγράμματος είναι η περίοδος 2018-2022, με δυνατότητα παράτασης.

Πρόγραμμα "EU4Health"

Το EU4Health είναι η απάντηση της ΕΕ στον αντίκτυπο του COVID-19 στο ιατρικό και υγειονομικό προσωπικό, στους ασθενείς και στα συστήματα υγείας στην Ευρώπη. Το νέο πρόγραμμα θα προχωρήσει πέρα από την αντιμετώπιση κρίσεων για να ανοίξει το δρόμο για μια ισχυρότερη, πιο υγιή και πιο ανθεκτική Ένωση Υγείας. Το EU4Health είναι το μεγαλύτερο πρόγραμμα υγείας που υπήρξε ποτέ και θα επενδύσει πάνω από 5 δισεκατομμύρια ευρώ σε επτά χρόνια (2021-2027) για τη βελτίωση της υγείας στην ΕΕ.

Το πρόγραμμα έχει ως στόχο:

- τη βελτίωση και ενίσχυση της υγείας στην ΕΕ
- την προστασία των ανθρώπων στην Ένωση από σοβαρές διασυνωριακές απειλές για την υγεία
- τη βελτίωση των φαρμακευτικών προϊόντων, των ιατροτεχνολογικών προϊόντων και των προϊόντων που σχετίζονται με την κρίση
- την ενίσχυση των συστημάτων υγείας

Πρόγραμμα "InvestEU"

Το InvestEU είναι το νέο επενδυτικό πρόγραμμα της ΕΕ το οποίο περιλαμβάνει 4 σκέλη πολιτικής:

- Βιώσιμες υποδομές (για παράδειγμα έργα στους τομείς της βιώσιμης ενέργειας, της ψηφιακής συνδεσιμότητας, των μεταφορών και της κυκλικής οικονομίας)
- Έρευνα, καινοτομία και ψηφιοποίηση (για παράδειγμα, μεταφορά των αποτελεσμάτων της έρευνας στις αγορές, έργα στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης)
- ΜΜΕ (διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση)
- Κοινωνικές επενδύσεις και δεξιότητες (για παράδειγμα, έργα στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της κοινωνικής στέγασης και της υγειονομικής περίθαλψης)

Πηγή: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2021/03/17/investeu-programme-adopted-by-council/>

πρόγραμμα "mentoring" του "M4M"

Το πρόγραμμα mentoring του M4M βασίστηκε στο πορτογαλικό πρόγραμμα "Mentors for migrants" («Μέντορες για μετανάστες/ριες»), το οποίο ψηφίστηκε από τους εταίρους του παρόντος έργου ως η καλύτερη ευρωπαϊκή πρακτική, δεδομένου ότι λαμβάνει υπόψη πτυχές όπως η στέγαση, η εκπαίδευση, η ένταξη στην αγορά εργασίας, η πρόσβαση στην περίθαλψη, τις κοινωνικές δραστηριότητες και τον πολιτισμό.

Πηγή: https://www.kmop.gr/wp-content/uploads/2022/08/M4M_IO5_Guide_GR_vf.pdf

Προγράμματα 2021- 2027

Η υλοποίηση των στόχων των Ταμείων στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 πραγματοποιείται μέσω Προγραμμάτων που περιλαμβάνονται στο Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) και στα «Ταμεία Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΤΑΜΕΥ)». Το ΕΣΠΑ περιλαμβάνει εννέα (9) Τομεακά Προγράμματα, δεκατρία (13) Περιφερειακά και δεκατρία (13) Προγράμματα για τον Στόχο «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (INTERREG). Τα ΤΑΜΕΥ περιλαμβάνουν τρία (3) Προγράμματα.

Τα **Τομεακά Προγράμματα** είναι:

- α) επτά (7) Τομεακά Προγράμματα που λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα Ταμεία: το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΣ, και είναι τα:
  - α1 «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»
  - α2 «Ανταγωνιστικότητα»
  - α3 «Ψηφιακός Μετασχηματισμός»
  - α4 «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή»
  - α5 «Πολιτική Προστασία»
  - α6) «Μεταφορές»
  - α7 «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων»
- β) ένα (1) Τομεακό Πρόγραμμα που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΤΔΜ, το οποίο ονομάζεται «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», και
- γ) ένα (1) Τομεακό Πρόγραμμα που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΘΑΥ, το οποίο ονομάζεται «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα».

Τα **Περιφερειακά Προγράμματα** λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΣ, και είναι τα:

- 1) «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη»,
- 2) «Κεντρική Μακεδονία»,
- 3) «Θεσσαλία»,
- 4) «Ήπειρος»,
- 5) «Δυτική Ελλάδα»,
- 6) «Δυτική Μακεδονία»,
- 7) «Στερεά Ελλάδα»,
- 8) «Πελοπόννησος»,
- 9) «Ιόνια Νησιά»,
- 10) «Βόρειο Αιγαίο»,
- 11) «Κρήτη»,
- 12) «Αττική»,
- 13) «Νότιο Αιγαίο».

Τα **Προγράμματα** στο πλαίσιο του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (εφεξής **INTERREG**), λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΠΑ ή/και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης και είναι τα ακόλουθα:

- 1) (Interreg VI-A) Greece-Bulgaria,
- 2) (Interreg VI-A) Greece-Italy,
- 3) (Interreg VI-A) Greece-Cyprus,

- 4) (Interreg VI-A) IPA III CbC Greece-Albania,
- 5) (Interreg VI-A) IPA III CBC Greece-Republic of North Macedonia,
- 6) (Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED),
- 7) (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian,
- 8) (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED,
- 9) (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black Sea Basin,
- 10) (Interreg VI-C) Interreg Europe,
- 11) (Interreg VI-C) Interact,
- 12) Urbact IV,
- 13) ESPON 2030 Cooperation Programme.

Τα Προγράμματα των ΤΑΜΕΥ είναι τρία (3) διακριτά Προγράμματα, καθένα από τα οποία λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από κάθε αντίστοιχο Ταμείο: το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α' / 21.03.2022

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με έργα που συμβάλλουν στην αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας και στηρίζουν τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση.

Τα έργα που εντάσσονται στο ΠΔΕ εγκρίνονται από τον Υπουργό Οικονομικών, ύστερα από πρόταση των αρμόδιων φορέων και χρηματοδοτούνται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων. Ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων αποτελεί διακριτό τμήμα του Κρατικού Προϋπολογισμού και ψηφίζεται ανά φορέα χρηματοδότησης σε έναν ειδικό φορέα (Υπουργεία και Βουλή των Ελλήνων).

Το ΠΔΕ διακρίνεται σε:

Εθνικό ΠΔΕ: Περιλαμβάνει έργα που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους

Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ: Περιλαμβάνει έργα που χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων Διεθνών Χρηματοδοτικών Οργανισμών και από εθνικούς πόρους.

Βασικός στόχος στην εκτέλεση του ΠΔΕ είναι η κατανομή των προκαθορισμένων πόρων κατά τρόπο που να επιτευχθεί το μέγιστο δυνατό αναπτυξιακό αποτέλεσμα για την ελληνική οικονομία και την κοινωνία. Ειδικότερα επιδιώκονται:

- η **επίτευξη της απορρόφησης** των προβλεπόμενων πόρων του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) και των άλλων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων για την εξασφάλιση της εισροής της κοινοτικής συνδρομής
- η **υλοποίηση των προγραμμάτων και των έργων** του εθνικού σκέλους που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ, για την προώθηση των αναπτυξιακών στόχων των Φορέων λαμβάνοντας υπόψη και τυχόν συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τα συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Πηγή: <https://www.ggde-espa.gov.gr/pde>

Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» 2021-2027

Το Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» 2021-2027 (ΠΔΑΜ) με συνολικό Π/Υ 1,63 δις € συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και υλοποιείται στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή με διακριτό ειδικό στόχο για τη δίκαιη μετάβαση παρέχοντας στήριξη σε εκείνες τις περιοχές και τους ανθρώπους που πλήττονται από τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050.

Λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες των ΕΣΔΙΜ και το πεδίο εφαρμογής του ΤΔΜ (άρθ. 8 Καν.ΤΔΜ), το ΠΔΑΜ περιλαμβάνει τις ακόλουθες 6 Προτεραιότητες:

1. Ενίσχυση και προώθηση επιχειρηματικότητας
2. Ενεργειακή μετάβαση - κλιματική ουδετερότητα
3. Αναπροσαρμογή χρήσεων γης - κυκλική οικονομία
4. Δίκαιη εργασιακή μετάβαση και ενδυνάμωση ανθρωπίνου κεφαλαίου
5. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας
6. Τεχνική Βοήθεια

Οι δράσεις που υποστηρίζει μέσω των προτεραιοτήτων συμβάλλουν στην άμβλυση των επιπτώσεων της μετάβασης με τον μετριασμό του αρνητικού αντίκτυπου στην απασχόληση και με τη χρηματοδότηση της διαφοροποίησης και του εκσυγχρονισμού της τοπικής οικονομίας.

Το ΠΔΑΜ επικεντρώνεται στη στήριξη των εξαρτώμενων από την εξόρυξη και καύση λιγνίτη για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας περιοχών καθώς και σε νησιωτικές περιοχές εξαρτώμενες από την καύση μαζούτ και ντίζελ.

Ως περιοχές παρέμβασης καθορίζονται:

- η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
- οι Δήμοι Μεγαλόπολης, Γορτυνίας, Τρίπολης και Οιχαλίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου
- η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και
- η Περιφέρεια Κρήτης.

Ο ακριβής χωρικός προσδιορισμός των επηρεαζόμενων περιοχών και η σχετική τεκμηρίωση γίνεται στα 3 διακριτά Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) που συνοδεύουν το ΠΔΑΜ.

8ο Πρόγραμμα Δράσης της ΕΕ για το Περιβάλλον

Το 8ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον θα κατευθύνει την ευρωπαϊκή περιβαλλοντική πολιτική έως το 2030. Τις τελευταίες δεκαετίες οι περιβαλλοντικές πολιτικές της ΕΕ απέφεραν σημαντικά οφέλη τόσο για τους ανθρώπους όσο και για τον πλανήτη. Ωστόσο, η Ευρώπη αντιμετωπίζει σήμερα πρωτοφανείς προκλήσεις όσον αφορά το περιβάλλον, το κλίμα και τη βιωσιμότητα. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η απώλεια βιοποικιλότητας, η κλιματική αλλαγή, η χρήση των πόρων και η ρύπανση. Για την αντιμετώπιση των παραπάνω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε πρόταση για το 8ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον (ΠΔΠ) στις 14 Οκτωβρίου 2020. Η πρόταση υποστηρίζει τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα. Δίνει την ευκαιρία στην ΕΕ στο σύνολό της να επαναλάβει τη δέσμευσή της για το 7ο πρόγραμμα δράσης για το

περιβάλλον με ορίζοντα το 2050 "θέλουμε να εξασφαλίσουμε ευημερία για όλους και να παραμείνουμε μέσα στα όρια του πλανήτη".

Η πρόταση του 8ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον ζητεί την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για το κλίμα και το περιβάλλον. Αποτελεί τη βάση της ΕΕ για την υλοποίηση του θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Το 8ο ΠΔΠ αποσκοπεί στην επιτάχυνση της μετάβασης σε μια κλιματικά ουδέτερη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανατροφοδοτική οικονομία, η οποία επιστρέφει στον πλανήτη περισσότερα από όσα παίρνει. Αναγνωρίζει ότι η ευημερία του ανθρώπου και η ευμάρεια εξαρτώνται από τα υγιή οικοσυστήματα μέσα στα οποία λειτουργούμε.

Με βάση την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία το 8ο πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για το περιβάλλον έχει θέσει τους ακόλουθους έξι στόχους προτεραιότητας:

- επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 και της **κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050**
- ενίσχυση της **προσαρμοστικότητας**, της **ανθεκτικότητας** και **μείωση της ευπάθειας στην κλιματική αλλαγή**
- προώθηση ενός **μοντέλου ανατροφοδοτικής ανάπτυξης**, αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και επιτάχυνση της μετάβασης σε μια **κυκλική οικονομία**
- επιδίωξη του **φιλόδοξου στόχου της μηδενικής ρύπανσης**, μεταξύ άλλων για τον αέρα, τα ύδατα και το έδαφος, και προστασία της υγείας και της ευημερίας των Ευρωπαίων
- προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση της **βιοποικιλότητας** και **ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου** (ιδίως του αέρα, των υδάτων, του εδάφους και των δασών, των γλυκών υδάτων, των υγροτόπων και των θαλάσσιων οικοσυστημάτων)
- **μείωση των περιβαλλοντικών και κλιματικών πιέσεων** που συνδέονται με την παραγωγή και την κατανάλωση (ιδίως στους τομείς της ενέργειας, της βιομηχανικής ανάπτυξης, των κτιρίων και των υποδομών, της κινητικότητας και του συστήματος τροφίμων)

Προκειμένου να μετρηθεί και να γνωστοποιηθεί η πρόοδος για την επίτευξη αυτών των στόχων, η πρόταση για το 8ο ΠΔΠ προτείνει τη θέσπιση νέου πλαισίου παρακολούθησης.

Πρόγραμμα για πράσινα κτίρια Green Building Programme (GBP)

Εθελοντικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που υποστηρίζει οικονομικώς αποδοτικά μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την εισαγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε κτίρια μη προοριζόμενα για κατοικία.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας

Τα Προγράμματα στο πλαίσιο του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (INTERREG), λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΠΑ ή/και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης και είναι τα ακόλουθα:

- 1) (Interreg VI-A) Greece-Bulgaria,
- 2) (Interreg VI-A) Greece-Italy,
- 3) (Interreg VI-A) Greece-Cyprus,

- 4) (Interreg VI-A) IPA III CbC Greece-Albania,
- 5) (Interreg VI-A) IPA III CBC Greece-Republic of North Macedonia,
- 6) (Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED),
- 7) (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian,
- 8) (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED,
- 9) (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black Sea Basin,
- 10) (Interreg VI-C) Interreg Europe,
- 11) (Interreg VI-C) Interact,
- 12) Urbact IV,
- 13) ESPON 2030 Cooperation Programme.

προγραμματισμός

Η διαδικασία οργάνωσης, λήψης αποφάσεων και κατανομής χρηματοδοτικών πόρων σε διάφορα στάδια, με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων, η οποία αποσκοπεί στην υλοποίηση, σε πολυετή βάση, της κοινής δράσης της Ένωσης και των κρατών μελών για την επίτευξη των προτεραιοτήτων της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη.

Πηγή: Καν. (ΕΕ) 1305/2013

προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση

Κάθε εργασία ανάκτησης που συνιστά έλεγχο, καθαρισμό ή επισκευή, με την οποία προϊόντα ή συστατικά στοιχεία προϊόντων που αποτελούν πλέον απόβλητα προετοιμάζονται, προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν χωρίς άλλη προεπεξεργασία.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

προκαταβολή

Ποσό που καταβάλλεται κατά την έναρξη των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με στόχο να εξασφαλίζει κανονική ταμειακή ροή που διευκολύνει τις πληρωμές προς τους Δικαιούχους κατά την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

πρόληψη

Τα μέτρα, τα οποία λαμβάνονται προτού μία ουσία, υλικό ή προϊόν καταστούν απόβλητα, και τα οποία μειώνουν:

- α) την ποσότητα των αποβλήτων, μέσω επαναχρησιμοποίησης ή παράτασης της διάρκειας ζωής των προϊόντων,

- β) τις αρνητικές συνέπειες των παραγόμενων αποβλήτων στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία ή
- γ) την περιεκτικότητα των υλικών και προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'23.07.2021 – επανεκτύπωση)

πρόληψη prevention

Το σύνολο των δράσεων και μέτρων που στοχεύουν στην απόλυτη αποφυγή των δυνητικών επιπτώσεων των κινδύνων και στην ελαχιστοποίηση των φυσικών, τεχνολογικών καταστροφών και λοιπών απειλών.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

προσαρμογή

Ενέργειες που ενδέχεται να οδηγήσουν σε αυξημένο κίνδυνο ανεπιθύμητων κλιματικών αποτελεσμάτων, αυξημένη ευπάθεια στις κλιματικές αλλαγές ή μειωμένη ευημερία, τώρα ή στο μέλλον.

προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Συνοπτικά προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή είναι η προσαρμογή των φυσικών και ανθρωπογενών συστημάτων στα σημερινά ή στα αναμενόμενα κλιματικά φαινόμενα ή στις επιπτώσεις τους, η οποία μετριάζει τις ζημιές ή εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

Η κλιματική αλλαγή, μια σημαντική διακύμανση των μέσων καιρικών συνθηκών για δεκαετίες, αντιπροσωπεύει μια σημαντική ανθρώπινη και παγκόσμια πρόκληση. Μολονότι μπορούν να ληφθούν ορισμένες δράσεις για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (για την αποφυγή και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που οδηγούν στην υπερθέρμανση του πλανήτη), πρέπει να ληφθούν κι άλλες δράσεις με στόχο την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή συνεπάγεται την αλλαγή της συμπεριφοράς μας και των τρόπων δράσης μας για να προετοιμαστούμε για το αναπόφευκτο, ώστε να μπορούμε να προστατεύουμε τον εαυτό μας, το περιβάλλον και την οικονομία από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Τον Φεβρουάριο του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Στόχος της είναι να συμπληρώσει τις διάφορες δράσεις που έχει αναλάβει η ΕΕ για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, καθορίζοντας μια στρατηγική προσαρμογής στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Επιδιώκει επίσης να βοηθήσει την ΕΕ να καταστεί όχι

μόνο κλιματικά ουδέτερη (με ουδέτερο ισοζύγιο διοξειδίου του άνθρακα), αλλά και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή έως το 2050.

Η στρατηγική έχει τους ακόλουθους τέσσερις βασικούς στόχους.

- **Πιο έξυπνη προσαρμογή.** Οι δράσεις που λαμβάνονται πρέπει να βασίζονται σε αξιόπιστα δεδομένα και εργαλεία εκτίμησης κινδύνου που είναι διαθέσιμα σε όλους.
- **Ταχύτερη προσαρμογή.** Πρέπει να προσαρμοστούμε ταχύτερα και σφαιρικότερα και να επικεντρωθούμε στην εκπόνηση και την εφαρμογή λύσεων που θα συμβάλουν στη μείωση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα, στην αύξηση της προστασίας του κλίματος και στην προστασία της πρόσβασης σε γλυκό νερό.
- **Πιο συστημική προσαρμογή.** Δεδομένου ότι η κλιματική αλλαγή θα έχει επιπτώσεις σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας και σε όλους τους τομείς της οικονομίας, οι δράσεις προσαρμογής πρέπει επίσης να είναι συστημικές. Η στρατηγική θα υποστηρίξει την περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών και σχεδίων προσαρμογής σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, δίνοντας προτεραιότητα στην ενσωμάτωση της προσαρμογής στην μακροοικονομική δημοσιονομική πολιτική, σε λύσεις για την προσαρμογή βασισμένες στη φύση και σε τοπικές δράσεις για την προσαρμογή.
- **Εντατικοποίηση της διεθνούς δράσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.** Υλοποιείται με την αύξηση της διεθνούς χρηματοδότησης και μέσω της μεγαλύτερης ενίσχυσης της παγκόσμιας συμμετοχής και των ανταλλαγών στον τομέα της προσαρμογής.

προσβασιμότητα

Το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος (φυσικού ή δομημένου / κτιριακές ή κοινόχρηστες εξωτερικές υποδομές ή ηλεκτρονικού/ηλεκτρονικές εφαρμογές), μιας υπηρεσίας ή ενός αγαθού που διασφαλίζει την αυτόνομη, ασφαλή και άνετη προσέγγιση και χρήση αυτών από τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

πρόσφυγας

Ο πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής στο πρόσωπο του οποίου πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 1Α της Σύμβασης της Γενεύης.

Πηγή: Ν.4251/2014 Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις – ΦΕΚ 80 τ.Α'/01.04.2014

Πρόσφυγας είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, βρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν μπορεί ή λόγω του φόβου αυτού δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, βρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν μπορεί ή λόγω του φόβου αυτού δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12 του Ν. 4636/2019.

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία

Είναι, με την επιφύλαξη του άρθρου 17 του Ν. 4636/2019, ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας αλλά στο πρόσωπο του συντρέχουν ουσιώδεις λόγοι από τους οποίους προκύπτει ότι αν επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη κατά την έννοια του άρθρου 15 του Ν. 4636/2019 και που δεν μπορεί ή λόγω του κινδύνου αυτού δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας.

Πηγή: Ν. 4636/2019 “Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις” – ΦΕΚ 169 Α’/2019

προτεραιότητα

Στο πλαίσιο του ΤΑΜΕ, του ΤΕΑ και του ΜΔΣΘ, προτεραιότητα σημαίνει ειδικός στόχος. Στο πλαίσιο του ΕΤΘΑΥ, μόνο για τους σκοπούς του τίτλου VII (του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων) προτεραιότητα σημαίνει ειδικός στόχος.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση energy efficiency first

Η μέγιστη συνεκτίμηση, στο πλαίσιο του σχεδιασμού και των αποφάσεων περί πολιτικής και επενδύσεων στον τομέα της ενέργειας, εναλλακτικών και οικονομικά αποδοτικών μέτρων ενεργειακής απόδοσης, για την αύξηση της αποτελεσματικότητας στη ζήτηση και προσφορά ενέργειας, ιδίως μέσω οικονομικά αποδοτικών ενεργειακών εξοικονομήσεων στην τελική χρήση, μέσω πρωτοβουλιών για ανταπόκριση στη ζήτηση και μέσω πιο αποτελεσματικής μετατροπής, μεταφοράς και διανομής ενέργειας, με παράλληλη όμως επίτευξη των στόχων των αποφάσεων αυτών.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

6 προτεραιότητες της Επιτροπής για το 2019-2024

(1) Μια Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Η Ευρώπη έχει σκοπό να αποτελέσει την πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο και μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία.

(2) Μια Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή

Η ψηφιακή στρατηγική της ΕΕ θα ενισχύσει τη θέση των ατόμων μέσω τεχνολογιών νέας γενιάς.

(3) Μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων

Η ΕΕ πρέπει να διαμορφώσει ένα πιο ελκυστικό επενδυτικό περιβάλλον και ανάπτυξη που να δημιουργεί ποιοτικές θέσεις εργασίας, ιδίως για τους νέους και τις μικρές επιχειρήσεις.

(4) Μια ισχυρότερη Ευρώπη στον κόσμο

Η ΕΕ θα ενισχύσει τη φωνή της στον κόσμο, με την προάσπιση της πολυμερούς προσέγγισης και μιας παγκόσμιας τάξης που βασίζεται σε κανόνες.

(5) Προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας

Η Ευρώπη οφείλει να προστατεύει το κράτος δικαίου προκειμένου να υπερασπίζεται τη δικαιοσύνη και τις βασικές αξίες της ΕΕ.

(6) Νέα ώθηση για την ευρωπαϊκή δημοκρατία

Πρέπει να δώσουμε στους Ευρωπαίους ισχυρότερη φωνή και να προστατεύσουμε περισσότερο τη δημοκρατία μας από εξωτερικές παρεμβάσεις, όπως, η παραπληροφόρηση και τα μηνύματα μίσους στο διαδίκτυο.

Πηγή: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_el#recoveryplanforeurope

προϋπολογισμός άνθρακα

Η μέγιστη συνολική ποσότητα των εκπομπών που επιτρέπεται να εκλυθεί σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο επίτευξης των στόχων του κλιματικού νόμου (N.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει).

Πηγή: N.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον N.4986/2022 και ισχύει

προϋπολογισμός της ΕΕ

Τα χρήματα που δαπανά η ΕΕ (ο **προϋπολογισμός της ΕΕ**) προέρχονται από διάφορες πηγές: τελωνειακούς δασμούς, εισφορές με βάση τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) που εισπράττουν οι χώρες της ΕΕ, καθώς και άμεσες εισφορές από τις χώρες της. Τον Ιανουάριο του 2021 θεσπίστηκε μια νέα πηγή εσόδων: μια συνεισφορά που βασίζεται στα μή ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ βοηθά να γίνει πράξη ό,τι είναι σημαντικό για τους ανθρώπους της, από την κατασκευή νέων, βελτιωμένων δρόμων, σιδηροδρόμων και αεροδρομίων έως την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και την παροχή ευκαιριών για σπουδές στο εξωτερικό. Η ΕΕ πρωτοπορεί στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, ενώ παράλληλα συνεισφέρει στη μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των χωρών της.

Πηγή: *Σύντομος οδηγός για την ΕΕ (υπηρεσία επίσημων εκδόσεων της ΕΕ)*

Πρωτοβουλία ALMA

Aim, Learn, Master, Achieve initiative (ALMA)

Η ALMA (από τα αρχικά των λέξεων Aim, Learn, Master, Achieve, δηλαδή στοχεύω, μαθαίνω, κατακτώ, επιτυγχάνω) έχει σχεδιαστεί ως πρωτοβουλία κοινωνικής ενδυνάμωσης για μειονεκτούντες νέους ηλικίας 18 έως 29 ετών που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET ή ΕΑΕΚ). Το ALMA είναι ένα διασυνοριακό πρόγραμμα κινητικότητας νέων που στόχο έχει να μεταμορφώσει τις ζωές των μειονεκτούντων νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Υλοποιείται στο πλαίσιο του [Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+](#) (ΕΚΤ+). Η ALMA προσφέρει στους συμμετέχοντες:

- εποπτευόμενη εμπειρία εργασίας σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ για περίοδο 2 έως 6 μηνών
- έναν ολοκληρωμένο κύκλο έργου που θα περιλαμβάνει καθοδήγηση και παροχή συμβουλών σε κάθε στάδιο

Στόχος είναι να προαχθεί η ένταξή τους στη χώρα καταγωγής τους με τη βελτίωση των δεξιοτήτων τους, των γνώσεων και της πείρας τους και να τους δοθεί η ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες επαφές σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο απώτερος στόχος είναι να ενταχθούν κοινωνικά και να βρουν τη θέση τους στην αγορά εργασίας.

Με την πρωτοβουλία αυτή η Επιτροπή επιβεβαιώνει τη δέσμευση που ανέλαβε στον [ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#) να στηρίξει την υλοποίηση των [ενισχυμένων εγγυήσεων για τη νεολαία](#) που εγκρίθηκαν το 2020 και να δημιουργήσει ίσες ευκαιρίες με την παροχή ενεργούς υποστήριξης για την ένταξη των μειονεκτούντων νέων στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία στη χώρα καταγωγής τους.

Η πρωτοβουλία ALMA επιδιώκει την αναβάθμιση ενός κοινωνικού καινοτομικού σχεδίου που εφαρμόζει η Γερμανία από το 2008 (IdA, Integration durch Austausch), το οποίο υιοθετήθηκε το 2012 από ένα διακρατικό δίκτυο 15 κρατών μελών χρηματοδοτούμενο από το ΕΚΤ και το οποίο, από το 2015, μέσω μιας διακρατικής πρόσκλησης εντάχθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Υλοποιείται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του ΕΚΤ+ και υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε επίπεδο ΕΕ. Συμπληρώνεται στην πράξη από τα υφιστάμενα προγράμματα για τη στήριξη της κινητικότητας των νέων όπως το [Erasmus Plus](#) ή το [Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης](#) έχοντας ως αποδέκτες μια ομάδα νέων που δεν καλύπτονται από τα εν λόγω προγράμματα.

Ιστότοπος: <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/el/how-to-make-alma-work>

πρωτογενής παραγωγή

Η παραγωγή, εκτροφή ή ανάπτυξη πρωτογενών προϊόντων, περιλαμβανομένης της συγκομιδής, του αρμέγματος και όλων των σταδίων της ζωικής παραγωγής πριν από τη σφαγή. Περιλαμβάνει επίσης τη θήρα και την αλίευση, καθώς και τη συγκομιδή άγριων προϊόντων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

Πρωτόκολλο για τα αέρια θερμοκηπίου

Ευρέως χρησιμοποιούμενο εθελοντικό λογιστικό πρότυπο και πρότυπο αναφοράς στοιχείων για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, το οποίο αναπτύχθηκε από την Πρωτοβουλία του Πρωτοκόλλου για τα αέρια θερμοκηπίου. Η πρωτοβουλία αυτή συνιστά πολυμερή εταιρική σχέση επιχειρήσεων, μη κυβερνητικών οργανώσεων, κυβερνήσεων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών συγκαλούμενων από το Ινστιτούτο Παγκόσμιων Πόρων (World Resources Institute), μια περιβαλλοντική ΜΚΟ με έδρα στην Ουάσινγκτον, και από το Παγκόσμιο Συμβούλιο Επιχειρήσεων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (World Business Council for Sustainable Development), μια ένωση διεθνών εταιρειών με έδρα στη Γενεύη.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

Πρωτόκολλο του Κυότο

Πρόκειται για ένα πρωτόκολλο της σύμβασης πλαισίου του ΟΗΕ για την αλλαγή του κλίματος (CCNUCC), το οποίο εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 1997 και εκφράζει τη νέα στάση της διεθνούς κοινότητας απέναντι στο φαινόμενο των κλιματικών αλλαγών. Βάσει του πρωτοκόλλου αυτού, πράγματι, οι βιομηχανικές χώρες έχουν δεσμευθεί να μειώσουν, στη διάρκεια της περιόδου 2008-2012, τις εκπομπές έξι αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου (διοξείδιο του άνθρακα, μεθάνιο, μονοξείδιο του αζώτου, υδροφθοράνθρακες, φθοράνθρακες και εξαφθοριούχο θείο) τουλάχιστον κατά 5% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Το πρωτόκολλο του Κυότο προβλέπει τρεις μηχανισμούς που βασίζονται στην αγορά:

- την ανταλλαγή ποσοστώσεων εκπομπών αερίων μεταξύ των συμβαλλόμενων χωρών του πρωτοκόλλου,
- την από κοινού εφαρμογή σχεδίων μεταξύ των χωρών αυτών και
- το μηχανισμό για ίδια ανάπτυξη (με χώρες που δεν είναι συμβαλλόμενα μέρη του πρωτοκόλλου).

Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) δεσμεύθηκαν να μειώσουν τις δικές τους εκπομπές κατά 8% τη συγκεκριμένη περίοδο. Το 2003, οι συνολικές εκπομπές των έξι αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου στις χώρες της Ένωσης ήταν κατά 1,7% χαμηλότερες σε σχέση με τα επίπεδα του 1990. Στις 31 Μαΐου 2002 η Ένωση και τα κράτη - μέλη της επικύρωσαν το Πρωτόκολλο του Κυότο. Η επικύρωσή του από τη Ρωσία το 2004 επέτρεψε να τεθεί αυτό σε ισχύ από τις 16 Φεβρουαρίου 2005 και να καταστεί δεσμευτικό για τα κράτη που το υπέγραψαν. Το πρωτόκολλο του Κυότο αποτελεί ένα πρώτο βήμα για την αντιμετώπιση του προβλήματος των κλιματικών αλλαγών. Τον Νοέμβριο 2005, μια διάσκεψη των μερών της CCNUCC και του Πρωτοκόλλου του Κυότο παρέσχε τη δυνατότητα να δοθεί νέα ώθηση στο Πρωτόκολλο και να τεθούν οι βάσεις των μελλοντικών συζητήσεων σχετικά με το διεθνές πλαίσιο για την καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών. Εξάλλου, κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαΐου του 2007, η ΕΕ ανέλαβε μονομερώς την υποχρέωση να μειώσει κατά 20% τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα έως το 2020 και κάλεσε τις ανεπτυγμένες χώρες να συνάψουν διεθνή συμφωνία για την καθιέρωση ενός στόχου γενικής μείωσης κατά 30% έως το 2020. Με μετέπειτα αποφάσεις της Ε.Ε. καθορίστηκε ότι για την περίοδο αυτή η Ελλάδα έχει την υποχρέωση να μην αυξήσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου περισσότερο από 25% σε σχέση με τις εκπομπές του 1990.

Πυλώνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η κοινοτική ορολογία αναφέρεται στους τρεις πυλώνες της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, υπονοώντας τις τρεις κατηγορίες τομέων στους οποίους παρεμβαίνει σε διαφορετικό βαθμό και με διαφορετικούς τρόπους η Ένωση:

- *πρώτος πυλώνας*: η κοινοτική διάσταση, η οποία αντιστοιχεί στις διατάξεις που περιλαμβάνονται στις Συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της ΕΚΑΧ και της Ευρατόμ: ιθαγένεια της Ένωσης, πολιτικές της Κοινότητας, Οικονομική και Νομισματική Ένωση, κλπ.
- *δεύτερος πυλώνας*: η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας που προβλέπεται στον Τίτλο V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση
- *τρίτος πυλώνας*: η αστυνομική και η δικαστική συνεργασία σε ποινικά θέματα, που καλύπτεται από τον Τίτλο VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η διαφορά μεταξύ των τριών πυλώνων έγκειται βασικά στις διατάξεις που τους διέπουν. Ο πρώτος πυλώνας λειτουργεί με την κοινοτική μέθοδο, ο δεύτερος και ο τρίτος πυλώνας με τη λεγόμενη «διακυβερνητική» μέθοδο. Η συνθήκη του Άμστερνταμ μετέφερε στον πρώτο πυλώνα ορισμένους από τους τομείς που περιλαμβάνονται στον τρίτο πυλώνα (ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων). Οι τρεις αυτοί πυλώνες λειτουργούν σύμφωνα με διαφορετικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων: κοινοτική διαδικασία για τον πρώτο πυλώνα και διακυβερνητική διαδικασία για τους άλλους δύο. Συνεπώς, στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα, μόνον η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει προτάσεις στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο και η ειδική πλειοψηφία αρκεί για την έγκριση των πράξεων στο Συμβούλιο. Στο πλαίσιο του δεύτερου και του τρίτου πυλώνα, το εν λόγω δικαίωμα πρωτοβουλίας μοιράζεται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών – μελών και γενικά απαιτείται ομοφωνία στο Συμβούλιο.

ρίσκο

Η πιθανότητα συνεπειών όπου διακυβεύεται η αξία και το αποτέλεσμα είναι αβέβαιο, αναγνωρίζοντας την ποικιλομορφία των αξιών. Ως μέρος μιας αξιολόγησης κινδύνου και ευπάθειας (για ΣΔΑΕΚ), ο κίνδυνος συχνά αντιπροσωπεύεται ως η πιθανότητα εμφάνισης επικίνδυνων γεγονότων ή τάσεων πολλαπλασιασμένος με τις επιπτώσεις εάν προκύψουν αυτά τα γεγονότα ή τάσεις. Ο κίνδυνος προκύπτει από την αλληλεπίδραση ευπάθειας, έκθεσης και κινδύνου.

ρύθμιση (χωρικού σχεδιασμού)

Πρόβλεψη ενός πλαισίου ή σχεδίου που είναι δεσμευτική και αμέσως εφαρμοστέα, χωρίς να χρήζει περαιτέρω εξειδίκευσης.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α΄ 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.)

Συστάθηκε με τον Ν. 5037/2023 (78 Α΄/28.03.2023) και αποτελεί μετονομασία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) με ταυτόχρονη διεύθυνση του αντικειμένου και των αρμοδιοτήτων της με αρμοδιότητες επί των υπηρεσιών ύδατος και της διαχείρισης αστικών αποβλήτων, ενίσχυση της υδατικής πολιτικής ως απόρροια του εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας για τη χρήση και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω της ενσωμάτωσης των οδηγιών ΕΕ 2018/2001 και 2019/944. Με τον Ν. 5037/2023 μεταφέρθηκαν και θεσπίστηκαν νέες αρμοδιότητες στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, η οποία μετονομάστηκε σε Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων και έχει πλέον αρμοδιότητες σχετικά με τη διαχείριση των υδάτων και αστικών αποβλήτων.

Πηγή: Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 78 Α΄/2023)

Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) ήταν ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή, η οποία είχε συσταθεί με τον Ν. 2773/1999, στο πλαίσιο εναρμόνισης με τις Οδηγίες 2003/54/ΕΚ και 2003/55/ΕΚ για τον ηλεκτρισμό και το φυσικό αέριο, με κύρια αρμοδιότητά της να εποπτεύει την εγχώρια αγορά ενέργειας, σε όλους τους τομείς της, εισηγούμενη προς τους αρμόδιους φορείς της Πολιτείας και λαμβάνοντας η ίδια μέτρα για την επίτευξη του στόχου της απελευθέρωσης των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

Με τον Ν. 5037/2023 (78 Α΄/28.03.2023) μετονομάστηκε σε **Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων**.

Πηγή: α) <https://www.rae.gr>

β) Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 78 Α΄/2023)

ρύπανση

Ως ρύπανση νοείται:

- α) η άμεση ή έμμεση εισαγωγή ρύπων στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα ή το έδαφος ως αποτέλεσμα ανθρώπινης δραστηριότητας
- β) στο πλαίσιο του **θαλάσσιου περιβάλλοντος**, η ρύπανση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 8 της [οδηγίας 2008/56/ΕΚ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 “περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική)”

Σύμφωνα με την Οδηγία αυτή ως «ρύπανση» νοείται η άμεση ή έμμεση εισαγωγή ουσιών ή ενεργειών στο θαλάσσιο περιβάλλον ως αποτέλεσμα ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων και ο ανθρωπογενής υποθαλάσσιος θόρυβος, οι επιπτώσεις του οποίου είναι ή πιθανόν να είναι αρκούντως επιβλαβείς για τους ζωντανούς οργανισμούς και τα θαλάσσια οικοσυστήματα, οδηγώντας ιδίως στην απώλεια βιοποικιλότητας, να θέτουν σε κίνδυνο την ανθρώπινη υγεία, να εμποδίζουν τις θαλάσσιες δραστηριότητες όπως η αλιεία, ο τουρισμός και η αναψυχή καθώς και άλλες θεμιτές χρήσεις της θάλασσας, να υποβαθμίζουν ποιοτικά τη χρήση του θαλάσσιου νερού και να αμαυρώνουν τα θέλγητρά του ή, γενικότερα, να υποβαθμίζουν την αιεφόρο χρήση των θαλάσσιων αγαθών και υπηρεσιών.

- γ) στο πλαίσιο του **υδάτινου περιβάλλοντος**, η ρύπανση όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 33 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ

Σύμφωνα με την Οδηγία αυτή ως «ρύπανση» νοείται η, συνεπεία ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, άμεση ή έμμεση εισαγωγή, στον αέρα, το νερό ή το έδαφος, ουσιών ή θερμότητας που μπορούν να είναι επιζήμια για την υγεία του ανθρώπου ή για την ποιότητα των υδατικών οικοσυστημάτων ή των χερσαίων οικοσυστημάτων που εξαρτώνται άμεσα από υδατικά οικοσυστήματα, συντελούν στη φθορά υλικής ιδιοκτησίας, ή επηρεάζουν δυσμενώς ή παρεμβαίνουν σε λειτουργίες αναψυχής ή σε λοιπές νόμιμες χρήσεις του περιβάλλοντος.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

ρύπος

Ουσία, κραδασμός, θερμότητα, θόρυβος, φως ή άλλη πρόσμειξη που βρίσκεται στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα ή το έδαφος που ενδέχεται να βλάψει την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον, να οδηγήσει σε υποβάθμιση υλικών αγαθών, να παραβιάσει ή να εμποδίσει τις λειτουργίες αναψυχής και άλλες νόμιμες χρήσεις του περιβάλλοντος.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

REPowerEU

Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ταχεία μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και την επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης. Τα μέτρα που προβλέπει το σχέδιο

REPowerEU μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτόν τον φιλόδοξο στόχο, μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας, της διαφοροποίησης του ενεργειακού εφοδιασμού και της επιτάχυνσης της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων στις κατοικίες, στη βιομηχανία και στην ηλεκτροπαραγωγή.

Ο πράσινος μετασχηματισμός θα ενισχύσει την οικονομική ανάπτυξη, την ασφάλεια και τη δράση για το κλίμα για την Ευρώπη και τους εταίρους μας. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) βρίσκεται στο επίκεντρο του σχεδίου REPowerEU, στηρίζοντας τον συντονισμένο σχεδιασμό και χρηματοδοτώντας διασυνοριακές και εθνικές υποδομές, καθώς και ενεργειακά έργα και μεταρρυθμίσεις. Η Επιτροπή πρότεινε στοχευμένες τροποποιήσεις του κανονισμού ΜΑΑ ώστε να ενσωματωθούν ειδικά κεφάλαια REPowerEU στα υφιστάμενα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) των κρατών μελών, πέραν του μεγάλου αριθμού σχετικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που περιλαμβάνονται ήδη στα ΣΑΑ. Τη διαδικασία αυτή τροφοδότησαν οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις στον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2022.

Πηγή: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_22_3131

σενάριο

Η άτυπη περιγραφή πώς μπορεί να αναπτυχθεί το μέλλον βάσει ενός συνεκτικού και εσωτερικά συνεκτικού συνόλου υποθέσεων σχετικά με τις βασικές κινητήριες δυνάμεις (π.χ. ρυθμός τεχνολογικών αλλαγών, τιμές) και σχέσεις.

σημαντική συμβολή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή όταν η εν λόγω δραστηριότητα:

α) περιλαμβάνει λύσεις προσαρμογής που είτε μειώνουν σημαντικά τον κίνδυνο του αρνητικού αντικτύπου των υφιστάμενων και αναμενόμενων μελλοντικών κλιματικών συνθηκών στην ίδια την οικονομική δραστηριότητα είτε μειώνουν σημαντικά τον εν λόγω αρνητικό αντίκτυπο, χωρίς να αυξάνουν τον κίνδυνο αρνητικού αντικτύπου σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία, ή

β) παρέχει λύσεις προσαρμογής οι οποίες, επιπλέον της ικανοποίησης των όρων που ορίζονται στο άρθρο 16, συμβάλλουν σημαντικά στην πρόληψη ή τη μείωση του κινδύνου αρνητικού αντικτύπου των υφιστάμενων και αναμενόμενων μελλοντικών κλιματικών συνθηκών σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία, χωρίς να αυξάνεται ο κίνδυνος αρνητικού αντικτύπου σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

σημαντική συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής

Μια οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ως συμβάλλουσα σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής όταν η δραστηριότητα αυτή συμβάλλει σημαντικά στη σταθεροποίηση των συγκεντρώσεων αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα σε επίπεδο που να εμποδίζει την επικίνδυνη ανθρωπογενή παρέμβαση στο κλιματικό σύστημα σύμφωνα με τον μακροπρόθεσμο στόχο της συμφωνίας του Παρισιού σχετικά με τη θερμοκρασία μέσω της αποφυγής ή της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή της αύξησης της απορρόφησης των αερίων του θερμοκηπίου, μεταξύ άλλων μέσω καινοτομιών στις διαδικασίες ή καινοτομιών στα προϊόντα, όπως:

α) παραγωγή, μεταφορά, αποθήκευση, διανομή ή χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, μεταξύ άλλων με χρήση καινοτόμου τεχνολογίας με δυνατότητα σημαντικής εξοικονόμησης στο μέλλον ή μέσω σημαντικής ενίσχυσης ή επέκτασης του δικτύου

β) βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, με εξαίρεση τις δραστηριότητες παραγωγής ενέργειας που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 3

γ) ενίσχυση της καθαρής ή κλιματικά ουδέτερης κινητικότητας

δ) μετάβαση στη χρήση ανανεώσιμων υλικών που προέρχονται από βιώσιμες πηγές

- ε) ενίσχυση της χρήσης περιβαλλοντικά ασφαλών τεχνολογιών δέσμευσης και χρήσης διοξειδίου του άνθρακα (CCU) και δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (CCS) που πετυχαίνουν καθαρή μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- στ) ενίσχυση των καταβοθρών άνθρακα, μεταξύ άλλων μέσω της αποφυγής της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών, της αποκατάστασης των δασών, της βιώσιμης διαχείρισης και της αποκατάστασης των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, των λειμώνων και των υγροβιότοπων, της δάσωσης και της αναγέννησης της γεωργίας
- ζ) δημιουργία των ενεργειακών υποδομών που είναι απαραίτητες προκειμένου να καταστεί εφικτή η απεξάρτηση των ενεργειακών συστημάτων από τον άνθρακα
- η) παραγωγή καθαρών και αποδοτικών καυσίμων από ανανεώσιμες πηγές ή πηγές με ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα, ή
- θ) καθιστώντας δυνατή οποιαδήποτε εκ των ανωτέρω ενεργειών που παρατίθενται στα στοιχεία α) έως η) της παρούσας παραγράφου σύμφωνα με το άρθρο 16.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

σοβαρή ανεπάρκεια

Ανεπάρκεια όσον αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου ενός προγράμματος για την οποία απαιτούνται σημαντικές βελτιώσεις όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, και εφόσον οποιαδήποτε από τις βασικές απαιτήσεις 2, 4, 5, 9, 12, 13 και 15, όπως αναφέρονται στο παράρτημα Χ, ή δύο ή περισσότερες από τις άλλες βασικές απαιτήσεις αξιολογούνται ότι εμπίπτουν στις κατηγορίες 3 και 4 του εν λόγω παραρτήματος.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ)

Εγκατάσταση όπου λαμβάνει χώρα η φόρτωση των στερεών αποβλήτων από το μέσο συλλογής σε άλλο μέσο μεταφοράς, με ταυτόχρονη μείωση του όγκου τους, μέσω κινητής ή μόνιμης εγκατάστασης.

Ως "μόνιμος" θεωρείται ο σταθμός μεταφόρτωσης, όπου όλες οι απαραίτητες διαδικασίες για την κατάλληλη συμπίεση και "συσκευασία" των στερεών αποβλήτων συντελούνται στο χώρο των κτιριοδομικών εγκαταστάσεων του, προκειμένου τα στερεά απόβλητα να μεταφερθούν σε χώρο τελικής διάθεσης, από ειδικά για το σκοπό αυτό οχήματα.

Ως "κινητός" σταθμός μεταφόρτωσης θεωρείται, συνήθως, οιοσδήποτε τύπος φορτηγού οχήματος ή συνδυασμού οχημάτων, που φέρει τον κατάλληλο εξοπλισμό και υπερκατασκευή για την συμπίεση και "συσκευασία" των απορριμμάτων, χωρίς την μεσολάβηση πάγιων εγκαταστάσεων συμπίεσης.

στήριξη σχετική με τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής

Στήριξη για δραστηριότητες σε αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου σταθεροποίησης των ατμοσφαιρικών συγκεντρώσεων αερίων θερμοκηπίου σε επίπεδα που να αποτρέπουν επικίνδυνες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στο κλιματικό σύστημα.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

στήριξη σχετική με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Στήριξη για δραστηριότητες σε αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες προορίζονται να μειώσουν την ευπάθεια των ανθρώπινων ή φυσικών συστημάτων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και στους σχετικούς με το κλίμα κινδύνους, διατηρώντας ή αυξάνοντας την προσαρμοστικότητα και την ανθεκτικότητα των αναπτυσσόμενων χωρών.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088

στόχος

Προσυμφωνημένη τιμή που πρέπει να επιτευχθεί έως το τέλος της περιόδου επιλεξιμότητας σε σχέση με δείκτη που περιλαμβάνεται σε ειδικό στόχο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Στόχοι Πολιτικής Συνοχής 2021-2027

Οι πολιτικές της ΕΕ την περίοδο 2021-2027 θα καθοδηγούνται από πέντε κύριους στόχους:

- μια **Εξυπνότερη Ευρώπη**, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
- μια **Πιο Πράσινη Ευρώπη** χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
- μια **Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη**, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα
- μια **Πιο Κοινωνική Ευρώπη**, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη
- μια **Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες**, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ.

Σε εθνικό επίπεδο οι προτεραιότητες που τίθενται βάσει των παραπάνω Στόχων Πολιτικής διαμορφώνονται ως εξής:

ΣΠ1 «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού»

Κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν) καθώς και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς αυτή την κατεύθυνση θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.

ΣΠ2 «Μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων»

Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας αφορούν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, την μετάβαση των νησιών σε καθαρές μορφές ενέργειας, την ενίσχυση διασυνοριακών έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευση σε τοπικό επίπεδο, την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

ΣΠ3 «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ»

Στοχεύοντας στον οικονομικό/ ψηφιακό μετασχηματισμό ενισχύεται η συνδεσιμότητα με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων και στηρίζεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.

ΣΠ4 «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»

Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων στον ΣΠ4 είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.

ΣΠ5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών».

Οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) και ΤΑΠΤοΚ θα εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Προγράμματα.

Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

Η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, εδράζεται, κατ' εφαρμογήν σχετικού σχεδίου δράσης, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμος τουρισμός, βιοτεχνία-βιομηχανία-εμπόριο και τεχνολογία-εκπαίδευση. Οι προγραμματιζόμενες δράσεις/ επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Πηγή: https://www.espa.gr/el/Pages/CohesionPolicy_21-27.aspx

Στόχος «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία»

Ο στόχος της πολιτικής της ΕΕ σε θέματα συνοχής που αποσκοπεί στην επίλυση διασυννοριακών προβλημάτων και στην από κοινού ανάπτυξη των δυνατοτήτων των διαφόρων εδαφικών περιοχών. Οι δράσεις συνεργασίας που υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης εντάσσονται σε τρεις κύριες συνιστώσες: τη διασυννοριακή, τη διακρατική και τη διαπεριφερειακή συνεργασία.

στραγγίσματα

Οποιοδήποτε υγρό ρέει δια μέσου των αποθεθέντων αποβλήτων και εκρέει από το χώρο ταφής ή περιέχεται μέσα του.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β'/30.09.2021)

Στρατηγικές Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3)

Καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση. Στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειές της καλούνται να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων. Σε εθνικό επίπεδο έχουν προσδιοριστεί οκτώ κλάδοι στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση. Οι κλάδοι αυτοί είναι οι εξής:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

Στρατηγική για την ισότητα των φύλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η στρατηγική για την ισότητα των φύλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αποσκοπεί στη δημιουργία μιας Ευρώπης με ισότητα των φύλων, χωρίς έμφυλη βία, διακρίσεις λόγω φύλου και διαρθρωτική ανισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών. Κατά την εφαρμογή της στρατηγικής θα ακολουθηθεί διττή προσέγγιση, η οποία εμπεριέχει:

- στοχευμένα μέτρα για την επίτευξη της ισότητας των φύλων

- σε συνδυασμό με συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου για την ενίσχυση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές και μείζονες πρωτοβουλίες της ΕΕ.

Η στρατηγική καθορίζει τους βασικούς στόχους και τις συνοδευτικές ενέργειες που θα διενεργηθούν από την Επιτροπή, το [Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) και τα [κράτη μέλη](#) της ΕΕ.

1. Καταπολέμηση της έμφυλης βίας και των στερεοτύπων. Οι βασικές ενέργειες περιλαμβάνουν:

- προσχώρηση στη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης –η [σύμβαση της Κωνσταντινούπολης](#)– για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας·
- μια επικοινωνιακή εκστρατεία σε επίπεδο ΕΕ κατά των έμφυλων στερεοτύπων.

2. Μια ακμάζουσα οικονομία ίσων ευκαιριών μέσω της αντιμετώπισης ζητημάτων όπως αυτό του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων. Οι βασικές ενέργειες περιλαμβάνουν:

- διασφάλιση της εφαρμογής της οδηγίας (ΕΕ) [2019/1158](#), σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής (βλέπε [σύνοψη](#))·
- πρόταση για αναθεώρηση των [στόχων της Βαρκελώνης για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα](#) προκειμένου να εξασφαλιστεί περαιτέρω σύγκλιση προς τα πάνω μεταξύ των κρατών μελών.

3. Ισότιμες ευκαιρίες ανάληψης ηγετικού ρόλου στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στην πολιτική. Οι βασικές ενέργειες περιλαμβάνουν:

- άσκηση πιέσεων για την έγκριση μιας οδηγίας σχετικά με τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε διοικητικά συμβούλια·
- διευκόλυνση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών για την αντιμετώπιση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε διοικητικά συμβούλια και διευθυντικές θέσεις.

4. Ενίσχυση των πολιτικών της ΕΕ για τα φύλλα εκ των έξω. Οι βασικές ενέργειες περιλαμβάνουν:

- δρομολόγηση του τρίτου [σχεδίου δράσης για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών στις εξωτερικές σχέσεις](#)·
- έγκριση του [σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία \(2020-2024\)](#).

Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και διασφάλιση μιας διατομεακής προοπτικής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ

Η Επιτροπή θα ενσωματώσει τη διάσταση του φύλου σε **όλες τις σημαντικές πρωτοβουλίες της** υποβοηθούμενη από τον διορισμό του πρώτου [επιτρόπου για την ισότητα](#), ως αυτόνομο καρτοφυλάκιο, και τη σύσταση ειδικής ομάδας για την ισότητα.

Ισότητα των φύλων στη χρηματοδότηση

Η πρόταση της Επιτροπής για το [πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027](#) υποστηρίζει διάφορα θέματα για την ισότητα των φύλων, μεταξύ των οποίων:

- συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής·

- επενδύσεις σε εγκαταστάσεις φροντίδας· και
- στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Η χρηματοδότηση παρέχεται μέσω διαφόρων χρηματοδοτικών προγραμμάτων και δημοσιονομικών μέσων εγγυήσεων της ΕΕ, μεταξύ των οποίων:

- το [Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+](#) (βλέπε [σύνοψη](#)).
- το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης](#) (βλέπε [σύνοψη](#))· και
- το [πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη](#) (βλέπε [σύνοψη](#)).

Μέσω του [προγράμματος πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες](#) θα διατίθεται ειδική χρηματοδότηση για έργα με αποδέκτες τις [οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών](#) και τους δημόσιους οργανισμούς που εφαρμόζουν ειδικές δράσεις, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης και της καταπολέμησης της έμφυλης βίας.

Η Στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων αποτυπώνεται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Μια Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 [[COM\(2020\) 152 final](#) της 5.3.2020].

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A4576339&qid=1681381265024>

στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 **gender equality strategy**

Η στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων υλοποιεί τη δέσμευση της Επιτροπής φον ντερ Λάιεν ως προς την επίτευξη μιας Ένωσης ισότητας. Η στρατηγική παρουσιάζει στόχους πολιτικής και δράσεις για την επίτευξη σημαντικής προόδου έως το 2025 **προς μια Ευρώπη με ισότητα των φύλων**. Στόχος είναι μια Ένωση στην οποία οι γυναίκες και οι άνδρες, τα κορίτσια και τα αγόρια, σε όλη την πολυμορφία τους, θα είναι **ελεύθεροι** να χαράξουν την πορεία που αυτοί επιλέγουν στη ζωή τους, θα έχουν ίσες ευκαιρίες **ανέλιξης** και θα μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα και να **αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο** στην ευρωπαϊκή κοινωνία μας.

Οι **κύριοι στόχοι** είναι ο τερματισμός της έμφυλης βίας· η αμφισβήτηση των έμφυλων στερεοτύπων· η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στην αγορά εργασίας· η επίτευξη ίσης συμμετοχής σε διάφορους τομείς της οικονομίας· η αντιμετώπιση του μισθολογικού και του συνταξιοδοτικού χάσματος μεταξύ των φύλων· η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φροντίδα και η επίτευξη ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στην πολιτική. Η στρατηγική ακολουθεί μια διττή προσέγγιση της **συνεκτίμησης** της διάστασης του φύλου σε συνδυασμό με στοχευμένες δράσεις, ενώ η **διατομεακότητα** αποτελεί οριζόντια αρχή για την εφαρμογή της. Αν και η στρατηγική επικεντρώνεται σε δράσεις εντός της ΕΕ, είναι συνεπής με την εξωτερική πολιτική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών.

Στις 4 Μαρτίου 2021 η Επιτροπή πρότεινε [δεσμευτικά μέτρα για τη μισθολογική διαφάνεια](#), ως ένα από τα πρώτα παραδοτέα της στρατηγικής.

Στις 8 Μαρτίου 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε [νέα πρόταση οδηγίας σε επίπεδο ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας](#). Η πρόταση αποσκοπεί στη θέσπιση στοχευμένων ελάχιστων κανόνων σχετικά με τα δικαιώματα αυτής της ομάδας θυμάτων εγκληματικών πράξεων και στην ποινικοποίηση των σοβαρότερων μορφών βίας κατά των γυναικών και της βίας στον κυβερνοχώρο.

Ορόσημο αποτελεί η [οδηγία για την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών](#), η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε θέσεις λήψης εταιρικών αποφάσεων στις μεγαλύτερες εισηγμένες εταιρείες της ΕΕ. Μετά από 10 έτη διαπραγματεύσεων, η οδηγία εγκρίθηκε τελικά στις 22 Νοεμβρίου 2022.

Πηγή: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_el#ref στρατηγική-για-την-ισότητα-των-φύλων-2020-2025

Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)

Η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (Σ.Π.Ε.) είναι μια δυναμική διαδικασία που στοχεύει στην εκπλήρωση του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης, διαμέσου της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στο κατά το δυνατόν έγκαιρο στάδιο της διαδικασίας σχεδιασμού πολιτικών, σχεδίων και προγραμμάτων. Στη ΣΜΠΕ γίνεται εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις παρεμβάσεις που προβλέπονται στο προγραμματικό κείμενο (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα) καθώς επίσης και των εναλλακτικών λύσεων που θα μπορούσαν να αναληφθούν λαμβάνοντας υπόψη τους αναπτυξιακούς στόχους που διατυπώνονται στο σχέδιο του προγραμματικού κειμένου. Η θεώρηση αυτή θα αναδείξει την πλέον αποδεκτή περιβαλλοντικά λύση ενδυναμώνοντας έτσι την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Η ΣΜΠΕ αποτελεί το βασικό κείμενο της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης.

Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (ΣΠΕ)

Η στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση σύμφωνα με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο είναι η διαδικασία εκτίμησης, αξιολόγησης και αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός σχεδίου ή προγράμματος, η οποία περιλαμβάνει:

- την εκπόνηση στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΣΜΠΕ),
- τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων,
- τη συνεκτίμηση της ΣΜΠΕ και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων κατά τη λήψη απόφασης
- την ενημέρωση σχετικά με την απόφαση αυτή.

Σκοπός της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης είναι η υψηλού επιπέδου προστασία του περιβάλλοντος και η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών ζητημάτων στην προετοιμασία και θέσπιση σχεδίων και προγραμμάτων, προωθώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ειδικότερα, πρέπει να σταθμίζονται κατά ουσιαστικό και διαφανή τρόπο τα περιβαλλοντικά ζητήματα κατά τη διάρκεια εκπόνησης και έγκρισης των σχεδίων και προγραμμάτων που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η **εκτίμηση** των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων θεσμοθετήθηκε με την [Οδηγία 2001/42/ΕΚ](#).

Σε εθνικό επίπεδο, το βασικό θεσμικό πλαίσιο της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης καθορίζεται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/28.8.2006 για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 (ΦΕΚ Β' 1225).

Πηγή: <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/stratigiki-perivallontiki-ektimisi/>

Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ)

Ένα συνεκτικό σύνολο πράξεων για την ικανοποίηση τοπικών στόχων και αναγκών, το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η οποία σχεδιάζεται και εφαρμόζεται από μια **Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)**. Στο πλαίσιο του **ΣΣ ΚΑΠ**, η Τοπική Ανάπτυξη με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων αναφέρεται ως **LEADER/ΤΑΠΤΟΚ**.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής («ΣΣ ΚΑΠ») 2023 - 2027

Το Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική του άρθρου 4 του Ν.4914/2022 που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ.

Η υλοποίηση των στόχων του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ πραγματοποιείται μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΣΣ ΚΑΠ), στο οποίο τίθενται αριθμητικοί στόχοι, ορίζονται οι προϋποθέσεις για παρεμβάσεις και κατανέμονται οι οικονομικοί πόροι, ανάλογα με τους ειδικούς στόχους και τις διαπιστωθείσες ανάγκες. Το Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική, σύμφωνα με τον Κανονισμό **ΣΣ ΚΑΠ**, καλύπτει τη χρονική περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

σύγκρουση συμφερόντων

Σύμφωνα με το άρθρο 61 του δημοσιονομικού κανονισμού (Omnibus) Κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1) απαγορεύεται σε όλους τους δημοσιονομικούς παράγοντες κατά την έννοια του κεφαλαίου 4 (Δημοσιονομικοί παράγοντες) του Τίτλου IV (Εκτέλεση του προϋπολογισμού) του Καν. 2018/1046 και σε κάθε άλλο πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών αρχών σε οποιοδήποτε επίπεδο, το οποίο εμπλέκεται στη δημοσιονομική εφαρμογή υπό καθεστώς άμεσης, έμμεσης ή επιμερισμένης διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών προπαρασκευαστικών πράξεων, και στον λογιστικό ή άλλο έλεγχο, να προβαίνουν σε οποιαδήποτε ενέργεια από την οποία θα μπορούσε να προκύψει σύγκρουση των συμφερόντων τους με τα συμφέροντα της Ένωσης. Λαμβάνουν επίσης τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή φαινομένων σύγκρουσης συμφερόντων στα καθήκοντα για τα οποία είναι αρμόδιοι και για την αντιμετώπιση καταστάσεων που μπορεί αντικειμενικά να εκληφθούν ως σύγκρουση συμφερόντων.

Όταν υπάρχει κίνδυνος σύγκρουσης συμφερόντων με τη συμμετοχή μέλους του προσωπικού εθνικής αρχής, το εν λόγω πρόσωπο παραπέμπει το ζήτημα στον ιεραρχικά ανώτερό του. Όταν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος για προσωπικό που καλύπτεται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, το εν λόγω πρόσωπο παραπέμπει το ζήτημα στον αρμόδιο κύριο διατάκτη. Ο αρμόδιος ιεραρχικά ανώτερος ή ο κύριος διατάκτης βεβαιώνουν εγγράφως εάν έχει διαπιστωθεί ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων. Όταν διαπιστωθεί ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων, η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή ή η αρμόδια εθνική αρχή διασφαλίζουν ότι το εν λόγω πρόσωπο παύει κάθε δραστηριότητα στο θέμα αυτό. Ο αρμόδιος κύριος διατάκτης ή η ενδιαφερόμενη εθνική αρχή εξασφαλίζουν ότι κάθε περαιτέρω ενδεδειγμένη ενέργεια αναλαμβάνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 του άρθρου 61 του Καν. 2018/1046, σύγκρουση συμφερόντων υφίσταται όταν η αμερόληπτη και αντικειμενική άσκηση των καθηκόντων δημοσιονομικού παράγοντα ή άλλου προσώπου, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1, υπονομεύεται από οικογενειακούς ή συναισθηματικούς λόγους ή από πολιτικούς ή εθνικούς δεσμούς, από οικονομικό συμφέρον ή από οποιοδήποτε άλλο άμεσο ή έμμεσο προσωπικό συμφέρον.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

συλλογή (αποβλήτων)

Η συγκέντρωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της προκαταρκτικής διαλογής και της προκαταρκτικής αποθήκευσης αποβλήτων με σκοπό τη μεταφορά τους σε εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων.

Πηγή: α) Ν. 4042/2012

β) Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

συμβαλλόμενο μέρος με ευθύνη εξισορρόπησης Balance Responsible Party (BRP)

Το συμβαλλόμενο μέρος με ευθύνη εξισορρόπησης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 14 του [Κανονισμού \(ΕΕ\) 2019/943](#) και είναι ο συμμετέχων στην αγορά ή επιλεγμένος εκπρόσωπός του με την ευθύνη εξισορρόπησης για τις αποκλίσεις του στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019 σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

Σύμβαση της Γενεύης

Είναι η Σύμβαση περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 και κυρώθηκε με το Ν.Δ. 3989/1959 (ΦΕΚ 201 Α'), όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967, το οποίο κυρώθηκε με τον Α.Ν. 389/1968 (ΦΕΚ 125 Α').

Πηγή: Ν. 4636/2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις" – ΦΕΚ 169 Α'/2019

Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων

Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων έχει ως αποστολή τον συντονισμό των ταμείων και των συνεργειών και της συμπληρωματικότητάς τους για την επίτευξη των στόχων των αναπτυξιακών παρεμβάσεων της προγραμματικής

περιόδου 2021-2027. Στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο η επιτροπή αυτή ονομαζόταν "Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020".

Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του παρακολουθεί:

- (α) τα αποτελέσματα της εφαρμογής των Προγραμμάτων, την πρόοδο επίτευξης των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων τους, καθώς και τη συμβολή τους στην αποτελεσματική υλοποίηση των στρατηγικών επιλογών που περιλαμβάνονται στις αναπτυξιακές παρεμβάσεις 2021-2027,
- (β) την πορεία υλοποίησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών και διαμορφώνει προτάσεις για τον συντονισμό τους και την ευρεία εφαρμογή τους,
- (γ) την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών για τη διασφάλιση του συντονισμού και της συμπληρωματικότητας των δράσεων εσωτερικά μεταξύ των Ταμείων, καθώς και με το ΕΓΤΕ, το ΕΓΤΑΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Πρόεδρος του Συμβουλίου Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων είναι ο αρμόδιος για θέματα ΕΣΠΑ Υπουργός και αναπληρωτής του ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ. Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων αποτελείται από τους προέδρους των Επιτροπών Παρακολούθησης των Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία την περίοδο 2021-2027, τον Πρόεδρο της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, Γενικούς ή Ειδικούς Γραμματείς αρμόδιων Υπουργείων, εκπροσώπους της ΕΑΣ, της Λογιστικής Αρχής, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, της ΜΟΔ ΑΕ και αντιπροσωπευτικών Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ), υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 4873/2021 (Α' 248), οι οποίοι μπορούν να εισηγούνται θέματα για την ημερήσια διάταξη. Στο Συμβούλιο συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωποι της Αρχής Ελέγχου, της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων, της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων. Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Με την ίδια απόφαση δύναται να προβλέπεται η συμμετοχή εκπροσώπων φορέων χωρίς δικαίωμα ψήφου, επιπλέον των ανωτέρω οριζόμενων. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου είναι δυνατόν να λαμβάνονται και μέσω γραπτής διαδικασίας, που πραγματοποιείται ηλεκτρονικά στην επιχειρησιακή πλατφόρμα «ΔΙΑΥΛΟΣ». Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό, μετά από εισήγηση της Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Συνεδριάζει μετά από πρόσκληση του προέδρου του, μία (1) τουλάχιστον φορά τον χρόνο. Στις συνεδριάσεις του μπορεί να προσκληθούν ειδικοί επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά και λοιπά θέματα.

Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων υποστηρίζεται από την ΕΑΣ, η οποία, στο πλαίσιο αυτό, είναι αρμόδια για την προετοιμασία της απαραίτητης τεκμηρίωσης για τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων, της ημερήσιας διάταξης, των συμπερασμάτων και των πρακτικών των συνεδριάσεων, καθώς και για την εφαρμογή των αποφάσεών του.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Συμβούλιο είναι ουσιαστικό όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και του ρόλου του:

Διαπραγματεύεται και εκδίδει νόμους της ΕΕ

Διαπραγματεύεται και εκδίδει νομοθετικές πράξεις στις περισσότερες περιπτώσεις από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, γνωστή και ως "συναπόφαση". Η συναπόφαση χρησιμοποιείται σε τομείς πολιτικής όπου η ΕΕ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα ή τη μοιράζεται με τα κράτη μέλη. Στις περιπτώσεις αυτές, το Συμβούλιο νομοθετεί βάσει προτάσεων που υποβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Συντονίζει τις πολιτικές των κρατών μελών

Το Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών σε συγκεκριμένους τομείς, όπως:

- οι οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές
- η παιδεία, ο πολιτισμός, η νεολαία και ο αθλητισμός
- η πολιτική απασχόλησης

Αναπτύσσει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της ΕΕ

Το Συμβούλιο καθορίζει και εφαρμόζει την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της ΕΕ με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές που χαράσσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην πολιτική αυτή περιλαμβάνονται επίσης η αναπτυξιακή και η ανθρωπιστική βοήθεια, η άμυνα και οι εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ. Το Συμβούλιο, από κοινού με τον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, διασφαλίζει την ενότητα, τη συνέπεια και την αποτελεσματικότητα της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.

Συνάπτει διεθνείς συμφωνίες

Το Συμβούλιο δίνει την εντολή στην Επιτροπή να διαπραγματευτεί εξ ονόματος της ΕΕ συμφωνίες της ΕΕ με χώρες εκτός ΕΕ ή με διεθνείς οργανισμούς. Στο τέλος των διαπραγματεύσεων, το Συμβούλιο αποφασίζει για την υπογραφή και τη σύναψη της συμφωνίας, με βάση πρόταση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο εκδίδει επίσης την τελική απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας, αφού το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δώσει την έγκρισή του (η οποία είναι απαραίτητη στους τομείς όπου εφαρμόζεται η συναπόφαση) και αφού επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να καλύπτουν διάφορους τομείς, όπως εμπόριο, συνεργασία και ανάπτυξη, ή να αφορούν συγκεκριμένα θέματα, όπως κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, αλιεία, τελωνειακούς δασμούς, μεταφορές, θετικές επιστήμες, τεχνολογία, κ.λπ.

Εγκρίνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ

Το Συμβούλιο εγκρίνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο προϋπολογισμός καλύπτει περίοδο ενός ημερολογιακού έτους. Συνήθως εγκρίνεται τον Δεκέμβριο και ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι επίσης γνωστό και ως Συμβούλιο αποτελείται δε από τους υπουργούς των κυβερνήσεων όλων των χωρών της ΕΕ. Μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο είναι το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Κάθε 6 μήνες αναλαμβάνει την **προεδρία** του μια διαφορετική χώρα της ΕΕ. Για να εξασφαλίζεται η συνέχεια των εργασιών, οι προεδρίες συνεργάζονται στενά σε ομάδες των τριών, με κοινή ατζέντα, κατά τη διάρκεια μιας περιόδου 18 μηνών.

Το Συμβούλιο δεν πρέπει να συγχέεται με το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**, στο οποίο συμμετέχουν οι ηγέτες όλων των χωρών της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις πολιτικές κατευθύνσεις και τις προτεραιότητες της ΕΕ. Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σήμερα είναι ο κ. Σάρλ Μισέλ.

Πηγή: α) <https://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/>

β) *Σύντομος οδηγός για την ΕΕ (υπηρεσία επίσημων εκδόσεων της ΕΕ)*

συμμετέχων

Φυσικό πρόσωπο το οποίο επωφελείται άμεσα από μια πράξη χωρίς να έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και υλοποίηση της πράξης και το οποίο στο πλαίσιο του ΕΤΘΑΥ, δεν λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Στόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

β) Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

συμπλήρωση (κατεύθυνσης ή ρύθμισης χωρικού σχεδιασμού)

Προσθήκη νέων στοιχείων σε μια κατεύθυνση ή ρύθμιση του υπερκείμενου σχεδιασμού από τον υποκείμενο σχεδιασμό, που δεν έρχονται σε αντίθεση με τον πυρήνα της.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Μορφές συνεργασίας μεταξύ δημοσίων φορέων και του ιδιωτικού τομέα, οι οποίες αποσκοπούν στη βελτίωση της υλοποίησης επενδύσεων σε έργα υποδομών ή άλλους τύπους πράξεων που παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες μέσω επιμερισμού του κινδύνου, συγκέντρωσης εμπειρογνωμοσύνης του ιδιωτικού τομέα ή πρόσθετων πηγών κεφαλαίου.

Πηγή: Ν. 4314/14

Οι Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) είναι συμβάσεις, κατά κανόνα μακροχρόνιες, οι οποίες συνάπτονται μεταξύ ενός δημόσιου και ενός ιδιωτικού φορέα, με σκοπό την εκτέλεση έργων ή/και την παροχή υπηρεσιών.

Οι ρόλοι του Δημοσίου και του Ιδιωτικού τομέα είναι σαφώς ορισμένοι:

- Αξιοποιείται η τεχνογνωσία και η αποτελεσματικότητα του ιδιωτικού τομέα
- Το Δημόσιο διατηρεί την ιδιοκτησία των παγίων και ισχυρό ρυθμιστικό και εποπτικό ρόλο.
- Κατασκευάζονται ποιοτικά έργα και ταυτόχρονα παρέχονται υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στους πολίτες/χρήστες των έργων.
- Αποτελούν σημαντικό εργαλείο τόνωσης της οικονομικής ανάπτυξης, μοχλεύοντας ιδιωτικούς πόρους σε αναπτυξιακά έργα με πολλαπλασιαστικό όφελος.

Η Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΔΕΣΔΙΤ) είναι το συλλογικό κυβερνητικό όργανο που αποφασίζει για έργα ΣΔΙΤ.

Πηγή: <https://ependyseis.mindev.gov.gr/el/sdit/p/pliroforisi-sdit>

συμφωνία του Παρισιού

Στη διάσκεψη του Παρισιού για το κλίμα (COP21) τον Δεκέμβριο του 2015, 196 συμβαλλόμενα μέρη ενέκριναν τη συμφωνία του Παρισιού. Η συμφωνία του Παρισιού είναι η πρώτη

παγκόσμια νομικά δεσμευτική συμφωνία για το κλίμα. Καθορίζει ένα παγκόσμιο πλαίσιο για την αποφυγή της επικίνδυνης κλιματικής αλλαγής περιορίζοντας την υπερθέρμανση του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2 °C και στοχεύοντας στον περιορισμό της στους 1,5 °C. Στοχεύει επίσης στην ενίσχυση της ικανότητας των χωρών να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και υποστηρίζει τις προσπάθειές τους. Η συμφωνία τέθηκε σε ισχύ την 4η Νοεμβρίου 2016. Η συμφωνία καλύπτει διάφορες πτυχές, μεταξύ άλλων:

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής:
  - μακροπρόθεσμος στόχος διατήρησης της αύξησης της παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας αρκετά κάτω των 2 °C πάνω από τα προ-βιομηχανικά επίπεδα·
  - επιδίωξη περιορισμού της αύξησης στους 1,5 °C, καθώς αυτό θα μειώσει σημαντικά τους κινδύνους και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής·
  - συμβολή στους στόχους της Συμφωνίας του Παρισιού, όπου κάθε μέρος υποβάλλει ένα ολοκληρωμένο εθνικό σχέδιο δράσης για το κλίμα («συμβολή σε εθνικό επίπεδο»).
- Διαφάνεια και παγκόσμιος απολογισμός της προόδου των χωρών προς την εκπλήρωση των δεσμεύσεών τους.
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή:
  - ενίσχυση της ικανότητας των κοινωνιών να αντιμετωπίζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής·
  - παροχή συνεχούς και ενισχυμένης διεθνούς υποστήριξης για την προσαρμογή του κλίματος στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Οι ανεπτυγμένες χώρες θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τη δράση για το κλίμα με στόχο τη μείωση των εκπομπών και την ανάπτυξη ανθεκτικότητας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες. Άλλες χώρες ενθαρρύνονται να παρέχουν εθελοντικά ή να συνεχίζουν να παρέχουν τέτοια υποστήριξη.
- Αναγνώριση της σημασίας της αποτροπής, της ελαχιστοποίησης και της αντιμετώπισης των απωλειών και ζημιών λόγω των αρνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και της ανάγκης συνεργασίας και ενίσχυσης της κατανόησης, της δράσης και της υποστήριξης σε διάφορους τομείς, όπως συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, ετοιμότητα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και ασφάλιση κινδύνων.
- Αναγνώριση του ρόλου άλλων που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, οι οποίοι δεν είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων πόλεων και άλλων αρχών σε επίπεδο κατώτερο του εθνικού, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, του ιδιωτικού τομέα και άλλων.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/>

συμφωνία – πλαίσιο

Ως «συμφωνία – πλαίσιο» – για τους σκοπούς του Ν.4412/2016 – νοείται μία συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, όπου ενδείκνυται, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

Πηγή: Ν. 4412.2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

συμφωνία Σένγκεν

Το Σένγκεν, ένα χωριό στον νότο του Λουξεμβούργου επί του ποταμού Μοζέλα, το οποίο βρίσκεται στο σημείο όπου τέμνονται τα εδάφη των αρχικά συμβαλλόμενων μερών της Συμφωνίας του Σένγκεν (Γαλλία, Γερμανία και τα κράτη της Μπενελούξ), είναι συνώνυμο της

κατάργησης των εσωτερικών συνοριακών ελέγχων και της ελεύθερης κυκλοφορίας στην Ευρώπη.

Η συμφωνία Σένγκεν, που υπογράφηκε στις 14 Ιουνίου 1985 μεταξύ της Γερμανίας, του Βελγίου, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών, αποσκοπεί στην προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και θεσπίζει καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των κρατών τα οποία την έχουν υπογράψει, των άλλων κρατών της Κοινότητας ή τρίτων χωρών. Η σύμβαση Σένγκεν συμπληρώνει τη συμφωνία και καθορίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής και τις εγγυήσεις για την εφαρμογή αυτής της ελεύθερης κυκλοφορίας. Μολονότι υπογράφηκε στις 19 Ιουνίου 1990 από τα εν λόγω πέντε κράτη - μέλη, άρχισε να ισχύει από τις 26 Μαρτίου 1995, οπότε και άρχισε η ουσιαστική κατάργηση των συνοριακών ελέγχων μεταξύ επτά χωρών (των πέντε αρχικών και της Ισπανίας και Πορτογαλίας).

Η συμφωνία και η σύμβαση Σένγκεν, οι κανόνες που θεσπίστηκαν βάσει των κειμένων αυτών καθώς και οι συναφείς συμφωνίες αποτελούν το επονομαζόμενο «κεκτημένο Σένγκεν». Από το 1999 και μετά το κεκτημένο Σένγκεν ενσωματώθηκε στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του πρωτοκόλλου που επισυνάφθηκε στη συνθήκη του Άμστερνταμ.

Οι συμφωνίες Σένγκεν επεκτάθηκαν με την πάροδο του χρόνου και σήμερα η ζώνη του Σένγκεν περιλαμβάνει 26 χώρες, 22 χώρες της ΕΕ και τέσσερις εκτός της ΕΕ: την Ισλανδία, τη Νορβηγία, την Ελβετία και το Λιχτενστάιν.

Συμφωνία σύμπραξης βιώσιμης αλιείας

Διεθνής συμφωνία που συνάπτεται με τρίτη χώρα με σκοπό την πρόσβαση σε ύδατα ή πόρους προκειμένου ένα μερίδιο των πλεονασματικών έμβιων υδάτινων πόρων να αποτελέσει αντικείμενο βιώσιμης εκμετάλλευσης έναντι χρηματικής αντιπαροχής από την Ένωση, η οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνει και την τομεακή στήριξη.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική

Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια Covenant of Mayors for Climate and Energy

Το «Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια» αποτελεί έως σήμερα τη μεγαλύτερη πανευρωπαϊκή εθελοντική πρωτοβουλία σε επίπεδο ΟΤΑ και εστιάζει στην προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής αλλά και στην ασφαλή, βιώσιμη και οικονομικά προσιτή ενέργεια.

Οι πόλεις/δήμοι που υπέγραψαν το Σύμφωνο δεσμεύονται για τη λήψη δράσεων προκειμένου να:

- υλοποιηθεί ο στόχος της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών CO₂ (και ενδεχομένως άλλων αερίων του θερμοκηπίου) κατά 40% έως το 2030
- υιοθετηθεί μια κοινή προσέγγιση αναφορικά με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή και ανθεκτικότητα σε αυτήν.

Μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και της μεγαλύτερης χρήσης ανανεώσιμων πόρων στις περιοχές της αρμοδιότητάς τους, οι συμμετέχοντες προτίθενται να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της διάσκεψης του Παρισιού που είναι η διατήρηση της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη κάτω των 2°C (σε σχέση με τη προ-βιομηχανική περίοδο).

Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ)

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) είναι ένα σύνολο κανόνων που έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίζουν ότι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιδιώκουν υγιή δημόσια οικονομικά και συντονίζουν τις δημοσιονομικές τους πολιτικές.

Πηγή: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact_en

Συναπόφαση ή συνήθης νομοθετική διαδικασία

Η διαδικασία συναπόφασης εισήχθη αρχικά το 1992 ενώ η χρήση της επεκτάθηκε το 1999. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η συναπόφαση μετονομάστηκε σε "συνήθη νομοθετική διαδικασία" και αποτελεί έκτοτε τη βασική διαδικασία λήψης αποφάσεων για τη θέσπιση νομοθετικών πράξεων της ΕΕ. Η διαδικασία εφαρμόζεται σε περίπου 85 τομείς πολιτικής.

Πηγή: <https://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/decision-making/ordinary-legislative-procedure/>

συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μια από τις ακόλουθες σχέσεις:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Πηγή: Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων – Παράρτημα Ι άρθρο 2 (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 39)

συνδρομή Ταμείου

Η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής στο κόστος ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος. Είναι συνήθως ποσοστό επί τοις εκατό (%) του συνολικού επιλέξιμου κόστους ή των επιλέξιμων δημοσίων δαπανών.

Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης **REcovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe (REACT-EU)**

Η Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης (REcovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe (REACT-EU) διευρύνει τα μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης και αποκατάστασης από αυτήν, τα οποία εφαρμόστηκαν με την Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού (CRII) και την Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού + (CRII +), και επιτρέπει τη μετάβαση στο μακροπρόθεσμο σχέδιο ανάκαμψης. Η REACT-EU αποσκοπεί στην αύξηση της στήριξης προς τα κράτη μέλη, γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ των μέτρων πρώτης απόκρισης και της μεσομακροπρόθεσμης ανάκαμψης και χρησιμοποιείται για τη στήριξη επενδυτικών έργων που ενισχύουν τις ικανότητες αποκατάστασης από την κρίση και συμβάλλουν στην πράσινη, ψηφιακή και ανθεκτική ανάκαμψη της οικονομίας, όπως η στήριξη της διατήρησης θέσεων εργασίας, τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας και η στήριξη των αυτοαπασχολούμενων. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη μέτρων δημιουργίας θέσεων εργασίας και απασχόλησης των νέων, για την ενίσχυση των συστημάτων υγείας, καθώς και για την παροχή κεφαλαίων κίνησης και την επενδυτική στήριξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Η εν λόγω στήριξη είναι διαθέσιμη σε όλους τους τομείς της οικονομίας, μεταξύ άλλων και στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Δεδομένου ότι οι τομείς αυτοί αποτελούν ιδιαίτερα μεγάλο τμήμα ορισμένων από τις οικονομίες της ΕΕ που έχουν πληγεί περισσότερο από την κρίση της COVID-19, η REACT-EU μπορεί επίσης να αντισταθμίσει τις τάσεις αύξησης των αποκλίσεων στην Ένωση.

Η πρόσθετη στήριξη μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για επενδύσεις στην [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#) και την ψηφιακή μετάβαση, ως μέρος των μέτρων ανασύνταξης μετά την κρίση, ώστε να ενισχυθούν οι σημαντικές επενδύσεις στους εν λόγω τομείς που ήδη υλοποιούνται και προγραμματίζονται μέσω προγραμμάτων συνοχής. Επειδή η COVID-19 είχε σοβαρές επιπτώσεις στις πιο ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας μας, μέρος των πρόσθετων πόρων μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη ατόμων που υποφέρουν από έλλειψη τροφίμων και υλική στέρηση. Υλοποίηση. Τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020 θα συνεχίσουν να αντισταθμίζουν το κόστος επιλέξιμων έργων έως το τέλος του 2023.

Το REACT-EU δεν αποτελεί νέα πηγή χρηματοδότησης, αλλά παρέχει συμπληρωματικά κονδύλια προς τα κονδύλια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την περίοδο 2014-2020. Τα κονδύλια αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν έως τα τέλη του 2023, όπως ισχύει ήδη για τα αρχικά κονδύλια. Η διάρκεια του προγράμματος είναι διετής (2021-2022) και ο συνολικός προϋπολογισμός 2021-2027 ανέρχεται σε 50,62 δισ. EUR (σε τρέχουσες τιμές) στο πλαίσιο του NextGenerationEU. Το πρόγραμμα υλοποιείται βάσει του καθεστώτος επιμερισμένης διαχείρισης. Οι τοπικές αρχές προκηρύσσουν έργα προσαρμοσμένα στις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Η REACT-EU λειτουργεί συμπληρωματικά με τις ενωσιακές και τις εθνικές πολιτικές και με τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) και τη στήριξη που παρέχεται ήδη στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής. Θα απευθύνεται πιο βραχυπρόθεσμα σε δράσεις ανασύνταξης μετά την κρίση οι οποίες σχετίζονται με τις αγορές εργασίας, τον τομέα της υγείας και τις ΜΜΕ (στήριξη της ρευστότητας για κεφάλαια κίνησης) και σε ουσιαστικές επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση για την παροχή άμεσης και απευθείας στήριξης στις οικονομίες των κρατών μελών, ενώ ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα στηρίξει επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που θα έχουν διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας των κρατών μελών. Η REACT-EU θα λειτουργεί επίσης συμπληρωματικά προς τις προτάσεις για τα μελλοντικά προγράμματα της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027. Η επανεξέταση των

εθνικών πιστώσεων για τη συνοχή το 2024 θα εξασφαλίσει την κατάλληλη πρόσθετη στήριξη προς τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη, λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα εθνικά και περιφερειακά στατιστικά στοιχεία.

Πηγή: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/react-eu_el

συνδυαστική πράξη

Δράση η οποία στηρίζεται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο ενός συνδυαστικού μηχανισμού ή πλατφόρμας όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 6 του δημοσιονομικού κανονισμού, και η οποία συνδυάζει μη επιστρεπτές μορφές στήριξης ή κονδύλια από τον προϋπολογισμό της Ένωσης με επιστρεπτές μορφές στήριξης από ιδρύματα αναπτυξιακής ή άλλης δημόσιας χρηματοδότησης, καθώς και από εμπορικά χρηματοδοτικά ιδρύματα και επενδυτές.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

συνεισφορά προγράμματος

Η στήριξη από τα Ταμεία και την εθνική δημόσια και ιδιωτική εάν υπάρχει, συγχρηματοδότηση σε ένα χρηματοδοτικό μέσο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας

συνεισφορά σε είδος

Οι μη χρηματοδοτικοί πόροι που τρίτα μέρη θέτουν στη διάθεση του δικαιούχου άνευ πληρωμής.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

συνεχιζόμενη εκπαίδευση

Η εξωσχολική εκπαίδευση που υπογραμμίζει το γεγονός ενός είδους κοινωνικής πίεσης, η οποία ωθεί τον άνθρωπο να εκπαιδευτεί συχνά στον επαγγελματικό τομέα και υποχρεωτικά να προσαρμόζει συνεχώς και εκ νέου το πνεύμα του στις νέες συνθήκες της ζωής.

συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση

Η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού που συμπληρώνει, εκσυγχρονίζει ή και αναβαθμίζει ήδη υπάρχουσες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες, οι οποίες αποκτήθηκαν από τα συστήματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μεταδευτεροβάθμιας τυπικής και μη τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή από

επαγγελματική εμπειρία, με στόχο την ένταξη στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση της εργασίας, καθώς και την επαγγελματική και προσωπική ανέλιξη.

Πηγή: Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020) "Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018"

συνθήκες της ΕΕ (ισχύουσες σήμερα)

Οι Συνθήκες της ΕΕ είναι δεσμευτικές συμφωνίες ανάμεσα στα κράτη μέλη της ΕΕ. Ορίζουν τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους κανόνες που πρέπει να τηρούν τα θεσμικά της όργανα, τον τρόπο λήψης αποφάσεων και τη σχέση της ΕΕ με τα κράτη μέλη της. Κάθε δράση που αναλαμβάνει η ΕΕ βασίζεται στις Συνθήκες. Οι Συνθήκες ενίοτε τροποποιούνται με σκοπό να γίνει η ΕΕ πιο αποτελεσματική και διαφανής, να προετοιμαστεί για την προσχώρηση νέων κρατών μελών και να αναπτύξει νέους τομείς συνεργασίας.

Οι ισχύουσες σήμερα συνθήκες είναι οι ακόλουθες:

- Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (2016) – (έγγραφο C:2016:202:TOC - Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 202, 7 Ιουνίου 2016)
- Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016) – (έγγραφο 02016E/TXT-20200301)
- Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ενοποιημένη έκδοση 2016)
- Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016)

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html>

συνοδευτικό μέτρο

Δραστηριότητα που αναλαμβάνεται πέραν της διανομής τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας με στόχο την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και τη συμβολή στην εξάλειψη της φτώχειας, όπως η παραπομπή στις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, η παροχή κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής στήριξης, η παροχή σχετικών πληροφοριών για τις δημόσιες υπηρεσίες ή η παροχή συμβουλών για τη διαχείριση του οικογενειακού προϋπολογισμού.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

συνολικό ποσοστό σφαλμάτων

Το σύνολο των σφαλμάτων διαιρούμενο διά του πληθυσμού του λογιστικού ελέγχου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας

σύνολο σφαλμάτων

Το άθροισμα των προβαλλόμενων τυχαίων σφαλμάτων και, κατά περίπτωση, των οριοθετημένων συστημικών σφαλμάτων και των μη διορθωμένων ανώμαλων σφαλμάτων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας

συντελεστής πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος

Στο πλαίσιο των μέσων εγγύησης, συντελεστής που καθορίζεται βάσει συνετής εκ των προτέρων εκτίμησης κινδύνου σχετικά με κάθε προσφερόμενο προϊόν εγγύησης, ως σχέση μεταξύ της αξίας των υποκείμενων εκταμιευμένων νέων δανείων, επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, και του ποσού της συνεισφοράς προγράμματος που έχει προβλεφθεί για συμβάσεις εγγυήσεων για την κάλυψη αναμενόμενων και μη αναμενόμενων ζημιών από αυτά τα νέα δάνεια, επενδύσεις μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

συντονισμός coordination

Η οργάνωση, προτεραιοποίηση και παρακολούθηση των απαιτούμενων δράσεων, καθώς και η εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας, της εφαρμογής των κανόνων επιχειρησιακής δράσης και της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για την επίτευξη κοινού σκοπού.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

συστάσεις

Οι συστάσεις είναι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται για την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στις Συνθήκες της ΕΕ και δεν είναι δεσμευτικές. Η έκδοση σύστασης δίνει τη δυνατότητα στα θεσμικά όργανα να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους και να υποδείξουν μια γραμμή δράσης χωρίς όμως να επιβάλουν κάποια νομική υποχρέωση στους αποδέκτες της σύστασης.

Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ)

Οι διοικητικές αρχές που έχουν οριστεί ως αρμόδιες για τη διαχείριση και τον έλεγχο των Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ, οι οποίες βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση και είναι διαρθρωμένες με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, καθώς και το πλαίσιο κανόνων και διαδικασιών που πρέπει να εφαρμόζονται με βάση το εφαρμοστέο δίκαιο για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων και την υλοποίηση των πράξεων. Το ΣΔΕ δύναται να είναι κοινό για περισσότερα του ενός Προγράμματα.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 (ΣΔΕ ΕΠΑ 2021-2025)

Οι φορείς υλοποίησης του ΕΠΑ 2021-2025 που έχουν οριστεί στο πλαίσιο του ΣΔΕ εφαρμόζουν συγκεκριμένες Διαδικασίες, ώστε να εξασφαλίζεται η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων του ΕΠΑ 2021-2025 και να υπάρχει προβλεψιμότητα και κοινή κατανόηση για τις ακολουθούμενες μεθόδους. Οι Διαδικασίες αυτές συνοδεύονται από τυποποιημένα έντυπα και οδηγούς. Το σύνολο αυτών των εγγράφων αποτελεί το «[Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ ΕΠΑ 2021-2025](#)» το οποίο εκδίδεται και επικαιροποιείται, όταν απαιτείται, από την Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΠΑ.

Το σύνολο των εγγράφων του Εγχειριδίου καταγράφεται στο Έντυπο «[Κατάλογος τυποποιημένων εγγράφων](#)».

Πηγή: http://epa.gov.gr/?page_id=244

Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Με την ΥΑ υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/ 28.9.2021 (ΦΕΚ 4498 Β'/2021) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών καθορίσθηκε το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Το σύστημα εφαρμόζεται υποχρεωτικά από τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και τον έλεγχο των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά και στην υλοποίηση αυτών στο κατάλληλο επίπεδο. Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και τα Υπουργεία Ευθύνης διασφαλίζουν την επαρκή γνωστοποίηση και ενημέρωση των Φορέων Υλοποίησης και των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων για τους κανόνες που τίθενται με αυτό.

Πηγή: ΥΑ υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/ 28.9.2021 (ΦΕΚ 4498 Β'/2021) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών

Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Αντίδρασης (ΣΕΠΑ)

Το ΣΕΠΑ είναι ένα σύστημα έγκαιρης κοινοποίησης προειδοποιήσεων σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας, όπως ορίζει το άρθρο 8 της απόφασης αριθ. 1082/2013/ΕΕ. Αυτό το εμπιστευτικό διαδικτυακό σύστημα επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στις εντεταλμένες αρχές που είναι αρμόδιες σε εθνικό επίπεδο (οι λεγόμενες αρμόδιες για το ΣΕΠΑ αρχές) να βρίσκονται σε διαρκή επικοινωνία. Οι χώρες της ΕΕ μπορούν να προειδοποιούν, να ανταλλάσσουν πληροφορίες και να συντονίζουν τις εθνικές αντιδράσεις σε σοβαρές διασυννοριακές απειλές έγκαιρα και με ασφάλεια.

Το σύστημα αποτελεί ιδιοκτησία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η πλατφόρμα πληροφορικής τελεί υπό τη διαχείριση του ECDC. Το ΣΕΠΑ έχει ήδη χρησιμοποιηθεί με επιτυχία για την προειδοποίηση, την ανταλλαγή πληροφοριών και τον συντονισμό των μέτρων για την αντιμετώπιση προηγούμενων επιδημιών, όπως το σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο (SARS), η πανδημική γρίπη Α (H1N1), ο ιός Έμπολα, ο ιός Ζίκα, η νόσος COVID-19, και άλλων διασυννοριακών επιδημιών μεταδοτικών νόσων.

Η [εκτελεστική απόφαση \(ΕΕ\) 2017/253 της Επιτροπής](#), της 13ης Φεβρουαρίου 2017, καθορίζει τις διαδικασίες για την κοινοποίηση συναγερμών στο πλαίσιο του ΣΕΠΑ και για την ανταλλαγή πληροφοριών, τη διαβούλευση και τον συντονισμό των αντιδράσεων σε διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας.

Οι αρμόδιες για το ΣΕΠΑ αρχές ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδουν προειδοποίηση σε περίπτωση σοβαρής διασυνωριακής απειλής κατά της υγείας η οποία:

- είναι ασυνήθης ή απρόσμενη για τον συγκεκριμένο τόπο και χρόνο
- προκαλεί σημαντική νοσηρότητα ή θνησιμότητα ή εξαπλώνεται ραγδαία σε κλίμακα
- υπερβαίνει την εθνική ικανότητα αντίδρασης και πλήττει περισσότερες από μία χώρες της ΕΕ
- ενδέχεται να απαιτεί συντονισμένη αντίδραση σε επίπεδο Ένωσης

Οι προειδοποιήσεις εκδίδονται το αργότερο εντός 24 ωρών από τη στιγμή που η χώρα της ΕΕ ή η Επιτροπή διαπιστώνουν για πρώτη φορά την απειλή. Για παράδειγμα, η πρώτη κοινοποίηση για τον ιό που έγινε αργότερα γνωστός ως SARS-CoV-2 (ο ιός που προκαλεί τη νόσο COVID-19) εκδόθηκε από την Επιτροπή ήδη από τις 9 Ιανουαρίου 2020, μερικές ημέρες αφότου η Κίνα επισήμανε την ύπαρξη ενός άγνωστου ιού.

Η χρήση του ΣΕΠΑ μπορεί να περιλαμβάνει την ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων (τα λεγόμενα «δεδομένα ικνηλάτησης επαφών») που είναι αναγκαία για την ταυτοποίηση των ατόμων που έχουν προσβληθεί καθώς και των ατόμων που ενδεχομένως κινδυνεύουν. Η ανταλλαγή δεδομένων πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων ([κανονισμός \(ΕΕ\) 2016/679](#) και [κανονισμός \(ΕΕ\) 2018/1725](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου). Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2017, η Επιτροπή εξέδωσε τη [σύσταση \(ΕΕ\) 2017/1140 για τα προσωπικά δεδομένα](#) που μπορούν να ανταλλάσσονται μέσω του ΣΕΠΑ.

Το ΣΕΠΑ επανασχεδιάστηκε προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα αντίληψης της κατάστασης σε περίπτωση διασυνωριακής απειλής κατά της υγείας. Η νέα έκδοση είναι πλήρως λειτουργική από τον Νοέμβριο του 2019.

Στην πλατφόρμα προστέθηκαν οι εξής νέες ενότητες και λειτουργίες:

- η ενότητα «Ετοιμότητα και ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους» με σκοπό την ανταλλαγή συναφών εγγράφων, εθνικών σχεδίων και στρατηγικών
- η ενότητα «Αντίληψη της κατάστασης», η οποία παρέχει συγκυριακές πληροφορίες που συνδέονται με συγκεκριμένα γεγονότα, και η λειτουργία «Κατάλογος γραμμικής καταγραφής», η οποία επιτρέπει στις χώρες της ΕΕ να ανταλλάσσουν με καθορισμένο τρόπο τον αριθμό των κρουσμάτων και πρόσθετες σχετικές πληροφορίες

Βασικός στόχος αυτής της διαδικασίας επανασχεδιασμού είναι η διασύνδεση του ΣΕΠΑ με άλλα συστήματα προειδοποίησης της ΕΕ. Επί του παρόντος, το ΣΕΠΑ είναι διασυνδεδεμένο με 2 συστήματα προειδοποίησης:

- το [σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για το αίμα / τους ιστούς και τα κύτταρα](#) (RAB/RATC, ΓΔ SANTE)
- το [ευρωπαϊκό σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες](#) (EWS-NPS, ΕΚΠΝΤ)

Χάρη σε σχέδια για τη διασύνδεση περισσότερων ενωσιακών συστημάτων προειδοποίησης και ενημέρωσης κατά τα επόμενα έτη, στόχος είναι να καταστεί δυνατή η άμεση επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των διαφόρων τομέων.

Πηγή: https://health.ec.europa.eu/health-security-and-infectious-diseases/surveillance-and-early-warning_el#ref-σύστημα-έγκαιρης-προειδοποίησης-και-αντίδρασης-σεπα

Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ)

Η οργάνωση, σε ατομική ή συλλογική βάση, της εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο οικείο ΠΔΕΠ. Τα ΣΕΔ εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς δημόσιου συμφέροντος.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'23.07.2021 – επανεκτύπωση)

Σύστημα οικολογικής διαχείρισης EMAS Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)

Ο κανονισμός EMAS είναι ένα Κοινοτικό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης το οποίο υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1993 (Κανονισμός 1836/1993), αναθεωρήθηκε το 2001 (Κανονισμός 761/2001), ενώ πλέον βρίσκεται στην τρίτη του έκδοση (Κανονισμός 1221/2009). Στην υλοποίηση των απαιτήσεων του Ευρωπαϊκού Κανονισμού EMAS και συνακόλουθα στην πιστοποίηση (περιβαλλοντική επαλήθευση) οι επιχειρήσεις ή οργανισμοί συμμετέχουν εθελοντικά.

Στόχος του κανονισμού EMAS είναι η αξιολόγηση και η αναβάθμιση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των οργανισμών, και η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία των χώρων δραστηριοτήτων τους. Η συνεχής βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων ενός οργανισμού επιτυγχάνεται στα πλαίσια μιας περιβαλλοντικής πολιτικής και μέσω περιοδικών ελέγχων, οι οποίοι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Σήμερα το EMAS απευθύνεται σε όλους τους οργανισμούς με περιβαλλοντικές επιπτώσεις (π.χ. βιομηχανία, τουρισμό, δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση, καταστήματα). Η συμμετοχή στο EMAS είναι εθελοντική και επιβεβαιώνεται με τη χρήση του λογότυπου του EMAS.

Πηγή: <https://tuv.austria.hellas.gr/ypiresies/perivallontikos-kanonismos-emas/>

Σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ) EU Emissions Trading System (EU ETS)

Το ΣΕΔΕ είναι στο επίκεντρο της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στο πλαίσιο της δράσης για το κλίμα προκειμένου να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (ΑΘ) με έναν οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Το σύστημα βασίζεται στην αρχή των « ανωτάτων ορίων και εμπορίας ». Αυτό συνεπάγεται ότι τίθεται « ανώτατο όριο », ή όριο, επί της συνολικής ποσότητας ορισμένων αερίων του θερμοκηπίου που μπορούν να εκπέμπονται από εγκαταστάσεις που καλύπτονται από το σύστημα. Το ανώτατο όριο μειώνεται με την πάροδο του χρόνου ούτως ώστε να μειωθούν οι συνολικές εκπομπές. Εντός του ανωτάτου ορίου, οι εγκαταστάσεις λαμβάνουν ή αγοράζουν δικαιώματα εκπομπής τα οποία μπορούν να ανταλλάξουν μεταξύ τους ανάλογα με τις ανάγκες τους. Το όριο του συνολικού αριθμού των διαθέσιμων δικαιωμάτων διασφαλίζει την αξία τους. Στο τέλος κάθε έτους, κάθε εγκατάσταση πρέπει να παραδίδει αρκετά δικαιώματα για την κάλυψη όλων των εκπομπών της. Εάν μια εγκατάσταση μειώσει τις εκπομπές της, μπορεί να διατηρήσει τα δικαιώματα

που δεν έχει αξιοποιήσει για να καλύψει τις μελλοντικές της ανάγκες ή για να τα πουλήσει σε άλλη εγκατάσταση που δεν έχει δικαιώματα. Το ΣΕΔΕ:

- λειτουργεί στα κράτη μέλη της ΕΕ, αλλά και στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν και στη Νορβηγία. Από την 1η Ιανουαρίου 2020, το ΣΕΔΕ της ΕΕ συνδέεται επίσης με το ελβετικό σύστημα εμπορίας εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Από το 2021, το ΣΕΔΕ της ΕΕ θα καλύπτει εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη Βόρεια Ιρλανδία·
- ρυθμίζει εκπομπές από περίπου 11 000 μονάδες παραγωγής ενέργειας και εγκαταστάσεις κατασκευής και περίπου 600 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που πετούν προς και από αεροδρόμια του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου·
- καλύπτει περίπου το 38 % των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ.

Τον Σεπτέμβριο του 2020, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα σχέδιο κλιματικών στόχων, ένα σχέδιο εκτίμησης του αντίκτυπου για τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου τουλάχιστον κατά 55 % μέχρι το 2030. Τον Ιούλιο του 2021, η Επιτροπή παρουσίασε νομοθετικές προτάσεις για την υλοποίηση του νέου στόχου, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης και ενδεχομένως της επέκτασης του πεδίου εφαρμογής του ΣΕΔΕ.

Σύστημα Τηλεκπαίδευσης ΜΟΔ e-Learning ΜΟΔ

Η ΜΟΔ παρέχει από το 2007 υπηρεσίες σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης με στόχο τη μεταφορά τεχνογνωσίας στα στελέχη των Ειδικών Υπηρεσιών ([ενημερωτικό video e-learning ΜΟΔ](#) στο Youtube για το σύστημα Τηλεκπαίδευσης).

Το Σύστημα **ασύγχρονης** Τηλεκπαίδευσης παρέχει μαθήματα για:

- θέματα ΕΣΠΑ
- διοικητικές δεξιότητες

Στο [κανάλι της ΜΟΔ στο youtube](#) αναρτώνται εκπαιδευτικά βίντεο της ΜΟΔ, τα οποία απευθύνονται σε Δικαιούχους των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020, οι οποίοι ασχολούνται με διαχείριση, υλοποίηση, παρακολούθηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Παράλληλα με την ασύγχρονη, η ΜΟΔ αξιοποιεί και τη **σύγχρονη** τηλεκπαίδευση (**εικονική τάξη**) μέσω της οποίας εξασφαλίζεται άμεση επικοινωνία εκπαιδευτή και εκπαιδευομένου. Η συμμετοχή στις εικονικές τάξεις είναι ανοιχτή στους εγγεγραμμένους στο σύστημα τηλεκπαίδευσης της ΜΟΔ.

Πηγή: <https://www.mou.gr/el/pages/e-Learning.aspx>

σύστημα χωρικού σχεδιασμού

Το κυρίως σύστημα χωρικού σχεδιασμού περιλαμβάνει το σύνολο των χωροταξικών πλαισίων και πολεοδομικών σχεδίων που περιγράφονται στις διατάξεις του παρόντος και στη λοιπή κείμενη νομοθεσία, όπως αυτά διαρθρώνονται συστηματικά και ιεραρχούνται σε επίπεδα, με βάση τη γεωγραφική κλίμακα στην οποία αναφέρονται, την αποστολή και το περιεχόμενό τους. Το ευρύτερο σύστημα χωρικού σχεδιασμού περιλαμβάνει το σύνολο των νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

συστηματική καθοδήγηση mentoring

Το mentoring μπορεί να οριστεί ως μια διαδικασία που περιλαμβάνει την αλληλεπίδραση μεταξύ δύο ατόμων, κατά την οποία ο/η καθοδηγούμενος/η είναι σε θέση να επωφεληθεί από τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις ικανότητες ή την πείρα του/της μέντορα. Η διαδικασία του mentoring χαρακτηρίζεται από την απουσία άνισων ρόλων (Finnegan et al., 2010). Το Buddy System (στην προκειμένη περίπτωση, το mentoring) εστιάζει στις ανάγκες και τις φιλοδοξίες των καθοδηγούμενων (mentees). Έτσι, προσαρμόζεται στο εκάστοτε πλαίσιο και σε συγκεκριμένες συνθήκες και προκλήσεις που αντιμετωπίζει κάθε καθοδηγούμενος/η λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τους διαθέσιμους πόρους. Επιπλέον, το Buddy System είναι ένα μοντέλο συνδημιουργίας: μια διαδικασία που οικοδομείται από κοινού από τον/τη μέντορα και το καθοδηγούμενο άτομο, η οποία επιτρέπει έναν βαθμό ευελιξίας στην πορεία της δημιουργίας, όπου ο/η μέντορας θα πρέπει να καθοδηγήσει το εν λόγω άτομο σε μια διαδρομή που μπορεί να το οδηγήσει σε μια καλύτερη ζωή (Hudson, 2012).

Σκοπός του Buddy System είναι να συμβάλει στην προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου αποφέροντας επίσης οφέλη στην κοινότητα. Χρησιμοποιείται συχνά σε περιπτώσεις πολιτισμικής ένταξης, με απώτερο στόχο να βοηθήσει στην κοινωνική και πολιτισμική ενσωμάτωση ενός ατόμου στην κοινότητα υποδοχής από έναν/μία μέντορα του/της οποίου/ας η πείρα ή οι γνώσεις στην εν λόγω κοινότητα υποδοχής μπορούν να φανούν χρήσιμες (MPATH, 2017). Ακόμη, το Buddy System δίνει τη δυνατότητα στους/στις μετανάστες και τους/τις πρόσφυγες/ισσες να αναπτύξουν ένα κοινωνικό δίκτυο, να οικοδομήσουν μια σχέση εμπιστοσύνης που τους παρέχει σταθερότητα και υποστήριξη, στην οποία οι μέντορες (που αναφέρονται και ως "buddies"/«φιλαράκια») παρέχουν μια «συναισθηματική άγκυρα» και υποστήριξη για τον προσανατολισμό στη νέα κουλτούρα, καθώς και ένα σημείο επαφής για απορίες και αναφορά εμποδίων σχετικά με την ένταξη (SOFIE, 2017).

Πηγή: https://www.kmop.gr/wp-content/uploads/2022/08/M4M_IO5_Guide_GR_vf.pdf

συστημική παρατυπία

Παρατυπία που έχει ενδεχομένως επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα, με μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης σε παρεμφερείς τύπους πράξεων, η οποία προκύπτει από σοβαρή ανεπάρκεια, συμπεριλαμβανομένης της παράλειψης καθορισμού κατάλληλων διαδικασιών σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και τους ειδικούς κανόνες για κάθε ταμείο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021

σφραγίδα αριστείας

Το σήμα ποιότητας που απονέμεται από την Επιτροπή όσον αφορά μία πρόταση, εκ του οποίου φαίνεται ότι η πρόταση που έχει αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο ενωσιακού μέσου θεωρείται ότι συμμορφώνεται προς τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας του συγκεκριμένου ενωσιακού μέσου, αλλά δεν μπορούσε να χρηματοδοτηθεί λόγω έλλειψης διαθέσιμων κονδυλίων για την εν λόγω πρόσκληση υποβολής προτάσεων, και ενδέχεται να λάβει στήριξη από άλλες ενωσιακές ή εθνικές πηγές χρηματοδότησης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Σχέδιο ανάκαμψης για την Ευρώπη NextGenerationEU (NGEU)

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 και για την ώθηση της ευρωπαϊκής οικονομίας να ανακάμψει από την πανδημία, οι Αρχηγοί των Κρατών-Μελών και πρόσφατα και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησαν με βάση τη σχετική πρόταση της Επιτροπής, σε ένα σημαντικότατο πακέτο ανάκαμψης για την περίοδο 2021-2027, το οποίο συνδυάζει το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) με το νέο μέσο ανάκαμψης "Next Generation EU". Η κεντρική ιδέα του Ευρωπαϊκού πακέτου ανάκαμψης βασίζεται σε τέσσερις στόχους πολιτικής:

- Προώθηση της οικονομικής κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης
- Ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας
- Μετριασμός των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης
- Υποστήριξη του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού.

Το χρηματοδοτικό μέσο [NextGenerationEU](#) είναι ένα προσωρινό μέσο ανάκαμψης ύψους άνω των 800 δισ. ευρώ για την αποκατάσταση των άμεσων οικονομικών και κοινωνικών ζημιών που έχει προκαλέσει η πανδημία του κορονοϊού. Η Ευρώπη μετά την πανδημία του κορονοϊού θα είναι πιο πράσινη, πιο ψηφιακή, πιο ανθεκτική, και καλύτερα προσαρμοσμένη στις τρέχουσες και στις μελλοντικές προκλήσεις.

Η ραχοκοκαλιά του NextGenerationEU είναι ο [μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας](#) (MAA), στο πλαίσιο του οποίου χορηγούνται επιδοτήσεις και δάνεια συνολικού ύψους 723,8 δισ. ευρώ για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ. Για τη χορήγηση των κονδυλίων στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού, τα κράτη μέλη καταρτίζουν σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στα οποία εξηγούν πώς θα επενδύσουν τα κονδύλια αυτά.

Τα υπόλοιπα χρήματα του NextGenerationEU παρέχονται στα κράτη μέλη της ΕΕ μέσω διαφόρων προγραμμάτων της ΕΕ:

- Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης (REACT-EU)
- Ορίζων Ευρώπη
- InvestEU,
- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)
- Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ).

Κατανομή του μέσου NextGenerationEU

Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RFF)	723,8	δισ.€
<i>εκ των οποίων, δάνεια</i>	<i>385,8</i>	<i>δισ.€</i>
<i>εκ των οποίων, επιχορηγήσεις</i>	<i>338,0</i>	<i>δισ.€</i>
ReactEU	50,6	δισ.€
Ορίζων Ευρώπη	5,4	δισ.€
Πρόγραμμα InvestEU	6,1	δισ.€
Αγροτική Ανάπτυξη	8,1	δισ.€
Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)	10,9	δισ.€
RescEU	2,0	δισ.€
ΣΥΝΟΛΟ	806,9	δισ.€

Για τη χρηματοδότηση του [NextGenerationEU](#), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δανείζεται από τις αγορές με ευνοϊκότερους όρους απ' ό,τι τα περισσότερα κράτη μέλη και ανακατανέμει τα ποσά.

Πριν από το [NextGenerationEU](#) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδιδε ήδη ομόλογα, για παράδειγμα για τη χρηματοδότηση δανείων προς κράτη μέλη της ΕΕ και τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένου ποσού ύψους έως και 100 δισ. ευρώ για το πρόγραμμα [SURE](#) με σκοπό τη στήριξη της απασχόλησης και για να διατηρηθούν στις θέσεις τους οι εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Για το NextGenerationEU η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συγκεντρώσει έως και περίπου 800 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές έως το 2026 εφαρμόζοντας μια διαφοροποιημένη στρατηγική χρηματοδότησης.

Πηγή: https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_el

Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ)

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα της Αστικής Κινητικότητας (ELTIS, n.d.), ένα ΣΒΑΚ παρουσιάζει, ή συνδέεται με μια υπάρχουσα, μακροπρόθεσμη στρατηγική για τη μελλοντική ανάπτυξη μιας αστικής περιοχής και ειδικότερα της υποδομής και των υπηρεσιών μεταφορών και κινητικότητας. Περιλαμβάνει, επίσης, ένα σχέδιο βραχυπρόθεσμης υλοποίησης της στρατηγικής, προσδιορίζοντας τον χρονικό ορίζοντα υλοποίησης, κατανέμοντας σαφώς αρμοδιότητες και επισημαίνοντας τους απαιτούμενους χρηματοοικονομικούς πόρους.

Το Σχέδιο θα πρέπει να βασίζεται σε μια προσεκτική αξιολόγηση της τρέχουσας και της μελλοντικής απόδοσης του συστήματος αστικών μεταφορών, εξετάζοντας την υφιστάμενη κατάσταση, διαμορφώνοντας ένα επίπεδο αναφοράς έναντι του οποίου μπορεί να μετρηθεί η μελλοντική πρόοδος και καθορίζοντας στόχους απόδοσης και σχετικούς 'ευφυείς-SMART' στόχους για την καθοδήγηση της υλοποίησης του σχεδίου (ELTIS, n.d.).

Το ΣΒΑΚ είναι ένα στρατηγικό σχέδιο και όχι μία μελέτη πολεοδομικού, κυκλοφοριακού, συγκοινωνιακού ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα.

Το στρατηγικό αυτό σχέδιο πρέπει να παράξει ένα συγκεκριμένο όραμα για τις μεταφορές και την κινητικότητα σε μία δεδομένη περιοχή μελέτης, με δεδομένους στόχους και αναλυτική περιγραφή πλαισίου μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των κατοίκων της περιοχής. Το όραμα αυτό μπορεί να έχει ορίζοντα 5ετίας, 10ετίας ή 20ετίας και οφείλει να παρακολουθείται και αξιολογείται διαρκώς ως προς το ποσοστό ολοκλήρωσής του.

Ένα ΣΒΑΚ σε γενικές γραμμές πρέπει να περιλαμβάνει την ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης, τη διαμόρφωση οράματος, στόχου και σκοπού, τη διαμόρφωση συνόλου πολιτικών και μέτρων, την σαφή οριοθέτηση θέσεων ευθύνης και ρόλων και τέλος την αξιολόγηση και παρακολούθησή του.

Σύμφωνα με το Ν. 4784/2021, αρ. 2 το ΣΒΑΚ ορίζεται ως εξής: «Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (Σ.Β.Α.Κ.)», το στρατηγικό σχέδιο κινητικότητας που καταρτίζεται με σκοπό την κάλυψη των αναγκών για την κινητικότητα των ανθρώπων και τη μεταφορά αγαθών στον αστικό και περιαστικό ιστό προς διασφάλιση καλύτερης ποιότητας ζωής. Το Σ.Β.Α.Κ. στηρίζεται σε υφιστάμενες πρακτικές σχεδιασμού λαμβάνοντας υπόψη αρχές ενσωμάτωσης επιμέρους τομειακών πολιτικών, συμμετοχικότητας και αξιολόγησης.

Πηγή: <https://www.svak.gr/sbak>

Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP)

Εθελοντική πρωτοβουλία δέσμευσης των τοπικών αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συμβάλουν στην υλοποίηση της Ευρωπαϊκής πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια και να συνεισφέρουν στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για τη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% έως το 2030, καθώς και στην υιοθέτηση μιας κοινής προσέγγισης αναφορικά με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν. Οι τοπικές αρχές δεσμεύονται:

- να μειώσουν τις εκπομπές CO₂ (και ενδεχομένως άλλων αερίων του θερμοκηπίου) στο έδαφός της κατά τουλάχιστον 40% έως το 2030, κυρίως με τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μεγαλύτερη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- να αυξήσουν την ανθεκτικότητά της περιοχής εποπτεία τους, με την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

Στα πλαίσια αυτά οι Δήμοι πρέπει:

- να εκπονήσουν την Απογραφή Εκπομπών Αναφοράς και την Εκτίμηση των Κινδύνων και της Τρωτότητας από την Κλιματική Αλλαγή
- να υποβάλλουν, εντός δύο ετών από την ημερομηνία της απόφασης του τοπικού συμβουλίου, το Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος (ΣΔΑΕΚ) όπου θα περιγράφονται συνοπτικά οι επιλεγμένες δράσεις. Η στρατηγική της προσαρμογής αποτελεί μέρος του ΣΔΑΕΚ
- να συντάσσουν και υποβάλλουν την Έκθεση προόδου υλοποίησης των δράσεων, ανά διετία από την υποβολή του ΣΔΑΕΚ, για σκοπούς αξιολόγησης, παρακολούθησης και επαλήθευσης.

Στην εκπόνηση των σχεδίων αυτών λαμβάνονται υπόψη οι αναβαθμισμένες απαιτήσεις που υπάρχουν αναφορικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από την πρωτοβουλία Σύμφωνο των Δημάρχων (Covenant of Mayors for Climate and Energy) για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2030, καθώς και για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία

Τον Ιανουάριο του 2020 συγκροτήθηκε, με εντολή της Ελληνικής Κυβέρνησης, ανεξάρτητη Επιτροπή για την εκπόνηση του νέου Σχεδίου Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία. Σύμφωνα με την ενδιάμεση έκθεση που παρουσιάστηκε τον Ιούλιο του 2020, ο κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία, κατά τα επόμενα χρόνια, πρέπει να είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν), καθώς και η στενότερη διασύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Ειδικότερα, οι οικονομικές και πολιτικές προτεραιότητες της χώρας πρέπει να είναι: η αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών ως ποσοστό του ΑΕΠ, η ενίσχυση της μισθωτής εργασίας και η μείωση της παραοικονομίας, η επένδυση στην εκπαίδευση και τη γνώση, η αύξηση του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων, η προώθηση της τεχνολογίας αιχμής, της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης, η επίτευξη φιλόδοξων περιβαλλοντικών στόχων, η υποστήριξη των αδύναμων νοικοκυριών, η ενίσχυση της βασικής έρευνας μέσω της άρσης αγκυλώσεων στα πανεπιστήμια, τα κίνητρα για ενίσχυση της καινοτομίας, η ριζική αναβάθμιση του συστήματος κατάρτισης για ανέργους και εργαζόμενους, η συνέχιση και εμπάθμιση της ψηφιακής μεταρρύθμισης στη δημόσια διοίκηση, ο εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες, η αναδιάρθρωση του συστήματος υγείας με προτεραιότητα στην ψηφιοποίηση, η

ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων και η στροφή σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με άμβλυση του κόστους μετάβασης και στήριξη των τοπικών κοινωνιών κατά την απολιγνιτοποίηση. Το Σχέδιο Ανάπτυξης αποτελεί βασικό κείμενο αναφοράς για τις στρατηγικές επιλογές του ΕΣΠΑ και κατ' επέκταση των Προγραμμάτων του.

Πηγή: 2^η εγκύκλιος (αρ. πρωτ. 125192 - 25-11-2020) της ΕΥΣΣΑ της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

Ο Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων καθορίζει 20 βασικές αρχές και δικαιώματα αρχές και δικαιώματα καθοριστικής σημασίας για δίκαιες και εύρυθμες αγορές εργασίας και συστήματα κοινωνικής πρόνοιας.

Το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων μετατρέπει τις αρχές σε συγκεκριμένες δράσεις προς όφελος των πολιτών. Προτείνει επίσης πρωταρχικούς στόχους που πρέπει να επιτύχει η ΕΕ έως το 2030.

Η υλοποίηση του πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αποτελεί κοινή ευθύνη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.

Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει τρεις φιλόδοξους στόχους της ΕΕ έως το 2030:

3. τουλάχιστον το 78 % του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών θα πρέπει να εργάζεται έως το 2030
4. τουλάχιστον το 60 % όλων των ενηλίκων θα πρέπει να παρακολουθεί κατάρτιση κάθε χρόνο έως το 2030
5. ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να μειωθεί κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια.

Πηγή: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-action-plan_el

σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις

Συστάσεις του Συμβουλίου που εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 121 παράγραφος 2 και 148 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ και αφορούν διαρθρωτικές προκλήσεις, καθώς και συμπληρωματικές συστάσεις της Επιτροπής που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 34 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, οι οποίες είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν μέσω πολυετών επενδύσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ταμείων, όπως ορίζεται στους ειδικούς κανονισμούς για κάθε Ταμείο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

SIMAP

Système d'Information pour les MArchés Publics (SIMAP)

Πληροφοριακό σύστημα για τις δημόσιες συμβάσεις στην Ένωση που υλοποιείται μέσω της δικτυακής πύλης (portal) SIMAP. Σε αυτόν παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις ευρωπαϊκές προκηρύξεις δημοσίων συμβάσεων.

Πηγή: <https://simap.ted.europa.eu/web/simap/home>

Ταμεία

Ως Ταμεία αναφέρονται από κοινού:

- α) το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
- β) το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+)
- γ) το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)
- δ) το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)
- ε) το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)
- στ) το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ)
- ζ) το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) και
- η) το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΜΔΣΘ).

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ (ΤΑΕΕ) European Union Solidarity Fund (EUSF)

Το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ (ΤΑΕΕ) είναι ένα από τα κύρια μέσα της ΕΕ για την ανάκαμψη ύστερα από καταστροφές και μια απτή έκφραση της αλληλεγγύης της ΕΕ. Στήριζει τα κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες με χρηματοδοτική συνδρομή για την αντιμετώπιση σοβαρών φυσικών καταστροφών και, από το 2020, σοβαρών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας.

Μεταξύ του 2002 και του τέλους του 2022, το ΤΑΕΕ κινητοποίησε πάνω από 8,2 δισ. ευρώ για παρεμβάσεις σε 127 περιπτώσεις καταστροφών (107 φυσικές καταστροφές και 20 καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας) σε 24 κράτη μέλη (συν το Ηνωμένο Βασίλειο) και 3 υπό ένταξη χώρες (Αλβανία, Μαυροβούνιο και Σερβία).

Το ΤΑΕΕ αποτελεί ειδικό μέσο αλληλεγγύης και ενεργοποιείται κατόπιν αίτησης των επιλέξιμων χωρών και αφού αξιολογηθεί η επιλεξιμότητά τους. Οι ενέργειες έκτακτης ανάγκης και ανάκαμψης μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΤΑΕΕ αναδρομικά από την πρώτη ημέρα της καταστροφής.

Σε περίπτωση φυσικής καταστροφής, είτε μείζονος είτε περιφερειακής, η χρηματοδότηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ουσιώδεις ενέργειες έκτακτης ανάγκης και ανάκαμψης, όπως για την επισκευή κατεστραμμένων υποδομών, την προστασία του πληθυσμού, τη διασφάλιση των υποδομών πρόληψης και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και για ενέργειες καθαρισμού.

Την περίοδο 2021-2027 το ΤΑΕΕ εντάχθηκε στο νεοσυσταθέν [Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Επείγουσας Βοήθειας](#).

Από τον Απρίλιο του 2020 και στο πλαίσιο των προσπαθειών της ΕΕ για την καταπολέμηση της πανδημίας του κορονοϊού, το πεδίο εφαρμογής του ΤΑΕΕ έχει επεκταθεί ώστε να καλύπτει τις σοβαρές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Αποτέλεσμα συμφωνίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου βάσει πρότασης της Επιτροπής είναι η **δέσμη των μέτρων βοήθειας** από το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ (ΤΑΕΕ) σε επτά κράτη μέλη ύψους 718,5 εκατ. ευρώ ως βοήθεια για την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστησαν από τις τεράστιες φυσικές καταστροφές του 2021. Η δέσμη μέτρων βοήθειας απαρτίζεται από τα εξής κονδύλια:

- 612,6 εκατ. ευρώ στη Γερμανία, 87,7 εκατ. ευρώ στο Βέλγιο, 4,7 εκατ. ευρώ στις Κάτω Χώρες, 1,8 εκατ. ευρώ στο Λουξεμβούργο και 780.000 ευρώ στην Αυστρία για την ανάκαμψη και την ανοικοδόμηση ύστερα από τις καταστροφικές πλημμύρες του 2021.
- 9,5 εκατ. ευρώ στην Ισπανία για την έκρηξη ηφαιστείου στη νήσο La Palma.
- 1,35 εκατ. ευρώ στην Ελλάδα για τον σεισμό στην Κρήτη.

Μετά την οριστικοποίηση από την Επιτροπή των αντίστοιχων εκτελεστικών αποφάσεων της για τη χορήγηση της συνδρομής σε κάθε κράτος μέλος που στηρίζεται από την εν λόγω δέσμη μέτρων, η τελική χρηματοδοτική ενίσχυση μπορεί να καταβληθεί σε μία δόση στον γενικό προϋπολογισμό των επιλέξιμων χωρών που έχουν υποβάλει αίτηση. Ενέργειες έκτακτης ανάγκης και ανάκαμψης μπορούν να χρηματοδοτούνται από το ΤΑΕΕ αναδρομικά από την πρώτη ημέρα της καταστροφής.

Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/whats-new/newsroom/15-12-2022-eu-cohesion-policy-eur718-5-million-to-support-seven-member-states-following-devastating-natural-disasters-of-2021_el

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ)

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) αποτελεί τον κύριο βραχίονα του Next Generation EU (NGEU), ο οποίος σε συνδυασμό με τα Διαρθρωτικά Ταμεία, αποτελεί μια ολοκληρωμένη δέσμη διοχέτευσης πόρων για τη στήριξη των ευρωπαϊκών οικονομιών στην μετα-πανδημική εποχή.

Οι συνολικοί επενδυτικοί πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ανέρχονται σε €31,2 δισ., εκ των οποίων 12,7 δισ., θα διατεθούν ως εμπορικά δάνεια για την ανάπτυξη επενδυτικών σχεδίων σε 5 πυλώνες (Πράσινη Μετάβαση, Ψηφιακός Μετασχηματισμός, Εξωστρέφεια, Ανάπτυξη Οικονομιών Κλίμακας, Καινοτομία). Η διάθεση των δανειακών αυτών κεφαλαίων θα γίνει, μέσω χρηματοδοτικού μηχανισμού που συγκροτήθηκε για το σκοπό αυτό και προβλέπει την χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων με μέγιστη συμμετοχή του Ταμείου Ανάκαμψης κατά 50%, ελάχιστη συμμετοχή της Τράπεζας κατά 30% και ίδια συμμετοχή από την επιχείρηση 20%.

Το ύψος της χρηματοδότησης του Επενδυτικού Σχεδίου από το Δάνειο ΤΑΑ υπολογίζεται σύμφωνα με την ύπαρξη προϋπολογισμού επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών στους πέντε (5) πυλώνες του δανειακού προγράμματος του ΤΑΑ καθώς και την κάλυψη συγκεκριμένων κριτηρίων ανά πυλώνα. Στην περίπτωση όπου ένα επενδυτικό σχέδιο είναι επιλέξιμο σε παραπάνω από έναν πυλώνα, οι ποσοτώσεις των πυλώνων αθροίζονται, με ανώτατη ποσόστωση δανείου ΤΑΑ στο 50%. Επιλέξιμοι δικαιούχοι των εν λόγω δανείων είναι όλες οι επιχειρήσεις, υφιστάμενες και νέες ανεξαρτήτως μεγέθους και νομικής μορφής.

Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF)

Ταμείο που συστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 516/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014. Ο κανονισμός αυτός θεσπίζει το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ). Στόχος του εν λόγω ταμείου είναι να συμβάλει στην

αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και να βελτιώσει την εφαρμογή και ανάπτυξη της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής και της πολιτικής ασύλου της ΕΕ.

Το TAME της ΕΕ έχει τέσσερις βασικούς στόχους:

- την ενίσχυση και ανάπτυξη όλων των πτυχών του [κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου](#), συμπεριλαμβανομένης της εξωτερικής του διάστασης
- τη στήριξη της νόμιμης μετανάστευσης προς τα [κράτη μέλη](#) της ΕΕ σύμφωνα με τις οικονομικές και κοινωνικές τους ανάγκες, όπως οι ανάγκες της αγοράς εργασίας, καθώς και την προώθηση της αποτελεσματικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών
- την ανάπτυξη στα κράτη μέλη στρατηγικών επιστροφής, με έμφαση στον διατηρήσιμο χαρακτήρα της επιστροφής και την αποτελεσματική επανεισδοχή στις χώρες καταγωγής
- τη μεγαλύτερη αλληλεγγύη και κατανομή ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως προς τα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο από εισροές μεταναστών και αιτούντων άσυλο.

Ο κανονισμός αυτός έχει τροποποιηθεί με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2018 (L 328 / 78), με τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2020/445 της Επιτροπής της 15 Οκτωβρίου 2019 (L 94 / 1) και με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/585 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2022 (L 112 / 1).

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2014/516 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 για τη δημιουργία του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, την τροποποίηση της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου και την κατάργηση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αριθ. 573/2007/ΕΚ και αριθ. 575/2007/ΕΚ και της απόφασης 2007/435/ΕΚ του Συμβουλίου, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει

Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) Just Transition Fund (JTF)

Ταμείο που συστάθηκε για την παροχή στήριξης στους ανθρώπους, στις οικονομίες και στο περιβάλλον των εδαφών που αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικοοικονομικά προβλήματα τα οποία απορρέουν από τη διαδικασία μετάβασης προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050.

Το ΤΔΜ συμβάλλει στον ειδικό στόχο του που είναι να δοθεί η δυνατότητα στις περιφέρειες και τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050, βάσει της συμφωνίας του Παρισιού. Το ΤΔΜ υποστηρίζει τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» σε όλα τα κράτη μέλη.

Το ΤΔΜ υποστηρίζει μόνο δραστηριότητες που συνδέονται άμεσα με τον ειδικό στόχο του, και οι οποίες συμβάλλουν στην υλοποίηση των εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης, που καταρτίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.

Το ΤΔΜ υποστηρίζει αποκλειστικά τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- α) παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών επιχειρήσεων και των νεοφυών επιχειρήσεων, που οδηγούν σε οικονομική διαφοροποίηση, εκσυγχρονισμό και μετατροπή
- β) επενδύσεις στην ίδρυση νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω εκκολλαπτηρίων επιχειρήσεων και συμβουλευτικών υπηρεσιών, που οδηγούν στη δημιουργία θέσεων εργασίας
- γ) επενδύσεις σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας, μεταξύ άλλων από πανεπιστήμια και δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς, και προώθηση της μεταφοράς προηγμένων τεχνολογιών
- δ) επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογίας, καθώς και σε συστήματα και υποδομές για οικονομικά προσιτή καθαρή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας, και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- ε) επενδύσεις στην ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται σε αυτήν, και στην ενεργειακή απόδοση, μεταξύ άλλων με σκοπό τη μείωση της ενεργειακής πενίας
- στ) επενδύσεις στην έξυπνη και βιώσιμη τοπική κινητικότητα, συμπεριλαμβανομένης της απαλλαγής του τομέα των τοπικών μεταφορών και των υποδομών του από τις ανθρακούχες εκπομπές
- ζ) αποκατάσταση και αναβάθμιση των δικτύων τηλεθέρμανσης, με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των συστημάτων τηλεθέρμανσης, και επενδύσεις στην παραγωγή θερμότητας, υπό την προϋπόθεση ότι οι εγκαταστάσεις τηλεθέρμανσης τροφοδοτούνται αποκλειστικά από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- η) επενδύσεις στην ψηφιοποίηση, την ψηφιακή καινοτομία και την ψηφιακή συνδεσιμότητα
- θ) επενδύσεις στην αναγέννηση και την απορρύπανση εγκαταλελειμμένων εκτάσεων, την αποκατάσταση του εδάφους και, μεταξύ άλλων όπου απαιτείται, σε έργα πράσινων υποδομών και αναπροσαρμογής της χρήσης, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»
- ι) επενδύσεις στην ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας, μεταξύ άλλων μέσω της πρόληψης και της μείωσης αποβλήτων, μέσω της αποδοτικής χρήσης των πόρων, της επαναχρησιμοποίησης, της επισκευής και της ανακύκλωσης
- ια) αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση για τους εργαζόμενους και τα άτομα που αναζητούν εργασία
- ιβ) συνδρομή για την αναζήτηση εργασίας στα άτομα που αναζητούν εργασία
- ιγ) ενεργητική συμπερίληψη των ατόμων που αναζητούν εργασία
- ιδ) τεχνική βοήθεια
- ιε) άλλες δραστηριότητες στους τομείς της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης, συμπεριλαμβανομένων, όπου αιτιολογείται δεόντως, των επενδύσεων σε υποδομές για τους σκοπούς των κέντρων κατάρτισης, των εγκαταστάσεων φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων, όπως αναφέρεται στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.

Το ΤΔΜ μπορεί επίσης να υποστηρίξει επενδύσεις για να επιτευχθεί η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από δραστηριότητες που απαριθμούνται στον κατάλογο του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω επενδύσεις έχουν εγκριθεί ως μέρος του εδαφικού σχεδίου δίκαιης μετάβασης με βάση τις πληροφορίες που απαιτούνται από το άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο θ) του κανονισμού (ΕΕ) 1056/2021. Οι εν λόγω επενδύσεις είναι επιλέξιμες μόνον εφόσον είναι απαραίτητες για την υλοποίηση του εδαφικού σχεδίου δίκαιης μετάβασης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης

Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) Internal Security Fund (ISF)

Το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) 2021–2027 είναι ένα από τα πολλά ταμεία που έχουν συσταθεί από την ΕΕ στους τομείς της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ασφάλειας. Άλλα ταμεία είναι:

- το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (βλ. σύνοψη) που θεσπίστηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1147·
- το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων, (βλ. σύνοψη), που θεσπίστηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1148 ως μέρος του Ταμείου για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων.

Το ΤΕΑ διέπεται από τον κανονισμό κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060.

Το ΤΕΑ έχει τρεις ειδικούς στόχους:

- να βελτιώσει και να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ και εντός των αρμόδιων αρχών και των σχετικών φορέων, υπηρεσιών και οργανισμών της ΕΕ και, κατά περίπτωση, με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς·
- να βελτιώσει και να εντατικοποιήσει τη διασυνοριακή συνεργασία, συμπεριλαμβανομένων των κοινών επιχειρήσεων, μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την τρομοκρατία και το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα με διασυνοριακή διάσταση· και
- να συμβάλει στην ενίσχυση των ικανοτήτων των κρατών μελών της ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος, της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης και να τα βοηθήσει στη διαχείριση περιστατικών, κινδύνων και κρίσεων που σχετίζονται με την ασφάλεια.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:4538701&from=EN>

Ταμείο μικρών έργων

Πράξη στο πλαίσιο προγράμματος Interreg με στόχο την επιλογή και υλοποίηση έργων, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων «επαφών μεταξύ των λαών», περιορισμένου οικονομικού όγκου·

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) Cohesion Fund (CF)

Το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) αποτελεί ένα από τα χρηματοδοτικά μέσα της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ, μαζί με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Το Ταμείο Συνοχής δημιουργήθηκε το 1994 με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να προωθηθεί η βιώσιμη ανάπτυξη. Παρέχει στήριξη στα κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) κάτω του 90 % του μέσου όρου της ΕΕ-27 για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της ΕΕ.

Το Ταμείο Συνοχής στηρίζει επενδύσεις στον τομέα του **περιβάλλοντος** και των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα των υποδομών **μεταφορών** (ΔΕΔ-Μ).

Για την περίοδο 2021-2027, το Ταμείο Συνοχής αφορά τη Βουλγαρία, την Τσεχία, την Εσθονία, την Ελλάδα, την Κροατία, την Κύπρο, τη Λετονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πολωνία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία. Το 37 % της συνολικής χρηματοδότησης του Ταμείου Συνοχής αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη των κλιματικών στόχων. Το Ταμείο Συνοχής διέπεται από τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου](#) της 24ης Ιουνίου 2021.

Πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/cohesion-fund_en

ταμείο χαρτοφυλακίου

Ταμείο που συστήνεται υπό την ευθύνη διαχειριστικής αρχής στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων προγραμμάτων, για την υλοποίηση ενός ή περισσότερων ειδικών ταμείων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

τελικός αποδέκτης

Νομικό ή φυσικό πρόσωπο που λαμβάνει στήριξη από τα Ταμεία μέσω δικαιούχου ταμείου μικρών έργων ή από ένα χρηματοδοτικό μέσο.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

Νομικό ή φυσικό πρόσωπο που λαμβάνει στήριξη από τα Ταμεία μέσω δικαιούχου ταμείου μικρών έργων ή από ένα χρηματοδοτικό μέσο. Στο πλαίσιο Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+, τελικοί αποδέκτες είναι οι άποροι που λαμβάνουν στήριξη όπως ορίζεται στο στοιχείο ιγ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 «περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1296/2013» (ΟJ L 231 / 2013).

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α΄/21.03.2022

τελικός αποδέκτης (στο ΕΚΤ+)

Οι άποροι που λαμβάνουν στήριξη όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1296/2013, στήριξη δηλαδή του ΕΚΤ+ ειδικών στόχων στους

τομείς της απασχόλησης και κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, της εκπαίδευσης, της κοινωνικής ένταξης, συνεισφέροντας, μεταξύ άλλων, στην εξάλειψη της φτώχειας και συμβάλλοντας έτσι στον στόχο «Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη – Υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» του άρθρου 5 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

Τελικός καταναλωτής

Ο τελευταίος καταναλωτής τροφίμων, ο οποίος δεν χρησιμοποιεί τα τρόφιμα στο πλαίσιο λειτουργίας ή δραστηριότητας μιας επιχείρησης τροφίμων.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων

Τεχνική Βοήθεια

Για κάθε εθνικό πρόγραμμα, η τεχνική βοήθεια δύναται να στηρίζει δράσεις για την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την πληροφόρηση και επικοινωνία, την οργάνωση δικτύων, τον λογιστικό και άλλο έλεγχο καθώς και μέτρα για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας. Τα μέτρα είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν:

- α) δαπάνες που συνδέονται με την εκπόνηση, επιλογή, εκτίμηση, διαχείριση και παρακολούθηση του προγράμματος, δράσεων ή έργων
- β) δαπάνες που συνδέονται με λογιστικούς και επιτόπιους ελέγχους δράσεων ή έργων
- γ) δαπάνες που συνδέονται με αξιολογήσεις του προγράμματος, δράσεων ή έργων
- δ) δαπάνες συνδεδεμένες με την ενημέρωση, τη δημοσιοποίηση και τη διαφάνεια σε σχέση με το πρόγραμμα, δράσεις ή έργα, περιλαμβανομένων δαπανών που προκύπτουν για την ενημέρωση, προβολή και δαπανών για τις εκστρατείες πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης σχετικά με τον σκοπό του προγράμματος, που οργανώνονται, μεταξύ άλλων, σε τοπικό επίπεδο
- ε) δαπάνες για την αγορά, εγκατάσταση και συντήρηση πληροφοριακών συστημάτων για τη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού και των ειδικών κανονισμών
- στ) δαπάνες των συνεδριάσεων των επιτροπών και υποεπιτροπών παρακολούθησης που αφορούν την υλοποίηση των δράσεων, συμπεριλαμβάνοντας τα έξοδα εμπειρογνομόνων και άλλων συμμετεχόντων στις επιτροπές αυτές και συμπεριλαμβάνοντας συμμετέχοντες από τρίτες χώρες, αν η παρουσία τους είναι αναγκαία για την αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων, δράσεων ή έργων
- ζ) δαπάνες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας εφαρμογής των Ταμείων.

Οι πιστώσεις της τεχνικής βοήθειας δύναται να χρησιμοποιηθούν για να στηρίζουν δράσεις για τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τους δικαιούχους και τις αρμόδιες αρχές, περιλαμβανομένων των συστημάτων ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων, και δράσεις για την ενίσχυση της ικανότητας των αρχών των κρατών μελών και των δικαιούχων να διαχειρίζονται και να αξιοποιούν την προβλεπόμενη από τους ειδικούς κανονισμούς στήριξη. Οι δράσεις μπορούν επίσης να αφορούν τα προηγούμενα και επόμενα δημοσιονομικά πλαίσια. Όταν μία ή περισσότερες αρμόδιες αρχές είναι κοινές σε περισσότερα του ενός εθνικά προγράμματα, οι πιστώσεις για τις δαπάνες τεχνικής βοήθειας σε κάθε ένα από τα σχετικά προγράμματα μπορούν να συγχωνευθούν, είτε εν μέρει είτε πλήρως.

Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων

Προκειμένου η χώρα να ανταποκριθεί έγκαιρα στις διεθνείς υποχρεώσεις της για τη διαχείριση των αστικών λυμάτων που προκύπτουν από την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ, τα αρμόδια Υπουργεία – Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), Οικονομίας & Ανάπτυξης (ΥΠΟΙΑΝ) και Εσωτερικών (ΥΠΕΣ) – σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG REGIO) προχώρησαν στο σχεδιασμό ενός ενιαίου «[Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου Υποδομών Λυμάτων](#)» για τους οικισμούς Γ' προτεραιότητας (με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 2.000 κατ.) σε όλη τη χώρα, το οποίο αναπτύσσεται σε 13 Περιφερειακά Σχέδια.

Στόχος του επιχειρησιακού σχεδίου είναι η βελτίωση του προγραμματισμού και της παρακολούθησης της εφαρμογής των ενεργειών κατασκευής και λειτουργίας των αναγκαίων έργων με βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων από το ΕΣΠΑ 2014-2020 και συμπληρωματικά από εθνικούς πόρους.

Για την εφαρμογή του «Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου Υποδομών Λυμάτων» έχει υπογραφεί Επιτελική Προγραμματική Σύμβαση με την οποία κατοχυρώνεται η Εταιρική σχέση των εμπλεκόμενων φορέων (ΥΠΕΝ – ΥΠΟΙΑΝ –ΥΠΕΣ – Ένωση Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ) – Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ) – Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης - Αποχέτευσης (ΕΔΕΥΑ)), και συγκροτείται το Σύστημα Διακυβέρνησης του Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου, που αποτελείται στο πολιτικό επίπεδο από ένα ενιαίο διυπουργικό κέντρο συντονισμού και καθοδήγησης (την Επιτροπή Καθοδήγησης), με Πρόεδρο τον Αναπληρωτή Υπουργό Περιβάλλοντος και στο επιχειρησιακό επίπεδο από την Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων.

Το ΥΠΕΝ και η DG REGIO ζήτησαν τη συνδρομή της ΜΟΔ για τη σύσταση του επιτελικού επιχειρησιακού οργάνου (της Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων) η οποία εγκαταστάθηκε στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ και λειτουργεί με 5 στελέχη από τη ΜΟΔ και 4 στελέχη από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων (ΕΓΥ), Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Υπουργείου Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Αστικής Ανάπτυξης (ΕΥΔ ΥΜΕΠΕΡΑΑ) και την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής (ΕΥΣΕ).

Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιούνται την τρέχουσα περίοδο 13 περιφερειακές συναντήσεις με σκοπό τη διαβούλευση των επιμέρους Περιφερειακών Επιχειρησιακών Σχεδίων, τα οποία θα συνθέσουν το Εθνικό Σχέδιο και την δημιουργία αποτελεσματικού διαύλου επικοινωνίας και συνεργασίας της Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων με τους αρμόδιους φορείς των έργων. Στις συναντήσεις συμμετέχουν εκπρόσωποι του ΥΠΕΝ και της ΕΓΥ, στελέχη της DG REGIO, μέλη της Επιτροπής Καθοδήγησης, η ΕΥΔ ΥΜΕΠΕΡΑΑ, η οικεία ΕΥΔ της κάθε Περιφέρειας, η Τεχνική Γραμματεία, και εκπρόσωποι των συναρμόδιων υπηρεσιών καθώς και των Δήμων/ΔΕΥΑ που έχουν την αρμοδιότητα για τη διαχείριση των λυμάτων των οικισμών Γ' προτεραιότητας.

Με την ολοκλήρωση της διαβούλευσης θα εγκριθούν από την Επιτροπή Καθοδήγησης τα 13 Περιφερειακά Σχέδια και θα τεθούν σε εφαρμογή, προκειμένου η χώρα μέχρι το τέλος του 2023 να ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις της για την προστασία του περιβάλλοντος από τα αστικά λύματα.

Για την παρακολούθηση των Περιφερειακών Σχεδίων δημιουργείται από τη ΜΟΔ ειδικό πληροφοριακό σύστημα.

Πηγή: <https://www.mou.gr/el/pages/NewsFS.aspx?item=489>

Τεχνική Υπηρεσία ΜΟΔ (Διεύθυνση Τεχνικής Υπηρεσίας)

Η ΜΟΔ, ανταποκρινόμενη σε μία διαπιστωμένη ανάγκη πολλών ετών, προχώρησε το 2020 στη σύσταση της Τεχνικής της Υπηρεσίας με [ΥΑ υπ' αριθ. 10926/39.01.2020](#) του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ΦΕΚ 302 Β'/2020). Η απόφαση αυτή τροποποιήθηκε διαδοχικά με τις [ΥΑ υπ' αριθ. 138788/29.12.2020](#) (ΦΕΚ 5975 Β'/2020), [ΥΑ υπ' αριθ. 124183/16.11.2021](#) (ΦΕΚ 5487 Β'/2021) και [ΥΑ υπ' αριθ. 68168/05.07.2022](#) (ΦΕΚ 3607 Β'/2022) του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και ισχύει.

Αδύναμοι δικαιούχοι, κυρίως ΟΤΑ α' και β' βαθμού που δεν διαθέτουν συγκροτημένη τεχνική υπηρεσία ή αυτή είναι υποστελεχωμένη, μπορούν να απευθύνονται πλέον στη ΜΟΔ και να ζητήσουν υποστήριξη για υλοποιήσουν μελέτες ή/και έργα που χρηματοδοτούνται από το συγχρηματοδοτούμενο κατά προτεραιότητα ή το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων ή από άλλα προγράμματα.

Οι υπηρεσίες που προσφέρει η Τεχνική Υπηρεσία αφορούν κυρίως:

- *Ανάθεση και επίβλεψη/παραλαβή τεχνικών μελετών*
- *Δημοπράτηση, επίβλεψη και παραλαβή των έργων*

Η έναρξη της συνεργασίας προϋποθέτει τη σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ του φορέα και της ΜΟΔ, σχέδιο της οποίας ετοιμάζεται από τη ΜΟΔ. Η συνεργασία με τη ΜΟΔ δεν έχει κανένα κόστος για τον φορέα. Αναγκαίες προϋποθέσεις είναι:

- η εξασφάλιση της χρηματοδότησης για τις υπό εκπόνηση μελέτες και για το υπό εκτέλεση έργο
- η εξασφάλιση της αναγκαίας ωριμότητας για τη διενέργεια των διαγωνισμών ανάθεσης των συμβάσεων.

Ο φορέας παραμένει κύριος των μελετών και έργων και διενεργεί τις πληρωμές βάσει των λογαριασμών της τεχνικής υπηρεσίας της ΜΟΔ. Έχει πρόσβαση σε πλήρη ενημέρωση σε όλα τα στάδια της εξέλιξης των έργων.

Η Διεύθυνση Τεχνικής Υπηρεσίας αποτελείται από 3 τμήματα:

- [Τμήμα Μελετών Τεχνικών Έργων](#)
Το Τμήμα Μελετών Τεχνικών Έργων έχει τη συνολική ευθύνη για την κατάρτιση ολοκληρωμένων τεχνικών μελετών και την κατάρτιση προδιαγραφών μελετών, καθώς και την ανάθεση, επίβλεψη εκπόνησης, την παραλαβή, τον έλεγχο και τη θεώρηση αυτών. Επίσης, είναι αρμόδιο για:
  - τη διοίκηση των συναπτόμενων μεταξύ της ΜΟΔ Α.Ε. και υποστηριζόμενων φορέων Προγραμματικών Συμβάσεων του άρθρου 44 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 100 του Ν. 3852/2010, όπως εκάστοτε ισχύουν, όταν αφορούν τεχνικές μελέτες
  - την ανάθεση και παρακολούθηση συμβάσεων τεχνικού συμβούλου για τις ανάγκες έργων που υλοποιεί η Διεύθυνση.
- [Τμήμα Μελετών Ειδικών Έργων](#)
Το Τμήμα Μελετών Ειδικών Έργων έχει τη συνολική ευθύνη για την κατάρτιση τεχνικών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών των Ειδικών Έργων (λιμενικών έργων και μεταφορικών μέσων, έργων φυσικών καταστροφών και δασικών, πολεοδομικές και ρυμοτομικές μελέτες, κ.λπ.) με την κατάρτιση των προδιαγραφών τους, την ανάθεση, την επίβλεψη εκπόνησης, την παραλαβή, τον έλεγχο και τη θεώρηση αυτών. Επίσης, είναι αρμόδιο για:
  - τη διοίκηση των συναπτόμενων μεταξύ της ΜΟΔ Α.Ε. και υποστηριζόμενων φορέων Προγραμματικών Συμβάσεων όταν αφορούν τα ειδικά έργα που υλοποιεί η Διεύθυνση

- ενέργειες επιτάχυνσης έργων ΕΣΠΑ και ΕΠΑ σε συνεργασία με τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές.
- Τμήμα Εκτέλεσης Τεχνικών Έργων

Το Τμήμα Εκτέλεσης Τεχνικών Έργων έχει τη συνολική ευθύνη για την άρτια και εμπρόθεσμη εκτέλεση τεχνικών έργων των υποστηριζόμενων φορέων και της ίδιας της ΜΟΔ. Στο πλαίσιο αυτό:

  - μεριμνά για τη δημοπράτηση, την ανάθεση, την επίβλεψη της εκτέλεσης και την παραλαβή τεχνικά άρτιων και ολοκληρωμένων έργων των υποστηριζόμενων φορέων και της ΜΟΔ
  - είναι αρμόδιο για τη διοίκηση των συναπτόμενων μεταξύ της ΜΟΔ Α.Ε. και υποστηριζόμενων φορέων Προγραμματικών Συμβάσεων του άρθρου 44 του ν.4412/2016 και του άρθρου 100 του ν.3852/2010, όπως εκάστοτε ισχύουν, όταν αφορούν εκτέλεση τεχνικών έργων
  - είναι αρμόδιο για τη δημιουργία και τήρηση του μητρώου εξωτερικών συνεργατών βοηθών επίβλεψης και για την παρακολούθηση και τον συντονισμό του έργου τους.

Πηγή: <https://www.mou.gr/el/Pages/dty.aspx>

Τεχνικό Δελτίο Έργου (ΤΔΕ)

Το Τεχνικό Δελτίο Έργου (ΤΔΕ), αφορά τα έργα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 και αποτελεί ένα από τα βασικά έντυπα του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και αποτύπωσης των στοιχείων και χαρακτηριστικών του έργου, βάσει των οποίων διενεργείται η αξιολόγηση του έργου και η παρακολούθηση της υλοποίησής του, τόσο ως προς το φυσικό όσο και ως προς το οικονομικό αντικείμενο. Βάσει των επιμέρους στοιχείων των έργων διενεργείται και η παρακολούθηση της προόδου του κάθε Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ/ΠΠΑ).

Η υποχρέωση συμπλήρωσης και το περιεχόμενο του ΤΔΕ (συμπλήρωση πεδίων μέσω των οποίων αναλύονται και συντίθενται τα βασικά στοιχεία και χαρακτηριστικά του κάθε έργου), υπαγορεύονται από τις ανάγκες που προκύπτουν για την ορθή εφαρμογή και παρακολούθηση του ΕΠΑ και ειδικότερα:

Σύμφωνα με το άρθρο 135 του Ν.4635/19 η εγγραφή και αποθήκευση σε ηλεκτρονική μορφή των δεδομένων του κάθε έργου είναι αναγκαία για την ορθή παρακολούθηση, αξιολόγηση, δημοσιονομική διαχείριση και επαλήθευση, όσο και για τις πληροφορίες που θα πρέπει να παρέχουν τα δεδομένα του κάθε έργου, σχετικά με τις ρυθμίσεις που αφορούν στη διακριτή παρακολούθηση του χρόνου ολοκλήρωσης των υποέργων που περιλαμβάνουν προπαρασκευαστικές ενέργειες και των κύριων υποέργων, στην εγγραφή των αντίστοιχων προϋπολογισμών των έργων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και την χρηματοδότηση συγκεκριμένων κατηγοριών δαπανών που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των έργων με εθνικούς πόρους.

Για κάθε πρόταση συμπληρώνεται ένα ΤΔΕ, το οποίο συνοδεύεται από ένα ή περισσότερα υποέργα (πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχει ένα υποέργο στην πρόταση). Ο συνολικός προϋπολογισμός των υποέργων που δηλώνονται δεν πρέπει να ξεπερνάει τον προϋπολογισμό του έργου.

Το Τεχνικό Δελτίο Έργου είναι ενιαίο για όλους τους τύπους έργων (δημόσιες συμβάσεις, ΣΔΙΤ, εκτέλεση έργων με ίδια μέσα, κρατικές ενισχύσεις επιχειρηματικότητας κλπ). Περιέχει όλα τα πεδία που είναι απαραίτητα για την αποτύπωση των στοιχείων διαφορετικών τύπων έργων και πιο συγκεκριμένα περιλαμβάνει πεδία που:

- αφορούν στοιχεία του ΤΠΑ/ΠΠΑ, τα οποία συμπληρώνονται βάσει των καταχωρισμένων στοιχείων της σχετικής Πρόσκλησης που εκδίδει η Υπηρεσία Διαχείρισης του προγράμματος, ή ο Ενδιάμεσος Φορέας.
- περιγράφουν βασικά στοιχεία του έργου, όπως το φυσικό αντικείμενο, τα παραδοτέα του, τη μεθοδολογία υλοποίησης και τον προγραμματισμό υλοποίησης των επί μέρους υποέργων του, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων ενεργειών για την ωρίμανσή τους, τα οικονομικά στοιχεία, αλλά και τη συνάφεια του έργου με τους στόχους και τα αποτελέσματα του ΤΠΑ/ΠΠΑ. Τα εν λόγω πεδία συμπληρώνονται από το Δικαιούχο του έργου.

Η συμπλήρωση του Τεχνικού Δελτίου Έργου με επισύναψη όλων των απαραίτητων εγγράφων, όπως αυτά έχουν προσδιοριστεί στην Πρόσκληση είναι υποχρεωτική από τους δικαιούχους και διενεργείται αποκλειστικά μέσω του ΠΣ-ΕΠΑ. Τα πεδία του Τεχνικού Δελτίου Έργου συμπληρώνονται με ευθύνη του Δικαιούχου/Φορέα υλοποίησης, εκτός από τα πεδία που είναι συμπληρωμένα ήδη από τα στοιχεία της Πρόσκλησης, καθώς και τα πεδία που θα συμπληρώνονται από τη ΥΔ.

τηλεθέρμανση ή τηλεψύξη

Η διανομή θερμικής ενέργειας υπό μορφή ατμού, ζεστού νερού ή ψυκτικών υγρών, από κεντρικές ή αποκεντρωμένες πηγές παραγωγής μέσω δικτύου σε πολλά κτίρια ή περιοχές, για τη θέρμανση ή ψύξη χώρων και τη βιομηχανική θέρμανση ή ψύξη.

Πηγή: Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (L 328)

τιμή αναφοράς

Τιμή που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό στόχων όσον αφορά τους κοινούς και ειδικούς ανά πρόγραμμα δείκτες αποτελεσμάτων και βασίζεται σε υφιστάμενες ή προηγούμενες παρεμφερείς παρεμβάσεις.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

τομεακές παρεμβάσεις

Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στο Κεφάλαιο III του Τίτλου III του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.

Πηγή: Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α'/21.03.2022

τομεακός προϋπολογισμός άνθρακα

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (Ν.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) ως τομεακός προϋπολογισμός άνθρακα νοείται η μέγιστη ποσότητα των εκπομπών που επιτρέπεται να εκλυθεί σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο από έναν συγκεκριμένο τομέα της οικονομίας στο πλαίσιο επίτευξης των στόχων του παρόντος.

Με τον Ν.4936/2022 θεσπίστηκαν τομεακοί προϋπολογισμοί άνθρακα πενταετούς διάρκειας στους ακόλουθους τομείς: α) παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, β) μεταφορές, γ) βιομηχανία, δ) κτίρια, ε) γεωργία και κτηνοτροφία, στ) απόβλητα,

ζ) δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγή χρήσεων γης και δασοπονίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 «σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, καθώς και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 525/2013 και της απόφασης (ΕΕ) αριθμ. 529/2013/ΕΕ» (L 156). Οι τομεακοί προϋπολογισμοί άνθρακα συνοδεύονται από εφαρμοστικές ρυθμίσεις που εξειδικεύουν τα μέτρα, τους άξονες δράσεων και τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ). Οι πρώτοι τομεακοί προϋπολογισμοί άνθρακα για την περίοδο από την 1η.1.2026 έως την 31η.12.2030 καταρτίζονται το έτος 2024 και στη συνέχεια κάθε πέντε (5) έτη.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α' 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ)

Τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) (πρώην Τοπικά Χωρικά Σχέδια) αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων, με τα οποία καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης και τα βασικά προγραμματικά μεγέθη, όρια πολεοδομικών ενοτήτων και οικισμών, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, οι σημαντικές πολεοδομικές παρεμβάσεις, Ζώνες Υποδοχής Συντελεστή Δόμησης (Ζ.Υ.Σ.), ζώνες ειδικών πολεοδομικών κινήτρων, το οδικό δίκτυο, τα λοιπά μεταφορικά, τεχνικά και περιβαλλοντικά δίκτυα και υποδομές, μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, μέτρα υποστηρικτικά της αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και διαχείρισης συνεπειών φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών και λοιπών απειλών, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής μελέτης.

Τα ΤΠΣ καλύπτουν την έκταση μιας ή περισσότερων δημοτικών ενοτήτων ενός δήμου. Μπορεί επίσης να καλύπτουν και την έκταση δημοτικών ενοτήτων που βρίσκονται σε όμορους δήμους, μετά από σχετικές αποφάσεις των οικείων δημοτικών συμβουλίων. Τα ΤΠΣ εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των Περιφερειακών και των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων και περιλαμβάνουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους.

Πηγή: Ν.4447/2016 όπως τροποποιήθηκε με το άρθ. 3 του Ν.4759/2020

Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ)

Η τοπική ανάπτυξη με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ) αποτελεί εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τοπικής στρατηγικής και αντιμετώπισης των τοπικών κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών αναγκών, με τη συμμετοχή των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας σε σαφώς προσδιορισμένες χωρικές ενότητες, εστιασμένες σε υποπεριφερειακές ζώνες. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, στρατηγικές ΤΑΠΤΟΚ μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ η υλοποίηση στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ.

Οι Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ αποτελούν τις αρμόδιες Αρχές για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των στρατηγικών ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ. Η Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ αποτελεί την αρμόδια Αρχή για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ.

Αν μία στρατηγική στηρίζεται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΔΜ ή από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΕΤΘΑΥ ή από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ, οι αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ συνεργάζονται για την κατάρτιση κοινής πρόσκλησης και τη συγκρότηση Κοινής Επιτροπής για την παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής. Η πρόσκληση για την επιλογή στρατηγικών LEADER/ ΤΑΠΤΟΚ καταρτίζεται από την Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ.

Αν μία στρατηγική στηρίζεται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ στο πλαίσιο ενός Περιφερειακού Προγράμματος, η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή καταρτίζει μία πρόσκληση για το σύνολο των πόρων.

Οι αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ μπορούν να επιλέξουν ένα από τα οικεία Ταμεία ως το επικεφαλής Ταμείο, καθώς και να επιλέξουν ένα από τα εν λόγω Ταμεία για τη χρηματοδότηση του συνόλου των δαπανών για τις δραστηριότητες προετοιμασίας, διαχείρισης και συντονισμού που αναφέρονται στις περ. α) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 34 του Κανονισμού (ΕΕ)2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 (L 231), σε σχέση με τις εν λόγω στρατηγικές. Στην περίπτωση αυτή ως επικεφαλής Ταμείο επιλέγεται το Ταμείο που εισφέρει τους περισσότερους πόρους στο ΤΑΠΤΟΚ.

Πηγή: Ν. 4914/2022 – άρθρο 26

τρίτη χώρα

Χώρα που δεν είναι κράτος μέλος και δεν λαμβάνει στήριξη από τα ταμεία Interreg ή που συνεισφέρει στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης («προϋπολογισμός της Ένωσης») με εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης

τροποποίηση (κατεύθυνσης ή ρύθμισης χωρικού σχεδιασμού)

Αλλαγή ή αφαίρεση μη βασικών στοιχείων μιας κατεύθυνσης ή ρύθμισης του υπερκείμενου σχεδιασμού από τον υποκείμενο σχεδιασμό, που δεν έρχονται σε αντίθεση με τον πυρήνα της.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α΄ 241/23.12.2016) “Χωρικός σχεδιασμός -Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις” όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

τρωτότητα vulnerability

Στα πλαίσια του κλιματικού νόμου (Ν.4936/2022 όπως τροποποιημένος ισχύει) ως τέτοια νοείται η τάση ή προδιάθεση ενός συστήματος ή τομέα να επηρεάζεται δυσμενώς από την κλιματική αλλαγή. Η τρωτότητα εμπεριέχει εύρος εννοιών και στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της ευαισθησίας ή ευπάθειας στις ζημιές και της έλλειψης ικανότητας αντιμετώπισης και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Πηγή: Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α΄ 105/27.05.2022) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4986/2022 και ισχύει

Οι συνθήκες που καθορίζονται από φυσικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες ή διεργασίες που αυξάνουν την ευπάθεια μιας κοινωνίας στις επιπτώσεις των κινδύνων.

Πηγή: Ν. 4662/2020 "Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 27 Α'/2020), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

υγειονομική ταφή

Μία από τις εργασίες διάθεσης αποβλήτων όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II Α (παρ. D1) του άρθρου 21 της ΚΥΑ 69728/1996

Πηγή: Άρθρο 2 της ΚΥΑ 29407/02 «Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή απορριμμάτων»

υγρά απόβλητα

Οποιοδήποτε απόβλητο σε υγρή μορφή, συμπεριλαμβανομένων των λυμάτων, αλλά εξαιρουμένης της ιλύος.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β'/30.09.2021)

ύδατα της Ένωσης

Τα ύδατα υπό την κυριαρχία ή τη δικαιοδοσία των κρατών μελών, εκτός από τα ύδατα που βρίσκονται κοντά στα εδάφη που αναφέρονται στο Παράρτημα II της Συνθήκης ΣΛΕΕ.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική

υπερχρέωση overbooking

Κατάσταση η οποία δημιουργείται όταν το άθροισμα των προϋπολογισμών εγκεκριμένων έργων ενός Άξονα Προτεραιότητας ή Προγράμματος υπερβαίνει τη συνολική αντίστοιχη δέσμευση του Άξονα ή Προγράμματος των εγκεκριμένων Χρηματοδοτικών Πινάκων.

Πηγή: Ν. 4314/14

υπήκοος τρίτης χώρας

Πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ένωσης, μεταξύ αυτών απάτριδες και πρόσωπα απροσδιόριστης εθνικότητας.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013

Υπηρεσία Διαχείρισης του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ)

Το ρόλο της Υπηρεσίας Διαχείρισης του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ασκεί η Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.).

Ιστότοπος: http://epa.gov.gr/?page_id=789

Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) Services of General Economic Interest (SGEIs)

Οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) περιλαμβάνουν δραστηριότητες εμπορικού χαρακτήρα που υπάγονται σε ειδικά δικαιώματα δημόσιας υπηρεσίας. Αυτό ισχύει ειδικότερα όσον αφορά τις υπηρεσίες στους τομείς των δικτύων μεταφοράς, ενέργειας, επικοινωνιών και στις ταχυδρομικές υπηρεσίες.

Με τη συνθήκη της Λισσαβόνας προστέθηκε στις ιδρυτικές Συνθήκες ένα πρωτόκολλο σχετικά με τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος και δημιουργήθηκε νέα νομική βάση που επιτρέπει στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να υιοθετούν κανονισμούς σχετικά με τη διαχείριση των ΥΓΟΣ (άρθρο 14 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ). Ωστόσο, το δίκαιο της ΕΕ αφήνει τις χώρες ελεύθερες να αποφασίσουν πώς να οργανώσουν τις ΥΓΟΣ.

Το άρθρο 36 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει ότι η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται την πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος για να προωθήσει την κοινωνική και εδαφική της συνοχή. Οι κανόνες της ελεύθερης αγοράς και του ανταγωνισμού εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις υπεύθυνες για τη διαχείριση ΥΓΟΣ, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω κανόνες δεν τις εμποδίζουν να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους υπέρ του γενικού συμφέροντος.

Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

υπόγεια αποθήκευση

Η μόνιμη εγκατάσταση αποθήκευσης αποβλήτων σε βαθιές γεωλογικές κοιλάδες, όπως σε αλατωρυχεία ή ορυχεία καλίου.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β/30.09.2021)

υποδοχή

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασουνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως ολόκληρος ο μηχανισμός που κινητοποιείται για να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τα δικαιώματα των ασυνόδευτων ανηλίκων, από τη στιγμή που εισέρχονται στην Ελλάδα και μέχρι να φύγουν από τη χώρα ή να ενηλικιωθούν.

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασουνόδευτων Ανηλίκων

υπολειμματικό ποσοστό σφάλματος

Το σύνολο των σφαλμάτων μείον τις δημοσιονομικές διορθώσεις που εφαρμόστηκαν από το κράτος μέλος για τη μείωση των κινδύνων που εντοπίστηκαν από την ελεγκτική αρχή, διά των δαπανών που πρέπει να δηλώνονται στους λογαριασμούς.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

υποχρέωση χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας

Το καθεστώς στήριξης το οποίο απαιτεί από τους παραγωγούς ενέργειας την υποχρέωση να συμπεριλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην παραγωγή τους, απαιτεί από τους προμηθευτές ενέργειας να συμπεριλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ενέργεια που προμηθεύουν ή απαιτεί από τους καταναλωτές ενέργειας να συμπεριλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην κατανάλωσή τους, συμπεριλαμβανομένων καθεστώτων δυνάμει των οποίων οι απαιτήσεις αυτές είναι δυνατόν να ικανοποιούνται με τη χρήση πράσινων πιστοποιητικών.

Πηγή: Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (OJ L328 82-209)

φαινόμενο του θερμοκηπίου

Η συσσώρευση θερμότητας στην ατμόσφαιρα κοντά στην επιφάνεια της γης (τροπόσφαιρα) που προκαλείται από τα αέρια θερμοκηπίου και ευθύνεται για την κλιματική αλλαγή. Όπως τα γυάλινα τοιχώματα θερμοκηπίου αυξάνουν τη θερμοκρασία του εσωτερικού αέρα, το φαινόμενο του θερμοκηπίου θερμαίνει την επιφάνεια του πλανήτη. Χωρίς το φυσικό αυτό φαινόμενο, η θερμοκρασία θα ήταν χαμηλότερη του σημείου πήξης του νερού. Εντούτοις, οι ανθρώπινες δραστηριότητες έχουν εντείνει σε μεγάλο βαθμό το φυσικό φαινόμενο του θερμοκηπίου, προκαλώντας την υπερθέρμανση του πλανήτη και πυροδοτώντας την κλιματική αλλαγή.

Πηγή: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_14/QJAB14014ELC.pdf

Φορέας Ατομικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης ΣΕΔ

Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι παραγωγός συσκευασιών ή παραγωγός ή διαχειριστής άλλων προϊόντων και οργανώνει και λειτουργεί για τα απόβλητά του ΣΕΔ σε ατομική βάση (ΑΣΕΔ).

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α'/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔΣΑ)

Ο μηχανισμός της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης που στα όρια της περιοχής αρμοδιότητάς του (που κατά κανόνα υπερβαίνουν κατά πολύ τα όρια ενός Δήμου, είναι δηλαδή διαδημοτικός), με την ιδιότητα του υπόχρεου φορέα, έρχεται να εξειδικεύσει απόλυτα και λεπτομερειακά τον Περιφερειακό Σχεδιασμό, να συγκεκριμενοποιήσει τις ακριβείς θέσεις κατασκευής των αναγκαίων υποδομών, να εξασφαλίσει τις αναγκαίες αδειοδοτήσεις (περιβαλλοντικές και λοιπές), να υλοποιήσει τα έργα, να τα λειτουργήσει και να εξασφαλίσει την μεταφροντίδα μετά την παύση λειτουργίας τους.

Φορέας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

Είναι μια επιχείρηση που βασίζεται στο συνεταιριστικό πρότυπο, αλλά με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως:

- Όλες οι επιχειρηματικές αποφάσεις λαμβάνονται δημοκρατικά και κάθε μέλος – συνεταιριστής έχει μόνο μια ψήφο, ανεξαρτήτως πόσες συνεταιριστικές μερίδες κατέχει.
- Σε αντίθεση με τις κλασικού τύπου επιχειρήσεις, στην Κ.Α.Ο. στόχος δεν είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους αλλά, μέσα από την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και την παραγωγή κοινωνικής και συλλογικής ωφέλειας, η δημιουργία σταθερών και αξιοπρεπών θέσεων εργασίας.

- Τις αμοιβές και τα κέρδη της επιχείρησης, τα λαμβάνουν μόνο οι εργαζόμενοί της, ανεξάρτητα αν είναι ή όχι μέλη της (συνεταιριστές), ενώ ένα μέρος των κερδών προορίζεται για επανεπένδυση στους σκοπούς της επιχείρησης.

Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας είναι:

- α. Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις
- β. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.),
- γ. Οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων
- δ. Οποιοδήποτε άλλο μη μονοπρόσωπο νομικό πρόσωπο, εφόσον:
  - Αναπτύσσει δραστηριότητες συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας
  - Μεριμνά για την πληροφόρηση και τη συμμετοχή των μελών του και εφαρμόζει δημοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή ένα μέλος μία ψήφος, ανεξάρτητα από τη συνεισφορά κάθε μέλους.
  - Το καταστατικό του προβλέπει περιορισμούς στη διανομή κερδών.
  - Εφαρμόζει σύστημα σύγκλισης στην αμοιβή της εργασίας.
  - Αποβλέπει στην ενδυνάμωση των οικονομικών δραστηριοτήτων του και τη μεγιστοποίηση της παραγόμενης κοινωνικής ωφέλειας μέσω της οριζόντιας και ισότιμης δικτύωσης με άλλους φορείς ΚΑΛΟ.
  - Δεν έχει ιδρυθεί και δεν διοικείται άμεσα ή έμμεσα από Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. α΄ ή β΄ βαθμού ή από άλλο νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Πηγή: <https://kalo.gov.gr/syxnes-erotiseis/>

φορέας λειτουργίας

Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που φέρει την ευθύνη για το χώρο ταφής σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Το πρόσωπο αυτό μπορεί να είναι διαφορετικό μεταξύ των φάσεων προετοιμασίας του χώρου και μέριμνας μετά από την παύση λειτουργίας του.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β΄/30.09.2021)

Φορέας Λειτουργίας έργου διαχείρισης στερεών αποβλήτων

Είναι ο φορέας ο οποίος έχει την ευθύνη λειτουργίας ενός έργου διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Μπορεί να είναι είτε ο φορέας διαχείρισης των αποβλήτων (ή η επί μέρους διοικητική μονάδα του που έχει την ευθύνη λειτουργίας του έργου), είτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο φορέας διαχείρισης αναθέτει τη λειτουργία του έργου.

Φορέας Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ)

Το νομικό πρόσωπο που λειτουργεί υπό τον τύπο ανώνυμης εταιρείας ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας ή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας ή αστικής εταιρείας και έχει ως αποκλειστικό σκοπό την οργάνωση και λειτουργία ΣΣΕΔ σε συλλογική βάση (ΣΣΕΔ).

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α΄/23.07.2021 – επανεκτύπωση)

Φορέας Χρηματοδότησης Έργου

Φορέας που εμπλέκεται στην υλοποίηση ενός έργου και αναλαμβάνει την υποχρέωση να χρηματοδοτήσει το Φορέα Υλοποίησης για την εκτέλεση του Έργου.

φυσικοί πόροι

Κάθε στοιχείο του περιβάλλοντος που χρησιμοποιείται ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον άνθρωπο για την ικανοποίηση των αναγκών του και αποτελεί αξία για το κοινωνικό σύνολο.

Πηγή: Ν. 1650/86 (ΦΕΚ 160Α/18.10.86)

Φορέας Υλοποίησης χρηματοδοτικού μέσου

Φορέας ο οποίος διέπεται από το δημόσιο ή το ιδιωτικό δίκαιο και εκτελεί καθήκοντα ταμείου χαρτοφυλακίου ή ειδικού ταμείου.

Πηγή: α) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

β) Ν.4914/2022 (ΕΣΠΑ) - ΦΕΚ 61 τ.Α΄/21.03.2022

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Charter of Fundamental Rights

Στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων βρίσκουμε συγκεντρωμένα όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα που ισχύουν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ο Χάρτης, ευρύτερος από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθιερώνει ηθικές αρχές και δικαιώματα για τους πολίτες και τους κατοίκους της ΕΕ που άπτονται της αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της ιθαγένειας και της δικαιοσύνης. Ο Χάρτης, εκτός της προστασίας των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, καλύπτει τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων, την προστασία δεδομένων, τη βιοηθική και το δικαίωμα στη χρηστή διοίκηση.

Με την ευκαιρία της 50ής επετείου της οικουμενικής διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τον Δεκέμβριο 1998, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας (3-4 Ιουνίου 1999) αποφάσισε να αναλάβει εργασίες με σκοπό την εκπόνηση ενός Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Ως στόχος τέθηκε η συγκέντρωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων που ισχύουν σε επίπεδο Ένωσης σε ένα μόνο κείμενο ώστε να καταστούν αυτά περισσότερο σαφή. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ προκηρύχθηκε επίσημα κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, στις 7 Δεκεμβρίου 2000. Βασίζεται στις κοινοτικές Συνθήκες, στις διεθνείς συμβάσεις, μεταξύ των οποίων η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1950 και ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης του 1989, στις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών - μελών καθώς και στις διάφορες δηλώσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ο Χάρτης καθορίζει, μέσω των 54 άρθρων του που συγκεντρώνονται σε επτά κεφάλαια τα θεμελιώδη δικαιώματα όσον αφορά:

- την αξιοπρέπεια,
- την ελευθερίες,
- την ισότητα,
- την αλληλεγγύη,
- την δικαιώματα των πολιτών
- τη δικαιοσύνη.

Περιλαμβάνει δικαιώματα που δεν διασφαλίζονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) που περιορίζεται στην προστασία των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Πρόκειται ιδίως για τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων, την προστασία των δεδομένων, τη βιοηθική ή το δικαίωμα ορθής διαχείρισης.

Ο Χάρτης είναι νομικά δεσμευτικός. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει την ίδια νομική αξία με τις Συνθήκες της ΕΕ. Ισχύει μόνο όταν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και οι χώρες της ΕΕ εφαρμόζουν νομοθεσία της ΕΕ, και δεν επεκτείνει τις αρμοδιότητες της ΕΕ πέρα από εκείνες που της έχουν ήδη απονεμηθεί από τις Συνθήκες.

Δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα της ΕΕ ([OJ 2012/C 326/02](#))

Πηγή: *Eur-Lex*

https://commission.europa.eu/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights_el

Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων της χώρας

Ο χάρτης της Ελλάδας για τη χορήγηση περιφερειακών ενισχύσεων, ο οποίος έχει ισχύ από 1η Ιανουαρίου 2022 έως 31 Δεκεμβρίου 2027, με πρόβλεψη για ενδιάμεση αναθεώρηση το 2024 δημοσιεύθηκε στη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων όπως [εγκρίθηκε από την Επιτροπή](#).

Ο περιφερειακός χάρτης της Ελλάδας καθορίζει τις ελληνικές περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις καθώς και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης (μέγιστα ποσοστά ενίσχυσης) στις επιλέξιμες περιφέρειες. Η ένταση της ενίσχυσης είναι το μέγιστο ποσό κρατικής ενίσχυσης που μπορεί να χορηγηθεί ανά επιχείρηση εκφρασμένο ως ποσοστό συγκεκριμένων επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών.

Στο πλαίσιο του αναθεωρημένου χάρτη δύναται να λάβουν περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις περιφέρειες που καλύπτουν το 82,34% του πληθυσμού της χώρας ως εξής:

<u>ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (NUTS2)</u>	<u>ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ 2022-2027</u>
EL 41 Βόρειο Αιγαίο.....	50%
EL 43 Κρήτη.....	40%
EL 51 Ανατολική Μακεδονία-Θράκη.....	50%
EL 52 Κεντρική Μακεδονία.....	50%
EL 53 Δυτική Μακεδονία.....	40%
EL 54 Ήπειρος.....	50%
EL 61 Θεσσαλία.....	50%
EL 62 Ιόνια Νησιά.....	40%
EL 63 Δυτική Ελλάδα.....	50%
EL 64 Στερεά Ελλάδα.....	40%
EL643 Ευρυτανία (αραιοκατοικημένη περιοχή).....	40%
EL 65 Πελοπόννησος.....	40%
EL 42 Νότιο Αιγαίο.....	30%

Στο νόμο Ευρυτανίας μπορούν να υλοποιηθούν καθεστώτα ενισχύσεων λειτουργίας για την πρόληψη ή τη μείωση της συρρίκνωσης του πληθυσμού. Για να αντιμετωπιστούν οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες, ορίστηκαν στο νομό Αττικής προκαθορισμένες περιοχές «γ» οι οποίες δικαιούνται επενδυτικές περιφερειακές ενισχύσεις, λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των περιοχών αυτών, σύμφωνα με των πίνακα που ακολουθεί:

<u>ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ (NUTS 3)</u>	<u>ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ 2022-2027</u>
EL 302 Δυτικός τομέας Αθηνών.....	15%
EL 305 Ανατολική Αττική.....	25%
EL 307 Πειραιάς και Νήσοι.....	25%
EL 306 Δυτική Αττική.....	25%

Σε όλες τις ανωτέρω περιοχές οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης μπορούν να αυξηθούν κατά 10% για επενδύσεις που πραγματοποιούνται από μεσαίες επιχειρήσεις και κατά 20% για επενδύσεις μικρών επιχειρήσεων, εφόσον η επένδυση δεν ξεπερνάει τα 50 εκατ. ευρώ. Για τις περιοχές δίκαιης μετάβασης εφαρμόζεται επιπλέον προσαύξηση 10%.

Πηγή: <https://www.espa.gr/el/Pages/NewsFS.aspx?item=1431>

Οι ανακοινώσεις της Επιτροπής είναι οι ακόλουθες:

Ανακοίνωση της Επιτροπής “Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα” της 19/04/2021 ([έγγραφο C/2021/2594 final](#))

Ανακοίνωση της Επιτροπής Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2021/C 153/01 ([έγγραφο C 153/01 της 29.4.2021](#), σ. 1 - 46 Αριθμός CELEX: 52021XC0429(01))

χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με το κόστος

Μέθοδος πληρωμής για επιχορηγήσεις και εξόφληση βοήθειας στην οποία η επιστροφή των δαπανών βασίζεται στην εκπλήρωση των προκαθορισμένων συνθηκών ή των αποτελεσμάτων που πρέπει να επιτευχθούν.

Πηγή: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/217dab07-4cdd-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>

χρηματοδότηση σταθερού επιτοκίου flat-rate financing

Η χρηματοδότηση σταθερού επιτοκίου είναι μια μορφή απλοποιημένης αποζημίωσης για συγκεκριμένες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που προσδιορίζονται σαφώς εκ των προτέρων και υπολογίζονται με την εφαρμογή ενός ποσοστού, σταθερής πρώην, σε μία ή περισσότερες κατηγορίες επιλέξιμου κόστους.

Πηγή: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/217dab07-4cdd-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>

χρηματοδότηση κατ 'αποκοπή lump sum financing

Η χρηματοδότηση κατ 'αποκοπή είναι μια μορφή απλοποιημένης αποζημίωσης όλων των επιλέξιμων δαπανών ή μέρους του επιλέξιμου κόστους μιας επιχείρησης. Παρέχεται με τη μορφή σταθερού ποσού, σύμφωνα με τους προκαθορισμένους όρους συμφωνίας για δραστηριότητες ή/και αποτελέσματα και την ολοκλήρωσή τους.

Πηγή: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/217dab07-4cdd-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>

χρηματοδότηση βάσει μοναδιαίου κόστους

Η χρηματοδότηση βάσει μοναδιαίου κόστους είναι μια μορφή απλοποιημένης αποζημίωσης όλων ή μέρος του επιλέξιμου κόστους μιας επιχείρησης, βάσει ποσοτικοποιημένων εισροών, εκροών ή αποτελεσμάτων πολλαπλασιασμένων με την τυπική τιμή μιας μονάδας που δημιουργήθηκε εκ των προτέρων.

Πηγή: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/217dab07-4cdd-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>

χρηματοδοτικά μέσα

Μέτρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για χρηματοδοτική στήριξη από τον προϋπολογισμό για την επίτευξη ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στόχων πολιτικής της Ένωσης, το οποίο είναι δυνατόν να έχει τη μορφή, επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, δανείων ή εγγυήσεων ή άλλων μέσων επιμερισμού κινδύνου, και το οποίο είναι δυνατόν να συνδυάζεται, εφόσον ενδείκνυται, με άλλες μορφές χρηματοδοτικής στήριξης ή με κονδύλια υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης ή με κονδύλια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ).

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Χρηματοδοτικός Μηχανισμός Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (XM EOX) European Economic Area – Iceland, Liechtenstein and Norway Grants

Ο Χρηματοδοτικός Μηχανισμός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (European Economic Area – Iceland, Liechtenstein and Norway Grants) αποτελεί την οικονομική συμβολή των τριών δοτριών χωρών Νορβηγίας, Ισλανδίας και Λιχτενστάιν, για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων και την ενίσχυση των διμερών σχέσεων των δοτριών χωρών αυτών με τις δικαιούχες χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

Πηγή: <https://www.ggde-espa.gov.gr/development-programms/>

χρηματοδοτικό προϊόν

Επενδύσεις μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, δανείων και εγγυήσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων

χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο

Περιουσιακό στοιχείο υπό μορφή χρηματικού ποσού, μετοχικού τίτλου κρατικής ή ιδιωτικής οντότητας ή συμβατικού δικαιώματος είσπραξης χρηματικών ποσών ή κτήσης άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου από άλλη κρατική ή ιδιωτική οντότητα.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

χρηματοοικονομική υποχρέωση

Συμβατική υποχρέωση παροχής χρηματικού ποσού ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου σε άλλη οντότητα.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

χρηστή δημοσιονομική διαχείριση

Εκτέλεση του προϋπολογισμού σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 (L 193.1)

χώρα-εταίρος

Δικαιούχος Μέσου Προενταξιακής Βοήθειας III (ΜΠΒ III) ή χώρα ή έδαφος που καλύπτεται, για τα προγράμματα Interreg A και B, από την περιοχή γειτονίας και απαριθμείται στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947 ή η Ρωσική Ομοσπονδία ή, για τα προγράμματα Interreg C και D, χώρα ή έδαφος που καλύπτεται από οποιαδήποτε γεωγραφική περιοχή υπό τον ΜΓΑΔΣ και λαμβάνει στήριξη από τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης της Ένωσης.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης

χώρα καταγωγής (πρόσφυγα ή μετανάστη)

Είναι η χώρα της ιθαγένειας ή, για τους ανιθαγενείς, η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής τους.

Πηγή: Ν. 4636/2019 “Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις” – ΦΕΚ 169 Α’/2019

χωρικά εργαλεία

Σύμφωνα με το Άρθρο 28 του κανονισμού 1060/22 Κανονισμός Κοινών Διατάξεων και το Ν. 4914/22, η ολοκληρωμένη χωρική επένδυση θα πραγματοποιηθεί μέσω ολοκληρωμένων τοπικών χωρικών στρατηγικών αξιοποιώντας τα παρακάτω εργαλεία:

- Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ)
- Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις – Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΟΧΕ-BAA)
- Τοπική Ανάπτυξη μέσω Πρωτοβουλιών των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ)
- Άλλο Εθνικό Εργαλείο

Οι ΟΧΕ, ΟΧΕ-BAA και ΤΑΠΤΟΚ είναι τα εργαλεία που δύναται να χρησιμοποιηθούν όπως περιγράφονται στο ΕΣΠΑ 2021-2027.

Για όλα τα χωρικά εργαλεία οι βασικές προϋποθέσεις είναι:

- Η διαμόρφωση ολοκληρωμένης χωρικής στρατηγικής στο κατάλληλο υποπεριφερειακό επίπεδο με ευθύνη των αρμόδιων χωρικών αρχών
- Η εταιρική σχέση κατά το σχεδιασμό, υλοποίηση και παρακολούθηση της στρατηγικής
- Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τη συνεργασία και διαβούλευση κατά τον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση της στρατηγικής και ειδικότερα της συνεργασίας των Περιφερειακών αρχών με τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης Α βαθμού.

Τα Χωρικά Εργαλεία στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 συγχρηματοδοτούνται κυρίως από τον Στόχο Πολιτικής (ΣΠ) 5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και των τοπικών πρωτοβουλιών» των ΠεΠ και των ειδικών στόχων:

- 5.i την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές
- 5.ii την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών.

Στις ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις, ΟΧΕ και ΟΧΕ-BAA, μπορούν να συνδράμουν όλα τα Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, ΤΔΜ, Ταμείο Συνοχής και ΕΤΘΑΥ) μέσω συνδυασμένων επενδύσεων, από ένα ή περισσότερα του ενός Προγράμματα ή από περισσότερες της μίας προτεραιότητες του ίδιου Προγράμματος, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζονται η συνοχή και ο συντονισμός μεταξύ των Ταμείων. Σε αυτήν την περίπτωση οι αρμόδιες ΔΑ διοργανώνουν κοινή πρόσκληση για την επιλογή αυτών των στρατηγικών και συγκροτούν κοινή επιτροπή για όλα τα αρμόδια Ταμεία, ούτως ώστε να παρακολουθούν την εφαρμογή των στρατηγικών αυτών. Οι αρμόδιες ΔΑ μπορούν να επιλέξουν ένα από τα εν λόγω Ταμεία για την χρηματοδότηση των δαπανών για την κατάρτιση και το σχεδιασμό των στρατηγικών. Οι στρατηγικές ΟΧΕ και ΟΧΕ-BAA στο σύνολό τους δύνανται να περιλαμβάνουν και άλλες πηγές χρηματοδότησης εκτός του ΠεΠ με την προϋπόθεση ότι το συνολικό σχέδιο χρηματοδότησης είναι ρεαλιστικό, έχουν προηγηθεί οι απαιτούμενες διαβουλεύσεις και το συνολικό σχέδιο ακολουθεί τη λογική της παρέμβασης. Οι ΔΑ των ΠεΠ διασφαλίζουν ότι το τμήμα της χρηματοδότησης που αναλογεί στο ΠεΠ, συνιστά ολοκληρωμένη στρατηγική με μετρήσιμα αποτελέσματα.

Ειδικότερα για τα ΤΑΠΤΟΚ, το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ το ΤΔΜ, το ΕΤΘΑΥ και το ΕΓΤΑΑ μπορούν να στηρίζουν την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ).

Η συγχρηματοδότηση των χωρικών εργαλείων δύναται να περιλαμβάνεται και σε άλλους στόχους Πολιτικής και Ειδικούς Στόχους του Προγράμματος, από άλλα Προγράμματα καθώς και άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Πηγή: Εγκύκλιος αρ πρωτ. 124143 / 21-12-2022 ΕΥΣΣΑ του Υπ. Επενδύσεων και Ανάπτυξης

χωρικός σχεδιασμός

Ο χωρικός σχεδιασμός ασκείται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και διακρίνεται, ανάλογα με τον χαρακτήρα του, σε χωροταξικό ή πολεοδομικό:

- α) Στην κατηγορία του χωροταξικού σχεδιασμού υπάγονται τα Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια του άρθρου 5 (πρώτο επίπεδο), τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια του άρθρου 6 και τα Θαλάσσια Χωροταξικά Σχέδια του άρθρου 5 του ν. 4546/2018 (Α' 101) τα οποία μετονομάζονται σε Θαλάσσια Χωροταξικά Πλαίσια (δεύτερο επίπεδο).

β) Στην κατηγορία του πολεοδομικού σχεδιασμού υπάγονται τα πολεοδομικά σχέδια τα οποία εκπονούνται σε τοπική κλίμακα και τα οποία διακρίνονται σε δύο επίπεδα σχεδιασμού.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

χωρισμένος από την οικογένεια του ανήλικος (χωρισμένος ανήλικος)

Για τους σκοπούς της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο όρος ερμηνεύεται ως το πρόσωπο κάτω των 18 ετών που στερείται γονικής μέριμνας, αλλά συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που στην πράξη τον φροντίζει (άρθρο 41 περ. θ του Ν. 4636/2019). Στις περισσότερες περιπτώσεις στη συνέχεια του εγγράφου, ο όρος «ασυνόδευτος» χρησιμοποιείται για να περιλαμβάνει τόσο ασυνόδευτους ανήλικους όσο και ανήλικους που έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους. Όποτε απαιτείται διαφοροποίηση, χρησιμοποιείται ο όρος «χωρισμένος».

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων

χωριστή συλλογή

Η συλλογή κατά την οποία μια ροή αποβλήτων διατηρείται χωριστά με βάση τον τύπο και τη φύση για να διευκολυνθεί η ειδική επεξεργασία.

Πηγή: Ν. 4819/2021 "Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 129 Α' 23.07.2021 – επανεκτύπωση)

Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ)

Χώρος στον οποίο λαμβάνει χώρα η ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών αποβλήτων. Οι ΧΑΔΑ λειτουργούν χωρίς προδιαγραφές υγειονομικής διάθεσης των απορριμμάτων και χωρίς αδειοδότηση, κυμαίνονται δε από τοπικές/σημειακές απορρίψεις στερεών αποβλήτων έως εκτάσεις πολλών δεκάδων στρεμμάτων με στοιχειώδεις υποδομές και ημι-οργανωμένη διαχείριση.

Χώρος Σένγκεν

Ο χώρος Σένγκεν χωρίς σύνορα εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία σε περισσότερους από 400 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ, καθώς και σε υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν στην ΕΕ ή επισκέπτονται την ΕΕ ως τουρίστες, ανταλλάσσουν φοιτητές ή για επιχειρηματικούς σκοπούς (όποιος είναι νόμιμα παρών στην ΕΕ). Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων επιτρέπει σε κάθε πολίτη της ΕΕ να ταξιδεύει, να εργάζεται και να ζει σε χώρα της ΕΕ χωρίς ειδικές διατυπώσεις. Το Σένγκεν στηρίζει αυτή την ελευθερία επιτρέποντας στους πολίτες να μετακινούνται γύρω από τον χώρο Σένγκεν χωρίς να υπόκεινται σε συνοριακούς ελέγχους.

Σήμερα, ο χώρος Σένγκεν περιλαμβάνει τις περισσότερες χώρες της ΕΕ, εκτός από τη Βουλγαρία, την Κροατία, την Κύπρο, την Ιρλανδία και τη Ρουμανία. Ωστόσο, η Βουλγαρία, η Κροατία και η Ρουμανία βρίσκονται επί του παρόντος στη διαδικασία προσχώρησης στον χώρο Σένγκεν και εφαρμόζουν ήδη σε μεγάλο βαθμό το κεκτημένο του Σένγκεν. Επιπλέον, στον χώρο Σένγκεν προσχώρησαν επίσης τα κράτη που δεν είναι μέλη της ΕΕ, η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Ελβετία και το Λιχτενστάιν.

Πηγή: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area_en

Χώρος Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ)

Κάθε χώρος διάθεσης αποβλήτων για την απόθεση των αποβλήτων επί ή εντός του εδάφους ή υπογείως, συμπεριλαμβανομένων:

- των εσωτερικών χώρων διάθεσης των αποβλήτων, δηλαδή των χώρων υγειονομικής ταφής στους οποίους ένας παραγωγός αποβλήτων πραγματοποιεί τη διάθεσή τους στον τόπο παραγωγής και
- κάθε μόνιμος, δηλαδή χρησιμοποιούμενος άνω του έτους, χώρος προσωρινής αποθήκευσης αποβλήτων,

αλλά εξαιρουμένων:

- των εγκαταστάσεων στις οποίες εκφορτώνονται τα απόβλητα με σκοπό την προετοιμασία τους για περαιτέρω μεταφορά τους προς ανάκτηση χρήσιμων υλών, επεξεργασία ή διάθεση αλλού και
- της αποθήκευσης των αποβλήτων πριν από την ανάκτηση χρήσιμων υλών ή την επεξεργασία για διάστημα μικρότερο των τριών ετών κατά γενικό κανόνα και
- της αποθήκευσης αποβλήτων πριν από τη διάθεση για διάστημα μικρότερο του έτους.

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018. (ΦΕΚ 4514 Β/30.09.2021)

Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ)

Χώρος κατασκευασμένος και οργανωμένος με βάση τις διεθνείς, κοινοτικές και εθνικές προδιαγραφές για την ασφαλή, τόσο για το περιβάλλον όσο και για τη δημόσια υγεία, και στο πνεύμα της αειφορίας, διάθεση των απορριμμάτων. Είναι το σύνολο των εγκαταστάσεων και των φυσικών μέσων που χρησιμοποιούνται για την απόθεση των απορριμμάτων στο έδαφος και έχουν σχεδιαστεί με τέτοια τεχνολογία ώστε να ελαχιστοποιούνται οι επιδράσεις τους, λόγω της λειτουργίας τους, στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον. Αποδεκτά απορρίμματα είναι: τα ζυμώσιμα, το χαρτί, τα πλαστικά, τα μέταλλα, τα γυαλιά, τα αδρανή, τα υφάσματα, τα ξύλα και τα λάστιχα. Μη αποδεκτά είναι τα υγρά απόβλητα, διαβρωτικά εκρηκτικά, οξειδωτικά ή εύφλεκτα, απόβλητα νοσοκομείου τα οποία είναι μολυσματικά, τεμαχισμένα μεταχειρισμένα ελαστικά αυτοκινήτων, απόβλητα που εκπέμπουν ενοχλητικές οσμές.

Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ)

Χώρος απόθεσης υπολειμμάτων απορριμμάτων μετά την ανακύκλωση - διαλογή στην πηγή.

χωροταξικός σχεδιασμός

Ο χωρικός σχεδιασμός που εκπονείται σε εθνική ή περιφερειακή κλίμακα, με τη μορφή πλαισίων, με τα οποία τίθενται οι μεσοπρόθεσμοι ή και μακροπρόθεσμοι στόχοι της ανάπτυξης και οργάνωσης του χερσαίου και θαλάσσιου χώρου, καθώς και οι κατευθύνσεις και οι αναγκαίες, όπου απαιτείται, ρυθμίσεις, για τη διαμόρφωση των οικιστικών περιοχών, των περιοχών άσκησης παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και των προστατευόμενων περιοχών. Ο χωροταξικός σχεδιασμός είναι κυρίως στρατηγικού χαρακτήρα και περιλαμβάνει κατευθύνσεις και, όπου απαιτείται, ρυθμίσεις.

Πηγή: Ν.4447/2016 (ΦΕΚ Α΄ 241/23.12.2016) "Χωρικός σχεδιασμός -Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Ωρίμανση Έργου

Διαδικασία που διατρέχει τις φάσεις ενός Έργου/Ενέργειας από τη σύλληψη του σχεδίου μέχρι την έναρξη της υλοποίησης. Περιλαμβάνει τις δραστηριότητες που απαιτούνται για την πλήρη προπαρασκευή του Έργου, προκειμένου να υπάρξει απρόσκοπτη υλοποίηση και λειτουργία του.

Ωριμότητα

Όρος που προσδιορίζει τη Φάση Ωρίμανσης ενός Έργου. Διακριτά στάδια ωριμότητας ενός Έργου μπορεί να είναι π.χ. η υπογραφή μίας Σύμβασης με το Φορέα Υλοποίησης ή η έγκριση της Οριστικής Μελέτης ενός Έργου κ.λπ.

Ευρετήριο Όρων
Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027
Αύγουστος 2023